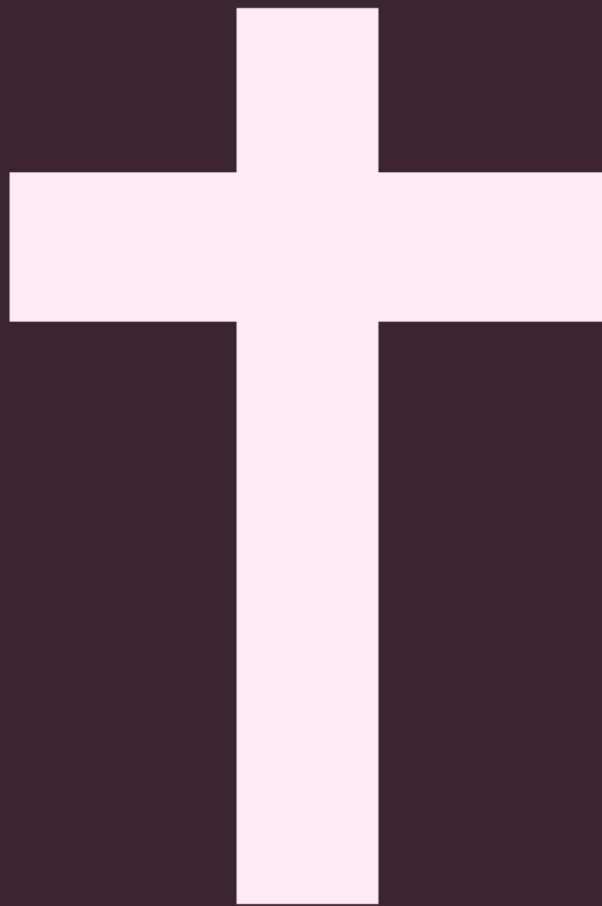

Ma Mɔweni Sulumani
ge Melefit

New Testament in Muyang

Ma Mweni Sulumani ge Melefit
New Testament in Muyang

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Muyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Muyang

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

Contents

Meciyu	1
Mark	52
Luk	85
Zen	140
Tuwi	177
Rom	226
1 Koren	250
2 Koren	273
Galasi	288
Efez	297
Filip	306
Kolos	312
1 Tesalonik	318
2 Tesalonik	323
1 Timote	326
2 Timote	333
Tit	338
Filemon	341
Hebri	343
Zek	363
1 Piyer	370
2 Piyer	377
1 Zen	381
2 Zen	387
3 Zen	388
Zud	389
Mangahani	391

Ma M^uweni Sulumani ya Meciyu àbàki ni Ere ye ti m^adàmki ka Ma M^uweni Sulumani ya Meciyu àbàki ni

Maslaṅa ya àbàki wakita ge Meciyu ni àdafay slimi gayaṅ a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay naṅgu ni, kwa ka m^anj^aki gani ndam ga Yezu dek t^as^era àbàki ti Meciyu zal asak ga Yezu ni (Meciyu ti t^azalay naṅ Levi daya). Maslaṅa ya àbàki wakita ni ti zal Zude, awayay adafaki ma ga ndam mah^aṅgaray pakama ge Melefit ya t^ad^am^biyu, t^ad^am amagravu ni ti àgrava ka sarta ga Yezu edeḍiṅ a (jeṅgey Meciyu 1.22-3 ; 2.15 ; 2.17-18 ; 2.23 ; 3.3 ; ma ndahaṅ t^abu akada hini daya).

Ka m^anj^aki ga wakita ni Meciyu àd^amki ma ke miwi ga Yezu. K^al^aṅ gani àṅg^ahad ere ye ti Yezu àgray akaba àd^am ni dek akada ga ata Mark nday ata Luk ya t^aṅg^ahad ni : Yezu ànj^aki ke t^awi gayaṅ ka had Gelili, òru gwar a Zeruzalem. Yezu naṅ àbu agray t^awi gayaṅ ni ti g^azit àna g^azit ndam ya tad^abay naṅ ni t^as^er naṅ ti naṅ way ; k^al^aṅ gani Piyer àd^am Yezu ti naṅ Krist bay g^ad^akani ya amara ni (16.16). Piyer àra àd^ama pakama nana ti k^al^aṅ gani Yezu òru gwar a Zeruzalem, wud^aka akoru ti àhi ana ndam mad^abay naṅ ni ah^ar àd^am t^akad naṅ eslini, m^ak am^aṅgaba e kisim ba (16.21).

E kidiṅ ga pakama ga Yezu ya àd^am ni bu ni ti Meciyu àdaba ndahaṅ a, àslamatakabu, àbàki ka m^al^aṅ g^arg^ari zlam a wakita gayaṅ ni bu : ma ga Yezu ya àd^am ka h^ama ni (5.1-7.29), ma ga Yezu ya àd^am ka ya ti asl^ar ndam asak gayaṅ ni (10.1-11.1), ma gozogul ga Yezu ya àd^amki ka M^agur ge Melefit ni (13.1-52), ah^amamam ndam ga Yezu t^an^jhadkabu ni (18.1-19.2) akaba ma ga Yezu ya àd^amki ka mandav ga duniya ni (24.1-25.46).

Meciyu ad^afiki ana leli zlam ya ti t^agrakivu ka Yezu ni ti àgravu akada ga zlam ya ti àgrakivu ka ndam Izireyel a Wakita ge Melefit ya ahaslani bu ni. Yezu àsl^aka ka had Ezip a akada ga ndam Izireyel na (2.14-15) ; t^abaray naṅ akada ga ndam Izireyel ya t^asl^akaba a d^al^av ba ni (3.13), àcaka daliya a huḍ gili ba (4.1) m^ak àc^aliya a h^ama va ga macahi Divi ge Melefit ana mis akada ge M^uwiz ya àgray na (5.1). Yezu ti naṅ bay m^agri t^awi ana Melefit ya àcakay daliya a k^ala geli vu ni (Izayi 53.4 ; Meciyu 8.17) ; naṅ Wur ge Mis, ya Deniyel èpi Melefit am^afiyu naṅ a bay vu ni (Deniyel 7.13-14 ; Meciyu 9.6). Yezu èndeveriṅaba t^awi gayaṅ na dek : kani ti naṅ « Melefit ya an^jhad akaba leli ni » (Emen^uwel) ya Izayi àd^amki ma ni (Izayi 7.14 ; Meciyu 1.23 ; 28.20).

Slimi ga ata b^aṅ ga b^aṅ ga Yezu

(Luk 3.23-38)

¹ Yezu *Krist ti naṅ wur huḍ ge Devit, wur huḍ ga Abraham daya. Slimi ga ata b^aṅ ga b^aṅani ti nday hi : ² Abraham èwi Izak, Izak èwi Zekup, Zekup èwi Z^ada akaba b^aza ga m^aṅani ndahaṅ, ³ Z^ada èwifⁱṅa ata Ferez nday ata Zara k^a Tamar a, Ferez èwi Esron, Esron èwi Aram, ⁴ Aram èwi Aminadap, Aminadap èwi Nason, Nason èwi Salmon, ⁵ Salmon èwifⁱṅa Boz k^a Rahap a, Boz èwifⁱṅa Zobet k^a Rut a, Zobet èwi Zese, ⁶ Zese èwi Devit. Devit ti àzum bay.

Bay Devit èwifⁱṅa Salomon k^a wal ge Y^uri a, ⁷ Salomon èwi Robowam, Robowam èwi Abiya, Abiya èwi Asaf, ⁸ Asaf èwi Zusafat, Zusafat èwi Zoram, Zoram èwi Ozias, ⁹ Ozias èwi Zowatam, Zowatam èwi Asaz, Asaz èwi Ezesiyas, ¹⁰ Ezesiyas èwi Manase, Manase èwi Am^oṅ, Am^oṅ èwi Zuziyas, ¹¹ Zuziyas èwi Zes^uniyas akaba b^aza ga m^aṅani. Ka sarta gani nani ti t^ah^aloru ndam *Z^ade ka had Babilon.

¹² T^ara t^ah^aloya ndam Z^ade ka had Babilon a ti Zes^uniyas èwi Salatiyel, Salatiyel èwi Zorobabel, ¹³ Zorobabel èwi Abiyut, Abiyut èwi Eliyakim, Eliyakim èwi Azor, ¹⁴ Azor èwi Sadok, Sadok èwi Akim, Akim èwi Eliyat, ¹⁵ Eliyat èwi Eleyazar, Eleyazar èwi Mataṅ, Mataṅ èwi Zekup, ¹⁶ Zekup èwi Z^uzef. Z^uzef ti zal ga Mari ya èwi Yezu ni. Yezu ti t^azalay naṅ Krist.

¹⁷ Nahkay e kidin ga sarta ga Abraham akaba sarta ge Devit bu ni ti bəza huf bəza huf ga Abraham kru mahar fad ; e kidin ga sarta ge Devit akaba sarta ya ti təhəloru ndam Zude ka had Babilon ni bu ni ti bəza huf bəza huf ga Abraham kru mahar fad ; e kidin ga sarta ya ti təhəloru ndam Zude ka had Babilon ni akaba sarta ge Krist bu ni ti bəza huf bəza huf ga Abraham kru mahar fad.

Məslər ge Melefit ahi ana Zuzef etiweya wur a, slimi gani Yezu

(Luk 2.1-7)

¹⁸ Tiwi Yezu *Krist ti àgravu nahkay hi : məñani Mari məva ge Zuzef. Zuzef àzay nañ fañ ndo, ay tipi ti nañ a huf. Nañ a huf ti àna njəda ga *Məsuf Njəlatani. ¹⁹ Zal gani Zuzef ti nañ mis jireni, nahkay àra èpia nañ a, nañ a huf ti àwayay madafani do. Àdəm ambrəñ nañ akal-akal. ²⁰ Nañ àbu ajalay ahàr nahkay ti *məslər ge Melefit àngazlivu e kisim mizideni bu, àhi ahkado : « Zuzef wur huf ge Devit, kàgray aṅgwaz ga mazay Mari ga wal ba, adaba wur ya a huf gayañ bu ni ti àzay huf gani àna njəda ga Məsuf Njəlatani. ²¹ Ara ewi wur zalani. Emiweya ti akədi slimi Yezu, adaba nañ ti amahəngay ndam gayañ, aməhəlabə tay a magudar zlam gatay ba. »

²² Zlam gani nani àgravu dek ti, ti pakama ga Bay Melefit ya àhi ana bay mahəngaray *pakama gayañ ni màgravu. Pakama gani nani ti nihi : ²³ « Wur dahalay ya àsər zal fañ ndo ni ara azay huf, emiwi wur zalani, atəzalay nañ Emenəwel. » * Emenəwel ti awayay adəmvaba « Melefit nañ àbu akaba leli. » ²⁴ Zuzef nakəñ àra èpidəkva ti àgray ere ye ti məslər ga Bay Melefit àhi gray ni. Àzay Mari nakəñ ga wal, ²⁵ ay tändəhadkəbu ndo, duk àbivoru ana sarta ya Mari èweya wur na ni. Nahkay Mari nakəñ èwi wur zalani, mək Zuzef àdi slimi gani Yezu.

2

Ndam məsər zlam tara tamənjaya Yezu a

¹ Tiwi Yezu ti e Betlehem ka had *Zude. Ka sarta gani nani ti Erot nañ bay ga ndam *Zude. Tàra tiwia Yezu a ti ndam ndahañ tàra a Zeruzalem a ; nday ndam məsər zlam, tàsləkabiya gwar egezi a. ² Tàra tìnjia ti tìhindi, tədəm : « Bay ga ndam Zude ya tiwi ni ti nañ eley ? Màra ti adaba boṅgur àcəlaya, adafaki tiweya bay gəđakana. Mìpia boṅgur na ti màra ga mabəhadì mirdim a. » ³ Bay *Erot àra ècia ma gana ti ma gani àhəlia ahàr a dal-dal ; ma gani àhəlia ahàr ana ndam Zeruzalem a dek daya. ⁴ Eslini Erot nakəñ àzalakabu gəđakani ga ndam *maṅgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam Zude ya *təsəra Wakita ge Melefit a ni. Àzalakabu gəđakani ga ndam Zude ni nahkay ti ge mihindifiña kà tay a : « *Krist Bay gəđakani ya amara ni ti, etiwi nañ ti eley ? » ⁵ Nañ nakəñ àra àhia ana tay a nahkay ti nday nakəñ təhəngrifəñ, təhi : « Etiwi nañ ti e Betlehem ka had Zude, adaba bay mahəngaray *pakama ge Melefit nahañ àbəkì a wakita gayañ bu nahkay hi : ⁶ « Bay Melefit àdəm :

Ləkuləm ndam Betlehem ka had Zude ni ti kəsə gekuli gəđakani àtam kəsə ndahañ ga had Zude ni, adaba etiwi bay a kəsə gekuli bu.

Bay gani nani ti amədi kama ana ndam goro ndam *Izireyel.” *»

⁷ Bay Erot àra ècia ma na nahkay ti àzalakabu ndam məsər zlam ni akal-akal, èhindifiña ma kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Boṅgur ni ti àcəlaya ananaw ? » ⁸ Tàra təhia sarta gana ti àsləroru tay e Betlehem, àhi ana tay : « Dəgum, kədəbum mələñ ga wur ya tiwi ni lala. Akəsəruma mələñ gana ti, ṅguma ti kəhənggrumu ma gani. Adaba nu day nara nakoru ga mabəhadì mirdim. »

⁹ Nday nakəñ tàra tìcia ma ga bay na ti tàsləka. Nday təbu takoru e divi bu ni ti tipi boṅgur ya àcəlaya gwar egezi a ni, nañ àbu akoru kama gatay. Boṅgur ni nañ àbu akoru nahkay ti òru ècikki ka mələñ ga wur ya nañ àvu ni. ¹⁰ Tàra tipia boṅgur na ti təmərva dal-dal, ¹¹ təhuriyu a ahay ya ti boṅgur ècikki ni vu, tədi ahàr ana wur ni nday ata məñani

* 1:23 Izayi 7.14. * 2:6 Mise 5.1.

Mari. Tàra tìpia wur na ti tàbèhadì mirdim grik meleher ndíba ndíba ana had, mək t̀zləkaba sahar gatay a, t̀həlaya zlam a, t̀bi ana wur ni. Zlam gani nday hi : gru, haf ya tamal tazəbay ezi ti àbəlay ni, akaba haf nahaŋ təzalay mir, ezi akada ge tersel ni. ¹² Kələŋ gani Melefit àhi ma ana tay e kisim mizidəni bu, àhi ana tay ahkado : « Kəŋgumoru gwar afa ga Erot ba. » Nahkay nday nakəŋ t̀sləka, t̀ŋgoru a magam gatay àna divi nahaŋ zlam gatay.

Ata bəŋ ga Yezu tacuhworu àna Yezu ka had Ezip

¹³ Ndam məsər zlam ni t̀ara t̀sləka ti *məslər ge Melefit àŋgazlivu ana Zuzef e kisim mizidəni bu, àhi ahkado : « Sləka, za wur na nday ata mənana, cuhworu àna tay gwar ka had Ezip. Ekinjumiya ti njəhaduma eslina. Anəhuk “Sləka” day kwa ti akəsləkumbiya. Adaba *Erot naŋ àbu adəbay divi ge mijin wur ni. » ¹⁴ Zuzef àra ècia ma na nahkay nahəma, ga məlavad gani nani ècikaba, àzay wur ni nday ata mən ga wur ni, òru ka had Ezip. ¹⁵ Tòru t̀njua eslina ti t̀njəhadıyu duk àbiviyu ana kisim ga bay Erot. Ata bəŋ ga Yezu tòru àna Yezu ka had Ezip ti, ti pakama ga bay mahəŋgaray *pakama ga Bay Melefit m̀agravu. Pakama ya àdəm ni ti nahkay hi : « Nəzalabiyu wur goro ti kwa ka had Ezip. † »

Tabazl bəza

¹⁶ Erot àra ècia ndam məsər zlam ni t̀agosa naŋ a ti àzuma bəruv a dal-dal. Nahkay àsləroru mis, àhi ana tay tòru t̀abazl bəza ga kəsa Betlehem akaba bəza ge mis ya tanjəhad kà gəvay gani ni. Àhi ana tay t̀abazl bəza ya ti t̀zuma vi a cū cūena akaba ya t̀isli vi cū cūeni ndo ni dek. Àdəm t̀abazl bəza ge vi cū cūeni ni ti adaba ndam məsər zlam ni t̀hi « Mipi boŋgur enjenjeni ti àgray vi cū nihi. » ¹⁷ Nahkay pakama ge Zeremi bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni àgravu. Pakama gani nahkay hi :

¹⁸ « Tici zlahay a Rama : tuway ahənday dal-dal, tagray delulu.

Nani Resel, etəwi bəza gayan,

àwayay ti mis t̀adabakay naŋ do, adaba bəza gayan t̀bi va bi. ‡ »

Ata bəŋ ga Yezu tasləkabiya ka had Ezip a

¹⁹ Kələŋ gani bay *Erot nakəŋ àməta. Àra àməta ti məslər ga Bay Melefit àŋgazlivu ana Zuzef ka had Ezip e kisim mizidəni bu keti, ²⁰ àhi ahkado : « Cikaba, za wur na nday ata mənana, kəŋgoru àna tay ka had Izireyel. Adaba ndam ya ti t̀awayay makad wur ni ti t̀əməta. » ²¹ Zuzef nakəŋ àra ècia ma na ti ècik, àzay wur ni nday ata mən ga wur ni, t̀sləka t̀ŋgoru ka had Izireyel. ²² Ay Erseleyus wur ga Erot àhuriya a bay ga bəŋana va ka had *Zude a. Zuzef nakəŋ àra ècia ma gana ti aŋgwaz awər naŋ, àwayay məhuriyani ka had Zude do. Eslini *məslər ge Melefit àhi ma e kisim mizidəni bu, nahkay Zuzef nakəŋ òru ka had *Gelili. ²³ Òru ènjua eslina ti ànjəhad a kəsa nahaŋ bu ; təzalay kəsa gani Nazaret. Nahkay ere ye ti ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya t̀dəmbiyu ni àgrava. Ma gani nahkay hi : « *Bay gədakani ya amara ni ti atəzalay naŋ zal Nazaret. »

3

Pakama ge Zeŋ bay məbaray mis ni

(Mark 1.1-8 ; Lük 3.1-9 ; Zeŋ 1.19-28)

¹ A vad nahaŋ àbu nahəma, Zeŋ bay məbaray mis ni àhərkiaya ke mis a huđ gili ba ka had *Zude ga məhi ma ana mis. ² Àhi ana mis ahkado : « Mbatumkaba majalay ahər gekuli a, adaba *Məgur ge Melefit ènjia wudak. * » ³ Zeŋ ti Izayi bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit àdəmkibiya ma, àdəm :

« Maslaŋa azlah a huđ gili bu, dəŋgu gayan ahəndabiyu. Àdəm :

“Slamatumikabu divi ana Bay gədakani,

ahər àdəm divi gayan m̀la ndələba.” † »

† 2:15 Oze 11.1. ‡ 2:18 Zeremi 31.15. * 3:2 A wakita ge Meciyu bu, t̀dəm « Məgur ga huđ melefit, » awayay adəmvaba « Məgur ge Melefit. » † 3:3 Izayi 40.3.

⁴ Zeṅ ti naṅ àbu àna azana mëlèmani àna eṅguc ge ezligwemi, awolvù àna maslpara ga ambèl a zuh bu. Zlam mæzum gayanṅ ti eyew akaba amu. ⁵ Eslini ti ndam Zeruzalem, ndam ga had Zude dek akaba ndam ya ti tanjohad kà gəvay ga zalaka *Zurdeṅ ni dek tərəkia ke Zeṅ nakəṅ a, ⁶ tədəfaya zlam gatay ya tągudar na, mək Zeṅ nakəṅ àbaray tay a zalaka Zurdeṅ ni bu huya.

⁷ Ndam *Feriziyen akaba ndam *Seduseyen kay tərəkia ke Zeṅ a ti mēbaray tay. Zeṅ nakəṅ àra èpia tay a ti àhi ana tay ahkado : « Lekulum ti medékw ! Way àhi ana kuli dæguma afa goro a ti kâtamumfəṅa kà mæzum bəruv ge Melefit ya ara azumki ke mis wudak na way ? ⁸ Tamal ti kâmbatumkaba majalay ahàr gekuli a edeḍiṅ edeḍiṅena ti, grum tawi ya ti adafaki lekulum kâmbatumva ni. ⁹ ŋgay bəṅ ga bəṅ gekuli Abraham, nahkay akatamum ti kəhumi ana ahàr ba, adaba nəhi ana kuli nahəma, Melefit esliki məhiani ana akur nday ndani tigi bəza huḍ ga Abraham day, agravu. ¹⁰ Si kəgrum tawi sulumani kwa. Do ni ti Melefit naṅ ànjəkia ka matraḅ kuli a àndava, agri ana kuli akada ge mis ya məṅ ga zlam gayanṅ tiwi bəza sulumani do ni ti azay zlabə gayanṅ ekeleba tay a, abiyu tay a aku vu ni. ¹¹ Nu ti nabaray kuli àna yam ti mis təsər lekulum kâmbatumkaba majalay ahàr gekuli a, ay maslaṅa nahaṅ naṅ àbu ara e divi ba kələṅ goro a : naṅ ti aməbaray kuli àna *Məsuf Njəlatani akaba àna aku. Naṅ gani nani ti njəḍa gayanṅ àtama goro a ; nu ti way ga məziaba kimaka gayanṅ a di way ? ¹² Emedekaba mis a akada ge mis ya àza hijid gayanṅ a ahar va, ahar hay àna naṅ ni. Àharaba ti abiyu yam ga hay ni a guvur vu. Ay kisfit gani ni ti ajiaba aku a. Aku gani nani ti àmət day-day do. »

Tabaray Yezu

(Mark 1.9-11 ; Lük 3.21-22)

¹³ Eslini Yezu àsləka ka had *Gelili a, àrəkioru ke Zeṅ kà gəvay ga zalaka *Zurdeṅ ti Zeṅ *mēbaray naṅ. ¹⁴ Ay ti Zeṅ àwayay məbaray naṅ do, àhi ahkado : « Amal nu nərəkukoru ti kâbaray nu. Nihi ti nak kərəkua ti nâbaray kur sawan aw ? » ¹⁵ Ay Yezu àhəṅgrifəṅ, àhi : « Nihi ti gəskabá, gray nahkay hayaṅ. Tamal mągra nahkay ti mągra ere ye ti Melefit awayay na dek. Àgəski ti magray nahkay. » Zeṅ àra ècia ma ga Yezu na ti àgəskabu, àbaray naṅ. ¹⁶ Zeṅ àra àbara Yezu a ti Yezu àcəlaya a yam ni ba. Eslini huḍ melefit àzləkvaba, mək Yezu nakəṅ èpi *Məsuf ge Melefit àhərkiaya akada ga kurkoduk ya ahar na. ¹⁷ Eslini dəṅgu àhəndabiyu a huḍ melefit bu akada dəṅgu ge mis, àdəm : « Maslaṅa hini ti wur goro, nawayay naṅ dal-dal ; aməru məbəruv dal-dal. »

4

Seteni ahəlfəṅa eyu kà Yezu a

(Mark 1.12-13 ; Lük 4.1-13)

¹ Kələṅ gani *Məsuf ge Melefit àzoru Yezu a huḍ gili vu ti *Seteni mēhəlfəṅa eyu a. ² Eslini Yezu nakəṅ àgəs ndəra, àzum zlam ndo vad kru kru fad mələfat akaba mələvad gani do dek. Kələṅ gani ləwir àwərkaba naṅ a. ³ Nahkay bay məhəlfəṅa eyu kə mis a ni àrəkioru, àhi ; « Tamal ti nak Wur ge Melefit edeḍiṅ ti hi ana akur nday hini tāmbukvu *dipeṅ zla aw. » ⁴ Ay Yezu àhəṅgrifəṅ, àhi : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àdəm : “Mis anjəhad ti àna zlam mæzumani cilij do ; anjəhad ti àna pakama ya Melefit àdəm ni dek.” * »

⁵ Eslini Seteni àzoru naṅ a kəsa *njəlatani ni vu, àfəkad naṅ jik ka ahàr ga *ahay gəḍakani ge Melefit ni, † ⁶ mək àhi : « Tamal nak Wur ge Melefit edeḍiṅ ti diyu a had, adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi : “Melefit aməhi ma ana məslər gayanṅ, atakəcaw kur, ti asak gayak ènjifiṅ kà akur ba.” ‡ » ⁷ Ay Yezu àhi : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu keti : “Kəhəlfəṅa eyu kà Bay Melefit gayak a ba.” § » ⁸ Eslini Seteni nakəṅ àzoru Yezu ka ahàr ga həma zəbalani, àdəfiki had ga duniya gərgərani dek, àdəfiki njəḍa akaba elimeni gatay, ⁹ mək àhi : « Kəbu kipioru zlam ni dek do waw ? Tamal

* 4:4 Mimbiki 8.3. † 4:5 Kəsa njəlatani ni ti Zeruzalem. ‡ 4:6 Limis 91.11-12. § 4:7 Mimbiki 6.16.

ti kàbèhadua mirdim a meleher ndiɓ ana had' ti anɔbuk tay dɛk. » ¹⁰ Eslini Yezu àhi : « Hɛdɛkɛfua, Seteni. Àbu mɛbɛkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi : “Akabèhadu mirdim ti ana Bay Melefit gayak ; akazlɛbay naŋ naŋ bɛlaŋ cilij.” * » ¹¹ Yezu àra àdɛma ma na nahkay ti Seteni nakɛŋ àslɛkafɛŋa. Àra àslɛkafɛŋa ti *mɛslɛr ge Melefit tɛrɛkia ka Yezu a, tɛfi ahàr.

Yezu anjɛki ke tɔwi gayan ka had' Gelili
(Mark 1.14-15 ; Lɔk 4.14-15)

¹² Kɛlɛŋ gani mis tɛhi ana Yezu tɛfiya Zɛŋ a daŋgay va. Yezu àra ècia ma gana ti àslɛka òru ka had' *Gelili. ¹³ Òru ènjɛa eslina ti ànjɛhad' a Nazaret ndo, òru ànjɛhad' a Kafarnahum. Kafarnahum ti kà gɔvay ga *dɛlɔv gɛdɛkani ga had' Gelili, ka had' ga Zabulɔŋ akaba ga Naftali. ¹⁴ Àgray nahkay ti pakama ge Izayi bay mahɛŋgaray *pakama ge Melefit ya àdɛmbiyu ni ti mɛgravu. Àdɛm nahkay hi :

¹⁵ « Lekɔlɔm ndam ga had' ga Zabulɔŋ akaba ga Naftali,
gwar ka dɛlɔv, ke ledi ga zalaka *Zurdeŋ ni !

Ka had' Gelili gekɔli ti ndam ya nday ndam *Zude do ni tɛbu kay,

¹⁶ ay mis ya ti tanjɛhad' a mɛlaŋ ziŋ-zizɛni bu ni tɛpia mɛlaŋ masladana dal-dal ;

mis ya ti tanjɛhad' akada nday mis mɛmɛtani ni, mɛlaŋ àslɛdia ana tay a.† »

¹⁷ Ka sarta gani nani Yezu ànjɛki ka mɛhi ma ana mis, àdɛm : « Mbatumkaba majalay ahàr gekɔli a, adaba *Mɛgur ge Melefit ènjia. »

Yezu azalay ndam mɛgɛs kilif fad
(Mark 1.16-20 ; Lɔk 5.1-11)

¹⁸ A vad' nahan Yezu naŋ àbu asawadɛy kà gɔvay ga dɛlɔv Gelili ti èpi mis ndahan cɔ nday kà mɛŋ gatay. Bɛlaŋ gani slimi gayan Simu naŋ ya tɛzalay Piyer ni, nahan ni ti ni slimi gayan Andre. Nday tɛbu tɛtɛliyu zɛva gatay a dɛlɔv vu, adaba nday ndam mɛgɛs kilif. ¹⁹ Eslini Yezu àhi ana tay : « Dɛbumbiyu nu ; anagray ti kɛgɛm ndam mɛhɛlibiyu mis ana Melefit akada ya ti kɛgɛsum kilif ni. » ²⁰ Tàra tɛcia pakama ga Yezu na ti tɛmbɛrbu zɛva gatay ni ndɛbɛk, tɛdɛbay naŋ hɔya. ²¹ Nday tɛbu takoru ti Yezu èpi mis ndahan cɔ, nday kà mɛŋ gatay keti ; nday bɛza ge Zebede, bɛlaŋ gani slimi gayan Zek, nahan ni ti ni slimi gayan Zɛŋ. Nday a *slalah ga yam bu akaba bɛŋ gatay Zebede, tɛbu tɛslamalay zɛva gatay. Yezu àra èpia tay a ti àzalay tay. ²² Nday nakɛŋ tàra tɛcia zalay ga Yezu na ti tɛmbɛrbu slalah ga yam gatay ni akaba bɛŋ gatay ni, tɛdɛbay naŋ.

Yezu acahi zlam ana mis akaba ahɛŋgaraba mis a
(Lɔk 6.17-19)

²³ Kɛlɛŋ gani Yezu àsawadɛy ka kɛsa ka kɛsa ga had' *Gelili ni dɛk, àcahi zlam ana mis a ahay ga *mahɛŋgalavù Melefit ye eslini ni bu. Àhi *Ma Mɛwɛni Sulumani àki ka *Mɛgur ge Melefit ana tay, ahɛŋgaraba ndam gatay dɛrani akaba ndam gatay ya armɛwɛr gɛrgɛrani awɛr tay na dɛk. ²⁴ Nahkay ndam ga had' Siri dɛk tɛcia zlam ga Yezu ya àgray na. Eslini tɛhɛlibiyu ndam gatay ya tɛbɛsey do ni dɛk : ndam ga armɛwɛr, ndam ya ti tɛcakay daliya ni, ndam ya ti seteni tɛniviyu ana tay ni, ndam ya ti arɛŋa agɛs tay bɛruk bɛruk ni, akaba ndam dɛra. Tɛhɛlibiya tay ana Yezu a ti Yezu ahɛŋgaraba tay a. ²⁵ Mis dal-dal tɛslɛkabiya e Gelili a, ka had' ga *Kɛsa Kru a, a Zerɔzalem a, ka had' *Zude akaba ke ledi ga zalaka *Zurdeŋ a, tɛdɛbay Yezu.

5

Yezu acahi zlam ana mis a hɛma bu

¹ Yezu àra èpia mis dal-dalani na ti àcɛloru a hɛma vu, ànjɛhad' digɛs. Nahkay ndam madɛbay naŋ ni tɛrɛkioru, ² mɛk Yezu ànjɛki ka macahi zlam ana tay.

Mɛmɛrani ga ndam ga Yezu
(Lɔk 6.20-23)

* 4:10 Mimbiki 6.13. † 4:16 Izayi 8.23-9.1.

Àhi ana tay ahkado :

³ « Ndam ya ti tèsèra nday ndam talaga kè eri ge Melefit ni ti tàmèrvu, adaba *Məgur ge Melefit ti gatay.

⁴ Ndam ya ti titəwi ni ti tàmèrvu, adaba Melefit aməhəngriyu bəruv ana tay. *

⁵ Ndam ya ti nday kudufani ni ti tàmèrvu, adaba Melefit aməvi had ya ti àdəm aməvi ana ndam gayəŋ ni ana tay.

⁶ Ndam ya ti tawayay jiri ge Melefit akada ya tawayay zlam məzumani akaba zlam miseni ni ti tàmèrvu, adaba etipi jiri gani nani, atərah àna naŋ akada ya tərah àna zlam məzumani ni.

⁷ Ndam ya ti mis təsi cicihi ana tay ni ti tàmèrvu, adaba nday day atəsi cicihi ana Melefit.

⁸ Ndam ya ti məbərurv gatay *njəlātani ni ti tàmèrvu, adaba etipi Melefit.

⁹ Ndam ya ti taŋgalabakabu mis ni ti tàmèrvu, adaba Melefit amazalay tay bəza gayəŋ.

¹⁰ Ndam ya ti mis təgri daliya ana tay adaba nday ndam jireni ni ti tàmèrvu, adaba Məgur ge Melefit ti gatay.

¹¹ « Lekulum ti ka ya ti mis tindivi kuli, təgri daliya ana kuli ahkay do ni tədəmki ma magədavani gərgəri àki ke kuli adaba lekulum ndam goro ni ti, mərumvu. ¹² Yəm, mərumvu dal-dal, adaba Melefit aməvi zlam sulumani ana kuli kay a kəla gani vu a hud melefit bu. Daliya ya təgri ana kuli nihi ni ti, ku ndam mahəngaray *pakama ge Melefit ahaslani day təgri ana tay nahkay. »

Ma àki ka estena akaba ka mələŋ masladani

(Mark 9.50 ; Luk 14.34-35)

¹³ « Lekulum e kidiŋ ga ndam ga *duniya ni bu ni ti akada estena ya tabafəŋ kà zlam məzumani ni. Ay tamal estena ni àcər va do ni ti, təgri ahəmamam ti məcər keti ni mam ? Àbi ! Ègia zlam masakana, tizligoru mis təcəlki ciliŋ.

¹⁴ « Asladay mələŋ a duniya bu ni ti lekulum gani. Kəsa gədakani ka ahər ga həma ti aŋgahvu waw ? Aha ! ¹⁵ Maslaŋa ya ti ebeftey ceŋgel mək ahəmbaki dagəla ni ti àbi ; afəkad ka mələŋ zaŋani sawəŋ, nahkay ti aslad mələŋ ana mis ya ti a hud ahay bu ni dek.

¹⁶ Nahkay zla nahəma grum ti mis dek tīpi masladani gekuli àna təwi gekuli sulumani ya kəgrum ni. Etipia ti atazləbay Bəŋ gekuli ya a hud melefit bu ni. »

Pakama àki ke Divi ge Melefit

¹⁷ « Ŋgay nu nàra ga məmbatkaba *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki na akaba pakama ga ndam ndahaŋ ya təhəngaray *pakama ge Melefit na ti kədəmum ba. Nàra ga məmbatkaba tay a do, nàra ti ge mendeveriŋ təwi gani sawəŋ. ¹⁸ Nəhi ana kuli nahəma, ku asak ma gəzit ge Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni emiji do. Tamal hud melefit akaba had ni dek tijiŋ ndo ni ti asak ma ga wakita ni day emiji do. Si ere ye ti Melefit awayay magray ni dek amagrava day kwa. ¹⁹ Nahkay zla nahəma, tamal mis àgəskabu ku Divi bəlaŋ e kidiŋ ge Divi ge Melefit bu ndo, akaba acahi ana mis ndahaŋ ti təgray akada gayəŋ ni ti, àbəlay do. Ku tamal àgəskabá Divi ndahaŋ a dek, Divi ya àgəskabu ndo ni ti gəziteni àtam nday ndahaŋ dek nəngu ni, Melefit amədəm maslaŋa nani gəziteni àtam mis ndahaŋ dek a Məgur gayəŋ ni bu. Ay maslaŋa ya ti àgəskabá Divi ge Melefit a dek, acahi ana mis ndahaŋ ni ti, Melefit amədəm naŋ gədakani a Məgur gayəŋ ni bu. ²⁰ Nəhi ana kuli nahəma, ahər àdəm kàtamum ndam *Feriziyeŋ akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit àna jiri. Tamal kàtamum tay ndo ni ti akəhurumiyu a *Məgur ge Melefit ni vu koksah. »

Məzum bəruv akaba ləgayvu

²¹ « Kəsəruma təhi ana ata bəŋ gekuli ahkado : “Kəkad mis ba. Maslaŋa ya ti àkad mis a ni ti tagrafəŋa seriya.” † ²² Ay nu ti nəhi ana kuli : ku way way do tamal àzumkia bəruv ka wur ga məŋana ti tagrafəŋa seriya ; ku way way do tamal èndivia wur ga məŋana cəđ ti ndam ge seriya təwəl naŋ ; tamal àhi ana wur ga məŋani “Nak muru” ti tizligiyu naŋ

* 5:4 A wakita ndahaŋ bu tàmbatkaba lemeru 4 ata 5 a. † 5:21 Mahərana 20.13 ; Mimbiki 5.17.

a *dəluv ga aku vu. ²³ Nahkay tamal kɪnjua àna sədaga gayak ka məlaŋ ya tabəhad na, mək kəsərkia kəgudaria zlam ana wur ga muk a ti, ²⁴ mbərbu sədaga gayak ni eslini, ru kəŋgalumbabiya. Akəŋgalumbabiya ti ŋga ti kəfəkadi sədaga gayak ni ana Melefit dəma mba.

²⁵ « Tamal maslaŋa akoru abəhadkuk mirdim nahəma, ŋgalumbu ka ahər divi ; do ni ti bi maslaŋa nani aməzikaboru kur ana bay magray seriya, mək bay ni aməvi kur ana zal slewja ga məfiyu kur a daŋgay vu. ²⁶ Nəhuk nahəma, mənjad məpəlabə ere ye ti təfəkuk na dek ti akahəraya a daŋgay ni ba do. Ku tamal ti agəjənifuk sisi bəlaŋ nəŋgu ni, si kəpəlabə kwa. »

Magray hala

²⁷ « Kəsəruma təhi ana ata bəŋ gekuli ahkado : “Kəgray hala ba.” † ²⁸ Ay nu ti nəhi ana kuli : ku way way do tamal amənjələŋa ana wal a àna eri ciliŋ, awayay ti təndəhadkabu ti, əgra hala əndava.

²⁹ « Nahkay tamal eri ga ahar ga dəf gayak ezligiyu kur a magudar zlam vu nahəma, zaba zligoru ; əgəski hojo zlam ga vu gayak bəlaŋ ejiji ere gani tizligiyu vu gayak dek a dəluv ga aku vu ni. ³⁰ Tamal ahar ga dəf gayak ezligiyu kur a magudar zlam vu nahəma, kelkaba zligoru ; əgəski hojo zlam ga vu gayak bəlaŋ ejiji ere gani vu gayak dek ahuriyu a dəluv ga aku vu ni. »

Magaray wal

(Meciyu 19.9 ; Mark 10.11-12 ; Lək 16.18)

³¹ « Təhi ana ata bəŋ gekuli : “Tamal maslaŋa agaray wal gayan ti ahər ədəm abəki wakita gani, avi.” § ³² Ay nu ti nəhi ana kuli : ku way way do əgara wal gayan a, wal ni day əgray mesəwehvu ndo ni ti, wal ni əda zal nahəŋ a ti maslaŋa ya əgara wal na ti əfiyu wal ni a magray hala vu. Nahkay maslaŋa ya ti əza wal ya ti zal gani əgara na day əgra hala. »

Mbaday

³³ « Kəsəruma təhi ana ata bəŋ gekuli ahkado : “Tamal kəmbada, kədəm akəgri zlam ana Melefit ti ahər ədəm kəmbərəŋ ba, gray ere gani nani.” * ³⁴ Ay nu ti nəhi ana kuli : kəmbadum dəy-dəy ba. Ku àna huđ melefit kəmbadum ba, adaba huđ melefit ti kərsi ga Bay Melefit. ³⁵ Ku àna had dəy kəmbadum ba, adaba had ti məlaŋ məbəki asak ge Melefit. Ku àna Zerəzalem day kəmbadum ba, adaba nani kəsə ga Bay gədakani. ³⁶ Ku àna ahər gayak day kəmbada ba, adaba ku məhər ga ahər gayak bəlaŋ day kəmbatkaba ti mīgi bəf-bədani ahkay do ni didiliŋeni koksah. ³⁷ Ere ye ti kədəmum ni ti “Iy !” ahkay do ni “Aha !” Tamal kədəmumkiva ma nahəŋ a ti nani təwi ge *Seteni. »

Mahəŋgarvu zlam magədavani

(Lək 6.29-30)

³⁸ « Kəsəruma, təhi ana ata bəŋ gekuli : “Tamal maslaŋa əzukaba eri a ti ziaba eri a bilegeni. Tamal maslaŋa ədəvukaba aslər a ti dəviaba aslər a bilegeni.” † ³⁹ Ay nu ti nəhi ana kuli : tamal mis cudayani əgruka arəŋa ti kəhəŋgarfəŋ ba. Tamal maslaŋa əduka barva ka tuwər ga ahar ga dəf a nahəma, mbatikabiyu ga ahar ga gəjar ni ti mədukkivu keti. ⁴⁰ Tamal mis əbəhadkuka mirdim a, awayay azafuka endəwi gayak a nahəma, mbrəŋ nəŋ məzafuka, məzafuka mugudi gayak a daya. ⁴¹ Tamal mis əfəkuka ŋgasa ga məziuru zlam ezewəd kru nahəma, zioru ezewəd kru kru cə. ⁴² Tamal mis əhindiluka zlam a ti vi. Tamal mis əra ga makəlay duwa ti kəkeli ba. »

Mawayay ndam ezir geli

(Lək 6.27-28, 32-36)

⁴³ « Kəsəruma təhi ana ata bəŋ gekuli : “Ahər ədəm wayay ndam ya ti nak kəbu akaba tay ni, zirey ndam ezir gayak.” † ⁴⁴ Ay nu ti nəhi ana kuli : wayum ndam ezir gekuli ;

† 5:27 Mahərana 20.14 ; Mimbiki 5.18. § 5:31 Mimbiki 24.1. * 5:33 Mənjay Levi 19.12 ; Macalani 30.3 ; Mimbiki 23.22-24. † 5:38 Mahərana 21.24 ; Levi 24.20 ; Mimbiki 19.21. † 5:43 Levi 19.18.

həngalumi Melefit ana ndam ya təgri daliya ana kəli ni. ⁴⁵ Tamal kəgrum nahkay ti ekigum bəza ga Bəh gekəli ya e melefit bu ni ededif ededifeni, adaba naŋ ti agray ti fat māsładı məlaŋ ana ndam cuday akaba ana ndam sulumani, agray ti avər mətədiaya ana ndam jireni akaba ana ndam jireni do na daya. ⁴⁶ Tamal lekulum kawayum ndam ya ti tawayay kəli ni ciliŋ ti, kəhumi ana ahər Melefit aməvi zlam ana kəli ka duwa gani aw ? Aha ! Adaba ku ndam *məhəl hadam day təbu tagray nahkay. ⁴⁷ Tamal kəgrumi sa ana bəza ga məŋ gekəli ciliŋ ti, kəhumi ana ahər kəgrum zlam sulumani aw ? Aha ! Ku nday ya ti təfəki ahər ke Melefit do ni day təbu tagray nahkay. ⁴⁸ Ahər adəm kəgudarum zlam do simiteni, akada ga Bəh gekəli ya e melefit bu əgudar zlam do simiteni ni. »

6

Məvi zlam ana ndam talaga

¹ Yezu əhi ana tay keti : « Ka ya ti kəgrum zlam sulumani ni ti, kəgrum kə meleher ge mis ndahaŋ ti tıpi ere ye ti kəgrum ni ba. Tamal kəgrum kə meleher ge mis ti, Bəh gekəli ya e melefit bu ni aməvi zlam ana kəli azuhva təwi gekəli ni do. ² Nahkay zla nahəma, ka ya ti kəvumi zlam ana ndam talaga ni ti, kəzlahum əna naŋ ti mis tıci ba. Ndam ya ti tawayay ti mis tədəm nday ndam jireni ni təbu tagray nahkay a ahay ga *mahəngalavù Melefit bu akaba a kəsa bu. Tagray nahkay ti adaba tawayay ti mis təzləbay tay. Nəhi ana kəli nahəma, nday ti təngəta zlam ka duwa gana əndava, atəngət nahaŋ va do. ³ Ay nak ti ka ya ti kəvi zlam ana zal talaga nahəma, gray ti ku ahar ga gəjar gayak day əsər ere ye ti ahar ga dəf gayak agray ni ba. ⁴ Ahər adəm kəvi zlam ana mis ti maslaŋa nahaŋ əci ma gani ba. Buk ti epi zlam ya mis tıpi do ni, nahkay aməvuk zlam sulumani azuhva təwi gayak ya kəgray ni. »

Mahəngalay Melefit

(Luk 11.2-4)

⁵ « Ka ya ti kahəngalum Melefit nahəma, kəgrum akada ga ndam ya tawayay ti mis ndahaŋ tədəm nday ndam jireni ni ba. Nday ti tahəngalay Melefit tawayay micikeni jik a ahay ga *mahəngalavù Melefit bu ahkay do ni kə gəvay ge divi, ti mis tıpi tay. Nəhi ana kəli nahəma, nday ti təngəta zlam ka duwa gana əndava, atəngət nahaŋ va do. ⁶ Ay nak ti ka ya ti kahəngalay Melefit nahəma, huriyu a ahay gayak vu, zləkkabu mahay ti mis tıpi kur ka ya ti kahəngalay Melefit ni ba. Buk ti epi zlam ya mis tıpi do ni, nahkay aməvuk zlam sulumani azuhva təwi gayak ya kəgray ni. ⁷ Ka ya ti kahəngalum Melefit ni ti kəhəngrumi zuh ana zlam bəlaŋani sak kay akada nday ya ti təfəki ahər ke Melefit do tagray ni ba. Nday ti təhi ana ahər tamal tahəngalay dal-dal ti Melefit aməgri ere ye ti tawayay ni ana tay. ⁸ Ay lekulum ti kəgrum akada gatay ni ba. Adaba wudaka kahəngalum ti Bəh gekəli əsəra ere ye ti əhəcikivu ana kəli na əndava. ⁹ Ka ya ti kahəngalum Melefit nahəma, dəmum nahkay hi :

“Bəh geli nak a huđ melefit bu, mis dək təgəskabu nak njələta ti ;

¹⁰ kəra kəzum bay gayak e kidif geli bu ti ;

ere ye ti kawayay ni məgravu ka huđ akada ya agravu a huđ melefit bu ni ti.

¹¹ Zlam məzumani ga məgəsi sifa ana leli ni ti vi ana leli kani daya ti.

¹² Mbərfəŋa zlam ya məgudaruk ni kə leli a, akada geli ya məmbərfəŋa zlam ge mis ya təgudari ana leli na kə tay a ni ti.

¹³ Kəvi divi ana *Seteni ge mesipet leli ba, həngafəŋa leli kə naŋ a sawaŋ ti.

[Adaba Bay ya ti agur zlam dək akaba esliki ka magray zlam dək ni ti nak. Bay ya ti mis dək atazləbay ni ti nak, ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay.]”

¹⁴ « Nədəm nahəma, tamal kəmbərfəŋumfəŋa zlam ge mis ya tagudari ana kəli na kə tay a ti, Bəh gekəli ya e melefit bu ni aməmbərfəŋa zlam gekəli ya kəgudarum ni kə kəli a bilegeni. ¹⁵ Ay tamal lekulum kəmbərfəŋumfəŋa zlam ya mis tagudari ana kəli ni kə tay a do ni ti, Bəh gekəli day aməmbərfəŋa zlam gekəli ya kəgudarum ni kə kəli a do bilegeni. »

Məgəs ndəra

¹⁶ « Ka ya ti kəgəsum ndəra nahəma, kəgrum akada ge mis ya tawayay ti mis ndahaŋ tədfəm nday ndam jireni ni ba. Nday ti ka ya ti təgəs ndəra ni ti tamənjavu akada təbu təkakay daliya, akada tàmətaɓkaba ; tawayay ti mis təsər nday təbu təgəs ndəra. Nəhi ana kuli nahəma, nday ti təŋgəta zlam ka duwa gana àndava, atəŋgət nahaŋ va do. ¹⁷ Ay nak ti ka ya ti kəgəs ndəra nahəma, baray eri gayak, bakabu tersel ka ahàr. ¹⁸ Nahkay ti ŋgay kəgəsa ndəra ti mis təsər do, si Buk ya ti naŋ àbu akaba kur ni. Nahkay Buk aməvuk zlam sulumani azuhva təwi gayak ya kəgray ni ; naŋ ti epi zlam ya mis tipa do ni. »

Elimeni ya a hud mefeit bu ni

(Luk 12.33-34)

¹⁹ « Kəŋgumkabu elimeni a duniya bu ba. A duniya bu ni ti gaŋgu akaba vi təzumaba, ndam akal day tindef ahay təhəlabə elimeni na. ²⁰ ŋgumkabu elimeni gekuli ti a hud mefeit bu sawaŋ, adaba eslina ti gaŋgu akaba vi təzum do, ndam akal day tindef ahay koksah, təhəl elimeni ni koksah. ²¹ Adaba mələŋ ya ti elimeni gayak àvu ni ti, kajalaki ahàr ti ka mələŋ gani nani. »

Mələŋ masladani akaba mələŋ ziŋ-ziŋeni

(Luk 11.34-36)

²² « Eri ge mis ti asladay vu gayaŋ akada ge ceŋgel ya asladay mələŋ ni. Tamal eri gayak lala nahəma, vu gayak dek àbu a masladani bu. ²³ Ay tamal eri gayak lala do ni ti, vu gayak dek emigi e ziŋ-ziŋeni bu. Nahkay tamal ti masladani gayak ni àsladay va do ègia ziŋ-ziŋena ti, nak e ziŋ-ziŋeni bu dal-dal timey ! »

Elimeni akaba təwi ge Mefeit ti mawayay tay cəni koksah

(Luk 16.13)

²⁴ « Maslaŋa àbi esliki məgri təwi ana bay ahay cə bi. Emizirey bəlaŋ gani, amawayay naŋ nahaŋ ni ; ahkay do ni aməgəsiki ma ana nahaŋ ni do, ana naŋ nahaŋ ni ti ni aməgəsiki ma. Lekulum day tamal kədfəbum siŋgu hi hi ti kislumki məgri təwi ana Mefeit koksah. »

Kajalumki ahàr ka zlam ga duniya ba

(Luk 12.22-31)

²⁵ « Nahkay zla nahəma, nəhi ana kuli a manjəhad gekuli bu ni ti ŋgay akəzumum mam, [ekisum mam] akaba akəbumkabu mam ti kajalum ba, àhəli ahàr ana kuli ba daya. Sifa ti àtam zlam məzumani do waw ? Vu ti àtam zlam məbakabani do waw ? ²⁶ Kipum edidif do waw ; tizligi zlam do, təbaz zlam do, təŋgakabu zlam a guvur bu do. Ay ti Bəŋ gekuli ya e mefeit bu ni naŋ àbi avi zlam məzumani ana tay bi aw ? Lekulum ti kətamum tay ferek-ferek do waw ? ²⁷ Way e kidif gekuli bu esliki mədəkiviya vad àkivu ke vi gayaŋ ku gəzit àna majalay ahàr gayaŋ way ? Àbi !

²⁸ « Kajalumki ahàr ka zlam məbakabani ti kamam ? ŋga pum vay-vay ga zlam ya təfət a vədaŋ bu ni ; təgray təwi do, tələmkabu azana do daya. ²⁹ Ay nəhi ana kuli nahəma, ku Saloməŋ àna elimeni gayaŋ ni dek tekeɗi àbakabu azana ya ti àbəlay akada vay-vay bəlaŋ ni ndo. ³⁰ Zlam ya təfət a vədaŋ bu kani, həjəŋ təbiyu tay a aku vu ni tekeɗi Mefeit abəki vay-vay ka tay. Tamal naŋ àbu agray nahkay ti aməbəki zlam ke kuli amatam gatay ni do waw ? Lekulum ti kəfumki ahàr ke Mefeit lala do ni ti kamam ? ³¹ Nahkay ti ŋgay aməzumum mam, emisum mam akaba aməbumkabu mam ti kajalum ba. ³² Ndam ya tadəbay zlam nday nani dek kəlavad ni ti nday ya ti təfəki ahàr ke Mefeit do ni. Ay lekulum ti Bəŋ gekuli ya e mefeit bu ni àsəra ere ya àhəciviu ana kuli na. ³³ Enjenjeni ti dəbum *Məgur ge Mefeit akaba jiri gayaŋ ; nahkay zlam ndahaŋ ni dek day Mefeit aməvikiviu ana kuli. ³⁴ Kajalumki ahàr ka vad ya həjəŋ ba, adaba vad ya həjəŋ day naŋ àbu àna majalay ahàr gayaŋ zlam gayaŋ. Ku vad weley weley do dek zlam zləzladani gayaŋ àbu. »

7

Ngay mis ndahaŋ tàgudara zlam a ti kèdàmum ba

(Luk 6.37-38, 41-42)

¹ « Ngay mis ndahaŋ tàgudara zlam a ti kèdàmum ba ; tamal kəgrum nahkay ti lekulum day ngay kàgudaruma zlam a ti Melefit aməďəm do. ² Adaba mam, gekuli ya kəďəmum tēwəl mis ndahaŋ àna seriya, tātɾaɓ tay ni ti Melefit day aməwəl kuli àna seriya, amatraɓ kuli. Darama ya lekulum kəgurumi zlam ana mis ndahaŋ àna naŋ ni ti Melefit day aməguri zlam ana kuli àna naŋ. ³ Kaməŋjaləŋ ka cakwasl ya àniki ke eri ga wur ga muk ni, kəsərki ka damkoluk ya ànukki ke eri ni do ni ti kamam ? ⁴ Tamal kəhi ana wur ga muk ni : “Wur ga mmawa, mbrəŋ nəzukkia cakwasl ya ànukki ke eri na” ti, nak nakani kipi damkoluk ya ànukki ke eri ni do ni ti, kəzikia ahəmamam ? ⁵ Nak bay ya aŋgah zlam magudarani gayaŋ ni ! Zəkia damkoluk ke eri gayak gayakana day. Akəzəkia ti ekipi divi lala mək akəzikia cakwasl ya àniki ke eri ana wur ga muk na. ⁶ Kəvumi zlam *njəlatani ge Melefit ana kərá ba, do ni ti tambatkibiyu ma ke kuli tahəpədkaba kuli a. Kəfəkadumivu ebirsli gekuli e divi bu ana mədrəs ba, do ni ti təcəlki, tagudar masakani. »

Mihindiliŋ zlam kè Melefit

(Luk 11.9-13)

⁷ « Hindum zlam. Kihinduma ti Melefit aməvi ana kuli. Dəbum zlam. Kəďəbuma ti akəŋgətum. Zalum Melefit. Kəzaluma naŋ a ti aməwəli ana kuli, aməzləkiaba mahay ana kuli a. ⁸ Adaba mam, ku way way do ehindi zlam, Melefit avi. Ku way way do adəbay zlam, aŋgət. Ku way way do azalay, Melefit awəli, azləkiaba mahay a. ⁹ Bi wur ara afa gayak, nak bəŋana, èhindiluka *dipeŋ a ti, kəvi akur aw ? Aha ! ¹⁰ Ahkay do ni bi ehindiluka kilif a ti kəvi gavaŋ aw ? Aha ! ¹¹ Lekulum ti ndam magudar zlam. Ku tamal lekulum ndam magudar zlam nəŋgu ni, kəsəruma məvi zlam sulumani ana bəza gekuli a. Ay ti Bəŋ gekuli Melefit naŋ e melefit bu, naŋ sulumani ti magray gayaŋ ahəmamam ? Naŋ ti tamal maslaŋa èhindiliŋa zlam a nahəma, aməvi zlam sulumani eďeďiŋ. ¹² Nahkay ere ye ti kawayum mis təgri ana kuli ni ti grumi ere gani nani ana tay bilegeni. Melefit àna Divi gayaŋ ya Məwiz àbəki ni àďəm nahkay ; ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni day təďəm nahkay. »

Mahay misliceni

(Luk 13.24)

¹³ « Zum njəďa, kadumvu ga məhuriyani gwar a mahay misliceni ni. Adaba mahay botutani ti divi gani azoru mis e mijeni vu àwərvu do. Nahkay mis kay təbu təhuriyu gwar a mahay botutani ni. ¹⁴ Ay azoru mis ka məlaŋ ga sifa ti mahay misliceni akaba divi kəsədeni. Ndam ya takoru àna divi nani ni ti kay do. »

Akəsərum mis àna təwi gayaŋ ya agray ni

(Luk 6.43-44)

¹⁵ « Bumvu slimi àna ndam ya təďəm nday ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni. Tara afa gekuli a ti tafəkad ahàr gatay akada nday təmbəmbak, ambatakani do a məbəruf gatay bu ni ti nday akada təmbəmbak eďeďiŋ do, nday akada kərá gili cudayani sawaŋ. ¹⁶ Akəsərum tay ti àna təwi gatay ya tagray ni. Way àdifəŋ ahàr ana bəza ga enderendera kə məŋgəhaf ya akaba adak ni way ? Nahkay day tədifəŋ ahàr ana bəza ga *wəruv kə mezlirgendə do. ¹⁷ Məŋgəhaf sulumani lu ti ewi bəza sulumani, məŋgəhaf magədavani ti ni ewi bəza magədavani. ¹⁸ Məŋgəhaf sulumani, ewi bəza magədavani ti àbi. Məŋgəhaf magədavani ewi bəza sulumani ti àbi daya. ¹⁹ Məŋgəhaf ya ewi bəza sulumani do ni lu tekeleba, tizligiyu a aku vu. ²⁰ Nahkay akəsərum ndam ya ti təďəm nday ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ni ti àna təwi gatay ya tagray ni. »

Yezu aməďəm nəsər kuli do

(Luk 13.25-27)

²¹ « Sêruma lala : Ndam ya tɔzalay nu : “Bay geli, Bay geli” ni, atəhuriyu a Məgur ge Melefit vu ti nday dek do. Atəhuriyu ti si ndam ya ti tagray ere ye ti Bəŋ goro naŋ a huɔ melefit bu awayay ni kwa. ²² Ka fat gani nani ti mis kay atəhu : “Bay geli, bay geli ! Məhəŋgria pakama ge Melefit ana mis àna slimi gayak a, mǎgariaba seteni ana mis àna slimi gayak a akaba mǎgra zlam ya ti agri ejep ana mis na gərgəri kay àna slimi gayak a.” ²³ Anəhi ana tay vay-vay : “Day-ɔay nəsər kuli ndo. Sləkumfua, lekuləm dek ndam ya ti kəgrum zlam ge jiri do ni !” »

Ahay mələmani təbu gərgəri cə
(Luk 6.47-49)

²⁴ « Tamal mis àra afa goro a ècia ma goro a mək agray ere ye ti nəhi ni ti, àzavu ata mis mənəhani ya àləm ahay gayan ni. Wudaka àləm ti àsaba asak gana, èli zileŋ mək àfəkadkibiyu asak ga ahay ni ka akur. ²⁵ A vad nahan avər atəɔa dal-dal, aməɔ àkəzlay ga njəɔa dal-dal, yam atamkia ka zalaka ; tawayay tembeɔ ahay ni. Ay ti təgri arəŋa ana ahay ni ndo, aɔaba asak ga ahay ni mafəkadkibiyani ka akur palam. ²⁶ Ay tamal mis ècia ma goro a mək agray ere ye ti nəhi ni do nahəma, àzavu ata mis murani ya àləm ahay gayan ka wiyan ni. ²⁷ Ka ya ti avər atəɔa dal-dal, aməɔ àkəzlay ga njəɔa dal-dal, yam atamkia ka zalaka, tawayay tembeɔ ahay ni ti ahay ni àmbəɔa huya. Àmbəɔkaba besek-besek. »

²⁸ Yezu èndeveriŋa macahi zlam ana mis macakalavani na. Zlam gayan ya àcahi ana tay ni, àgria ejep ana tay a dek, ²⁹ aɔaba àhi ma ana tay akada ga bay ni, do ni ti akada ga ndam *məsər Wakita ge Melefit ni do.

8

Yezu ahəŋgaraba zal ambələk a
(Mark 1.40-45 ; Luk 5.12-16)

¹ Yezu àra àndaya ahər a həma ni ba nahəma, mis dal-dal təɔəbay naŋ. ² Eslini zal ambələk nahan àrəkia ka Yezu nakəŋ a, àbəhadı mirɔim, àhi ahkado : « Kam-kam, bay goro ; tamal kawayay ti kisliki mahəŋgaraba nu a ti nıgia mis njəlatana. » ³ Yezu nakəŋ àzoru ahar, ènjifiŋ, àhi ahkado : « Nawayay, gia mis njəlatana. » Nahkay zal ambələk nakəŋ àŋgaba, ègia mis njəlatana huya. ⁴ Mək Yezu àhi : « Nihi kəŋgaba nahəma, kəhi ma gani ana maslaŋa ba. Ru kəŋgazli vu gayak ni ana bay *məŋgalabakabu mis akaba Melefit sawan ; kəvi zlam ana Melefit akada ge Məwiz ya àɔəm a wakita gayan bu ni, aɔaba kigia mis njəlatana. Nahkay mis etipi. Etipia ti atəsər nak kəŋgaba, kigia mis njəlatana. »

Bay ga ndam slewja ga ndam Rom afəki ahər ka Yezu
(Luk 7.1-10 ; mənjaki ke Zeŋ 4.48-54 daya)

⁵ Ka ya ti Yezu naŋ àbu ahuriyu a Kafarnahum nahəma, zal nahan àrəkia, naŋ bay ga ndam slewja ga ndam *Rom, àhəŋgalay naŋ ga məjənaki naŋ, ⁶ àhi : « Bay goro, bay məgru təwi àbiyu a magam mandəhadani èbesey do, ègia dərana, naŋ àbu acakay daliya dal-dal. » ⁷ Eslini Yezu àhi : « Nakoru nahəŋgaraba naŋ a. » ⁸ Bay ga ndam slewja nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Bay goro, nu mis ga marona afa goro a di do. Ay ti dəm ma bəlan cilin ; nahkay ti bay məgru təwi ni àŋgaba. ⁹ Nu gani day təbu təgur nu, nu day nəbu nəgur ndam slewja goro. Tamal nəhi ana bəlan gatayani “Ru !” ti, akoru. Tamal nəhi ana nahan “Ra !” ti ni, ara. Tamal nəhi ana bay məgru təwi “Gray ere hini” ti, agray ere gani. » ¹⁰ Yezu àra ècia ma gayan na ti, àgria ejep a dal-dal, mək àhi ana ndam ya təɔəbay naŋ ni ahkado : « Nəhi ana kuli nahəma, ku e kidin ga ndam *Izireyel bu day, ɔay-ɔay nəɔi ahər ana mis ya ti afəku ahər akada naŋ hini ni ndo. ¹¹ Nəhi ana kuli nahəma, mis dal-dal atasləkabiya kwa kə sliri ga məlan a dek, atəzumkabu zlam ka ahar bəlan akaba Abraham, Izak, Zəkup a *Məgur ge Melefit bu. ¹² Ay ndam ya ti giri-giri Məgur ge Melefit ni gatay ni ti atəhuriyu a Məgur ge Melefit ni vu do, atəbəhad tay e mite bu a məlan zizini bu. Eslini ti etitəwi, atəcakay daliya dal-dal. » ¹³ Yezu àhi ana bay ga ndam slewja ni ahkado : « Ru a magam, Melefit aməgruk ere ye ti kihindi ni aɔaba kəfukua ahər a. » Ka sarta gani nani bay məgri təwi ana bay ga ndam slewja ni àŋgaba huya.

Yezu ahəngaraba ndam ga arməwər ndahaŋ a kay
(Mark 1.29-34 ; Lük 4.38-41)

¹⁴ Yezu òru a magam afa ge Piyer. Òru ènjua ti àdi ahàr ana mireŋ ge Piyer ni mandəhadani, aku àbəkia. ¹⁵ Eslini Yezu nakəŋ ènjifiŋ kà ahar gani ; àra ènjifiŋa ti aku ni àhəlkia huya. Nahkay wal ni ècikaba, àfi ahàr.

¹⁶ Məlakarawa àra ègia ti təhəlibiyu mis dal-dal ya ti seteni agray tay ni. Yezu nakəŋ àhi ma ana seteni ni ciliŋ, mək seteni ni təsləkiaba ana mis na. Ahəngaraba ndam ga arməwər na dek daya. ¹⁷ Àgray nahkay ti, ti pakama ge Izayi bay mahəngaray *pakama ge Melefit ya àdəmbiyu ni mǎgravu. Pakama gani nani ti nahkay hi : « Naŋ ti àhəlkabá gedebi geli na akaba arməwər geli na dek. * »

Ndam ya ti tawayay madəbay Yezu ni
(Lük 9.57-62)

¹⁸ Yezu àra èpia mis a dal-dal təvelinǎ ahàr a ti àhi ana ndam madəbay naŋ ni : « Mədəgum gwar ke ledi ga dəluy ni. » ¹⁹ Eslini zal nahaŋ naŋ bay *məsər Wakita ge Melefit àhi ana Yezu ahkado : « Məsi, ka məlaŋ ya akoru ni dek ti anađəboru kur. » ²⁰ Yezu àhəngriŋ, àhi ahkado : « Mbiki† təbu àna evid gatay, edidŋ day təbu àna lala gatay, ay ti nu *Wur ge Mis ti nəbi àna məlaŋ mandəhadani bi. » ²¹ Maslaŋa nahaŋ e kidŋ ga ndam madəbay naŋ ni bu àhi : « Bay goro, vu divi nakoru nilibiya baba goro a day. » ²² Eslini Yezu àhi : « Dəbabiyyu nu. Ndam ya tawayay madəbay nu do ni ti nday akada kisim. Nahkay mbrəŋ tay ti tili vu gatay. »

Yezu azlacaki ka aməd
(Mark 4.35-41 ; Lük 8.22-25)

²³ Yezu àhuriyyu a *slalah ga yam vu akaba ndam madəbay naŋ ni. ²⁴ Nday təbu takoru ti aməd gəđakani àkəzlabiyu ka ahàr ga yam ni, mək yam ni awayay arəhvù slalah ga yam ni wudak. Ay ka sarta gani nani ti Yezu naŋ àvu e đəwir bu. ²⁵ Eslini ndam madəbay naŋ ni təhəđakfəŋiyu, təpidək naŋ təhi : « Bay geli, həngay leli, məbu miji timey ! » ²⁶ Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Aŋgwaz awər kuli ti kamam ? Lekulum ti kəfumku ahàr lala faŋ ndo ! » Eslini ècikaba, àzlacaki ka aməd nday ata yam ni. Àra àzlaca nahkay ti yam ni ègia degika. ²⁷ Ere ye ti Yezu àgray ni àgria ejep ana tay a dal-dal, nahkay təzlapay e kidŋ gatay bu, təđəm ahkado : « Naŋ hini ti way ? Aməd akaba yam day ticiiki slimi ni ! »

Yezu agariaba seteni ana mis a cə
(Mark 5.1-20 ; Lük 8.26-39)

²⁸ Nday nakəŋ tinjua ke ledi ga dəluy na. Ledi nani ti ka had ga ndam Gadara. Eslini mis cə seteni agray tay, təhəraya e kidŋ ge mindiviŋ ba, təŋgwivabiyu a ma vu huya. Nday gani tagray cuday dal-dal, mis tekeđi tisliki moroni gwar eslini do. ²⁹ Təđəgiki ana zlahay, təhi ahkado : « Nak Wur ge Melefit ti kadəbafəŋa mam kè leli a mam ? Sarta ga məgri daliya ana leli mba ti kàra kway-kway ti kamam ? »

³⁰ Eslini ti mədrəs ndahaŋ kay təbu cak təzum zlam ka ahar bəlaŋ. ³¹ Nahkay seteni ni təhi ana Yezu : « Kam-kam, tamal kawayay magaray leli ti garoru leli ti makoru məhuriviyu ana mədrəs teguni ti. » ³² Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Dəgum ! » Eslini seteni nakəŋ təsləkiaba ana mis cəeni na, tòru təhuriviyu ana mədrəs ni. Nahkay mədrəs ni dek təndaya ahàr a kirim-kirim, tàra təđəguyu a dəluy ni vu cizliv cizliv, mək yam ni àbazla tay a. ³³ Ndam məjəgay mədrəs ni tàra tìpia ere ye ti àgravu na ti təđəgiki ana hwa tidizl, tàcuhworu a kəsa vu. Tàra tijua eslina ti təŋgəhadioru ere ye ti àgravu ni akaba ere ye ti àgrakivu ke mis cəeni ya seteni təniviyyu ana tay ni ana ndam ga kəsa ni. ³⁴ Nahkay ndam ga kəsa ni dek təŋgwivoru ana Yezu a ma vu. Tàra tìpia naŋ a ti təhəngalay naŋ, təhi māsłəka ka had gatay a.

* 8:17 Izayi 53.4. † 8:20 Mbiki : mis ndahaŋ təđəm « mbiti. »

9

Yezu ahəngaraba zal dərə

(Mark 2.1-12 ; Lük 5.17-26)

¹ Yezu àcəliyu a *slalah ga yam vu òru ke ledi ga dəluy ni, mək àngoru a kəsa gayəŋ vu.
* ² Naŋ àbu eslini ti mis ndahaŋ təzibiyu zal dərə nahaŋ àki ka slalah, tawayay ti Yezu m̄ahəngaraba naŋ a. Yezu nakəŋ àra àsəra məfəki ahàr gatay na ti àhi ana zal dərə ni ahkado : « Wur goro ni, zay njəda, zlam magudarani gayak ni məmbərfukana. » ³ Ndam ndahaŋ ya *təsər Wakita ge Melefit ni təbu eslini ; tàra ticia ma ga Yezu na ti təjalay a ahàr gatay bu tədcəm : « Maslaŋa hini ti azay ahàr gayəŋ akada naŋ Melefit timey ! » ⁴ Nday təbu təjalay ahàr nahkay ti Yezu àsəra ere ye ti təjalaki ahàr na àndava, mək àhi ana tay : « Majalay ahàr gekuli ti àbəlày do ! Kajalum ahàr nahkay ti kamam ? ⁵ Zləzlada gani ti nəhi : “Zlam magudarani gayak ni məmbərfukana” tək day ti nəhi : “Cicikaba, sawadaŋ” ni aw ? ⁶ Ay nawayay ti kəsərum, nu *Wur ge Mis ti nisliki məmbərfəŋa zlam magudarani kè mis ka had a. »

Mək àhi ana zal dərə nakəŋ : « Nəhuk : Cicikaba, za slalah gayak na, ru a magam. » ⁷ Eslini naŋ nakəŋ ècikaba cəkwaɗ, òru a magam gayəŋ. ⁸ Nahkay mis macakalavani ni tàra tìpia ere ye ti àgravu na ti tàgra aŋgwaz a. Eslini təzləbay Melefit adaba àvia njəda gayəŋ ana mis ga mahəngaraba mis a.

Yezu azalay Meciyu

(Mark 2.13-17 ; Lük 5.27-32)

⁹ Yezu àra àsləka eslina, naŋ àbu akoru zlam gayəŋ ti èpi zal nahaŋ, təzalay naŋ Meciyu, naŋ àbu manjəhadani digusa ka mələŋ məhəl hadam. Eslini Yezu nakəŋ àhi ahkado : « Dəbabiyu nu. » Nahkay naŋ nakəŋ ècikaba àdcəboru naŋ. ¹⁰ Kələŋ gani Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tòru afa ge Meciyu nakəŋ. Tòru tìnjua eslina ti təzum zlam. Ndam *məhəl hadam akaba ndam magudar zlam kay təzum zlam akaba tay daya. ¹¹ Eslini ndam *Feriziyəŋ tàra tìpia tay a nahkay ti təhi ana ndam *madəbay Yezu ni ahkado : « Məsi gekuli ni azum zlam ka ahar bələŋ akaba ndam məhəl hadam akaba ndam magudar zlam ni ti kamam ? » ¹² Yezu nakəŋ àra ècia pakama gatay na ti àdcəm : « Ndam ya ti nday təbu njalaŋ-njalaŋ ni ti tòru afa ga zal doktor do, si ndam ga arməwər day kwa ti takoru afa gani. ¹³ Melefit àdcəm a Wakita gayəŋ bu : “Ere ye ti nu nawayay ni ti, təgri sulum ana ndam ya təcakay daliya ni ; do ni ti nəwayay zlam ya ti tìsliŋa ni do.” † Dəgum sərumba ma gani nana lala. Adaba nu nàra ti ga mazalay ndam jireni do, nàra ti ga mazalay ndam magudar zlam sawaŋ. »

Pakama ga ndəra : ma gozogul àki ka zlam mūweni akaba midigweni

(Mark 2.18-22 ; Lük 5.33-39)

¹⁴ A vad nahaŋ ndam madəbay Zeŋ bay məbaray mis ni tərəkia ka Yezu a, təhi : « Leli məbu məgəs *ndəra, ndam *Feriziyəŋ ni day təbu təgəs, ay ti ndam madəbay kur ni təgəs do ni ti kamam ? » ¹⁵ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Ka ya ti bay ya ti aday wal ni nday təbu akaba zləbəba gayəŋ ni ti, araŋa ahəli ahàr ana zləbəba ni tata waw ? Aha ! Ay sarta nahaŋ amara, atəgəskia bay ga wal ni kà tay a. Ka sarta gani nani day kwa ti atəgəs ndəra. »

¹⁶ « Yaw mis àbi azay azana mūweni asiviyu ana azana gayəŋ midigweni bi. Tamal àgra nahkay ti, azana mūweni ni ara asəkivu azana midigweni ni, mək mələŋ meguzlehvani ni ara asagakivu. ¹⁷ Nahkay day mis abəviyu zum new-neweni e kene-kene midigweni vu ti àbi. Tamal àgra nahkay ti, zum new-neweni ni àra àwəsa ti ara etezkaba kene-kene na. Nahkay ti zum ni amadəgaba, maslaŋa nani emizikiba ke kene-kene na daya. Təbəviyu zum new-neweni ti e kene-kene mūweni vu. Nahkay nday cūeni təgədavu do. »

Wal nahaŋ akaba wur ge mis gəɗakani nahaŋ dahalayani

(Mark 5.21-43 ; Lük 8.40-56)

* 9:1 kəsa ga Yezu ti Kafarnahum. † 9:13 Oze 6.6.

¹⁸ Ka ya ti Yezu naŋ àbu azlapay nahkay ni ti gəɗakani ga ndam *Zude nahaŋ àrəkia, àbəhadi mirdim, àhi : « Wur goro dahalayani àməta, àmət nihi huya, ay ti ra, kàra kəbəkì *ahar ti aŋgaba. » ¹⁹ Nahkay Yezu nakəŋ ècikaba, tàɗəboru naŋ akaba ndam maɗəbay naŋ ni.

²⁰ Eslini wal nahaŋ àbu, mimiz asləkafəŋa agray vi kru mahar cə. Naŋ nakəŋ àhəɗakfəŋbiyu kà Yezu gwar kələŋ mək ènjifiŋ kà ma ga azana ga Yezu ni. ²¹ Adaba àhi ana ahàr : « Ku tamal ti nìnjifiŋa kà azana gayaŋ na nəŋgu ni, naŋgaba. » ²² Yezu àmbatvu, àra èpia naŋ a ti àhi : « Wur goro ni, zay njəɗa ; Melefit àhəŋga kur a adaba kəfəkua ahàr a palam. » Àra àhia ma na ti mimiz ya asləkafəŋa ni àmbrəŋ naŋ, aŋgaba huya.

²³ Yezu òru ènjua afa ga gəɗakani nakəŋ a ti àdi ahàr ana mis dal-dal təbu tabah, təbu tivi cicek. Eslini àhi ana tay : ²⁴ « Sləkumaba ahalay a, adaba wur ni àmət ndo ; naŋ àbu enji dəwir timey. » Àra àhia pakama ana tay a nahkay ti tàyefiŋ. ²⁵ Yezu nakəŋ àra àgaraba mis na ti àhuriyu a ahay vu, àzay ahar ga wur ni, mək wur ni ècikaba. ²⁶ Nahkay təɗəmoru ma gani a kəsa vu, ka haɗ nani dək.

Yezu ahəŋgaraba ndam wuluf a cə

²⁷ Yezu ara asləka eslina ti ndam wuluf cə taɗəboru naŋ, təzlah, təɗəm : « *Wur ge Devit, məsuk cicihi ti ! » ²⁸ Ka ya ti Yezu òru ènjua a magam a ti ndam wuluf cəeni ni tàhəɗakfəŋbiyu mək Yezu nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Kəfəmkua ahàr a, nìsliki magray ere ye ti kihindumfua ni aw ? » Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Iy Bay geli, kisliki. » ²⁹ Nahkay Yezu nakəŋ ènjifiŋ kə eri gatay ni, àɗəm : « Kəfəmkua ahàr : nahkay Melefit məgri ere gani ana kəli akada ya kawayum ni. » ³⁰ Eslini nday nakəŋ ti pi divi huya. Yezu àləgi ana tay, àhi ana tay ahkado : « Bumvu slimi, maslaŋa èci ma gani ba. » ³¹ Ay nday nakəŋ tàra təhəraya a dala va ti tənjàki məɗəmoru ma gani ka haɗ nani dək.

Yezu ahəŋgaraba zal nahaŋ a seteni àniviyu àzlapay koksah

³² Ka ya ti ndam wuluf ni tasləka ni ti mis ndahaŋ təzibiyu zal nahaŋ ana Yezu. Zal nani ti seteni àniviyu, acafəŋa naŋ ga mazlapana. ³³ Eslini Yezu àgariaba seteni na ana zal nakəŋ a, mək naŋ nakəŋ àzlapay huya. Mis dal-dalani ye eslini ni dək tàgra ejep gana dal-dal, təɗəm : « ɗay-ɗay mis ti pi zlam akada hini àgravu e Izireyel ndo. » ³⁴ Ay ti ndam *Feriziyəŋ təɗəm : « Agariaba seteni ana mis a ni ti àna njəɗa ga bay ge seteni. »

Mis ti nday akada təmbəmbak ya bay majəgay tay àbi ni

³⁵ Yezu àsawaday a kəsa gəɗakani bu akaba a kəsa ciɓ-ciɓeni bu. A kəsa ya ti ènjua ni va lu ti àcahi zlam ana mis a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit gatay ni bu. Àhi *Ma Məweni Sulumani àki ka *Məgur ge Melefit ana tay, ahəŋgaraba ndam ya təbesey do na dək akaba ndam dəra gərgərana dək. ³⁶ Naŋ nakəŋ àra èpia mis dal-dalani na ti tèsia cicihi a. Adaba nday akada ga təmbəmbak ya ti bay majəgay tay àbi ; tàmətaɓkaba, njəɗa àfəŋ ka tay va bi ni. ³⁷ Nahkay àhi ana ndam maɗəbay naŋ ni ahkado : « Mis ya ti ti ci pakama goro faŋ ndo ni ti nday kay, nday akada ga zlam ya ti tabaz a vəɗaŋ bu ni, ay ti ndam mabaz zlam ni təbi kay bi. » ³⁸ Nahkay si kahəŋgalum Melefit Bay ga vəɗaŋ ni ti məslərbiyu ndam mabaz zlam a vəɗaŋ gayaŋ bu. »

10

Ndam maɗəbay Yezu kru mahar cəeni ni

(Mark 3.13-19 ; Lək 6.12-16)

¹ Yezu àzalakabu ndam maɗəbay naŋ kru mahar cəeni ni. Àra àzalakabá tay a ti àvi njəɗa ana tay ga magariaba seteni ana mis a, ga mahəŋgaraba mis a arməwər gərgərani ba dək akaba ga mahəŋgaraba ndam dəra gərgərana dək. ² Slimi ga ndam *asak gayaŋ kru mahar cəeni ni nday hi : Simu àdi slimi Piyer, wur ga məŋani Andre, bəza ge Zebede ata Zek nday ata wur ga məŋani Zeŋ, ³ Filip, Bartelemi, Tumas, Meciyu bay ya àhəl hadam ni,

Zek wur ga Alfe, Tade, ⁴ Simu naŋ bəlaŋ ga ndam ya takadvakivu ka haɗ gatay ni, nahaŋ ni ti ni Zudas Iskariyot naŋ ya ègi bay mäsəkumoru Yezu ni.

*Yezu aslər ndam madəbay naŋ kru mahar cœni ni
(Mark 6.7-13 ; Lük 9.1-6)*

⁵ Nday kru mahar cœni hini ti Yezu əsləruru tay, əhi ana tay ahkado : « Kədəgum afa ga ndam jiba ndahaŋ ba, kədəgum a kəsa ga haɗ *Samaru vu ba daya. ⁶ Ay dəgum ti afa ga ndam *Izireyel nday ya ti akada təmbəmbak mijeni ni. ⁷ Ka ahər divi nahəma, humi ana mis ahkado : “*Məgur ge Melefit ènjia wudak.” ⁸ Həŋgarumaba ndam ya təbesey do na, həŋgarumaba mis e kisim ba, həŋgarumaba ndam ambələk a, garumiaba seteni ana mis a daya. Melefit əvi zlam ana kəli ga sulum, lekələm day vumi ana mis ga sulum bilegeni. » ⁹ Əhi ana tay ahkado : « Kədəgum nihi nahəma, kəzum zlam a ahar vu ba ; ku gru, ku evirzegena, ku siŋgu day kəhəlum e zlembi vu ba. ¹⁰ Ku mbolu, ku endəwi cə cə, ku kimaka, ku aday day kəhəlum ba. Adaba bay magray təwi ti agəski təvi zlam məzumani.

¹¹ « Ka ya ti ekinjəmiya a kəsa gədakani va ahkay do ni a kəsa gəziteni va nahəma, dəbum maslaŋa ya ti agəskabu kəli di ni. Tamal kədumia ahər a ti njəhaduma eslina ; kəmbatum ahay nahaŋ ba duk abivoru ana vad gekəli ya akəsləkuma ni. ¹² Ka sarta ya akəhurumiyu a ahay vu afa ge mis nahəma, grumi sa, humi : “*Sulum ge Melefit mələbu akaba kəli.” ¹³ Tamal ti ndam ga huɗ ahay nani təgəskabá kəli a, təsliə məŋgət sulum a ti sulum gekəli ni amələbu akaba tay. Ay tamal ndam ga huɗ ahay nani təsliə məŋgət sulum do ni ti sulum gekəli ni aməŋgəkia ke kəli zlam gekəli a. ¹⁴ Tamal ndam ga huɗ ahay ni ahkay do ni ga kəsa ni təgəskabu kəli do, təwayay miciki pakama gekəli ni ana kəli do nahəma, sləkuma eslina. Ka ya ti kəsləkuma ni ti təkumkaba haɗ ga kəsa gatay na kə asak gekəli a. * ¹⁵ Nəhi ana kəli nahəma, ka fat ya ti Melefit agray seriya ni ti ku ndam *Sodom akaba ndam *Gomor nəŋgu ni seriya ge Melefit ya amagrafəŋa kə tay a ni ti ŋgulum emisli ga ndam ga kəsa gani nani ya təgəskabu kəli do ni do. »

*Daliya ya ti amara kama ni
(Mark 13.9-13 ; Lük 21.12-17)*

¹⁶ Yezu əhi ana tay keti : « Dəgum. Nihi ti nəsləruru kəli e kidiŋ ge mis vu akada ga bəza təmbək e kidiŋ ga kərá gili bu ni. Nahkay njəhuma akada ga gavaŋ na, njəhaduma kudufa akada ga kurkoduk na. ¹⁷ Bumvu slimi, adaba mis atəgəs kəli, atoru əna kəli ka mələŋ ge seriya. Atəzləb kəli əna kurupu a ahay gatay ya *tahəŋgalavù Melefit ni bu. ¹⁸ Atagrafəŋa seriya kə kəli kə meleher ga gədakani ga ngumna akaba bəbay a, adaba lekələm ndam goro. Nahkay ti nday gani etici ma gekəli ya akazlapumku ni, mis ndahaŋ ya ti nday ndam *Zude do ni etici daya. ¹⁹ Ka ya ti atəgəs kəli, atoru əna kəli ka mələŋ ge seriya nahəma, ere ye ti akədəmum ni akaba slala ga ma ya akədəmum ni əhəli ahər ana kəli ba. Ka sarta nani Melefit aməhi ere ye ti akədəmum ni ana kəli. ²⁰ Akədəmum ma nani ti lekələm lekələmeni do ; amazlapay ti Məsuf ga Bəŋ gekəli ya e kəli bu ni. ²¹ Ka sarta gani nani ti mis atəsəkumoru bəza ga məŋ gatay ti təbazl tay, ata bəŋ ga bəza day atəsəkumoru bəza gatay. Bəza ti ni etizirey ata bəŋ gatayani akaba ata məŋ gatayani, atəsəkumoru tay ti təbazl tay. ²² Mis dek etizirey kəli adaba lekələm ndam goro. Ay ti maslaŋa ya ti aməmbərəŋ nu do duk abivoru ana vad ga mandav ga sifa gayəŋ ni ti Melefit amahəŋgay naŋ. ²³ Ka ya ti atəgri daliya ana kəli a kəsa bu nahəma, cuhwumoru a kəsa nahaŋ vu. Nəhi ana kəli nahəma, wudaka kendeveŋəm masawadabana kəsa ga haɗ Izireyel a ti nu *Wur ge Mis nənija əndava.

²⁴ « Maslaŋa ya acahay zlam ni ti ətam bay ya ti acahi zlam ni do. Evidi day ətam bay ya ti agur naŋ ni do. ²⁵ Maslaŋa ya ti acahay zlam ni, tamal əsəra zlam akada ga maslaŋa ya ti acahi na ti tigia kala-kala. Evidi day tamal ègia kala-kala ata bay ya ti agur naŋ na

* 10:14 Mətukkaba haɗ ga kəsa kə asak a ti adafaki təmbərbu ndam ga kəsa ni, təwayay tay va do.

ti èslia gayan a. Tamal Bay ahay ni tekefi tëhi “Nak *Belzebùl” ti, ndam gayan ni ti atəhi mam ana tay do mam ? »

Tàgrafəŋa aŋgwaz a ti kà way ?

(Luk 12.2-7)

²⁶ Yezu àdəm keti : « Kəgrumfəŋa aŋgwaz kè mis nday nana ba. Adaba zlam maŋgahani ni dek emipivu ; ma maŋgahani ni dek emicivu. ²⁷ Nahkay ma ya ti nəhi ana kuli a mələŋ ziŋ-ziŋeni bu ni dek, dəmumaya vay-vay a mələŋ masladani ba. Ma ya ti təhiviyu ana kuli e slimi vu ni ti zlahum àna naŋ kay-kay ka ahàr ga həma. ²⁸ Kəgrumfəŋa aŋgwaz kà ndam ya takad mis na ba, adaba sifa ge mis ya àndav day-day do ni ti tijiŋ koksah. Grumfəŋa aŋgwaz a ti kà Bay ya ti esliki mizligiyu mis a *dəluv ga aku vu ni. Aku gani nani ti azum mis, ejiŋ sifa gayan ga kaŋgay-kaŋgayani daya. ²⁹ Təbu təsəkum edidiŋ ciβ-ciβeni cə àna siŋgu bələŋ bi aw ? Ay səruma, edidiŋ nday nani ti, tamal Bəŋ gekuli àvay divi gani ndo ni ti ku bələŋ day àmət do. ³⁰ Lekuləm day ku məhər ga ahàr gekuli nəŋgu ni Melefit àcalaba dek. ³¹ Nahkay kəgrum aŋgwaz ba, ku edidiŋ kay day kàtamuma tay kè eri ge Melefit a.

³² « Nəhi ana kuli nahəma, ku way way do tamal adəm vay-vay naŋ mis goro kè meleher ge mis ti, nu *Wur ge Mis day anədəm vay-vay naŋ mis goro kè meleher ga Baba, naŋ ya a huđ melefit bu ni. ³³ Ay maslaŋa ya ti adəm naŋ mis goro do nahəma, nu day anədəm naŋ mis goro do kè meleher ga Baba naŋ ya e melefit bu ni. »

Yezu àra ga medekaba mis a

(Luk 12.51-53 ; 14.26-27)

³⁴ Yezu àdəm keti : « Lekuləm kədəmum nu nàra a duniya va ti, ti mis tənjàhad e kidiŋ gatay bu àna sulumani aw ? Aha ! Nu nàra ti, ti mis tizirevu sawan. ³⁵ Nu nàra ti ga medekaba wur ata bəŋana, wur dahalay ata məŋana, wal ga wur day nday ata məŋ ga zal gana. ³⁶ Ku way way do ndam ga huđ ahay gayan etigi ndam ezir gayan. † ³⁷ Maslaŋa ya ti awayay bəŋani ahkay do ni məŋani àtam nu nahəma, èsliki migi mis goro do. Maslaŋa ya ti awayay wur gayan zalani ahkay do ni wur gayan walani àtam nu nahəma, èsliki migi mis goro do. ³⁸ Maslaŋa ya ti àgəskabu daliya do ni ti èsliki migi mis goro do. Ku tamal tawayay *madarfəŋ naŋ kà təndal nəŋgu ni, ahàr àdəm mādəbay nu. Tamal àgray nahkay do ni ti èsliki migi mis goro koksah. ³⁹ Maslaŋa ya ti adəm ajəgur sifa gayan ti àmət ba ni ti emijiŋ. Ay maslaŋa ya ti emijiŋ sifa gayan azuhva nu ti aməjəgur sawan, àmət day-day do. »

Zlam ya ti Melefit aməvi ana mis ga sulum ni

(Mark 9.41)

⁴⁰ « Maslaŋa ya ti àgəskabá kuli a ni ti àgəskabá nu a daya ; maslaŋa ya ti àgəskabá nu a ni ti àgəskabu nu ciliŋ do, àgəskabá Bay ya ti àslərbiyu nu na daya. ⁴¹ Maslaŋa ya ti àgəskabá bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit a adaba àsəra maslaŋa nani bay mahəŋgaray pakama ge Melefit ti, naŋ day Melefit aməvi zlam ya ti təvi ana ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni. Maslaŋa ya ti àgəskabá mis ge Melefit jirena adaba àsəra maslaŋa nani mis jireni ti, Melefit aməvi zlam ya ti təvi ana ndam jireni ge Melefit ni. ⁴² Nəhi ana kuli nahəma, ku way way do tamal àcəhiaya yam liŋ-liŋena e hijiyem va ana bay madəbay nu gəzitenə ku bələŋ na adaba àsəra maslaŋa nani bay madəbay nu ti, Melefit aməvi zlam azuhva zlam gayan ya àgray ni, amagəjazlki ahàr do. »

11

¹ Yezu àra èndeveriŋa məhi ma ana ndam madəbay naŋ kru mahar cəeni na ti àsləka òru ga macahi zlam ana mis ka had nani akaba ga məhi ma ge Melefit ana tay.

Zəŋ bay məbaray mis ni aslėrkioru mis ka Yezu

(Luk 7.18-35)

† 10:36 Mənjay Mise 7.6.

² Zeñ bay məbaray mis ni nañ àvu a daŋgay bu. Àra ècia tawi ge *Krist ya agray na ti àsləroru ndam mədəbay nañ ndahañ, ³ awayay ti tēhi : « Nak ti *Bay gəđakani ya amara ni tək, day ti mähətay maslaña nahañ aw ? » ⁴ Nday nakəñ tōru tɪnjua afa ga Yezu a ti tēhi ma gani, mək Yezu àhəŋgrifəñ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Dəgum kəŋgahadumi ana Zeñ zlam ya ti kicəm akaba ya kipəm ni. ⁵ Humi : “Ndam wuluf təbu tipi divi, ndam dəra təsawaday lala, ndam ambələk tīgia mis njəlatana, ndam makwaya tici slimi, mis ya təmət ni taŋgaba, ndam talaga day ticia Ma Məweni Sulumana.” ⁶ Humi keti : “Maslaña ya ti èjikia ke divi azuhva nu a do nahəma, məmərvu.” »

⁷ Ndam ya ti Zeñ àslərkibiyu tay ka Yezu ni təra təsləka ti Yezu àzlapaki ke Zeñ, àhi ana mis dal-dalani ni ahkado : « Kədəgum a huđ gili vu ti ga mipibiyu mam ? Kìpəmbiyu ti mavram ya aməđ adadəy ni tək ? ⁸ Do ni ti kədəgum kìpəmbiyu ti mam ? Mis məbakabu azana sulumani akada ga bay ni tək ? Aha, ndam ya tabakabu azana ga siŋgu kayani ni ti nday a ahay ga bəbay bu timey. ⁹ Ay ti kədəgum kìpəmbiyu ti mam ? Kìpəmbiyu bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit aw ? Iy, nañ gani. Nəhi ana kuli nahəma, nañ ti àtama bay mahəŋgaray pakama ge Melefit a. ¹⁰ Kəsəruma, àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àhi ana Bay gəđakani ya amara ni nahkay hi :

“Nihi ti nu nəbu nəsləroru bay məslər goro nahañ kama gayak ti məslamatukkabu divi.” *

« Maslaña ya ti Melefit àslərbiyu ni ti Zeñ. ¹¹ Nəhi ana kuli nahəma, Zeñ bay məbaray mis ni ti àtama mis ya tiwi tay na dek àna gəđakana. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, bay ya ti nañ gəziteni ge mis dek a *Məgur ge Melefit bu ni ti àtama nañ a. ¹² Kwa ka sarta ya ti Zeñ bay məbaray mis ni àdəmki ma ka Məgur ge Melefit àbivaya ana kana, Məgur ge Melefit gani akoru kama kama àna njəda ; ndam njəda-njədani təhuriyu. ¹³ E *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkì ni bu akaba a wakita ga ndam ndahañ ya təhəŋgaray *pakama ge Melefit ni bu dek ti təbu tədəmki ma ka Məgur gani nani, duk àbivu ana sarta ge Zeñ bay məbaray mis ni. ¹⁴ Ahàr àdəm gəsumkabu ma goro ni : Zeñ ti nani Eli ya ti Wakita ge Melefit àdəm aməŋga ni. ¹⁵ Maslaña ya ti slimi àfəñ nahəma, mīci lala ! »

¹⁶ Yezu àhi ana tay keti : « Mis ye e hini vu ni ti nəgurfəñ tay kà way ? Nday akada way ? Nəhi ana kuli nahəma, nday akada ga bəza manjəhadani e mite bu ni. Nday ndahañ təhi ana ndahañ ni ahkado : ¹⁷ “Mivia slelim ana kuli a, day kəhəbumfəñ ndo ; midia limis ge kisim ana kuli a, day kitəwəm ndo.” ¹⁸ Nədəm nahkay ti adaba Zeñ àra ti àzum *dipeñ do, èsi zum do. Nahkay tədəm seteni àniviyu. ¹⁹ Nu *Wur ge Mis ti ni nàra. Nàra ti nu nəbu nəzum dipen, nəbu nisi zum. Nahkay mis tədəm nu zal huđ, nəvi vu goro ana zum. Tədəm nu zləba ga ndam *məhəl hadam akaba ga ndam magudar zlam ndahañ. Ay ti Melefit adafaki məsər zlam gayañ ni jireni ti àna tawi gayañ ya agray ni. »

Ndam ga kəsa gərgərani ndahañ atasay cicihi

(Luk 10.13-15)

²⁰ Eslini Yezu nakəñ àləgi ana ndam ga kəsa gərgərani ya ti àgray zlam magray ejep ahar gəđakani eslini ni ; àləgi ana tay ti adaba təmbatkaba majalay ahàr gatay a ndo. ²¹ Àdəm : « Akəsüm cicihi, ndam Koraziñ ! Akəsüm cicihi, ndam Beceyda ! Adaba mam, nəgra zlam a kay ya mis tipi day-day ndo na a kəsa gekuli ba. Tamal nəgray zlam nday nani e Tir ahkay do ni a Sidoñ nahəma, amal ndam ga kəsa nday nani təmbrəña zlam magudarani gatay na kwa ahaslana àndava. Amal təmbatkaba majalay ahàr gatay a, təbakabá mbolu ka vu a akada ga azana na, təbakabiyu viti ka ahàr a. † ²² Ay nəhi ana kuli nahəma, ka fat ya ti Melefit amagrañ seriya ni ti seriya ya ti amagrafəña kà ndam Tir akaba ndam Sidoñ a ni ti ŋgulum, emisli gekuli ni do. ‡ ²³ Lekulum ndam Kafarnahum, kəhumi ana ahàr akədəgum e melefit vu aw ? Aha ! Akədəgum ti ka mələñ ge *kisim sawañ. Adaba mam, nəgra zlam kay ya mis tipi day-day ndo na a kəsa gekuli ba. Tamal

* 11:10 Malasi 3.1. † 11:21 Məbakabu buhu akaba məbakabiyu viti ka ahàr ti adafaki mis titəwi, təhəŋgalay Melefit, təgri kam-kam. ‡ 11:22 Ndam Tir ti ndam ge elimeni, təsər Melefit do. Ndam Sidoñ day nahkay.

nàgray zlam nday nani a *Sodom nahəma, ku kani day amal kəsa nani naŋ àbu kekileŋa zlam gayan. ²⁴ Nəhi ana kuli ka fat ya ti Melefit agray seriya zla nahəma, seriya ya ti amagrafəŋa kà ndam Sodom a ni ti ŋgulum, emisli gekuli ni do. »

Maslaŋa ya ara afa ga Yezu a ti aŋgət məpəsabana

(Luk 10.21-22)

²⁵ Ka sarta gani nani Yezu àzlapay, àdəm : « Nazləbay kur, Bəba goro ni, nak Bay məgur mələŋ ya e melefit bu akaba mələŋ ya a ga hađ ni dek. Nazləbay kur ti adaba kəŋgahkia zlam nday nana ka ndam məsər zlam a akaba ka ndam ya tiŋga təsəra zlam a ni, kədəfikia ana ndam ya təsər zlam do akada ga bəza cib-cibeni na sawaŋ. ²⁶ Iy Bəba goro ni, kàgray ka mawayay gayak nahkay ti kəmərə àna naŋ a palam. »

²⁷ Àdəm keti : « Baba àvua zlam na dek a ahar va. Nahkay maslaŋa ya àsər Wur ge Melefit naŋ way ni ti maslaŋa gani àbi ; si Bəŋani ciliŋ. Yaw maslaŋa ya àsər Bəŋ goro naŋ way ni ti maslaŋa gani àbi, si nu Wur gayan akaba ndam ya ti nu Wur gayan ni nawayay nədəfiki naŋ ana tay ni ciliŋ.

²⁸ « Lekulum ya ti kàmətabuma ga mazay zlam mədəsani ni ti dəguma dek afa goro a. Nahkay ti nu anəvi məpəsabana ana kuli a. ²⁹ Gəsumkabá ma goro ya nəhi ana kuli grum na akada slasla ya təgəskabu təkəki zuk ka tay ni ; cahum zlam afa goro. Adaba nu kudufa, nəgri daliya ana kuli do ; akəpəsumaba afa goro zlam gekuli a. ³⁰ Adaba zlam ya ti nəfəki ke kuli ni ti kəzum tata. Zlam ya nəzəkiyu ke kuli ni day àdəski ke kuli do. »

12

Yezu agur vad məpəsabana

(Mark 2.23-28 ; Luk 6.1-5)

¹ A vad *məpəsabana nahaŋ ba ti Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təbu tasləkaba a vədaŋ ga *alkama ba. Ay ti ləwir àbu awər ndam madəbay naŋ ni. Eslini tənjàki ka meheboru alkama ni, tahəpədorə bəza gani. ² Ndam *Feriziyen ni təra tīpia tay a nahkay ti təhi ana Yezu ahkado : « Bay Melefit àdəm e *Divi gayan ni bu : “Kəgrum təwi a vad məpəsabana ba ba” ti, nihi ti ndam madəbay kur ni tagray timey ! » ³ Yezu àra ècia ma gatay na ti àhi ana tay : « Kəjəŋgum ere ye ti Devit àgray ni ndo aw ? Ahaslani Devit akaba ndam gayan ləwir àwəra tay a, ⁴ nahkay àhuriyu a ahay ge Melefit vu, àzay *dipeŋ ya táfəkadi ana Melefit ni. Devit nakəŋ àzum, mək àvi ana ndam gayan ni təzum bilegeni. Ay ti Melefit àdəm e Divi gayan ni bu, mis ndahaŋ təzum dipeŋ nani do ; si ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni day kwa ti təzum. ⁵ Magray təwi a vad məpəsabana ba ti Melefit àcafəŋa mis e Divi gayan ya Məwiz àbəkəni ni ba. Ay ti àbu məbəkəni a wakita nani bu ku a vad məpəsabana ba ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni təgray təwi a *ahay gədakani ge Melefit ni bu, təcalki tay ka zlam magudarani do ni ti, kəjəŋgum ma gani ndo waw ? ⁶ Nəhi ana kuli nahəma, maslaŋa ya ti àtam ahay ge Melefit ni, naŋ àbu ahalay. ⁷ Pakama àbu məbəkəni a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : “Ere ye ti nu nawayay ni ti, təgri sulum ana ndam ya təcakay daliya ni ; do ni ti nawayay zlam ya ti tislīŋə ni do.” * Tamal kəsərumaba huđ ga ma hina ti, ŋgay ndam ya təgudar araŋa ndo ni təgudara zlam a ti akal kədəmum do. ⁸ Adaba Bay ya ti adəm təgray zlam hini a vad məpəsabana ba ni ti nu *Wur ge Mis. »

Yezu ahəŋgaraba zal nahaŋ ahar bəlaŋ mikulfījana

(Mark 3.1-6 ; Luk 6.6-11)

⁹ Yezu àsləka eslina ti àra àhuriyu a ahay gatay ya *tahəŋgalavù Melefit ni vu. ¹⁰ Eslini zal nahaŋ naŋ àvu ahar mikulfījana. Mis ya təbu eslini ni tawayay tacalki Yezu ka zlam magudarani, nahkay təhi : « E *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkəni ni bu ni ti Melefit àva divi a ti təhəŋgaraba mis a vad *məpəsabana ba waw ? » ¹¹ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Way e kidīŋ gekuli bu naŋ àbu àna təmbak gayan bəlaŋ mək təmbak ni àdiya e evid va a vad məpəsabana ba ti àzaya do ni way ? ¹² Ay ti mis hihirikeni ti àtam təmbak do waw ?

* 12:7 Oze 6.6.

Nahkay ti e Divi ge Melefit ya Mawiz àbèki ni bu ni ti Melefit àvia divi ana mis ga magray sulum a vad mepesabana ba. » ¹³ Mæk Yezu nakəŋ àhi ana zal ya ti ahar mikulfirjana ni ahkado : « Təlbīyu ahar gayak ni. » Àra àtəlikabiya ti ahar gayəŋ ni àslamalava ègia sənduḅ-sənduḅana akada nahaŋ na. ¹⁴ Nahkay ndam *Feriziyəŋ ni təhəraya a ahay ni ba ni ti təŋgasvu, təgray sawari ahəmamam ti tijij Yezu ni.

Yezu ti naŋ bay məgri təwi ana Melefit

¹⁵ Yezu àra ècia sawari gatay na ti àsləka eslina, òru ka mələŋ nahaŋ. Nahkay mis dal-dal tədəboru naŋ mæk naŋ nakəŋ àhəŋgaraba ndam ga arməwər na dek. ¹⁶ Ay ti àləgi ana tay àdəm : « Kədəfum nu ba. » ¹⁷ Zlam gani nani àgravu dek ti, ti pakama ga Bay Melefit ya àhi ana bay mahəŋgaray *pakama gayəŋ Izayi ni mığravu. Pakama gani nani ti nihi : ¹⁸ « Bay məgru təwi ya nədəkiba ni ti naŋ hi, nawayay naŋ dal-dal ; məbərūv goro amərvu àna naŋ dal-dal. Anəvi Məsuf goro mæk aməhi ma ge jiri goro ana mis ga had ni dek ; ¹⁹ amaləgavu akaba mis do, aməvalahay do, maslaŋa emici ma gayəŋ kwaŋa kwaŋa a dala bu do. ²⁰ Emeheḅkaba mavram ya awayay ahuḅ wudak na do. Emimetij aku ge cəŋgel ya awayay amət wudak ni do. Amagray nahkay, duk abivoru ana vad ya ti mis ga duniya dek təgəskabá jiri ge Melefit a ni.

²¹ Mæk mis ga had ni dek atəfəki ahər ka naŋ, atədəm amahəŋgay tay. † »

Yezu ti agray təwi àna njəda ge Melefit tək, àna njəda ge Seteni aw ?
(Mark 3.20-30 ; Lük 11.14-23)

²² Eslini təzibiyu zal seteni nahaŋ ana Yezu. Maslaŋa gani nani ti seteni ni àwulufa naŋ a, acafəŋa naŋ ga mazlapana daya. Yezu nakəŋ àhəŋgaraba maslaŋa nana ; maslaŋa nani àzlapay, èpi divi. ²³ Mis dal-dalani ye eslini ni dek tərà tipia ti àgria ejep ana tay a dal-dal, tədəm : « Maslaŋa hini ya àhəŋgaraba mis a ni ti wur ge Devit do waw ? » ²⁴ Ndam *Feriziyəŋ ni tərà ticia ma na ti tədəm : « Maslaŋa hini agariaba seteni ana mis a ti si àna njəda ge *Belzebūl bay ge seteni ni kwa. » ²⁵ Yezu àra àsəra ere ye ti təjalaki ahər na ti àhi ana tay ahkado : « Tamal ndam ga had nahaŋ nday ndayani takadvu e kidij gatay bu ni ti mis akaba zlam ga had gani etigi ahər. Nahkay day tamal ndam ga kəsa ahkay do ni ga huḅ ahay takadvu e kidij gatay bu ni ti kəsa gani ahkay do ni huḅ ahay gani àŋgoru kama do. ²⁶ Nahkay day tamal *Seteni agariaba seteni ana mis a ti njəda gayəŋ èdeva ; ègia nahkay ti àŋgoru kama ti ahəmamam ? ²⁷ Ay tamal nu nagariaba seteni ana mis àna njəda ge Belzebūl a ti ndam gekūli ni tagariaba seteni ana mis a ti àna njəda ga way ? Nahkay zlam ga ndam gekūli gekūleni ya tagray ni ti adafaki ere ye ti kədəmum ni ti ma ga malfada. ²⁸ Nagariaba seteni ana mis a ti àna njəda ga *Məsuf ge Melefit a sawaŋ. Goro ya nagraŋ nahkay ni ti adafaki *Məgur ge Melefit ènjikia ke kuli a àndava. »

²⁹ Yezu àdəm keti : « Mis ahuriyu a ahay ge mis njəda-njədani vu ti mæk ahəlfəŋa zlam gayəŋ a mənjed məwəl naŋ ti àgravu koksah. Si tamal àwəla naŋ a day kwa ti ahəlfəŋa zlam gayəŋ a. ³⁰ Maslaŋa ya ti naŋ àbi akaba nu bi nahəma, naŋ zal ezir goro. Nahkay maslaŋa ya ti àjənaki nu ga mazalubiyu mis do nahəma, agarafua tay a sawaŋ.

³¹ « Nəhi ana kuli nahəma, zlam magudarani ge mis ya ti tagudar ni dek akaba ndivey ya ti tindivi Melefit ni dek ti Melefit ambərfəŋa kà tay a. Ay maslaŋa ya ti endivi Məsuf gayəŋ ni ti magudar zlam gayəŋ nani ti Melefit aməmbərfəŋa do simiteni. ³² Maslaŋa ya ti adəmku ma magədavani ka nu, nu *Wur ge Mis ni ti Melefit aməmbərfəŋa zlam magudarani gayəŋ nana. Ay maslaŋa ya ti adəmki ma magədavani ka *Məsuf Njəlatani ni ti ku ka sarta hini Melefit àmbərfəŋa do, ku ka mələŋ məweni ya Melefit amagraya ni day aməmbərfəŋa do. »

Məŋgəhaf ti təsərkaba àna bəza gana
(Lük 6.43-45)

† 12:21 Izayi 42.1-4.

³³ Yezu àdám keti : « Nədəm nahəma, tamal mənğəhaf sulumani ti bəza gani day sulumani. Ay tamal mənğəhaf magədavani ti bəza gani day magədavani. Nahkay mənğəhaf ti təsərkaba tay àna bəza gayatana. ³⁴ Lekələm ti medékw ! Lekələm ndam magədavani, kədəmum ma sulumani tata waw ? Adaba pakama ya ti ahəraya a ma ge mis ba ni ti àsəbikia ka məbəruf a palam. ³⁵ Nahkay mis sulumani azaya zlam sulumana a zlam manğahani sulumani ya àniviyu a məbəruf bu ni, mis magədavani ti ni azaya zlam magədavana a zlam manğahani magədavani gayarə ba. ³⁶ Nəhi ana kəli nahəma, ka fat ya ti Melefit amagrafəna seriya kə mis a ni ti ku way way do amahəngarfəy kə pakama gayarə magədavani ya àdəm ni dek. ³⁷ Adaba ka fat ge seriya nani emizli kur ti pakama gayak ya kədəm ni ; aməwəl kur ti pakama gayak ya kədəm ni daya. »

Ere ye ti Melefit àdafaki àna Zonas ni
(Mark 8.11-12 ; Lük 11.29-32)

³⁸ Eslini ndam *məsər Wakita ge Melefit akaba ndam *Feriziyerə ndaharə təhi ana Yezu ahkado : « Məsi, mawayay ti griaya ere ye ti mipi day-day ndo na ana leli a. » ³⁹ Yezu àhi ana tay ahkado : « Ndam ye e hini vu ni ti ndam magudar zlam, təfəki ahər ke Melefit do, tawayay təgriaya ere ye ti mis tipi day-day ndo na ana tay a. Ay ere ye ti tihindi ni ti Melefit aməgri ana tay do simiteni. Melefit amədəfiki ere ye ti àdafaki àna Zonas bay mahəngaray *pakama gayarə ni ana tay cilij. ⁴⁰ Akada ga Zonas ya ànjəhadviyu a hud ge kilif vu vad mahkər ni ti, nu *Wur ge Mis day anagraviyu vad mahkər a had vu. † ⁴¹ Ka fat ya ti Melefit amagrafəna seriya kə mis a dek nahəma, ndam Niniv eticikaba akaba mis ye e hini vu na, atəhi ana mis ye e hini vu ni “Lekələm ndam magudar zlam.” Adaba mam, ndam Niniv təra ticia pakama ga Zonas ya àhi ana tay na ti təmbatkaba majalay ahər gatay na. Ay ahalay ti mis àbu àtama Zonas àna gədakana ti kəsəruf do aw ? § ⁴² Ka fat ge seriya nani ti bay walani ya àgur had Seba ni emicikaba akaba ndam ye e hini vu na, aməhi ana tay : “Lekələm ndam magudar zlam.” Adaba mam, bay gani nani ècikbiyu kwa kə sliri ga mələy ga mara məbi slimi ana pakama ga Saloməy bay məsər zlam ni. Ay ahalay ti mis àbu àtama Saloməy àna gədakana ti kəsəruf do aw ? »

Seteni àsləkiaba ana mis a ti anğwiviyu tata
(Lük 11.24-26)

⁴³ Yezu àdám keti : « Tamal ti seteni àsləkiaba ana mis a ti, akoru a hud gili vu ka mələy ya ti yam àbi ni, adəbay mələy manjəhadani. Ay anğət mələy manjəhadani do ; ⁴⁴ nahkay ti adəm : “Ŋgulum nənguvoru a arəy goro ni vu zlam goro.” Àra ènjia ti àhuriyu àdi ahər ana arəy ni məslədadana, maslamalabana lala. ⁴⁵ Eslini narə nakəy asləka akoru azalakivabiyu seteni ndaharə adəskəla, nday nani dek tətəm narə àna cuday. Mək nday nakəy dek tara təhuriyu, tanjəhad a arəy ni bu. Nahkay maslarə nani ti manjəhad gayarə ni egi ŋgulum gayarə ya ahaslani ni keti. Mis magədavani ye e hini vu ni day atəgri ana tay ti nahkay. »

Ndamam ndam ga hud ahay ga Yezu ededij ededijeni ni mam ?
(Mark 3.31-35 ; Lük 8.19-21)

⁴⁶ Ka ya ti Yezu narə àbu azlapi ana mis dal-dalani ni ti mənğ ga Yezu akaba bəza ga mənğ ga Yezu təra, nday təbu e mite bu tawayay təhi ma. [⁴⁷ Nahkay maslarə naharə àhi : « Ata muk akaba bəza ga muk təbu e mite bu, tihindi kur. »] ⁴⁸ Yezu àhəngrifəy, àhi ahkado : « Mənğ goro ti way ? Bəza ga mmawa ti ndamam ? » ⁴⁹ Mək Yezu nakəy edəki ahar ka ndam madəbay narə ni, àdəm : « Mənğ goro akaba bəza ga mmawa nahəma, nday hini. ⁵⁰ Adaba maslarə ya ti agray ere ye ti Bəy goro narə a hud melefit bu awayay ni ti, narə nani ti wur ga mmawa zalani, bi walani, mmawa daya. »

† 12:40 Mənjay Zonas 2.1. § 12:41 Niniv ti kəsa gədakani ya Melefit àsləruru Zonas eslini ni (Zonas 1.2).

13

Bay mabəhad hilfi ga zlam

(Mark 4.1-9; Lük 8.4-8)

¹ Ka fat nani Yezu àhəraya a ahay ba, òru ànjəhad kà gəvay ga dəluv ni. ² Eslini mis kay tòru kà gəvay gəyən. Nahkay naŋ nakəŋ káy àcəliyu a *slalah ga yam vu ànjəhadviyu digus. Mis dal-dalani ni ti ni nday ka dəŋ-dəŋ. ³ Yezu nakəŋ àhi ma ana tay gərgəri kay àna ma *gozogul, àdəm : « Maslaŋa nahaŋ àhəraya òru e gili ga mabəhad hilfi ga zlam. ⁴ Naŋ àbu abəhadoru hilfi ga zlam ni ti bal gani àdəgoru e divi bu. Nahkay edidŋ tàra təndaba. ⁵ Bal gani keti àdəgoru ka pəlad ya had àhəcaki ni. Àfətaya huya, adəba had àki ka pəlad ni kay bi. ⁶ Àra àfətaya, fat àra àvədia ti èhirinaba adəba àbiyu sliri a had vu kay ndo. ⁷ Bal gani keti àdəgiyu a adak vu. Ka ya ti àfətaya təbu tədəkkabu nahəma, adak ni təngecekabá. ⁸ Bal gani keti àdəgoru ka had sulumani. Àra àfətaya ti àbi bəza. Bəlaŋ gani àbi bəza diŋ, bəlaŋ gani keti bəza kru kru muku, nahaŋ ni ti ni kru kru mahkər. » ⁹ Yezu àdəm keti : « Maslaŋa ya ti slimi àfəŋ ni ti mīci lala. »

Yezu adəm ma àna ma gozogul kwa ti kamam

(Mark 4.10-12; Lük 8.9-10)

¹⁰ Ndam madəbay Yezu ni təhadəfəŋbiyu kà Yezu, təhi ahkado : « Kəhi ma ana tay àna ma *gozogul kwa ti kamam ? » ¹¹ Àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Lekuləm ti Melefit àdəfikiaaba zlam maŋgahani àki ka Məgur gəyən na ana kəli a, ti kəsərum. Ay nday ti àdəfikiaaba ana tay a vay-vay ndo. ¹² Adəba maslaŋa ya ti zlam gəyən àbu ni ti atəvikivu, amələbu àna zlam dal-dal àsabay. Ay maslaŋa ya ti zlam gəyən àbi nahəma, ku ere ye ti àfəŋ ni day atəzafəŋa. ¹³ Nəhi ma ana tay àna ma gozogul nahkay ti adəba ku tamal taməŋjaləŋ ka zlam lala nəŋgu ni tīpi do ; ku tamal təbi slimi ana pakama lala nəŋgu ni tīci do.

¹⁴ « Gatay ya təbu tagray nahkay ni ti pakama ge Izayi bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya àdəmbiyu ni àgravu. Àdəm :

“Ku tamal kəbumi slimi ana zlam lala nəŋgu ni ekicəm do.

Ku tamal kəməŋjumləŋ ana zlam lala nəŋgu ni ekipəm do.

¹⁵ Adəba mis nday ndani ti ma ya nəhi ana tay ni ètiri ana tay do simiteni, adəba tīrika slimi gatay a, təkakabá eri gatay a.

Təgray nahkay ti, ti tīci zlam ba, tīpi divi ba, təsər zlam ba ;

tawayay ti təmbatkaba majalay ahər gatay a ba daya.

Tamal təmbatkaba ti akal nəhəŋga tay a.” *

¹⁶ « Ay lekuləm ti mərumvu adəba eri àfəŋ kə kəli, kipəm divi ; slimi day təfəŋ kə kəli, kicəm zlam. ¹⁷ Nəhi ana kəli nahəma, ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit kay akaba ndam jireni kay ya ahaslani ni təwəya mipia ere ye ti kipəm na, ay ti tīpi ndo. Təwəya micia ere ye ti kicəm na, ay ti tīci ndo. »

Yezu adəfaba ma gozogul ga bay mabəhad hilfi ga zlam na

¹⁸ « Ay lekuləm ti bumi slimi ana ma ya ti ma *gozogul àki ka bay mabəhad hilfi ga zlam ni awayay adəmki ni. ¹⁹ Tamal mis təbi slimi ana pakama ya tədəmki ka *Məgur ge Melefit ni, tīci do ni ti, nday akada divi ya hilfi ga zlam àdəgaki ni. *Seteni ara ahəliaba pakama ya ti təgəskabu na ana tay a. ²⁰ Mis ndahaŋ day təbu, nday akada pəlad ya hilfi ga zlam àdəgaki ni : tīcia pakama ge Melefit na ti təgəskabu àna məmərani huya. ²¹ Ay pakama nani àhuriviyu ana tay a məbəruf vu do, akada ge sliri ya ti tòru a had vu do ni ; təgəskabu ti ga hayaŋani. Tamal zlam zləzlədani àdia ahər ana tay a, ahkay do ni mis təgri daliya ana tay azuhva pakama ge Melefit ni ti təmbərəŋ huya, təgəskabu va do. ²² Mis ndahaŋ təbu, nday akada hilfi ga zlam ya ti àdiyu a huđ ga adak vu ni : tīcia pakama ge Melefit a ti təgəskabu. Ay majalay ahər ga duniya ariva ana tay a, elimeni agosay tay ; zlam nday nani təngecekabu zlam akada ga adak ni. Nahkay ti pakama ya ndam nday

* 13:15 Izayi 6.9-10.

nani tici ni àzaya arañja do. ²³ Mis ndahañ ti ni tici pakama ge Melefit. Tici ti tægaskabu. Nday akada had sulumani ya hilfi ga zlam àdægaki ni, nahkay tæbi bæza. Bəlañ gani abi bæza diñ, bəlañ gani keti bæza kru kru muku, nahañ ni ti ni bæza kru kru mahkər ni. »

Ma gozogul àki ka ayum

²⁴ Yezu nakəñ àngəhadı ma *gozogul nahañ ana tay keti, àdəm : « *Məgur ge Melefit ti təzavu ata mis ya ti èzligi hay gayañ sulumani a vədañ gayañ bu ni. ²⁵ Ay məlavaf àra ègia, mis tınjikaba dıwir a ti zal ezir gayañ òru èzligikiviyu ayum mək àsləka zlam gayañ a. ²⁶ Ka ya ti tàra təfətaya, təbu tabay ahər nahəma, ayum ni day àsərvu. ²⁷ Ndam məgri tıwi ana bay ga vədañ ni tàra tıpia ti tərəkia ka bay ga vədañ na. Təhi : “Bay geli, kizligi a vədañ bu ni ti hay sulumani timey ! Ay ti ayum ni àhəraya ti eley ?” ²⁸ Àhi ana tay : “Àgray ere nani ti zal ezir goro.” Eslini ndam məgri tıwi ni təhi : “Kawayay ti môru mijebe waw ?” ²⁹ Nañ nakəñ àhi ana tay : “Aha ! Kijumaba ba, adaba tamal kijumaba ti bi ekijumaba akaba hay na. ³⁰ Brənum tay nahkay hayañ. Eminjua ka sarta ga mabazana day kwa ti anəhi ana ndam mabazani ni ahkado : Bazumaba ayum na, wəlumaba ti kəjumiaba aku a, hay ni ti ni kəhəlumubiya kəbumiyu a guvur goro vu.” »

Ma gozogul àki ke hilfi ga zlam gıziteni akaba ke miwisiñ

(Mark 4.30-32 ; Luk 13.18-21)

³¹ Yezu àhi ma *gozogul nahañ ana tay keti, àdəm : « *Məgur ge Melefit ti àzavu akaba wur ge hilfi ga zlam gıziteni. Mis àzay, èzligi a vədañ gayañ bu. ³² Hilfi gani ti gıziteni e kidiñ ga bæza ge hilfi ndahañ ya a duniya bu ni dek. Ay ka ya ti àfətaya ni ti àdəka àtam zlam ndahañ ya e dini bu ni dek, ègi məngəhaf. Abal ahar, edidiñ tara tagraviyu lala gatay a huđ gani vu. »

³³ Yezu nakəñ àhi ma gozogul nahañ ana tay keti, àdəm : « *Məgur ge Melefit ti àzavu akaba *miwisiñ. Wal azay, abəkiyu ka humbu kay, akudatay àna nañ. Nahkay miwisiñ ni ewisiñaba humbu na dek. »

Yezu azlapay àna ma gozogul kwa ti kamam

(Mark 4.33-34)

³⁴ Yezu àhi ma ana mis dal-dalani ni ti dek ana ma *gozogul. Ma gayañ ya àhi ana tay àna ma *gozogul do ni ti àbi. ³⁵ Àhi ana tay nahkay ti, ti ma ga bay mahəngaray pakama ge Melefit ni mığravu. Ma gani nihi :

« Anəhi ma ana tay ti àna ma *gozogul ;

ma goro ya anəhi ana tay ni ti ma manğahani kwa ka mənjàki ga məlañ.† »

Yezu adafaba ma gozogul ya àdəmki ka ayum na

³⁶ Eslini Yezu àmbərbu mis dal-dalani ni, òru a magam. Eslini ti ndam madəbay nañ ni təhədakfəñiyu təhi : « Dəfiaba ma *gozogul ya kədəmki ka ayum ya àfət a vədañ bu na ana leli a zla aw. » ³⁷ Àhi ana tay ahkado : « Maslaña ya ti ezligi hilfi sulumani ni ti nu *Wur ge Mis. ³⁸ Vədañ ni ti duniya ; hilfi sulumani ni ti ni ndam ya nday a *Məgur ge Melefit bu ni. Ayum ni ti ndam ya tadəbay *Seteni ni, ³⁹ zal ezir ya ezligi ayum ni ti Seteni. Sarta ga mabaz zlam ni ti mandav ga duniya. Ndam ya tabaz zlam ni ti ni *məslər ge Melefit. ⁴⁰ Yaw akada ya tijebe ayum a, təjiaba aku a ni ti, ka mandav ga duniya day atagray ti nahkay : ⁴¹ nu Wur ge Mis anəslərbıyu məslər goro, atəhəlabə ndam magudar zlam na dek akaba ndam ya ti tıjıjkiya mis ke divi a na dek a Məgur goro ba. ⁴² Mək atəbiyu tay a *dəluv ga aku vu. Eslini ti etıtəwi, atəhəpədkabu əslər adaba daliya ya atəcakay ni. ⁴³ Ay ti ndam jireni ni atəsladəy akada ga fat ni a Məgur ga Bəñ gatay bu. Maslaña ya ti slimi àfəñ nahəma, mıcı lala. »

Ma gozogul àki ke elimeni manğahani a vədañ bu akaba àki ke ebirsli

† 13:35 Limis 78.2.

⁴⁴ « *Məgur ge Melefit ti àzavu akaba elimeni manğahani a vədaŋ bu ni. Maslaŋa nahaŋ àbu, òru àdi ahàr, àzaba àmbati məlaŋ aŋgahkivu, àmərva dal-dal. Nahkay àsləka àsəkumoru zlam gayaŋ dek mək àsəkum vədaŋ nani.

⁴⁵ « Nahkay day Məgur ge Melefit ni àzavu ata bay ga cakala ya ti adəbay ebirsli sulumani ni. ⁴⁶ Òru àdia ahàr ana sulumana bəlaŋ àtam ndahaŋ ni ti òru àsəkumoru zlam gayaŋ dek mək àsəkum ebirsli nani. »

Ma gozogul àki ka zəva

⁴⁷ « Nahkay keti, *Məgur ge Melefit ti àzavu ata zəva ya ti tətəliya a dəluy va, təgəsaya kilif gərgərana kay àna naŋ a ni. ⁴⁸ Tamal kilif ni təhurviya a zəva ni va, zəva ni àrəha ti tagəjahaya ka dəŋ-dəŋ a, tanjəhad, tapalakaba kilif na. Kilif sulumani ni təbiyu a hətək vu, ya ti àbəlay do ni ti ni, taboru tay. ⁴⁹ Ka mandav ga duniya day amagravu nahkay. Məslər ge Melefit atara təhəlkiba ndam cuday àkiba ka ndam jirena ⁵⁰ ga məbiyu tay a *dəluy ga aku vu. Eslini etitəwi, atahəpədkabu aslər adaba daliya ya atəcakay ni. » ⁵¹ Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Kìcəma ma goro ya nəhi ana kəli na dek aw ? » Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ təhi : « Iy, mìaia. » ⁵² Mək naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Nahkay ti bay *məsər Wakita ge Melefit lu, tamal àsəra zlam a àki ka Məgur ge Melefit a lala ti təzavu ata bay ahay ya ti aŋgazlaya zlam məwena akaba midigwena e elimeni gayaŋ ya aŋgah ni ba ni. »

Ndam Nazaret təfəki ahàr ka Yezu do
(Mark 6.1-6 ; Lük 4.16-30)

⁵³ Yezu àra èndeveriŋa ma *gozogul nday nana ti àsləka eslina, ⁵⁴ òru a kəsa gayaŋ vu ka məlaŋ ya adək ni. Òru ènjua ti àcahi ma ge Melefit ana mis a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ye eslini ni bu. Tàra ticia ma gayaŋ ya àcahi ana tay na ti àgria ejep ana tay a dal-dal. Tədəm ahkado : « Məsər zlam hini ti àcahay eley ? Aŋgət njəda ga magray ere ye ti dəy-dəy mis tìpi ndo ni ti eley ? ⁵⁵ Naŋ wur ga bay madar zlam ni do waw ? Məŋani ti Mari do waw ? Bəza ga məŋani ata Zek, Zəzef, Zud, Simu do waw ? ⁵⁶ Bəza ga məŋani walani nday təbu akaba leli ahalay ni do waw ? Aŋgət njəda ga magray zlam nani dek ti eley ? » ⁵⁷ Azuhva nani ti mis nday nani tawayay məfəki ahàr ka Yezu ndo. Ay Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Bay məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis ni ti, tawayay naŋ a kəsa gayaŋ bu do. Ata bəŋani akaba ndam ga huđ ahay gayaŋ day tawayay naŋ do, si a kəsa ndahaŋ bu kwa ti mis tawayay naŋ. » ⁵⁸ Eslini Yezu àgray zlam ndahaŋ ya ti mis tìpi dəy-dəy ndo ni kay ndo həya adaba tawayay məfəki ahàr do.

14

Takad Zeŋ bay məbaray mis ni
(Mark 6.14-29 ; Lük 9.7-9)

¹ Ka sarta gani nani ti mis təbu təzlapaki ka Yezu. Təbu təzlapaki nahəma, *Erot bay Gelili ni ècia pakama gatay ya ti tədəm na. ² Naŋ nakəŋ àhi ana ndam ya təgri təwi ni ahkado : « Naŋ nani ti Zeŋ bay məbaray mis ni, àməta mək aŋgaba e kisim ba. Agray zlam magray ejep tata ti adaba aŋgaba e kisim ba palam. » ³⁻⁴ Bay Erot adəm nahkay ti azuhva zlam ya àgravu ni. Zlam gani nihi : Erot àzafəŋa Erodiyat wal ge Filip a ; Filip ti wur ga məŋ ga Erot. Àra àza wal na ti Zeŋ bay məbaray mis ni àhi ahkado : « Kàzay Erodiyat ti àwəsl. » Zeŋ àra àhia ma nahkay ti bay Erot nakəŋ àhi ana ndam gayaŋ təgəs naŋ, təwəl, təfiyu a danğay vu, mək təgray nahkay. ⁵ Erot àwəya makadə Zeŋ a, ay ti aŋgwaz àwərfəŋa naŋ kà ndam *Zude a, adaba nday dek tədəm Zeŋ ti naŋ bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit.

⁶ Ay a vad nahaŋ, Erot àgra wuməri ge miwivu gayaŋ a, àzalakabá mis a. Eslini wur ga Erodiyat dahalayani àhurkiviyu ka tay, mək àhəbay kə meleher gatay. Àra àhəba nahkay ti həbay gayaŋ ni ègia eri ana bay Erot a dal-dal. ⁷ Nahkay Erot nakəŋ àmbadi ana wur ni dek, àhi ahkado : « Ere ye ti kihindifua ni dek nəvuk. » ⁸ Wur ni məŋani àra àbikia ma ti àhi ana Erot ahkado : « Nawayay ti kəvu ahàr ge Zeŋ bay məbaray mis ni ahalay,

têfukibiya ka paranti a ! » ⁹ Bay ni àra ècia pakama ga wur na ti àhèlia ahàr a. Adaba àmbadía ana wur na kè meleher ge mis na ti èkeli ere ye èhindi ni koksah. Nahkay àhi ana ndam gayaŋ tângri ana wur ni akada ya àwayay ni, ¹⁰ àslàroru mis a ahay ga danŋay ni vu ge mekelkibiya ahàr ke Zeŋ a. ¹¹ Tàra tètibiya ahàr ge Zeŋ nakəŋ a ana wur dahalay na ka paranti a ti naŋ nakəŋ àzikaboru ana mənani. ¹² Ndam madəbay Zeŋ ni tàra tìcia ti tòru tàzay kisim gani, tili. Tàra tilia ti tòru təhi ma gani ana Yezu.

Yezu avi zlam məzumani ana mis dəbu zlam
(Mark 6.30-44 ; Lük 9.10-17 ; Zeŋ 6.1-14)

¹³ Yezu àra ècia tàkada Zeŋ a ti àcəliyu a *slalah ga yam vu, àsləka eslina, òru gwar ka mələŋ nahaŋ. Mələŋ gani nani ti driŋ a huđ gili bu. Ay mis dal-dalani ni tàra tìcifiŋa daday a ti tàdəboru naŋ àna asak. ¹⁴ Yezu àra àhəraya a slalah ga yam ni ba, èpia mis dal-dalani na ti tèsia cicihi a dal-dal. Nahkay àhəŋgaraba ndam ya tèbesey do na e kidiŋ gatay ba.

¹⁵ Məlakarawa àra ègia ti ndam *madəbay Yezu ni tərəkia, təhi ahkado : « Leli nihi ti a huđ gili bu, sarta day àbi va bi. Hi ana mis ni tàsləka, tòru a kəsa gərgərani ni vu tàdəboru zlam məzumani. » ¹⁶ Eslini Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm : « Tàsləka day ti kamam ? Lekuləm lekuləmeni vumi zlam məzumani ana tay. » ¹⁷ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Araŋa àfəŋ kè leli ahalay bi ; si *dipeŋ zlam, tàkivu kilif cə cilij. » ¹⁸ Naŋ nakəŋ àhi ana tay : « Həlumubiya ahalay a. » ¹⁹ Eslini àhi ana mis dal-dalani ni tənjuhada a ga had ke kəzir a, mək naŋ nakəŋ àhəl dipəŋ zlamani ni tàkivu kilif cəni ni, àmənjuoru e melefít vu, àgri səsí ana Melefít. Àra àgria səsí a ti èsekaba dipəŋ na, mək àbi ana ndam madəbay naŋ ni ge midieni ana mis dal-dalani ni. ²⁰ Mis nakəŋ dek təzum təzum, tərəhkaba. Kələŋ gani təcakalakabu məgəjəni gani, tərəhvù hətək kru mahar cə àna naŋ. ²¹ Mis zawalani ya ti təzum zlam eslini ni ti agray dəbu zlam ; wál akaba bəza ti tàcalkivu tay ndo.

Yezu asawadaki ka ahàr ga yam
(Mark 6.45-52 ; Zeŋ 6.15-21)

²² Ka gani nani ti Yezu nakəŋ àhi ana ndam madəbay naŋ ni təcəliyu a *slalah ga yam vu, tòru kama gayaŋ hayaŋ ke ledi ga dəluy ni, day kwa ti naŋ naŋani aməhi ana mis ni ti tèdevu, tàsləka. ²³ Tàra tèdeva akaba mis na ti Yezu nakəŋ àcəloru a həma vu driŋ driŋ akaba mis ga mahəŋgalay Melefít. Məlakarawa àra ègikia, naŋ ka ahàr gayaŋ eslini. ²⁴ Ndam madəbay naŋ ni ti ni tàsləka àna slalah ga yam gatay na, tìgia driŋ driŋ akaba dəŋ-dəŋ a. Aməd naŋ àbu adaday slalah ga yam gatay ni agrioru daliya ana tay, ahəŋgarbiyu tay kələŋ. ²⁵ Də gwendeli-gwendeli ti Yezu nakəŋ àrəkioru ka tay, asawadakioru ka ahàr ga yam ni njuwaŋ-njuwaŋ. ²⁶ Ndam madəbay naŋ ni tàra tìpia naŋ a, naŋ àbu asawadaki ka ahàr ga yam nahkay ti bəruv àtikaba ana tay a, təcəm : « Maslaŋa àmbavakiva ke leli a ! » Nahkay nday nakəŋ tàgra aŋgwaz a, təzlah. ²⁷ Ay Yezu nakəŋ àhi ma ana tay həya, àdəm : « Zum njəda, nu timey. Aŋgwaz àwər kəli ba. »

²⁸ Eslini Piyer àhi : « Bay goro, tamal nak edediŋ ti vu divi nəsawadkioru ka ahàr ga yam ni bilegeni ti nòru afa gayak. » ²⁹ Yezu àhi : « Ra. » Nahkay naŋ nakəŋ àhəraya a slalah ga yam ni ba, àsawadakioru ka ahàr ga yam ni àrəkioru ka Yezu nakəŋ. ³⁰ Ay àra èpia aməd na àbu akəzlay dal-dal ti àgra aŋgwaz a ; nahkay yam ni awayay anday naŋ. Naŋ nakəŋ àzlah, àdəm : « Bay goro, həŋgay nu ti ! » ³¹ Eslini Yezu àtəloru ahar həya, àgəs naŋ, mək àhi : « Məfəku ahàr gayak àhəca ; kajalay ahàr cə cə ti kamam ? » ³² Nday nakəŋ tàra təcəliya a slalah ga yam ni va ti aməd ni day àmbrəŋ makəzlani həya. ³³ Eslini nday ya təvu a slalah ga yam bu ni dek tàbəhadí mirdim ana Yezu nakəŋ, təhi : « Nak ti Wur ge Melefít edediŋ. »

Yezu ahəŋgaraba mis ka had Zenizaret a
(Mark 6.53-56)

³⁴ Ka ya ti tàsləka, təhəra dəluy na àndava ni ti nday ka dəŋ-dəŋ ka had Zenizaret. ³⁵ Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tàra təhəraya a *slalah ga yam ni ba ni ti mis ga had nani təsəra Yezu a həya. Tàra təsəra naŋ a ti tòru təhi ma gani ana mis ga kəsa ga had

nani, nahkay t̄h̄elibiya ndam ya t̄ebesey do ni dek. ³⁶ T̄egri kam-kam ti mis nday nani ya t̄ebesey do ni t̄injifiŋ k̄a ma ga azana gayan̄ ni ciliŋ. Nday ya ti t̄injifiŋa ni dek t̄angaba.

15

Gejewi àki ka zlam ga ndam ya ahaslani ya t̄acahi ana mis ni
(Mark 7.1-13)

¹ Ka sarta gani nani ndam *Feriziyen̄ ndahan̄ akaba ndam ndahan̄ ya *t̄es̄era Wakita ge Melefit a ni t̄asl̄akabiya a Zeruzalem a, t̄er̄akia ka Yezu a, t̄ehi ahkado : ² « Ndam mad̄abay kur ni t̄eḡaskabu magray zlam akada ga ata b̄en̄ geli ya ahaslani t̄ed̄efiki ana leli ni do ni ti kamam ? T̄ezum zlam day t̄abarakaba ahar àna divi gana do ni. » ³ Yezu àh̄en̄grif̄en̄ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Lekul̄um day kagudarum *Divi ge Melefit àna manj̄ehad̄ ga ndam gek̄uli ya ahaslani ni ti kamam ? ⁴ Melefit àd̄em ahkado : “Ŋgwioru a had̄ ana ata buk ata muk.” * Àd̄em keti : “Bay ya ti endivi b̄en̄ani ahkay do ni m̄en̄ani nah̄ema, t̄akada nan̄ a.” † ⁵ Ay lekul̄um zla ti k̄ed̄emum ahkado : “Maslan̄a nah̄en̄ esliki m̄ehiani ana b̄en̄ani ahkay do ni ana m̄en̄ani : Ere ye ti akal nu n̄en̄naki kur àna nan̄ ni, s̄edaga ge Melefit.” ⁶ Maslan̄a nani àd̄ema ma nahkay nah̄ema, k̄ed̄emum tamal àjen̄naki ata b̄en̄ani ata m̄en̄ani va do ni ti àgray ar̄an̄a do. Lekul̄um k̄egr̄um nahkay ti, k̄embr̄en̄uma pakama ge Melefit nana p̄esak. K̄embr̄en̄uma ti k̄ef̄umviyu pakama gek̄uli ya kacahum ni a m̄elan̄ gani vu huk. ⁷ Lekul̄um kawayum ti mis t̄ed̄em lekul̄um ndam jireni, ay ti lekul̄um ndam jireni do ! Melefit àd̄ema ma sulumana a wakita ga bay mah̄en̄garay *pakama gayan̄ Izayi ni ba. Pakama gayan̄ ya ti àd̄em ni, àd̄emki ti ke kul̄i. ⁸ Àd̄em ahkado : “Mis hini tazl̄ebay nu àna ma ciliŋ, t̄ejalaku ah̄ar do simiteni. ⁹ Tazl̄ebay nu ti masakani, ad̄aba zlam gatay ya t̄acahay ni ti ka mawayay ge mis ciliŋ, do ni ti ka mawayay goro do.” ‡ »

Zlam ya ti tagray mis « nj̄elatani do » ni
(Mark 7.14-23)

¹⁰ Yezu àzalakabu mis kayani ni, àhi ana tay : « Lekul̄um dek bumi slimi ana pakama goro ya n̄ed̄em ni, ti k̄ic̄um lala. ¹¹ Ere ye ti a dala bu, mis azum àna ma gayan̄, agray nan̄ “*nj̄elatani do” ni ti àbi. Si ere ye ti maslan̄a gani ad̄em àna ma gayan̄ ni day kwa ti agray nan̄ “nj̄elatani do.” » ¹² Eslini ndam mad̄abay nan̄ ni t̄er̄akia, t̄ehi ahkado : « Ma gayak ya k̄ed̄em ni àzumia b̄eruv ana ndam *Feriziyen̄ na ti k̄es̄erkia waw ? » ¹³ Yezu nak̄en̄ àh̄en̄grif̄en̄ ana tay, àd̄em ahkado : « M̄en̄ḡehaf ya ti Baba nan̄ ya e melefit bu àjav ndo ni lu atarad̄aba. ¹⁴ N̄ed̄em nah̄ema, br̄en̄um tay ; nday ti ndam wuluf ya t̄ed̄af̄en̄a ahar k̄a ndam wuluf ndahan̄ a ni. Tamal zal wuluf ad̄af̄en̄a ahar k̄a zal wuluf nah̄en̄ a ti nday cec̄ueni at̄ed̄aḡiyu e evid vu. »

¹⁵ Eslini Piye àh̄en̄garf̄en̄, àhi : « D̄efiaba ma *gozogul ya k̄ed̄em ni ana leli a zla aw. » ¹⁶ Yezu àhi ana tay ahkado : « Lekul̄um day kekilen̄a k̄es̄erum zlam do waw ? ¹⁷ Ad̄aba ere ye ti mis afiyu a ma vu ni dek ti ahuriyu a hud̄ vu ciliŋ, m̄ak at̄ehiyu azay gani e d̄ugzey vu ti k̄es̄erum do waw ? ¹⁸ Ay ere ye ti mis azlapay ni ah̄eraya ti a m̄eb̄eruv gayan̄ ba, ma gani nani day kwa ti agudar nan̄, agray nan̄ “nj̄elatani do.” ¹⁹ Ad̄aba zlam magudarani dek ah̄eraya ti a m̄eb̄eruv ge mis ba. Nahkay ti ajalaki ah̄ar ka zlam magudarani ḡerḡeri dek : ka makad̄ ah̄ar, ka magray hala, ka magray mes̄uw̄ehvu, ke migi akal, ka mas̄ekad̄ malfada akaba ka m̄esivani ana mis. ²⁰ Ere ye ti agray ti mis egi “nj̄elatani do” ni ti zlam nday nani. Ay ti m̄ezum zlam m̄en̄j̄ed̄ m̄ebaray ahar akada ge divi ga ata b̄en̄ gek̄uli ni ti àgray ti mis egi “nj̄elatani do” do. »

Wal nah̄en̄ nan̄ wur Z̄ude do af̄eki ah̄ar ka Yezu
(Mark 7.24-30)

²¹ Yezu àsl̄akaba eslina, òru ka had̄ ga k̄esa Tir akaba ga k̄esa Sidor̄en̄. ²² Wal Kanan̄ nah̄en̄ nan̄ àbu eslini. Wal ni àra èpia Yezu a ti àr̄akia àna zlahay a, àd̄em : « Bay goro, *Wur ge

* 15:4 Mah̄erana 20.12 ; Mimbiki 5.16. † 15:4 Mah̄erana 21.17. ‡ 15:9 Izayi 29.13.

Devit, nâsuk cicihi ti ! Wur goro dahalayani àbiyu èbesey do, seteni àbu agri daliya dal-dal. »²³ Ay ti Yezu àhèlkaba ma ndo. Eslini ndam madəbay naŋ ni tēhi ana Yezu ahkado : « Garay wal hini, adaba naŋ àbu azlahlənbiyu kè leli, àmbrəŋ do ni. »²⁴ Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Təslərbiyu nu ahalay ndo. Təslərbiyu nu ti ana ndam *Izireyel ciliŋ, adaba nday akada təmbəmbak ya ti tija ni. »

²⁵ Ay ti wal ni àra àbəhadı mirdim griki ana Yezu meleher ndıb ana had, àhi : « Bay goro, jənaki nu ti ! »²⁶ Eslini Yezu àhəŋgrifəŋ ana wal nakəŋ, àhi ahkado : « Təzafəŋa zlam məzumani ga bəza, tizligioru ana kəra ti àbəlay do. »²⁷ Mək wal nakəŋ adəm : « Nahkay, bay goro. Ay ti pis-pis ga zlam məzumani ge mis ya tadəgoru a huđ ga mələŋ məzumki zlam vu ni, ku kəra gatay day tapalaba təzum timey. »²⁸ Eslini Yezu àhi ana wal nakəŋ : « Wal ni, kəbu kəfəku ahər lala ; ere ye ti kihindi ni mągravu akada gayak ya kawayay ni. » Ka sarta gani nani wur gayəŋ ni àŋgaba huya.

Yezu ahəŋgaraba ndam ga arməwər gərgərana

²⁹ Yezu àsləka eslina, òru kà gəvay ga dəluv Gelili. Òru ènjua ti àcəloru a həma vu. Àra àcəloya ti ànjəhadı digəs. ³⁰ Eslini mis dal-dal tərəkia, təhəlibiyu ndam jəgwer, ndam wuluf, ndam dəra, makwayá akaba ndam ga arməwər ndahaŋ gərgərani, təbəhadı tay kà gəvay gayəŋ mək naŋ nakəŋ àhəŋgaraba tay a. ³¹ Mis dal-dalani ni təra tipia ndam makwaya ya təzlapay koksah ni təbu təzlapay, ndam dəra tənğaba tija sənduə-sənduəbana, ndam jəgwer təsawaday lala akaba ndam wuluf təbu tipi divi nahəma, təmərva dal-dal, nahkay tazləbay Melefit ga ndam *Izireyel ni.

*Yezu avi zlam məzumani ana mis dəbu fad
(Mark 8.1-10)*

³² Yezu àzalay ndam madəbay naŋ ni, àhi ana tay ahkado : « Mis nday hini təsu cicihi dal-dal, adaba vad mahkər hi leli məbu akaba tay, zlam məzumani day àfəŋ kà tay va bi. Ay ti nəwayay məmbrəŋ tay ti tasləka àna ləwir a do. Tamal nəhi ana tay “Sləkuma” mənjad məvi zlam məzumani ana tay nahəma, njəda amələfəŋ kà tay ka ahər divi ga masləkana bi. »³³ Ndam madəbay naŋ ni təhəŋgrifəŋ, tēhi ahkado : « Leli dek ahalay a huđ gili hini bu ni ti məhəlibiyu *dipeŋ ana tay tərəh àna naŋ dek ti eley ? »³⁴ Yezu nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Dipeŋ àfəŋ kè kəli ehimey ? » Təhəŋgrifəŋ, tēhi : « Dipeŋ àfəŋ kè leli adəskəla akaba kilif cib-cibeni bal. »

³⁵ Eslini àhi ana mis dal-dalani ni tənğəhadı a ga had a. ³⁶ Təra tənğəhadı ti àhəl dipeŋ adəskəlani ni akaba kilif ni, agri səsı ana Melefit. Àra agria səsı a ti èsekaba, àvi ana ndam madəbay naŋ ni, ndam madəbay naŋ ni ti ni tidi ana mis dal-dalani ni dek. ³⁷ Mis nakəŋ dek təzum, tərəha àna naŋ a. Təcakalaviyu məgəjəni ga zlam məzumani ni a hətək vu, tərəhvü hətək adəskəla àna naŋ. ³⁸ Mis ya təzum zlam eslini ni agray mis dəbu fad, tàcalkivu wəl akaba bəza ndo. ³⁹ Kələŋ gani Yezu nakəŋ àhi ana mis ni « Sləkuma, » mək təsləka. Eslini Yezu nakəŋ àcəliyu a *slalah ga yam vu àsləka, òru ka had Magadaŋ.

16

*Zlam ya mis tipi day-day ndo ni
(Mark 8.11-13 ; Luk 12.54-56)*

¹ Ndam *Feriziyəŋ ndahaŋ akaba ndam *Seduseyəŋ ndahaŋ tərəkia ka Yezu a, tawayay tatəkar naŋ ti mągudar zlam ; nahkay ti tēhi : « Griaya ere ye ti mipi day-day ndo na ana leli a, ti məsər ere ye ti kagraŋ ni ti kagraŋ àna njəda ge Melefit. »² Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Məlakarawa, fat àbu adiyu, tamal kipurəma huđ melefit a ndize ti kədəmum : “Həŋ ti mələŋ amanja njələta.”³ Ge miledə tamal kipurəma huđ melefit a diliŋ-diliŋ ti kədəmum : “Kani ti avər ara atəd.” Nahkay kəsəruma ere ye ti agravu na àna zlam ya kipurəma a huđ melefit bu na ti, kəsərum zlam ya ti agravu ka sarta hini do ni ti ahəmamam !⁴ Ndam ye e hini vu ni ti ndam magudar zlam, təfəki ahər ke Melefit do, tawayay təgriaya ere ye ti mis tipi day-day ndo na ana tay a. Ay ere ye ti tihindi ni

ti Melefit aməgri ana tay do simiteni. Ere ye ti Melefit amədəfiki ana tay ni ti ere ye ti adafaki àna Zonas ni ciliŋ. » Eslini naŋ nakəŋ àsləka, àmbərbu tay.

Kəgrum zlam akada ga ndam Feriziyen ya tagray ni ba

⁵ Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təbu takoru tatuwad dəluy ni ; nday təbu takoru ti ndam madəbay naŋ ni təhəl *dipeŋ ndo, àgəjazlkia ahàr ka tay a. ⁶ Eslini ti Yezu àhi ana tay : « Bumvu slimi ana *miwisiŋ ga ndam *Feriziyen ni akaba ga ndam *Seduseyen ni. » ⁷ Nahkay ndam madəbay naŋ ni təzlapay e kidiŋ gatay bu, tədəm : « Àdəm nahkay ti adaba məhəlbīyu dipen ndo palam. » ⁸ Yezu nakəŋ àra ècia pakama gatay na ti àhi ana tay : « Məfəku ahàr gekuli ti àhəca ; kazlapum kədəmum kəhəlumbīyu dipen ndo ni ti kamam ? ⁹ Kicəm ma goro do, kəsərum do kekileŋa waw ? Goro ya ti nidi dipen zlamani ana mis dəbu zlamani ni, akaba məgəjəni gani ya kəhəlumaba hətək mərəhvani ehimeya ni ti kəsərumki va do waw ? ¹⁰ Goro ya ti nidi dipen adəskəlani ana mis dəbu fadani ni, akaba məgəjəni gani ya kəhəlumaba hətək mərəhvani ehimeya ni ti kəsərumki va do waw ? ¹¹ Ŋgay nu nəcalfəŋ ti ke dipen dipenani do ni ti kəsərum do ni ti kamam ? Nu ti nəhi ana kuli ti bumvu slimi àna miwisiŋ ga ndam Feriziyen ni akaba ga ndam Seduseyen ni. » ¹² Nahkay zla ti ndam madəbay naŋ ni tàra təsəra Yezu àhi ana tay « Bumvu slimi àna miwisiŋ » ti, àzlapiki ana tay ti ke miwisiŋ ya ti tiwisiŋ dipen àna naŋ ni do ; àzlapiki ana tay ti ka zlam ga ndam Feriziyen akaba ga ndam Seduseyen ya təcəhi ana mis ni.

Piyer adəm Yezu naŋ àbu Krist Bay gədəkani ya amara ni
(*Mark 8.27-30 ; Lük 9.18-21*)

¹³ A vad nahaŋ, Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tòru ka had Sezare ge Filip. * Eslini Yezu ehindifiŋa ma kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Mis ti tədəm nu *Wur ge Mis ti nu way ? » ¹⁴ Təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : « Tədəm nak Zeŋ bay məbaray mis ni, mis ndahaŋ tədəm nak Eli, mis ndahaŋ ti ni tədəm nak Zeremi ahkay do ni nak biliŋ ga ndam ya təhəŋgaray pakama ge Melefit ahaslani ni. » ¹⁵ Eslini naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Lekulum ti kədəmum nu ti nu way ? » ¹⁶ Simu Piyer àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nak *Krist *Bay gədəkani ya Melefit àslərbīyu ni, nak Wur ge Melefit Bay ga sifa ni. » ¹⁷ Yezu àhi : « Simu wur ge Zeŋ, mərvu adaba ma ge jiri hini ya kədəm ni ti mis hihirikeni àhuk do. Àhukaya ma na ti Baba, naŋ ti naŋ a huđ melefit bu. ¹⁸ Nəhuk nahəma nak Piyer ; anazay kur ga məvi njəda ana ndam məfəku ahàr ni akada ya tazay akur, tafəkad asak ga ahay àna naŋ ni. † Nahkay ti kisim tekeđi aməgri araŋa ana tay do. ¹⁹ Anəvuk lekili ga mahay ga *Məgur ge Melefit : ere ye ti kəgəskabu ka had ndo ni ti e melefit bu day atəgəskabu do ; ay ere ye ti kəgəskabá ka had a ni ti e melefit bu day atəgəskabu. » ²⁰ Eslini Yezu nakəŋ àləgi ana ndam madəbay naŋ ni, àhi ana tay ahkado : « Ŋgay nu Krist *Bay gədəkani ya Melefit àslərbīyu ni ti kəhumi ana maslaŋa ba simiteni. »

Yezu adəm aməmət mək aməŋgaba e kisim ba
(*Mark 8.31-9.1 ; Lük 9.22-27*)

²¹ Kwa ka sarta gani nani Yezu àzlapī ana ndam madəbay naŋ ni vay-vay, àhi ana tay ahkado : « Ahàr àdəm nakoru a Zerəzalem kwa. Ahàr àdəm nəcakay daliya dal-dal. Nday gədəkani ni, gədəkani ga ndam *məŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni atawayay nu do, atakad nu. Mək a huđ ga vad mahkərani bu anaŋgaba e kisim ba. » ²² Piyer àra ècia ma gayaŋ na ti àzaba naŋ e kidiŋ gatay ba cak. Àləgi, àhi : « Bay goro, Melefit mājəgay kur ti ere nani àgrakukvu ba ti ! » ²³ Ay Yezu àmbatkibīyu ma ke Piyer, àləgi bilegeni, àdəm : « *Seteni, sləkafua, ru driŋ ! Nak ti kacafəŋa nu ga magray təwi goro a, adaba majalay ahàr gayak ti akada ge Melefit ni do, kajalay ahàr ti akada ge mis hihirikeni ni. »

²⁴ Eslini Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Tamal mis awayay adəbay nu nahəma, ahàr àdəm məmbrəŋ ere ye ti awayay ni ; ku tamal təgri daliya, *tadarfəŋ naŋ kà

* 16:13 Sezare ge Filip ti slimi ga kəsa gədəkani. † 16:18 Piyer ti adəmvaba « akur. »

təndal nəngu ni mîbesey. Tamal mis awayay madəbay nu ti mâgray nahkay. ²⁵ Maslaŋa ya ti àdəm ajəgur sifa gayan, awayay àmət ba ni ti emiŋiŋ. Maslaŋa ya ti emiŋiŋ sifa gayan azuhva nu ti aməjəgur sawan, aməmət day-day do. ²⁶ Tamal mis àngəta elimeni ga duniya na dek mək èjiŋa sifa gayan a ti elimeni gani aziaya mam? Emiŋiŋa sifa gayan na ti aməngət mam ga məmbani àna naŋ mam? ²⁷ Adaba nu *Wur ge Mis anara àna njəda ga Baba akaba məslər goro a kay, anəvi zlam ana ku way way do akada ge tawi gayan ya ti àgray ni. ²⁸ Nəhi ana kuli nahəma, e kidiŋ ge mis ya təbu ahalay ni bu ni ti, wudaka ndahaŋ atəmət ti etipi nu Wur ge Mis anaŋga, anəhuriyu a bay goro vu. »

17

Vu ga Yezu ambatvu kè meleher ga ndam madəbay naŋ ni
(Mark 9.2-13 ; Lük 9.28-36)

¹ Vad muku ka ahàr gani zla ti Yezu àzay Piyer, Zek akaba Zeŋ wur ga mən ge Zek ni, àhəloru tay ka ahàr ga həma zəbalani. Nday ka ahàr gatay akaba Yezu ciliŋ. ² Tòru tìnjua ti vu ga Yezu ni àmbativa e eri va ana tay nahaŋ a. Eri gayan ni àmbatvu, asladay akada fat, azana ka vu gayan day tìgia bəd-bəd talla təsladay məlaŋ. ³ Eslini tìpioru Eli nday ata Məwiz huya, nday təbu təzlapay akaba Yezu. ⁴ Piyer àra èpia tay a ti àhi ana Yezu ahkado : « Bay goro, leli məbu ahalay ti àbəlay. Tamal kawayay ti nara nvicey ahay mahkər, bəlaŋ gayak, bəlaŋ ge Məwiz, bəlaŋ ti ni ge Eli. » ⁵ Piyer naŋ àbu azlapay nahkay ti məgudunğuduŋ masladani àhərkiaya ka tay a, àngah tay. Dəngu ga maslaŋa àhənday a məgudunğuduŋ ni bu, àdəm : « Naŋ hini ti wur goro, nawayay naŋ dal-dal, nəmərnu àna naŋ dal-dal. Gəsumiki pakama gayan ! » ⁶ Ndam *madəbay Yezu ni tàra ticia nahkay ti aŋgwaz àdəgakia ka tay a dal-dal, tabəhad mirdim meleher ndifa ndifa ana had. ⁷ Ay Yezu nakəŋ àhədakfəŋiyu ka tay, ènjifiŋ ka tay mək àhi ana tay : « Cikumaba, kəgrum aŋgwaz ba. » ⁸ Nday nakəŋ tēhelin eri, tìpi maslaŋa nahaŋ ndo, si Yezu naŋ bəlaŋ ciliŋ. ⁹ Nday təbu təndaya ahàr a həma ni ba ni ti Yezu àhi ana tay : « Kəhumi ere ye ti kipurum ni ana maslaŋa ba, si nu *Wur ge Mis anaŋgaya e kidiŋ ga ndam evid ba kwa. »

¹⁰ Ndam madəbay naŋ ni təhi ahkado : « Ndam *məsər Wakita ge Melefit ni tədəm wudaka *Krist *Bay gədakani ya amara ni eminjia ti, ahàr àdəm Eli amara day ti kamam ? » ¹¹ Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay àdəm ahkado : « Edefiŋ Eli ara, aslamalakabu zlam dek day. ¹² Ay nəhi ana kuli nahəma, Eli ti àra àndava, ay ti mis təsər naŋ ndo. Təgria ere ye ti nday təwayay na dek. Nu Wur ge Mis day anəcakay daliya, atəgru nahkay. » ¹³ Eslini ndam madəbay naŋ ni təsəra àzlapaki ti ke Zeŋ bay məbaray mis ni.

Yezu agariaba seteni ana wur nahaŋ a
(Mark 9.14-29 ; Lük 9.37-43)

¹⁴ Ka ya ti tìnjikia ke mis dal-dalani na ti maslaŋa nahaŋ àhədakfəŋbiyu ka Yezu, àbəhad mirdim ¹⁵ àhi : « Bay goro, wur goro àbu seteni àniviyu agray daliya dal-dal ; a vad ndahaŋ adiyu a aku vu ahkay do ni a yam vu. Məsuk cicihi ti kam-kam ! ¹⁶ Nəzibiya naŋ ana ndam madəbay kur na ti tığariaba, ay ti tislaki ndo. » ¹⁷ Eslini Yezu àdəm : « Lekulum ye e hini vu ni ti kəfumki ahàr ke Melefit do, lekulum ndam magudar zlam ! Nu ananjəhad kaŋgaya akaba kuli aw ? Nu enəbesi ana kuli kaŋgaya waw ? » Mək àhi ana tay : « Zumubiya wur na ahalay a nimi. » ¹⁸ Tàra təzibiya wur na ti Yezu àzlacaki ke seteni ni, mək seteni ni àsləkiaba ana wur na. Nahkay wur ni ègia naŋ lala huya.

¹⁹ Eslini ndam *madəbay Yezu ni təzalay Yezu ka ahàr gatay, tìhindi naŋ, təhi : « Leli mislaki magaray seteni nani ndo ni ti kamam ? » ²⁰ Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm : « Kislumki ndo ni ti adaba məfəki ahàr gekuli ke Melefit àhəca. Nəhi ana kuli nahəma, tamal ti məfəki ahàr gekuli ke Melefit kay do, àbu gəzit akada hilfi ga zlam gəziteni ciliŋ nəngu ni, kislumki məhiani ana həma hini : “Sləkaba, ru tegi” nəngu ni, agravu. Nahkay ti akal ere ye ti kislumki magrani do ni ti àbi. [²¹ Ay ti seteni akada nday nani nahəma, tamal ti kəhəŋgalay Melefit ndo akaba kəgəs ndəra ndo ni ti təsləkiaba ana mis a koksah.] »

*Yezu adəm keti anəmət mək anangaba e kisim ba
(Mark 9.30-32 ; Lük 9.43-45)*

²² A vad nahan, ka ya ti Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni dek təbu ka ahar bəlan e Gelili ni ti, Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Atədəfiki nu *Wur ge Mis ana mis ti tara təgəs nu, ²³ tara takad nu. Atakada nu a ti a vad ya mahkər ti anangaba. » Nday nakəŋ tارا ticia ma gayan na ti àhəlia ahàr ana tay a dal-dal.

Məhəl hadam ga ahay gədəkani ge Melefit

²⁴ Ka ya ti Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tɪnjua a Kafarnahum a ni ti ndam ya təhəl hadam ga *ahay gədəkani ge Melefit ni təhədəkfəŋiyu ke Piyer, təhi : « Məsi gekəli ni ti àpəl hadam ga ahay gədəkani ge Melefit ni do waw ? » ²⁵ Piyer àhəŋgrifəŋ ana tay : « Àbəhad do kamam ? »

Ka ya ti Piyer nakəŋ àhuriya a ahay va nahəma, Yezu àhi ma enji, àhi : « Simu, kədəm ahəmamam ? Ndamam tabəhad hadam akaba jaŋgal ana bəbay ka had ni mam ? Tabəhad ana tay ti bəza ga had gatay gatayani tək, ndam mirkwi aw ? » ²⁶ Piyer àhi : « Tabəhad ti ndam mirkwi. » Eslini Yezu nakəŋ àhi « Bəza ga had gatay gatayani ti giri-giri ti təpəl do do waw ? » ²⁷ Ay ku tamal nahkay nəŋgu ni, məzumi bəruv ana tay ba. Nak ru ka dəluv ti kətəliyu gəya kəgəsaya kilif a. Kilif ya akəgəsaya enjenjeni na ti kəzləkikaba pakama, akədviyu ahàr ana siŋgu akur-akurani, siŋgu nani emisli məpəl hadam goro akaba gayak. Zəbiya, kəvi ana tay. »

18

Gədəkani ya àtam mis ndahan ni ti way ?

(Mark 9.33-37 ; Lük 9.46-48)

¹ Ka sarta gani nani ti ndam *madəbay Yezu ni təhədəkfəŋiyu kà Yezu, təhi : « A *Məgur ge Melefit bu ni ti way naŋ gədəkani àtam mis ndahan way ? » ² Nahkay Yezu nakəŋ àzalabiyu wur gəziteni e kidiŋ gatay vu ³ mək àdəm : « Nəhi ana kəli nahəma, tamal kəmbatumkaba majalay ahàr gekəli a ndo, kigum akada ga bəza cib-cibeni ni ndo ni ti akəhurumiyu a Məgur ge Melefit vu do. ⁴ Adaba maslaŋa ya ti ahəŋgaroru ahàr gayan a had, anjəhad kudufa akada ga wur hini ni ti naŋ nani gədəkani àtam mis ndahan a Məgur ge Melefit bu. ⁵ Tamal ti maslaŋa àgəskabá wur gəziteni akada hini na azuhva nu a nahəma, àgəskabá nu a. »

Bumvu slimi ti kəgudarum zlam ba

(Mark 9.42-48 ; Lük 17.1-2)

⁶ Yezu adəm keti « Ndam ya təkəku ahàr ni ti mis tədəm tɪsli araŋa do akada ga bəza cib-cibeni ni. Ay tamal maslaŋa agray ti ku way way do e kidiŋ gatay bu mɪjikia ke divi a nahəma, hojo təwəliviyu avar gədəkani ana maslaŋa ya èjiŋkia naŋ a ni a dəŋgu vu dondul mək tizligiyu naŋ a *dəluv gədəkani vu dəzləz. ⁷ Aw ! Cicihi àki ka ndam ga duniya ! Cicihi àki ka tay ti adaba zlam ya tagray ti mis tɪjikia ke divi a ni ti təbu kay. Zlam nday nani ti si təgravu kwa. Ay tamal maslaŋa agray ti mis ejikia ke divi a nahəma, maslaŋa nani cicihi amələki.

⁸ « Tamal ahar gayak ahkay do ni asak gayak ejiŋkia kur ke divi a nahəma, kelkaba tay a, boru tay. Àgəski hojo kəhuriyu ka məlan ga sifa àna ahar bəlan ahkay do ni àna asak bəlan ere gani ya tizligiyu kur a *dəluv ga aku vu àna ahar gayak cəeni ni ahkay do ni àna asak gayak cəeni ni. Aku nani ti àmət dáy-dáy do. ⁹ Tamal eri gayak ejiŋkia kur ke divi a nahəma, zaba, zligoru. Àgəski hojo kəhuriyu ka məlan ga sifa àna eri bəlan ere gani ya tizligiyu kur a dəluv ga aku vu àna eri gayak cəeni ni. »

Ma gozogul àki ka təmbak mijijeni

(Lük 15.3-7)

¹⁰ Yezu adəm keti : « Bumvu slimi lala ! E kidiŋ ga bəza nday nani bu ni ti ŋgay bəlan gatayani èsli araŋa do ni ti kədəmum ba. Adaba məslər gatay təbu micikeni a sarta bu

dék kè meleher ga Baba naŋ ya e melefit bu ni. [¹¹ Nu *Wur ge Mis nàra ti ga mahəŋgay ndam ya ti tìjji ni.]

¹² « Bi maslaŋa nahaŋ təmbəmbak gayaŋ təbu diŋ mək bəlaŋ gani èjia. Àra èpia ti bəlaŋ gani naŋ àkibu ka ndahaŋ ni bi nahəma, ambər bu kru kru ambəmbu mahar ambəmbani ni a həma bu, akoru adəboru bəlaŋani ni, do waw ? Lekuləm ti kədəmum mam ? ¹³ Nəhi ana kuli nahəma, ka ya ti àdia ahàr a ni ti amərvu àna naŋ dal-dal àtama ya amərvu àna kru kru ambəmbu mahar ambəmbani ya ti tiji ndo na do waw ? ¹⁴ Nahkay day Bəŋ gekuli naŋ ya e melefit bu ni awayay ti ku bəlaŋ e kidiŋ ga bəza nday nani bu day èji ba. »

Magudar zlam akaba məmbərfəŋana

¹⁵ Yezu àdəm keti : « Tamal wur ga muk àgudaruka zlam a ti rəkioru hiki lala lekuləm cecə cəa. Tamal ècəkka ma gayak na ti kàslamala wur ga muk na. ¹⁶ Ay tamal ècəkka ma do ni ti zalakivu mis bəlaŋ ahkay do ni cə ti kədəgumkioru. Adaba pakama gekuli ya ekicikəmki ni ahàr àdəm mis cə ahkay do ni mis mahkər təgray sedi gani. * ¹⁷ Ay tamal ti èciiki ma ana tay do ni ti hi ma gani ana ndam ya *təcakalavu, təfəku ahàr ni. Tamal èciiki ma ana tay do daya ti mənjaləŋ akada naŋ zal ya àfəki ahàr ke Melefit do ni, ahkay do ni akada naŋ bay *məhəl hadam.

¹⁸ « Nəhi ana kuli nahəma, ere ye ti kəgəsumkabu ka hađ ndo ni ti e melefit bu day atəgəskabu do. Ay ere ya kəgəsumkabá ka hađ a ni ti e melefit bu day atəgəskabu.

¹⁹ « Nəhi ana kuli keti : tamal ti mis cə e kidiŋ gekuli bu ka hađ ma gatay àrakabaya ku àki ka mam nəŋgu ni, təhəŋgalaləŋa zlam gani kà Bəŋ goro ya e melefit bu na ti aməvi ana tay. ²⁰ Adaba ka mələŋ ya mis cə mahkər təŋgasva àna slimi goro a ni ti nu nəbu eslini e kidiŋ gatay bu. »

²¹ Eslini Piyer àhədakfəŋiyu ka Yezu, àhi ahkado : « Bay goro, tamal wur ga mma naŋ àbu agudaru zlam ti nəmbərfəŋa sak ehimey ? Sak adəskəla waw ? » ²² Yezu nakəŋ àhi : « Mbərfəŋa sak adəskəla ti nəhuk do. Mbərfəŋa ti sak kru kru adəskəla sak adəskəla. ²³ *Məgur ge Melefit day nahkay : təzavu ata bay nahaŋ awayay asər duwa gayaŋ ya àfəŋ kà ku way way do e kidiŋ ga ndam məgri təwi gayaŋ bu ni, ti təpəli. ²⁴ Ka ya ti naŋ àbu acalfəŋ kà ma gani nahkay ti təzibiyu bay məgri təwi nahaŋ duwa gayaŋ àfəŋ àgra miliyem ehimeya. ²⁵ Ay ti èsliki məpəlani koksah, nahkay bay ga duwa ni àdəm təsəkumoru naŋ naŋani, wal gayaŋ, bəza gayaŋ akaba zlam gayaŋ ni dək ga məpəli duwa ni àna naŋ. ²⁶ Eslini bay məgri təwi nakəŋ àbəhadı mirdim meleher ndıb ana hađ ana bay ga duwa ni, àhi : “Kam-kam bəsəa hayaŋ, nara nəpəluk duwa gayak ni dək.” ²⁷ Eslini naŋ nakəŋ àsia cicihi ana bay ga duwa na. Nahkay bay ga duwa ni àmbərfəŋ duwa ni dək mək àhi “Sləka zlam gayak a.”

²⁸ « Ka ya ti bay magray təwi nakəŋ naŋ àbu asləka ni ti təkəkabu ahàr ata maslaŋa nahaŋ. Maslaŋa gani nani ti təbu tagrakabu təwi, ay ti duwa gayaŋ àfəŋ àgray jik diŋ. Naŋ nakəŋ àdəki cip ka dəŋgu, àhi : “Si kəpəlu duwa goro ni kwa.” ²⁹ Eslini naŋ ya tagrakabu təwi nakəŋ àbəhadı mirdim, àhi : “Kam-kam bəsəa hayaŋ, nara nəpəluk duwa gayak ni dək.” ³⁰ Ay naŋ nakəŋ òru àfiyu naŋ a dəŋgay vu, awayay məpəliaba duwa gayaŋ na dək day ti atafaya naŋ a. ³¹ Ndam ya tagrakabu təwi akaba tay ka ahar bəlaŋani ni tàra tìpia ere ye ti àgri ana naŋ nahaŋ na ni ti àwəria bəruv ana tay a dal-dal. Nahkay nday nakəŋ tòru təŋgəhadı ma gani ana bay ya ti təgri təwi ni. ³² Naŋ nakəŋ àra ècia ma na ti àdəm təkəlibiya naŋ a. Àra ènjia ti àhi : “Nak bay məgru təwi hini ti nak cudayani. Nəmbərfuka duwa goro na dək adaba kəgrua kam-kam a, kədəm nəmbərfuk ti ³³ ay nak ti maslaŋa ya ti kəgrumkabu təwi ni àsuk cicihi akada gayak ya kəsə cicihi ni ndo ni ti kamam ?” ³⁴ Nahkay bay ga duwa ni àzuma bəruv a dal-dal, àdəm təzoru naŋ a dəŋgay vu ti təkri daliya, si tamal aməpəlabə duwa gayaŋ na dək day kwa ti atafaya naŋ a. »

³⁵ Yezu àdəm keti : « Tamal lekuləm kəmbərfəŋumfəŋa zlam ya ti mis təkudari ana kuli na kà tay àna huđ bəlaŋ a do ni ti, Baba naŋ ya e melefit bu ni aməgri ana kuli day akada ga bay ga duwa ya àgri ana bay məgri təwi ni. »

* 18:16 Mənjay Mimbiki 19.15.

19

Yezu adəmki ma ka maday wal akaba magaray wal
(Mark 10.1-12)

¹ Yezu àra èndeveriŋa pakama gayan na ti àsləka e Gelili a, òru ka hadf *Zude, ke ledi nahan ga zalaka *Zurdeŋ. ² Mis dal-dal tàdəboru nan, mək nan nakəŋ àhəŋgaraba ndam ya tēbesey do na.

³ Eslini ndam *Feriziyen ndahan tərəkia. Tihindifiŋa ma, tēhi ahkado : « Àgəski ti mis agaray wal gayan ka mawayay gayan aw ? » Tēhi nahkay ti adaba tawayay tatəkar Yezu ti mādəm ma magudarani. ⁴ Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, adəm : « Kwa ka mənəkəki ga mələŋ, ka ya ti Melefit àgraya mis a ni ti àgraya ata zal ata wal a. Kèjəŋgəm ma gani a Wakita ge Melefit ni bu ndo waw ? » ⁵ Melefit adəm : « Nahkay ti mis zalani amahəraya a ahay ga bəŋani ata mənəni ba, mək atanjəhadkabu ata wal gayan. Nday cəeni ti vu gatay emigi bələŋ. » † ⁶ Nahkay ti nday cəeni medeveni va do. Tīgia vu gatay bələŋ. Ere ye ti Melefit èbedəkabá ni ti mis hihirikeni èdekaba ba. » ⁷ Mək nday nakəŋ tēhəŋgrifəŋ, tēhi : « Məwiz adəm tamal mis tedevu ata wal gayan ti ahàr adəm abəki wakita gani, avi day kwa ti agaray ti kamam ? ‡ » ⁸ Yezu nakəŋ adəm : « Məwiz àvi divi ana kuli ga magaray wál gekuli ti adaba lekulum kawayum mægəsumkabu ma ge Melefit do palam. Ay ka mənəkəki ga mələŋ ti àgravu nahkay ndo. ⁹ Nəhi ana kuli nahəma, maslaŋa ya ti àgara wal gayan a, day wal ni àgray mesəwehvu ndo, mək àda wal nahan a nahəma, maslaŋa nani àgra hala. »

¹⁰ Eslini ndam madəbay nan ni tēhi : « Tamal ègia nahkay e kidiŋ ga zal ata wal ba ti ŋgulum mis tàday wal va ba simiteni. » ¹¹ Yezu àhi ana tay ahkado : « Təgəskabu ma gani hini ti mis dek do ; təgəskabu ti si ndam ya ti Melefit àvia njəda gana ana tay a ni kwa. ¹² Zlam ndahan tēbu gərgəri təcəfəŋa mis ka maday wal a : mis ndahan kwa tūweya tay a vu gatay àwayay wal do. Mis ndahan ti ni mis tàcad tay. Mis ndahan keti ti ni tàwayay maday wal do azuhva *Məgur ge Melefit. Maslaŋa ya esliki mægəskabu pakama hini nahəma, mægəskabá. »

Yezu agri sulum ge Melefit ana bəza ciḃ-ciḃeni
(Mark 10.13-16 ; Lək 18.15-17)

¹³ Kələŋ gani mis ndahan tēhəlibiyu bəza ciḃ-ciḃeni ana Yezu ti mähəŋgali Melefit ana tay àna məkəki *ahar gayan ka tay. Nday tēbu tēhəlibiyu bəza ni nahkay ti ndam madəbay nan ni tələgi ana tay. ¹⁴ Ay Yezu àhi ana tay ahkado : « Mbrəŋum bəza tāra afa goro a, kəcumfəŋa tay a ba. Adaba mam, *Məgur ge Melefit ti ga ndam ya tēbu akada ga bəza ni. » ¹⁵ Àra adəma ma nahkay ti àbəkə ahar ka bəza ni. Kələŋ gani àsləka eslina.

Bay ge elimeni
(Mark 10.17-31 ; Lək 18.18-30)

¹⁶ Wur dagwa nahan àbu ti àrəkia ka Yezu a, àhi : « Məsi, ti nēŋgət *sifa ya àndav day-day do ni ti nàgray zlam sulumani weley ? » ¹⁷ Yezu àhi ahkado : « Kihindi nu àki ka zlam sulumani ti kamam ? Mis sulumani ti nan bələŋ. Tamal kawayay mənəŋgət sifa ya àndav day-day do ni ti gəskabá *Divi ge Melefit a. » ¹⁸ Nan nakəŋ àhi : « Divi weley ? » Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Kəkad mis ba ; kàgray hala ba ; kigi akal ba ; kəgray sedi ti kəsəkad malfada ba ; ¹⁹ həngrioru ahàr a had ana ata buk ata muk ; wayay ndam ya ti nak kəbu akaba tay ni akada ya kawayay ahàr gayak gayakani ni. § » ²⁰ Eslini wur dagwa ni àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Divi nani ti nəgəskabá dek, ay ti mam àhəcukivu keti mam ? » ²¹ Yezu àra ècia pakama gayan na ti àhi ahkado : « Tamal kawayay miki mis sulumani lala nahəma, ru kəsəkumoru zlam gayak dek ti kidi siŋgu gani ana ndam talaga. Nahkay ti akəŋgət elimeni e melefit bu. Akagra zlam nana dek nahəma, kàra, kàdəbay nu. » ²² Wur

* 19:4 Mənjay Mənjəkiani 1.27 ; 5.2. † 19:5 Mənjəkiani 2.24. ‡ 19:7 Mimbiki 24.1. § 19:19 Mahərana 20.12-16 ; Mimbiki 5.16-20 ; Levi 19.18.

dagwa nakəŋ àra ècia ma ga Yezu ya àhi na ti àhəlia ahàr a. Nahkay àsləka sasuhwa, adàba zlam gayəŋ àbu dal-dal.

²³ Eslini Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, bay ge elimeni məhuriyu a *Məgur ge Melefit vu ti zləzladà dal-dal. ²⁴ Nəhi ana kəli keti : ezligwemi ahuriyu e evid ge lipri vu kwalac ti agravu aw ? Ay ti bay ge elimeni məhuriyu a Məgur ge Melefit vu ni ti zləzladà dal-dal, àtama ge ezligwemi ya ahuriyu e evid ge lipri vu na. » ²⁵ Ma ga Yezu ya àdəm ni àgria ejep ana ndam madəbay naŋ na dal-dal. Nday nakəŋ təzlapay e kidiŋ gatay bu, tədəm ahkado : « Ay tamal nahkay ti way ti Melefit amahəŋgay naŋ way ? » ²⁶ Eslini Yezu àmənjaləŋ kà tay, àhi ana tay ahkado : « Mis ti təgray koksah ; ay Melefit ti esliki magray zlam dək tata. »

²⁷ Eslini Piyer àhi ana Yezu nakəŋ ahkado : « Iy zla, leli məmbrəŋa zlam a dək, madəbay kur ti mam amagrakivu ke leli mam ? » ²⁸ Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, a duniya ya atagraja məweni ni ba ni ti nu *Wur ge Mis anəhuriyu a mələŋ masladani goro vu, ananjəhadviyu e kərsi ga bay goro vu. Ka sarta gani nani ti lekuləm ya kədəbum nu ni day akanjəhadumviyu e kərsi kru mahar cə vu ga magrafəŋa seriya kè dini kru mahar cəni ge Izireyel na. ²⁹ Ku way way do àmbərba zlam gayəŋ azuhva nu a, bi àmbərba ahay gayəŋ, bəza ga mənani, ata bəŋani, bəza gayəŋ ahkay do ni vədaŋ gayəŋ nahəma, aməŋgətvù zlam nday nani kay àtam ndahaŋ ni sak diŋ. Aməŋgət sifa ya àndav day-day do ni daya. ³⁰ Ay ti nday gəđákani ya kama ge mis ni ti, mis kay e kidiŋ gatay bu atəŋgoru kələŋ ge mis. Nday ya kələŋ ge mis ni day etigi gəđákani kama ge mis. »

20

Ndam magray təwi a vədaŋ bu

¹ Yezu àdəm keti : « *Məgur ge Melefit ti àzavu akadà ga maslaŋa nahaŋ àhəraya də ge miledə a, awayay ahəloru mis ga məgri təwi a vədaŋ gayəŋ vu ni. ² Nahkay təgraki cakala àki ke təwi ga rukani, mək naŋ nakəŋ ahəloru tay a vədaŋ gayəŋ ni vu. ³ Àhəraya àna njemdi ambəlməbu a keti, èpi mis ndahaŋ təbu a kəsa bu təwi gatay àbi, ⁴ mək àhi ana tay : “Lekuləm day dəgum a vədaŋ goro vu kəgrum təwi ti anəpəl kəli kala-kala akadà ge təwi gekəli ya akəgrum ni.” ⁵ Nday nakəŋ mək tàsləka tòru. Naŋ nakəŋ àhəraya fat wis a keti, àgray nahkay ; àna njemdi mahkər day àgray nahkay. ⁶ Agray njemdi zlam nahəma, naŋ nakəŋ àhəraya keti, àdi ahàr ana mis ndahaŋ təbu eslini mək àhi ana tay ahkado : “Kənjəhadum ahalay ruk kəgrum təwi do ni ti kamam ?” ⁷ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ təhi : “Adàba maslaŋa èhindiki leli ke təwi gayəŋ ndo.” Naŋ nakəŋ àhi ana tay : “Lekuləm day dəgum kəgrum təwi a vədaŋ goro vu.”

⁸ « Məlakarawa àra ègia ti bay ga vədaŋ ni àhi ana gəđákani ga ndam ge təwi gayəŋ ni ahkado : “Zalabiya ndam magray təwi na, peli siŋgu ge təwi ni ana ku way way do. Njəki məpəl ndam ya tàra kələŋ a ceceni ni, ndeveriŋ àna nday ya tàra enjia ni.” ⁹ Nahkay nday ya tòru a vədaŋ vu àna njemdi zlamani ni tàra, mək təvi ana ku way way do siŋgu ge təwi ga rukani. ¹⁰ Nahkay sarta ga məpəl nday ya tòru e təwi vu enji ni àra ènjia ti təhi ana ahàr tara təvi ana tay àtam gatay ndahaŋ ni. Ay ti təvi ana ku way way do gatay day siŋgu ge təwi ga rukani ciliŋ. ¹¹ Tàra təvia siŋgu na ana tay a nahkay ti nday nakəŋ təzərđi ma ana bay ga vədaŋ ni, ¹² təhi : “Nday hini ya tàra kələŋ a ni, təgray təwi njemdi biliŋ huya ti kəpəl tay kala-kala akaba leli ya məgray təwi rukani a fat bu, məmətakaba dal-dal ni ti ahəmamam ?” ¹³ Eslini bay ga vədaŋ ni àhi ana bələŋ gatay ni ahkado : “Zləba goro ni, ere ye ti nəvuk ni ti kigeni : məgray cakala ti àki ka siŋgu ge təwi ga rukani do waw ? ¹⁴ Za siŋgu ge təwi gayək a ti kəsləka nimi. Nawayay nəvi siŋgu ana bay ya ti àra kələŋ a ni kala-kala akadà ya nəvuk ana nak ni. ¹⁵ Maslaŋa àbu agurki nu ka zlam ya ti nagray àna siŋgu goro ni aw ? Tək day ti nəgri sulum ana mis ti awərək bəruv aw ?” ¹⁶ Nahkay nday ya təbu kələŋ ge mis ni ti, mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu etigi gəđákani kama ge mis. Nday gəđákani ya kama ge mis ni ti ni, mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu atəŋgoru kələŋ ge mis. »

Yezu àdám sak ya mahkər aməmət mək amanğaba e kisim ba
(*Mark 10.32-34 ; Lük 18.31-34*)

¹⁷ Yezu nañ àbu akoru, àzay divi ya ti acəloru a Zeruzalem ni ti àzalakabu ndam mađəbay nañ kru mahar cəeni ni. Nday təbu takoru ti àhi ana tay ahkado : ¹⁸ « Cəm day, nihi ti leli məbu məcəloru a Zeruzalem. Eminjua eslina ti atəgəsi nu *Wur ge Mis ana gəđákani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit akaba ana ndam *məsər Wakita ge Melefit ni. Eslini atəđəm si takad nu kwa, ¹⁹ atəgəsi nu ana ndam ya təfəki ahər ke Melefit do ni ; nday nani ti eteyefu, atəzləb nu àna kurupu cək cək, atakadfəñiyu nu kà təndal, mək a vad ya mahkər ti anağaba. »

Məñ ga ata Zek nday ata Zeñ ehindifiña zlam kà Yezu a
(*Mark 10.35-45*)

²⁰ Eslini wal ge Zebede tərəkia ka Yezu a akaba bəza gayan ata Zek nday ata Zeñ a. Tàra tijnjikia ti məñ gatay ni àbəhadı mirdim ana Yezu meleher ndıb ana had, awayay ehindifiña zlam a. ²¹ Yezu àhi ahkado : « Kawayay ti nəgruk mam ? » Wal nakəñ àhi : « Ka ya ti akəzuma bay gayak gəđákani na ti kəvi divi ana bəza goro hini cəeni ni tənjuhədfuk kà gəvay, bəlañ ka ahar ga daf, bəlañ ka ahar ga gəjar gayak ti. » ²² Ay ti Yezu àhi ana tay ahkado : « Ere ye ti kihindəm ni ti kəsərum do. Ekisləmki misi zum ge hijiyem * ya enisi ni tata waw ? » Nday nakəñ təhi : « Misliki. » ²³ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Ekisəm zum ge hijiyem ye enisi ni ti amagravu eđedıñ. Ay ti maslaña ya ti aməđəm way amanjuhədfu kà ahar ga daf akaba kà ahar ga gəjar goro way ni ti nu do. Nani Bay Melefit àna ahər gayan day ti aməvi məlañ nani ana mis ya nañ adaba tay a ni. »

²⁴ Ka ya ti ndam *mađəbay Yezu kruani ndahañ ni ticia ma na ti təzumkia bəruv ka tay cəeni na. ²⁵ Eslini Yezu àzalakabu ndam mađəbay nañ ni dek, àhi ana tay ahkado : « Kəsəruma, bəbay ga had ni ti təgur mis ga njəda. Gəđákani ga məlañ day təđəm ahər adəm mis təgri təwi ana tay kay, təmbərəñ mis do. ²⁶ Ay e kidıñ gekuli bu ni ti ağravu nahkay ba. Tamal ti maslaña e kidıñ gekuli bu awayay migi gəđákani ti mīgi bay məgri təwi ana kuli kwa sawañ. ²⁷ Tamal ti maslaña e kidıñ gekuli bu awayay migi kama gekuli ti mīgi evidi gekuli kwa. ²⁸ Nu *Wur ge Mis nàra ti, nəwayay ti mis təgru təwi do. Nàra ti ga məgri təwi ana mis sawañ, navay sifa goro ga mambay mis kay àna nañ. »

Yezu ahəñgaraba ndam wuluf a cə
(*Mark 10.46-52 ; Lük 18.35-43*)

²⁹ Ka ya ti Yezu nañ àbu asləka a Zeriko akaba ndam mađəbay nañ na ti mis kay təđəboru nañ. ³⁰ Eslini tədi ahər ana ndam wuluf ndahañ cə, nday təbu manjuhədani kà gəvay ge divi. Nday nakəñ tàra ticia Yezu nañ àbu akoru ti tədəgiki ka zlahay, təđəm : « Bay geli, *Wur ge Devit, məsuk cicihi ti ! » ³¹ Mis kayani ni tələgi ana tay, təhi ana tay : « Lakumkaba. » Ay nday ti ni təzlahkivu kay kay sawañ, təđəm : « Bay geli, wur ge Devit, məsuk cicihi ti ! » ³² Yezu àra ecia zlahay gatay na ti ecik, àzalay tay mək àhi ana tay ahkado : « Kawayum ti nəgri mam ana kuli mam ? » ³³ Eslini təhi ahkado : « Bay geli, mawayay ti mipi divi ti ! » ³⁴ Nday nakəñ təsia ciciha ana Yezu a, mək Yezu enjifiñ kə eri gatay ni. Ka ma geli hini tipi divi həya, mək təđəboru nañ.

21

Yezu ahuriyu a Zeruzalem
(*Mark 11.1-11 ; Lük 19.28-40 ; Zeñ 12.12-19*)

¹ Tòru tijnjua cifa kà gəvay ga Zeruzalem a, nday gwar ka həma *Oliviye, kama ga kəsa Betfazi ti Yezu àslər ndam mađəbay nañ ni cə, ² àhi ana tay ahkado : « Dəgum a kəsa teguni kama gekuli ni vu. Ekinjumiya nahəma, akədumi ahər ana azoñgu məwəlani wur gani àfəñ kà gəvay. Picehəmbubiya, dəguma àna tay a. ³ Ay tamal maslaña ahi ma ana kuli ti humi ahkado : “Bay geli awayay.” Nahkay ti atəmbərfəñ tay kə kuli həya. »

* ^{20:22} Zum ge hijiyem ni ti awayay adəmvaba daliya ga Yezu ya amacakay ni.

⁴ Zlam gani nani àgravu dek nahkay ti, ti pakama ga bay mahəngaray *pakama ge Melefit ni mǎgravu. Pakama gani nihi :

⁵ « Humi ana ndam *Siyon : “Bay gekuli naŋ tegi ara, naŋ kudufa.

Naŋ àki ka məŋ ga azonŋu, àki ka wur ga azonŋu ya mis tǎhəl zlam àna naŋ ni.” * »

⁶ Mək ndam *madəbay Yezu ni tòru tàgray ere ye ti Yezu àhi ana tay tàgray ni. ⁷ Nday nakəŋ tǎzəbiyu məŋ ga azonŋu ni akaba wur ga azonŋu ni. Tàra tǎnjia àna tay a ti tǎbəkì azana ka tay mək Yezu ànjəhadkiyu. ⁸ Mis dal-dal eslini tǎpabivoru azana gatay e divi vu, mis ndahaŋ ti ni tǎkwahabiyu slimberi a vədaŋ bu, tǎbəhadivoru bilegeni. ⁹ Yezu naŋ àbu akoru ti mis dal-dalani ya kama gayaŋ akaba ya kələŋ gayaŋ ni tàgray salalay, tǎzləbay naŋ, tǎdəm : « *Hozana ana *Wur ge Devit ! Bay Melefit mǎgri sulum gayaŋ ana maslaŋa ya ti ara àna slimbi gayaŋ a ni ! Tǎzləbay Melefit driŋ agavəla ! † »

¹⁰ Ka ya ti Yezu àhuriya a Zeruzalem a ni ti mis ga kəsa ni dek ahàr àhəlia ana tay a dal-dal. Mis ndahaŋ tǎdəm : « Naŋ hini ti way ? » ¹¹ Mək mis kayani ni tǎdəm : « Naŋ hini ti Yezu bay mahəngaray pakama ge Melefit, naŋ zal Nazaret ka had *Gelili. »

Yezu a ahay gəđakani ge Melefit ni bu

(Mark 11.15-19 ; Lük 19.45-48 ; Zeŋ 2.13-22)

¹² Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu, àdi ahàr ana mis tǎsəkumvoru zlam akaba ndam mǎsəkum zlam, mək ànjəki ka magaraya tay e mite va. Àmbəhadaba tabəl ga ndam mambay siŋgu na akaba mələŋ manjəhadani ga ndam mǎsəkumoru kurkoduk na. ¹³ Àhi ana tay ahkado : « Àbu mǎbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àdəm : “Ahay goro zla ti atəđəm ahay ga *mahəngalavù Melefit.” ‡ Ay lekulum ti kǎmbatumkaba, ègia ahuzl ga ndam akal a. »

¹⁴ Eslini a dalaka ga ahay gəđakani ge Melefit ni bu ni ti ndam wuluf akaba ndam dərə tǎrəkia ka Yezu a, mək àhəngaraba tay a. ¹⁵ Ka sarta gani nani ti bəza tǎzlah a ahay gəđakani ge Melefit ni bu, tǎdəm : « *Hozana ana *Wur ge Devit. » Gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *mǎsər Wakita ge Melefit ni tǎra tǎpia zlam magray ejep ga Yezu ya agray na akaba tǎcia zlahay ga bəza na ti nday nakəŋ tǎzuma bəruv a. ¹⁶ Eslini nday nakəŋ tǎhi ana Yezu : « Kǎbu kici ere ga bəza ya tǎdəm ni aw ? Tagray nahkay ti àbəlay aw ? » Yezu àhi ana tay : « Iy, nǎbu nici ere ye ti tǎdəm ni. Ay a Wakita ge Melefit bu Devit àhi ana Melefit nahkay hi : “Kàgray ti ku bəza dac-dacani akaba bəza ya ka ahar ni tekeđi tǎzləbay kur.” § Ma gani nani ti kəjeŋgum ndo waw ? » ¹⁷ Eslini àmbər bu tay, àsləkaba a kəsa ni ba, òru a Betani mək àndəhadbu eslini hundum.

Məŋ ga wəruv ya èwi bəza ndo ni

(Mark 11.12-14, 20-24)

¹⁸ Du ge miledu gani, Yezu nakəŋ naŋ àbu aŋgoru a kəsa ni vu ti ləwir àwərkaba naŋ a. ¹⁹ Ləwir ni naŋ àbu awər naŋ nahkay ti èpi məŋ ga *wəruv kǎ gəvay ge divi. Naŋ nakəŋ òru kǎ gəvay gani. Òru ènjua ti àdifəŋ ahàr ana bəza gani ndo, si slimberi ciliŋ, mək àhi ana məŋ ga wəruv ni ahkado : « Nak ti dáy-dáy ekiwi bəza va do. » Eslini məŋ ga wəruv ni èkuli huya. ²⁰ Ndam madəbay naŋ ni tǎra tǎpia ti àgria ejep ana tay a, tǎdəm ahkado : « Ka ma geli hini ti məŋ ga wəruv ni èkulia huya ti ahəmamam ? » ²¹ Eslini Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kuli nahəma, tamal kəfumkia ahàr ke Melefit a, kǎjalum ahàr cə cə do ni ti ekislumki magray ere ye ti nǎgri ana məŋ ga wəruv ni ciliŋ do, ku kəhumi ana həma hini : “Radvaba, ru kǎdiyu a *dəluv gəđakani vu” nəŋgu ni, agravu. ²² Tamal ti kəfumkia ahàr ke Melefit a ti Melefit aməvi ere ye ti kahəngalumfəŋa ni dek ana kuli. »

Yezu agray tǎwi ti way àvi divi gani way ?

(Mark 11.27-33 ; Lük 20.1-8)

²³ Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu. Ka ya ti naŋ àbu acahi zlam ana mis ni ti gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəđakani

* 21:5 Məŋjay Zakari 9.9. † 21:9 Məŋjay Limis 118.25-26. ‡ 21:13 Məŋjay Izayi 56.7 ; Zeremi 7.11. § 21:16 Limis 8.3.

ndahaŋ tərəkia, t̄hi : « Kagraŋ t̄wi hini nahkay ti k̄nḡət divi gani eley ? Way àvuk divi gani way ? »²⁴ Yezu àh̄nḡrif̄əŋ ana tay, àd̄əm : « Nu day nihindifiŋa zlam b̄əlaŋ k̄ə k̄uli a. K̄əh̄nḡrumuf̄əŋa nah̄əma, nu day n̄əh̄nḡrif̄əŋ ana k̄uli, n̄əd̄əfi bay ya ti àvu divi ge t̄wi ya ti nagraŋ ni ana k̄uli.²⁵ N̄əhi ana k̄uli nah̄əma, *baray ge Zeŋ ya ti àbaray mis ni ti n̄j̄əda gani Melefit àvi t̄ək, t̄ək day ti mis t̄əvi aw ? »

T̄ara t̄icia ma na nahkay ti t̄agraŋ gejewi e kid̄iŋ gatay bu, t̄əd̄əm : « Tamal m̄əhi : “Melefit àsl̄ərb̄iyu naŋ” hi nah̄əma, ara ahi ana leli : “K̄əḡəsumkabu pakama gayaŋ ni ndo ni ti kamam ?”²⁶ Ay tamal m̄əd̄əm keti : “Mis t̄əvi n̄j̄əda gani” ti àrakaboru do ; aŋgwaz awər̄f̄əŋa leli k̄ə mis tezl-tezleni na, adaba nday d̄ək t̄əd̄əm Zeŋ ti naŋ bay mah̄ənḡaray *pakama ge Melefit. »²⁷ Nahkay ti t̄əh̄nḡrif̄əŋ ana Yezu, t̄hi : « Leli m̄əs̄ər do. » Eslini Yezu àhi ana tay : « Nu day n̄əd̄əfi bay ya ti àvu divi ge t̄wi ya ti nagraŋ ni ana k̄uli do bilegeni. »

Ma gozogul àki ka b̄əza ndahaŋ c̄u

²⁸ Yezu àhi ana tay keti : « C̄um day, ma goro àbu n̄əhi ana k̄uli ti, akajalumki ah̄r ti ah̄mamam ? Maslaŋa nahaŋ àbu b̄əza gayaŋ t̄əbu c̄u. Àhi ana b̄əlaŋ gani : “Wur goro ni, ru k̄agraŋ t̄wi a v̄ədaŋ bu kani.”²⁹ Wur ni àh̄nḡrif̄əŋ, àhi : “N̄òru do.” Ay àp̄əsa ḡəzit ti ajalay ah̄r nahaŋ m̄ək òru a v̄ədaŋ ni vu.³⁰ B̄əŋ gatay ni àhi ana wur nahaŋ ni day nahkay. Wur ni àh̄nḡrif̄əŋ, àhi : “B̄əba n̄icia, nakoru.” Ay ti àcuhway moroni ndo.³¹ E kid̄iŋ ga b̄əza c̄uəni ni bu ni ti way àgra ere ye ti b̄əŋani awayay na way ? » T̄əh̄nḡrif̄əŋ t̄hi : « Naŋ ye enjenjeni ni. » M̄ək Yezu àhi ana tay : « N̄əhi ana k̄uli nah̄əma, ndam *m̄əh̄əl hadam akaba w̄əl mes̄w̄ehvu at̄əhuriyu a *M̄əgur ge Melefit vu enji gek̄uli.³² Adaba Zeŋ bay m̄əbaray mis ni àra afa gek̄uli a, àd̄əfikia divi ge jiri ana k̄uli a, ay ti k̄əḡəsumkabu ma gayaŋ ni ndo. Ay ndam m̄əh̄əl hadam akaba w̄əl mes̄w̄ehvu t̄əḡəskabá sawaŋ. Ku k̄ara k̄ip̄uma nahkay n̄əŋgu ni, k̄ambatumkaba majalay ah̄r gek̄uli a ga m̄əḡəskabu ma ge Zeŋ na ndo. »

Ma gozogul àki ka ndam m̄əw̄əs v̄ədaŋ cudayani

(Mark 12.1-12 ; L̄uk 20.9-19)

³³ Yezu àhi ana tay keti : « Bumi slimi ana ma *gozogul nahaŋ keti : Bay ga v̄ədaŋ nahaŋ àbu nah̄əma, àjav̄u m̄əŋ ga zlam a v̄ədaŋ gayaŋ ni vu, *àcaf̄əŋ azlaw tekesl, àgraya m̄əlaŋ ga m̄əd̄ucaya yam ga b̄əza ga m̄əŋ ga zlam na, àkay l̄əli z̄əbalani, mis ac̄əlkiyu ka ah̄r gani ga majəgay v̄ədaŋ ni. K̄ələŋ gani àfiv̄u v̄ədaŋ ni a ahar vu ana mis ti t̄əw̄əs, m̄ək àsl̄əka, òru e mirkwi zlam gayaŋ.³⁴ Sarta ga m̄əpalay b̄əza ga zlam ni àra ènjia ti bay ga v̄ədaŋ ni àsl̄ərb̄iyu ndam m̄əḡri t̄wi afa ga ndam m̄əw̄əs v̄ədaŋ ni ti t̄əh̄əl̄ikaboru ja gani gayaŋ.³⁵ Ay nday ya t̄əsl̄ərb̄iyu tay ni t̄ara t̄iŋjia ti ndam m̄əw̄əs v̄ədaŋ ni t̄əḡəs tay yaw yaw. T̄ara t̄əḡəsa tay a ti t̄əzl̄əb̄ b̄əlaŋ gani, t̄àkad̄ b̄əlaŋ gani, b̄əlaŋ gani ti ni t̄izligi àna akur simiteni.³⁶ Eslini bay ga v̄ədaŋ ni àsl̄ərb̄iyu mis ndahaŋ kay t̄ətam nday ye enjenjeni ni. T̄ara t̄iŋjia ti ndam m̄əw̄əs v̄ədaŋ ni t̄əḡri ana tay akada ya t̄əḡri ana nday ye enjenjeni ni.³⁷ K̄ələŋ gani nah̄əma, bay ga v̄ədaŋ ni àsl̄ərb̄iyu wur gayaŋ gayaŋani, àhi ana ah̄r : “Wur goro ni ti at̄əḡəsiki ma.”³⁸ Ay ndam m̄əw̄əs v̄ədaŋ ni t̄ip̄ia wur na naŋ àbu ara ti t̄əzlapay e kid̄iŋ gatay bu, t̄əd̄əm ahkado : “Naŋ teḡuni ti mekeji gayaŋ ; m̄əmb̄rəŋ naŋ ba, makad̄um naŋ ; nahkay ti v̄ədaŋ ni emigi geli.”³⁹ Àra ènjikia ka tay a ti t̄əḡəs naŋ yaw, t̄əzaba naŋ a v̄ədaŋ ni ba, t̄òru t̄àkad̄.

⁴⁰ « N̄əd̄əm nah̄əma, bay ga v̄ədaŋ ni amasl̄əkabiya ti am̄əḡri mam ana ndam m̄əw̄əs v̄ədaŋ ni mam ? »⁴¹ Nday nak̄əŋ t̄əh̄nḡrif̄əŋ, t̄hi : « Amabazl ndam m̄əw̄əs v̄ədaŋ cudayani ni, m̄ək am̄əvi v̄ədaŋ ni ana mis ndahaŋ. Nahkay nday nani at̄əh̄əlib̄iyu ja gani gayaŋ ka mawayay gayaŋ. »

⁴² Eslini Yezu nak̄əŋ àhi ana tay : « A Wakita ge Melefit bu, àbu m̄əb̄əkiani nahkay hi : “Akur nahaŋ àbu ti ndam m̄ələm ahay t̄əwayay magray t̄wi àna naŋ ndo. Ay ti akur gani nani ègia akur ya akay ahay na d̄ək sawaŋ.

* 21:33 Zlam ya àjav̄u a v̄ədaŋ vu ni ti *viŋ.

Ere nani ti tawi ga Bay Melefit, agri ejep ana leli.” †

« Lekulum kèjengum ma gani nani day-day ndo waw ? ⁴³ Nəhi ana kuli nahəma, lekulum ndam ya ti giri-giri Məgur ge Melefit ni gekuli ni ti akəhurumiyu do ; Melefit aməvi ti ana ndam ya ti təgəsiki ma, təgri tawi ni. [⁴⁴ Akur gani nani nahəma, tamal maslaña àdədkiya ti maslaña nani aməhuɔkaba ŋguc ŋguc. Ay tamal akur ni àdəkia ti ni, aməngələdkaba naŋ a.] »

⁴⁵ Eslini gəɖákani ga ndam *məŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *Feriziyen ni tارا tici ma *gozogul ga Yezu ya àdəm na ti təsəra àdəmki ti ka tay. ⁴⁶ Nahkay tawayay təgəs naŋ. Ay mis təbu eslini kay ti təgəs naŋ ndo, adaba aŋgwaz àwərfəña tay kè mis dal-dalani na. Adaba mis ni tədəm naŋ ti naŋ bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit.

22

*Ma gozogul àki ka wuməri gəɖákani
(Mark 14.15-24)*

¹ Eslini Yezu àhi ma *gozogul nahaŋ ana tay keti. Àhi ana tay ahkado : ² « *Məgur ge Melefit ti təzavu akaba bay nahaŋ gəɖákani àgray wuməri ga mədi wal ana wur gayaŋ ni. ³ Nahkay àsləroru ndam məgri tawi gayaŋ ni ti təzalabiya mis ya ti àzalay tay na ti tارا ka wuməri na ; ay ti mis nday nani tàcuħway moroni ndo. ⁴ Eslini bay nakəŋ àsləroru ndam məgri tawi ndahaŋ keti, àhi ana tay : “Dəgum kəħumi ana mis ya nəzalay tay ni ahkado : Nəslamalakabá zlam ga wuməri na, nəbazla kokúr akaba zlam ga gənaw goro ndahaŋ midiseni a ; zlam dek maslamalakabani, dəguma ka wuməri na.” ⁵ Ay ndam ya ti àzalay tay ni tàcuħway moroni ndo ; təsləka tōru e tawi gatay vu. Maslaña nahaŋ òru a vədaŋ gayaŋ vu, maslaña nahaŋ òru ka cakalay gayaŋ. ⁶ Mis ndahaŋ ni ti ni təgəs ndam məgri tawi ana bay ni, təgri daliya ana tay mək təbazl tay. ⁷ Nahkay bay ni àzuma bəruv a, àsləroru ndam slewja gayaŋ təbazl ndam ya ti təbazl ndam məgri tawi ni, tēviyekaba kəsa gatay na. ⁸ Eslini bay ni àhi ana ndam məgri tawi ni ahkado : “Zlam məzumani ga wuməri ni maslamalakabani, ay ti ndam ya nəzalay tay enji ni ti nəwayay tay va do. ⁹ Nihi nahəma, dəgum ka mazlalamba ge divi, zalumbiya mis ya kədumi ahàr ana tay eslini na dek tارا ka wuməri na.” ¹⁰ Eslini ndam məgri tawi nakəŋ tōru ka mazlalamba ge divi ni, təzalakabu ndam ya tēdi ahàr ana tay eslini ni dek ; ndam cuɖay akaba mis sulumani dek tارا ka wuməri na. Mis ni tارا tìnjikaba ti tərəhva a ahay ni va ndəŋ.

¹¹ « Kələŋ gani bay ni àhurkiviyu ka ndam ya ti àzalakabu tay ni a ahay vu ga məmənjiyu tay. Eslini naŋ nakəŋ èpi zal nahaŋ azana ga wuməri ni àfəŋ bi ; ¹² èhindifina, àhi ahkado : “Zləba goro ni, azana ga wuməri ni àfuk bi ti kàhəraya ahalay a ti ahəmamam ?” Ay ti maslaña gani nani èsliki məhəŋgrifəŋani ndo. ¹³ Nahkay bay ni àhi ana ndam məgri tawi ni ahkado : “Wəlumi kaba asak akaba ahar a ti kizligumiyu naŋ e mite vu a mələŋ ziŋ-ziŋeni vu. Eslini emitəwi, amacakay daliya dal-dal.” » ¹⁴ Yezu àdəm keti : « Ndam ya ti Melefit àzalay tay ni ti nday kay, ay ndam ya ti àdəkiba tay a ni ti nday kay do. »

*Ma ga hadam ya təpəli ana bay gəɖákani ga ndam Rom ni
(Mark 12.13-17 ; Lük 20.20-26)*

¹⁵ Eslini ndam *Feriziyen ni təzlapay e kidin gatay bu tədəm : « Magray ahəmamam ti Yezu mədəm ma magədavani ti məgəsiki naŋ ni mam ? » ¹⁶ Nahkay nday nakəŋ təslərkiuru ndam madəbay tay ndahaŋ akaba ndam ndahaŋ ya tadəbay bay *Erot ni ti tahi ana Yezu ahkado : « Məsi, məsəra nak ti kədəm ma ge jiri, kacahi zlam ya ti Melefit awayay ni ana mis àna jiri gani. Aŋgwaz àwərfəña kur kə pakama ge mis ya tədəmkuk na do ; ku kè meleher ga way way do day kəgray aŋgwaz do. ¹⁷ Ay ti hi ana leli nimi, a majalay ahàr gayak bu ni ti Melefit àvia divi ana leli a ga məbəhadı hadam ana *bay gəɖákani ga ndam Rom a tək, àvi ana leli ndo waw ? »

† 21:42 Limis 118.22-23.

¹⁸ Nday nakəŋ tàra təhia ma na nahkay ti Yezu àsəra tədfəmaya ma ge jiri ga huđ gatay a ndo. Nahkay àhi ana tay ahkado : « Lekulum ti kawayum mis tədfəm lekulum ndam jireni, ay ti lekulum ndam jireni do ! Kəhəlumfua eyu a ti kamam ? ¹⁹ Ŋga ŋgazlumubiya siŋgu akur-akurana ya ti mis təpəl hadam àna naŋ na day nimi. » Mək nday nakəŋ təvi siŋgu akur-akurani bəlaŋ. ²⁰ Eslini naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Àki ka siŋgu hini ti mazavu ga ahàr ga way ? Slimi məbəkiani ni ti ga way ? » ²¹ Təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : « Ga bay *Sezar. * » Nahkay naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Həŋgrumi zlam ga bay Sezar ni zlam gayaŋ, ge Melefit ti ni həŋgrumi ana Melefit zlam gayaŋ. » ²² Tàra ticia ma ga Yezu ya àhi ana tay na ti àgria ejep ana tay a dal-dal. Nahkay təmbərba naŋ, təsləka.

Maŋgabana e kisim ba

(Mark 12.18-27 ; Lük 20.27-40)

²³ Ka fat gani nani nahəma, ndam *Seduseyeŋ ndahaŋ tərəkia ka Yezu a. Ndam Seduseyeŋ ti tədfəm mis àməta ti aŋgaba e kisim ba koksah. Nahkay nday nakəŋ təhi ana Yezu ahkado : ²⁴ « Məsi, Məwiz àdfəm ahkado : “Tamal mis àməta, wal gayaŋ èwii wur ndo nahəma, ahàr àdfəm wur ga məŋ ga zal ni azay wal ni, ti tīwia mekeji ana wur ga məŋani ya àmət na.” † ²⁵ Yaw mis ndahaŋ təbu afa geli nday adəskəla kà məŋ gatay, gəđakani gatay ni àda wal a. Àra àza wal na ti èwifija wur a ndo, mək zal ni àməta. Àra àməta àmbərba wal gayaŋ na ti mimbiki ga zal ni àzay. ²⁶ Àra àza wal na ti naŋ day èwifija wur a ndo, mək àməta. Mimbiki gayaŋ ye cū ni day àgray nahkay, mək àməta. Nahkay nday adəskəlani ni dək tàza wal na day tīwifija wur a ndo mək nday dək təməta. ²⁷ Kələŋ gani wal ni day àra àməta. ²⁸ Ay ka fat ya ti mis dək atəŋgaba e kisim ba nahəma, wal ni ti way bəlaŋ e kidifŋ gatay adəskəlani ni bu amazay way ? Nday dək tàza naŋ a ni. »

²⁹ Ay Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àdfəm ahkado : « Majalay ahàr gekuli ti kigeni do, adəba kicūmaba ma ga Wakita ge Melefit ya Məwiz àbəki na ndo, kəsərum njəda ge Melefit do palam. ³⁰ Nədfəm nahəma, ka ya ti mis atəməta mək atəŋgaba e kisim ba ni ti zawal ataday wál va do, wəwal day ataday zawal va do. Atənjəhad dək akada ga *məslər ge Melefit ya təbu a huđ melefit bu ni sawaŋ. ³¹ Ay tamal ti mazlapaki ka ma ge mis ya təŋgaba e kisim ba nahəma, kəjeŋgum ma ge Melefit ya àhi ana kuli ni ndo waw ? Melefit àdfəm : ³² “Nu Melefit ga Abraham, nu Melefit ga Izak, nu Melefit ge Zekər.” Melefit ti naŋ Melefit ga ndam ya àna sifa ni, do ni ti ga nday ya təməta ni do. » ‡ ³³ Mis dal-dalani ni təbu tici zlam gayaŋ ya acahi ana tay ni ti ma gayaŋ ni àgria ejep ana tay a dal-dal.

Divi ge Melefit ya ti ahàr àdfəm mis təgəskabu enji ni ti weley ?

(Mark 12.28-34 ; Lük 10.25-28)

³⁴ Ndam *Feriziyəŋ ni təsəra Yezu àwəlkia ndam *Seduseyeŋ na ka pakama. Tàra təsəra nahkay nahəma, təcakalavu ³⁵ mək bay *məsər Wakita ge Melefit bəlaŋ e kidifŋ gatay bu awayay ahəlfəŋa eyu kà Yezu a, nahkay àhi : ³⁶ « Məsi, *Divi ge Melefit ya ti ahàr àdfəm mis təgəskabu enji ni ti weley ? »

³⁷ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « “Wayay Bay Melefit gayak àna huđ bəlaŋ, àna sifa gayak dək akaba àna majalay ahàr gayak dək.” § ³⁸ Hini gani ti Divi ye enjenjeni, Divi ya ti ahàr àdfəm mis təgəskabu enji ni. ³⁹ Divi ye cū ya ahàr àdfəm mis təgəskabu ni ti nihi : “Wayay ndam ya ti nak kəbu akaba tay ni akada ya kawayay ahàr gayak gayakani ni.” * ⁴⁰ Divi ge Melefit ya àdfəfiki ana Məwiz ni akaba pakama ga ndam ndahaŋ ya təhəŋgaray *pakama ge Melefit ni dək ti təvu e Divi cūeni hini bu. »

Bay gəđakani ya amara ni naŋ wur ge Devit aw ?

(Mark 12.35-37 ; Lük 20.41-44)

⁴¹ Ndam *Feriziyəŋ ni nday təbu macakalavani nahkay ti Yezu àhi ana tay ahkado : ⁴² « Lekulum ti kəhumi ana ahàr *Krist *Bay gəđakani ya amara ni ti naŋ way ? Naŋ

* 22:21 Ka siŋgu gatay lu ti ndam Rom tagrakiaya mazavu ga bay gəđakani gatay a, təbəkli slimi gayaŋ daya. † 22:24 Məŋjay Mimbiki 25.5. ‡ 22:32 Mahərana 3.6, 15, 16. § 22:37 Mimbiki 6.5.

* 22:39 Levi 19.18.

wur ga way ? » Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Naŋ ti *Wur ge Devit. »⁴³ Yezu àhi ana tay ahkado : « Tamal nahkay ti ahəmamam Devit naŋ naŋani àna ahàr gayəŋ àdəm Bay gəđakani ya amara ni ti bay gayəŋ ni mam ? Àdəm ma gani àna njəda ga *Məsuf ge Melefit, ma gani nani ti nihi :

⁴⁴ “Bay Melefit àhi ana bay goro :

Njəhada gwar kà ahar ga daf goro a, a mələŋ ga gəđakani va.

Ndam ezir gayak ti anabəhad tay kè meleher gayak

akada ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəcəlki ka tay.” †

⁴⁵ « Nədəm nahəma, Krist nani ti Devit azalay naŋ bay gayəŋ ti, təzalay naŋ *Wur ge Devit keti ti kamam ? »⁴⁶ Yezu àra àdəma ma nahkay ti maslaŋa ya ti esliki məhəŋgrifəŋani ni ti àbi. Kwa ka fat nani maslaŋa ya ti azay njəda gayəŋ ge mihindifiŋa ma nahaŋ a ni ti àbi va bi.

23

Bumvu slimi àna ndam məsər Wakita ge Melefit ni

(*Mark 12.38-39 ; Lük 11.43, 46 ; 20.45-46*)

¹ Nahkay ka ya ti mis dek təbu təbi slimi ana ma ga Yezu nahəma, Yezu nakəŋ àhi ana mis dal-dalani ni akaba ana ndam mədəbay naŋ ni ahkado : ² « Ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba ndam *Feriziyəŋ ni ti Melefit àdaba tay ga mədəfiaba *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki na ana mis a. ³ Gəsumiki pakama gatay ni ana tay, grum ere ye ti təhi ana kəli ni dek, ay ti kəgrum zlam gatay ya tagray ni ba, adaba tagray zlam ya tədəmaya ni do. ⁴ Pakama gatay ya təhi ana mis grum ni ti akada zlam mədəsani dal-dal ya təwəlkabu, təhəlkiyu ke mis ni, ay ti nday ndayani ku àna weleher tekeđi təwayay məjənaki tay do. ⁵ Təwi gatay ya tagray ni dek ti tawayay ti mis tədəm àbəlay. Nahkay zlam gatay ya ti təwəlkabu ni * ti gəđakani àtam ge mis ndahaŋ ni. Zlam ya ti tədəməkkiyu ka mugudi gatay ni † day zəbalani àtam ge mis ndahaŋ ni. ⁶ Tawayay manjəhadvəni e kərsi ga gəđakani vu ka mələŋ məzum zlam ga wuməri akaba a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit bu. ⁷ Tawayay ti mis təgri sa ana tay a gosku bu kè meleher ge mis dek. Tawayay ti mis təzalay tay “Məsi.” ⁸ Ay lekələm zla ti kəwayum ti mis təzalay kəli “Məsi” ba, adaba lekələm dek ti kə məŋ gekəli, Məsi gekəli day naŋ bəlaŋ. ⁹ Mis ya ka had ni ti kəzalum tay “baba” ba. Adaba Bəŋ gekəli ti naŋ bəlaŋ, naŋ e melefit bu. ¹⁰ Kəwayum ti mis təzalay kəli “gəđakani” ba, adaba Gəđakani gekəli ti naŋ bəlaŋ, nani *Krist. ¹¹ Maslaŋa ya ti naŋ gəđakani e kidiŋ gekəli bu ni ti bay ya ti aməgri təwi ana kəli ni. ¹² Nahkay day maslaŋa ya ti awayay gəđakani ni lu, Melefit amafəkad naŋ kələŋ ge mis dek. Ay maslaŋa ya ti àdəm naŋ kələŋ ge mis dek ni day, Melefit aməvi mələŋ gəđakani. »

Ndam ya ti tawayay ti mis tədəm nday ndam jireni ni

(*Mark 12.40 ; Lük 11.39-52 ; 20.45-47*)

¹³ « Lekələm ndam *məsər Wakita ge Melefit akaba ndam *Feriziyəŋ, lekələm ya ti kawayum ti mis tədəm lekələm ndam jireni ni ti akəsum cicihi, adaba kəbum kəcumfəŋa mis ndahaŋ ga məhuriyani a *Məgur ge Melefit va. Lekələm lekələmeni day kəhurumiyu do, kəcumfəŋa ndam ya tawayay məhuriyani na daya.

[¹⁴ « Lekələm ndam məsər Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyəŋ, lekələm ya ti kawayum ti mis tədəm lekələm ndam jireni ni, akəsum cicihi. Adaba kəbum kəhələmfəŋa zlam ga wəl madakway a dek, kəbum kəpəsumki ka mahəŋgalay Melefit, kawayum ti mis tədəm lekələm mis sulumani. Azuhva nani seriya ya ti Melefit amagrafəŋa kè kəli a ni amatam ge mis ndahaŋ ni.]

† 22:44 Limis 110.1. * 23:5 Kaya ti tahəŋgalay Melefit ni ti ndam Zude ndahaŋ təwəlkabu zlam ke meleher ahkay do ni təwəlvù a ahar vu ; a huđ ga zlam gani nani bu ni ti pakama ge Melefit àbu məbəkiani. Àna ma asara ti təzalay zlam məwəlkabani gani nani filakter. (Mimbiki 6.8). † 23:5 Ndam Zude tədəməkkiyu zlam akada ezewed ka ma ga mugudi gatay ga madafaki nday ndam ge Melefit (Macalani 15.37-41).

¹⁵ « Lekulum ndam maser Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyen, lekulum ya ti kawayum ti mis tadem lekulum ndam jireni ni, akasum cicihi. Lekulum kabum kadegum ka had ndahan gergeri kay ku ana asak, ku ana *slalah ga yam, ti kengatum ku mis bala ga madabay kuli. Ay tamal ti kengatuma maslaha bala nahama, kagram ti magudar zlam atam gekuli ni sak cu ; nahkay egi maslaha ya ti Melefit ezligiyu na a *daluv ga aku vu di ni akada ya ti amabiyu kuli ni.

¹⁶ « Lekulum ndam wuluf ya kadumfaha ahar ka ndam wuluf ndahan a ni, akasum cicihi. Adaba kabum kademum : “Maslaha ya ti ambada ana ahay gadakani ge Melefit na ti mada ni azum na do, ay tamal ambada ana gru ya tanga a ahay gadakani ge Melefit ni ba ni ti mada ni azum na.” ¹⁷ Lekulum ti ndam wuluf murani ededin. E kidin ga ata ahay gadakani ge Melefit ni nday ata gru ni bu ni ti gadakani ti weley ? Gadakani ti gru ni tak day ti ahay gadakani ge Melefit ya agray ti gru ni migi *njelatani ni aw ? ¹⁸ Kabum kademum keti : “Maslaha ya ti ambada ana maha ya ti *teviyekiki zlam ana Melefit na ti mada ni azum na do, ay tamal ambada ana zlam ya ti teviyekiki na ti mada ni azum na.” ¹⁹ Lekulum ti wulufani ededin. E kidin ga maha ya ti teviyekiki zlam ana Melefit ni nday ata zlam ya teviyekiki ni bu ni ti gadakani ti weley ? Gadakani ti zlam ya teviyekiki ni tak day ti maha ya agray ti zlam ni migi njelatani ni aw ? ²⁰ Maslaha ya ti amada ana maha meviyekiki zlam ana Melefit ni ti amada ana na cilin do, amada ti ana zlam ya ti teviyekiki ni daya. ²¹ Maslaha ya ti amada ana ahay gadakani ge Melefit ni ti amada ana ahay ni cilin do, amada ti ana Melefit ya na avu ni daya. ²² Maslaha ya ti amada ana hud melefit ni ti amada ana hud melefit ti cilin do ; amada ti ana kursi ge Melefit, ana Melefit na ya na avu gappa manjahadviani ni daya.

²³ « Lekulum ndam maser Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyen, lekulum ya ti kawayum ti mis tadem lekulum ndam jireni ni, akasum cicihi. Adaba azagat, matakavay akaba slimberi ndahan ya tidi eli ana tay ni tekefi, kabum kazumiaba bilin a hud ga kruani ba ana Melefit a. Ay *Divi ge Melefit tabu, tadam nday ya ti kagesumkabu ni : magray jiri, magari zlam sulumani ana mis akaba mawayay Melefit. Divi nday nani ti kagesumkabu do. Giri-giri ti ere ye ti amal kagram enji ni ti nday gani, day kwa ti kagram zlam ndahan ya Mawiz adam grum ni. ²⁴ Lekulum ndam wuluf ya kadumfaha ahar ka ndam wuluf ndahan a ni, kabum kangazumaba zlam gekuli ya kisum na, kahumi ana ahah bi ezawi adakiviya, ay ti kipumkivu ezligwemi ya akibu ni do kadum akaba na.

²⁵ « Lekulum ndam maser Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyen, lekulum ya ti kawayum ti mis tadem lekulum ndam jireni ni, akasum cicihi. Adaba lekulum kabum kabarumfaha alen ge hijiyem akaba alen ga halaf a, ambatakani do a hud gekuli bu ni ti akal akaba cuday cisl cisl. ²⁶ Lekulum ndam Feriziyen ti ndam wuluf ! Barumfaha hud ge hijiyem na enji a day, nahkay ti alen gani day emigi njelata.

²⁷ « Lekulum ndam maser Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyen, lekulum ya ti kawayum ti mis tadem lekulum ndam jireni ni, akasum cicihi. Adaba lekulum kabum akada mindivin ya tagrakia yam ga zlam baf-bafana amanjavu gwar ka dala ti abalay, ambatakani do a hud gani bu ni ti aslat ge mis akaba zlam magadavani gergeri tavu cisl cisl ni. ²⁸ Lekulum day nahkay, mis tamenalen ke kuli ti akada lekulum ndam jireni, ambatakani do cuday akaba masakad malfada taniki ka maberuv ana kuli dal-dal.

²⁹ « Lekulum ndam maser Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyen, lekulum ya ti kawayum ti mis tadem lekulum ndam jireni ni, akasum cicihi. Adaba lekulum kabum kedezlumkiyu mindivin ga ndam mahengaray *pakama ge Melefit ya ahaslani ni lala, kabum kenguledum mindivin ga ndam jireni, ³⁰ mak kademum ahkado : “Tamal ka ya ti ata ben geli tabazl ndam mahengaray pakama ge Melefit ni leli day melabu ti akal leli megesiki ana tay ga mabazl ndam mahengaray pakama ge Melefit ni ndo.” ³¹ Nahkay lekulum lekulumani kagramkia sedi ka ahah gekuli a, kademum lekulum baza ga ndam ya tabazl ndam mahengaray pakama ge Melefit ni. ³² Nahkay ti ndeverinum tawi ga ata ben gekuli ya tanjaki ni, kambranjum ba ! ³³ Lekulum ti zlam a had, lekulum medekw ! Akatamumfaha ka daluv ga aku ya Melefit amatra kuli ana na ti ahmamam ?

³⁴ Nahkay ti nara nəsłeribiyu ndam mahəngaray pakama ge Melefit ana kuli, ndam məsər zlam akaba ndam məsər Wakita ge Melefit ana kuli ; akabazlum ndahaŋ, akadarumfəŋ ndahaŋ kà təndal, akəzləbum ndahaŋ àna kurupu a ahay gekuli ya *kahəngalumvù Melefit ni bu, ndahaŋ ti ni akədəbumoru tay ka kəsa ka kəsa ga məgri daliya ana tay. ³⁵ Nahkay ti ndam jireni ya mis təbazl tay ni dek ti seriya gani amədədki ke kuli, adaba kala kəbazlum tay ti lekulum lekulumeni. Ànjəkibiyu kwa ka ga Abel àbivaya ana ga Zakari wur ge Berisi na. Kəkadum Zakari ti e kidiŋ ga mələŋ meviyekiki zlam ana Melefit ata mələŋ *njəlatani ga ahay gəđakani ge Melefit ni bu. † ³⁶ Nəhi ana kuli nahəma, zlam ya mis təgudarbiyu ni dek ti seriya gani amədədki ka ndam ye e hini vu ni. »

Yezu etəwi ndam Zeruzalem
(Luk 13.34-35)

³⁷ « Ndam Zeruzalem, ndam Zeruzalem, kəbum kabazlum ndam mahəngaray *pakama ge Melefit, kəbum kabazlum ndam ya ti Melefit asłeribiyu tay ana kuli ni àna mizligi tay àna akur daya. Sak ehimeya nəwaya macakalakabá kuli a akada ga məŋ ge mickur ya acakalakabu bəza gayaŋ, abəki kərpasla gayaŋ ka tay ni. Ay ti lekulum kəcuhwum ndo. ³⁸ Nahkay ti Melefit aməbrəŋ ahay gekuli ni amanjəhad gweŋa. ³⁹ Nəhi ana kuli nahəma, ekipum nu e eri vu va do. Ekipum nu wudaka ti si kədəmuma “Bay Melefit məgri sulum gayaŋ ana maslaŋa ya ti amara àna slimi gayaŋ a ni” § day kwa. »

24

Yezu adəm etembedkaba ahay gəđakani ge Melefit na
(Mark 13.1-2 ; Luk 21.5-6)

¹ Ka ya ti Yezu àhəraya a *ahay gəđakani ge Melefit ni ba, naŋ àbu asləka ni ti ndam madəbay naŋ ni təhəđakfəŋiyu təhi ahkado : « Mənjaki ahəmamam tələm ahay gəđakani ge Melefit ni day ti ! » ² Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Kipuma ahay hini medezleni na do waw ? Nəhi ana kuli nahəma, etembedkaba besek-besek, ku akur bələŋ day amanjəhadki ka akur nahəŋ va do. »

Ere ye ti amagravu ka mandav ga mələŋ ni
(Mark 13.3-13 ; Luk 21.7-19)

³ Yezu naŋ àbu manjəhadani digusa ka ahər gayaŋ ka həma *Oliviyə nahəma, ndam madəbay naŋ ni təhəđakfəŋiyu mək təhindifiŋa ma, təhi ahkado : « Hiaba ana leli a, ere gani amagravu ti ananaw ? Aməsərkaba sarta ya akəŋga akaba sarta ga mandav ga duniya ni ti ahəmamam ? » ⁴ Eslini Yezu nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Bumvu slimi maslaŋa àgosay kuli ba. ⁵ Adaba mis kay atara, ku way way do amədəm naŋ ti nu, amədəm naŋ ti *Krist *Bay gəđakani ya amara ni. Nahkay atagosay mis kay. ⁶ Mis atagraŋ silik kə cifeni akaba kə driŋeni, ekicum ma gani. Kicum ti kəgrum aŋgwaz ba. Ahər àdəm zlam nday nani təgravu kwa. Ku tamal təgrava nahkay nəŋgu ni, mandav ga duniya faŋ do. ⁷ Ndam ga had ndahaŋ atakadvu akaba ndam ga had ndahaŋ, bəbay ndahaŋ akaba bəbay ndahaŋ. Had amadaŋ a kəsa gərgərani ndahaŋ bu, ləwir day amələbu a kəsa gərgərani ndahaŋ bu. ⁸ Zlam nday nani dek ti mənjəki ga daliya ciliŋ, təzavu akada ga wur ya ajibiyu aslər ana wal a huđ bu ni.

⁹ « Eslini atəgəsi kuli ana mis ndahaŋ ga məgri daliya ana kuli, atabazl kuli daya. Mis ga duniya dek etizirey kuli adaba lekulum ndam goro. ¹⁰ Ka sarta gani nani ti mis dal-dal atəbrəŋ məfəku ahər, etizirevu, atəsəkumoru mis gatay ndahaŋ. ¹¹ Ndam ya tədəm nday ndam mahəngaray *pakama ge Melefit ambatakani do tasəkad malfada ni atələbu dal-dal, atagosay mis kay dal-dal. ¹² Nahkay ti atagudarkivu zlam, mis dal-dal atawayavu akada ya ahaslani va do. ¹³ Ay ti maslaŋa ya ti aməbrəŋ nu do duk abivoru ana vad ga mandav ga sifa gayaŋ ni ti Melefit amahəŋgay naŋ. ¹⁴ Wudaka duniya andav nahəma,

† 23:35 A Wakita ge Melefit ya ahaslani ga ndam zude ni bu ni ti tədəmki ma ka Abel ka mənjəki gani (Mənjəkiani 4.8). Tədəmki ma ka Zakari wur ge Berisi ti ni ka mandav gani (2 Labara 24.20-22). § 23:39 Limis 118.26.

ahàr àdàm mis tǎhia *Ma Mǎweni Sulumani àki ka *Mǎgur ge Melefit na ana mis ga had gǎrgǎrani na dǎk, ti nday ya ti nday ndam *Zǎde do ni dǎk tǎci ma gani day kwa. Kǎlǎj gani duniya amandav hǎya. »

Daliya dal-dalani ya mis atagray ni

(Mark 13.14-23 ; Lǎk 21.20-24)

¹⁵ Yezu àdàm keti : « Kǎsǎruma, ahaslani bay mahǎngaray *pakama ge Melefit Deniyel àdàmki ma ka zlam magǎdavani ya ti àbǎlay do fererenti, eziǎ zlam dǎk ni. * Zlam gani amagravu ; amagrava ti ekipǎm naǎ ka mǎlǎj *njǎlatani. » (Bay ya ti eǎǎgey ma hini ti ahàr àdàm mǎci lala). ¹⁶ « Ekipǎma naǎ a ti ahàr àdàm ndam ya ka had *Zǎde ni tǎcuhworu a hǎma vu kwa. ¹⁷ Maslǎja ya ti naǎ ka *dalaha ga ahay gayaǎ ni àhǎraya, àhuriyu a ahay vu ga mǎhǎlaya zlam gayaǎ a day ba. Mǎhǎraya mǎcuhway sawaǎ. ¹⁸ Maslǎja ya ti naǎ a vǎdaǎ bu ni ti ni, àǎga a magam a ga mara mazay azana gayaǎ ba. Mǎcuhway sawaǎ. ¹⁹ Ka sarta gani nani ti wǎl a hudǎ akaba nday ya ti bǎza tǎfǎǎ kǎ tay ka ahar ni atasay cicihi ! ²⁰ Nahkay ti hǎngalum Melefit ti ere gani nani àǎgravu ge milevi ahkay do ni a vadǎ *mǎpǎsabana va ba, ²¹ adaba ka sarta gani nani ti mis atǎcakay daliya kay àtam daliya ndahaǎ ya mis tǎcakabiyu kwa ahaslani ka mǎnjǎki ga mǎlǎj ni duk àbivaya ana kana ni. Kǎlǎj ga daliya nani ti daliya ndahaǎ atǎlǎbi akada nani dǎy-dǎy va bi. ²² Melefit àdàm sarta gani nani amǎpǎs do, do ni ti maslǎja àbi amatamfǎja kǎ daliya nana bi. Melefit àdàm amǎpǎs do ni ti azuhva ndam gayaǎ ya àdaba tay a ni palam.

²³ « Ka sarta gani nani ti tamal maslǎja ahi ana kǎli ahkado : “Pǎm *Krist naǎ àbu ahalay !” ahkay do ni : “Naǎ àbiyu tegi !” nahǎma, kǎǎsumiki ma gayaǎ ni ba. ²⁴ Adaba mam ? Ndam ndahaǎ atara tasǎkadǎ malfada, ku way way do amǎdǎm naǎ Krist ahkay do ni naǎ bay mǎhǎngri ma ge Melefit ana mis. Atagray zlam ya ti mis tǎǎgray koksah, mis tǎpi dǎy-dǎy ndo ni akaba zlam ya ti amǎgri eǎep ana mis ni. Tamal agravu tata ni, tawayay mesipet ndam ya ti Melefit àdaba tay a ni. ²⁵ Lekǎlum zla nahǎma, bumvu slimi, adaba nǎhiva ana kǎli àndava.

²⁶ « Tamal ti tǎhi ana kǎli ahkado : “Naǎ àbiyu a hudǎ gili bu !” ti kǎdǎgum ba ; tamal tǎhi ana kǎli ahkado : “Naǎ àbu mǎbuani ahalay hi !” ti kǎǎsumiki ma gatay ni ana tay ba. ²⁷ Nu *Wur ge Mis anǎga ti mis etipi nu akada ga avǎ ya abay aku kwa gwar egezi akoru àna naǎ cekw agavǎla ni. ²⁸ Nǎhi ana kǎli nahǎma, ka mǎlǎj ya zlam mǎmǎtani àvu ni ti mambǎ tǎcakalavu eslini. »

Manja ga Wur ge Mis a

(Mark 13.24-27 ; Lǎk 21.25-28)

²⁹ Yezu àdàm keti : « Ay ka sarta gani nani, kǎlǎj ga daliya ni zla nahǎma, fat amacadǎy mǎlǎj va do hǎya, kiyi day amaslǎdǎy mǎlǎj va do. Bongur atǎtǎdbiyu e melefit bu, atadǎgaya a ga had a, zlam njǎda-njǎdani a hudǎ melefit bu atǎdadǎy a mǎlǎj gatay bu daya. ³⁰ Eslini zlam nahǎj amǎǎgǎzlavu a hudǎ melefit bu ; àna zlam gani nani ti mis atǎsǎr nu *Wur ge Mis nǎbu naǎga. Ka sarta gani nani ti mis ga duniya dǎk etitǎwi, etipi nu Wur ge Mis anara ka maklǎbasl àna njǎda kay akaba maslǎdǎy goro a dal-dal. † ³¹ Ka sarta gani nani ti anǎslǎrbiyu *mǎslǎr ge Melefit, etivibiyu mezlelim gǎdǎkani, atǎcakalakabu ndam ya Melefit àdaba tay a ni kǎ sliri ga mǎlǎj fadani ni dǎk ; ku ka mǎlǎj dǎrǎni weley weley do dǎk atǎcakalakabu mis ka ahar bǎlǎj. »

Yezu azay mazavu ga mǎj ga wǎruv

(Mark 13.28-31 ; Lǎk 21.29-33)

³² « Nazay mazavu gani akada ga mǎj ga *wǎruv ni, ahàr àdàm kicǎm kwa : ka ya ti àbakaba slimberi a mǎk edǎ nahǎma, kǎsǎruma mǎdǎrdǎr ènjia wudǎk. ³³ Nahkay day tamal kipǎma zlam ya nǎhi ana kǎli ni naǎ àbu agravu nahǎma, sǎrumki nu *Wur ge Mis nǎbu cifa, nǎnjia wudǎk. ³⁴ Nǎhi ana kǎli nahǎma, wudǎka mis ya tǎbu ka dala nihi ni

* 24:15 Mǎnjay Deniyel 9.27 ; 11.31 ; 12.11. † 24:30 Mǎnjay Deniyel 7.13.

tamət dek ti zlam nday nani dek amagrava day kwa. ³⁵ Məlaŋ ya agavəla akaba məlaŋ ya a ga had ni amandav, ay ti ma goro ya nədəm ni amandav day-day do. »

Maslaŋa ya ti asər vad ga mandav ga duniya ni ti si Melefit kwa
(*Mark 13.32-37 ; Lük 17.26-30, 34-36*)

³⁶ Yezu ədəm keti : « Ay ti ma ga vad gani akaba njemdi gani zla nahəma, maslaŋa əbi əsər bi. *Məslər ge Melefit ya a hud melefit bu ni day təsər do, nu Wur ge Melefit tekedi nəsər do, si Baba Melefit day kwa ti əsəra ciliŋ. ³⁷ Ere ye ti əgravu ke zemeni ge Nəwi ni amagravu ka fat ya ti nu *Wur ge Mis anarŋa ni. ³⁸ Ke zemeni gani nani wudaka yam eziŋ məlaŋ dek ni ti mis təbu təzum zlam, tisi zlam, taday wəl, wəl day taday zawal. Nday təbu tagray zlam nday nani nahkay duk əbiviyyu ana vad ya ti Nəwi əhuriyyu a *slalah ga yam gədəkani vu ni. ³⁹ Eslini yam ni əra eziŋ tay kəfər ka məsər gatay do. Nu Wur ge Mis day anara ka sarta ya ti mis təjalaki ahər do ni. ⁴⁰ Nəhi ana kəli nahəma, ka ya ti anarŋa ni ti ku tamal mis cə nday a vədaŋ bu nəŋgu ni atazay bəlaŋ gani, atəmbərbu bəlaŋ gani ti amagravu tata. ⁴¹ Ku tamal wəl cə tihikabu humbu ka ahar bəlaŋ nəŋgu ni, atazay bəlaŋ gani, atəmbərbu bəlaŋ gani ti amagravu tata. ⁴² Nahkay ti njəhadum eri, adaba kəsərüm vad ya ti nu Bay gekəli anara ni do. ⁴³ Cəm day, tamal bay ahay əsəra sarta ga ndam akal ya atara ga məlavad ga məzləl naŋ na ti anjəhad eri, əmbrəŋ tay ga mara məhuriyani a ahay gayar vu do. ⁴⁴ Nahkay lekələm day slamatumvu lala, adaba nu Wur ge Mis anara ti ka sarta ya ti lekələm kəjalumki ahər do ni. »

Bay magray təwi jireni
(*Lük 12.41-48*)

⁴⁵ Yezu ədəm keti : « Bay magray təwi lala, andikabu ana bay ya aŋri təwi ni, əsəra zlam a ni ti way ? Bay nani ti bay ya ti naŋ aŋri təwi ni ambərfəŋ təwi ga hud ahay gayar dek a ahar vu. Ambərfəŋ təwi ga məvi zlam məzumani ana ndam məŋri təwi ndahaŋ əna sarta gani daya. ⁴⁶ Bay magray təwi nani ti tamal bay ya naŋ aŋri təwi ni əsləkabiya ədi ahər, naŋ əbu agray təwi lala nahəma, bay məŋri təwi nani aməmərüvü. ⁴⁷ Nəhi ana kəli nahəma, bay ya təŋri təwi ni aməmbrivü elimeni gayar dek a ahar vu. ⁴⁸ Ay bi bay magray təwi ni əhi ana ahər ahkado : “Bay ya ti nəŋri təwi ni əsləkabiya weceweci do.” ⁴⁹ Nahkay anjəki ka məzləb ndam ya tagrakabu təwi ni. Azum zlam zlam gayar, esi zum akaba ndam ya tisi zum dal-dal, eviyi ahər ana tay ni. ⁵⁰ Naŋ əbu agray nahkay ti bay ya təŋri təwi ni amasləkabiya ka fat ya bay məŋri təwi ni əjalaki ahər do ni, əna njemdi ya ti əsər do ni. ⁵¹ Eminjia ti amatraəb naŋ dal-dal, aməŋri daliya akada ya aŋri ana nday ndahaŋ ya ti təhi ana ahər nday ndam jireni ni. Eslini ti emitəwi, amacakay daliya dal-dal. »

25

Ma gozogul əki ka bəza dahalay kru

¹ Yezu ədəm keti : « Ere ye ti amagravu ka fat gani nani a *Məŋur ge Melefit ni bu ni ti əzavu akaba bəza dahalay kru, təhəla ceŋgel gatay a ahar va, takoru tabakabu ahər akaba bay maday wal ni. ² E kidiŋ ga bəza dahalay kruani ni bu ni ti zlam gani murani, ndahaŋ zlamani ni ti ni wir-wireni. ³ Nday zlamani murani ni təcahvu amal e ceŋgel gatay vu ciliŋ, təcah amal nahaŋ a ahar vu ndo. ⁴ Ay ti nday wir-wireni ni təcahva amal e ceŋgel gatay va mək təcaha amal nahaŋ a ahar va ju. ⁵ Bay maday wal ni əra weceweci ndo ni ti bəza dahalay kruani ni dek ere ge dəwir əgəsa tay a, tədəguya e dəwir va.

⁶ « Hud ya vad əra eŋia ti tici zlahay ahəndabiyu : “Bay maday wal ni eŋjia, hərumaya, ŋgumivoru a ma vu.” ⁷ Nahkay bəza dahalay ni dek təpidəkvü. Təra təpidəkva ti təslamalakabu ceŋgel gatay. ⁸ Eslini bəza dahalay murani ni təhi ana nday wir-wireni ni ahkado : “Cəhumifəŋa amal gekəli na ana leli a ti, adaba ceŋgel geli ni aku awayay amətka.” ⁹ Ay nday wir-wireni ni təhəŋgrifəŋ ana tay, təhi ana tay ahkado : “Əgravu do, adaba emisli ana leli akaba kəli do. Hojo dəgum afa ga ndam ya təsəkumoru ni ti kəsəkumumbiya.” ¹⁰ Ka ya ti nday nakəŋ tədəgoru takoru təsəkumbiyu amal ni ti bay

maday wal ni ti ni ènjia. Nahkay bəza dahalay zlamani wir-wireni ya təslamalava ni təhuriyu akaba bay maday wal ni a ahay ga wuməri ni vu, mək ndam ga wuməri ni təzləkvù mahay. ¹¹ Kələŋ gani bəza dahalay ndahaŋ zlamani ni tɪnjia, tədfəm ahkado : “Bay geli, bay geli, zləkiaba mahay na ana leli a ti !” ¹² Naŋ nakəŋ àhi ana tay : “Nəhi ana kuli nahəma, nəsar kuli do.” » ¹³ Nahkay Yezu àhi ana ndam maɗəbay naŋ ni ahkado : « Njəhadum eri, adaba kəsərum vad akaba sarta goro ya anara ni do. »

Ma gozogul àki ka ndam magray tawi mahkər
(Luk 19.11-27)

¹⁴ Yezu àhi ana tay keti : « Nu *Wur ge Mis ananŋa ti akada ga maslaŋa ya naŋ àbu akoru e mirkwi gayaŋ ni. Ara asləka wudak nahəma, əzalakabu ndam məgri tawi gayaŋ mək ambribu elimeni gayaŋ ana tay a ahar vu. ¹⁵ Naŋ nakəŋ èdi siŋgu ana tay : àvi ana ku way way do akada gayaŋ ya esliki magray tawi àna naŋ di ni ; àvi ana bəlaŋ gani siŋgu ga gru miliyem zlam, ana nahaŋ ni miliyem cə, ana nahaŋ ni ti ni miliyem. Kələŋ gani, naŋ nakəŋ əsləka. ¹⁶ Nahkay naŋ ya ti təbi siŋgu ga gru miliyem zlamani ni àmbatvu àna naŋ mək àŋgətki siŋgu ga gru miliyem zlam. ¹⁷ Naŋ ya ti təbi siŋgu ga gru miliyem cəeni ni day àmbatvu àna naŋ mək àŋgətki siŋgu ga gru miliyem cə. ¹⁸ Ay maslaŋa ya təbi siŋgu ga gru miliyem ni òru àŋgah, èliyu siŋgu ya bay gayaŋ àvi ni dək a had vu.

¹⁹ « Bay ya ti təgri tawi ni àra àpəsia e mirkwi gayaŋ na ti əsləkabiya. Àra əsləkabiya ti àdfəm təhəlibiya zlam gayaŋ na, acalaba. ²⁰ Nahkay maslaŋa ya təbi siŋgu ga gru miliyem zlamani ni àrəkia, àhəlkivabiya siŋgu ndahaŋ miliyem a zlam, àhi ahkado : “Bay goro, àna siŋgu miliyem zlamani ya kəbu ni, nàmbatva àna naŋ a, nəŋgətka ndahaŋ a miliyem zlam.” ²¹ Eslini bay ni àhi : “Àbəlay, nak jireni, nak bay magray tawi sulumani. Nihi ti nəfiyu kur kəgur zlam kay, adaba kəgrua tawi sulumana àna zlam gəziteni hini ya nəvuk na. Mərvu akaba nu.” ²² Naŋ ye cə ni day àrəkia àhi ahkado : “Bay goro, àna siŋgu miliyem cəeni ya kəbu ni, nàmbatva àna naŋ a, nəŋgətka ndahaŋ a miliyem cə.” ²³ Eslini bay ni àhi : “Àbəlay, nak jireni, nak bay magray tawi sulumani. Nihi ti nəfiyu kur kəgur zlam kay, adaba kəgrua tawi sulumana àna zlam gəziteni hini ya nəvuk na. Mərvu akaba nu.”

²⁴ « Kələŋ gani maslaŋa ya təbi siŋgu ga gru miliyem ni àrəkia bilegena, àhi ahkado : “Bay goro, nəsarə manjəhad gayak a, nak mis zləzladani, kəmbərəŋ mis do. Zlam ya ti nak kizligi ndo ni day kabaz, zlam ya ti kəbəhad hilfi gani ndo ni day kacakalakabu. ²⁵ Nəgrafuka aŋgwaz a. Nahkay nòru niliyu siŋgu gayak ni a had vu. Nihi za zlam gayak a.” ²⁶ Eslini bay ni àhi ahkado : “Nak ti kəgray tawi sulumani do, nak masəfani. Kəsəra manjəhad goro a, kədfəm zlam ya ti nizligi ndo ni day nabaz, zlam ya ti nəbəhad hilfi gani ndo ni day nəcakalakabu. ²⁷ Tamal kəsəra nahkay ti hojo amal kəvia siŋgu goro na ana ndam macakalana, nihi nəsləkabiya ti amal nədia ahàr a èwikia.” ²⁸ Mək àhi ana nday ye eslini ni ahkado : “Zumfəŋa siŋgu na, kəvumikivu ana maslaŋa ya ti siŋgu ga gru gayaŋ miliyem kruani ni.” ²⁹ Eslini àhi ana tay : “Nəhi ana kuli nahəma, maslaŋa ya ti zlam gayaŋ àbu ni ti atəvikivu, zlam gayaŋ emigi kay dal-dal. Ay maslaŋa ya ti zlam gayaŋ àbi ni ti ku ere ye ti àfəŋ ni day atəzafəŋa. ³⁰ Ay maslaŋa ya ti àgray tawi sulumani ndo ni zligumiyu naŋ e mite vu a məlaŋ ziŋ-ziŋeni vu, emitəwi, amacakay daliya dal-dal.” »

Seriya ya ti atagrafəŋa kə mis a ka fat ga mandav ga duniya ni

³¹ Yezu àdfəm keti : « Ka fat ya ti nu Wur ge Mis ananŋa a məlaŋ masladani goro ba akaba *məslər ge Melefit a dək ni ti ananjəhad e kərsi ga bay goro bu. ³² Eslini mis ga had gərgərani dək atəcakalavu kə meleher goro. Mək enedekaba mis a akada ga bay məjəgay zlam edekaba təmbəmbak akaba awəwak a ni. ³³ Anabəhad təmbəmbak ni gwar ka ahar ga dəf goro, awəwak ni ti ni gwar ka ahar ga gəjar. ³⁴ Nahkay anəhi ana ndam ya ti ka ahar ga dəf goro ni ahkado : “Ləkuləm ya ti Baba àgria sulum gayaŋ ana kuli a ni ti dəguma, hərəmiyu a *Məgur ge Melefit vu. Məlaŋ gani nani ti Melefit aslamalikabu ana kuli kwa ka mənjəki ga duniya. ³⁵ Adaba ka ya ti ləwir awər nu ni kəvumua zlam məzumana ; ka ya ti yam akad nu ni kəvumua yam a ; ka ya ti nara, nu mirkwi afa gekuli

ni kègèsumkabá nu a ; ³⁶ ka ya ti azana àfu bi ni kènvumua azana ; ka ya ti nèbesey do ni kèmjumija nu a ; ka ya ti nu a dangay bu ni day kèmjumija nu a.” ³⁷ Eslini ndam jireni ni atəhəngrufəŋ, atəhu : “Bay geli, mīpi kur ləwir awər kur mək məvuk zlam məzumani ti ananaw ? Mīpi kur yam akad kur mək məvuk yam ti ananaw ? ³⁸ Mīpi kur nak zal mirkwi mək məgəskabu kur ti ananaw ? Mīpi kur azana àfuk bi mək məvuk azana ti ananaw ? ³⁹ Mīpi kur kèbesey do ahkay do ni nak a dangay bu mək mōru məmənjiyu kur ti ananaw ?” ⁴⁰ Eslini anəhəngrifəŋ ana tay anəhi ana tay ahkado : “Nəhi ana kəli nahəma, zlam ya ti kəgrumi ana ku bəlaŋ ga bəza ga mma ya ti tislī arəŋa do ni ti kala kəgrumu ti ana nu.”

⁴¹ « Kələŋ gani anəhi ana ndam ya ti ka ahar ga gəjar goro ni ahkado : “Sləkumfua, lekələm ti metikwesleni, dəgum a aku ya àmət dəy-dəy do ni vu. Aku nani ti Melefit àgriaya ana seteni a akaba ana ndam məslər ge seteni a. ⁴² Adəba ka ya ti ləwir awər nu ni kènvumu zlam məzumani ndo ; ka ya ti yam akad nu ni kènvumu yam ndo ; ⁴³ ka ya ti nara, nu mirkwi afa gekəli ni kègèsumkabu nu ndo ; ka ya ti azana àfu bi ni kènvumu azana ndo ; ka ya ti nèbesey do ahkay do ni nu a dangay bu ni day kèmjumiyu nu ndo.” ⁴⁴ Eslini nday nakəŋ atəhəngrufəŋ, atəhu : “Bay geli, mīpi kur ləwir awər kur, yam akad kur, nak zal mirkwi, azana àfuk bi, kèbesey do, ahkay do ni nak a dangay bu mək məvuk ere gani ndo ahkay do ni məmənjiyu kur ndo ni ti ananaw ?” ⁴⁵ Eslini anəhəngrifəŋ ana tay anəhi ana tay ahkado : “Nəhi ana kəli nahəma, zlam ya ti kəgrumi ana ku bəlaŋ ga bəza ga mma ya ti tislī arəŋa do ni ndo ni ti kala kəgrumu ana nu ndo.” ⁴⁶ Nahkay nday gani nani atoru ka mələŋ ya ti atəcakay daliya ga kaŋgay-kaŋgayani ni. Ndam jireni ni ti ni atoru ka mələŋ ga *sifa ya àndav dəy-dəy do ni. »

26

Tagray dabari ge mijin Yezu

(Mark 14.1-2 ; Luk 22.1-2 ; Zey 11.45-53)

¹ Yezu àra èndeveriŋa ma gayaŋ ya àdəm na dək ti àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : ² « Kəsəruma, vad àvu cə tara tagray wuməri ga *Pak. Ka fat gani nani ti atəgəsi nu *Wur ge Mis ana mis mək *atadarfəŋiyu nu kà təndal. »

³ Eslini gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəđakani ndahaŋ təcakalavu a magam afa ga Kayif gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni. ⁴ Təzlapakabá, tawayay təgəs Yezu àna wir-wir ti təkad naŋ. ⁵ Nday nakəŋ təđəm : « Məgəs naŋ a wuməri ni vu ba, adəba tamal magray nahkay ti mis dal-dalani ni atəmbreŋ leli do, etizlige ya silik a kəsa va. »

Wal nahəŋ abəki tersel ka Yezu

(Mark 14.3-9 ; Zey 12.1-8)

⁶ Ka ya ti Yezu naŋ a Betani naŋ a ahay bu afa ga Simu zal ambələk ni ti ⁷ wal nahəŋ àrəkia. Wal nani ti tersel ge siŋgu kayani àfəŋ a kolombu sulumani bu. * Ka ya ti Yezu naŋ àbu azum zlam nahəma, wal nakəŋ abəki tersel ni ka ahàr. ⁸ Ndam *madəbay Yezu ni tàra tìpia ti àwəri bəruv ana tay a, təđəm ahkado : « Àgudar tersel hini ti kamam ? ⁹ Tersel ni siŋgu gani kay ti, hojo amal təsəkumoya ti tidi siŋgu gani ana ndam talaga do aw ? »

¹⁰ Yezu àra ècia ma gatay na ti àhi ana tay ahkado : « Kəhəlumi muru ana wal hini ti kamam ? Zlam gayaŋ ya àgru ni ti àbəlay. ¹¹ Ndam talaga zla nahəma, nday təbu akaba kəli kəlavad. Ay nu zla ti ananjəhad akaba kəli kəlavad do. ¹² Wal hini abəkua tersel ka vu a ti, àslamatakabá nu ga məfiyu nu e evid va. ¹³ Nəhi ana kəli nahəma, a mələŋ bu dək, ku eley eley do atəđəmoru *Ma Məweni Sulumani ni zla nahəma, atəŋgəhad ere ye ti wal hini àgray ni daya. Nahkay ti wal ni amagəjazlki ahàr ke mis do. »

* 26:7 Kolombu gani nani ti təgray àna akur sulumani ya təzalay elbetir ni, siŋgu gani kay.

Zudas awayay agəsi Yezu ana gəđákani ga ndam Zude
(Mark 14.10-11 ; Lük 22.3-6)

¹⁴ Kələj gani Zudas Iskariyot biliñ a huđ ga ndam *madəbay Yezu kru mahar cüeni ni bu òru afa ga gəđákani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni, ¹⁵ àhi ana tay ahkado : « Nara nəđəfiki Yezu ana kəli ti kəgəsum nañ ti kəvumu mam ? » Nday nakəj tàra ticia ma gayañ na ti təbi siñgu akur-akurani kru kru mahkər. ¹⁶ Nahkay kwa ka sarta gani nani Zudas nakəj àđəbay divi ahəmamam ti ara adəfiki Yezu ana tay ti təgəs nañ ni.

Yezu azum zlam ga wuməri ga Pak akaba ndam madəbay nañ ni
(Mark 14.12-21 ; Lük 22.7-14, 21-23 ; Zeñ 13.21-30)

¹⁷ Vad ye enjenjeni ga wuməri ga *Pak ga məzumvù *dipeñ miwisiñeni do ni ènjia. Eslini ti ndam *madəbay Yezu ni tərəkia ka Yezu a, tihindifiña ma, təhi ahkado : « Kawayay ti môru māsłamatukkabu zlam məzumani ga wuməri ga Pak ni ti eley ? » ¹⁸ Nahkay nañ nakəj àhi ana tay : « Dəgum a kəsa gəđákani ni vu. Kìnjümüya nahəma, akədumi ahər ana meni ; humi ahkado : “Məsi geli àđəm : Sarta goro ènjia wudak. Nara ga məzum zlam ga wuməri ga Pak ni akaba ndam madəbay nu ni ti afa gayak.” » ¹⁹ Nahkay ndam madəbay Yezu ni tòru təgray ere ye ti Yezu àhi ana tay ni, mək təslamalakabu zlam ga wuməri ga Pak ni.

²⁰ Ga məlakarawa ti Yezu òru àzum zlam akaba ndam madəbay nañ kru mahar cüeni ni. ²¹ Ka ya ti nday təbu təzum zlam ni ti Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, biliñ gekəli aməsəkumoru nu. » ²² Ma ga Yezu ya àđəm ni ti àhəlia ahər ana ndam madəbay nañ na dal-dal. Way way do biliñ àna biliñeni nañ àbu àđəm : « Nu do, do waw, Bay goro ? » ²³ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Maslaña ya ti aməsəkumoru nu ni ti, nañ ya ti mətəlkabiyu ahar a halaf vu ni. ²⁴ Nu *Wur ge Mis nara nəmət akada ga pakama ge Melefit ya àđəm a Wakita gayañ bu ni. Ay ti zləzlada afa ga maslaña nani ya ti asəkumoru Wur ge Mis ni ! Hojo akal tiwieya nañ a ndo. » ²⁵ Zudas nañ ya ti ara asəkumoru nañ ni àhi ahkado : « Nu do, do waw, Məsi ? » Yezu àhəñgrifəñ, àhi : « Nak nakani kəđəmaya zlam gayak a. »

Daf ge Melefit

(Mark 14.22-26 ; Lük 22.14-20 ; 1 Koreñ 11.23-25)

²⁶ Ka ya ti təzum zlam nahəma, Yezu àzay *dipeñ, àgri səsi ana Melefit, èsekaba, àvi ana ndam madəbay nañ ni. Àhi ana tay : « Zuma, zumum : hini ti aslu ga vu goro. » ²⁷ Kələj gani àzay hijiyem akaba zum, àgri səsi ana Melefit keti, àvi ana tay mək àhi ana tay : « Lekələm dek səm. ²⁸ Hini hi ti mimiz ga vu goro. Àna mimiz hini ti Melefit awəlkabu pakama gayañ akaba ge mis. Aməñgəzaya a vu goro ba ti ga mahəñgay mis kay, ti Melefit məmbərfəña zlam magudarani ge mis na kà tay a. ²⁹ Nəhi ana kəli nahəma, enisi zum ge wur ge *viñ va do, si a vad ya ti enisi zum məweni akaba kəli a Məgur ga Baba bu ni kwa. » ³⁰ Tàra təzuma zlam na ti nday nakəj təzləbay Melefit àna limis, təhəraya e mite va, təcəloru a həma *Olivie vu.

Yezu àđəm : « Piyer aməđəm àsər nu do »

(Mark 14.27-31 ; Lük 22.31-34 ; Zeñ 13.36-38)

³¹ Nday təbu takoru ti Yezu àhi ana tay : « A huđ ga məlavad hini bu ni ti lekələm dek ekijəmkiə ke divi a azuhva ere ye ti amagrakuvu ni ; adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu, Melefit àđəm amakadkiə bay majəgay təmbəmbak na ka tay a, nahkay təmbəmbak ni etedevu kway-kwayay. † ³² Anəmət, ay ka ya ti anañgaba e kisim ba nahəma, akədumu ahər e Gelili. »

³³ Piyer àra ècia ma gayañ na ti àhi : « Ku mis dek tijikia ke divi a, təmbəñ kur nəñgu ni, nu ti niñikia dəy-dəy do. » ³⁴ Ay Yezu àhəñgrifəñ, àhi : « Nəhuk nahəma : nak ti kani kani a a huđ ga məlavad bu, wudaka agwazl azlah nahəma, akəđəm sak mahkər kəsər nu

† 26:31 Məñjay Zakari 13.7.

do timey. » ³⁵ Eslini Piyer nakəŋ àdəm : « Aha, nahkay do. Nu ti ku tamal ti məmətkabu nəŋgu nahəma, ŋgay nəsar kur do ni ti nədəm do simiteni. »

Ndam *madəbay Yezu ndahaŋ ni dək day tədəm akada ge Piyer ni.

Yezu àhəŋgalay Melefit e Gecimeni

(Mark 14.32-42 ; Lük 22.39-46)

³⁶ Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tòru ka mələŋ nahaŋ, mələŋ gani nani ti təzalay Gecimeni. Tòru tinjua eslina ti Yezu àhi ana tay : « Njəhaduma ahalay a hayaŋ, nakoru tegi nahəŋgalay Melefit. » ³⁷ Àzalay Piyer akaba bəza ge Zebede cœeni, tòru cak. Eslini ti Yezu nakəŋ àjalay ahàr dal-dal, məbərurv àtikaba kwir kwir. ³⁸ Àhi ana tay : « Məbərurv atukaba, akada nara nəmət. Njəhaduma ahalay a, njəhadum eri ga məvu njədə. »

³⁹ Nahkay Yezu nakəŋ àhədakfəŋa ka tay a òru cak, àndəhad a huđ a huđ, àhəŋgalay Melefit, àdəm ahkado : « Bəba, zlam dək kisliki magrani ; hədakfua daliya hina, nəcakay ba ti. † Ku nədəm nahkay nəŋgu ni, nawayay ti ere ya nak kawayay ni kwa do ni, goro ya nu nawayay ni do. »

⁴⁰ Àra àhəŋgala Melefit a nahkay ti àŋgəkia ka ndam madəbay naŋ mahkərani na, àdi ahàr ana tay nday e dəwir bu. Èpidək tay, àhi ana Piyer : « Kəbesum manjəhadani eri ga majəgaki nu njemdi biliŋ koksah aw ? ⁴¹ Njəhadum eri, həŋgalum Melefit ti ka ya ti *Seteni esipet kuli ni ti kijumkia ke divi a ba. Məbərurv ge mis awayay magray zlam sulumani, ay ti èsliki do, adəba aslu ga vu gayaŋ gedebeni. »

⁴² Yezu àŋgəvù, òru àhəŋgalay Melefit keti, àdəm : « Bəba, tamal ahàr àdəm nəcakay daliya hini kwa ti, gray akada gayak ya ti kawayay ni. » ⁴³ Àra àhəŋgala nahkay ti àŋgəkia ka ndam madəbay naŋ na keti. Àdi ahàr ana tay, nday e dəwir bu, tàmətaɓkaba ga manjəhadana eri a. ⁴⁴ Àŋgəvù keti ya mahkər, òru àhəŋgalay Melefit akada gayaŋ nahaŋ ni. ⁴⁵ Àra àsləkabiya ti àhi ana ndam madəbay naŋ ni keti : « Kekilerə kinjəm dəwir aw ? Kekilerə kəpəsumaba waw ? Sarta ènjia. Ŋga pəm, tara təgəsi nu, nu *Wur ge Mis, ana ndam magudar zlam ni. ⁴⁶ Cikəmaba, mədəgumkiuru ka tay. Ŋga pəm, maslaŋa ya ti ara agəsi nu ana tay ni ènjia, do ni ti ahəmamam. »

Təgəs Yezu

(Mark 14.43-50 ; Lük 22.47-53 ; Zeŋ 18.3-12)

⁴⁷ Ka ya ti Yezu naŋ àbu azlapay nahkay ni ti Zudas biliŋ ga ndam ga Yezu kru mahar cœeni ni ènjia akaba mis a dal-dal, maslalam akaba aday təfəŋ kà tay. Gədəkani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gədəkani ndahaŋ təslərbəbiyu tay. ⁴⁸ Wudaka nday tara ti Zudas bay məsəkumoru Yezu ni àhivəbiya ma ana mis dal-dalani na. Àhi ana tay : « Bay ya ti anəgri sa àna məfəki ma kà tuwər § nahəma, naŋ gani huya. Gəsuma naŋ a. » ⁴⁹ Zudas nakəŋ àra ènjia ti àrəkia ka Yezu nakəŋ a huya. Àhi : « Wəsi Məsi, » mək əgri sa àna məfəki ma kà tuwər. ⁵⁰ Eslini Yezu àhi : « Zləba goro ni, ere ye ti kərəkia kawayay kagraŋ ni ti gray zlam gayak. » Nahkay mis nakəŋ tədəgaki ka Yezu cip, təgəs naŋ. ⁵¹ Eslini mis biliŋ e kidiŋ gatay ya təbu akaba Yezu ni bu àrad maslalam fətah, àsifəŋa slimi ana bay məgri təwi ana gədəkani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit na həndəf. ⁵² Ay Yezu àhi ahkado : « Həŋguriyu maslalam gayak ni a ahay gani vu. Adəba ndam ya ti takadvu àna maslalam ni dək ti atabazl tay day àna maslalam. ⁵³ Kəhi ana ahàr nisləki mahəŋgalay Baba, mək aslərubəbiyu məslər gayaŋ dəbu dəbu ehimeya do aw ? ⁵⁴ Ay tamal nagraŋ nahkay ti pakama ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni agravu ti ahəmamam ? »

⁵⁵ Eslini Yezu àhi ana mis dal-dalani ya tərəkia ni ahkado : « Kədəgumkua àna maslalam a akaba aday a, kəgəsum nu akada nu zal akal, ambatakani do nəbu

† 26:39 Ahalay ti ma ga Yezu ya àdəm ni ti nahkay hi : « Hədakfua hijiyem hina. » A Wakita ge Melefit ya ahaslani ni bu ni ti tədəm məzum bərurv ge Melefit ti akada zum e hijiyem bu, mis tisi ti akad tay. § 26:48 Ka sarta nani ti kələvad mis təgri sa ana mis ya ti tawayay tay dal-dal ni àna məfəki ma ka tay kà tuwər.

manjəhadani nəcahi zlam ana kuli a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu kəlavad. Ka gani nani ti kəgəsum nu ndo timey. ⁵⁶ Ay zlam nani dek agravu ti ere ye ti ndam mahəngaray *pakama ge melefit təđəm, əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu ni mǎgravu. » Eslini ndam mađəbay naŋ nakəŋ dek təmbərbu naŋ, təđəgiki ana hwa tidizl.

Tagrafəŋa seriya kà Yezu kè meleher ga gəđakani ga ndam Zude a
(*Mark 14.53-65 ; Lük 22.54-55, 63-71 ; Zeŋ 18.13-14, 19-24*)

⁵⁷ Tàra təgəsa Yezu a ti təzoru naŋ afa ga Kayif gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni. Ba-əba ti ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba gəđakani ndahaŋ təcakalava eslina. ⁵⁸ Ka ya ti təbu takoru àna Yezu ni ti Piyer ti ni ađəboru naŋ kələŋ driŋ duk a dalaka ga ahay ga gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni vu, mək ànjəhad digəs akaba ndam magray təwi ye eslini ni. Awayay epi ere ye ti atəgri ana Yezu ni dek.

⁵⁹ Gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəđakani ge seriya ni dek təbu tadəbay zlam magudarani ga məwəlki Yezu ka seriya àna malfada, adaba tawayay takad naŋ, ay ti təŋgət ndo. ⁶⁰ Eslini mis kay təsəkadki malfada, ay ku tamal nahkay nəŋgu ni təŋgətfəŋa zlam magudarana ndo. Kələŋ gani mis ndahaŋ cə ticikaba, təsəkadki malfada nahəŋ keti, ⁶¹ təđəm : « Leli mīcifiŋa, əđəm ahkado : “*Ahay gəđakani ge Melefit ni ti nisliki mēbedkabana. Enēbedkaba ti a huđ ga vad mahkərani bu nisliki mələmvana nahəŋ a.” » ⁶² Eslini gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni əcikaba cəkwađ, àhi ana Yezu : « Nak kàhəngarfəŋ do aw ? Zlapay ge mis hini ya ti təzlapakuk ni ti zlapay ga mam ? » ⁶³ Ay Yezu nakəŋ te-te, àhəŋgrifəŋ ndo. Mək gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni àhi keti : « Nəhuk mbađay dək ana slimi ge Melefit Bay ga sifa ni : tamal nak *Krist *Bay gəđakani ya amara ni, nak Wur ge Melefit ti hi ana leli. » ⁶⁴ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nak nakani kəđəməya zlam gayak a. Ay nəhi ana kuli keti : Kama kama ti ekipəm nu *Wur ge Mis manjəhadani a mələŋ ga gəđakani bu, kà ahar ga dəf ge Melefit Bay njəda-njədani ni. * Ekipəm anara ka maklaəasl a huđ melefit ba. † »

⁶⁵ Gəđakani nakəŋ àra əcia ma ga Yezu na ti àzumkia bəruv a, əguzlehkaba azana ka vu gayaŋ a kwar, ‡ àhi ana mis ni ahkado : « Azay ahər gayaŋ akada naŋ Melefit ; mađəbay sedi nahəŋ kamam mba mam ? Kīcuma, endivi Melefit timey ! ⁶⁶ Ay ti kawayum ti məgrumi mam ? » Mək mis ni dek təđəm : « Àgudara, si təkad naŋ kwa. » ⁶⁷ Eslini mis ndahaŋ titifiviyu esliə e eri vu, təsi mədukdük ga ahar, təbi bəbarva, ⁶⁸ təhi : « Nak Bay gəđakani ya amara ni, dəfiaya maslaŋa ya ti əzləb kur na ana leli a zla ! »

Piyer əđəm naŋ əsər Yezu do

(*Mark 14.66-72 ; Lük 22.56-62 ; Zeŋ 18.15-18, 25-27*)

⁶⁹ Ka sarta gani nani ti Piyer naŋ əbu manjəhadani digəsa a dalaka ni bu. Naŋ əbu eslini ti wal nahəŋ àrəkia : wal nani naŋ əbu agray təwi eslini. Àhi ana Piyer nakəŋ ahkado : « Nak day kəsawađumkabá akaba Yezu zal Gelili na. » ⁷⁰ Ay ti Piyer àhi kè meleher ge mis dek ahkado : « Aha. Nīcikaba ere ye ti kawayay kəđəm na do. »

⁷¹ Àra əđəma nahkay ti òru gwar ka mahay. Naŋ əbu akoru nahəma, wal nahəŋ èpi naŋ keti. Wal nani day agray təwi eslini. Àra èpia naŋ a ti àhi ana mis ya ti eslini ni : « Naŋ hini təsawađakaba akaba Yezu zal Nazaret na. » ⁷² Eslini Piyer nakəŋ àmbađay, əđəm keti : « Aha, nu nəsər maslaŋa gani nani do timey. »

⁷³ Àra əpəsa bal ti mis ya təbu a dalaka bu ni təhəđakfəŋiyu ke Piyer, təhi keti : « Edeđiŋ nak ndam gatay gani, adaba mis təsər àna dəŋgu gayak ya kazlapay àna naŋ ni. » ⁷⁴ Naŋ nakəŋ àmbađay, əđəm : « Tamal nasəkad malfada nahəma, Melefit mākada nu a. Nəsər

* 26:64 Mənjay Limis 110.1. † 26:64 Mənjay Deniyel 7.13. ‡ 26:65 Tamal zal Zude eguzlehkaba azana gayaŋ ka vu a ti ađafaki tuway, ahkay do ni zlam ya əbəlay do simiteni ni əgrava. Gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit əguzlehkaba azana gayaŋ ka vu a ni ti azuhva ma ga Yezu ya əđəm naŋ Wur ge Melefit ni, adaba təđəm èndivia Melefit a dal-dal.

maslaŋa gani nani ya ti kacalumfəŋ ni do. » Eslini agwazl àzlah huya. ⁷⁵ Piyer nakəŋ ma ga Yezu ya àhi « Wudaka agwazl azlah ti akədəm sak mahkər kəsər nu do » ni àŋgiaya a ahàr ba. Nahkay Piyer nakəŋ àhəraya e mite va, ètəwi dal-dal.

27

Təzoru Yezu kè meleher ga bay Pilet

(*Mark 15.1 ; Lük 23.1-2 ; Zeŋ 18.28-32*)

¹ Də àna zuzəni nahəma, gədəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni təcakalava akaba gədəkani ndahaŋ na, tàgraki sawari ka Yezu ga makađ naŋ. ² Eslini tэгəs Yezu nakəŋ, təwəl mək tòru àna naŋ afa ge Pilet. Pilet ti bay ga ndam *Rom ya agur had *Zude ni.

Məmət ga Zudas

(*Təwi 1.18-19*)

³ Zudas naŋ ya ti àsəkumoru Yezu ni àra àsəra tэгəsa Yezu a təwəla ti, àhəŋgarvu maravu mək àhəŋgribiyu siŋgu akur-akurani kru kru mahkərani ni ana gədəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gədəkani ga ndam *Zude ni, ⁴ mək àhi ana tay ahkado : « Nàgudara zlam a, adaba nəsəkumoya sifa ga maslaŋa ya ti àgudar araŋa ndo na. » Ay nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Ma gani geli mam ? Məsər gayak. » ⁵ Eslini Zudas nakəŋ àboru siŋgu ni bədək a *ahay gədəkani ge Melefit ni vu, mək òru àwəliyu ezewed agavəla, àfiviyyu ahàr gayaŋ tandal ga makađ ahàr gayaŋ, mək àmət. ⁶ Eslini bəbay gədəkani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni təhələba siŋgu na, tədəm : « E divi geli bu ni ti mišliki məbəkiviyyu siŋgu hini àkivu ka siŋgu ya taŋgahi ana Melefit ni vu do, adaba siŋgu hini ti təsəkum sifa ge mis àna naŋ. »

⁷ Nahkay nday nakəŋ tàgray sawari, mək təsəkumfəŋa vədaŋ kà bay mələm zlam a. Məlaŋ gani ègi mindiviŋ ga ndam madurlaŋ. ⁸ Ku kani vədaŋ gani nani ti təzalay vədaŋ ge mimiz. ⁹ Nahkay ti pakama ge Zeremi bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni àgrava. Pakama gani nani ti nihi : « Təhəla siŋgu akur-akurani kru kru mahkərani na, siŋgu ya ti ndam *Izireyel tàgraki sawari tədəm təsəkum naŋ àna naŋ ni, ¹⁰ təsəkum vədaŋ ga bay mələm zlam àna naŋ, akada ga Bay geli ya àhu ni. * »

Pilet agraŋəŋa seriya kà Yezu a

(*Mark 15.2-5 ; Lük 23.3-5 ; Zeŋ 18.33-38*)

¹¹ Tòru tìnjua àna Yezu afa ge Pilet a ti Pilet nakəŋ èhindifiŋa ma, àhi : « Nak ti bay ga ndam *Zude edefiŋ aw ? » Àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nak kədəm. » ¹² Eslini gədəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gədəkani ndahaŋ ni tacalki naŋ ka zlam magudarani. Ay ti naŋ nakəŋ àhəŋgarfəŋ ndo. ¹³ Pilet èhindifiŋa ma keti, àhi ahkado : « Tacalki kur ka zlam magudarani kay ti kici do waw ? » ¹⁴ Yezu naŋ te-te, àhəŋgrifəŋ ndo. Gayaŋ ya àhəŋgarfəŋ ndo ni ti àgria ejep ana bay na dal-dal.

Tədəm seriya àgəsa Yezu a, si takad naŋ kwa

(*Mark 15.6-15 ; Lük 23.13-25 ; Zeŋ 18.39-19.16*)

¹⁵ Kəla wuməri ga *Pak zla ti ndam *Zude təbu tihindifiŋa kè Pilet a ti məfaya zal daŋgay a bəlaŋ. Tihindifiŋa ti naŋ àbu afiaya maslaŋa ya tawayay na ana tay a. ¹⁶ Ay ka sarta gani nani ti zal nahaŋ àvu a daŋgay bu slimi gayaŋ Yezu Barabas. Maslaŋa nani ti mis dek təsəra naŋ a. ¹⁷ Nahkay ka ya ti mis ni təcakalava nahəma, Pilet nakəŋ èhindifiŋa kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Kawayum hi ti nəfiaya way ana kəli a way ? Nəfiaya Yezu Barabas ana kəli a tək, day ti Yezu naŋ ya ti təzalay *Krist ni aw ? » ¹⁸ Àdəm nahkay ti adaba àsəra tэгəsibiyu Yezu ti adaba tagraləŋ solu palam. ¹⁹ Ka ya ti Pilet naŋ àbu maŋjəhadani agray seriya ni ti wal gani àslərkibiyu mis àhi mərə məhi ahkado : « Maslaŋa nani ti mis jireni, kəgri araŋa ba. Adaba kani ga mələvad nəgra daliya dal-dal, kisim èzidəkuva àna maslaŋa nana. »

* 27:10 Məŋjay Zakari 11.12-13 ; Zeremi 18.2-3 ; 19.1-2 ; 32.6-15.

²⁰ Eslini gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəđákani ndahaŋ ni t̄hi ana mis macakalavani ni : « Humi : “Mawayay si káfaya Barabas a, Yezu ti ni k̄kada naŋ a.” » ²¹ Bay ni àhi ana tay keti : « E kidinŋ gatay c̄eni ni bu ni ti kawayum ti n̄fiaya way ana k̄li a way ? » Nday nakəŋ t̄hi : « Barabas. » ²² Pilet nakəŋ àra ècia ma gatay na ti àhi ana tay : « Nahkay ti kawayum ti n̄gri mam ana Yezu naŋ ya ti t̄zalay naŋ Krist ni mam ? » Nday dek t̄hi : « *Darfəŋ naŋ kà t̄ndal. » ²³ Pilet àhi ana tay keti : « Àgudar mam emiteni mam ? » Nday nakəŋ ba t̄zlah kay kay, t̄d̄m : « Darfəŋ naŋ kà t̄ndal, darfəŋ naŋ kà t̄ndal. » ²⁴ Pilet nakəŋ àra às̄era mis ni eticiiki ma do, tawayay tizligaya ŋguwa ti, àcah yam àbarakaba ahar gayəŋ a k̄ eri ge mis na dek m̄k àd̄m : « K̄kadum maslaŋa hini ti ahar goro àkibu bi, m̄s̄er gek̄li. » ²⁵ Eslini mis ni dek t̄d̄m ahkado : « M̄ḡeskabá ka ah̄r geli akaba b̄za geli a, t̄kad naŋ. » ²⁶ Pilet àra ècia ma gatay na ti àfiaya Barabas nakəŋ ana tay a, àhi ana ndam slewja gayəŋ ni t̄z̄l̄b̄ Yezu àna kurupu. T̄ra t̄z̄l̄b̄a ti àhi ana tay t̄zay naŋ, t̄ru t̄darfəŋ naŋ kà t̄ndal.

*Ndam slewja teyefinŋ kà Yezu
(Mark 15.16-20 ; Zeŋ 19.2-3)*

²⁷ Ndam slewja ni t̄zoru Yezu nakəŋ a huđ ahay ga bay *Pilet ni vu. Eslini t̄zalakivabiyu ndam slewja ndahaŋ ni dek, t̄r̄kiva ka tay a t̄ra t̄velinŋ ah̄r ana Yezu. ²⁸ T̄mbatki azana ndizeni, ²⁹ t̄keleya adak a, t̄slap hindigil-hindigil, t̄fiviya a ah̄r vu akada ga jaku ni, t̄zay eziŋwi t̄fiv̄u a ahar ga daf vu. T̄ra t̄b̄kia zlam a zla nah̄ma, t̄b̄had̄ mirdim k̄ meleher gayəŋ t̄gri sa, teyefinŋ, t̄hi ahkado : « M̄gruk sa, bay ga ndam *Z̄de ! » ³⁰ Eslini nday nakəŋ titifiviya eslīb̄ e eri vu, t̄zafəŋa eziŋwi na m̄k t̄si a ah̄r vu. ³¹ T̄ra t̄bia seki a nahkay ti t̄cakwakia azana ya t̄f̄ki na, t̄bikabu azana gayəŋ gayəŋani ya t̄cakwakia ni. K̄l̄ŋ gani t̄zay naŋ ga moru *madarfəŋ naŋ kà t̄ndal.

*Tadarfəŋ Yezu kà t̄ndal
(Mark 15.21-32 ; L̄k 23.26-43 ; Zeŋ 19.17-27)*

³² Ka ya ti ndam slewja ni t̄bu tasl̄kaba a k̄sa ni ba ni ti t̄bakabu ah̄r akaba zal Sireŋ nahaŋ, slimi gayəŋ Simu. Eslini nday nakəŋ t̄f̄ki ŋgasa ga mazay t̄ndal ga *madarfəŋ Yezu ni. ³³ Nday nakəŋ t̄ru t̄in̄j̄a ka m̄laŋ nahaŋ ; m̄laŋ gani nani ti t̄zalay Golgota, ad̄mvaba « m̄laŋ ga aslat ga ah̄r. » ³⁴ T̄vi zum mebedeni akaba haf b̄lek-b̄lekeni ana Yezu nakəŋ. Àra àcaka ti àwayay miseni ndo. ³⁵ Eslini nday nakəŋ t̄darfəŋ naŋ kà t̄ndal ni. T̄ra t̄darfəŋa naŋ a ti t̄graki ca-ca àki ka azana gayəŋ ni b̄laŋ àna b̄laŋ ti t̄s̄er way azum way. ³⁶ K̄l̄ŋ gani t̄anj̄had̄ taj̄gaki naŋ. ³⁷ Eslini t̄darfəŋ p̄l̄ŋgaf kà t̄ndal agav̄la ga ah̄r gayəŋ. Ka p̄l̄ŋgaf nani ti t̄b̄ki zlam magudarani ge mis ni ti mis dek t̄s̄er ; t̄b̄ki ti nahkay hi : « Hini ti Yezu bay ga ndam *Z̄de. » ³⁸ Eslini keti t̄darfəŋ ndam akal bebem c̄ kà t̄ndal ndahaŋ kà ḡvay ga Yezu, b̄laŋ gani ka ahar ga daf, b̄laŋ gani ti ni ka ahar ga ḡjar gayəŋ.

³⁹ Nday ya ti takoru gwar eslini ni t̄ra t̄pia naŋ a ti t̄ndivi naŋ, t̄daday ah̄r, ⁴⁰ t̄hikaboru : « Hini, nak ya ti k̄d̄m ahkado : “Nem̄bed̄v̄u *ahay gəđákani ge Melefit ni ti an̄l̄maba a huđ ga vad̄ mahk̄rani ba” ni do aw ? Tamal nak Wur ge Melefit ti h̄ŋgay ah̄r gayak, h̄raya kà t̄ndal na zla aw ! » ⁴¹ Eslini gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, ndam *m̄s̄er Wakita ge Melefit akaba gəđákani ndahaŋ ni t̄yefinŋ daya. T̄d̄m ahkado : ⁴² « Naŋ nakəŋ àh̄ŋgaraba mis ndahaŋ a keti ti àh̄ŋgaraba ah̄r gayəŋ a koksah timey ! Naŋ bay ga ndam *izireyel ! Tamal nahkay ti m̄h̄raya kà t̄ndal na ! Tamal ti àh̄raya nah̄ma, leli tekeđi am̄f̄ki ah̄r bilegeni. ⁴³ Àf̄kia ah̄r ke Melefit a, àd̄m naŋ Wur ge Melefit ti, tamal Melefit awayay naŋ ti m̄h̄ŋgay naŋ nihi zla aw ! » ⁴⁴ Mis ya t̄bu madarfəŋani kà ḡvay ga Yezu nakəŋ, nday day t̄ndivi naŋ nahkay.

*Yezu am̄tfəŋ kà t̄ndal
(Mark 15.33-41 ; L̄k 23.44-49 ; Zeŋ 19.28-30)*

⁴⁵ Fat àra ècika tirked-kef ka ahàr melefít a ti ləvəŋ àgray ka had ni dek tekdefiŋ duk àbivoru àna njemdi mahkər ya ga mələkarawa. ⁴⁶ Àra àgra njemdi mahkər ti Yezu àdi ana zlahay kay kay, àdəm : « Eloyi, Eloyi, lama sabahtani ? » Awayay adəmvaba ti « Bay Melefít goro ni, Bay Melefít goro ni, kəmbrəŋ nu ti kamam ? † » ⁴⁷ Mis ya təbu eslini ni ndahaŋ tàra ticia gayaŋ ya ti àzlah na ti tədəm : « Azalay Eli ni. » ⁴⁸ Eslini biliŋ gatay àcuhworu, àzay zlam ya esikabu yam akada ga matala ni, àtəliyu a zum cecəwekeni vu juɓ, àbahki ka aday àtəlikabiyu ana Yezu a ma vu ti mīsi. ⁴⁹ Ay mis ndahaŋ təhi : « Besa day, tamal ti Eli ara ahəŋgay naŋ ti mara mipi. »

⁵⁰ Ay Yezu nakəŋ àzlahkivu kay kay, àmət. ⁵¹ Ka ya ti àmət ni ti azana ga mahay ga mələŋ *njəlatani ya ti a huɗ ga *ahay gəɗakani ge Melefít ni bu ni èguzlehvabiyu kwarra, agavəla cekw a had. Had àdaɗay, huɗəkum tàdahvu, ⁵² mahay ge mindiviŋ təzləkva ba mək ndam ge Melefít ya təmət ni, mis dal-dal e kidiŋ gatay bu taŋgaba. ⁵³ Ka ya ti Yezu àŋgaba e kisim ba ni ti mis ya taŋgaba ni tàhəraya e mindiviŋ ba, təhuriyu a kəsa njəlatani vu. Eslini mis kay tipia tay a. ⁵⁴ Bay ga ndam slewja ni akaba ndam slewja ndahaŋ ya tajəgaki Yezu ni tàra tipia ga had ya àdaɗay na akaba zlam ndahaŋ ya àgravu na dek ti aŋgwaz àdəgakia ka tay a, nahkay tədəm : « Maslaŋa hini ti Wur ge Melefít ededfiŋ. »

⁵⁵ Wál ndahaŋ dal-dal təbu eslini cak, tamənjoru. Wál nday nani tàdəbabiyu Yezu kwa e Gelili ga məgri tūwi. ⁵⁶ E kidiŋ ga wál nday nani bu ni ti Mari ga kəsa Magədala, Mari məŋ ga ata Zek nday ata Zuzef, nahaŋ ni ti ni məŋ ga bəza ge Zebede təkibu ka tay.

Təfiyu kisim ga Yezu e mindiviŋ vu

(*Mark 15.42-47 ; Lük 23.50-56 ; Zeŋ 19.38-42*)

⁵⁷ Mələkarawa àra ègia ti bay ge elimeni nahaŋ àra ; slimi gayaŋ Zuzef, naŋ ga kəsa Erimete. Naŋ day bay madəbay Yezu. ⁵⁸ Naŋ nakəŋ òru afa ge Pilet, òru èhindi kisim ga Yezu ni. Nahkay Pilet nakəŋ àhi ana ndam slewja tòru təvi. ⁵⁹ Zuzef àra àza kisim ga Yezu na ti àkambah àna dawra məweni. ⁶⁰ Àra àkambaha ti àfiyu e mindiviŋ məweni vu. Mindiviŋ nani ti gayaŋ gayaŋani, èliyu a pəlad vu. Àra àfiya kisim ga Yezu na e mindiviŋ ni va ti àbəladiyiyu belim gəɗakani ana mahay ge mindiviŋ ni mək àsləka òru a məgam. ⁶¹ Ata Mari ga kəsa Magədala ni nday ata Mari nahaŋ ni nday təbu manjəhadani kà gəvay ge mindiviŋ ni.

Ndam slewja tajəgaki mindiviŋ ga Yezu ni

⁶² Həŋəŋ gani vad *məpəsabana ti gəɗakani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefít ni akaba ndam *Feriziyəŋ ni tòru ka ahar bəlaŋ afa ge Pilet. ⁶³ Tòru tinjua ti təhi : « Bay, ka ya ti bay masəkad malfada nani naŋ àbu àna sifa ni àdəm : “A vad ya mahkər anaŋgaba e kisim ba.” Ma gayaŋ ya àdəm ni aŋgiaya a ahàr ba ana leli a. ⁶⁴ Nahkay ti hi ana mis tājəgay mindiviŋ ni, do ni ti ndam madəbay naŋ ni atara təzaba kisim gayaŋ na akal-akal a, atəhi ana mis aŋgaya e evid ba. Atara tədəma ti malfada gatay ni amatam gayaŋ ya àsəkad ni. » ⁶⁵ Eslini Pilet nakəŋ àhi ana tay : « Ndam slewja nday hi, dəgum akaba tay ti tājəgaki mindiviŋ ni akada gekəli ya kawayum ni. » ⁶⁶ Nahkay gəɗakani nakəŋ tòru ke mindiviŋ ni ga majəgani lala : təhəndi lemeru gatay mək təbəhad ndam slewja ga majəgakiani.

28

Yezu aŋgaba e kisim ba

(*Mark 16.1-10 ; Lük 24.1-12 ; Zeŋ 20.1-10*)

¹ Vad *məpəsabana àra àsləkaba, ge miledu fat azlərəvaya a vad ga gosku ye enjenjeni zla nahəma, ata Mari ga kəsa Magədala ni nday ata Mari nahaŋ ni tòru təmənjiyu mindiviŋ ni. ² Tòru tinjua ti had àdaɗay kay kay, huya məslər ga Bay geli àsləkabiya e melefít ba, àbəladiŋa belim na mək aŋjəhadki digus. ³ Vu gani asladay akada ga avər ya abay aku ni ; azana gayaŋ day bəɗ-bəɗ akada ga koskosay ni. ⁴ Ndam ya tajəgaki mindiviŋ

† 27:46 Limis 22.2.

ni tàra tìpia ti aṅgwaz àdægakia ka tay a dal-dal, tægəgər, tìgia akadã sifa àniviyu ana tay va bi. ⁵ Eslini məslər ni àhi ana wál ni ahkado : « Aṅgwaz àwər kùli ba. Nəsəra, kədəbum ti Yezu naṅ ya ti *tədarfəṅ kà təndal ni ; ⁶ àṅgaba e kisim ba, naṅ àbi ahalay va bi. Dəguma mənjumki, məlaṅ ya táfəkad kisim gayəṅ ni nihi. ⁷ Nihi ti dəgum weceweci, kəhumi ana ndam madəbay naṅ ni ahkado : “Àṅgaya e kisim ba ; àdoru ka hađ *Gelili kama gekùli, akədumi ahàr ti eslini, akadã gayəṅ ya ti àhi ana kùli ni.” Ma goro ti nahkay. »

⁸ Wəwal nakəṅ təsləka ke mindiviṅ na ke wecewecena ; aṅgwaz awər tay, ay təbu təmərvu dal-dal. Təcuworu, tawayay moru məhi ma gani ana ndam *madəbay Yezu ni. ⁹ Ka ma geli hini ti Yezu àṅgazlivu ana tay, àhi ana tay ahkado : « Nəgri sa ana kùli. » Eslini wál ni tərəkioru təbəhadı mirdim, təbəki ahar ka asak gayəṅ ni, təzləbay naṅ. ¹⁰ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Aṅgwaz àwər kùli ba, dəgum kəhumi ana bəza ga mmawa ni tōru e Gelili. Eslini ti atoru tipi nu. »

Ndam məjəgay mindiviṅ ni taṅgəhadı ere ye ti àgravu ni ana mis

¹¹ Ka ya ti wál ni nday təbu e divi bu mba ni ti ndam slewja ndahaṅ e kidıṅ ga nday ya tajəgaki mindiviṅ ni bu tōru a kəsa vu. Tōru tınjəa ti taṅgəhadı ere ye ti àgravu ni dek ana gəđákani ga ndam *maṅgalabakabu mis akaba Melefit ni. ¹² Nahkay gəđákani nani taṅgasvu akaba gəđákani ndahaṅ, təgray sawari e kidıṅ gatay bu. Tàra təzlapakaba ti təbi siṅgu ana ndam slewja ni dal-dal, ¹³ təhi ana tay ahkado : « Dəmum : “Ga məlavad ka ya ti leli e dəwir bu ni ti ndam madəbay naṅ ni tàra təzaba kisim gana akal a.” ¹⁴ Tamal bay ni ecia ma gana ti məsəra ere ye ti aməhi na, emiciiki ana leli ; nahkay ti aməgri araṅa ana kùli do. » ¹⁵ Ndam slewja nakəṅ təhəl siṅgu ni mək təgray ere ye ti təhi ana tay ni. Nahkay kwa ka sarta gani nani duk àbivaya kana ndam *Zəde ndahaṅ kay təgəskabá ma gani nana.

Yezu àṅgazlivu ana ndam madəbay naṅ ni

(Mark 16.14-18 ; Lük 24.36-49 ; Zeṅ 20.19-23 ; Təwi 1.6-8)

¹⁶ Ndam *madəbay Yezu kru mahar bəlaṅani ni tōru e Gelili, ka həma ya ti Yezu àhi ana tay tōru ni. ¹⁷ Tōru tınjəa, tıpi naṅ a ti təbəhadı mirdim, təzləbay naṅ, ay ti mis ndahaṅ e kidıṅ gatay bu təhi ana ahàr bi naṅ do. ¹⁸ Eslini Yezu àhəđəkfəṅbiyu kà tay, àhi ana tay : « Melefit àvua njəda gayəṅ a dek ga məgur məlaṅ ya agavəla akaba məlaṅ ya ka hađ na. ¹⁹ Nahkay ti dəgum, humioru ma ana mis ga hađ ga məlaṅ ni dek ti tıgi ndam madəbay nu. Barum tay àna slimi ga Baba, ga Wur gayəṅ akaba ga *Məsuf Njəlatani. ²⁰ Ere ye ti nəhi ana kùli ni dek ti cahumi ana tay ti təgəskabá. Səruma, nu nəbu akaba kùli kəlavad, duk abivoru ana mandav ga duniya. »

Ma M_weni Sulumani ya Mark àbèki ni Ere ye ti m_ədəmki ka Ma M_weni Sulumani ya Mark àbèki ni

Maslaṅa ya ti àbèki wakita ga Mark ni àdafay slimi gayaṅ a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay nənḡu ni, kwa ka mənḡeki gani ndam ga Yezu ðek tèsèra àbèki ni ti Mark (təzalay naṅ Zeṅ daya : T_wwi 12.12, 25). Tèsèra Mark ti tàgrakabu t_wwi akaba Piyer, mək àslamalakabu pakama ga Yezu ya Piyer èci, àhi ni : ere ye ti Mark àbèki a wakita gayaṅ ni bu ni ðek ti akada ga pakama ge Piyer ya àhi ana mis ni (T_wwi 10.37-40) : ànjèki ka baray ga Yezu, èndeveriṅ àna ga Yezu ya àmət mək àṅgaba e kisim ba ni. Mark ti tàgrakabá t_wwi akaba Pol a daya (T_wwi 12.25 ; 13.5, 13 ; 2 Timote 4.11).

A wakita gayaṅ ni bu ni ti Mark adafay zlam ga ndam Z_ude ya tagray ni (7.2-4 ; 15.42), ahəṅgaraba ma ndahaṅ ya ndam Z_ude təzlapay na daya (3.17 ; 5.41 ; 7.11, 34 ; 15.22). Nahkay mèsèra àbiki wakita ni ti ana ndam ya ti nday ndam Z_ude do ni ; ahaslani àbu mabəkiani a wakita ndahaṅ bu Mark àbèki wakita gayaṅ ni ka hađ Itali ahkay do ni a Rom (ka 2 Timote 4.11 Pol àhi ana Timote tārəkioru ka naṅ a Rom nday ata Mark).

A Rom ti təgria daliya ana ndam ga Yezu a : a wakita gayaṅ ni bu ni ti Mark awayay məvi nḡəda ana nday ya ti təcakay daliya azuhva məfəki ahàr gatay ka Yezu ni (1.12-13 ; 8.34-38 ; 10.29-30 ; 13.11-13).

Mark àṅgəhad ere ye ti Yezu àgray akaba àdəm ni akada ga ata Meciy_u nday ata L_uk ya tənḡəhad ni : Yezu ànjèki ke t_wwi gayaṅ ka hađ Gelili, òru gwar a Zeruzalem. Ay Mark àṅgəhad pakama ga Yezu kay ndo ; ahar gəðakani àṅgəhad ere ye ti Yezu àgray ni. Zlam ga Yezu ya àgray ni day ata Meciy_u nday ata L_uk tənḡəhada àtama ga Mark na, ay pakama ga Mark ndahaṅ ya àṅgəhad ni ti àtam ga nday ndahaṅ ni (mazavu gani nihi, gurumkabu Mark 5.1-42 akaba Meciy_u 8.28-34, 9.18-26 akaba L_uk 8.26-37, 41-56, ahkay do ni Mark 6.14-29 akaba Meciy_u 14.1-12 akaba L_uk 9.7-9). Ku tamal àṅgəhad pakama ga Yezu kay ndo nənḡu ni Mark àdəm Yezu ti bay macahi zlam ana mis (1.21-22, 27 ; 2.13 ; 4.1 akaba ndahaṅ) : a wakita ga Mark bu mis təzalay Yezu « M_usi » (4.38 ; 5.35 ; 9.17 akaba ndahaṅ).

Mark àṅgəhad ga Yezu ya àdəm təðfəi naṅ ana mis ba ni (1.34, 44 ; 3.12 ; 5.43 ; 7.36 ; 8.26, 30). Si ka ya ti aməməta, amaṅgaba e kisim ba ni day kwa ti awayay ti mis tèsèr naṅ ti naṅ way (9.9).

Pakama ge Zeṅ bay məbaray mis ni

(Meciy_u 3.1-12 ; L_uk 3.1-18 ; Zeṅ 1.19-28)

¹ *Ma M_weni Sulumani àki ka Yezu *Krist, Wur ge Melefit, ànjèki ² akada ga Bay Melefit ya ti àdəm ni. Ma gayaṅ ya àhi ana Yezu ni àbu mabəkiani a wakita ga bay *mahəṅgaray pakama gayaṅ Izayi ni bu. Àhi :

« Nihi ti nu nəbu nəsləroru bay məslər goro nahəṅ kama gayak ti māsłamatukkabu divi.* ³ Dəṅgu gayaṅ ahəndabiyu a huđ gili bu. Àdəm ahkado : “Slamatumikabu divi ana Bay gəðakani. Ahàr àdəm divi gayaṅ m_àla ndəlaḃa.” † »

⁴ Nahkay ti zal nakəṅ, təzalay naṅ Zeṅ, òru a huđ gili vu ga *məbaray mis. Àra ènjia eslina ti àdəm ahkado : « Mbatumkaba majalay ahàr gek_uli a. Tamal kàmbatumkaba majalay ahàr gek_uli a ti, nabaray k_uli. Nahkay ti Bay Melefit ambərfəṅa zlam magudarani gek_uli ni kè k_uli a. » ⁵ Zeṅ àra àdəma nahkay ti ndam ga hađ *Z_ude akaba ndam Zeruzalem ni ðek tārəkia. Tàra tìnjia ti təðafaya zlam gatay ya tàgudar na, mək Zeṅ nakəṅ àbaray tay a zalaka *Z_urdeṅ bu h_uya.

⁶ Zeṅ ti naṅ àbu àna azana mələmani àna eṅḡuc ge ezligwemi, awəlv_u àna maslpara ga ambəl a zuh bu. Zlam məzum gayaṅ ti eyew akaba amu. ⁷ Naṅ àbu azlah, àhi ana tay : « Maslaṅa nahəṅ naṅ àbu ara e divi ba kələṅ goro a. Naṅ nani ti mis gəðakani,

* 1:2 Malasi 3.1. † 1:3 Izayi 40.3.

njêda gayan àtama goro a. Nu ti way ga mandəhad ahàr ti nêpicēhiaba ezewed ga kimaka gayan a di way ? ⁸ Nu ti nàbaray kùli àna yam, nan ti ni amara məbaray kùli àna *Məsuf Njəlatani. »

Zey abaray Yezu

(*Meciyu* 3.13-17 ; *Luk* 3.21-22)

⁹ Ka ya ti Zey nan àbu *ababay mis nahəma, Yezu ècikbiyu a Nazaret ka had *Gelili, àrəkia mək Zey nakəy àbaray nan a zalaka *Zurdey bu. ¹⁰ Yezu nan àbu acəlaya a yam ni ba ni ti èpi huf melefet adahvu, èpi *Məsuf ge Melefet ahərkiaya akada ga kurkoduk ya ahər na, àhuriviyu a vu vu. ¹¹ Eslini dəygu àhəndabiyu a huf melefet bu akada dəygu ge mis, àhi : « Nak ti wur goro, nawayay kur dal-dal, kəməru məbəruf dal-dal. »

Seteni awayay ahəlfəya eyu kà Yezu a

(*Meciyu* 4.1-11 ; *Luk* 4.1-13)

¹² Eslini *Məsuf ge Melefet nakəy àzoru Yezu a huf gili vu huya. ¹³ Yezu òru ènjua a huf gili ni va ti anjəhad eslini vad kru kru fad. Nan àbu eslini ti *Seteni ahəlfəya eyu a. Ka sarta gani nani ti Yezu nan àbu e kidiy ga zlam ge gili bu ; *məslər ge Melefet təbu təfi ahər.

Yezu azalay ndam mægəs kilif fad, tigi ndam madəbay nan

(*Meciyu* 4.12-22 ; *Luk* 4.14-15 ; 5.1-11)

¹⁴ A vad nahan tàra təwəla Zey a. Tàra təwəla nan a nahəma, Yezu òru ka had *Gelili. Òru ènjua eslina ti àhi *Ma Məweni Sulumani ge Melefet ana mis. Ahivù ana tay, àdəm ahkado : ¹⁵ « Sarta ènjia. Melefet ara azum bay gayan e kidiy gekuli bu, Məgur gayan ènjia. Mbatumkaba majalay ahər gekuli a, gəsumkabá Ma Məweni Sulumani na. »

¹⁶ A vad nahan Yezu nan àbu akoru kà gəvay ga dəluv Gelili ti èpi mis bebem cə ; bilij gani slimi gayan Simu, nahan ni ti ni wur ga mənani Andre. Nday təbu tətəliyu zəva gatay a dəluv vu, adaba nday ndam mægəs kilif. ¹⁷ Eslini Yezu àhi ana tay : « Dəbumbiyu nu ; anagrai ti kīgəm ndam məhəlibiyu mis ana Melefet akada ya ti kəgəsum kilif ni. »

¹⁸ Tàra ticia pakama ga Yezu na ti təmbəruf zəva gatay ni ndəbak, tādəbay nan huya. ¹⁹ Nday təbu takoru kama gəzit ti Yezu èpi mis ndahan cə keti ; nday bəza ge Zebede, bəlan gani slimi gayan Zek, nahan ni ti ni slimi gayan Zey. Nday a *slalah ga yam bu, təbu təslamalay zəva gatay. ²⁰ Àra èpia tay a ti àzalay tay. Nday nakəy tàra ticia zalay gayan na ti təmbəruf bəy gatay Zebede akaba mis ya təgriki təwi ana tay ni a slalah ga yam ni bu, tādəbay nan.

Yezu agariaba seteni ana maslanə nahan a

(*Luk* 4.31-37)

²¹ A vad nahan Yezu akaba ndam madəbay nan ni tòru a Kafarnahum. Vad *məpəsabana àra ènjia ti təhuriyu a ahay ga *mahəngalavù Melefet vu, mək Yezu nakəy ànjəki ka macahi zlam ana mis. ²² Zlam gayan ya àcahi ana tay ni ti àgria ejep ana tay a, adaba tici macahay zlam akada gayan ni day-day ndo. Àhi ma ana tay akada ga bay ni, do ni ti akada ga ndam *məsər Wakita ge Melefet ya təcahi zlam ana mis ni do.

²³ Nday təbu a ahay ga mahəngalavù Melefet ni bu nahəma, zal nahan seteni àniviyu a ahər bu nan àkibu ka tay eslini. Àzlah, ²⁴ àdəm : « Yezu zal Nazaret ! Nak ti kadəbafəya mam kè leli a mam ? Kàra ge mijij leli a waw ? Nak dəgiya, nəsəra kur a lala ; nak Bay *njəlatani ge Melefet ya àslərbiyu ni. » ²⁵ Eslini Yezu nakəy àzlacaki ke seteni ni bəra, àhi : « Lakakaba, sləkiaba ana maslanə hina. » ²⁶ Seteni nakəy àra ècia zlacay gayan na ti àdaday maslanə nani kay kay, àzlah kay kay, àsləkiaba. ²⁷ Mis ya ti eslini ni dek tàra tipia ere ye ti àgravu na ti àgria ejep ana tay a dal-dal ; təzlapaki e kidiy gatay bu, tədəm : « Məy ga mam hini mam ? Zlam gayan ya àcahi ana leli ni ti zlam məweni ; azlapay akada ga bay ni. Ku seteni day àhi ma ana tay, mək təgəsikabu. » ²⁸ Nahkay ti slimi ga Yezu àhəndoru ke weceweceni ka had *Gelili dek.

Yezu ahəngaraba mis a
(*Meciyu* 8.14-17 ; *Luk* 4.38-41)

²⁹ Yezu akaba Simu, Andre, Zek, Zej tàra tàhəraya a ahay ga *mahəngalavù Melefit ni ba ni ti tòru suwwa a magam ga ata Simu nday ata Andre huya. ³⁰ Eslini ti mirej ga Simu nañ àvu mandəhadani, aku àbəkia. Yezu òru ènjua ti təhi ma gani huya. ³¹ Yezu àra ècia ma gana ti àhəfəkfəjyiu, àgəs ahar gani, èzefteba nañ a. Aku nakəj àhəlkia huya, mək wal ni afi ahàr ana tay.

³² Məlakarawa àra ègia fat àdiya a ahay va, məlañ èdiza ti təhəlibiyu mis ya ti tēbesey do ni dek akaba nday ya ti seteni agray tay ni dek ana Yezu. ³³ Mis ga kəsa ni dek tənğasfəjvu kà mahay ya ti Yezu nañ àvu ni ; ³⁴ eslini Yezu nakəj àhəngaraba mis ya ti arməwər gərgərani awər tay na kay ; mis ya ti seteni àniviyu ana tay ni day àgariaba ana tay a. Àcafəja seteni na kà zlapay a, adaba təsəra nañ a.

Yezu ahi ma gayəj ana mis
(*Luk* 4.42-44)

³⁵ Də àna zuzəni ti Yezu ècikaba, àhəraya òru a huđ gili vu. Òru ènjua ti ahəngalay Melefit. ³⁶ Eslini Simu akaba zləbəba gayəj ni tādəboru nañ. ³⁷ Tàra tədia ahàr a ti təhi ahkado : « Mis dek tadəbay kur. » ³⁸ Eslini Yezu nakəj àhi ana tay : « Tokumum mədəgum a kəsa ndahañ vu, ti nəhivù pakama ge Melefit ana mis nday ye eslini ni bilegeni. Nu nàra ti ga magray təwi gani nani. » ³⁹ Nañ nakəj mək àsawadəy ka had *Gelili dek ; a kəsa gərgərani bu dek àhi pakama ge Melefit ana mis a ahay ga *mahəngalavù Melefit ye eslini ni bu, àgariaba seteni ana mis ndahañ a daya.

Yezu ahəngaraba zal ambələk a
(*Meciyu* 8.1-4 ; *Luk* 5.12-16)

⁴⁰ A vad nahañ zal ambələk nahañ àrəkia ka Yezu a àbəhadì mirdim, àhi ahkado : « Kam-kam, tamal kawayay ti kisliki mahəngaraba nu a ti nıgia mis njəlatana. » ⁴¹ Eslini àsia cicihi ana Yezu a ; Yezu nakəj àzoru ahar, ènjifin, àhi ahkado : « Nawayay, gia mis njəlatana. » ⁴² Yezu àra ènjifin ti maslaña nani àngaba, ègia mis njəlatana huya. ⁴³⁻⁴⁴ Eslini Yezu àləgi, àhi ahkado : « Nihì kəngaba nahəma, kəhi ma gani ana maslaña ba. Ru kəngazli vu gayak ni ana bay *manğalabakabu mis akaba Melefit sawa ; kəvi zlam ana Melefit akada ge Məwiz ya adəm a wakita gayəj bu ni, adaba kıgia mis njəlatana. Nahkay mis etipi. Etipia ti atəsər nak kəngaba, kıgia mis njəlatana. » Àra àhia ma nahkay ti àhi : « Sləka. » ⁴⁵ Ay zal nakəj àra àsləka ti anjəki ka mədəm pakama ni dal-dal sawa. Maslaña ya ti àdi ahàr ni lu ba àhi ma gani. Adəmva pakama na nahkay ti Yezu èsliki məhuriyani a kəsa vu vay-vay va do, adaba mis təsabaki. Nahkay ànjəhad e gili cak àfəj kà kəsa, mis gwar eley gwar eley do dek tərəkioru.

2

Yezu ahəngaraba zal dəra
(*Meciyu* 9.1-8 ; *Luk* 5.17-26)

¹ Àra àgra vad a bal zla ti Yezu ànga a Kafarnahum a. Nañ àbu a magam eslini ti mis tıcifinə daday a. ² Tərəkia tàra tənğasvu dal-dal a ahay ya ti nañ àvu ni bu. Məlañ manjəhadani kà gəvay gayəj àbi, kà mahay tekeđi məlañ àbi, adaba mis ni təsabay. Nañ nakəj nañ àbu acahi ma ge Melefit ana tay. ³ Nañ àbu acahi zlam ana tay nahkay ti mis ndahañ fad təzibiyu zal dəra nahañ àki ka slalah. ⁴ Ay tısliki məzikabiyu nañ ana Yezu do, adaba mis tısliva eslina. Nahkay ti təcəliyü ka *dalahar ga ahay ni, təhəlkia gwar ka palahar ya ti Yezu nañ àvu na bal, mək təfiyu nañ mandəhadkiani ka slalah gayəj ni gwar ka məlañ məhəlkiana ni. ⁵ Yezu nakəj àra èpia ere ye ti təgray na ti àsəra təfəkia ahàr a. Nahkay àhi ana zal dəra ni : « Wur goro, zlam magudarani gayak ni məmbərfukana dek. »

⁶ Eslini zla ti ndam *məsər Wakita ge Melefit təvu manjəhadani bilegeni. Nday nakəj təbu təjalay a ahàr gatay bu, təhi ana ahàr ahkado : ⁷ « Adəm ma hini ti kamam ? Azay

ahàr gayan̄ akaɗa naŋ Melefit timey ! Way esliki mambərfəŋa zlam magudarani kè mis a tata way ? Tigi Melefit kwa do ni ! »⁸ Nday təbu təjalay ahàr nahkay ti Yezu àsəra ere ye ti təjalaki ahàr na àndava, mək àhi ana tay : « Kajalum ahàr nahkay ti kamam ?⁹ Zlɛzlada gani ti nəhi : “Zlam magudarani gayak ni mambərfukana,” tək day ti nəhi : “Cicikaba, za slalah gayak na, sawaday” ni aw ?¹⁰ Ay nawayay ti kəsərum nu *Wur ge Mis ti nisliki mambərfəŋa zlam magudarani kè mis ka haɗ a. » Mək àhi ana zal dəra nakəŋ :¹¹ « Nəhuk nahəma : cicikaba, za slalah gayak na, ru a magam. »¹² Eslini naŋ nakəŋ ècikaba cəkwaɗ huya, àzay slalah gayan̄ ni, àhəraya e mite va kè eri ge mis na dek. Ere ye ti àgravu ni ti àgria ejep ana tay a dek, tədəgi ana mazləbay Melefit. Tədəm : « Ere hini bik-bik, mipi kè eri geli ndo. »

Yezu azalay Levi

(*Meciya* 9.9-13 ; *Luk* 5.27-32)

¹³ Yezu nakəŋ ɔru gwar kà gəvay ga dəluy ni keti. Mis dek tərəkioru, mək àcahi zlam ana tay. ¹⁴ Ka gayan̄ ya naŋ àbu akoru ni ti èpi Levi wur ga Alfe, naŋ àbu manjəhadani digusa ka mələŋ *məhəl hadam. Eslini Yezu nakəŋ àhi ahkado : « Dəbabiyyu nu. » Nahkay Levi nakəŋ ècikaba cəkwaɗ, àdəboru naŋ.

¹⁵ Kələŋ gani Yezu akaba ndam maɗəbay naŋ ni tɔru afa ge Levi nakəŋ. Tɔru tinjəa eslina ti təzum zlam akaba ndam məhəl hadam akaba ndam magudar zlam ndahaŋ kay, adaba mis nday nani ti nday dal-dal, təbu taɗəbay naŋ. ¹⁶ Yezu naŋ àbu azum zlam akaba tay nahkay ti ndam *məsər Wakita ge Melefit tɔpia ; nday nani ti ndam *Feriziyey. Tàra tɔpi naŋ a ti təhi ana ndam maɗəbay naŋ ni ahkado : « Ahəmamam ti Yezu azum zlam ka ahar bələŋ akaba ndam məhəl hadam akaba ndam magudar zlam ni mam ? »¹⁷ Naŋ nakəŋ àra ècia pakama gatay na ti àhi ana tay ahkado : « Ndam ya ti nday njalaŋ-njalaŋ ni ti tɔru afa ga zal doktor do ; si ndam ga arməwər day kwa ti takoru afa gani. Nu nàra ti ga mazalay ndam jireni do, nàra ti ga mazalay ndam magudar zlam sawaŋ. »

Məgəs ndəra

(*Meciya* 9.14-17 ; *Luk* 5.33-39)

¹⁸ A vaɗ nahaŋ ndam maɗəbay Zerj bay məbaray mis ni təbu təgəs ndəra akaba ndam Feriziyey. Eslini mis tərəkia ka Yezu a təhi ahkado : « Ndam maɗəbay Zerj ni akaba ndam Feriziyey ni təbu təgəs ndəra ti ndam maɗəbay kur ni təgəs do ni ti kamam ? »¹⁹ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Ka ya ti bay ya ti aday wal ni nday təbu akaba zləbəba gayan̄ ni ti zləbəba ni təgəs ndəra tata waw ? Təgəs ndəra ka ya ti naŋ àbu akaba tay ni do. »²⁰ Ay sarta nahaŋ amara, atəgəskia bay ga wal ni kà tay a. Ka sarta gani nani day kwa ti atəgəs ndəra. ²¹ Yaw mis àbi azay azana məweni asiviyu ana azana gayan̄ midigweni bi. Tamal àgra nahkay ti azana məweni ni ara asəkivu azana midigweni ni, mək mələŋ meɣzlehvani ni ara asagakivu. ²² Nahkay day mis abəviyu zum new-neweni e kene-kene midigweni vu ti àbi. Tamal àgra nahkay ti, zum new-neweni ni àra àwəsa ti ara etezkaba kene-kene na, nahkay ti emizikiba ka tay a cicəna. Təbəviyu zum new-neweni ti e kene-kene məweni vu. »

Yezu naŋ bay ga vaɗ məpəsabana

(*Meciya* 12.1-8 ; *Luk* 6.1-5)

²³ A vaɗ *məpəsabana nahaŋ ba ti Yezu akaba ndam maɗəbay naŋ ni təbu tasləkaba a vədaŋ ga *alkama ba. Eslini ndam maɗəbay naŋ ni təbu teheboru alkama ni ga mahəpədani ka ahàr divi. ²⁴ Təbu teheboru nahkay ti ndam *Feriziyey ndahaŋ təhi ana Yezu : « Melefit àdəm e *Divi gayan̄ ni bu : “Kəgrum təwi a vaɗ məpəsabana ba ba” ti, nihi ti ndam maɗəbay kur ni tagray ti kamam ? »²⁵⁻²⁶ Eslini Yezu àhəŋgarfəŋ, àhi ana tay ahkado : « Kəjəŋgum ere ye ti Devit àgray ni ndo aw ? Ka ya ti Abiyatar naŋ bay gəɗakani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni ti Devit zlada àdəkiva, ləwir àwər tay akaba ndam gayan̄. Nahkay àhuriyu a ahay ge Melefit ni vu, àzum *dipeŋ ya táfəkadi ana Melefit ni. Ay ti Melefit àdəm e Divi gayan̄ ni bu, mis ndahaŋ təzum dipeŋ nani do ; si ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni day kwa ti təzum. Ay Devit nakəŋ

òru àzum, mæk àvi ana ndam gayañ ni, tèzum bilegeni. » ²⁷ Yezu àhi ana tay keti : « Vad mæpəsabana ti Bay Melefit àgriaya ana mis a, do ni ti àgri mis ana vad mæpəsabana ndo. ²⁸ Nahkay ti ku a vad mæpəsabana ba day Bay ya ti adəm tâgray zlam hini ni ti nu *Wur ge Mis. »

3

Yezu ahəngaraba zal ya ahar mikulfijana na
(Meciyu 12.9-14 ; Lük 6.6-11)

¹ Yezu àngoru a ahay ga *mahəngalavù Melefit ni vu keti. Eslini zal nahañ nañ àvu ahar mikulfijana. ² Mis ye eslini ni təbu tamənjələñ ana Yezu. Təhi ana ahàr ahkado « Kani vad *mæpəsabana ti, akal ti ara ahəngaraba nañ a waw ? » Tawayay tacalki Yezu ka zlam magudarani. ³ Yezu nakəñ àhi ana zal ya ti ahar mikulfijana ni : « Cikaba, ra e kidiñ ge mis ni va. » ⁴ Mæk àhi ana mis ya ti eslini ni : « Ŋgakaday, Melefit àdəm mam a wakita ya Məwiz àbəkì ni bu mam ? Àvia divi ana mis ga magray zlam sulumana a vad mæpəsabana tək, ga magray zlam magudarana waw ? Ga mahəngay mis tək, ga makad mis aw ? » Nday nakəñ təlakkabá te-te. ⁵ Àmənjaləñ kà tay àna məzum bəruv dal-dal, adaba ticiiki slimi do. Àhi ana zal ya ti ahar mikulfijana ni : « Təlbiiyu ahar gayak ni. » Àra àtəlikabiya ti ahar gayañ ni àslamalava, ègia sənduḅ-sənduḅana. ⁶ Ndam *Feriziyəñ ni tàra tìpia ere ye ti àgravu na ti tàhəraya a ahay ni ba, təngasvu akaba ndam madəbay bay *Erot ni huya ; təgray sawari ahəmamam ti tìjiñ Yezu ni.

Mis kay tara afa ga Yezu a

⁷ Yezu akaba ndam madəbay nañ ni təsləka tòru kà dəluv ni. Mis dal-dal tədəboru nañ : tədəboru nañ ti ndam Gelili, ndam *Zude ⁸ akaba ndam ga kəsa gatay Zeruzalem, ndam Idume, mis ya ti təsləkabiya ke ledi ga zalaka *Zurdeñ a ni, ndam ga haḍ ga kəsa Tir akaba ga kəsa Sidorj. Təràkia dal-dal adaba ticia ere ye ti àgray na dek. ⁹ Eslini àhi ana ndam madəbay nañ ni ahkado : « Slamalumukabá *slalah ga yam a, do ni ti mis ni atəngələḍ nu. » ¹⁰ Àhi ana tay nahkay ti adaba nañ àbu ahəngaraba mis a dal-dal. Nahkay ndam ga arməwər dek tədədkiyu ; way way do awayay ti mîjifiñ lu. ¹¹ Seteni ni tàra tìpia nañ a ti təbəhadì mirdim, meleher ndiḅa ndiḅa ana haḍ, tədəgiki ana zlahay, təhi ahkado : « Nak Wur ge Melefit. » ¹² Eslini Yezu àzlacaki ka tay ŋgak-ŋgak, àhi ana tay : « Kədəfum nu ba. »

Yezu adaba ndam asak gayañ a kru mahar cə
(Meciyu 10.1-4 ; Lük 6.12-16)

¹³ Yezu àcəloru a həma vu. Eslini àzalay ndam ya ti adaba tay a ni ; nday nakəñ tərəkivoru. ¹⁴ Ndam ya tigi ndam gayañ ni ti nday kru mahar cə : awayay ti tənjàhadkabu, məslər tay ga məhioru pakama gayañ ana mis ; * ¹⁵ àvi njəḍa ana tay ti tągariaba seteni ana mis a daya. ¹⁶ Nday kru mahar cəni ni ti slimi gatay nday hi : Simu àdi slimi Piyer, ¹⁷ bəza ge Zebede ata Zek nday ata wur ga məjani Zəñ ; nday ti Yezu àdi slimi ana tay Bowanerges, awayay adəmvaba nday akada ga aday ga avər ya aməcay ni ; ¹⁸ Andre, Filip, Bartelemi, Meciyu, Tumas, Zek wur ga Alfe, Tade, Simu nañ bəlañ ga ndam ya takadvakivu ka haḍ gatay ni, ¹⁹ nahañ ni ti ni Zudas Iskariyot, bay ya ti amara məsəkumoru Yezu ni.

Yezu ti agray tawi àna njəḍa ge Melefit tək, àna njəḍa ge Seteni aw ?
(Meciyu 12.24-32 ; Lük 11.15-23 ; 12.10)

²⁰ Yezu akaba ndam madəbay nañ ni təngga a magam a. Eslini mis dal-dal təngasfəñvu kà tay keti. Mis ni təbu kay nahkay ti Yezu akaba ndam madəbay nañ ni ahar tekeḍi təngətfəñ ga məzum zlam do. ²¹ Ndam gayañ ni tàra ticia ti tàra. Tawayay tazay nañ, tədəm ahkado : « Endisl àniviyu va bi. »

* 3:14 A wakita ndahañ bu tədəm : « Ndam ya ti tigi ndam gayañ ni ti nday kru mahar cə, àzalay tay ndam asak gayañ : awayay ti tənjàhadkabu. »

²² Ndam *məsər Wakita ge Melefit təbu eslini, tìcikbiyu kwa a Zeruzalem. Tədəm ahkado : « Yezu nahəma, seteni *Belzebül àniviyu. Agariaba seteni ana mis a ni ti àna njəda ga bay ge seteni nani. » ²³ Eslini Yezu àzalay tay, àhi ma ana tay àna ma *gozogul : « Ahəmamam *Seteni esliki magaray ahàr gayay gayanani ni mam ? ²⁴ Tamal ndam ga had nahan nday ndayani takadvu e kidin gatay bu ni ti had gani àngoru kama do. ²⁵ Tamal ndam ga hud ahay takadvu e kidin gatay bu ni ti hud ahay gani àngoru kama do. ²⁶ Nahkay day tamal Seteni ezirey ahàr gayay ti njəda gayay èdeva, àngoru kama koksah ; gayay àndava huya. »

²⁷ Yezu àdəm keti : « Mis ahuriyu a ahay ge mis njəda-njədani vu, mək ahəlfəña zlam gayay a mənjed məwəl nañ ti àgravu koksah. Si tamal àwəla nañ a day kwa ti ahəlfəña zlam gayay a. ²⁸ Nəhi ana kəli nahəma, zlam magudarani ge mis ya tagudar ni dek akaba ndivey ya tindivi Melefit ni dek ti Melefit ambərfəña kà tay a. ²⁹ Ay maslaña ya ti endivi Məsuf gayay ni ti, magudar zlam gayay nani ti Melefit àmbərfəña day-day do. Maslaña nani amanjəhad akaba zlam magudarani gayay ni kanğay-kanğay huya. »

³⁰ Yezu àhəngarfəñ kà pakama gatay ni nahkay ti adaba tədəm « Seteni àniviyu. »

Ndamam ndam ga hud ahay ga Yezu ededij ededijeni ni mam ?

(Meciy 12.46-50 ; Lük 8.19-21)

³¹ Eslini mən ga Yezu akaba bəza ga mən ga Yezu tàra tijnia. Nday e mite bu, təslərkiyu mis ti mazeliyu nañ. ³² Ay ti mis təvu dal-dal manjəhadani, təvelinija ahàr ana Yezu a. Təhi ahkado : « Ata muk akaba bəza ga muk təbu e mite bu, təzalay kur. » ³³ Àhəngrifəñ ana tay, àdəm ahkado : « Mən goro ti way ? Bəza ga mmawa ti ndamam ? » ³⁴ Eslini Yezu nakəñ àmənjaləñ kə mis ya ti təvelinija ahàr ni dek, àhi ana tay ahkado : « Mən goro akaba bəza ga mmawa nahəma, nday hini. ³⁵ Maslaña ya ti agray ere ye ti Melefit awayay ni ti, nañ nani ti wur ga mmawa zalani, bi walani, mmawa daya. »

4

Bay mabəhad hilfi ga zlam

(Meciy 13.1-9 ; Lük 8.4-8)

¹ Yezu òru gwar kà gəvay ga dəluy ni ga macahi zlam ana mis keti. Eslini mis dal-dal təcakalafəñvu, nahkay nañ nakəñ káy àcəliyu a *slalah ga yam vu ka ahàr ga dəluy ni, ànjəhadviyu digus, àcahi zlam ana tay ; mis macakalavani ni nday təbu kà gəvay ga dəluy ni, təbi slimi. ² Àcahi zlam gərgəri kay ana tay àna ma *gozogul. A pakama gayay ya àhi ana tay ni bu ni ti àdəm ahkado : ³ « Cəm day, maslaña nahan àhəraya òru e gili ga mabəhad hilfi ga zlam. ⁴ Nañ àbu abəhadoru hilfi ga zlam ni ti bal gani àdəgoru e divi vu. Nahkay edidij tàra təndaba. ⁵ Bal gani keti àdəgoru ka pəlad ya had àhəcaki ni. Àfətaya huya, adaba had àki ka pəlad ni kay bi. ⁶ Àra àfətaya, fat àra àvədia ti èhirinaba adaba àbiyu sliri a had vu kay ndo. ⁷ Bal gani keti àdəgiyu a adak vu. Àra àfətaya ti adak ni tədəkkabu akaba nañ, təngecekabá nañ a, nahkay ti àbi bəza ndo. ⁸ Bal gani keti àdəgoru ka had sulumani. Àra àfətaya ti àdək, àbi bəza. Bəlañ gani àbi bəza kru kru mahkər, bəlañ gani keti bəza kru kru muku, nahan ni bəza diñ. » ⁹ Yezu àdəm keti : « Maslaña ya ti slimi àfəñ ge mici zlam nahəma, mıcı lala ! »

Yezu ahi ma ana mis àna ma gozogul ti kamam ?

(Meciy 13.10-17 ; Lük 8.9-10)

¹⁰ Ka ya ti Yezu nañ àbu cak nahəma, ndam madəbay nañ kru mahar cəeni ni akaba mis ndahan ya tadəbay nañ ni tihindifinja pakama àki ka ma *gozogul gayay ya àdəm na.

¹¹ Àhi ana tay ahkado : « Lekulum ti Melefit àdəfikiaba zlam manğahani àki ka Məgur gayay na ana kəli a. Ana mis ndahan ga dala ni ti ma gayay ya ahi ana tay ni dek ti ma gozogul. ¹² Agray nahkay ti

“Ku tamal tamənjaləñ ka zlam lala nəngu ni tìpi ba ;
ku tamal təbi slimi ana pakama lala nəngu ni tici ba.

Do ni ti atambatkaba mæbæruv gatay a,
Melefit ambærfæŋa zlam magudarani gatay ni kà tay a.” * »

*Yezu adafaba ma gozogul ga bay mabəhad hilfi ga zlam na
(Meciyu 13.18-23 ; Lük 8.11-15)*

¹³ Yezu àhi ana tay keti : « Kicum ma *gozogul hini do ! Akara kicum ndahaŋ ni dek ti ahəmamam ? ¹⁴ Bay ya ti abəhad hilfi ga zlam ni, naŋ akada bay ya ti àhi pakama ge Melefit ana mis ni. ¹⁵ Mis ndahaŋ təbu, nday akada divi ya ti hilfi ga zlam àdəgaki ni : ticia pakama ge Melefit a, mək *Seteni ara ahəliaba pakama nana ana tay a huya. ¹⁶ Mis ndahaŋ day təbu, nday akada pəlad ya ti hilfi ga zlam àdəgaki ni : ticia pakama ge Melefit na ti təgəskabu àna məmərani huya. ¹⁷ Ay pakama nani àhuriviyu ana tay a mæbæruv vu do, akada ge sliri ya ti tōru a had vu do ni ; təgəskabu ti ga hayaŋani. Tamal zlam zləzladani àdia ahər ana tay a, ahkay do ni mis təgri daliya ana tay azuhva pakama ge Melefit ni ti təmbrəŋ huya, təgəskabu va do. ¹⁸ Mis ndahaŋ təbu, nday akada hilfi ga zlam ya ti àdiyu a hud ga adak vu ni : ticia pakama ge Melefit a ti təgəskabu. ¹⁹ Ay majalay ahər ga duniya ariva ana tay a, elimeni agosay tay, zlam gərgərani ndahaŋ egi eri ana tay daya. Zlam nday nani dek təngecekabu zlam akada ga adak ni. Nahkay ti pakama ya ndam nday nani tici ni àzaya araŋa do. ²⁰ Mis ndahaŋ ti ni tici pakama ge Melefit ; tici ti təgəskabu. Nday akada had sulumani ya hilfi ga zlam àdəgaki ni, nahkay təbi bəza. Bəlaŋ gani abi bəza kru kru mahkər, bəlaŋ gani keti bəza kru kru muku, nahəŋ ni bəza diŋ ni. »

*Ma gozogul àki ke cəŋgel akaba darama
(Lük 8.16-18)*

²¹ Yezu nakəŋ àhi ana tay keti : « Maslaŋa àbu ahəmbaki dagəla ke cəŋgel mibefteni, ahkay do ni afiyu cəŋgel ni a zuh slalah vu aw ? Aha ! Afəkad ka məlaŋ zaŋani do aw ! ²² Nədəm nahkay ti adaba zlam ya ti maŋgahani ni dek emipivu, zlam ya ti madafani faŋ do ni dek emicivu daya. ²³ Tamal slimi təfəŋ kə kəli ge mici zlam nahəma, cəm ! »

²⁴ Àhi ana tay keti : « Bumi slimi ana pakama ya ti kicum ni. Darama ya lekulum kəgurumi zlam ana mis ndahaŋ àna naŋ ni ti Melefit day aməguri zlam ana kəli àna naŋ, mək aməgurikiviyu ana kəli àkivu. ²⁵ Adaba maslaŋa ya ti zlam gayaŋ àbu ni ti atəvikivu. Ay maslaŋa ya ti zlam gayaŋ àbi nahəma, ku ere ye ti àfəŋ ni day atəzafəŋa. »

Ma gozogul àki ke hilfi ga zlam ya afətaya ni

²⁶ Yezu àhi ana tay keti : « *Məgur ge Melefit ti azavu akada ga bay ya ti abəhad hilfi ga zlam ni. ²⁷ Ku tamal bay nani enji dəwir, ku tamal epidəkva, məlavad akaba mələfat gani nəŋgu ni, hilfi ga zlam ni afət, adək : ahəmamam afət, adək ni ti naŋ àsər do. ²⁸ Had ni agray zlam zlam gayaŋ : zlam ni afətkiaya, mək abay ahər. Àra àba ahər a ti abi bəza kay. ²⁹ Ka ya ti zlam ni àndəha nahəma, bay nani azay məvəd gayaŋ, adaba sarta ga mabazani ènjia. »

*Ma gozogul àki ke hilfi ga zlam gəziteni
(Meciyu 13.31-32, 34 ; Lük 13.18-19)*

³⁰ Àdəm keti : « Məzum *Məgur ge Melefit ti àzavu akaba mam ? Mara madafaba àna ma *gozogul weley ? ³¹ Cəm day, Məgur ge Melefit ni ti àzavu akaba wur ge hilfi ga zlam gəziteni, gəziteni e kidiŋ ga bəza ge hilfi ndahaŋ ya a duniya bu ni dek. ³² Tizligia ti adək, àtam zlam ya ti tizligi e dini bu ni dek àna gəđakani. Abal ahar gəđakani, edidiŋ tagraviyu lala gatay a hud gani vu tata ; tanjəhad e zəhwəri gani bu. »

³³ Yezu àcahi ma ge Melefit ana mis àna ma *gozogul kay akada nday hini. Àhi ma ana tay ti ya tisliki miceni tata ni. ³⁴ Ma gayaŋ ya àhi ana tay àna ma *gozogul do ni ti àbi, ay ka ya ti naŋ àbu akaba ndam madəbay naŋ ni ka ahər gatay ni ti adəfiaba ana tay a dek lala.

*Yezu azlacaki ka aməd
(Meciyu 8.23-27 ; Lük 8.22-25)*

* 4:12 Izayi 6.9-10.

³⁵ Məlakarawa gani ti Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni : « Tokumum mədəgum gwar ke ledi ga dəluy ni. » ³⁶ Nahkay nday nakəŋ təsləkaba e kidiŋ ge mis dal-dalani ni ba, təhurkiviyu ka Yezu a *slalah ga yam vu, təzay naŋ àna naŋ. *Slalah ga yam ndahaŋ təbu kà gəvay gani gayaŋ ya təzay naŋ àna naŋ ni. ³⁷ Nday təbu təzoru naŋ ti aməd gədakani àkəzlabiyu ka ahàr ga yam ni, mək yam ni àjabasliyu a slalah ga yam ni vu, awayay arəhvù wudak. ³⁸ Ka ya ti aməd ni naŋ àbu akəzlay nahəma, Yezu naŋ àvu e dəwir bu gwar ke meteliŋ ga slalah ga yam ni, àfəki ahàr ka zlam kud-kudani. Naŋ e dəwir bu ni ti nday nakəŋ təpidək naŋ, təhi : « Məsi ! Leli dek miji ti ahəluk ahàr do aw ? » ³⁹ Naŋ nakəŋ àra èpidəkva ti àzlacaki ka aməd ni bəra, àhi ana yam ni : « Lakakaba ! Kàdaday va ba ! » Eslini aməd ni àmbrəŋ makəzlani huya, yam ni ègia dègika. ⁴⁰ Aməd ni àra àmbrəŋa makəzlana ti Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni : « Aŋgwaz awər kəli ti kamam ? Kekileŋa kəfumku ahàr ndo aw ? » ⁴¹ Ere ye ti Yezu àgray ni àsia aŋgwaz ana tay a dal-dal, nahkay təzlapay e kidiŋ gatay bu, tədəm ahkado : « Naŋ hini ti way ? Aməd akaba yam day ticiiki slimi ni ! »

5

Yezu agariaba seteni kay ana maslaŋa nahəŋ a
(Meciyu 8.28-34 ; Lək 8.26-39)

¹ Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tòru ke ledi ga dəluy ka had ga ndam Zerasa. ² Àra àhəraya a *slalah ga yam ni ba ni ti zal nahəŋ seteni agray naŋ àhəraya e kidiŋ ge mindiviŋ ba, aŋgwivabiyu a ma vu huya. ³ Zal nani ti anjəhad kə mindiviŋ, mis tàmətabfəŋa, ku àna jejirbi day tisliki məwəl naŋ va do. ⁴ Ahaslani təwəla naŋ àna jejirbi a akaba təbiviya sisel a asak va sak kay nəŋgu ni, èhebkaba dek. Njəda gayaŋ àtama ge mis ya ti təgəs naŋ na. ⁵ Nahkay ti mələvad akaba mələfat naŋ àbu anjəhad kà mələŋ ge mindiviŋ, a həma bu ; azlah, esliŋkaba vu gayaŋ àna akur a. ⁶ Àra èpibiya Yezu a driŋ ti àzəbiyu asak ; àra ènjia ti àbəhad mirdim grik, meleher ndi b ana had. ⁷ Àdiki ana zlahay, àhi ahkado : « Nak Yezu Wur ge Melefit naŋ agavəla driŋ ti kadəbafua mam ? Nahəŋgalay kur kam-kam àna slimi ge Melefit, kəgru daliya ba ti ! » ⁸ Àdəm nahkay ti adaba Yezu àhi : « Nak seteni, həraya a maslaŋa hini ba » palam. ⁹ Yezu èhindifiŋa ma, àhi : « Slimi gayak way ? » Àhəŋgrifəŋ : « Slimi goro Gaslka, adaba leli kay dal-dal. » ¹⁰ Àhəŋgalay Yezu dal-dal, àhi : « Kam-kam, kəgaraba leli ka had hina ba ti ! »

¹¹ Eslini ti mədrəs təbu kay ka ahar bəlaŋ, təzum zlam kà gəvay ga həma. ¹² Nahkay seteni ni tihindifiŋa ma kà Yezu a, təhi ahkado : « Vi divi gani ana leli, ti mărəkivoru ka mədrəs nday teguni, ga moru məhuriviyani ana tay ti. » ¹³ Yezu nakəŋ àvi divi gani ana tay. Nahkay seteni ni təmbrəŋ zal nakəŋ, tòru təcəlivu a ahàr vu ana mədrəs ni, mək mədrəs ni tədəgiki ana hwa gədik. Təcuhworu, tòru tədəguyu a dəluy ni vu cizliv cizliv. Tagray dəbu cə, dek tizia kədap.

¹⁴ Eslini nday ya ti tajəgay mədrəs ni day tədəgiki ana hwa tidizl bilegeni. Tòru a hud ga kəsa vu akaba gili gani, tàra təhibiyu ma gani ana mis. Mis ga kəsa ni tàra ga mamənjaya ere ye ti àgravu na. ¹⁵ Tàra tərəkia ka Yezu a ti tìpi bay ya ti seteni Gaslka àsləkiaba a ahàr ba ni naŋ lala, manjəhadani digusa akaba azana məbakabani, ègia sulumana. Tàra tìpia naŋ a ti aŋgwaz àdəgakia ka tay a silim. ¹⁶ Eslini nday ya ti tìpia ere gani nana ni ti təŋgəhad ma gani ana ndam ga kəsa ni. Təŋgəhad ere ye ti àgrakivu ke seteni ni akaba ere ye ti àgrakivu ka mədrəs ni. ¹⁷ Tàra təŋgəhad ti mis ye eslini ni tənəkəki ka mahəŋgalay Yezu, təhi : « Sləkaba ka had geli a. »

¹⁸ Ka ya ti Yezu acəliyu a slalah ga yam ni vu nahəma, zal ya ti seteni àsləkiaba ni àhəŋgalay naŋ, àhi ahkado : « Nadəbay kur bilegeni ti. » ¹⁹ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Aha, ru a magam, kəŋgəhad ere ye ti àgrakukvu ni dek ana ndam gayak. Hi ana tay kəsia cicihini ana Bay gayak gədakana, hi ere ye ti àgruk ni dek ana tay. » ²⁰ Nahkay ti zal nakəŋ àsləka, òru a kəsa ga had ni vu dek ; təzalay had gani nani *Kəsa Kru. Eslini

àṅgəhadoru ere ye ti Yezu àgri ni dək. Mis ni tàra ticia ma gana ti àgria ejep ana tay a dək.

*Yezu ahəṅgaraba wal nahəṅ akaba wur dahalay a
(Meciyu 9.18-26 ; Lük 8.40-56)*

²¹ Yezu akaba ndam madəbay naṅ ni tàsləka àna slalah ga yam na. Tòru tìnjua gwar ke ledi ga dəluv na ti tàhəraya a slalah ga yam ni ba. Ka ya ti Yezu naṅ àbu ka dəṅ-dəṅ ga dəluv ni ti mis dal-dal tàra tèveliṅi ahàr. ²² Eslini maslaṅa nahəṅ təzalay naṅ Zayros àra ; naṅ gəɖakani ga ahay ga *mahəṅgalavù Melefit. Àra èpia Yezu nakəṅ a ti àrəkioru, àbəhad mirdim kè meleher gayaṅ, ahàr ndiɖa ana had. ²³ Àhəṅgalay naṅ kay, àhi ahkado : « Kam-kam, wur goro dahalayani naṅ àbiyu amət ti, nihindi kur ti kàra kəbəkì *ahar, ti mɔṅgaba, àmət ba ti. » ²⁴ Nahkay Yezu nakəṅ òru. Mis dal-dalani ni tèveliṅia ahàr a, təbu tadəboru naṅ dəbəsia.

²⁵ Eslini wal nahəṅ àbu, mimiz asləkafəṅa agray vi kru mahar cə. ²⁶ Naṅ àbu acakay daliya àna naṅ dal-dal, àɖəbakaba ndam doktor a dək, ègwejelekaba zlam gayaṅ a dək, ṅgulum gani day àbi, asagaki asagaki do sawaṅ. ²⁷ Wal nakəṅ àra ècia pakama ya ti təbu təzlapaki ka Yezu na ti òru gwar kələṅ e kidiṅ ge mis dal-dalani ni vu, ènjifiṅ kà azana ga Yezu nakəṅ. ²⁸ Àgray nahkay ti adaba àhi ana ahàr : « Tamal ti nìnjifiṅ kà azana gayaṅ na day, naṅgaba. » ²⁹ Eslini mimiz gayaṅ ya ti asləkafəṅa ni àmbrəṅa naṅ a huya. Wal nakəṅ àsər araṅa àbi awər naṅ va bi, ègia njalaṅ-njalaṅana. ³⁰ Ka ya ti wal ni àṅgaba nahəma, Yezu àsər huya njəɖa gayaṅ ahəṅgaraba maslaṅa. Àra àsərkià nahəma, àmbatvakivu ke mis dal-dalani ni, àhi ana tay ahkado : « Way ènjifiṅ kà azana goro ni way ? » ³¹ Ndam madəbay naṅ ni təhi ahkado : « ṅgakaday akaba mis damkulkulani ni ti kəsərkià ahəmamam ti way ènjifək way ni ? » ³² Ay Yezu nakəṅ naṅ àbu eheliṅ eri gwar kà gəvay gayaṅ, awayay epi maslaṅa ya ti ènjifiṅ ni. ³³ Eslini wal nakəṅ aṅwaz awər naṅ, naṅ àbu agəgər slaɖ-slaɖ. Naṅ àbu agəgər nahkay ti àrəkia ka Yezu nakəṅ a, àbəhad mirdim meleher ndiɖ ana had, adaba àsərkià ke ere ye ti àgrakivu na ; àhiaba jiri gana dək. ³⁴ Eslini Yezu nakəṅ àhi ahkado : « Wur goro ni, Melefit àhəṅga kur a adaba kəfəkua ahàr a palam. Sləka, ru àna sulumani ; arməwər gayak ni àṅgukukvu ɖay-ɖay va ba. »

³⁵ Ka ya ti Yezu naṅ àbu azlapay nahkay nahəma, mis ndahaṅ tìnjia, tàsləkabiya afa ga gəɖakani ga ahay ga mahəṅgalavù Melefit na, tàra təhi ahkado : « Wur gayak nakəṅ èndeverva. Kekileṅa kiwisiri ahàr ana məsi ti kamam ? » ³⁶ Ay Yezu àbi slimi ana ma gatay ni ndo, àhi ana gəɖakani ga ahay ga mahəṅgalavù Melefit ni ahkado : « Aṅwaz àwər kur ba, fəku ahàr ciliṅ. » ³⁷ Eslini Yezu àcafəṅa mis ndahaṅ na dək ga madəboru naṅ a ; àɖəm si ata Piyer, Zek, Zeṅ wur ga məṅ ge Zek ni tàdəboru naṅ ciliṅ. ³⁸ Tòru a magam afa ga bay ga ahay ga mahəṅgalavù Melefit ni. Tòru tìnjua ti tədi ahàr ana mis kay titəwi, təzlah, tagray delulə. Yezu àra èpia tay a ti ³⁹ àhuriyu, àhi ana tay ahkado : « Kazlahum mam ? Kitəwəm mam ? Wur ni àmət ndo, naṅ àbu enji dəwir timey. » ⁴⁰ Àra àhia pakama ana tay a nahkay ti təyefiṅ. Eslini Yezu nakəṅ àgaraya mis ya titəwi na dək e mite va, àzay bəṅ ga wur ni, məṅ ga wur ni akaba ndam ya ti tàdəbabiyu naṅ ni ciliṅ, mək təhuriyu ka mələṅ ya ti tàfəkad wur ni. ⁴¹ Tàra təhuriya ti Yezu nakəṅ àzay ahar ga wur ni, àhi ahkado : « Talita kumi. » Awayay adəmvaba « Wur dahalay, nəhuk, cikaba. » ⁴² Nahkay ti wur nakəṅ ècikaba huya, naṅ àbu asawaɖay. Wur nani ti vi gayaṅ kru mahar cə. Àra àṅgaba ti nday ya a ahay bu ni àgria ejep ana tay a kay. ⁴³ Eslini Yezu àləgi ana tay kay, àɖəm : « Ere ye ti nàgray ni ti maslaṅa èci ba. » Mək àhi ana ata bəṅani : « Vumi zlam məzumani. »

*Ndam Nazaret təfəkì ahàr ka Yezu do
(Meciyu 13.53-58 ; Lük 4.16-30)*

¹ Yezu àra àsléka kà mələŋ nana, òru a kəsa gayan̄ vu, ka mələŋ ya ti àdək ni. Tòru akaba ndam maɗəbay naŋ ni ðek. ² Eslini vaɗ *məpəsabana ènjia nahəma, òru a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ni vu, àcahi ma ge Melefit ana mis. Mis ya təbi slimi ni vir-vir. Tàra tìcia ma gayan̄ ya àcahi ana tay na ti àgria ejep ana tay a dal-dal. Təðəm ahkado : « Àŋgət ma gani hini eley ? Məsər zlam weley hini weley ? Way àvi njəda ga magray ere ye ti day-day mis tìpi ndo ni way ? ³ Naŋ bay madar zlam, wur ga Mari ni do waw ? Bəza ga mən̄jani ata Zek, Zoze, Zəd, Simu ni do waw ? Bəza ga mən̄jani walani nday təbu akaba leli ahalay ni do waw ? » Azuhva nani ti mis nday nani tàwayay məfəki ahàr ka Yezu ndo. ⁴ Eslini Yezu àdəm : « Bay məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis ni ti tàwayay naŋ a kəsa gayan̄ bu do. Ata bəŋjani akaba ndam ga huɗ ahay gayan̄ day tàwayay naŋ do, si a kəsa ndahaŋ bu kwa ti mis ndahaŋ tawayay naŋ. » ⁵ Ka mələŋ gani nani ti Yezu èsliki magray zlam ndahaŋ ya ti mis tìpi day-day ndo ni ndo huya, si àbəki *ahar ke mis ndahaŋ bal, àhəŋgaraba tay a ciliŋ. ⁶ Nahkay ndam ga kəsa gayan̄ ni təfəki ahàr ndo. Gatay ya ti təfəki ahàr ndo ni ti àgria ejep a, mək naŋ nakəŋ àsléka, àsawadoru a kəsa ndahaŋ vu kà gəvay ga kəsa gayan̄ ni, àcahi zlam ana mis.

Yezu aslər ndam asak gayan̄ kru mahar cū
(*Meciya* 10.5-15 ; *Luk* 9.1-6)

⁷ Eslini Yezu nakəŋ àzalay ndam gayan̄ kru mahar cūeni ni, ànjəki ka məsləroru tay cū cū. Wudaka tàsléka ti àvia njəda ana tay a ga magariaba seteni ana mis a, ⁸ àhi ana tay ahkado : « Kədəgum nihi nahəma, kəzum zlam a ahay vu ba, ku zlam məzumani, ku mbolu, ku siŋgu day kəhəlum e zlembi vu ba. Zum aday a ahay vu, ⁹ bumvu kimaka a asak vu ciliŋ. Kəbumkabu endəwi cū cū ba daya. »

¹⁰ Àhi ana tay keti : « Ka ya ti akəhurumiya a ahay va afa ge mis a nahəma, njəhaduma eslina ; kəmbatum ahay nahəŋ ba duk abivoru ana vaɗ gekəli ya akəsələkuma ni. ¹¹ Ay ka mələŋ ya ti kədəgum ni, tamal ti təgəskabu kəli do, tàwayay miciki pakama gekəli ni ana kəli do nahəma, sləkuma eslina. Ka ya ti kəsələkuma ni ti təkumkaba haɗ ga kəsa gatay na kà asak gekəli a. * Nahkay ti atəsərki ka magudar zlam gatay ni. » ¹² Eslini nday nakəŋ təhəlvu hurum, tòru, təhioru ma ge Melefit ana mis, təðəm ahkado : « Ahàr àdəm kəmbatumkaba majalay ahàr gekəli a kwa. » ¹³ Təgariaba seteni ana mis a kay daya ; təgrakia amal ka ndam ga arməwər a kay, təhəŋgaraba tay a.

Takad Zeŋ bay məbaray mis ni
(*Meciya* 14.1-12 ; *Luk* 9.7-9)

¹⁴ Nahkay mis təbu təzlapaki ka Yezu gwar eley gwar eley do ðek. Təbu təzlapaki nahəma, bay *Erot ècia pakama gatay ya ti təðəm na. Adəba mis ndahaŋ təðəm Yezu ti naŋ Zeŋ bay məbaray mis ni, àməta mək àŋgaba e kisim ba. Təðəm agray zlam magray ejep tata ti adəba àŋgaba e kisim ba. ¹⁵ Mis ndahaŋ ti ni təðəm naŋ Eli bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni. Mis ndahaŋ keti təðəm naŋ bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit akada ga nday ya ti ahaslani ni. ¹⁶ Erot àra ècia pakama nana zla nahəma, àdəm ahkado : « Naŋ ti Zeŋ bay məbaray mis ni. Nəkəlkia ahàr a, nihi ti àŋgaba e kisim ba. »

¹⁷⁻¹⁸ Bay Erot àdəm nahkay ti azuhva zlam ya àgravu ni. Zlam gani nihi : Erot àzafəŋa Erodiyat wal ge Filip a ; Filip ti wur ga mən̄j ga Erot. Àra àza wal na ti Zeŋ bay məbaray mis ni àhi ahkado : « Kəzafəŋa wal kà wur ga muk a ti àwəsl. » Zeŋ àra àhia ma nahkay ti bay Erot nakəŋ àhi ana ndam gayan̄ təgəs naŋ, təwəl, təfiyu a dan̄gay vu, mək təgray nahkay. ¹⁹ Erodiyat nakəŋ àra ècia ma ge Zeŋ na ti àwayay ti epi Zeŋ kə eri do simiteni, awayay akad naŋ. Ay ti èsliki do, ²⁰ adəba bay Erot agraŋəŋa aŋgwaz kə Zeŋ a, àsəra Zeŋ ti mis jireni, àgudar zlam do. Nahkay Erot awayay ti maslaŋa àgri araŋa ba. Awayay məbi slimi ana pakama ge Zeŋ ya ti àdəm ni ; àra ècia ti ahəli ahàr sawaŋ.

²¹ A vaɗ nahəŋ Erodiyat nakəŋ àŋgətfəŋa evid a. Ka fat nani Erot àgray wuməri ge miwivu gayan̄ ; àzalakabu ndam ga ŋgumna gəɗákani, gəɗákani ga ndam slewja gayan̄

* ^{6:11} Mətukkaba haɗ ga kəsa kà asak a ti adafaki təmbərbu ndam ga kəsa ni, tàwayay tay va do.

akaba ndam ge elimeni ga had*Gelili ni. ²² Ka ya ti nday tɛbu tɛzum zlam nahɛma, wur ga Erodijat dahalayani àhurkiviyu ka tay, mɛk àhɛbay kɛ meleher gatay. Àhɛbay nahkay ti, hɛbay gayan ni ègia eri ana bay Erot a, ègia eri ana mis ya ti àzalakabu tay na daya. Ègia eri ana tay a nahkay ti bay ni àhi ana wur dahalay ni : « Hindifua ere ye ti nak kawayay na ti nɛvuk. » ²³ Àmbadì dɛk, àhi ahkado : « Ere ye ti kihindifua ni, ku tamal kawayay telma ga had ya nɛgur ni day nɛngu ni, nɛvuk. » ²⁴ Eslini wur dahalay ni àhɛraya, àrɛkioru ka mɛnani Erodijat, àhi ahkado : « Nihindifiŋa mam ? » Mɛnani nakɛj àhɛngrifɛj, àhi ahkado : « Ru kàhi nahɛma : “Nawayay ahàr ge Zej bay mɛbaray mis ni.” » ²⁵ Nahkay wur dahalay ni àcuhwakibiyu ka bay nakɛj, àhi ahkado : « Nawayay ti kàvu ahàr ge Zej bay mɛbaray mis ni nihi hɛya, tɛfukibiya ka paranti a ! » ²⁶ Bay ni àra ècia pakama ga wur na ti àhɛlia ahàr a. Akaba nani dɛk, àwayay mekeli ere ye ti èhindiliŋ ni do, adaba àmbadìa ana wur na kɛ meleher ge mis na. ²⁷ Nahkay àslɛr bɛlan ga ndam slɛwja gayan ni hɛya ti môru mèkelkibiya ahàr ge Zej nakɛj a. Eslini zal slɛwja ni òru a ahay ga danjay ni vu, èkelkibiya ahàr na, ²⁸ àzibiyu ka paranti, àvi ana wur dahalay ni. Wur dahalay ni mɛk àzikaboru ana mɛnani. ²⁹ Ndam madɛbay Zej ni tàra tìcia ma gana ti tòru tàzay kisim gani, tɛfiyu e mindiviŋ vu.

Yezu avi zlam mɛzumani ana mis dɛbu zlam
(*Meciya* 14.13-21 ; *Luk* 9.10-17 ; *Zej* 6.1-14)

³⁰ A vad nahan ndam *asak ga Yezu ni tàslɛkabiya ka mɛlan ya ti Yezu àslɛroru tay na. Tàra tàslɛkabiya ti tanjɛhadiaba ere ye ti taŋrabiya na, akaba ere ye ti tɛcahibiyu ana mis na dɛk. ³¹ Ka ya ti nday tɛbu eslini ni ti mis ya ti tɛrɛkia ka tay a ni akaba ya ti taslɛka ni dal-dal àsabay ; nahkay Yezu akaba ndam madɛbay nan ni zlam mɛzumani tekedì tanjɛtɛfɛj ahar ndo. Eslini Yezu àhi ana ndam madɛbay nan ni : « Dɛguma mɛdɛgum a hud gili vu, ti kɛpɛsumaba gɛzit, do ni ti ahɛmamam. » ³² Nahkay tɛcɛliyu a *slalah ga yam vu, tɛbu taslɛka takoru a hud gili ni vu ti ³³ mis dal-dalani ni tìpia tay a, tɛsɛrikia zuh ana tay a, mɛk mis ga kɛsa ga had ni dɛk tàcuwɔru àna asak ka mɛlan ya ti nday takoru ni. Wudaka Yezu akaba ndam madɛbay nan ni tinjiyu ti mis ni tanjasva eslina àndava.

³⁴ Ka ya ti Yezu àhɛraya a slalah ga yam ni ba nahɛma, èpi ti mis ni eslini vir-vir. Nan nakɛj mis ni tɛsia cicihi a, adaba èpi tay ti àhi ana ahàr nday akada ga tɛmbɛmbak ya ti bay majɛgay tay àbi ni. Nahkay ti èzliri ana macahi zlam ana tay kay. ³⁵ Àra àpɛskia kay ti ndam madɛbay nan ni tɛrɛkia, tɛhi ahkado : « Leli hi ti a hud gili bu, sarta day àbi va bi. » ³⁶ Hi ana mis ni tàslɛka, tòru a kɛsa gɛrgɛrani ni vu ahkay do ni tòru a ahay ge mis ye e gili ni vu, tàdɛboru zlam mɛzumani. » ³⁷ Ay Yezu àhɛngrifɛj ana tay, àdɛm : « Lekulɛm lekulɛmeni vumi zlam mɛzumani ana tay. » Nday nakɛj tɛhɛngrifɛj, tɛhi ahkado : « Kawayay ti môru mɛsɛkumibiyu *dipej ana mis dambas-dambasani ni ti tɛzum aw ? Sinju gani agray jik diŋ diŋ cɛ emiteni ti àsabay do waw ? » ³⁸ Eslini Yezu àhi ana tay : « Ŋgakaday, dipej àfɛj kɛ kulì ti ehimey ? Dɛgum, kɛmɛnjumiyu day. » Nday nakɛj tɛmɛnjiyu. Tàra tɛmɛnjiya ti tɛhi ahkado : « Dipej àbu nday zlam tàkivu kilif cɛ cilif. » ³⁹ Yezu àhi ana tay : « Humi ana mis ni ti tɛdevu tanjɛhada njɛlukluk ke kɛzir mɛdeni hina. » ⁴⁰ Nahkay ti tanjɛhadkabá njɛlukluk : mis diŋ diŋ, ndahan ti ni kru kru zlam kru kru zlam. ⁴¹ Eslini Yezu nakɛj àhɛl dipej zlamani ni tàkivu kilif cɛeni ni, àmɛnjouru e melefít vu, àgri sɛsi ana Melefít. Àra àgria sɛsi a ti èsekaba dipej na, mɛk àbi ana ndam madɛbay nan ni ti tìdi ana mis ni dɛk. Èdikivu kilif cɛeni ni ana tay dɛk daya. ⁴² Mis nakɛj dɛk tɛzum, tɛzum, tɛrɛhkaba. ⁴³ Kɛlan gani tɛcakalakabu mɛgɛjani ge dipej ni akaba ge kilif ni, tɛrɛhvù hɛtɛk kru mahar cɛ àna nan. ⁴⁴ Mis zawalani ya ti tɛzum zlam eslini ni ti agray dɛbu zlam.

Yezu asawadaki ka ahàr ga yam
(*Meciya* 14.22-33 ; *Zej* 6.15-21)

⁴⁵ Ka gani nani ti Yezu àhi ana ndam madɛbay nan ni tɛcɛliyu a *slalah ga yam vu, tòru kama gayan hayan ke ledi ga dɛluv ni gwar a Becyda, day kwa ti nan nanani amɛhi ana mis ni ti tɛdevu, tàslɛka. ⁴⁶ Tàra tɛdeva akaba mis na ti Yezu nakɛj àcɛloru a hɛma

vu ga mahəngalay Melefit. ⁴⁷ Məlaŋ àra èdiza ti ndam *madəbay Yezu ni nday təbu ka ahàr gatay a slalah ga yam ni bu e kidiŋ ga dəluy ni bu. Yezu ti ni naŋ ka dəŋ-dəŋ naŋ bəlaŋ. ⁴⁸ Àmənjoru ti ndam madəbay naŋ ni təbu tagaroru slalah ga yam ni ga njəda, təcakoru daliya àsabay adaba aməd àbu ahəngarbiyu tay kələŋ. Də gwendeli-gwendeli ti naŋ nakəŋ àrəkioru ka tay, asawadəkioru ka ahàr ga yam ni njuwaŋ-njuwaŋ. Awayay asafəŋa divi kà tay a wudak. ⁴⁹ Nday nakəŋ tàra tìpia naŋ a, naŋ àbu asawadəkiki ka ahàr ga yam nahkay ti, tədəm maslaŋa àmbavakiva ka tay a, tədəgi ana zlahay. ⁵⁰ Nday dek tìpia naŋ a ti tàgra aŋgwaz a àsabay. Ay naŋ nakəŋ àhi ma ana tay huya, àdəm : « Zum njəda, nu timey. Aŋgwaz àwər kuli ba. » ⁵¹ Eslini àhurkiviyu ka tay a slalah ga yam ni vu. Àra àhurkiviya ka tay a ti aməd ni day àmbrəŋ makəzlani huya. Ere ye ti àgravu ni dek ti àgria ejep ana ndam madəbay naŋ na dal-dal. ⁵² Zlam ga Yezu ya àgray àna *dipeŋ ni adafaki njəda gayaŋ gədakani, ay ndam madəbay naŋ ni təsər do ; majalay ahàr gatay àhəciyu.

*Yezu ahəngaraba mis ka had Zenizaret a
(Meciya 14.34-36)*

⁵³ Ka ya ti tàsləka təhəra dəluy na àndava ni ti, nday ka dəŋ-dəŋ ka had Zenizaret. ⁵⁴ Eslini təhəraya a *slalah ga yam ni ba. Tàra təhəraya ti mis ga had nani təsəra Yezu a huya. ⁵⁵ Tàra təsəra naŋ a ti tàcuhworu a kəsa ga had ni vu dek, təhəlibiyu ndam ga arməwər ka slalah ka mələŋ ya tədəm naŋ naŋ àvu ni. ⁵⁶ Ka mələŋ ya ti Yezu ènjua ni lu, ku e gili, ku a kəsa cib-cibeni bu, ku a kəsa gədakani bu ni ti mis təhəlibiyu ndam ga arməwər, tabəhadì e mite bu. Təgri kam-kam ti mis nday nani ya təbesey do ni tìnjifiŋ kà ma ga azana gayaŋ ni ciliŋ. Nday ya ti tìnjifiŋa ni dek təŋgaba.

7

*Ma ga ndam ya ahaslani ya təcahi ana mis ni
(Meciya 15.1-9)*

¹ A vad nahaŋ mis ndahaŋ e kidiŋ ga ndam *məsər Wakita ge Melefit ni bu tìcikbiyu a Zeruzalem. Tàra tìnjia ti təcakalafəŋvu kà Yezu akaba ndam *Feriziyəŋ. ² Eslini tìpi ndam *madəbay Yezu ndahaŋ ni bal, təzum zlam ti təbarakaba ahar àna divi gana day do. Tàra tìpia nahkay ti tədəm : « Təzum zlam ahar gatay ni *njələta do. » ³ Tədəm nahkay ti adaba ndam *Zude dek, ahar gədakani nday Feriziyəŋ ni, təzum zlam wudaka nahəma, tabarakaba ahar àna divi gana day. Tagray nahkay ti adaba təgəskabá divi ga ndam gədakani gatay ya ahaslani na. ⁴ Ku tamal tàsləkabiya a gosku ba nəŋgu ni, tìnjia a magam a ti wudaka təzum zlam ti tabaray àna divi gani day. Zlam ndahaŋ kay ya təgəskabu ni təbu tagray gərgəri : ku hijiyem gatay day tabarafəŋa lala, ku mandaray nəŋgu ni, ku misek ga ara gatay day tabarafəŋa àna divi gana akada ga ndam gədakani gatay ya tàgray ahaslani ni.

⁵ Nahkay ndam Feriziyəŋ akaba ndam məsər Wakita ge Melefit nakəŋ tihindi Yezu, təhi ahkado : « Ndam madəbay kur ni təgəskabu magray zlam akada ga ata bəŋ geli ya ahaslani tədəfikì ana leli ni do, təzum zlam àna ahar njələtani do ni ti kamam ? »

⁶ Yezu àhəngriŋəŋ ana tay : « Lekulum kawayum ti mis tədəm lekulum ndam jireni, ay ti lekulum ndam jireni do ! Melefit àdəma ma sulumana a wakita ga bay mahəngaray pakama gayaŋ Izayi ni ba. Pakama gayaŋ ya ti àdəm ni, àdəmki ti ke kuli. Àdəm ahkado : “Mis hini tazləbay nu àna ma ciliŋ, təjalaku ahàr do simiteni.

⁷ Tazləbay nu ti masakani, adaba zlam gatay ya təcahay ni ti ka mawayay ge mis ciliŋ, do ni ti ka mawayay goro do.” * »

⁸ Yezu àhi ana tay keti : « Lekulum ti kəmbərəŋum Divi ge Melefit ya àbu məbəkiani a Wakita gayaŋ bu ni, kəgəsumkabu ma ge mis ya ahaslani ya təcahi ana kuli ni sawaŋ. »

⁹ Àhi ana tay keti : « Àbəlay ! Kəmbərəŋuma *Divi ge Melefit na, adaba kawayum məbi slimi ana manjəhadì ga ndam gekuli ya ahaslani ni zla do waw ! ¹⁰ Bay Melefit àdəm a

* 7:7 Izayi 29.13.

wakita ge Mewiz ya àbèki ni bu : “Ngwioru a had ana ata buk ata muk.” † Àdèm keti : “Bay ya ti endivi bəjani ahkay do ni mənani nahəma, tākada naŋ a.” ‡ 11 Ay lekulum zla ti kədəmum ahkado : “Maslaŋa nahaŋ esliki məhiani ana bəjani ahkay do ni ana mənani : Ere ye ti akal nu nəjənaki kur àna naŋ ni ti korbaŋ : korbaŋ ti sədaga ge Melefit.” 12 Maslaŋa nani tamal àdəma ma nahkay, mək àjənaki ata bəjani ata mənani va do ni ti, kədəmum àbəlay. 13 Lekulum kəgrum nahkay ni ti kəmbərəjuma pakama ge Melefit nana pəsak. Kəmbərəjuma ti kəfumviyu pakama gekuli ya kacadum ni a mələŋ gani vu huk. Kəbum kəgrum zlam ndahaŋ kay akada nani daya. »

Zlam ya ti tagray mis « njəlatani do » ni

14 Yezu àra àhia pakama ana tay a nahkay nahəma, àzalakabu mis kayani ni keti, àhi ana tay : « Lekulum dek bumi slimi ana pakama goro ya nədəm ni, ti kícum lala. 15 Ere ye ti a dala bu, ahuriyu a hud ge mis vu ni ti agray naŋ “*njəlatani do” ni ti àbi. Si ere ye ti maslaŋa gani adəm àna ma gayaŋ ni day kwa ti agray naŋ “njəlatani do.” [16 Tamal slimi àfəŋ kè kuli ge mici zlam nahəma, cum !] »

17 Kələŋ gani Yezu àhədafəŋa kè mis dal-dalani na, cak òru àhuriyu a ahay vu. Eslini ndam madəbay naŋ ni tihindifiŋa ma *gozogul gayaŋ ya àhi ana mis na. 18 Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm ahkado : « Lekulum day kəsərum zlam do waw ? Nədəm nahəma, ŋgay ere ye ti a dala bu, ahuriyu a hud ge mis vu, agudar naŋ akaba agray naŋ “njəlatani do” ni àbi ti kicəm do waw ? 19 Adaba àhuriyu a məbəruf gayaŋ vu do, ahuriyu ti a hud vu ciliŋ, mək tətəhiyu azay gani e dəgzey vu. » Yezu àdəm nahkay ti àdəm zlam məzumani dek njələta. 20 Àdəm keti : « Ere ye ti ahəraya a məbəruf ge mis ba ni ti, nani day kwa ti agudar naŋ, agray naŋ “njəlatani do.” 21 Adaba zlam magudarani dek ahəraya ti a məbəruf ge mis ba : təjalaki ahàr ka zlam magudarani, tagray mesəwehvu, tigi akal, tabazl mis, 22 tagray hala, zlam ge mis egi eri ana tay, tagray cuday, tagosay mis, tici slimi do, tagray solu, təsivu ana mis, tiji zlabay, endisl àniviyu ana tay bi. 23 Zlam nday nani dek ti zlam magudarani, tahəraya a məbəruf ge mis ba. Tàhəraya ti tagudar naŋ, tagray naŋ “njəlatani do.” »

Wal nahaŋ naŋ wur Zude do afəki ahàr ka Yezu (Meciyə 15.21-28)

24 Yezu àsləkaba eslina, òru ka had ga kəsa Tir. Òru ènjəa ti àhuriyu a ahay vu afa ga maslaŋa nahaŋ, mək ànjəhad eslina. Awayay ti mis təsər mələŋ gayaŋ ya naŋ naŋ àvu ni ba. Akaba nani dek mis tàra təsəra mələŋ gana sawaŋ. 25-26 Nahkay ti wal nahaŋ àbu, naŋ wur Zude do, naŋ wur Fenisi ga had Siri. Wur gayaŋ dahalayani àbu, seteni àniviyu. Wal nakəŋ àra ècia təbu təzlapaki ka Yezu nahəma, àrəkia həya. Àra ènjia ti àbəhadí mirdim grik, meleher ndiɓ ana had, àhi ana Yezu : « Kam-kam, gariaba seteni ana wur goro na ti. » 27 Ay Yezu àhəŋgrifəŋ ana wal ni, àhi ahkado : « Mbrəŋ bəza təzum zlam tərəh, do ni ti təzafəŋa zlam məzumani ga bəza, tizligioru ana kərə ti àbəlay do. » 28 Mək wal nakəŋ àdəm : « Nahkay, bay goro. Ay ti pis-pis ga zlam məzumani ga bəza ya tadəgoru a hud ga mələŋ məzumki zlam vu ni ti ku kərə day tapalaba, təzum timey. » 29 Yezu àra ècia ma ga wal na ti àhi : « Kəhəŋgrufəŋ nahkay nahəma, seteni ni àsləkiaba ana wur gayak na àndava. Ru a magam. » 30 Nahkay wal nakəŋ àsləka. Òru ènjəa a magam a ti àdi ahàr ana wur gayaŋ dahalayani ni mandəhadani bələha ka slalah. Seteni ni àsləkiaba ededifəŋ a.

Yezu ahəŋgaraba zal makwaya ya ti àdəm ma lala koksah na

31 Yezu nakəŋ ka had ga kəsa Tir na, òru a kəsa Sidon vu. Àsləka eslina ti òru ka had *Kəsa Kru, mək àŋga gwar ka dəluf Gelili a. 32 Àra ènjia eslina ti mis təzibiyu zal makwaya nahaŋ, àsər mazlapani lala koksah. Tàra tìnjia àna naŋ a ti tàhəŋgalay Yezu, təhi : « Kam-kam, fəki ahar gayak ka naŋ hini ti mənəgaba, mıcı slimi, mázlapay lala ti. » 33 Nahkay ti Yezu nakəŋ àzaba naŋ a cak e kidifəŋ ge mis dal-dalani ni ba. Ka ya ti nday təbu ka ahàr

† 7:10 Mahərana 20.12 ; Mimbiki 5.16. ‡ 7:10 Mahərana 21.17.

gatay ni ti àbiviyyu weleher e slimi vu cecœeni. Àhəliaba weleher na ti ètifa esliḃ a, ènjiifin kà arəḃ ; ³⁴ mək àmənjouru e melefīt vu, àsuf yah, àhi ana zal nakəḃ : « Efata. » Awayay adəmvaba : « Zləkvaba. » ³⁵ Eslini slimi ga zal nakəḃ àzləkvaba, èci slimi lala hūya. Arəḃ gayan ni day ègigiri va do, azlapay lala. ³⁶ Yezu àra àhəḃgaraba maslaḃa nana ti àhi ana tay : « Kəhumi ere ye ti nàgray ni ana maslaḃa ba. » Ay ba Yezu àhi ana tay « Kəḃəmum ba, » nday ti ni ticiiki do, ba təḃəmoru sək sawan. ³⁷ Nahkay ere ye ti àgray ni àgria ejep ana mis a dal-dal. Təḃəm ahkado : « Ere ye ti agray ni ḃək àḃəlay àsabay. Ahəḃgaraba ndam makwaya, tici slimi. Ahəḃgaraba ndam ya ti təzlapay koksah na daya, təzlapay lala. »

8

Yezu avi zlam məzumani ana mis dəbu faḃ
(*Meciyy* 15.32-39)

¹ Ka gani nani nahəma, mis kay tərəkia ka Yezu a keti. Nday təbu eslini akaba nan ni zlam məzumani day àfəḃ kà tay bi. Eslini Yezu àzalay ndam maḃəbay nan ni, àhi ana tay ahkado : ² « Mis nday hini təsu cicihi dal-dal, adaba vaḃ mahkər hi leli məbu akaba tay, zlam məzumani day àfəḃ kà tay va bi. ³ Tamal nəhi ana tay “Sləkuma” mənḃəd məvi zlam məzumani ana tay nahəma, njəḃa amələfəḃ kà tay ka ahər divi ga masləkana bi, adaba mis ndahan e kiḃin gatay bu təsləkabiya ka mələḃ driḃena. » ⁴ Ndam maḃəbay nan ni təhəḃgrifəḃ, təhi ahkado : « Leli ḃək ahalay a huḃ gili hini bu ni ti, təhəlibiyyu *dipeḃ ana tay tərəh àna nan ḃək ti eley ? » ⁵ Eslini Yezu nakəḃ èhindifiḃa ma kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Dipeḃ àfəḃ kə kuli ehimey ? » Təhəḃgrifəḃ : « Àfəḃ kə leli adəskəla. »

⁶ Eslini àhi ana mis dal-dalani ni tənḃəhadə a ga haḃ a. Təra tənḃəhadə ti àhəl dipeḃ adəskəlani ni, àgri səsı ana Melefīt. Àra àgria səsı a ti èsekaba dipeḃ na, àbi ana ndam maḃəbay nan ni, àhi ana tay : « Dəmi ana mis ni ḃək. » Nahkay ndam maḃəbay nan nakəḃ tidi ana mis dal-dalani ni ḃək. ⁷ Kilif ciḃ-ciḃeni təfəḃ kà tay gəzit daya. Yezu àgraki səsı ke kilif ni, mək àhi ana ndam maḃəbay nan ni : « Dəmikivu ana tay. » ⁸ Mis nakəḃ ḃək təzum, tərəha àna nan a. Təcəkalaviyyu məḃəḃni ga zlam məzumani ni a hətək vu, tərəhvù hətək adəskəla àna nan. ⁹ Mis ya təzum zlam eslini ni ti agray mis dəbu faḃ. Kələḃ gani Yezu nakəḃ àhi ana mis ni təsləka. ¹⁰ Mis ni təra təsləka ti Yezu akaba ndam maḃəbay nan ni təcəliyyu a *slalah ga yam vu hūya, tòru ka haḃ Dalmanuta.

Ndam Feriziyey təhi ana Yezu mągraya zlam magray ejep a
(*Meciyy* 16.1-4)

¹¹ Yezu nan àbu eslini ti ndam *Feriziyey ndahan tərəkia, təbu tagray gejewi akaba nan. Tagrakabá gejewi a nahkay ti tawayay tatəkar nan ti mągudar zlam, təhi : « Griaya ere ye ti miḃi ḃay-ḃay ndo na ana leli a, ti məsər ere ye ti kagray ni kagray ti àna njəḃa ge Melefīt. » ¹² Yezu nakəḃ àra ècia ma gatay na ti àdi ana njidey a gugum vu. Àhi ana tay : « Ndam ye e hini vu ni ti tihindi ere ye ti tiḃi ḃay-ḃay ndo ni ti kamam ? Nəhi ana kuli nahəma, ere ye ti tihindi ni ti Melefīt aməgri ana ndam ye e hini vu ni do simiteni. » ¹³ Eslini àmbərbu tay ndəḃək, àcəliyyu a *slalah ga yam ni vu, təsləka akaba ndam maḃəbay nan na, tòru gwar ke ledi ga ḃəluv ni.

Miwisiḃ ga ndam Feriziyey akaba ga Erot
(*Meciyy* 16.5-12)

¹⁴ Nday təbu takoru àna *slalah ga yam ni ti ndam *maḃəbay Yezu nakəḃ təhəl *dipeḃ ndo, àḃəzalkia ahər ka tay a. ¹⁵ Eslini ti Yezu àhi ana tay : « Bumvu slimi ana *miwisiḃ ga ndam *Feriziyey ni akaba ga ndam ga bay *Erot ni. » ¹⁶ Nahkay təzlapay e kiḃin gatay bu, təḃəm : « Àḃəm nahkay ti adaba dipeḃ àfəḃ kə leli bi palam. » ¹⁷ Yezu nakəḃ àra ècia pakama gatay na ti àhi ana tay : « Dipeḃ àfəḃ kə kuli bi ni ti kəḃəmum kamam ? Kicəm ma goro ni do, kəsərum do kekileḃa waw ? Kəwayum micəmeni do zla tək ahəmamam ? ¹⁸ Eri gekuli ni ti kipurəm divi àna nan do waw ? Slimi gekuli ni day kicəm slimi àna nan do waw ? Ere ya nàgray ni ti kəsərumki va do waw ? ¹⁹ Ka ya ti nisikaba dipeḃ zlamani ana

mis dæbu zlamani na ti, mægəjəni gani ya kəhəlumaba ni ti hətək mərəhvani ehimey ? » Təhəngrifəñ : « Hətək mərəhvani kru mahar cə. »²⁰ Àdəm keti : « Ka ya ti nìsikaba dipeñ adəskəlani ana mis dæbu fadani na ti, mægəjəni gani ya kəhəlumaba ni ti hətək mərəhvani ehimey ? » Təhəngrifəñ : « Hətək mərəhvani adəskəla. »²¹ Àhi ana tay keti : « Kekileña kicəm do waw ? »

Yezu ahəngaraba zal wuluf a

²² Yezu akaba ndam madəbay nañ ni tòru a Beceyda. Tòru tìnjəa ti mis ndahañ təzibiyu zal wuluf, mək təgri kam-kam ana Yezu ti mìnjifiñ, ti zal nani mənğaba. ²³ Nahkay Yezu nakəñ adafəña ahar kà zal nakəñ a, tata àzoru nañ cak əfəñ kà kəsa. Tòru tìnjəa eslina ti ètifikiyu eslib ke eri, mək əbiki ahar ke eri, èhindifiña ma, àhi : « Kəbu kipi divi aw ? »²⁴ Zal wuluf nakəñ èzefteba ahər a, àdəm : « Nəbu nipi mis zə-zə kədəm mənğəhaf, ay ti nday təbu təsawafay. »²⁵ Eslini Yezu nakəñ əbiki ahar ke eri keti. Àra əbiki ahar na ti zal wuluf ni àhəlkaba eri a, àngaba, epi divi lala. ²⁶ Yezu àhi : « Sləka, ru a magam. Kasləka nihi nahəma, kòru gwar a kəsa vu ba. »

*Piyer àdəm Yezu ti nañ Krist Bay gədakani ya amara ni
(Meciya 16.13-20 ; Lək 9.18-21)*

²⁷ A vad nahañ, Yezu akaba ndam madəbay nañ ni təbu tasləkaba a kəsa ciḃ-ciḃeni ya təbu kà gəvay ga Sezare ge Filip na. * Ka ahər divi zla ti èhindifiña kà tay a, àhi ana tay : « Mis ti tədəm nu ti nu way ? »²⁸ Təhəngrifəñ, təhi ahkado : « Tədəm nak Zeñ bay məbaray mis ni, mis ndahañ tədəm nak Eli, mis ndahañ ti ni tədəm nak biliñ ga ndam ya təhəngaray *pakama ge Melefit ahaslani ni. »²⁹ Eslini nañ nakəñ èhindifiña ma kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Lekələm ti, kədəmum nu ti nu way ? » Piyer əhəngrifəñ, àhi ahkado : « Nak *Krist *Bay gədakani ya Melefit əslərbiyu ni. »³⁰ Yezu nakəñ àra ècia ma ge Piyer na ti àləgi ana tay, àdəm ahkado : « Iy nahkay. Ay ti kədəfumi nu ana maslaña ba simiteni. »

*Yezu adəm aməmət mək aməngaba e kisim ba
(Meciya 16.21-28 ; Lək 9.22-27)*

³¹ Eslini Yezu ànjəki ka macahi zlam ana ndam madəbay nañ ni. Àhi ana tay : « Ahər àdəm nu *Wur ge Mis nəcakay daliya dal-dal. Nday gədakani ni, gədakani ga ndam *məngalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni atawayay nu do, atakad nu. Mək a huḃ ga vad mahkərani bu anağaba e kisim ba. »³² Àhi ana tay vay-vay, do ni ti èmbrifiñ ana tay ndo. Piyer àra ècia ma gayañ na ti àzaba nañ e kidinğatay ba cak, àləgiki ka pakama gayañ ni. ³³ Ay Yezu àmbatkibiyu ma ka ndam madəbay nañ ni tuwəli, àləgi ana Piyer bilegeni, àdəm : « *Seteni, sləkafua, ru driñ ! Majalay ahər gayak ti akada ge Melefit ni do, kajalay ahər ti akada ge mis hihirikeni ni. »

³⁴ Eslini ti mis təbu kay macakalavani. Nahkay Yezu əzalay tay akaba ndam madəbay nañ ni. Tàra tìnjikia ti àhi ana tay ahkado : « Tamal mis awayay madəbay nu nahəma, ahər àdəm məmbrəñ ere ye ti awayay ni, ku tamal təgri daliya, *tadarfəñ nañ kà təndal nəngəni ni mibesey. Tamal mis awayay madəbay nu ti məgray nahkay. ³⁵ Maslaña ya ti àdəm ajəgur sifa gayañ, awayay amət ba ni ti emijiñ. Maslaña ya ti emijiñ sifa gayañ azuhva nu akaba *Ma Məweni Sulumani ni ti aməjəgur sawañ, aməmət day-day do. ³⁶ Tamal mis àngəta elimeni ga duniya na dek mək èjiña sifa gayañ a ti, elimeni gani aziaya mam ? ³⁷ Emijiña sifa gayañ na ti, aməngət mam ga məmbani àna nañ mam ? ³⁸ Mis ye e hini vu ni təwayay Melefit va do, tagudar zlam dek. Nu Wur ge Mis ti anara àna njeḃa ga Baba goro akaba məslər gayañ *nəlatani ni. Tamal maslaña aṅgwaz awər nañ kə meleher ge mis, adəm nañ mis goro do, əsər pakama goro do nahəma, nu Wur ge Mis day ka fat ya ti anara ni anədəm nañ mis goro do. »

* 8:27 Sezare ge Filip ti kəsa gədakani. Àfəkad kəsa gani nani ti bay Filip.

9

¹ Àhi ana tay keti : « Nèhi ana kùli nahèma ; e kidiŋ ge mis ya tàbu ahalay ni bu ni ti, wudaka ndahaŋ atəmət ti etipia *Məgur ge Melefit a day ; ka sarta gani nani ti Melefit aməgur zlam dək àna njəda gayaŋ. »

Vu ga Yezu ambatvu kè meleher ga ndam maɖəbay naŋ ni
(Meciya 17.1-13 ; Lük 9.28-36)

² Vaɖ muku ka ahàr gani zla ti Yezu àzay Piyer, Zek akaba Zeŋ, àhəloru tay ka ahàr ga həma zəbalani. Nday ka ahàr gatay akaba Yezu ciliŋ. Tòru tinjəa ti vu ga Yezu ni àmbativa e eri va ana tay nahaŋ a, ³ azana gayaŋ ka vu dək ègia bəɖ-bəɖ talla. Ahəlabə eri a vərut ; bəɖ-bəɖ gani àtama bəɖ-bəɖ ga azana ge mis na dək àna tallana. ⁴ Eslini tìpioru Eli nday ata Məwiz, nday tàbu təzlapay akaba Yezu. ⁵ Piyer àra èpia tay a ti àhi ana Yezu ahkado : « Məsi, leli məbu ahalay ti àbəlay. Mara mivicey ahay mahkər, bəlaŋ gayak, bəlaŋ ge Məwiz, bəlaŋ ti ni ge Eli. » ⁶ Àsər ere ye ti aɖəm ni do, aɖaba aŋgwaz àwər tay dal-dal. ⁷ Eslini məguduŋguduŋ àhərkiaya ka tay a, aŋgah tay. Dəŋgu ga maslaŋa àhənday a məguduŋguduŋ ni bu, àɖəm : « Naŋ hini ti wur goro, nawayay naŋ dal-dal. Gəsumiki pakama gayaŋ ! » ⁸ Eslini həya ndam *maɖəbay Yezu ni tēheliŋ eri, tìpi maslaŋa nahaŋ ndo, si Yezu naŋ bəlaŋ akaba tay ciliŋ.

⁹ Nday tàbu təndaya ahàr a həma ni ba ni ti Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Kəŋgəhadumi ere ye ti kípəm ni ana maslaŋa ba, si nu *Wur ge Mis anaŋgaya e kidiŋ ga ndam evid ba kwa. » ¹⁰ Nday nakəŋ təgəskabá pakama gayaŋ ya ti àhi ana tay na. Ay ti tàgray gejewi e kidiŋ gatay bu, təɖəm : « Pakama gayaŋ ya ti aɖəm amaŋgaya e kidiŋ ga ndam evid ba ni ti, awayay aɖəm ti mam ? » ¹¹ Nahkay tihindifiŋa ma kà Yezu a, təhi ahkado : « Ndam *məsər Wakita ge Melefit ni təɖəm wudaka *Krist *Bay gəɖakani ya amara ni eminjia ti, ahàr aɖəm Eli amara day ti kamam ? » ¹² Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, aɖəm : « Edeɖiŋ Eli ara, aslamalakabu zlam dək day. Ay ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit aɖəm Wur ge Mis amacakay daliya kay, mis atəɖəm naŋ mis masakani àsər araŋa do. Melefit aɖəm nahkay ti kamam ? » ¹³ Ay nəhi ana kùli nahèma, Eli ti àra àndava. Àra ti, mis təgria ere ye ti nday tàwayay na dək, akada ga pakama ge Melefit ya aɖəmki na. »

Yezu agariaba seteni ana wur nahaŋ a
(Meciya 17.14-21 ; Lük 9.37-43a)

¹⁴ Tara tinjikiva ka ndam *maɖəbay Yezu ndahaŋ na wudak ti tìpi mis dal-dalani kay tēveliŋa tay a. Eslini ndam *məsər Wakita ge Melefit tàbu bilegeni, tagray gejewi akaba tay. ¹⁵ Mis dal-dalani ni tàra tìpeya Yezu a nahèma, nday dək təɖəm : « A ! Yezu ènjia, » mək nday dək tàcuhwakioru, təgri sa. ¹⁶ Tàra təgria sa àndava ti Yezu nakəŋ èhindifiŋa ma kà ndam maɖəbay naŋ na, àhi ana tay : « Lekuləm kəbum kəgrumkivu gejewi akaba tay ti ka mam ? » ¹⁷ Eslini maslaŋa nahaŋ e kidiŋ ge mis dal-dalani ni bu àra ècia ma ga Yezu na ti àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Məsi, nəzukbiya wur goro a. Seteni àniviyu, àzlapay koksah. ¹⁸ Seteni ni agəs naŋ ku eley eley do dək, azəgad naŋ ka had. Nahkay wur ni guzləbuc krup-krup a ma bu, ahəpəɖkabu aslər krəɖ-krəɖ, vu gani dək ekuli kəc. Nəhi ana ndam maɖəbay kur ni ti təgariaba, ay ti tisliki ndo. » ¹⁹ Eslini Yezu àhi ana tay : « Lekuləm ye e hini vu ni ti kəɖumki ahàr ke Melefit do. Nu ananjəhad kaŋgaya akaba kùli aw ? Nu enebesi ana kùli kaŋgaya waw ? » Mək àhi ana tay : « Zumubiya wur nana nimi. » ²⁰ Nahkay təzibiyu. Seteni ni àra èpia Yezu a ti àɖaday wur ni kay kay, mək wur ni àɖəɖ, èji dafay ka had, guzləbuc krup-krup a ma bu. ²¹ Eslini Yezu èhindifiŋa ma kà bəŋ ga wur na, àhi ahkado : « Ere gani agəs naŋ ti ku ananaw ? » Àhəŋgrifəŋ àhi : « Agray naŋ kwa e gəziteni vu. ²² Sak kay seteni ni èzligia naŋ a aku va, èzligia naŋ a yam va, awayay mijij naŋ. Ay ti tamal kisliki nahèma, jənaki leli, məsuk ciciha ti. » ²³ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Kəɖəm “Tamal kisliki” ti kəɖəm kamam ? Bay ya ti àfəkia ahàr ke Melefit a ni ti Melefit esliki məgri zlam weley weley do dək tata. » ²⁴ Eslini bəŋ ga wur ni àzlah həya, aɖəm : « Nəfəkia ahàr a. Ay ti məfəki ahàr goro ni àhəca, jənaki nu ti nəfəki ahàr àkivu. »

²⁵ Nday tɛ̀bu eslini ti mis ndahaŋ kay tɛ̀rɛ̀kia ka tay a. Yezu àra èpia tay a ti àzlacaki ke seteni ni, àhi : « Seteni ya agray mis ti bay gani àzlapay koksah akaba èci slimi koksah ni, nɛ̀huk nahɛ̀ma : Hɛ̀raya a wur hini ba. Kàhɛ̀raya ti kɛ̀ŋgwiviyu va ba. » ²⁶ Seteni ni àra ècia ma ga Yezu ya àhi na ti àdi àna zlahay, àdaday wur ni kay kay, mɛ̀k àslɛ̀kiaba. Àra àslɛ̀kiaba ti wur ni ègia kɛ̀dɛ̀m kisimeni. Nahkay ti mis kay tɛ̀dɛ̀m ahkado : « Àmɛ̀ta. »

²⁷ Ambatakani do àmɛ̀t ndo ; Yezu àzay ahar gani èzefteba naŋ a, mɛ̀k wur ni ècik jik.

²⁸ Kɛ̀lɛ̀ŋ gani Yezu òru ènjɛ̀a a magam a ti, ndam madɛ̀bay naŋ ni nday ka ahàr gatay tihindifiŋa ma, tɛ̀hi : « Leli misliki magaray seteni nani ndo ni ti kamam ? » ²⁹ Yezu nakɛ̀ŋ àhɛ̀ŋgrifɛ̀ŋ ana tay, àdɛ̀m : « Seteni akada nday nani nahɛ̀ma, tamal ti kàhɛ̀ŋgalay Melefit ndo ni ti tɛ̀slɛ̀kiaba ana mis a koksah. »

Yezu àdɛ̀m keti amɛ̀mɛ̀t mɛ̀k amaŋgaba e kisim ba

(Meciyɛ̀ 17.22-23 ; Lɛ̀k 9.43-45)

³⁰ Yezu akaba ndam madɛ̀bay naŋ ni tɛ̀slɛ̀ka ka mɛ̀lɛ̀ŋ nana, tɛ̀bu taslɛ̀kaba ka had *Gelili a. Yezu àwayay ti mis tɛ̀sɛ̀r mɛ̀lɛ̀ŋ gatay ya takoru ni ba, ³¹ adaba naŋ àbu acahi zlam ana ndam madɛ̀bay naŋ ni. Àhi ana tay : « Atɛ̀dɛ̀fiki nu *Wur ge Mis ana mis ti tara tɛ̀gɛ̀s nu, tara takad nu. Atakada nu a ti, vad mahkɛ̀r amagra ti anaŋgaba. » ³² Pakama ga Yezu ya àdɛ̀m ni ti ndam madɛ̀bay naŋ ni ticiaba ndo. Ay aŋgwaz àgrafɛ̀ŋa tay ge mihindifiŋa ma.

Gɛ̀dɛ̀akani ya àtam mis ndahaŋ ni ti way ?

(Meciyɛ̀ 18.1-5 ; Lɛ̀k 9.46-48)

³³ Tòru tinjɛ̀a a Kafarnahum a ti tɛ̀huriyu a ahay vu. Eslini Yezu àhi ana tay : « Kɛ̀grumbiyu gejewi e divi bu kwa enekwiŋ ti àki ka mam ? » ³⁴ Nday nakɛ̀ŋ te-te, adaba e divi bu ni ti tɛ̀dɛ̀m ahkado : « Mɛ̀sɛ̀rkaba, gɛ̀dɛ̀akani e kidiŋ geli bu ya àtam leli ni ti way ? »

³⁵ Eslini Yezu nakɛ̀ŋ ànjɛ̀had digɛ̀s, mɛ̀k àzalakabu ndam madɛ̀bay naŋ kru mahar cɛ̀eni ni, àhi ana tay : « Tamal mis awayay migi gɛ̀dɛ̀akani ti ahàr àdɛ̀m mîgi gɛ̀ziteni èsli mis ndahaŋ do dɛ̀k kwa, mɛ̀gri tɛ̀wi ana mis dɛ̀k kwa. » ³⁶ Mɛ̀k àzɛ̀biyu wur gɛ̀ziteni e kidiŋ gatay bu, àgɛ̀skabu naŋ gum. Àhi ana ndam madɛ̀bay naŋ ni : ³⁷ « Tamal ti maslaŋa àgɛ̀skabá wur gɛ̀ziteni akada hini na azuhva nu a nahɛ̀ma, àgɛ̀skabá nu a. Tamal ti maslaŋa àgɛ̀skabá nu a ti àgɛ̀skabu nu ciliŋ do, àgɛ̀skabá Bay ya ti àslɛ̀rbiyu nu na daya. »

Maslaŋa ya àcafɛ̀ŋa leli a kà zlam a do ni, agriki tɛ̀wi ana leli

(Lɛ̀k 9.49-50)

³⁸ Eslini Zeŋ àhi ana Yezu : « Mɛ̀si, mîpia maslaŋa nahaŋ a àgariaba seteni ana mis àna slimi gayak a, nahkay mɛ̀dɛ̀m macafɛ̀ŋa naŋ a adaba naŋ mis geli do. » ³⁹ Ay Yezu nakɛ̀ŋ àhɛ̀ŋgrifɛ̀ŋ, àhi ahkado : « Kɛ̀cumfɛ̀ŋa naŋ a ba, adaba tamal ti maslaŋa agray ere ye ti tîpi day-day ndo ni àna slimi goro ni ti mɛ̀k awayay mɛ̀dɛ̀mku ma magɛ̀davani hɛ̀ya ti àdɛ̀m koksah. » ⁴⁰ Maslaŋa ya ti àwayay magudar tɛ̀wi geli do nahɛ̀ma, agriki tɛ̀wi ana leli. ⁴¹ Nɛ̀hi ana kɛ̀li nahɛ̀ma, ku way way do tamal àcɛ̀hiaya yam ana kɛ̀li e hijiyem va adaba lekɛ̀lɛ̀m ndam ge *Krist ti Melefit amɛ̀vi zlam azuhva zlam gayaŋ ya àgray ni, amagɛ̀jazlki ahàr do. »

Bumvu slimi ti kàgudarum zlam ba

(Meciyɛ̀ 18.6-9 ; Lɛ̀k 17.1-2)

⁴² Yezu àdɛ̀m keti : « Ndam ya tɛ̀fɛ̀ku ahàr, mis tɛ̀dɛ̀m tîsli araŋa do akada ga bɛ̀za ciɛ̀b-ciɛ̀beni ni ti, tamal ti maslaŋa agray ti ku way way do e kidiŋ gatay bu mîjikia ke divi a nahɛ̀ma, hojo tɛ̀wɛ̀liviya avar gɛ̀dɛ̀akani ana maslaŋa ya èjijikia naŋ a ni a dɛ̀ŋgu vu dondul mɛ̀k tizligiyu naŋ a *dɛ̀lɛ̀v gɛ̀dɛ̀akani vu dɛ̀zlɛ̀z. » ⁴³ Tamal ahar gayak ejijikia kur ke divi a nahɛ̀ma, kelkaba. Àgɛ̀ski hojo kɛ̀huriyu ka mɛ̀lɛ̀ŋ ga sifa àna ahar bɛ̀lɛ̀ŋ ere gani ya kɛ̀huriyu a *dɛ̀lɛ̀v ga aku vu àna ahar gayak cɛ̀eni ni. Aku nani ti àmɛ̀t do. [⁴⁴ A mɛ̀lɛ̀ŋ ga aku nani vu ni ti mekcehɛ̀d tɛ̀mɛ̀t do, aku gani day àmɛ̀t do.] ⁴⁵ Tamal asak gayak ejijikia kur ke divi a nahɛ̀ma, kelkaba. Àgɛ̀ski hojo kɛ̀huriyu ka mɛ̀lɛ̀ŋ ga sifa àna asak bɛ̀lɛ̀ŋ ere gani ya tizligiyu kur a dɛ̀lɛ̀v ga aku vu àna asak gayak cɛ̀eni ni. [⁴⁶ A mɛ̀lɛ̀ŋ

ga aku nani vu ni ti mekcehuf tàmət do, aku gani day àmət do.] ⁴⁷ Tamal eri gayak ejiŋkia kur ke divi a nahəma, zaba zligoru. Àgəski hojo kəhuriyu a *Məgur ge Melefit vu àna eri bəlaŋ ere gani ya tizligiyu kur a dəluv ga aku vu àna eri gayak cəeni ni. ⁴⁸ A məlaŋ ga aku nani vu ni ti mekcehuf tàmət do, aku gani day àmət do. ⁴⁹ Nahkay ti Melefit aməbəkiviyu aku ke mis dək akada ya ti təbəkiviyu estena ka zlam məzumani ni.

⁵⁰ « Estena ti zlam sulumani. Ay tamal àcər va do ni ti, m̄ara m̄əcər keti ti kəgrumi ahəmamam ? Ahàr àdəm manjəhad gekuli m̄ələbu sulumani akada ga zlam məzumani ya təbəkiviya estena ni ; nahkay araja embedekabu kuli do. »

10

Maday wal akaba magaray wal (Meciya 19.1-12 ; Lək 16.18)

¹ A vad nahaŋ Yezu àsləka eslina, àŋgoru ka had *Zude. Òru ke ledi nahaŋ ga zalaka *Zurdeŋ. Eslini mis dal-dal tərəkia. Àcahi zlam ana tay keti akada gayaŋ ya agray kəlavaf ni. ² Naŋ àbu acahi zlam ana mis eslina ti ndam *Feriziyen ndahaŋ tərəkia. Tihindifiŋa ma, t̄hi ahkado : « Àgəski ti mis agaray wal gayaŋ aw ? » T̄hi nahkay ti adaba tawayay tatakar Yezu ti m̄ədəm ma magudarani. ³ Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm : « M̄uwiz àhi mam ana kuli a wakita gayaŋ ni bu mam ? Àwayay ti kəgrum mam ? » ⁴ Eslini nday nakəŋ t̄hi ahkado : « M̄uwiz àvia divi ana mis a, àdəm tedevu ata wal gayaŋ ti si abiki wakita gani avi day kwa ti agaray. * » ⁵ Ay ti Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay keti, àdəm : « M̄uwiz àbeki ma gani nahkay a wakita gayaŋ ni bu ni ti àbeki adaba lekulam kawayum m̄əgəsumkabu ma ge Melefit do palam. ⁶ Ay kwa ka mənjàki ga məlaŋ, ka ya ti Melefit àgraya zlam dək na nahəma, “Melefit àgraya mis a ti àgraya ata zal ata wal a. † ⁷ Nahkay ti mis zalani amahəraya a ahay ga bəŋani ata mənjàni ba, mək atanjəhadkabu ata wal gayaŋ. ⁸ Nday cəeni ti vu gatay emigi bəlaŋ.” ‡ Nahkay ti nday cəeni medeveni va do. T̄gia vu gatay bəlaŋ. ⁹ Nahkay ere ye ti Melefit èbedekabá ni ti mis hihirikeni èdekaba ba. »

¹⁰ Tàra t̄njia a magam a ti ndam *madəbay Yezu ni tihindifiŋa ma àki ka pakama ya ti àhi ana ndam *Feriziyen na. ¹¹ Àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti àgara wal gayaŋ a mək àda wal nahaŋ a nahəma, àgra hala, àgudaria zlam ana wal gayaŋ ye enjenjeni na. ¹² Wal day tamal àsləka afa ga zal gayaŋ a mək àda zal nahaŋ a nahəma, àgra hala. »

Yezu agəskabu bəza ciḃ-ciḃeni (Meciya 19.13-15 ; Lək 18.15-17)

¹³ Mis t̄həlibiyu bəza ana Yezu ti m̄əgri *sulum ge Melefit àna m̄əbeki *ahar gayaŋ ka tay. Nday t̄bu t̄həlibiyu bəza ni nahkay ti ndam madəbay naŋ ni t̄ləgi ana tay. ¹⁴ Yezu àra èpia ere ye ti ndam madəbay naŋ ni tàgray na ti àzuma bəruv a, àhi ana tay ahkado : « Mbrəŋum bəza t̄ara afa goro a, k̄cumfəŋa tay a ba. Adaba mam, *Məgur ge Melefit ti ga ndam ya t̄bu akada ga bəza ni. ¹⁵ Nəhi ana kuli nahəma, ahàr àdəm ku way way do m̄əgəskabu Məgur ge Melefit akada ga wur ya eciiki slimi ana bəŋani ni. Tamal àgəskabu nahkay do nahəma, èsliki m̄əhuriyani a Məgur ge Melefit vu koksah. » ¹⁶ Eslini àgəskabu bəza nakəŋ gum, mək àbeki ahar ka tay ga m̄əgri sulum ge Melefit ana tay.

Pakama ga Yezu ya àhi ana bay ge elimeni ni (Meciya 19.16-30 ; Lək 18.18-30)

¹⁷ Yezu àsləka eslina. Naŋ àbu akoru e divi bu ni ti maslaŋa nahaŋ àcuhwakioru, àbəhadī mirdim grik, àhi : « M̄usi sulumani, ti n̄əŋgət *sifa ya àndav d̄ay-d̄ay do ni ti n̄əgray ahəmamam ? » ¹⁸ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « K̄azalay nu mis sulumani ti kamam ? Mis sulumani ti àbi, si Melefit ciliŋ. ¹⁹ Ere ye ti k̄ihindi ni ti, *Divi ge Melefit ya àvi ana mis ni ti k̄əsəra tay a do aw ? K̄əkad mis ba, k̄əgray hala ba, k̄igi akal ba, k̄əgray sedi ti k̄əsəkad

* 10:4 Mənjày Mimbiki 24.1. † 10:6 Mənjàkiani 1.27 ; 5.2. ‡ 10:8 Mənjàkiani 2.24.

malfada ba, kèzumki zlam ge mis ba, hən̄grioru ahàr a had ana ata buk ata muk. § »²⁰ Zal nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Məsi, nəgəskabá Divi nana dek kwa nu a wur wurani. »²¹ Eslini Yezu àwaya naŋ a, àmənjaləŋ e eri vu, àhi : « Zlam àhəcukivu bəlaŋ kekilerja. Ru kəsəkumoru zlam gayak dek ti kidi sin̄gu gani ana ndam talaga. Nahkay ti akəŋgət elimeni e melefīt bu. Akagra zlam nana dek nahəma, kàra, kàcəbay nu. »²² Maslaŋa nani àra ècia ma ga Yezu ya àhi na ti ma gani àhəlia ahàr a, məbəruv àtikaba kwir. Nahkay àsləka sasuhwa, adaba zlam gayəŋ àbu dal-dal.

²³ Eslini Yezu àmbatvu ga mamənjaləŋani ana ndam madəbay naŋ ni, àhi ana tay ahkado : « Ndam ge elimeni təhūriyu a *Məgur ge Melefīt vu ti zləzlada dal-dal. »²⁴ Pakama ga Yezu ya ti àdəm ni èwisiria ahàr ana ndam madəbay naŋ na. Ay ti Yezu àhəŋgri zuh ana ma ni, àhi ana tay : « Ndam goro ni, məhuriyani a Məgur ge Melefīt vu ti zləzlada dal-dal. »²⁵ Ezligwemi ahūriyu e evid ge lipri vu kwalac ti agravu aw ? Ay ti bay ge elimeni məhūriyu a Məgur ge Melefīt vu ni ti zləzlada dal-dal, àtama ge ezligwemi ya ahūriyu e evid ge lipri vu na. »²⁶ Ma ga Yezu ya àhi ana tay ni àgria ejep ana tay a dal-dal. Nday nakəŋ təzlapay e kidiŋ gatay bu, tədəm ahkado : « Ay tamal nahkay ti way ti Melefīt amahəŋgay naŋ way ? »²⁷ Ay Yezu àmənjaləŋ kà tay, àhi ana tay ahkado : « Mis ti təgray koksah, ay Melefīt kwa ti esliki magrani, adaba Melefīt ti esliki magray zlam dek tata. »

²⁸ Eslini Piyer àhi ana Yezu ahkado : « Iy zla, leli məmbrəŋa zlam a dek, madəbay kur ti ahəmamam ? »²⁹ Yezu àhəŋgarfəŋ, àdəm : « Nəhi ana kəli nahəma, tamal mis àmbərbu zlam gayəŋ azuhva nu ga məhi *Ma Məweni Sulumani ana mis, bi àmbərbu ahay gayəŋ, bəza ga məŋani, bəŋani, məŋani, bəza gayəŋ ahkay do ni vədaŋ gayəŋ nahəma, »³⁰ aməŋgətvù zlam nday nani kay àtam ndahaŋ ni sak diŋ nihi ka sarta hini. Aməŋgət ahay, bəza ga məŋani, ata məŋani, bəza, vədaŋ ; akaba nani dek mis atəgri daliya. Ka məlaŋ məweni ya Melefīt amagraya ni day aməŋgət sifa ya àndav day-day do ni. »³¹ Ay ti nday gəđákani ya kama ge mis ni ti, mis kay e kidiŋ gatay bu atəŋgoru kələŋ ge mis. Nday ya kələŋ ge mis ni day etigi gəđákani kama ge mis. »

*Yezu àdəm sak ya mahkər aməmət mək aməŋgaba e kisim ba
(Meciya 20.17-19 ; Lək 18.31-34)*

³² Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təbu takoru, təzay divi ya ti acəloru a Zeruzalem ni. Yezu àdi kama ana tay. Ndam madəbay naŋ ni ahàr àhəlia ana tay a, mis ndahaŋ ya təbu takoru akaba tay ni day aŋgwaz àwəra tay a. Eslini Yezu àzalakabu ndam madəbay naŋ kru mahar cəeni ni keti, àŋjəki ka mazlapı ma ana tay àki ke ere ye ti amagrakivu ni. »³³ Àhi ana tay ahkado : « Cəm day, nihi ti leli məbu məcəloru a Zeruzalem. Eminjə eslina ti nu *Wur ge Mis atəgəsi nu ana gəđákani ga ndam *məŋalabakabu mis akaba Melefīt ni akaba ana ndam *məsər Wakita ge Melefīt ni. Eslini atədəm si takad nu kwa, atəgəsi nu ana ndam ya təfəki ahàr ke Melefīt do ni. »³⁴ Nday nani ti eteyefu, etitifəviyu esliḅ e eri vu, atəzləḅ nu àna kurupu cək cək, atakad nu, mək a vad ya mahkər ti anaŋgaba. »

*Zek nday ata Zeŋ tihindifija zlam kà Yezu a
(Meciya 20.20-28)*

³⁵ Eslini Zek nday ata Zeŋ bəza ge Zebede tərəkia kà Yezu a, təhi ahkado : « Məsi, mawayay mihindifuka zlam a, mawayay ti kəgri ana leli. »³⁶ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Kawayum ti nəgri mam ana kəli mam ? »³⁷ Təhi : « Ka ya ti akəzuma bay gayak gəđákani na nahəma, kəvi divi ana leli ti mən̄jəhadfuk kà gəvay, bəlaŋ ka ahar ga daf, bəlaŋ ka ahar ga gəjar gayak ti. »³⁸ Ay ti Yezu àhi ana tay ahkado : « Ere ye ti kihindəm ni ti kəsərūm do. Ekisləmki misi zum ge hijiyem ye enisi ni tata waw ? Ekisləmki miḅeseni *tabaray kəli akada goro ya atabaray nu ni tata waw ? * »³⁹ Nday cəeni təhi : « Misliki. » Eslini Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm ahkado : « Ekisəm zum ge

§ 10:19 Məŋjay Mahərana 20.12-16 ; Mimbiki 5.16-20. * 10:38 Zum ge hijiyem ya Yezu emisi ni ti daliya gayəŋ ya amacakay ni. Baray gayəŋ ya atabaray naŋ ni ti kisim gayəŋ ya aməmət ni.

hijiyem ya enisi ni akaba atabaray kuli akada goro ya atabaray nu ni ti amagravu edefin. ⁴⁰ Ay ti maslaɲa ya ti amadɛm way amanjohadfu ka ahar ga daf akaba ka ahar ga gɛjar goro way ni ti nu do. Nani Bay Melefit ana ahàr gayanɲ day ti aməvi melaɲ nani ana mis ya naɲ adaba tay a ni. »

⁴¹ Ndam *madəbay Yezu kruani ndahaɲ ni tارا ticia pakama ge Zeɲ ata Zek ya tahi ana Yezu na ti tɛzumkia bəruv ka tay a. ⁴² Eslini Yezu azalakabu ndam madəbay naɲ ni dek, ahi ana tay ahkado : « Kəsəruma, ndam ya ti tɛzalay tay bəbay ga had ni ti tɛgur mis ga nɲɛda. Gədəkani ga melaɲ day tɛdɛm ahàr adɛm mis tɛgri tɛwi ana tay kay, tɛmbrəɲ mis do. ⁴³ Ay e kidinɲ gekuli bu ni ti agravu nahkay do. Tamal ti maslaɲa e kidinɲ gekuli bu awayay miɲi gədəkani ti, miɲi bay mɛgri tɛwi ana kuli kwa sawaɲ. ⁴⁴ Tamal ti maslaɲa e kidinɲ gekuli bu awayay miɲi kama ge mis ti, miɲi evidi ge mis dek kwa. ⁴⁵ Adaba nu *Wur ge Mis nara ti, nawayay ti mis tɛgru tɛwi do. Nara ti ga mɛgri tɛwi ana mis sawaɲ, navay sifa goro ga mambay mis kay ana naɲ. »

Yezu ahəngaraba zal wuluf Bartime a
(*Meciya* 20.29-34 ; *Luk* 18.35-43)

⁴⁶ Eslini Yezu akaba ndam madəbay naɲ ni akaba mis ndahaɲ kay bal tinjua a Zeriko a. Nday tɛbu taslaka a kesa nani ba ti tɛdi ahàr ana zal nahaɲ wulufani. Slimi gayanɲ Bartime, naɲ wur ge Time ; naɲ manjohadani digusa ka gəvay ge divi, ahəngalay zlam. ⁴⁷ Ara ecia mis tɛdɛm « Yezu zal Nazaret enja » ti adiki ana zlahay, adɛm ahkado : « Yezu *Wur ge Devit, nəsuk cicihi ti. » ⁴⁸ Eslini mis kay təlɛgi, tahi : « Lakakaba. » Naɲ ti ni azlahkivu kay kay sawaɲ, adɛm : « Wur ge Devit, nəsuk cicihi ti. » ⁴⁹ Yezu ara ecia zalay na ti ecik adɛm : « Zalumubiya naɲ a. » Nahkay tɛzalibiyu zal wuluf nakəɲ, tahi : « Zay nɲɛda, cikaba. Naɲ abu azalay kur. » ⁵⁰ Eslini zal nakəɲ azakaba azana ya ti ahəmbakabu na, ezligoru, ecikaba cəkwaɛ arəkioru ka Yezu nakəɲ. ⁵¹ Yezu ehindifiɲa ma, ahi : « Kawayay ti nəgruk mam ? » Zal wuluf ni ahəngriɲ, ahi ahkado : « Məsi, nawayay ti nipi divi akada ge mis ni bilegeni ti. » ⁵² Mək Yezu ahi : « Melefit ahənga kur a adaba kəfəkua ahàr a palam. » Ka ma geli hini epi divi huya. Ara epia divi a ti adəboru Yezu e divi bu.

11

Mis təmərivu ana Yezu ka ya ti ahuriyu a Zeruzalem ni
(*Meciya* 21.1-11 ; *Luk* 19.28-40 ; *Zeɲ* 12.12-19)

¹ Tòru tinjua cifa ka gəvay ga Zeruzalem a, nday gwar ka həma *Oliviye, kama ga kesa ndahaɲ Betfazi akaba Betani ni ti Yezu nakəɲ aslɛr ndam madəbay naɲ ni cɛ, ² ahi ana tay ahkado : « Dəgum a kesa teguni ya kama gekuli ni vu. Ekinjumiya nahəma, akədumi ahàr ana wur ga azonɲu məwəlani. Wur ga azonɲu nani ti maslaɲa acəlkiyu day-day faɲ ndo. Picehumbiya, zumubiya. ³ Ay tamal maslaɲa ehindifiɲa ma kə kuli a, ahi ana kuli “Kepicehəm ti kamam ?” nahəma, humi ahkado : “Bay geli awayay, ara ahəngarbiyu nihi huya.” »

⁴ Nahkay nday nakəɲ tòru. Tòru tinjua ti tɛdi ahàr ana wur ga azonɲu məwəlani ka mahay e mite bu. Tɛbu tepiceh ti ⁵ mis ndahaɲ e kidinɲ ge mis ya ti tɛbu eslini ni bu tahi ana tay ahkado : « Kepicehəm wur ga azonɲu ni ti kamam ? » ⁶ Eslini tɛhəngri ma ga Yezu ya ahi ana tay ni ana tay ; nahkay tɛmbrəɲ tay, tasləkabiya ana naɲ a. ⁷ Tàra tinjikia ana wur ga azonɲu na ka Yezu a ti tɛbaki azana, mək Yezu acəlkiyu katapəla. ⁸ Mis dal-dal eslini tapabivoru azana gatay e divi bu, mis ndahaɲ ti ni takwahabiyu slimberi a vadaɲ bu, tɛbəhadivoru bilegeni. ⁹ Yezu naɲ abu akoru ti mis ya kama gayanɲ akaba ya kələɲ gayanɲ ni taɲray salalay, tazləbay naɲ, tɛdɛm : « *Hozana ! Bay Melefit mɛgri sulum gayanɲ ana maslaɲa ya ti ara ana slimu gayanɲ a ni ! ¹⁰ Melefit mɛgri sulum ana maslaɲa ya ti ara azum bay ge Devit bəɲ geli ni ! Tazləbay Melefit drinɲ agavəla ! * »

¹¹ Tòru tinjua a Zeruzalem a ti Yezu ahuriyu a dalaka ga ahay gədəkani ge Melefit ni vu. Eslini eheliɲ eri, amənjəlɲ ka zlam dek. Amənjəlɲaba dek ti fat abi va bi,

* 11:10 Mənjay Limis 118.25-26.

məlakarawa ègia. Nahkay tàhəraya, təsləka akaba ndam madəbay naŋ kru mahar cœni na, tənɡoru gwar a Betani.

Yezu etikwesl mənɡəhaf ya èwi bəza do ni
(*Meciyu* 21.18-19)

¹² Tòru tìnjua a Betani a ti tåndəhad eslini hundum. Ge miledə gani, təsləka tənɡoru a Zeruzalem. Nday təbu takoru e divi bu ni ti ləwir àwərkaba Yezu a. ¹³ Ləwir àbu awər naŋ nahkay ti èpi mənɡ ga *wəruv mideni. Àra èpia ti àhədəkfəŋoru, àmənəfəŋ bəza gani, ay àŋgətfəŋ ndo, adaba sarta ge miwi bəza gani do. ¹⁴ Eslini Yezu àhi ana mənɡ ga zlam ni : « Day-day maslaŋa aməzum bəza gayak va do. »

Gayəŋ ya àdəm nahkay ni ti ndam madəbay naŋ ni ticia.

Yezu a ahay gəďakani ge Melefit ni bu
(*Meciyu* 21.12-17 ; *Luk* 19.45-48 ; *Zerj* 2.13-22)

¹⁵ Tòru tìnjua a Zeruzalem a ti Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gəďakani ge Melefit ni vu. Eslini àdi ahər ana mis təsəkumvoru zlam akaba ndam məsəkum zlam, mək ànjəki ka magaraya tay e mite va. Àhəmbəhadəba tabəl ga ndam mambay siŋgu na akaba mələŋ manjəhadəni ga ndam məsəkumoru kurkoduk na. ¹⁶ Mis ndahaŋ təbu təhuriyu àna zlam a ahay ge Melefit ni vu, mək təsləkaba àna naŋ a kwalac. Təbu tagray nahkay ti Yezu nakəŋ àcafəŋa tay a. ¹⁷ Mək àcahi zlam ana mis ya təbu eslini ni, àdəm : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àdəm : “Ahay goro zla ti atəďəm mələŋ ga jiba dek ga mahəŋgalavù Melefit.” † Ay lekələm ti kəmbatumkaba, ègia ahuzl ga ndam akal a. »

¹⁸ Àra àdəma nahkay ti gəďakani ga ndam *manjəlabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni ticia ; tàra ticia ti təďəbafəŋ divi ge mijin naŋ. Ay ti aŋgwaz àwərfəŋa tay kà naŋ a, adaba mis ndahaŋ ni dek ti pakama ya àcahi ana tay ni àgria ejep ana tay a. ¹⁹ Mələkarawa àra ègia ti Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təsləkaba a kəsa ni ba.

Mənɡəhaf ya ti Yezu etikwesl ni èkulia
(*Meciyu* 21.20-22)

²⁰ Ge miledə gani təbu tənɡoru a Zeruzalem. Təbu təsləkafəŋa kà gəvay ga mənɡ ga *wəruv ya ti Yezu àhi ma na nahəma, tìpi ti mikələni kəc akaba sliri gani dek. ²¹ Eslini Piyer àra àsərkia ka ma ga Yezu ya àhi ana mənɡ ga wəruv na ti àhi ana Yezu ahkado : « Məsi, mənjoru, mənɡ ga wəruv ya kətikwesl ni èkulia. » ²² Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Fumki ahər ke Melefit. ²³ Nəhi ana kəli nahəma, tamal ti maslaŋa ahi ana həma hini : “Radvaba, ru kədiyu a *dəluv gəďakani vu” nahəma, amagravu. Tamal ti àjalay ahər cə cə do, àfəkia ahər ke Melefit a, àsəra aməgri ere ye ti ehindi ni ti, zlam gani agravu. ²⁴ Nahkay nəhi ana kəli : Tamal ti kihindəm zlam, kahəŋgalum Melefit ti, fumki ahər ke Melefit, səruma kəŋgətuma àndava. Tamal kəgrum nahkay ti Melefit aməgri zlam ya ti kihindəmfiŋa ni dek ana kəli. ²⁵ Tamal ti kicikəmaba, kəbum kahəŋgalum Melefit ti, mbrəŋumfəŋa zlam ge mis ya ti tagudari ana kəli ni kà tay a, tamal àbu ni. Nahkay ti Bəŋ gekəli ya a huď melefit bu ni aməmbərfəŋa zlam gekəli ya kagudarum ni kə kəli a bilegeni. [²⁶ Ay tamal kəmbəŋumfəŋa zlam ge mis ya ti təgudari ana kəli na ka tay a do ni ti Bəŋ gekəli ya a huď melefit bu ni day aməmbərfəŋa zlam magudarani gekəli ni kə kəli a do.] »

Yezu agray təwi ti way àvi divi gani way ?
(*Meciyu* 21.23-27 ; *Luk* 20.1-8)

²⁷ Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təhuriyu a Zeruzalem keti. Yezu àra àhuriya a kəsa ni va ti àsawadavù a dalaka ga *ahay gəďakani ge Melefit ni bu. Naŋ àbu eslini ti gəďakani ga ndam *manjəlabakabu mis akaba Melefit ni, ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba gəďakani ndahaŋ tərəkia, ²⁸ təhi : « Kagraj təwi hini nahkay ti kəŋgət divi gani eley ?

† 11:17 Mənjay Izayi 56.7 ; Zeremi 7.11.

Way àvuk divi gani way ? » ²⁹ Yezu àhənggrifəŋ ana tay, àdəm : « Nu day nihindifiŋa zlam bəlaŋ kə kəli a. Kəhənggrumufəŋa nahəma, nu day nəhənggrifəŋ ana kəli, nədəfi bay ya ti àvu divi ge təwi ya ti nagray ni ana kəli. ³⁰ Nəhi ana kəli nahəma, *baray ge Zeŋ ya ti àbaray mis ni ti njədə gani Melefit àvi tək, tək day ti mis təvi aw ? Hənggrumufəŋ nimi ! »

³¹ Tàra ticia ma na nahkay ti tàgray gejewi e kidiŋ gatay bu, tədəm : « Tamal məhi : “Melefit àslərbiyu naŋ” hi, ara ahi ana leli : “Kəgəsumkabu pakama gayəŋ ni ndo ni ti kamam ?” ³² Ay tamal mədəm keti : “Mis təvi njədə gani” ti àrakaboru do. » Tədəm nahkay ti adaba mis tezl-tezleni eslini ni dek tədəm Zeŋ ti naŋ bay mahənggaray *pakama ge Melefit ededifəŋ ededifəŋeni. Tàgrafəŋa aŋgwaz kə mis tezl-tezleni nana, ³³ nahkay təhənggrifəŋ ana Yezu, təhi : « Leli məsər do. » Eslini Yezu àhi ana tay : « Nu day nədəfi bay ya ti àvu divi ge təwi ya ti nagray ni ana kəli do bilegeni. »

12

Ma gozogul àki ka ndam məwəs vədaŋ
(*Meciyə* 21.33-46 ; *Lək* 20.9-19)

¹ Yezu àhi ma ana mis ni keti àna ma *gozogul. Àdəm ahkado : « Zal nahaŋ àbu nahəma, àjavù məŋ ga zlam * a vədaŋ gayəŋ vu, àcafəŋ azlaw tekesl, àgraya məlaŋ ga mədəcaya yam ga bəza ga məŋ ga zlam na, àkay ləli zəbalani, mis acəlkiyu ka ahər gani ga majəgay vədaŋ ni. Kələŋ gani àfivù vədaŋ ni ana mis a ahar vu ti təwəs, mək àsləka, òru e mirkwi zlam gayəŋ. ² Sarta ga məpalay bəza ga zlam ni àra ènjia ti bay ga vədaŋ ni àslərbiyu bay məgri təwi afa ga ndam məwəs vədaŋ ni ti təhələkaboru ja gani gayəŋ. ³ Ay bay məgri təwi ni àra ènjia ti ndam məwəs vədaŋ ni təgəs naŋ, təzləb mək tàgaray naŋ, araŋa day àzay a ahar vu ndo. ⁴ Eslini bay ga vədaŋ ni àslərbiyu bay məgri təwi nahaŋ keti. Àra ènjia ti nday nakəŋ təsi aday a ahər vu, tindivikaba cəf cəf. ⁵ Nahkay bay ga vədaŋ ni àslərbiyu mis nahaŋ keti. Naŋ nani ti təkaf naŋ gweha. Àslərbiyu mis ndahaŋ kay keti. Tàra tijnia ti ndam məwəs vədaŋ ni təzləb ndahaŋ, ndahaŋ ni ti ni təbzal tay. ⁶ Kələŋ gani nahəma, bay ga vədaŋ ni mis àgəjənifəŋ bəlaŋ ciliŋ. Maslaŋa nani ti wur gayəŋ, awayay naŋ dal-dal. Àdəm : “Wur goro ni ti atəgəsiki ma.” Nahkay zla ti àslərbiyu naŋ afa gatay. ⁷ Ay ndam məwəs vədaŋ ni tàra tìpia wur na naŋ àbu ara ti təzlapay e kidiŋ gatay bu, tədəm ahkado : “Naŋ tegəni ti mekeji gayəŋ ; məmbrəŋ naŋ ba, makađum naŋ ; nahkay ti vədaŋ ni emigi geli.” ⁸ Àra ènjikia ka tay a ti təgəs naŋ yaw, təkaf, təzaba kisim gayəŋ na a vədaŋ ni ba, tizligoru.

⁹ « Nədəm nahəma, bay ga vədaŋ ni amasləkabiya ti aməgri mam ana ndam məwəs vədaŋ ni mam ? Amabazl ndam məwəs vədaŋ ni, mək aməvi vədaŋ ni ana mis ndahaŋ. ¹⁰⁻¹¹ A Wakita ge Melefit bu àbu məbəkiani nahkay hi :

“Akur nahaŋ àbu ti ndam mələm ahay təwayay magray təwi àna naŋ ndo.

Ay ti akur gani nani ègia akur ya akay ahay na dek sawaŋ.

Ere nani ti təwi ga Bay Melefit,

agri ejep ana leli.” †

« Lekulum kəjəngəm ma nani ndo waw ? »

¹² Gəđákani nakəŋ təsəra Yezu àdəmki ma *gozogul ni ti ka tay. Tàra təsəra ti tawayay təgəs naŋ. Ay mis təbu eslini kay ti təgəs naŋ ndo, adaba aŋgwaz àwəra tay a. Nahkay təmbərəŋ naŋ, təsləka.

Hadam ya tərəli ana bay ga ndam Rom ni
(*Meciyə* 22.15-22 ; *Lək* 20.20-26)

¹³ Yezu naŋ àbu eslini nahkay ti təslərkiyuni ndam *Feriziyəŋ akaba ndam ndahaŋ ya təcəbay bay *Erot ni. Tawayay ti mədəm ma magədavani ti təgəsiki naŋ. ¹⁴ Tàra tijnikia ti təhi ahkado : « Məsi, məsəra nak ti kədəm ma ge jiri. Aŋgwaz àwərfəŋa kur kə pakama ge mis ya təcəmkuk na do ; ku kə meleher ga way ga way do day kəgray aŋgwaz do,

* 12:1 Məŋ ga zlam nani ti *viŋ. † 12:10-11 Limis 118.22-23.

kacahi zlam ya Melefit awayay ni ana mis àna jiri gani sawaṅ. Ay ti Melefit àvia divi ana leli ga mabèhadi hadam ana *bay gəḍakani ga ndam Rom a tək, àvi ana leli ndo waw ? Mabèhadi tək, mabèhadi ba waw ? »

¹⁵ Eslini Yezu àsəra tawayay ti mis ndahaṅ tédəm nday ndam jireni, ay ti nday ndam jireni do. Nahkay àhi ana tay ahkado : « Kəhəlumfua eyə a ti kamam ? Ŋga zumubiya siṅgu akur-akurana ti namənjaki day nimi. » ¹⁶ Nahkay tədibiyu bəlaṅ. Tàra tavia ti èhindifiṅa ma kà tay a, àdəm ahkado : « Àki ka siṅgu hini ti mazavu ga ahàr ga way ? Slimi mabəkiani ni ti ga way ? » Təhəṅgrifəṅ, təhi ahkado : « Ga bay *Sezar. » ¹⁷ Nahkay naṅ nakəṅ àhi ana tay ahkado : « Həṅgrumi zlam ga bay Sezar ni zlam gayaṅ, ge Melefit ti ni həṅgrumi ana Melefit zlam gayaṅ. » Eslini ma gayaṅ ya ti àhi ana tay ni àgria ejep ana tay a dal-dal.

Mis taṅgaba e kisim ba eḍeḍiṅ a waw ?

(Meciya 22.23-33 ; Lük 20.27-40)

¹⁸ Eslini ndam *Seduseyeṅ ndahaṅ tərəkia ka Yezu a. Ndam Seduseyeṅ tédəm mis àməta ti àṅgaba e kisim ba koksah. Nahkay nday nakəṅ təhi ana Yezu ahkado : ¹⁹ « Məsi, Məwiz àbiki ana leli a wakita gayaṅ ni bu, àdəm ahkado : “Tamal mis nday kà məṅ gatay, mək bəlaṅ gani àməta, àmbərba wal gayaṅ a, wal ni èwii wur ndo nahəma, ahàr àdəm wur ga məṅani ni azay wal ni, ti tîwieya mekeji ana wur ga məṅani ya àmət na.” † ²⁰ Yaw mis ndahaṅ təbu adəskəla kà məṅ gatay, gəḍakani gatay ni àda wal a. Àra àza wal na ti èwififiṅa wur a ndo, mək zal ni àməta. ²¹ Àra àməta ti mimbiki gayaṅ ni àzay wal ni. Àra àza wal na ti naṅ day èwififiṅa wur a ndo, mək àməta. Naṅ ya mahkər ni day àgray nahkay, mək àməta. ²² Nahkay nday adəskəlani ni dek tàza wal na day tiwififiṅa wur a ndo, mək nday dek tàməta. Kələṅ gani wal ni day àməta. ²³ Ay ka fat ya ti mis ataṅgaba e kisim ba nahəma, wal ni ti way bəlaṅ e kidifiṅ gatay bu amazay way ? Nday adəskəlani ni dek tàza naṅ a ni. »

²⁴ Ay Yezu nakəṅ àhəṅgrifəṅ ana tay, àdəm ahkado : « Majalay ahàr gekuli ti kigeni do. Adaba mam ? Adaba kicumaba ma ga Wakita ge Melefit ya Məwiz àbiki na ndo, kəsərum njəda ge Melefit do palam. ²⁵ Nəḍəm nahəma, ka ya ti mis atəməta mək ataṅgaba e kisim ba ni ti zawal ataday wál va do, wəwal day ataday zawal va do. Atanjəhad dek akada ga *məslər ge Melefit ya təbu a huḍ melefit bu ni. ²⁶ Ay tamal ti mazlapaki ka ma ge mis ya taṅgaba e kisim ba nahəma, kəjeṅgum wakita ge Məwiz ni ḍay-ḍay ndo aw ? Kəjeṅgum ma àki ka məṅgəhaf ya ti aku àgəs ni ndo aw ? Eslini Bay Melefit àhi ana Məwiz ahkado : “Nu Melefit ga Abraham, nu Melefit ga Izak, nu Melefit ge Zekur.” § ²⁷ Melefit ti naṅ Melefit ga ndam ya àna sifa ni, do ni ti ga nday ya təməta ni do. Lekuləm ti majalay ahàr gekuli ti kigeni do simiteni. »

Divi ge Melefit ya ti ahàr àdəm mis tégəskabu enji ni ti weley ?

(Meciya 22.34-40 ; Lük 10.25-28)

²⁸ Eslini zal nahaṅ naṅ àvu, naṅ bay *məsər Wakita ge Melefit, ècia ma gatay na, àsəra Yezu àhia ma sulumana ana ndam *Seduseyeṅ na. Nahkay ti àrəkioru, èhindifiṅa ma, àhi ahkado : « *Divi ge Melefit ya ti ahàr àdəm mis tégəskabu enji ni ti weley ? » ²⁹ Yezu àhəṅgrifəṅ, àhi : « Divi ge Melefit ya ti ahàr àdəm mis tégəskabu enji ni ti nihi : “Ci zal Izireyel : Bay Melefit geli nahəma, naṅ Bay naṅ bəlaṅ. ³⁰ Wayay Bay Melefit gayak àna huḍ bəlaṅ, àna sifa gayak dek, àna majalay ahàr gayak dek akaba àna njəda gayak dek.”

* ³¹ Divi ye cə ni day nihi : “Wayay ndam ya nak kəbu akaba tay ni akada ya kawayay ahàr gayak gayakani ni.” † Divi nday ndani cəni ni ti ahàr àdəm mis tégəskabu tay àtam divi ndahaṅ ni dek kwa. » ³² Mək bay məsər Wakita ge Melefit nakəṅ àhəṅgrifəṅ, àhi ahkado : « Yawa Məsi ! Ere ye ti kəḍəm ni ti jiri eḍeḍiṅ. Bay Melefit ti naṅ bəlaṅ həya, bay nahaṅ àbi. † ³³ Tamal ti kawayay naṅ àna huḍ bəlaṅ, àna majalay ahàr gayak

† 12:19 Mənjay Mənjəkiani 38.8 ; Mimbiki 25.5-6. § 12:26 Mənjay Mahərana 3.2, 6, 15-16.

* 12:30 Mimbiki 6.4-5. † 12:31 Levi 19.18. † 12:32 Mənjay Mimbiki 4.35 ; Izayi 45.21.

dék akaba àna njéda gayak dék zla nahéma, àtama sэдaga ya tэbi na akaba zlam ya tislifi na dék àna sulumana. Tamal ti kawayay mis ya nak kэbu akaba tay ni akada ya kawayay ahàr gayak gayakani ni nahéma, nani day àtama sэдaga dék àna sulumana. »³⁴ Zal nakəj àra àhəngrifəjə kigeni a ti Yezu àsəra naŋ bay məsər zlam. Nahkay àhi ahkado : « Nak kэbi drij drij akaba *Məgur ge Melefit bi. » Kələj gani maslaŋa ya ti azay njéda gayəj ge mihindifiŋa ma nahaŋ a ni ti àbi va bi.

Bay gэдakani ya amara ni naŋ wur ge Devit aw ?
(*Meciyə 22.41-46 ; Lək 20.41-44*)

³⁵ Yezu naŋ àbu acahi zlam ana mis a dalaka ga *ahay gэдakani ge Melefit ni bu. Àhi ana tay : « Ndam *məsər Wakita ge Melefit ni tэдəm *Krist *Bay gэдakani ya amara ni naŋ *Wur ge Devit ti ahəmamam ?³⁶ Ambatakani do, Devit naŋ naŋani àna ahàr gayəj àdəm àna njéda ga *Məsuf Njəlatani ahkado :

“Bay Melefit àhi ana bay goro :

Njəhada gwar kà ahar ga daf goro a, a məlaŋ ga gэдakani va.

Ndam ezir gayak ti anabəhad tay kə meleher gayak

akada ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəcəlki ka tay.” §

³⁷ « Nэдəm nahéma, Krist nani ti Devit àna ahàr gayəj tekefi azalay naŋ bay gayəj. Ay tamal nahkay ti təzalay naŋ wur ge Devit keti ti kamam ? » Eslini mis dal-dal tэbi slimi ana pakama gayəj ya ti àhi ana tay ni. Pakama nani àbəlafəjə kà tay a.

Bumvu slimi àna ndam məsər Wakita ge Melefit ni
(*Meciyə 23.1-36 ; Lək 20.45-47*)

³⁸ Yezu naŋ àbu acahi zlam ana tay nahkay ti àdəm ahkado : « Bumvu slimi, do ni ti ndam *məsər Wakita ge Melefit ni atagosay kəli. Nday ti tawayay məbakabu məgudi, təsawadəy àna naŋ riya ; tawayay ti mis təgri sa ana tay a gosku bu kə meleher ge mis dék ;³⁹ tawayay manjəhadvani e kərsi ga gэдakani vu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit bu akaba ka məlaŋ məzum zlam ga wuməri. ⁴⁰ Nday gani tэbu təhəlfəjə zlam kà wál madakway a, tэbu təpəski ka mahəŋgalay Melefit adəba tawayay ti mis təmənjaləj ana tay. Nahkay ti Melefit amagrafəjə seriya kà tay a, amatraḅ tay kay amatam ge mis ndahaŋ ni dék. »

Sэдaga ga wal madakway ya araŋa gayəj àbi ni
(*Lək 21.1-4*)

⁴¹ Eslini Yezu naŋ àbu manjəhadani digusa kà gəvay ga zlam məbəviyu siŋgu ga sэдaga ni. Mis tэbu eslini kay tэbiyu siŋgu ; naŋ nakəj amənjaləj kà tay ahəmamam tэbiyu siŋgu ni : ndam ge elimeni kay tэbu tэbiyu siŋgu dal-dal. ⁴² Nday tэbu tэbiyu nahkay ti wal madakway nahaŋ araŋa gayəj àbi àra àbiyu siŋgu akur-akurani ciḅ-ciḅeni cə ; siŋgu ciḅ-ciḅeni cəeni ni agray siŋgu fad. ⁴³ Yezu àra epia ti àzalay ndam madəbay naŋ ni, àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kəli nahéma, wal madakway hini ti araŋa gayəj àbi, ay siŋgu ya àbiyu a zlam ga sэдaga ni vu ni ti àtama ge mis ndahaŋ ya tэbiyu na dék, ⁴⁴ adəba mis ndahaŋ ni dék tэbiyu siŋgu ya tэгəjəni fəj kà tay təsər ere ye ti tagray àna naŋ ni va do ni ; wal hini ti ni araŋa gayəj àbi, ay ti àbiya siŋgu ya àfəj na dék. Siŋgu gayəj nahaŋ ga məsəkum zlam məzumani àgəjəni fəj ndo. »

13

Yezu àdəm etembedkaba ahay gэдakani ge Melefit na
(*Meciyə 24.1-2 ; Lək 21.5-6*)

¹ Kələj gani Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təhəraya a *ahay gэдakani ge Melefit ni ba. Nday tэbu təhəraya nahéma, bəlaŋ e kidiŋ ga ndam madəbay naŋ ni bu àhi ahkado : « Məsi, ŋga mənjaləj ka akur gэдakani ya tэдəzl ahay ni àna naŋ ni day ti, tigi eri ni ! »

² Ay Yezu àhəngrifəjə, àhi ahkado : « Àbi kipiya ahay hini medezleni àna akur gэдakani

na do aw ? Etembedkaba besek-besek, ku akur bəlaŋ day amanjəhadki ka akur nahəŋ ya do. »

Yezu azlapaki ka sarta ya amara ni

(Meciyə 24.3-14 ; Lük 21.7-19)

³ Tòru tɪnjua ka ahàr ga həma *Oliviyə a nahəma, Yezu ànjəhadà digusa, amənjoru *ahay gəđakani ge Melefit ni. Eslini Piyer, Zek, Zeŋ akaba Andre təbu kà gəvay gayaŋ ciliŋ. Nday nakəŋ tihindifiŋa ma, təhi ahkado : ⁴ « Hiaba ana leli a, ere gani amagravu ti ananaw ? Aməsərkaba sarta ya zlam nani đek amagravu wudak na ti ahəmamam ? »

⁵ Eslini Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Bumvu slimi, maslaŋa àgosay kuli ba. ⁶ Adaba mis kay atara, ku way way do aməđəm naŋ ti nu, aməđəm naŋ ti *Bay gəđakani ya amara ni. Nahkay atagosay mis kay. ⁷ Mis atagraŋ silik kè cifeni akaba kè driŋeni, ekicum ma gani. Kicumma ti kəgrum aŋgwaz ba. Ahàr àđəm zlam nday nani təgravu kwa. Ku tamal təgrava nahkay nəŋgu ni, mandav ga duniya faŋ do. ⁸ Ndam ga had ndahaŋ atakadvu akaba ndam ga had ndahaŋ, bəbay ndahaŋ akaba bəbay ndahaŋ. Had amadađay a kəsa gərgərani ndahaŋ bu, ləwir day amələbu a kəsa gərgərani ndahaŋ bu. Zlam nday nani đek ti mənjkə ga daliya ciliŋ : zlam nday nani ti akada ga wur ya ajibiyu aslər ana wal a hud bu ni. ⁹ Ay lekulum ti bumvu slimi. Mis atəgəs kuli, atoru àna kuli ka mələŋ ge seriya. Atəzləb kuli a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit bu. Atagrafəŋa seriya kè kuli kè meleher ga gəđakani ga ngumna akaba bəbay a, adaba lekulum ndam goro. Nahkay ti nday gani etici ma gekuli ya akazlapumku ni. ¹⁰ Wudaka mələŋ andav nahəma, ahàr àđəm mis təhi *Ma Məweni Sulumani ana mis ga had gərgərani ni đek day kwa.

¹¹ « Yaw ka ya ti atəgəs kuli, atoru àna kuli ka mələŋ ge seriya nahəma, ere ye ti akəđəmum ni àhəli ahàr ana kuli ba. Ka fat nani Melefit aməhi ere ye ti akəđəmum ni ana kuli ; đəmum ma gani nani. Nahkay akəđəmum ma nani ti lekulum lekulumeni do, aməđəm ma nani ti *Məsuf Njəlatani. ¹² Ka sarta gani nani ti mis atəsəkumoru bəza ga məŋ gatay ti təbazl tay, ata bəŋ ga bəza day atəsəkumoru bəza gatay. Bəza ti ni etizirey ata bəŋ gatayani akaba ata məŋ gatayani, atəsəkumoru tay ti təbazl tay. ¹³ Mis đek etizirey kuli adaba lekulum ndam goro. Ay ti maslaŋa ya ti aməmbərəŋ nu do duk abivoru ana vad ga mandav ga sifa gayaŋ ni ti, Melefit amahəŋgay naŋ. »

Zlam magəđavani ya àbəlay do fererani ni

(Meciyə 24.15-28 ; Lük 21.20-24)

¹⁴ « Zlam magəđavani ya àbəlay do fererani, eziŋ zlam đek ni, amagravu. * Amagrava ti ekipum naŋ ka mələŋ ya àgəski do ni. » (Bay ya ti ejeŋgey ma hini ni ti ahàr àđəm mıcı lala). « Ekipuma naŋ a ti ahàr àđəm ndam ya ka had *Zude ni təcuhworu a həma vu kwa. ¹⁵ Maslaŋa ya ti naŋ ka *dalahar ga ahay gayaŋ ni àhəraya, àhuriyu a ahay vu ga məhəlaya zlam gayaŋ a day ba. Məhəraya məcuhway sawaŋ. ¹⁶ Maslaŋa ya ti naŋ a vədaŋ bu ni ti ni, aŋga a magam ga mara mazay azana gayaŋ a ba. Məcuhway sawaŋ. ¹⁷ Ka sarta gani nani ti wál a hud akaba nday ya ti bəza təfəŋ kà tay ka ahar ni atasay cicihi ! ¹⁸ Nahkay ti həŋgalum Melefit ti ere gani nani àgravu ge milevi ba, ¹⁹ adaba ka sarta gani nani ti mis atəkakay daliya kay atam daliya ndahaŋ ya mis təkakabiyu kwa ahaslani ka ya ti Melefit àgraya mələŋ a duk àbivaya ana kana ni. Kələŋ ga daliya nani ti daliya ndahaŋ atələbi akada nani day-đay va bi. ²⁰ Bay geli àđəm sarta gani nani aməpəs do, do ni ti maslaŋa àbi amatamfəŋa kà daliya nana bi. Melefit àđəm aməpəs do ni ti azuhva ndam gayaŋ ya adaba tay a ni palam. ²¹ Ka sarta gani nani ti tamal maslaŋa ahi ana kuli ahkado : “Pum *Krist naŋ àbu ahalay !” ahkay do ni : “Pum naŋ àbiyu tegi !” nahəma, kəgəsumiki ma gayaŋ ni ba. ²² Adaba mam, ndam ndahaŋ atara tasəkad malfada, ku way way do aməđəm naŋ Krist ahkay do ni naŋ bay məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis. Atagraŋ zlam ya ti mis tìpi đay-đay ndo ni akaba zlam ya ti aməgri ejep ana mis ni. Tamal agravu tata ni, tawayay mesipet ndam ya ti Melefit adaba tay a ni. ²³ Lekulum zla nahəma, bumvu slimi, adaba nəhiva ana kuli a àndava. »

* 13:14 Mənjay Deniyel 9.27 ; 11.31 ; 12.11.

Manja ga Wur ge Mis a

(Meciyu 24.29-31 ; Luk 21.25-28)

²⁴ « Ay ka sarta gani nani, kələŋ ga daliya ni zla nahəma, fat amacaday mələŋ va do, kiya day amasladay mələŋ va do. ²⁵ Boŋgur atətədbiyu e melefite bu, atadəgaya a ga had a ; zlam njədə-njədani a huɗ melefite bu atədaday a mələŋ gatay bu. ²⁶ Ka sarta gani nani ti mis etipi nu *Wur ge Mis anara a maklabasl ba àna njədə kay akaba masladay goro a. † ²⁷ Ka sarta gani nani ti anəslərbiyu *məslər ge Melefite ga macakalakabu ndam ya Melefite àdaba tay a ni kè sliri ga mələŋ fadani ni dek ; ku ka mələŋ driŋeni weley weley do dek anəcakalakabu mis ka ahar bələŋ. »

Yezu azay mazavu ga mən ga wəruv

(Meciyu 24.32-35 ; Luk 21.29-33)

²⁸ « Nazay mazavu gani akada ga mən ga *wəruv ni, ahàr àdəm kicəm kwa : ka ya ti àbakaba slimberi a mək eɗi nahəma, kəsəruma mədərdər ènjia wudak. ²⁹ Nahkay day tamal kipurəma zlam ya nəhi ana kuli ni naŋ àbu agravu nahəma, sərunki nu *Wur ge Mis nəbu cifa, nɨnjia wudak. ³⁰ Nəhi ana kuli nahəma, wudaka mis ya təbu ka dala nihi ni təmət dek ti zlam nday nani dek amagrava day kwa. ³¹ Mələŋ ya agavəla akaba mələŋ ya a ga had ni amandav, ay ti ma goro ya nədəm ni amandav day-day do. »

Njəhadum eri

(Meciyu 24.36-44)

³² « Ay ti ma ga vad gani akaba njemdi gani zla nahəma, maslaŋa àbi àsər bi. *Məslər ge Melefite ya a huɗ melefite bu ni day təsər do, nu Wur ge Melefite tekeɗi nəsər do, si Baba Melefite day kwa ti àsəra. ³³ Nahkay ti bumvu slimi, njəhadum eri, adaba kəsərumsarta gani nani do. ³⁴ Amagravu akada ga maslaŋa ya naŋ àbu akoru e mirkwi gayan ni. Wudaka ara asləka ti àmbərfəŋ ahay gayan kà ndam ya təgri tawi ni, èdikaba tawi na ana tay a. Àhi ana bay ya ahətay mahay ni “Njəhadum eri” mək asləka. ³⁵ Nahkay ti lekulum day njəhadum eri, adaba kəsərumsarta ga bay ahay gekuli ya amasləkabiya na do. Cə amasləkabiya ga məkakarawa, cə ga huɗ ya vad, cə ka ga ya ti agwazl təzlah ni, cə ahkay do ni ge miledu ti kəsərumsarta do. ³⁶ Nahkay ka sarta ya ti aməzlərəvkiaya ke kuli a bəsələŋ nahəma, àdi ahàr ana kuli lekulum e dɛwir bu ba. ³⁷ Ere ye ti nəhi ana kuli ni ti nəhi ana mis dek : Njəhadum eri. »

14

Gədəkani ga ndam Zəde tagray dabari ge mijin Yezu

(Meciyu 26.1-5 ; Luk 22.1-2 ; Zeŋ 11.45-53)

¹ Vad àvu cə, tara tagray wuməri ga *Pak ; wuməri gani nani ti tidivù dipen *miwisinini do. Eslini gədəkani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefite ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefite ni təgray sawari ti təgəs Yezu àna wir-wir, tawayay takad naŋ. ² Nday nakəŋ tədəm : « Məgəs naŋ a wuməri ni vu ba, adaba tamal magray nahkay ti mis dal-dalani ni atəmbərəŋ leli do, etizligeya silik a kəsa va. »

Wal nahaŋ abəki tersel ka ahàr ga Yezu

(Meciyu 26.6-13 ; Zeŋ 12.1-8)

³ Yezu naŋ àbu a Betani, a ahay bu afa ga Simu zal ambələk ni. Naŋ àbu manjəhadani azum daf. Eslini wal nahaŋ àhurkiviyu ka tay àna tersel njəlatani ge siŋgu kayani a kolombu sulumani bu. * Tersel gani nani ti təzalay nardu. Èheɓkia ma ga kolombu na, àbəkɨ tersel ni ka ahàr ga Yezu. ⁴ Gayan ya àbəkɨ ni ti àwəria bəruv ana mis nday ndahaŋ e kidin ge mis ya təvu eslini ni ba ; təzlapay e kidin gatay bu, tədəm ahkado : « Àgudar tersel hini ti kamam ? ⁵ Hojo amal təsəkumoya, təŋgəta àtam sulay jik din diŋ mahkər, tidi siŋgu gani ana ndam talaga do aw ? » Nahkay tələgi ana wal nakəŋ ŋgak-ŋgak.

† 13:26 Deniyel 7.13. * 14:3 Kolombu gani nani ti təgray àna akur sulumani ya təzalay elbetir ni, siŋgu gani kay.

⁶ Eslini Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Mbrəŋum naŋ ! Kəhəlumi muru ti kamam ? Zlam gayaŋ ya àgru ni ti àbəlay. ⁷ Ndam talaga zla nahəma, nday təbu akaba kəli kəlavaf ; kəgrumi sulum ana tay akada ya kawayum ni tata. Ay nu zla ti ananjəhad akaba kəli kəlavaf do. ⁸ Wal hini àgra zlam ya ti agray tata na : àbəkua tersel ka vu a ti àslamatakabá nu ga məfiyu nu e evid va. ⁹ Nəhi ana kəli nahəma, a məlaŋ bu dek, ku eley eley do atədəmoru *Ma Məweni Sulumani ni zla nahəma, ataŋgəhad ere ye ti wal hini àgray ni daya. Nahkay ti wal ni amagəjazlki ahàr ke mis do. »

Zudas awayay asəkumoru Yezu

(Meciya 26.14-16 ; Lək 22.3-6)

¹⁰ Zudas Iskariyot biliŋ a huđ ga ndam *madəbay Yezu kru mahar cəeni ni bu òru afa ga gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ga mədəfiki Yezu ana tay ti təgəsa naŋ a. ¹¹ Nday nakəŋ tàra ticia ma gayaŋ na ti təmərva dal-dal, təhi : « Tamal kədəfikia Yezu ana leli a ti aməvuk siŋgu. » Kələŋ gani Zudas nakəŋ àdəbay divi ga mədəfiki Yezu ana tay.

Ndam madəbay Yezu taslamalakabu zlam məzumani ga wuməri ga Pak

(Meciya 26.17-25 ; Lək 22.7-14, 21-23 ; Zeŋ 13.21-30)

¹² Vad ye enjenjeni ga wuməri ge dipəŋ *miwisiŋeni do ni ènjia. A vad ga wuməri ga *Pak nani ti tisiŋi bəza təmbak ana Melefit. Eslini ti ndam *madəbay Yezu ni tihindifiŋa ma kà Yezu a, təhi ahkado : « Kawayay ti mòru māsalamatukkabu zlam məzumani ga wuməri ga Pak ni ti eley ? » ¹³ Eslini Yezu àslər ndam madəbay naŋ bebem cə, àhi ana tay : « Dəgum a kəsa gəđakani ni vu. Ekinjəmiya nahəma, akəbumkabu ahàr akaba zal nahaŋ àcahbiya yam a mandaray va. Ekipuma naŋ a ti dəbumiyu naŋ ka məlaŋ gayaŋ ya ti ahuriyu ni. ¹⁴ Akəhurumiya ti hindəmfiŋa ma kà bay ahay na, humi ahkado : “Məsi geli àdəm : Ahay goro ya ti anara nəzumviyu zlam ga wuməri ga Pak ni akaba ndam madəbay nu ni ti neley ?” ¹⁵ Eslini bay ahay ni amədəfiki ahay nahaŋ gəđakani ka ahàr ga ahay nahaŋ ana kəli, zlam dek àvu maslamatakavani àndava. Slamatumikabu zlam məzumani ni ana leli ti eslini. » ¹⁶ Ndam madəbay Yezu cəeni ni tàsləka, tòru a kəsa ni vu. Tòru tinjəa ti tədi ahàr ana zlam ni dek akada ga pakama ga Yezu ya àhi ana tay ni, mək tàslamalakabu zlam ga wuməri ga Pak ni.

Yezu àdəm : « Maslaŋa e kidiŋ ga ndam madəbay nu ni bu ara ejiŋ nu »

(Meciya 26.20-25 ; Lək 22.14 ; Zeŋ 13.21-30)

¹⁷ Məlakarawa àra ègia ti Yezu akaba ndam madəbay naŋ kru mahar cəeni ni tinjəa a ahay ni va. ¹⁸ Eslini təhuriya tənjàhadkabá birra, təbu təzum zlam ti Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, biliŋ gekəli ya məzumkabu zlam ni aməsəkumoru nu. » ¹⁹ Ma ga Yezu ya àdəm ni ti àhəlia ahàr ana ndam madəbay naŋ na dek. Ku way way do e kidiŋ gatay bu biliŋ àna biliŋeni naŋ àbu àdəm : « Nu do, do waw ? » ²⁰ Yezu àhi ana tay : « Mis biliŋ e kidiŋ gekəli kru mahar cəeni ni bu, maslaŋa ya ti mətəlkabiyu ahar a halaf vu ni. » ²¹ Àdəm keti : « Nu *Wur ge Mis nara nəmət akada ga pakama ge Melefit ya àdəm a Wakita gayaŋ bu ni. Ay ti zləzlada afa ga maslaŋa nani ya ti asəkumoru Wur ge Mis ni ! Hojo akal tiwiewa naŋ a ndo. »

Yezu avi daf ge Melefit ana ndam madəbay naŋ ni

(Meciya 26.26-30 ; Lək 22.14-20 ; 1 Koreŋ 11.23-25)

²² Ka ya ti təzum zlam nahəma, Yezu àzay *dipəŋ, àgri səsi ana Melefit, èsekaba, àbi ana ndam madəbay naŋ ni. Àhi ana tay : « Zuma, hini ti aslu ga vu goro. » ²³ Kələŋ gani àzay hijiyem akaba zum, àgri səsi ana Melefit keti, àvi ana tay, nday dek tisi. ²⁴ Àhi ana tay : « Hini ti mimiz ga vu goro. Àna mimiz hini ti Melefit awəlkabu pakama gayaŋ akaba ge mis. Aməŋgəzaya a vu goro ba ti ga mahəŋgay mis kay. ²⁵ Nəhi ana kəli nahəma, enisi zum ge wur ge *viŋ va do, si a vad ya ti enisi zum məweni a *Məgur ge Melefit bu ni kwa. » ²⁶ Tàra təzuma zlam na ti nday nakəŋ təzləbay Melefit àna limis, təhəraya e mite va, təcəloru a həma *Olivie vu.

Yezu àdám : « Piyer amədám àsər nu do »

(*Meciyu* 26.31-35 ; *Luk* 22.31-34 ; *Zerj* 13.36-38)

²⁷ Nday təbu takoru ti Yezu àhi ana tay : « *Lekulum* dek ekijumkia ke divi a, adaba àbu mabəkiani a Wakita ge Melefit ni bu, Melefit àdám amakadkia bay majəgay təmbəmbak na ka tay a, nahkay təmbəmbak ni etedevu kway-kwayay. † ²⁸ Anəmət, ay ka ya ti anarğaba e kisim ba nahəma, akədumu ahàr e Gelili. » ²⁹ Eslini Piyer àhi : « Ku mis dek tijikia ke divi a nəngu ni, nu ti nijikia do. » ³⁰ Ay Yezu àhəngrifənj, àhi : « Nəhuk nahəma, nak ti kani kani a, a huđ ga məlavad bu wuđaka agwazl azlah sak cə ti akədám sak mahkər kəsər nu do timey. » ³¹ Eslini Piyer nakənj àdám : « Aha, nahkay do. Nu ti ku tamal ti məmətkabu nəngu nahəma, ŋgay nəsər kur do ni ti nədám do simiteni. » Ndam *madəbay Yezu ndahaŋ ni dek day tədám akada ge Piyer ni.

Yezu ahəngalay Melefit e Gecimeni

(*Meciyu* 26.36-46 ; *Luk* 22.39-46)

³² Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tòru ka mələŋ nahəŋ, mələŋ gani nani ti təzalay Gecimeni. Tòru tinjua eslina ti Yezu àhi ana tay : « Njəhaduma ahalay a hayaŋ, nakoru nahəngalay Melefit. » ³³ Àzalay Piyer, Zek, akaba Zerj, tòru cak. Eslini ti anğwaz àdəgaki ka Yezu nakənj dal-dal, məbəruf atikaba kwir kwir. ³⁴ Àhi ana tay : « Məbəruf atukaba, akada nara nəmət. Njəhaduma ahalay a, njəhadum eri. » ³⁵ Naŋ nakənj àhədakfəŋa kà tay a òru cak, àndəhad a huđ a huđ, àhəngalay Melefit ti acakay daliya ka sarta nani ba. ³⁶ Àdám : « Aba, ‡ Bəba, zlam dek kisliki magrani ; hədakfua daliya hina, nəcakay ba ti. § Ku nədám nahkay nəngu ni, nawayay ti ere ya nak kawayay ni kwa do ni, goro ya nu nawayay ni do. »

³⁷ Àra àhəngala Melefit a nahkay ti anğəkia ka ndam madəbay naŋ mahkərani na, àdi ahàr ana tay nday e dəwir bu. Èpidək tay, àhi ana Piyer : « Simu, kway-kway kinji dəwir aw ? Kəbesey manjəhadani eri njemdi biliŋ koksah aw ? ³⁸ Njəhadum eri, həngalum Melefit ti ka ya ti *Seteni esipet kuli ni ti kijumkia ke divi a ba. Məbəruf ge mis awayay magray zlam sulumani, ay ti èsliki do, adaba aslu ga vu gayaŋ gedebeni. »

³⁹ Yezu anğəvù, òru àhəngalay Melefit keti, akada gayaŋ ya ti àhəngalay piŋani ni. ⁴⁰ Àra àhəngala nahkay ti anğəkia ka ndam madəbay naŋ na keti. Àdi ahàr ana tay nday e dəwir bu, tàmətabkaba ga manjəhadana eri a. Tàra tèpidəkva ti tèsər ere ye ti təhi ni do. ⁴¹ Anğəvù keti ya mahkər. Àra àsləkabiya ti àhi ana tay keti : « Kekileŋa kinjum dəwir aw ? Kekileŋa kəpəsumaba waw ? Sarta ènjia. ŋga pəm, tara təgəsi nu, nu *Wur ge Mis, ana ndam magudar zlam ni. ⁴² Cikumaba, mədəgumkioru ka tay. ŋga pəm, maslaŋa ya ti ara agəsi nu ana tay ni ènjia, do ni ti ahəmamam. »

Ndam Zude təgəs Yezu

(*Meciyu* 26.47-56 ; *Luk* 22.47-53 ; *Zerj* 18.3-12)

⁴³ Ka ya ti Yezu naŋ àbu azlapay nahkay ni ti Zudas biliŋ ga ndam *asak ga Yezu kru mahar cəeni ni ènjia akaba mis a dal-dal, maslalam akaba aday təfəŋ kà tay. Gədəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba gədəkani ndahaŋ təslərbıyu tay. ⁴⁴ Wuđaka nday tara ti Zudas bay məsəkumoru Yezu ni àhıvabiya ma ana mis dal-dalani na. Àhi ana tay : « Bay ya ti anəgri sa àna məfəki ma kà tuwər * nahəma, naŋ gani huya. Gəsuma naŋ a, dəgum àna naŋ, jəgum naŋ lala. » ⁴⁵ Zudas nakənj àra ènjia ti àrəkia ka Yezu nakənj a huya. Àhi : « Məsi, » mək əgri sa àna məfəki ma kà tuwər. ⁴⁶ Nahkay mis ni tədəgaki ka Yezu cip, təgəs naŋ. ⁴⁷ Eslini mis biliŋ e kidıŋ gatay ya təbu eslını ni bu àrad maslalam fətah, àsıfəŋa slimi ana bay məgri təwi

† 14:27 Mənjay Zakari 13.7. ‡ 14:36 Àna ma ga ndam Zude « Aba » awayay adəmvaba ti « Baba. » § 14:36 Ahalay ti ma ga Yezu ya àdám ni ti nahkay hi : « Hədakfua hijiyem hina. » A Wakita ge Melefit ya ahaslani ni bu ni ti tədám məzum bəruf ge Melefit ti akada zum e hijiyem bu, mis tisi ti akad tay. * 14:44 Ka sarta nani ti kəlavad mis təgri sa ana mis ya ti tawayay tay dal-dal ni àna məfəki ma kà tay kà tuwər.

ana gədfakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit na həndəf. ⁴⁸ Yezu àhi ana mis ni ahkado : « Kədəgumkua àna maslalam akaba aday a, kəgəsum nu akada nu zal akal, ⁴⁹ ambatakani do nəbu nəcahi zlam ana kəli a dalaka ga *ahay gədfakani ge Melefit ni bu kəlavəf. Ka gani nani ti kəgəsum nu ndo. Ay zlam nani agravu ti ere ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu ni mǎgravu. »

⁵⁰ Eslini ndam madəbay naŋ ni dək təmbərbu naŋ, tədəgiki ana hwa tidizl. ⁵¹ Wur dagwa nahaŋ naŋ àbu eslini, məfakabu azana biliŋ ka vu ciliŋ, adəboru Yezu bilegeni. Mis ni tàra tǐpia naŋ a ti tədəm təgəs naŋ. Tara təgəs naŋ ti ⁵² àmbərfəŋ azana gayaŋ ni kà tay, àdiki ana hwa dəfel a mahayma.

Tagrafəŋa seriya kà Yezu kè meleher ga gədfakani ga ndam Zude a
(*Meciyu* 26.57-68 ; *Luk* 22.54-55, 63-71 ; *Zen* 18.13-14, 19-24)

⁵³ Tàra təgəsa Yezu a ti təzoru naŋ afa ga gədfakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni. Ba-6a ti gədfakani ndahaŋ ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba gədfakani dək təkakalava eslina. ⁵⁴ Ka ya ti təbu takoru àna Yezu ni ti Piyer ti ni adəboru naŋ kələŋ driŋ. Òru ènjua a ahay ga gədfakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni va ti ànjəhad digəs a dalaka bu, anjafəŋ kà aku akaba ndam magray təwi ye eslini ni.

⁵⁵ Gədfakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gədfakani ge seriya ni dək təbu tadəbay zlam magudarani ga məwəlki Yezu ka seriya, adaba tawayay takad naŋ, ay ti təŋgət ndo. ⁵⁶ Eslini mis kay təsəkadki malfada, ay ma gatay ni təsava divi a. ⁵⁷ Kələŋ gani mis ndahaŋ ticikaba, təsəkadki malfada nahaŋ keti, ⁵⁸ tədəm : « Leli mǐcifiŋa, àdəm ahkado : “*Ahay gədfakani ge Melefit hini ya mis tələm àna ahar ni ti nara nembedkaba. Enembedkaba ti a huđ ga vad mahkərani bu nələmvaya nahaŋ ya mis tələm àna ahar do na.” » ⁵⁹ Ay kekileŋa ma gatay ni təsava divi a. ⁶⁰ Eslini gədfakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ècikaba cəkwađ e kidiŋ ge mis ni ba, èhindifiŋa ma kà Yezu a, àhi : « Nak kàhəŋgarfəŋ do aw ? Zlapay ge mis hini ya ti təzlapakuk ni ti zlapay ga mam ? » ⁶¹ Ay Yezu nakəŋ te-te, àhəŋgrifəŋ ndo. Eslini gədfakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni èhindifiŋa ma keti, àhi : « Nak ti *Krist *Bay gədfakani ya amara ni aw ? Nak wur ga Bay Melefit ya ti mazləbay ni aw ? » ⁶² Eslini Yezu nakəŋ àdəm : « Iy, nu gani. Ekipum nu *Wur ge Mis manjəhadani a mələŋ ga gədfakani bu, kà ahar ga đaf ge Melefit Bay njəda-njəđani ni. † Ekipum anara a huđ melefit ba a maklaɓasl ba. ‡» ⁶³ Gədfakani nakəŋ àra ècia ma ga Yezu na ti àzumkia bəruv a, èguzlehkaba azana ka vu gayaŋ a kwar, § àhi ana mis ni ahkado : « Madəbay sedi nahaŋ kamam mba mam ? ⁶⁴ Kicuma, endivi Melefit timey ! Ay ti kawayum ti mǎgrumi mam ? » Mək mis ni dək tədəm : « Àgudara, si təkad naŋ kwa. » ⁶⁵ Eslini mis ndahaŋ tədəgiki ana mitifiviyu esliɓ ana Yezu e eri vu, təkambahi eri, təsi məđukđuk ga ahar, təhi : « Tamal nak bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit nahəma, đəfiaya maslaŋa ya ti àzələ kur na ana leli a zla ! » Mək mis ya təbu tagray təwi eslini afa ga bay gədfakani nani ni təzay naŋ, təbi bəbarva.

Sak mahkər Piyer adəm àsər Yezu do

(*Meciyu* 26.69-75 ; *Luk* 22.56-62 ; *Zen* 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Ka ya ti Piyer naŋ àbu a dalaka mbəheni ni bu nahəma, wal nahaŋ àra : wal nani agri təwi ana bay gədfakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni. ⁶⁷ Àra ènjia ti èpi Piyer naŋ àbu anjafəŋ kà aku, àmənjaləŋ lala mək àhi : « Nak day kəsawadumkabá akaba Yezu zal Nazaret na. » ⁶⁸ Eslini Piyer àhi : « Aha. Nəsər ma gani do, mǐcikaba ere ye ti kawayay kəđəm na do. »

† 14:62 Limis 110.1. ‡ 14:62 Məŋjay Deniyel 7.13. § 14:63 Tamal zal Zude eguzlehkaba azana gayaŋ ka vu a ti adafaki tuway, ahkay do ni zlam ya àbəlay do simiteni ni àgrava. Gədfakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit èguzlehkaba azana gayaŋ ka vu a ni ti azuhva ma ga Yezu ya àdəm naŋ Wur ge Melefit ni, adaba tədəm èndivia Melefit a dal-dal.

Àra àdëma nahkay ti ècikaba, àsləkaba a dalaka ni ba, òru e gejiŋ vu. [Mək agwazl àzlah.] ⁶⁹ Wal ni àra èpia naŋ a keti ti àhi ana mis ya ti eslini ni : « Naŋ hini ti naŋ ndam gatay gani. » ⁷⁰ Eslini Piyer àdëm keti : « Aha, nu nèsër ma gani do. »

Àra àpësa bal ti mis ya ti eslini ni tēhi ana Piyer keti : « Edeđiŋ nak day ndam gatay gani, adaba nak zal Gelili. » ⁷¹ Naŋ nakəŋ àmbadəy dək, àdëm : « Nèsër maslaŋa nani ya ti kacalumfəŋ ni do. Tamal nasəkad malfadə nahəma, Melefit mākada nu a. » ⁷² Eslini agwazl àzlah ye cū hūya. Agwazl ni àra àzlah ti Piyer nakəŋ ma ga Yezu ya àhi : « Wudəka ti agwazl azlah sak cū nahəma, akədəm sak mahkər kəsər nu do timey » ni àŋgiaya a ahər ba. Nahkay Piyer àdiki ana tuway.

15

Yezu naŋ àbu kè meleher ge Pilet bay ga ndam Rom

(Meciyə 27.1-2, 11-14 ; Lük 23.1-5 ; Zeŋ 18.28-38)

¹ Də àna zuzəni nahəma gəđəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba nday gəđəkani ge seriya ni dek təcakalava, təgray sawari. Eslini tэгəs Yezu, təwəl mək tòru àna naŋ afa ga bay *Pilet. ² Tòru tìnjəa àna Yezu a ti Pilet nakəŋ èhindifiŋa ma, àhi : « Nak ti bay ga ndam *Zude edeđiŋ aw ? » Àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nak kədəm. » ³ Eslini gəđəkani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tacalki naŋ ka zlam magudarani kay. ⁴ Pilet èhindifiŋa ma keti, àhi ahkado : « Tacalki kur ka zlam magudarani kay ti kici do aw ? Kàhəŋgarfəŋ do aw ? » ⁵ Ay Yezu naŋ te-te, àhəŋgrifəŋ va do. Gayaŋ ya àhəŋgarfəŋ ndo ni ti àgria ejep ana Pilet a.

Təđəm tākada Yezu a

(Meciyə 27.15-26 ; Lük 23.13-25 ; Zeŋ 18.39–19.16)

⁶ Kəla wuməri ga *Pak zla ti ndam *Zude təbu tihindifiŋa kè Pilet a ti mēfaya zal daŋgay a bəlaŋ. Tihindifiŋa ti naŋ àbu afiaya maslaŋa ya tawayay na ana tay a. ⁷ Zal nahaŋ àbu, slimi gayaŋ Barabas ; tēfiya naŋ a daŋgay va akaba mis ndahaŋ ya ti təkadfəŋva kà ŋgumna ni. Ka sarta ya ti təkadfəŋva kà ŋgumna ni ti naŋ àkada mis a. ⁸ Eslini mis dal-dalani ni tàra afa ge Pilet a, tihindifiŋa ti mēgri ana tay akada gayaŋ ya ti agri ana tay kilevi ni. ⁹ Tàra tihindifiŋa nahkay ti Pilet nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Nihi ti kawayum nēfiaya bay ga ndam Zude na ana kuli a waw ? » ¹⁰ Àdëm nahkay ti, àsəra gəđəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tэгəsibiyu Yezu ti adaba tagraləŋ solu palam. ¹¹ Ay gəđəkani ni tawayay ndo, tēhi ana mis dal-dalani ni : « Humi : “Mawayay ti kàfaya naŋ a ba, si Barabas kwa.” » Mək tēhi nahkay. ¹² Pilet nakəŋ àra ècia ma gatay na zla nahəma, àhi ana tay keti : « Kawayum ti nēgri mam ana maslaŋa ya ti kazalum naŋ Bay ga ndam Zude ni mam ? » ¹³ Təhəŋgrifəŋ àna zlahay : « *Darfəŋ naŋ kà təndal ! » ¹⁴ Nahkay naŋ nakəŋ èhindifiŋa ma kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Àgudar mam emiteni mam ? » Nday nakəŋ ba təzlah kay kay : « Darfəŋ naŋ kà təndal ! » ¹⁵ Nahkay ti Pilet awayay aməri bəruv ana mis dal-dalani ni, àfiaya Barabas nakəŋ ana tay a, àhi ana ndam slewja gayaŋ ti tēzləb Yezu àna kurupu. Tàra tēzləba naŋ a ti àhi ana tay ti tēzay naŋ, tòru tādərəŋ naŋ kà təndal.

Ndam slewja teyefiŋ kà Yezu

(Meciyə 27.27-31 ; Zeŋ 19.2-3)

¹⁶ Ndam slewja ni tэгəs Yezu nakəŋ, təzoru naŋ a hud ahay ga bay *Pilet ni vu. Ahay gani nani, təzalay Pretwer. * Eslini təzalakabu ndam slewja ndahaŋ ni đək. ¹⁷ Ndam slewja ni təmbatki azana ndizeni ka Yezu, mək tēkeleya adak a, təslap hindigil-hindigil, tēfiviyyu a ahər vu akada ga jaku ni. ¹⁸ Tàra tēbəkia zlam a zla nahəma, tэгri sa, tēhi ahkado : « Məgruk sa, bay ga ndam *Zude ! » ¹⁹ Təzay eziŋgwi, təsi a ahər vu, tìtifiviyyu eslib e eri vu, təbəhadì mirdim meleher ndiəba ndiəba ana had.

* 15:16 Pretwer àna ma Rom ti awayay adəmvaba ahay ga gəđəkani ga ndam slewja.

²⁰ Tàra tǎbia seki a nahkay ti tǎcakwakia azana ndizeni ya tǎfǎki na, tǎbikabu azana gayan̄ gayan̄jani ya tǎcakwakia ni. Eslini tǎzaya nan̄ e mite va, ga moru *madarfǎn̄ nan̄ kǎ tǎndal a.

Tadarfǎn̄ Yezu kǎ tǎndal

(*Meciya* 27.32-44 ; *Luk* 23.26-43 ; *Zen* 19.17-27)

²¹ Ndam slewja ni tǎbakabu ahǎr akaba zal nahǎn̄ nan̄ àbu aslǎkabiya e gili a. Slimi gayan̄ Simu, nan̄ bǎn̄ ge Eleksender nday ata Rufus, nan̄ ga kǎsa Sireñ. Eslini nday nakǎn̄ tǎfǎki ngasa ga mazay tǎndal ga *madarfǎn̄ Yezu ni. ²² Nahkay tǎzoru Yezu a mǎlan̄ nahǎn̄ vu ; mǎlan̄ gani nani ti tǎzalay Golgota, adǎmvaba « Mǎlan̄ ga aslat ga ahǎr. » ²³ Tǎru tǎnjua àna Yezu nakǎn̄ a zla ti tawayay tǎvi zum mebedekabani akaba haf ya ti tǎzalay mir ni. Ay ti Yezu àwayay ndo. ²⁴ Eslini tǎdarfǎn̄ nan̄ kǎ tǎndal ni. Tàra tǎdarfǎn̄a nan̄ a ti tǎgraki ca-ca àki ka azana gayan̄ ni bǎlan̄ àna bǎlan̄ ti tǎsǎr way azum way. ²⁵ Sarta ya tǎdarfǎn̄ nan̄ kǎ tǎndal ni ti agray njemdi ambǎlmbu ya ge miledǎ. ²⁶ Pakama àbu mǎbǎkiani ka tǎndal, ka mǎlan̄ ya tǎbǎki zlam magudarani ge mis ni ti mis dǎk tǎsǎr, tǎbǎki ti nahkay hi : « Bay ga ndam *Zǎde. » ²⁷ Tǎdarfǎn̄ ndam akal bebem cǎ kǎ tǎndal ndahan̄ kǎ gǎvay ga Yezu, bǎlan̄ gani ka ahǎr ga dǎf, bǎlan̄ gani ti ni ka ahǎr ga gǎjar. [²⁸ Nahkay ti pakama ya àbu mǎbǎkiani a Wakita ge Melefit bu ni àgrava. Pakama gani nani ti nihi : « Tara tacalkivu nan̄ àkivu ka ndam magudar zlam. † »]

²⁹ Nday ya ti takoru gwar eslini ni tǎra tǎpia nan̄ a ti tǎndivi nan̄, tǎdadǎy ahǎr, tǎhikaboru : « Hey, nak ya ti kǎdǎm ahkado : “Nembedvǎ *ahay gǎdǎkani ge Melefit ni ti anǎlǎmaba a hud̄ ga vad mahkǎrani ba” ni do aw ? ³⁰ Hǎngay ahǎr gayak, hǎraya kǎ tǎndal na zla ! » ³¹ Eslini gǎdǎkani ga ndam *man̄galabakabu mis akaba Melefit ni akaba gǎdǎkani ga ndam *mǎsǎr Wakita ge Melefit ni tǎbu tǎzlapay e kidǎn̄ gatay bu, teyefǎn̄ daya. Tǎdǎm ahkado : « Nan̄ nakǎn̄ àhǎngaraba mis ndahan̄ a keti ni ti, àhǎngaraba ahǎr gayan̄ a koksah timey ! ³² Àdǎm nan̄ *Krist *Bay gǎdǎkani ya amara ni, nan̄ bay ga ndam *Izireyel ti, mǎhǎraya kǎ tǎndal na ! Tamal ti àhǎraya kǎ tǎndal na nahǎma, leli teke di amǎfǎki ahǎr bilegeni. » Mis ya tǎbu madarfǎn̄jani kǎ gǎvay ga Yezu ni day tǎndivi nan̄.

Yezu amǎtfǎn̄ kǎ tǎndal

(*Meciya* 27.45-56 ; *Luk* 23.44-49 ; *Zen* 19.28-30)

³³ Fat àra ècika tirked-keď ka ahǎr melefit a ti lǎvǎn̄ àgray ka had̄ ni dǎk, tekdefǎn̄ duk àbivoru àna njemdi mahkǎr ya ga mǎlakarawa. ³⁴ Àra àgra njemdi mahkǎr ti Yezu àdi ana zlahay kay kay, àdǎm : « Eloyi, Eloyi, lama sabahtani ? » Awayay adǎmvaba ti « Bay Melefit, Bay Melefit goro ni, kǎmbrǎn̄ nu ti kamam ? ‡ » ³⁵ Mis ya tǎbu eslini ni ndahan̄ tǎra tǎcia gayan̄ ya ti àzlah na ti tǎdǎm : « Cǎm day ti azalay Eli ni. » ³⁶ Eslini bilǎn̄ gatay àcuhworu àzay zlam ya esikabu yam akada ga matala ni, àtǎliyu a zum cecǎwekeni vu juď, àbǎhki ka aday, àtǎlikabiyu ana Yezu a ma vu ti mǎsi. Àdǎm : « Besǎma day, tamal ti Eli ara azaya nan̄ kǎ tǎndal na ti mara mipi. » ³⁷ Ay Yezu nakǎn̄ àzlahkivu kay kay, àmǎt.

³⁸ Ka ya ti àmǎt ni ti azana ga mahay ga mǎlan̄ *njǎlatani ya ti a hud̄ ga *ahay gǎdǎkani ge Melefit ni bu ni ègǎzlehvabiyu kwarra, agavǎla cekw a had̄. ³⁹ Eslini bay ga ndam slewja ni nan̄ àbu micikeni kama ga Yezu. Àra èpia gayan̄ ya àmǎt na ti àdǎm ahkado : « Maslan̄a hini ti Wur ge Melefit edefǎn̄. »

⁴⁰ Wǎl ndahan̄ tǎbu eslini cak, tamǎnjoru. Wǎl nday hini tǎkibu ka tay : Mari ga kǎsa Magǎdala, Salomi akaba Mari mǎn̄ ga ata Zek gǎziteni nday ata Zoze ni. ⁴¹ Ka ya ti Yezu nan̄ àbu ka had̄ *Gelili ni ti nday gani tǎdǎba nan̄ a, tǎgria tǎwi a. Wǎl ndahan̄ kay tǎbu tamǎnjǎlǎnjoru bilegeni, wǎl nday nani tǎcǎloya akaba Yezu a Zerǎzalem a.

Tǎfiyu kisim ga Yezu e mindivǎn̄ vu

(*Meciya* 27.57-61 ; *Luk* 23.50-56 ; *Zen* 19.38-42)

⁴² Mǎlakarawa àra ègia mis tǎbu tǎslamatavu ga vad *mǎpǎsabana ga hajǎn̄ a ti ⁴³ zal nahǎn̄ e kidǎn̄ ge mis gǎdǎkani ya ti tagray seriya ni bu àra. Tǎzalay nan̄ Zǎzef, nan̄ ga

† 15:28 mǎnjay Izayi 53.12. ‡ 15:34 Limis 22.2.

kəsa Erimete. Naŋ day aŋgaya *Məgur ge Melefit. Àzay nǰəda gayaŋ, òru afa ge Pilet, èhindi kisim ga Yezu ni. ⁴⁴ Gayaŋ ya ti èhindi kisim ni ti àgria ejep ana Pilet a. Pilet àhi ana ahàr : « Yezu ti àməta àndava edeđiŋ a waw ? » mək àzalay bay ga ndam slewja ni. Naŋ nakəŋ àra ènjia ti Pilet èhindifiŋa ma, àhi : « Àməta àpəsa edeđiŋ a waw ? » ⁴⁵ Bay ga ndam slewja ni àra àhia « Àməta » ti Pilet àvi divi ana Zuzef ti môru mǎzay kisim ga Yezu na. ⁴⁶ Nahkay Zuzef òru àsəkumbiyu dawra, àzaya kisim ga Yezu kà təndal na, àkambah. Àra àkambaha ti àfiyu e mindiviŋ vu. Mindiviŋ nani ti miliyeni a pəlad vu. Àra àfiya kisim ga Yezu na e mindiviŋ ni va ti àbəladiyiyu belim gəđakani ana mahay ge mindiviŋ ni. ⁴⁷ Ata Mari ga kəsa Magədala ni akaba Mari məŋ ga Zoze ni nday təbu tamənjələŋ ka mələŋ ya təfiyu kisim ga Yezu ni.

16

Yezu aŋgaba e kisim ba

(*Meciya* 28.1-8 ; *Luk* 24.1-12 ; *Zey* 20.1-10)

¹ Vad *məpəsabana àra àsləkaba zla nahəma, Mari ga kəsa Magədala ni, Mari məŋ ge Zek, akaba Salomi tòru təsəkumbiyu tersel, ti tǎra tǎgraki ka vu ga Yezu. ² Ge miledə fat azlərəvaya a vad enjenjeni ga gosku a zla nahəma, nday nakəŋ tòru ke mindiviŋ ni. ³ Təbu təzlaporu ka ahàr divi, təđəm ahkado : « Way amoru mabəladiləŋa belim na ana leli kè mindiviŋ na way ? » ⁴ Belim gani nani ti gəđakani gəđak. Tǎra tǎmənǰoru ti tǐpi ti mindiviŋ nakəŋ bəŋa, belim ni mabəladləŋana. ⁵ Tòru tinjəa ti təhuriyu e mindiviŋ ni vu. Tǎra təhuriya ti tǐpi wur dagwa nahaŋ naŋ àbu manjəhadani digusa ka ahar ga đaf, məbakabu azana bəđ-bəđani, àsia aŋgwaz ana tay a kay. ⁶ Àhi ana tay ahkado : « Aŋgwaz àwər kəli ba. Kəđəbum ti Yezu zal Nazaret, ya ti tǎkəđfəŋ naŋ kà təndal ni. Aŋgaba e kisim ba, naŋ àbi ahalay va bi. Mənjumki, mələŋ ya tǎfəkəđ kisim gayaŋ ni nihi. ⁷ Nihi ti dəgum, kəhumi ma gani ana ata Piyer ndam madəbay naŋ ni, humi ana tay ahkado : “Àdoru ka had *Gelili kama gekəli, akədumi ahàr ti eslini, akada gayaŋ ya ti àhi ana kəli ni.” ⁸ Nday nakəŋ tǎhəraya e mindiviŋ ni ba tədəgikibiyu ana hwa ; aŋgwaz àwər tay a, təgəgəra. Tǎra tǎsləkabiya zla ti təhi ma gani ana masləŋa ndo, adaba aŋgwaz àwəra tay a kay. *

Yezu aŋgazlivu ana ndam madəbay naŋ ni

[⁹ Yezu aŋgaba e kisim ba ge miledə a vad enjenjeni ga gosku a. Àra aŋgaya ti aŋgazlivu enji ana Mari ga kəsa Magədala, naŋ ya ti ahaslani Yezu àgariaba seteni a adəskəla ni. ¹⁰ Naŋ nakəŋ àra èpia Yezu a ti òru ga məhi ma gani ana ndam ya təbu akaba Yezu ahaslani ni. Òru àdi ahàr ana tay ti nday təbu titəwi, bəruv awər tay. ¹¹ Mari nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Yezu naŋ àbu, nǐpia naŋ a. » Ay ma gayaŋ ya àhi ana tay ni ti təgəsiki ndo.

¹² Kələŋ gani ndam *madəbay Yezu cə təbu takoru a kəsa cib-cibeni vu ti, Yezu aŋgazlivu ana tay. Aŋgazlivu ana tay ti vu gayaŋ ni akada ya aŋgazlivu ana Mari ni do. ¹³ Nday nakəŋ day tǎsləkabiya ga manjəhadı ma gani ana ndam madəbay Yezu ndahaŋ na. Tǎra tǎŋgəhadıa ana tay a nahkay ti nday nani təgəsiki ma gatay ya tǎŋgəhadı ana tay ni ndo keti.

¹⁴ Kələŋ gani ka ya ti ndam madəbay naŋ kru mahar bələŋani ni təbu təzum zlam nahəma, Yezu nakəŋ aŋgazlivu ana tay. Àra aŋgazliva ana tay a ti àləgi ana tay adaba təfəki ahàr ke Melefit ndo, tǎwayay məgəsiki pakama ga ndam ya ti təđəm : « Mǐpia Yezu a, aŋgaba e kisim ba » ni ndo palam. ¹⁵ Mək àhi ana tay ahkado : « Dəgum ka had ga mələŋ ni dek, humioru *Ma Məweni Sulumani ana mis ya Melefit àgra tay a ni dek. ¹⁶ Masləŋa ya ti àfəkua ahàr a akaba àbara ni ti Melefit amahəŋgay naŋ. Ay masləŋa ya ti àfəku ahàr ndo ni ti Melefit aməgəs naŋ àna seriya. ¹⁷ Nday ya ti təfəkua ahàr a nahəma, məfəku ahàr gatay ni ara asərvu nahkay hi : atagariaba seteni ana mis àna slimi goro a ; atəzlapay àna ma həma ndahaŋ ya nday təsər do ni ; ¹⁸ tamal ti təgəs gavaŋ àna ahar ahkay do ni tisi

* 16:8 A wakita ndahaŋ bu ni ti ma ga Mark àndava ahalay a.

zlam makaɗ mis day, zlam nday nani atəgri araŋa ana tay do ferera ; tamal ti təbəki *ahar ka ndam ya tēbesey do ni, ndam nday nani atarŋaba. »

Melefit azoru Yezu a hud melefit vu

(Luk 24.50-53 ; Təwi 1.9-11)

¹⁹ Bay geli Yezu àra àhia pakama na ana tay a nahkay ti Melefit àzoru naŋ agavəla a hud melefit vu, mək ànjəhad kà ahar ga ɗaf ge Melefit, a mələŋ ga gəɗakani vu. ²⁰ Kələŋ gani ndam *asak ga Yezu ni ti ni tàsləka, təhioru *Ma Məweni Sulumani ana mis ga had ga mələŋ ni ɗək. Bay geli àvi njəɗa ana təwi gatay ya tàgray ni àna məgrikivu zlam ndahaŋ ya ti mis tìpi ɗay-ɗay ndo ni ana tay.] †

† 16:20 A wakita ndahaŋ bu ni ti wakita ga Mark andav àna 9-20. Ay a wakita ndahaŋ bu ka mələŋ ga 9-20 ti andav nahkay hi : « Wál ni təhəŋgri ere ye ti àgravu ni ɗək àna ata Piyer akaba ndam maɗəbay Yezu ndahaŋ ni, təzlapaki kay ndo. Kələŋ gani Yezu àna ahàr gayaŋ àsləroru ndam maɗəbay naŋ ni gwar egezi ka mələŋ ya fat azlərəvaya ni akaba gwar agavəla ka mələŋ ya fat adiyu ni ga məhiani ana mis Melefit amahəŋgay mis ga kaŋgay-kaŋgayani. Ma gani nani ti njəlata, aməmbatvu ɗay-ɗay do. »

Ma M_wweni Sulumani ya Luk àbàki ni Ere ye ti m_dàmki ka Ma M_wweni Sulumani ya Luk àbàki ni

Maslaṅa ya ti àbàki wakita ge Luk ni àdafay slimi gayaṅ a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay nāṅgu ni, kwa ka mājēki gani ndam ga Yezu dēk tāsēra àbàki ti Luk bay ya tāgrakabu t_wwi akaba Pol ni (2 Timote 4.11). Māsēra, bay ya àbàki wakita ge Luk ni ti àbàki T_wwi ga ndam asak ga Yezu day naṅ gani (Luk 1.1-4, T_wwi 1.1). A T_wwi ga ndam asak bu àdām « leli » (16.10-17 ; 20.5-15 ; 21.1-18 ; 27.1-28.16), nahkay māsēra bay ya àbàki wakita ni tāsawada akaba Pol a.

Luk àbiki wakita gayaṅ c_ueni ni ana Teyūfil (1.3). Way Teyūfil way ti māsēr do ; slimi gayaṅ ni awayay adāmvaaba « Bay ya ti awayay Melefit ni. » Luk azalay naṅ « gēdākani goro » : bi naṅ bay ge elimeni, bi àpəl sīṅgu ga magraya wakita na ti naṅ ; àfēkia ahār ka Yezu a, ay Luk àbiki wakita ti mīci pakama àki ka Yezu lala (1.4). Luk awayay ti mis dēk tāsēr pakama àki ka Yezu lala.

Luk àsēra ma Gres a lala, àbàki ti akada ga ndam māsēr zlam ya tēbàki wakita ka sarta ga Yezu ni. Awayay ti mis tāsēr ere ye ti àgravu ni àgrava ededīṅ ededīṅena, nahkay àdafay slimi ga bēbay ya tēgur had ka sarta gani ni (1.5 ; 3.1) ; ka sarta gani nani mis tacal vi ti àna slimi ga bēbay nahkay.

Luk àṅgēhad ere ye ti Yezu àgray akaba àdām ni akada ga ata Meciyū nday ata Mark ya tāṅgēhad ni : Yezu ànjēki ke t_wwi gayaṅ ka had Gelili, òru gwar a Zerūzalem. Ay akada ge Meciyū ya àgray ni Luk day ànjēki ti ke miwi ga Yezu (1-2) ; ka mēlaṅ nani akaba ka mēlaṅ ndahaṅ àṅgēhad zlam ya ti naṅ naṅani ècifiṅa kē mis ndahaṅ a, èjēṅgey a wakita ndahaṅ bu ndo ni (1.3).

Ga Yezu ya àhēṅgalay Melefit ni ti ata Meciyū nday ata Mark tāṅgēhada ma gana, ay ti Luk àṅgēhada àtama gatay na (3.21 ; 5.16 ; 6.12 ; 9.18, 28-9 akaba ndahaṅ). Àdafa t_wwi ga Māsuf Njēlatani ya àgray na daya (1.35, 41, 67 ; 2.25-27 ; 3.16, 22 ; 4.1, 14, 18 ; 10.21 akaba ndahaṅ). Àṅgēhad ahāmamam wāl ndahaṅ tādēbay Yezu, Melefit day àhēṅgay tay ni (1.39-56 ; 7.37-50 ; 8.2 ; 23.27-28, 49 ; 24.1), akaba ahāmamam Yezu awayay ndam talaga ni (4.18 ; 6.20 ; 7.22 ; 11.41 ; 12.23 ; 14.13, 21 ; 18.22 ; 19.8 ; 21.2-3). Àṅgēhad ahāmamam Yezu awayay ndam magudar zlam ya tambatkaba majalay ahār gatay a ni daya (5.32 ; 7.34, 37-50 ; 15.1-7, 10 ; 18.13-14 ; 19.7-10).

Pakama ya Luk ànjiki ana Teyūfil ni

¹ Nēbukki wakita hini ana nak, Teyūfil goro ni.

Nēhuk nahēma, mis kay tākādva, tēbēkia zlam ya ti tēgravu e kidīṅ geli bu na ka wakita. ² Wudaka tēbēki zlam gani nani ti mis ndahaṅ tēhibiya ana leli a àndava. Nday ya ti tēhi ana leli ni tēpibiya ere ye ti àgravabiya kwa ka mājēki gani àna eri gatay gatayana. Nahkay zla ti t_wwi gatay ègia ga mēhi pakama ge Melefit ana mis a. ³ Ègia mis ndahaṅ ni tēbēkia wakita gatay na nahēma, nu day àbēlafua nawayay nēbukki pakama gani ka wakita, Teyūfil gēdākani goro ni. Nawayay nēslamalakabu pakama gani lala, adaba nēcahakabá ere ye ti àgravu na dēk, kwa ka mājēki gani. ⁴ Nagray nahkay adaba nawayay ti kāsēr pakama ya kīci ni ti pakama ge jiri ededīṅ.

Mēslēr ge Melefit àdām etiwi Zēṅ bay mēbaray mis

⁵ Ka sarta ya *Erot naṅ bay gēdākani ga had ga ndam *Zūde nahēma, zal nahāṅ àbu, naṅ bay *māṅgalabakabu mis akaba Melefit, slimi gayaṅ Zakari. Naṅ ge dini ga Abiya. Wal gayaṅ day wur hud ga *Aroṅ, slimi gani Elizebet. ⁶ Nday cec_ueni ndam jireni kē eri ge Melefit, tēgēskabu *Divi ga Bay Melefit ya tēbu mēbēkiani a wakita ge M_wwiz ni bu ni, tagray ere ye ti Melefit awayay ti mis tēgray ni dēk. Nday gani mis tēṅgētfēṅa zlam magudarani kà tay a do. ⁷ Ay ti tīwi bēza ndo, adaba Elizebet naṅ dēḡelani mēk nday cec_ueni tīgia medewel a àndava.

⁸ A vad nahaŋ Zakari naŋ àbu agri tūwi ana Melefit a *ahay gəɗakani ge Melefit ni bu, adaba ahar ge tūwi ga ndam ge dini gayaŋ ènjua. ⁹ Kəlavad ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tihindi Melefit ti mādaba mis a bəlaŋ e kidiŋ gatay ba, ti maslaŋa nani ahuriyu kà mahay ga məlaŋ *njəlatani ni ga mazəbay haf ya ezi akada ge tersel ni : ka fat nani ti Melefit adaba Zakari a. ¹⁰ Sarta ga mazəbay haf ni àra ènjia ti àhuriyu a ahay ni vu. Mis ndahaŋ dal-dalani ni ti ni nday a dalaka bu, təbu tahəŋgalay Melefit. ¹¹ Eslini *məslər ge Melefit àŋgazlivu : məslər ni jika gwar kà ahar ga ɗaf ga zlam ya ti tazəbaki haf ya ezi àcər ni. ¹² Zakari nakəŋ àra èpia məslər ge Melefit na ti àbivaya aŋgwaz a, àtia bəruv a. ¹³ Naŋ àbu agray aŋgwaz nahkay nahəma, məslər ge Melefit ni àhi : « Kàgray aŋgwaz ba, Zakari, adaba Melefit ècia gayak ya kàhəŋgalay naŋ na. Nahkay wal gayak Elizebet emiwəkaya wur zalana, akədi slimi gani Zeŋ. ¹⁴ Etiweya wur na ti akəmərɔv dal-dal àsaɓay, mis kay day atəmərɔv ka ya ti etiweya naŋ a ni. ¹⁵ Adaba mam, naŋ gani emigi mis gəɗakani kè eri ge Melefit. Emisi zum akaba zlam mawəsani ɗay-ɗay do ; kwa naŋ a huɗ ga məŋani bu *Məsuf Njəlatani àniviyu a məbərɔv bu dal-dal. ¹⁶ Amahəŋgarbiyu bəza ge Izireyel kay afa ga Bay Melefit gatay ti tɔfəki ahàr keti. ¹⁷ Amara kama ge Melefit ga məhi ma ge Melefit ana mis a. Melefit aməvi Məsuf akaba njəɗa akada ya àvi ahaslani ana bay mahəŋgaray pakama gayaŋ Eli ni. Amagraŋ tūwi ga maŋgalabakabu ata bəŋ ga bəza akaba bəza gatay ; mis ya ticiiki slimi ana Melefit do ni amahəŋgarbiyu tay ti tɔjalay ahàr akada ga ndam ya ticiiki slimi ana Melefit ni. Nahkay amaslamalikabu mis ana Bay geli ga məgri tūwi. »

¹⁸ Eslini Zakari nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Anəsər ma gayak ya kəɗəm ni ti jiri ti ahəmamam ? Adaba nihi leli cəeni ata wal goro mīgia medewel a ni. » ¹⁹ Eslini məslər ge Melefit nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nu Gabriyel, nu nəbu kè meleher ge Melefit kəlavad. Àslərkuɓbiyu nu ti nəhuk ma sulumani ya kici ni. ²⁰ Nihi ti akazlapay koksah, akəɗəm ma va do, si ere ye ti nəhuk ni amagraŋa day, adaba kəgəskabu pakama goro ndo. Nəhuk nahəma, ere ye ti nəɗəm ni ti amagraŋa àna vad gani. »

²¹ Ka sarta ya Zakari naŋ a ahay bu ni ti mis ya a dalaka bu ni təbu tajəgay naŋ. Àra àpəsviya a məlaŋ *njəlatani ni va ti àhəlia ahàr ana tay a. ²² Ka ya ti àhəraya ni ti èsliki məɗəm ma va do. Nahkay mis ni təsəra èpibiya araŋa a məlaŋ njəlatani ni ba. Naŋ nakəŋ àzlapay koksah, adadi ahar ana tay ciliŋ.

²³ Nahkay naŋ àbu agri tūwi ana Melefit. Sarta ge tūwi gayaŋ ni àra àndava ti àsləka òru a magam gayaŋ. ²⁴ Kəlaŋ gani wal gayaŋ Elizebet àzay huɗ. Àra àza huɗ na ti ànjəhad a ahay bu kiya zlam, àhəraya e mite va ndo. Àɗəm : ²⁵ « Ere ye ti àgrakuvu ni ti tūwi ga Bay Melefit goro. Nihi ti àjənakia nu a, àzəkua mimili kè eri ge mis a. »

Məslər ge Melefit adəm etiwi Yezu

²⁶ Ka ya ti Elizebet naŋ a huɗ kiya muku nahəma, Melefit àslərbiyu məslər gayaŋ Gabriyel a kəsa nahaŋ vu. Kəsa nani ti təzalay Nazaret, ka had *Gelili. ²⁷ Àslərkiɓbiyu ka wur dahalay nahaŋ, slimi gayaŋ Mari. Wur dahalay nani ti təvia ana zal nahaŋ a ; slimi gani Zuzef, naŋ wur huɗ ge Devit. Ay ti àzay naŋ faŋ ndo. ²⁸ *Məslər ge Melefit nakəŋ àrəkioru ka wur dahalay ni, àhi : « Nəgruk sa. Nak ti Melefit awayay kur, agruk sulum gayaŋ. Bay Melefit naŋ àbu akaba kur. » ²⁹ Wur dahalay ni àra ècia sa ga məslər ge Melefit na ti àhəlia ahàr a. Àhi ana ahàr ahkado : « Sa ga mam nahkay mam ? » ³⁰ Eslini məslər ge Melefit nakəŋ àhi : « Kàgray aŋgwaz ba, Mari, adaba kəŋgəta zlam sulumana afa ge Melefit a. ³¹ Kara kazay huɗ wudak. Nahkay kara kiwi wur zalani, akədi slimi gani Yezu. ³² Wur nani emigi mis gəɗakani. Melefit naŋ agavəla driŋ aməɗəm wur nani ti Wur gayaŋ. Bay Melefit aməfiyu naŋ a bay ge Devit bəŋ ga bəŋani ya àzum ahaslani ni vu, ³³ aməgur bəza huɗ ge Zekup ga kaŋgay-kaŋgayani, bay gayaŋ amandav ɗay-ɗay do. »

³⁴ Eslini Mari àhi : « Nu nəsər zal do ni ti, anazay huɗ gani ti ahəmamam ? » ³⁵ Məslər ge Melefit ni àhəŋgrifəŋ, àhi : « *Məsuf Njəlatani amərəkuka, Melefit naŋ agavəla driŋ amagraŋ ti kànjəhad a njəɗa gayaŋ bu akada ya kànjəhad e zəhweri ga məŋgəhaf bu ni.

Nahkay wur ya ekiweya ni naŋ njalata, Melefit amazalay naŋ Wur gayan. ³⁶ Nihi Elizebet wur ga ndam gekuli ni, naŋ ya ti mis tɛdɛm naŋ dɛgɛlani ni, ku ɛgia medewel a naŋgu ni àza huɗ a kiyi muku, wur zalani àniviyu. ³⁷ Adaba mam, ere ye ti Melefit ɛsliki magrani do ni ti àbi. » ³⁸ Mari nakɛŋ àra ɛcia ma gayan na ti àhi : « Nu ti nu wal mɛgri tɛwi ana Bay Melefit. Ere ye ti kàhu ni màgrakuvu ti ! » Eslini mɛslɛr ge Melefit ni àslàka, àmbɛrɛbu naŋ.

Mari naŋ àbu afa ge Elizebet

³⁹ Ka sarta gani nani Mari àslàka, àcɛloru ke weceweceni gwar a hàma vu, a kɛsa nahaŋ vu ka had *Zude. ⁴⁰ Òru ɛnjɛa ti àhuriyu a ahay vu afa ga Zakari, àgri sa ana Elizebet wal ga Zakari ni. ⁴¹ Elizebet àra ɛcia sa ga Mari na ti wur ya ti a huɗ gayan bu ni àdaɗay. Eslini *Mɛsuf Njɛlatani ɛsliva a vu vu ana Elizebet a, ⁴² mɛk naŋ nakɛŋ àdiki ana zlahay kay kay, àdɛm : « Nak ti Melefit àgruka zlam sulumana àtama ga wál ndahaŋ na dɛk. Àgria sulum ana wur gayan ya a huɗ bu na daya. ⁴³ Nu way ti mɛŋ ga Bay goro màra afa goro a way ? ⁴⁴ Ka ya ti nìci sa gayan ni ti wur ya a huɗ goro bu ni àdada àna mɛmɛrana. ⁴⁵ Nak kàbu àna mɛmɛrani adaba kɛfàkia ahàr ka Bay Melefit a, kɛsɛra amagray ere ye ti àhuk amɛgruk ni. »

Mari àzlɛbay Melefit

⁴⁶ Eslini Mari nakɛŋ àdɛm ahkado :
 « Àna mɛbɛruv goro dɛk nɛdɛm Bay Melefit goro naŋ gɛdàkani dal-dal,
⁴⁷ nu nɛbu àna mɛmɛrani kay adaba Melefit naŋ àbu ahɛŋgay nu ;
⁴⁸ adaba mam, nu nìsli araŋa do, nɛgri tɛwi ana naŋ, ay ti àjalakua ahàr a.
 Nahkay kwa kani mis ya tɛbu ni dɛk atɛdɛm nu nɛbu àna mɛmɛrani dal-dal ga kaŋgayani.
 Mis ya etiwi tay kama ni dɛk day atɛdɛm nahkay.
⁴⁹ Atɛdɛm nahkay adaba Melefit esliki magray zlam dɛk, àgrua zlam gɛdàkana.
 Melefit ti naŋ njalata !
⁵⁰ Ndam ya tabɛhadì mirdim ni ti awayay tay,
 agri sulum gayan ana tay akaba ana bɛza huɗ bɛza huɗ gatayani.
⁵¹ Àgra tɛwi ga njɛda àna ahar gayan a ;
 ndam ya ti zlabay àniviyu ana tay ni ti àgrikaba ahàr ana tay a kway-kwayay.
⁵² Bɛbay day àhɛlaba tay a bay gatay ba ;
 ndam ya ti tìsliviyu a mis vu do ni ti àhɛlaya tay agavɛla.
⁵³ Ndam ya ti lɛwir àwɛr tay ni ti àvia zlam sulumana ana tay a, tɛrɛha àna naŋ a ;
 ndam ge elimeni ti ni àgara tay a, tàslàka ahar gatay zlam zlam.
⁵⁴ Ndam *Izireyel ti nday ndam mɛgri tɛwi ana Melefit, nahkay àjɛnakia tay a ;
 sulum gayan ya àdɛmbiyu amɛgri ana tay ni àgɛjazlki ahàr ndo.
⁵⁵ Sulum gani nani ti àhibiya ma gana ana ata bɛŋ geli ahaslana,
 àdɛm amɛgri ana Abraham akaba ana bɛza huɗ gayan ga kaŋgay-kaŋgayani. »
⁵⁶ Mari àra àzlɛba Melefit a nahkay ti àpɛsiyu afa ge Elizebet agray kiyi mahkɛr ; kɛlɛŋ gani àslɛkabiya, àra a magam a.

Tìwi Zeŋ bay mɛbaray mis ni

⁵⁷ Kiyi ge Elizebet àra ɛnjia ti ɛweya wur zalana. ⁵⁸ Àra ɛweya wur na ti àmɛrva : ndam mahay gayan akaba ndam gayan tàra tìcia Melefit àgria sulum gayan a ti nday day tɛmɛrva. ⁵⁹ Wur ni àra àgra vad azlalahkɛr a nahɛma, mis tàra ge *mekeli kudi a. Tàra tɛkelia kudi na ti tawayay tɛdi slimi ga bɛŋani Zakari. ⁶⁰ Ay ti mɛŋani àdɛm : « Aha, kàzalum naŋ nahkay ba, slimi gayan Zeŋ. » ⁶¹ Tàra tìcia ma ga wal na ti tɛhi : « Maslaŋa àbi e dini gayan bu tɛzalay naŋ Zeŋ bi timey. » ⁶² Nahkay tɛdadi ahar ana bɛŋ ga wur ni, ti mɛdɛfiaya slimi ya naŋ awayay mɛdiani ana wur ni ana tay a. ⁶³ Mɛk Zakari nakɛŋ ɛhindifiŋa pɛlɛŋgaf kà tay a. Tàra tɛzibiya ti àbɛki : « Slimi gayan Zeŋ. » Gayan ya àra àbɛkia nahkay ni ti àgria ejɛp ana mis na dɛk. ⁶⁴ Ka gani nani Melefit àhɛlikaba ma ana Zakari nakɛŋ a, àzlapay hɛya, àdi ana mazlɛbay Melefit. ⁶⁵ Ere ye ti àgravu ni ti àsia

aŋgwaz ana ndam mahay gayan na dek. Ma gani nani ahendoru ka had *Zude a kesa ya ka hema ni vu dek. ⁶⁶ Ndam ya ticia pakama nana ni dek ti tibu tjalaki ahàr, tadam ahkado : « Wur nani ti emigi mam ? » Wur ni ti njeda ge Melefit abu akaba nan ededin.

Zakari ahengri ma ge Melefit ana mis

⁶⁷ Eslini *Mesuf Njolatani esliwa ana Zakari ben ga wur na a vu va. Nahkay ahengaraya pakama ge Melefit a, adam ahkado :

⁶⁸ « Mazlabay Bay geli, Melefit ga ndam *Izireyel ni, adaba ara amanjaya ndam gayan a, amba tay a.

⁶⁹ Melefit aslarbiya bay njeda-njedani ga mahengay leli a.

Bay njeda-njedani nani ti wur hud ge Devit bay magari tawi ana Melefit ni.

⁷⁰ Pakama gani nani ti ahibiya ana ndam njolatani ya tahengaray *pakama gayan ahaslani na, mak nday day tahengria ana mis a.

⁷¹ Adam amahengafena leli ka ndam ezir geli a, ti ndam ya tawayay leli do ni tislaki ke leli va ba.

⁷² Agria sulum gayan ana ata ben geli a, ajalakia ahàr ka pakama gayan ya awalkabu akaba tay na. Pakama gayan ya awalkabu akaba gatay ni ti njolata.

⁷³ Ajalakia ahàr ka maday gayan ya amba ana Abraham ben geli na.

A maday gayan ni bu ahi ⁷⁴ amahengafena leli ka ndam ezir geli a ti aŋgwaz awarfena leli ka tay a va ba,

ti mafaki ahàr ke Melefit, mazlabay nan,

⁷⁵ ti migi ndam jireni, ndam njolatani ke eri gayan duk abiviyu ana mandav ga vad ga sifa geli. »

⁷⁶ Zakari naken adam keti :

« Nak zla nahema, wur goro, atazalay kur bay mahengaray *pakama ge Melefit.

Nan agavala drin !

Atazalay kur nahkay adaba akadi kama ana Bay gadakani geli ga maslamalikabu divi,

⁷⁷ ga mahiani ana ndam gayan ni ti taser Melefit amambafenena zlam magudarani gatay na ka tay a, amahengay tay.

⁷⁸ Melefit geli ni ti awayay leli, agri sulum gayan ana leli dal-dal.

Nahkay amara masladi molan ana leli kwa agavala akada ga fat ya azlarovaya, asladay molan ni.

⁷⁹ Amasladi molan ti ana ndam ya ti nday a laven bu ni akaba nday ya ti tagrafena aŋgwaz ke kisim a ni,

ti mafafiki ana leli ahemamam manjohadkabu ana sulumani akaba Melefit ni. »

⁸⁰ Zakari naken ara endeverenena pakama gayan na ti anjohad akaba ndam gayan zlam gayan. Nday tibu nahkay ti Zen wur gayan ni nan abu adak, maser zlam gayan asagakivu adaba Melefit nan abu akaba nan. Anjohad e gili duk abiviyu ana vad ya ti angazlivu ana ndam Izireyel vay-vay ni.

2

Tiwi Yezu

(Meciya 1.18-25)

¹ Ka sarta gani nani ti Egust *bay gadakani ga ndam Rom adamva. Adam tical mis ga had ya nan agur ni dek, tabaki slimi gatay ka wakita. ² Macal mis nani ti ye enjenjeni. Agravu ka ya ti Kiriniyas agur had Siri ni. ³ Nahkay ku way way do dek akoru ka had gayan ti tical nan, tabaki slimi gayan eslini. ⁴ Ka sarta gani nani ti Zuzef zal ga Mari ni nan abu ka had *Gelili a kesa Nazaret bu. Ara ecia ma ga macal mis na ti aslaka oru ka had *Zude, a kesa Betlehem vu. Oru eslini ti adaba tiwi bay Devit ben ga benani ahaslani

a kesa gani nani bu. ⁵ Ka ya ti akoru ni ti àzèkivu wal gayaŋ Mari ju, ti tãbaki slimi gatay a kesa ga ata bəŋ gatayani bu. Ka gani nani ti wal ni huđ èsliliŋa.

⁶ Tòru tinjua e Betlehem a nday tãbu eslini ti vad ge miwi wur ni ènjua. ⁷ Nahkay naŋ nakəŋ èweya meykweya gayaŋ wur zalana. Àra èweya wur na ti àfiyu naŋ a azana vu mək àfəkad naŋ a kulum vu. Tàfəkad wur ni eslini ti adaba mis tisliva a ahay ga ndam mirkwi ni va, mələŋ àbi va bi palam.

Məslər ge Melefit ahi ana ndam majəgay zlam tìwia Krist a

⁸ Ka hađ nani nahəma, ndam majəgay zlam tãbu a huđ gili bu, tanjəhađ eri ga majəgay zlam gatay ga mələvađ. ⁹ Nday tãbu eslini ti məslər ga Bay geli Melefit àŋgazlivu ana tay, masladani ga Bay geli Melefit àhərkiya ka tay a ka mələŋ nana, àbèvu tay e kidiŋ vu. Tàra tìpia nahkay ti àbiva aŋgwaz ana tay a dal-dal. ¹⁰ Eslini *məslər ge Melefit ni àhi ana tay ahkado : « Kəgrum aŋgwaz ba. Nihi nahəma, nəzibiya ma maweni sulumana ana kuli a. Ndam *Izireyel dek eticia ma gana ti atəmərvi àna naŋ dal-dal. ¹¹ Ma ya ti nəzibiyu ana kuli ni ti nihi : Tìwieya bay mahəŋgay mis ana kuli kana a kesa ge Devit ba. Naŋ gani *Krist *Bay gəđakani ya amara ni, naŋ Bay geli gəđakani. ¹² Ere ye ti akəsərur naŋ àna naŋ ni ti nihi : akədumi ahər ana wur ndeβ-ndeβeni a azana bu a kulum bu. »

¹³ Àra àdəma nahkay ti ndam ga slaku ge Melefit dal-dal təzlərəvaya a huđ melefit va dekik huya, nday tãbu akaba naŋ, tazləbay Melefit, təđəm : ¹⁴ « Tàzləbay Melefit driŋ agavəla ! Ka hađ day ndam ya ti Melefit awayay tay ni tãnjəhadkabu àna sulumani, araja àhəli ahər ana tay ba ! »

Ndam majəgay zlam takoru təmənjiyu Yezu e Betlehem

¹⁵ *Məslər ge Melefit ni tàra təzləba Melefit a nahkay ti təsləkafəŋa kà ndam majəgay zlam na, təŋgoru a huđ melefit vu. Tàra təsləkafəŋa kà tay a ti nday ti ni təđəm e kidiŋ gatay bu : « Mədəgum bəđak e Betlehem, makoru mipəmbiyu ere ye ti àgravu, Bay Melefit àhi ana leli ni kwa. »

¹⁶ Nday nakəŋ təzoru asak kirim-kirim, tòru tədi ahər ana Mari nday ata Zuzef akaba wur ndeβ-ndeβeni ni, naŋ mandəhadani a kulum bu. ¹⁷ Tàra tìpia wur na ti təŋgəhađ pakama ga məslər ge Melefit ya àhiki ana tay ka wur ni. ¹⁸ Mis ya ticia ma ga ndam majəgay zlam ya təŋgəhađi ana tay na ti àgria ejep ana tay a dek. ¹⁹ Mari ti ni àgəskabá ma na dek a ahər gayaŋ va, naŋ àbu adəgəzli ahər dal-dal. ²⁰ Kələŋ gani ndam majəgay zlam ni təsləka. Nday àna məmərani, təzləbay Melefit azuhva zlam ya tici akaba tìpi ni dek. Zlam gani nani dek àgrava akada ga məslər ge Melefit ya àhi ana tay na.

Təŋgazli Yezu ana Melefit a dalaka ga ahay gəđakani ge Melefit bu

²¹ Wur ni àra àzuma vad a azlalahkər nahəma, *təkeli kudi, tədi slimi Yezu. Slimi nani ti slimi ya ti *məslər ge Melefit àdi mənjed mazay huđ gayaŋ ni.

²² Wal ni àra àsaya daf e mite va ti si ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni təđəm naŋ ègia njəlatana keti kwa akada ge *Divi ge Melefit ya Məwiz àbaki a wakita gayaŋ ni bu ni. Nahkay tòru nday ata zal gayaŋ Zuzef a Zeruzalem ga maŋgazli wur ni ana Bay geli Melefit, ²³ adaba àbu məbəkiani e Divi ga Bay geli Melefit bu, Melefit àdəm ahkado : « Meykweya zalani lu emigi njəlata, naŋ ga Bay geli Melefit.* » ²⁴ Nahkay si təbi kurkoduk cə ahkay do ni bəza ga guđuk-guđuk cə ana Bay Melefit akada ya àbu məbəkiani e Divi ga Bay Melefit bu ni kwa. †

Simeyən nday ata Ana təhəŋgri ma ge Melefit ana mis

²⁵ Eslini zal nahaŋ naŋ àbu a Zeruzalem, slimi gayaŋ Simeyən, naŋ gani mis jireni, ahəŋgriuru ahər a hađ ana Melefit, naŋ àbu ajəgay bay ya ti Melefit aməslərbiyu ga mahəŋgay ndam *Izireyel ni. Simeyən gani *Məsuf Njəlatani naŋ àbu akaba naŋ. ²⁶ A vad nahaŋ Məsuf Njəlatani àhiaba, àhi : « Wudaka kəmət nahəma, ekipia *Krist *Bay gəđakani ya Bay Melefit aməslərbiyu ni day kwa. » ²⁷ Nahkay ka fat ya ti ata bəŋ ga Yezu

* 2:23 Məŋjay Mahərana 13.2, 12, 15. † 2:24 Məŋjay Levi 12.8.

nday ata mən ga Yezu təzoru Yezu wur gatay ni a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu ga madəbay *Divi ge Melefit ya Məwiz əbəki a wakita gayan ni bu ni ti, tədi ahər ana Simeyon nakəñ. Nañ eslini əndava, adaba Məsuf ge Melefit əzoya nañ a. ²⁸ Simeyon nakəñ əra əpia wur na ti əzay nañ a ahar vu, əgri səsü ana Melefit, ədəm :

²⁹ « Nihi nahəma, Bay goro ni, ere ye ti kəhu ni ti kəgra əndava.

Nu evidi gayak, kebesey məvu divi ti nəmət əna sulumani.

³⁰ Adaba nıpia bay ya ti kəslərbiyu ga mahəngay mis na əna eri goro a,

³¹ maslaña ya ti kəzaba nañ kə meleher ge mis ga mələñ na dek ni.

³² Nañ gani amasladi mələñ ana mis, ti mis ya ti nday ndam *Zude do ni dek day təsər kur.

Nahkay mis dek atazləbay ndam Izireyel, ndam gayak ni, azuhva nañ. ‡ »

³³ Ata bəñ ga Yezu nday ata mən ga Yezu təra ticia ma ga Simeyon ya ədəmki ka wur na ti əgria ejep ana tay a dal-dal. ³⁴ Eslini Simeyon nakəñ əhəngalay Melefit ti məgri sulum gayan ana tay, mək əhi ana Mari mən ga wur ni : « Azuhva wur hini nahəma, ndam Izireyel ndahan kay atəngoru kələñ, nday ndahan kay ti ni atoru kama. Melefit aməngazlay nañ, ay ti mis atəgəskabu nañ do ; ³⁵ nahkay aməngazlaya zlam ya mis kay təjalay a ahər gatay bu na vay-vay. Nak Mari ti ni, akacakay daliya, ekitəwi akada ge mis ya tətəhadə əna maslalam a gək ni. »

³⁶⁻³⁷ Wal nahan nañ əbu, nañ wal mahəngaray pakama ge Melefit, slimi gayan Ana. Nañ wur ge Fənəwel zal Eser. § Vi gayan dekeni kru kru azlalahkər mahar fad, əgia medewel a dal-dal. A dahalay gani nahəma, əda zal a, tivikabu vi adəskəla, mək zal ni əmətkia. Zal gayan ni əra əməta ti ənjəhad ka ahər gayan, nañ wal madakway. Ka sarta gani nani ti nañ əbu akoru a dalaka ga ahay gəđakani ge Melefit ni vu kəlavad. Mələfat akaba mələvad gani do dek azləbay Melefit eslini əna məgəs *ndəra akaba əna mahəngalay nañ. ³⁸ Ka ya ti Simeyon nañ əbu azlapaki ka Yezu nahəma, wal madakway ni ənjia bilegeni. Əra ənjia ti əgri səsü ana Melefit. Mis ndahan təbu eslini tajəgay vad ya ti Melefit amahəngay Zeruzalem ni. Eslini wal nakəñ əhəngri pakama ge Melefit ya ədəmki ka wur ni ana tay dek.

Ndam ga Yezu tənğa a Nazaret a

³⁹ Ka ya ti ata Zuzef nday ata Mari tədəba *Divi ga Bay Melefit ya əbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu na dek ti təsləka əna wur na, tənğoru a kəsa gatay vu a Nazaret ka had *Gelili. ⁴⁰ Nday təbu eslini ti wur ni nañ əbu adək, njədə gayan day asagay. Zlam day əsəra kay ; Melefit awayay nañ, nañ əbu əgri sulum gayan.

Ere ye ti Yezu əgray ka ya ti vi gayan kru mahar cü ni

⁴¹ Ata Zuzef nday ata Mari takoru a Zeruzalem tagrabiyyu wuməri ga *Pak kilevi. ⁴² Yezu əra əzuma vi a kru mahar cü ti tərü akaba ata bənani ata mənani a Zeruzalem akada gatay ya tagray kilevi ni. ⁴³ Təra təgraba wuməri na əndava ti mis dek təsləka tənğoru a magam gatay. Ka ya ti mis ni təsləka ni ti Yezu əsləka ndo. Ənjəhad a Zeruzalem ka məsər ga ata bənani nday ata mənani do. ⁴⁴ Nday tədəm bi nañ əbu əsləka akaba ndam gatay ya təsawaday akaba tay na. Nahkay təsawaday ruk, day kwa ti tədəbay nañ əkibu ka ndam gatay ni, ⁴⁵ ay tədi ahər ndo. Təra tədi ahər ndo ni ti tənğoru a Zeruzalem, tədəboru nañ. ⁴⁶ A vad ya mahkər gani day kwa ti tədi ahər a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu. Nañ əbu manjəhadani digəsa e kidiñ ge məsisi gəđakani gatay ni bu, abi slimi ana ma gatay ya tədəm ni, ehindifiña ma kə tay a daya. ⁴⁷ Eslini mis ya təbi slimi ana ma gayan ni dek təgra ejep a, adaba əsəra zlam a kay, əhəngarfəñ kə pakama lala. ⁴⁸ Ata bənani nday ata mənani təra tədia ahər a ti təgra ejep a dal-dal əsabay. Eslini mənani əhi ahkado : « Kəgri ere hini ana leli ti kamam, wur goro ? Nihi ahər əhəliaba ana leli ata buk a dal-dal ga madəbay kur a. » ⁴⁹ Əra əcia ma ga mənani na ti əhi ana tay ahkado :

‡ 2:32 Məñjay Izayi 42.6 ; 49.6 ; 52.10. § 2:36-37 Eser ti wur ge Zekur ; əgia slimi ge dini a.

« Kèdèbum nu ti kamam ? Ægay ananjèhad a dalaka ga ahay ga Baba bu ni ti kəsərumki do aw ? »⁵⁰ Ay ti ata bənjani ata mənani ticiaba ma gayan ya àhi ana tay na ndo ferera.

⁵¹ Kələj gani tàsləka akaba Yezu a, tòru a Nazaret. Nan àbu agəsiki ma ga ata bənjani ata mənani. Mənani zla nahəma ajalakioru ahàr ka zlam gani nani ya àgravu ni dèk.

⁵² Yezu nakəj ka ya ti adək ni asərkivu zlam àkivu. Àbəlafəja kè Melefit a àkiva, mis day àbəlafəja kà tay a àkiva.

3

Pakama ge Zej bay məbaray mis ya àhi ana mis ni

(Meciya 3.1-12 ; Mark 1.1-8 ; Zej 1.19-28)

¹⁻² Àra àpəsa vi a bəl ti Melefit àhi ma gayan ana Zej wur ga Zakari a huđ gili bu. Ka sarta gani nani ti Tiber *bay gəđakani ga ndam Rom àzumva a bay gayan va vi kru mahar zlam ; àfiya Pons Pilet a bay ga had ga ndam *Zude va ; *Erot agur had *Gelili ; Filip wur ga mənani agur had Itəri akaba had Tresenitit ; Lisaniyas agur had Ebilej. Anna nday ata Kayif nday gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit. ³ Melefit àra àhia ma ana Zej a nahkay ti Zej nakəj asawadəy kà gəvay ga zalaka *Zurdej, evelij tekesl. Nan àbu ahi ana mis : « Mbatumkaba majalay ahàr gekuli a. Tamal kàmbatumkaba majalay ahàr gekuli a ti *nabaray kuli. Nahkay ti Bay Melefit ambərfəja zlam magudarani gekuli ni kè kuli a. »

⁴ Nahkay ma ya ti Izayi bay mahəjgaray *pakama ge Melefit àbəki a wakita gayan ni bu ni àgrava. Àdəm ahkado :

« Maslaja azlah a huđ gili bu, dəngu gayan ahəndabiyu.

Àdəm ahkado : « Slamatumikabu divi ana Bay gəđakani.

Ahàr àdəm divi gayan m̀la ndəlaɓa.

⁵ Had atərəhvə a zlur-zlur vu dèk, həma akaba mələj darani dèk etebesvu, divi madəjgwani etigi ndəlaɓa, divi magədavani atəslamalavu.

⁶ Nahkay mis dèk etipi ge Melefit ya ahəjgay ndam gayan ni.”* »

⁷ Eslini mis kay tərəkia ke Zej a, ti məbaray tay. Zej nakəj nan àbu ahi ana tay : « Lekuləm ti medəkw ! Way àhi ana kuli dəguma afa goro a ti kàtamumfəja kà məzum bəruv ge Melefit ya ara azumki ke mis wudək na way ? ⁸ Tamal ti kàmbatumkaba majalay ahàr gekuli a ededij ededijena ti grum təwi ya ti adafaki lekuləm kàmbatumva ni. Ægay bəj ga bəj gekuli Abraham, nahkay akatamum ti kəhumi ana ahàr ba, adaba nəhi ana kuli nahəma, Melefit esliki məhiani ana akur nday ndani tigi bəza huđ ga Abraham day, agravu. ⁹ Si kəgrum təwi sulumani kwa. Do ni ti Melefit ànjəkia ka matraɓ kuli a àndava, agri ana kuli akada ge mis ya məj ga zlam gayan tiwi bəza sulumani do ni ti, azay zlaɓa gayan ekeleba tay a, abiyu tay a aku vu ni. »

¹⁰ Eslini mis kayani ni təbu tihindifija ma, təhi : « Nahkay ti leli hi ti m̀gray ahəmamam ? » ¹¹ Zej nakəj ahəjgrifəj ana tay, àdəm ahkado : « Maslaja ya ti endəwi gayan cə ni ti m̀difəja bələj ana maslaja ya ti gayan àbi fererani na. Nahkay day maslaja ya ti zlam məzumani àfəj ni ti m̀vi ana maslaja ya àfəj bi ni. »

¹² Eslini ndam *məhəl hadam tərəkia ti məbaray tay bilegeni. Nday nakəj tihindifija ma, təhi : « Məsi ! Leli ti m̀gray ahəmamam ? » ¹³ Nan nakəj ahəjgrifəj ana tay, àdəm : « Lekuləm nahəma, kihindumfija hadam kè mis a àtamkia ka ga ηgumna ya àhi ana kuli ni ba. »

¹⁴ Ndam slewja tihindifija ma daya. Təhi : « Leli timey, m̀gray ahəmamam ? » Àhi ana tay : « Lekuləm ti kəhəlumfəja siŋgu kè mis ga njəda ba, ahkay do ni àna məsəki malfada ka tay a ba. Həlum siŋgu ya ηgumna apəli ana kuli ni cilij. »

¹⁵ Mis macakalavani ye eslini ni təbu tajəgay ere ya amagravu ni. Təhi ana ahàr : « Zej ti bi nan *Bay gəđakani ya amara ni aw ? » ¹⁶ Eslini Zej àhi ana tay dèk : « Nu ti nabaray

* 3:6 Izayi 40.3-5.

küli àna yam. Ay ti maslaña nahañ nañ àbu ara. Nañ gani nani ti njéda gayañ àtama goro a. Nu ti way ga mepichehiaba ezewed ga kimaka gayañ a di way ? Nañ zla nahéma amara mabaray küli àna *Məsuf Njəlatani akaba àna aku. ¹⁷ Emedekaba mis a akada ge mis ya àza hijid gayañ a ahar va, ahar hay àna nañ ni. Àharaba ti abiyu yam ga hay ni a guvur vu. Ay kisfit gani ni ti ajiaba aku a. Aku gani nani ti àmət day-day do. »

¹⁸ Nahkay Zeñ nakəñ nañ àbu ahi *Ma Məweni Sulumani ana mis. Àhi ma ndahañ gərgəri kay ana tay, awayay ti təgəskabá. ¹⁹ Ka sarta gani nani ti Erot bay ga had Gelili ni àgudara zlam a. Wur ga məñ ga Erot àbu, wal gayañ slimi gani Erodiyət. Erot àzafəña wal ga wur ga mənani na. Erot àgudara zlam ndahañ a kay, nahkay ti Zeñ àləgi azuhva zlam gayañ ya àgudar ni dek. ²⁰ Àra àləgia ti Erot nakəñ àgudarkivu zlam keti : àfiyu nañ a danğay vu.

Baray ga Yezu

(Meciyə 3.13-17 ; Mark 1.9-11)

²¹ Ka ya ti mis dek *təbaray ni ti Yezu day àbara. Àra àbara, nañ àbu ahəngalay Melefit ti hud melefit àzləkvaba, ²² *Məsuf Njəlatani àhərkiaya. Àhərkiaya ti akada ga kurkoduk ya ahar ni ; mis tipia. Eslini danğu àhəndabiyu a hud melefit bu akada danğu ge mis, àhi : « Nak ti wur goro, nawayay kur dal-dal, kəməru məbərur dal-dal. »

Ata bəñ ga bəñ ga Yezu

(Meciyə 1.1-17)

²³ Ka ya ti Yezu ànjəki ke təwi gayañ nahéma, vi gayañ agray kru kru mahkər. A majalay ahər ge mis bu ni ti Yezu nañ wur ge Zəzef. Zəzef ti ni nañ wur ge Heli, ²⁴ Heli wur ga Matat, Matat wur ge Levi, Levi wur ge Melsi, Melsi wur ga Janay, Janay wur ge Zəzef, ²⁵ Zəzef wur ga Matatias, Matatias wur ga Amos, Amos wur ga Nahum, Nahum wur ge Esili, Esili wur ga Nagay, ²⁶ Nagay wur ga Mat, Mat wur ga Matatias, Matatias wur ge Semiñ, Semiñ wur ga Zosek, Zosek wur ga Zəda, ²⁷ Zəda wur ga Yohanañ, Yohanañ wur ga Resa, Resa wur ga Zorobabel, Zorobabel wur ga Salatijel, Salatijel wur ge Neri, ²⁸ Neri wur ge Melsi, Melsi wur ga Adi, Adi wur ga Kosam, Kosam wur ge Elimadam, Elimadam wur ge Er, ²⁹ Er wur ga Yezu, Yezu wur ge Eliyezer, Eliyezer wur ge Zorim, Zorim wur ga Matat, Matat wur ge Levi, ³⁰ Levi wur ga Simeyən, Simeyən wur ga Zəda, Zəda wur ge Zəzef, Zəzef wur ga Yonam, Yonam wur ge Eliyakim, ³¹ Eliyakim wur ge Meleya, Meleya wur ga Mena, Mena wur ga Matata, Matata wur ga Natañ, Natañ wur ge Devit, ³² Devit wur ge Zese, Zese wur ga Zobet, Zobet wur ga Boz, Boz wur ga Sala, Sala wur ga Nason, ³³ Nason wur ga Aminadap, Aminadap wur ga Adimiñ, Adimiñ wur ge Erni, Erni wur ga Esron, Esron wur ge Ferez, Ferez wur ga Zəda, ³⁴ Zəda wur ge Zekəp, Zekəp wur ga Izak, Izak wur ga Abraham, Abraham wur ga Tara, Tara wur ga Nakor, ³⁵ Nakor wur ge Serus, Serus wur ga Ragaw, Ragaw wur ge Felek, Felek wur ge Eber, Eber wur ga Sala, ³⁶ Sala wur ga Kaynam, Kaynam wur ga Arfazat, Arfazat wur ge Sem, Sem wur ge Nəwi, Nəwi wur ge Lemes, ³⁷ Lemes wur ga Matusala, Matusala wur ge Enok, Enok wur ge Zeret, Zeret wur ge Meleleyel, Meleleyel wur ga Kaynam, ³⁸ Kaynam wur ge Enos, Enos wur ge Set, Set wur ga Adam ; Adam ti ni, nañ wur ge Melefit.

4

Seteni àwayay esipet Yezu

(Meciyə 4.1-11 ; Mark 1.12-13)

¹ Yezu àra àbara àndava nahéma, *Məsuf Njəlatani èsliva a vu va. Eslini Yezu nakəñ àzləkabiya gwar kà zalaka *Zurdeñ a, Məsuf Njəlatani àzoru nañ a hud gili vu. ² Eslini *Seteni àhəlfəña eyu a vad kru kru fad. A hud ga vad nday nani bu ni ti Yezu àzum araña ndo ferera. Kələñ gani ləwir àwərkaba nañ a. ³ Ləwir ni àra àwərkaba nañ a ti Seteni àhi : « Tamal ti nak Wur ge Melefit ededij ti, hi ana akur nday nini təmbukvu *dipeñ zla

aw ? » ⁴ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àdəm : “Mis anjəhad ti àna zlam məzumani ciliŋ do.” * »

⁵ Eslini Seteni nakəŋ àzoru naŋ ka mələŋ zaŋani, àdəfiki had ga duniya ni dek ke weceweceni. ⁶⁻⁷ Àhi ana Yezu keti : « Tamal ti kàbəhadua mirdim a meleher ndiŋ ana had ti, zlam ya kipioru ni dek nəvuk, egi gayak, kəgur tay akaba elimeni gatayani dek. Adəba zlam nday nani dek ti Melefit àbuva tay a ahar va, nisliki məviani ana maslaŋa ya ti nu nawayay nəvi ni tata. » ⁸ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu : “Akabəhadı mirdim ti ana Bay Melefit gayak ; akazləbay naŋ naŋ bələŋ ciliŋ.” † »

⁹ Eslini Seteni nakəŋ àzoru naŋ a Zeruzalem, àfəkad naŋ jik ka ahàr ga *ahay gəđakani ge Melefit ni, àhi ahkado : « Tamal nak Wur ge Melefit ededıŋ ti, diyu a had. ¹⁰ Adəba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu : “Melefit aməhi ana məslər gayan ti təbuk slimi.”

¹¹ Àbu məbəkiani keti : “Atakəcaw kur a ahar vu, ti asak gayak ènjifıŋ kà akur ba.” ‡ »

¹² Yezu àhəŋgri zuh keti : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu keti : “Kàhəlfəŋa eyu kà Bay Melefit gayak a ba.” § » ¹³ Kələŋ gani Seteni àmətəbfəŋa ga məhəlfəŋa eyu kà Yezu àna wir-wir gayan a dek ti àsləkəfəŋa ga hayaŋana.

Yezu ànjəki ke təwi gayan e Gelili

(*Meciya* 4.12-17 ; Mark 1.14-15)

¹⁴ Yezu àŋgoru ka had *Gelili àna njəda ga *Məsuf Njəlatani. Òru ènjua eslina ti mis ye eslini ni akaba ga had ndahaŋ ya kà gəvay gani ni dek təbu tacalfəŋ. ¹⁵ Yezu nakəŋ àcahi zlam ana mis a ahay gatay ya tahəŋgalavù Melefit ni bu. Naŋ àbu acahi zlam ana tay nahkay ti mis ya təbu eslini ni dek tazləbay naŋ.

Ndam Nazaret təgəskabu Yezu ndo

(*Meciya* 13.53-58 ; Mark 6.1-6)

¹⁶ Yezu òru a Nazaret ka mələŋ ya ti àdək ni. Vad *məpəsabana àra ènjia ti àhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu a kəsa nani bu, akada gayan ya àgray kəla vad məpəsabana ni. Naŋ nakəŋ naŋ àbu eslini ti ècikaba cəkwađ ga mejəŋgi Wakita ge Melefit ana mis a. ¹⁷ Eslini təvi Wakita ge Melefit ya ti Izayi bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit àbəkı ni mifedekabani, mək àzay, èpelkaba. * Naŋ àbu epelkaba nahkay ti àdi ahàr ana mələŋ ya ti naŋ awayay ni. Àbu məbəkiani ka mələŋ nani :

¹⁸ « Məsuf ga Bay Melefit àku ka nu,

àdaba nu ga məhi *Ma Məweni Sulumani ana ndam talaga,

àslərbıyu nu ga məhiani ana ndam daŋgay Melefit amambay tay,

ana ndam wuluf day etipi divi,

àslərbıyu nu ga məhəlababa ndam ya təkakay daliya ni a daliya gatay ni ba daya,

¹⁹ akaba ga məhi ana mis vi ya ti Bay geli agri sulum gayan ana tay ni ènjia. † »

²⁰ Yezu nakəŋ àra èjəŋga pakama gani nana zla nahəma, èfedekabu wakita ni, àhəŋgri ana bay ya ti agray təwi a ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni bu mək ànjəhad digəs eslini ga macahi zlam ana mis. Àra ànjəhada zla nahəma, mis ya ti a ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni bu ni dek təkəkioru eri, taməŋjaləŋoru. ²¹ Eslini naŋ nakəŋ ànjəki ka macahi zlam ana tay, àhi ana tay ahkado : « Ma ya ti niŋəŋgey a Wakita ge Melefit bu ni ti ma gani nani àgrava kana àndava. Àgravu ka ya ti kicəm nu nəbu niŋəŋgeya ma na ni. »

²² Mis ni dek tàra ticia zlam ya ti àcahi ana tay na ti tədəm : « Àsəra zlapay a àsabay. » Pakama sulumani ya ti àhəraya a ma gayan ba ni àgria ejep ana tay a dal-dal. Tədəm : « Naŋ hini ti wur ge Zuzef ni timey ? » ²³ Eslini Yezu àhi ana tay : « Nəsəra akəhumu ma gozogul hini : “Nak bay mahəŋgaraba mis àna haf a ni, həŋgaraba ahàr gayak gayakana zla aw ?” Akəhumu keti : “Micia ere ye ti kàgray a Kafarnahum na dek, ay ti graya akada

* 4:4 Mimbiki 8.3. † 4:8 Mimbiki 6.13. ‡ 4:11 Limis 91.11-12. § 4:12 Mimbiki 6.16. * 4:17 Ka sarta ga Yezu ti wakita dek zəbalani, mis tefedekabu ; ga mənŋgət mələŋ ya tawayay ni si tēpelkaba kwa ; wakita akada ya kani ni ti tēbi. † 4:19 Izayi 61.1-2.

nana a kəsa gayak gayakani ba bilegeni a zla aw ?” » ²⁴ Àhi ana tay keti : « Nəhi ana kuli nahəma, bay mahəngaray pakama ge Melefit lu, ndam ga kəsa gayəŋ gayaŋani tawayay məgəskabu pakama gayəŋ ya àhi ana tay ni do. ²⁵ Sərumki ke ere ye ti àgravu ke zemeni ge Eli ni day. Nəhi ana kuli nahəma, ka gani nani ti avər àtəd ndo vi mahkər àna kiya muku, ləwir àdaya ka had nana dek. Ka sarta gani nani ti wál madakway day təbu dal-dal ka had Izireyel, ²⁶ ay ti Melefit àsləroru Eli afa ga wal madakway bəlaŋ gatayani ndo. Àsləroru naŋ ti afa ga wal madakway ga kəsa Serepta ga had Sidon ni ciliŋ. † ²⁷ Ke zemeni ge Elize bay mahəngaray pakama ge Melefit day ndam ambələk təbu dal-dal ka had Izireyel, ay ti maslaŋa bəlaŋ gatayani Elize àhəngaraba naŋ a ègi njəlatani ndo, si àhəngaraba ègi njəlatani ti Namaŋ zal ambələk ga had Siri ni ciliŋ. § »

²⁸ Mis ya ti a ahay ga mahəngalavù Melefit ni bu ni tàra ticia pakama gayəŋ ya àhi ana tay na ti nday dek təzuma bəruv a dal-dal. ²⁹ Eslini mis ni ticikaba, təgaraba naŋ a kəsa gatay ni ba. Kəsa gani nani ti ka ahər ga həma ; nahkay təzoru naŋ gwar ka məzəgədal, tawayay təbikabiyu ahar ka had. ³⁰ Ay ti Yezu àhuriyu e kidiŋ gatay vu, àsləka zlam gayəŋ a.

*Yezu agariaba seteni ana mis a Kafarnahum a
(Mark 1.21-28)*

³¹ Yezu òru a Kafarnahum ka had *Gelili. Vad *məpəsabana àra ènjia ti àhuriyu a ahay gatay ya tahəngalavù Melefit ni vu, àcahi zlam ana mis. ³² Zlam gayəŋ ya àcahi ana tay ni ti àgria ejep ana tay a, adaba àhi ma ana tay akada ga bay ni. ³³ Nday təbu a ahay ga *mahəngalavù Melefit ni bu nahəma, zal nahaŋ seteni àniviyu a ahər bu naŋ àkibu ka tay eslini. Àra èpia Yezu a ti àzlah kay kay, àdəm : ³⁴ « Hey, Yezu, zal Nazaret, nak ti kadəbafəŋa mam kè leli a mam ? Kàra ge mijiŋ leli a waw ? Nak dəgiya nəsəra kur a lala ; nak mis *njəlatani ge Melefit ya àslərbiyu ni. » ³⁵ Eslini Yezu nakəŋ àzlacaki ke seteni ni bəra, àhi : « Lakakaba, sləkiaba ana maslaŋa hina. » Seteni ni àra ècia zlacay gayəŋ na ti àdi maslaŋa nani ana mələŋ e kidiŋ ge mis ni bu dek. Ay ti àsləkiaba day àgri araŋa ndo ferera. ³⁶ Mis ni tàra ticia ere ye ti àgravu na ti àgria ejep ana tay a dal-dal, təzlapaki e kidiŋ gatay bu, tədəm : « Pakama mam hini mam ? Ahi ma ana seteni àna njədə akada ga bay ni, mək seteni ni təsləkiaba ana mis a. » ³⁷ Nahkay ti slimi ga Yezu àhəndoru ka had ni dek.

*Yezu àhəngaraba ndam ga arməwər a kay
(Meciya 8.14-17 ; Mark 1.29-34)*

³⁸ Yezu àhəraya a ahay ga mahəngalavù Melefit ni ba, òru suwwa a magam afa ga Simu huya. Eslini ti ènjiki mireŋ ga Simu, aku àbəkia dal-dal. Nahkay ti təhi : « Kam-kam, jənaki naŋ ti ! » ³⁹ Yezu nakəŋ àndəhadkiyu ahər, àzlacaki kay kay ka arməwər ni, mək aku ni àhəlkia ka wal na. Eslini wal ni ècikaba cəkwađ, àfi ahər ana tay.

⁴⁰ Mələkarawa àra ègia, fat àdiya a ahay va ti mis ya ti ndam gatay arməwər gərgərani awər tay ni dek təhəlibiyu tay ana Yezu. Àhəngaraba tay àna məbəki *ahar ka tay a biliŋ àna biliŋ. ⁴¹ Naŋ àbu ahəngaraba mis a ti seteni day təsləkiaba ana mis a kay àna zlahay a. Seteni ni təhi : « Nak ti Wur ge Melefit ! » Ay ti Yezu àləgi ana tay, àcafəŋa tay ga mədəmana, adaba nday təsəra naŋ *Krist *Bay gəđakani ya amara ni.

*Yezu ahi ma ge Melefit ana mis ka had Zude
(Mark 1.35-39)*

⁴² Ge miledə də mələŋ àbu asləbiyu nahəma, Yezu ècikaba, àhəraya òru a huđ gili vu. Eslini mis dal-dalani tadəbay naŋ ; tàra tədia ahər a ti tawayay ti Yezu àsləkafəŋa kà tay a ba, təcəfəŋa naŋ ga masləkana. ⁴³ Ay ti Yezu àhənggrifəŋ ana tay, àdəm : « Ahər àdəm nəhivù *Ma Məweni Sulumani àki ka *Məgur ge Melefit ni ana ndam ga kəsa ndahaŋ ni bilegeni kwa ; adaba Melefit àslərbiyu nu ti ga magray təwi gani nani. » ⁴⁴ Eslini naŋ

† 4:26 Mənjay 1 Bəbay 17.8-16. § 4:27 Mənjay 2 Bəbay 5.1-14.

nakəŋ òru ka had ga ndam *Zude, àhioru ma ge Melefit ana mis a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ye eslini ni bu.

5

Ndam macəbay Yezu ye enjenjeni ni
(*Meciya* 4.18-22 ; Mark 1.16-20)

¹ A vad nahaŋ Yezu naŋ àbu micikeni kà gəvay ga dəluv Zenizaret ga macahi zlam ana mis. Eslini ti mis dal-dal tàhəfakfəŋoru ga məbi slimi ana pakama ge Melefit. ² Naŋ nakəŋ naŋ àbu eslini ti èpi *slalah ga yam bebem cə ka dəŋ-dəŋ : ndam məgəs kilif tàhəraya a slalah ga yam ni ba, təbu tabarafəŋa zəva gatay a. ³ Nahkay ti Yezu àcəlviyu a slalah ga yam nahaŋ ni vu, slalah ga yam nani ga Simu. Yezu àhi ahkado : « Həfakfəŋa slalah ga yam na kà gəvay ga dəŋ-dəŋ na. » Àra àhəfakfəŋa ti Yezu ànjəhad digus, ànjəki ka macahi zlam ana mis dal-dalani ni.

⁴ Àra èndeveriŋa zlapay gayaŋ na ti àhi ana Simu ahkado : « Həfakoru slalah ga yam ni kà mələŋ zilenjeni, ti kətəlumiyu zəva gekəli ni, kəgəsumaya kilif àna naŋ a. » ⁵ Simu àra ècia pakama gayaŋ na ti àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Gəfakani, məgra təwi a hundum, ere ye ti məgəs ni day àbi. Ay tamal nak kədəm faŋ ti nətəliyu zəva ni a yam ni vu. » ⁶ Simu akaba ndam gayaŋ ni tàra tətəliya zəva gatay na ti àgəsa kilif a kay dal-dal, gəzit amal kilif ni èteəkaba zəva gatay na. ⁷ Nahkay təgrikaboru ahar ana ndam məgəs kilif ndahaŋ ya ti a slalah ga yam nahaŋ ni bu ni ti tàra təjənaki tay ga magəjahana a dala va. Tàra tìnjia ti təgəjahaya zəva na akaba kilif na. Təbəviyu kilif ni a slalah ga yam ni vu tərəhvù cecueni, gəzit akal slalah ga yam ni takoru a huđ ga yam ni vu.

⁸ Simu Piyer àra èpia ere ye ti àgravu na ti àbəhadì mirdim ana Yezu, àhi : « Bay goro, həfakfua, adaba nu bay magudar zlam. » ⁹ Àdəm nahkay ti adaba nday akaba mis ya ti təgəskabu kilif ni dek aŋgwaz àwəra tay a. Aŋgwaz àwər tay ti adaba kilif ya təgəsayə kayana ni palam. ¹⁰ Nday ya ti tagrakabu təwi akaba Simu ni ti bəza ge Zebede, ata Zek nday ata Zeŋ. Nday day aŋgwaz àwəra tay a. Ay ti Yezu àhi ana Simu ahkado : « Aŋgwaz àwər kur ba : kwa kani kigia bay məhəlibiyu mis ana Melefit a, akada gayak ya kəgəs kilif ni. » ¹¹ Eslini təsləkabiya a huđ ga yam ni ba. Tàra təsləkababiya ti təgəjahbiyu slalah ga yam gatay ni ka sawiyaka mək təmbərbu zlam gatay ni dek, tədəbay Yezu.

Yezu ahəŋgaraba zal ambələk a
(*Meciya* 8.1-4 ; Mark 1.40-45)

¹² Ka ya ti Yezu naŋ àbu a kəsa nahaŋ bu ni ti zal nahaŋ àra, ambələk èsekaba naŋ a dal-dal. Àra èpia Yezu a ti àrəkia, àbəhadì mirdim, meleher ndiḅ ana had, àhi : « Kam-kam, bay goro ni ! Tamal kawayay ti kisliki mahəŋgaraba nu a ti nġia mis nġəlatana. » ¹³ Eslini Yezu nakəŋ àzoru ahar, ènjifiŋ, àhi ahkado : « Nawayay, gia mis nġəlatana. » Nahkay zal ambələk ni aŋgaba, ègia mis nġəlatana hūya. ¹⁴ Ay Yezu àhi : « Nihi kəŋgaba nahəma, kəhi ma gani ana maslaŋa ba. Ru kəŋgazli vu gayak ni ana bay *maŋgalabakabu mis akaba Melefit sawaŋ ; kəvi zlam ana Melefit akada ge Məwiz ya àdəm a wakita gayaŋ bu ni, adaba kigia mis nġəlatana. Nahkay mis etipi. Etipia ti atəsər nak kəŋgaba, kigia mis nġəlatana. » ¹⁵ Ay slimi ga Yezu àhəndakivoru kama kama sawaŋ. Nahkay mis dal-dal təbu tərəkia ga məbi slimi ana ma gayaŋ na ; tawayay ti mähəŋgaraba ndam gatay ya təbesey do na daya. ¹⁶ A vad ndahaŋ ti Yezu nakəŋ naŋ àbu asləkafəŋa kè mis na, akoru a huđ gili vu ga mahəŋgalay Melefit.

Yezu ahəŋgaraba zal dəra a
(*Meciya* 9.1-8 ; Mark 2.1-12)

¹⁷ A vad nahaŋ Yezu naŋ àbu a ahay bu, acahi zlam ana mis ti ndam *Feriziyəŋ akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni tàra, tənġəhadfəŋ kà gəvay. Təsləkabiya a kəsa cib-cibeni ga had *Gelili akaba ga had *Zude ni ba dek, təsləkabiya a Zeruzalem a daya. Njəda ga Bay geli Melefit àbu akaba Yezu, àhəŋgaraba mis àna naŋ a. ¹⁸ Naŋ àbu eslini ti mis ndahaŋ təzəbiyu zal dəra nahaŋ àki ka slalah. Tàra tìnjia àna naŋ a ti tədəbay divi ga

məzikabiyu naŋ ana Yezu a ahay vu. Tawayay ti tafəkad naŋ kè meleher gayan, ¹⁹ ay ti tənğət divi ga məzikabiyu naŋ ndo adəba mis tisliva eslina. Nahkay ti nday ya ti tətəbiyu zal dərə ni təcəliyu àna naŋ ka *dalaha ga ahay ni, tədiaba zlam ya ti təpaə ahay àna naŋ na bal. Tàra tədiaba ti təfiyu naŋ mandəhadkiani ka slalah gayan ni gwar eslina àna ezewed e kidin ge mis ni bu, kè meleher ga Yezu. ²⁰ Yezu nakəŋ àra èpia ere ye ti təgray na ti àsəra təfəkia ahàr a. Nahkay àhi ana zal dərə nakəŋ : « Zləba goro, zlam magudarani gayak ni məmbərfukana. »

²¹ Ndam məsər Wakita ge Melefit ni akaba ndam Feriziyen ni tàra ticia ma ga Yezu na ti təjalay a ahàr gatay bu tədəm : « Way hini azay ahàr gayan akada naŋ Melefit ni way ? Way esliki məmbərfəŋa zlam magudarani kè mis a tata way ? Tigi Melefit kwa do ni ! » ²² Nday təbu təjalay ahàr nahkay ti Yezu àsəra ere ye ti təjalaki ahàr na àndava, mək àhi ana tay : « Kajalum ahàr nahkay ti kamam ? ²³ Zləlada gani ti nəhi : “Zlam magudarani gayak ni məmbərfukana,” tək day ti nəhi : “Cicikaba, sawaday” ni aw ? ²⁴ Ay nawayay ti kəsərum, nu *Wur ge Mis ti nisliki məmbərfəŋa zlam magudarani kè mis ka had a. » Mək àhi ana zal dərə ni : « Nəhuk nahəma : cicikaba, za slalah gayak na, ru a magam. » ²⁵ Eslini naŋ nakəŋ ècikaba cəkwaə kè eri ge mis na dek huya, àzay slalah gayan ya àndəhadki ni. Naŋ àbu akoru a magam ti azləboru Melefit hihi. ²⁶ Ga Yezu ya àgray nahkay ni ti àgria ejep ana mis a dek ; təzləbay Melefit. Təgra aŋgwaz a daya, tədəm : « Mipia ere ye ti mipi day-day ndo na kana. »

Yezu azalay Levi

(Meciyə 9.9-13 ; Mark 2.13-17)

²⁷ Yezu àhəraya a ahay ni ba. Àra àhəraya ti èpi zal nahaŋ, naŋ bay *məhəl hadam, təzalay naŋ Levi, naŋ àbu manjəhadani digəsa ka mələŋ məhəl hadam. Eslini Yezu àhi ahkado : « Dəbabiyyu nu. » ²⁸ Nahkay Levi nakəŋ ècikaba cəkwaə, àmbrəŋ zlam gayan ni dek, àdəboru naŋ.

²⁹ Kələŋ gani Levi àgray wuməri gədakani afa gayan, èdii zlam məzumani dal-dal ana Yezu akaba ndam *madəbay naŋ ni. Ndam məhəl hadam akaba mis gatay ndahaŋ təbu təzum zlam ka ahar bələŋ akaba tay daya. ³⁰ Ndam *Feriziyen akaba ndam gatay ya *təsəra Wakita ge Melefit a ni tàra ticia ndam madəbay Yezu na təbu təzum zlam ni ti tələgi ana tay, təhi ana tay ahkado : « Kəzumum zlam, kisum zlam ka ahar bələŋ akaba ndam məhəl hadam akaba ndam magudar zlam ni ti kamam ? » ³¹ Yezu àra ècia pakama gatay na ti àhi ana tay ahkado : « Ndam ya ti nday təbu njalaŋ-njalaŋ ni ti tòru afa ga zal doktor do, si ndam ga arməwər day kwa ti takoru afa gani. ³² Nu nàra ti ga mazalay ndam jireni do ; nàra ti ga mazalay ndam magudar zlam, ti tàmbatkaba majalay ahàr gatay na sawaŋ. »

Yezu adəmki ma àki ka məgəs ndəra

(Meciyə 9.14-17 ; Mark 2.18-22)

³³ Eslini ndam *Feriziyen ni təhi ana Yezu ahkado : « Ndam madəbay Zer ni təgəs *ndəra akaba tahəŋgalay Melefit kəlavad. Ndam madəbay leli ni nday day tagray nahkay. Ay ti ndam madəbay kur ni nday təbu təzum zlam, tisi zlam zlam gatay ti ahəmamam ? »

³⁴ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm : « Kisləmki məcumfəŋa zləbəba ga bay maday wal na kà məzum zlam ka ya ti nday təbu akaba bay maday wal na tata waw ? Kisləmki do.

³⁵ Ay sarta nahaŋ amara, atəgəskia bay ga wal ni kà tay a. Ka sarta gani nani day kwa ti atəgəs ndəra. »

³⁶ Eslini Yezu àhi ma *gozogul hini ana tay : « Mis egəzleheya azana gayan məwena, aslamalay azana gayan midigweni àna naŋ ti àbi. Tamal àgra nahkay ti azana gayan məwəni ni day àgədava, mək gayan ya ti àsaya ni day tərakaboru akaba midigweni ni do. ³⁷ Nahkay day mis abəviyu zum new-neweni e kene-kene midigweni vu ti àbi. Tamal àgra nahkay ti zum new-neweni ni àra àwəsa ti etezkaba kene-kene na. Nahkay ti zum ni amadəgaba, maslaŋa nani emizikiba ke kene-kene na daya. ³⁸ Àgravu nahkay do ; ahàr àdəm təbəviyu zum new-neweni e kene-kene məwəni vu kwa. ³⁹ Tamal mis àsəra

àna misi zum mawəsana ti àwayay misi zum new-neweni va do. Adəm ahkado : “Zum mawəsani ni àcər àtama new-neweni na.” »

6

Yezu naŋ bay ga vad məpəsabana
(Meciy 12.1-8 ; Mark 2.23-28)

¹ A vad *məpəsabana nahaŋ ba ti Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təbu tasləkaba a vədaŋ ga *alkama ba. Eslini ndam madəbay naŋ ni təbu teheboru alkama ni, tahwal, tahəpəđoru bəza gani. ² Nday təbu tagray nahkay ti ndam *Feriziyey ndahaŋ təhi ana tay : « Bay Melefit àdəm e *Divi gayaŋ ni bu : “Kəgrum təwi a vad məpəsabana ba ba” * ti, lekələm kəgrum ti kamam ? » ³ Yezu àra ècia ma gatay na ti àhi ana tay : « Kèjeŋgum ere ye ti Devit àgray ni ndo aw ? Ahaslani Devit akaba ndam gayaŋ ləwir àwəra tay a, ⁴ nahkay àhuriyu a ahay ge Melefit vu, àzay *dipeŋ ya táfəkadi ana Melefit ni. Devit nakəŋ àzum, mək àvi ana ndam gayaŋ ni təzum bilegeni. Ay ti Melefit àdəm e Divi gayaŋ ni bu, mis ndahaŋ təzum dipeŋ nani do ; si ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni day kwa ti təzum. Kèjeŋgum ma gani ndo waw ? » ⁵ Eslini Yezu àhi ana tay keti : « Bay ya ti adəm təgray zlam hini a vad məpəsabana ba ni ti nu *Wur ge Mis. »

Yezu ahəŋgaraba zal nahaŋ ya ahar mikəlfina na
(Meciy 12.9-14 ; Mark 3.1-6)

⁶ A vad *məpəsabana nahaŋ ba ti Yezu àhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu. Àra àhuriya ti ànjəki ka macahi zlam ana mis. Eslini zal nahaŋ naŋ àvu ahar ga daf mikəlfina. ⁷ Ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba ndam *Feriziyey ni təbu taməŋjaləŋ ana Yezu nakəŋ ; təhi ana ahàr ahkado : « Kani vad məpəsabana ti akal ti ara ahəŋgaraba naŋ a waw ? » Tawayay ti təgəski naŋ ka zlam magudarani. ⁸ Ay ti Yezu àsəra majalay ahàr gatay na. Nahkay àhi ana zal ya ti ahar mikəlfina ni : « Cikaba, ra e kidiŋ ge mis ni va, cik jik. » Nahkay ècikaba, naŋ jika. ⁹ Eslini Yezu nakəŋ àhi ana tay : « Nihindifiŋa zlam kè kəli a day. Melefit àdəm mam a wakita ya Məwiz àbəki ni bu mam ? Àvia divi ana mis ga magray zlam sulumana a vad məpəsabana ba tək, ga magray zlam magudarana waw ? Ga mahəŋgay mis tək, ga makad mis aw ? » ¹⁰ Àməŋjaləŋ kè mis ni dek bəlaŋ àna bəlaŋ, mək àhi ana zal ya ahar mikəlfina ni : « Təlbəiyu ahar gayak ni. » Àra àtəlikabiya ti ahar gayaŋ ni àslamalava, ègia sənduḅ-sənduḅana. ¹¹ Nahkay ti ndam məsər Wakita ge Melefit ni akaba ndam Feriziyey ni təzuma bəruv a dal-dal. Təzlapay e kidiŋ gatay bu àki ke ere ye ti tara təgri ana Yezu ni.

Yezu adaba ndam asak gayaŋ a kru mahar cə
(Meciy 10.1-4 ; Mark 3.13-19)

¹² A vad nahaŋ Yezu àcəloru a həma vu ga moru mahəŋgalay Melefit. Òru ènjəa ti àndəhadki hundum àki ka mahəŋgalay Melefit. ¹³ Məlaŋ àra àsla ti naŋ nakəŋ àzalakabu ndam madəbay naŋ ni, mək àdaba mis a kru mahar cə e kidiŋ gatay ba. Nday ya ti àdaba tay a ni ti àzalay tay ndam *asak gayaŋ. ¹⁴ Slimi gatay kru mahar cəni ni nday hi : Simu àdi slimu Piyer, wur ga məŋani Andre, Zek, Zeŋ, Filip, Bartelemi, ¹⁵ Meciy, Tumas, Zek wur ga Alfe, Simu naŋ bəlaŋ ga ndam ya takadvakivu ka had gatay ni, ¹⁶ Zəd wur ge Zek, nahaŋ ni ti ni Zədas Iskariyot naŋ ya ègi bay məsəkumoru Yezu ni.

Yezu ahi ma ge Melefit ana mis, ahəŋgaraba ndam ga arməwər a
(Meciy 4.23-25)

¹⁷ Yezu àndaya ahàr a həma ni ba akaba ndam asak gayaŋ na, ècik ka məlaŋ tazl-tazlani. Eslini ti ndam madəbay naŋ təbu kay ; mis ndahaŋ day təbu dal-dal, ndahaŋ ticikbiyu ka had *Zəde akaba a Zerəzalem, ndahaŋ ti ni ticikbiyu kə gəvay ga *dəluv gəđakani ka had Tir akaba Sidəŋ. ¹⁸ Mis nday nani tərəkia ka Yezu a ti ga məbi slimu ana ma gayaŋ ya àdəm ni, tawayay ti məhəŋgaraba tay a arməwər gatay ni ba daya. Nahkay Yezu àhəŋgaraba

* 6:2 Məŋjay Mahərana 34.21.

tay a, àhəŋgaraba nday ya ti seteni àniviyu ana tay na daya. ¹⁹ Mis ðek tawayay ti tînjifiŋ, adaba n̄jəda àvu a vu gayar bu ; ku way way do ya ènjifiŋa ni ti àŋgaba a arməwər gayar ni ba. Nahkay Yezu àhəŋgaraba tay a ðek.

Məmərani akaba cicihi ge mis

(Meciya 5.1-12)

²⁰ Eslini Yezu àmənjaləŋ ana ndam maðəbay nar ni, àðəm :

« Lekulum ndam talaga ni ti mərūmvu, adaba *Məgur ge Melefit ti gekuli.

²¹ Lekulum ya ləwir awər kuli nihi ni ti mərūmvu, adaba akərəhum.

Lekulum ya kitəwum nihi ni ti mərūmvu, adaba ekiyūm.

²² « Ka ya ti mis tipi kuli kəbum kəfumku ahər ka nu *Wur ge Mis, mək tizirey kuli, tawayay kuli va do, tindivi kuli akaba təðəmki ma magədavani àki ke kuli azuhva nani ni ti mərūmvu. ²³ Ka ya ti təgri zlam nday nani ana kuli nahəma, mərūmvu dal-dal, həbum àna məmərani. Adaba mam, Melefit aməvi zlam sulumani ana kuli kay a kəla gani vu a huð melefit bu. Sərūmki ata bəŋ gatayani day təgribiya zlam gani nana ana ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ahaslana na.

²⁴ « Ay lekulum ndam ge elimeni ni ti akəsūm cicihi, adaba lekulum kəzumuma gəda gekuli a àndava.

²⁵ Lekulum ya mərəhani nihi ni ti akəsūm cicihi, adaba ləwir aməwər kuli.

Lekulum ya kiyūm nihi ni ti akəsūm cicihi, adaba akandavum kuda, ekitəwum.

²⁶ « Ka ya ti mis ðek təðəm lekulum mis sulumani ni ti akəsūm cicihi, adaba ahaslani ata bəŋ gatayani təhibiya ma gani nana ana ndam ya ti təsəkadi malfada ana mis, təðəm pakama gani ge Melefit na ; təhia ana tay a nday sulumana daya. »

Wayum ndam ezir gekuli

(Meciya 5.38-48 ; 7.12a)

²⁷ « Ay nəhi ana kuli, lekulum ya kəbumu slimi ni : Wayum ndam ezir gekuli, grumi sulum ana ndam ya ti tizirey kuli ni. ²⁸ Tamal mis tetikwesi kuli nahəma, hindəm Melefit ti mēgri sulum ana tay. Tamal mis təgri daliya ana kuli ti həŋgalumi Melefit ana tay.

²⁹ Tamal mis àsuka barva ka tuwər bəlaŋ gana ti kambatikabiyu tuwər nahaŋ ni daya. Tamal mis àzafuka mugudi gayak a ti kàcafəŋa nar ga mazafuka endəwi gayak a ba daya.

³⁰ Ku way way do èhindiluka zlam a ti vi. Tamal mis àzafuka zlam gayak a ti kihindifiŋa ba. ³¹ Nahkay ere ye ti kawayum mis təgri ana kuli ni ti, grumi ere gani nani ana tay bilegeni.

³² « Ay tamal kawayum ndam ya tawayay kuli ni ciliŋ ti Melefit aməðəm lekulum ndam sulumani aw ? Aha, adaba ndam magudar zlam day tawayay ndam ya tawayay tay ni, nahkay do aw ? ³³ Tamal kəgrumi sulum ana ndam ya təgri sulum ana kuli ni ciliŋ ti Melefit aməðəm lekulum ndam sulumani aw ? Aha, adaba ku ndam magudar zlam day tagray nahkay. ³⁴ Tamal kəkəlumi zlam ana ndam ya ti kəsəruma atəhəŋgrivu ana kuli ni ciliŋ ti Melefit aməðəm lekulum ndam sulumani aw ? Aha, adaba ndam magudar zlam day təkəli zlam ana ndam magudar zlam ndahaŋ, ti təhəŋgrivu akada gatay ni ana tay zlam gatay. ³⁵ Lekulum ti kəgrum nahkay ba. Wayum ndam ezir gekuli, grumi sulum ana tay, kəlumi zlam ana ndam ya kəsəruma atəhəŋgrivu ana kuli do ni sawar. Tamal kəgrum nahkay nahəma, Melefit aməvivu zlam ana kuli kay bilegeni. Nahkay ti ekigum bəza ge Melefit. Adaba mam, nar gani nar agavəla driŋ, nar àbu agri sulum dal-dal ana ndam cuday, ana ndam ya təgri sūsi do ni daya. ³⁶ Besūmi ana mis, grumi sulum ana tay akada ga Bəŋ gekuli ya ebese, agri sulum ana kuli ni. »

Ŋgay mis ndahaŋ tàgudara zlam a ti kəðəmum ba

(Meciya 7.1-5)

³⁷ « Ŋgay mis ndahaŋ tàgudara zlam a ti kəðəmum ba ; tamal kəgrum nahkay ti lekulum day ŋgay kàgudaruma zlam a ti Melefit aməðəm do. Ŋgay təwəl mis ndahaŋ ti kəðəmum ba. Nahkay təwəl kuli ti Melefit day aməðəm do bilegeni. Mbrəŋumfəŋa

zlam ya mis ndahaŋ tãgudari ana kuli ni kà tay a. Nahkay Melefit day aməmbərfəŋa zlam magudarani gekuli ni kè kuli a bilegeni. ³⁸ Vumi zlam ana mis ndahaŋ. Nahkay Melefit day aməvi zlam ana kuli. Amazay darama, aməbəviyu zlam, aməjuk ti mērhəvù zat adəgakia adəgakia, mək aməbiviyu ana kuli a mbolu gekuli vu. Adaba mam, darama ya ti lekulum kəgurumi zlam ana mis ndahaŋ àna naŋ ni ti Melefit day aməguri zlam àna naŋ ana kuli. »

³⁹ Kələŋ gani Yezu àhi ma ana tay keti àna ma *gozogul. Àdəm : « Zal wuluf ti adafəŋa ahar kà zal wuluf nahaŋ a tata waw ? Tamal agray nahkay ti nday cecueni atədəgiyu e evidi vu do waw ? ⁴⁰ Maslaŋa ya acahay zlam ni ti àtam bay ya ti acahi zlam ni do. Ay ku tamal maslaŋa ya acahay zlam ni àsər zlam kay faŋ do nəŋgu ni, ka ya ti àcaha zlam ya tədəfiki na đək nahəma, tigi nday kala-kala ata bay ya acahi zlam ni.

⁴¹ « Kaməŋjaləŋ ka cakwasl ya àniki ke eri ga wur ga muk ni, kəsərki ka damkoluk ya ànukki ke eri ni do ni ti kamam ? ⁴² Tamal kəhi ana wur ga muk ni : “Wur ga mmawa, mbrəŋ nəzukkia cakwasl ya ànukki ke eri na” ti, nak nakani kipi damkoluk ya ànukki ke eri ni do ni ti kəzikia ahəmamam ? Nak bay ya aŋgah zlam magudarani gayaŋ ni ! Zəkia damkoluk ke eri gayak gayakana day. Akəzəkia ti ekipi divi lala mək akəzikia cakwasl ya àniki ke eri ga wur ga muk na. »

Təsərkaba məŋgəhaf a ti àna bəza gani
(Meciya 7.16-20 ; 12.33-35)

⁴³ Yezu àdəm keti : « Məŋgəhaf sulumani, ewi bəza magədavani ti àbi. Məŋgəhaf magədavani ewi bəza sulumani ti àbi daya. ⁴⁴ Nahkay mis təsərkaba məŋgəhaf àna bəza gatayana. Tədifəŋ ahər ana bəza ga *wəruv kà məŋgəhaf ya akaba adak ni do. Nahkay day tədifəŋ ahər ana bəza ge enderendera kè mezlirgendə do. ⁴⁵ Mis sulumani azaya zlam sulumana a zlam məŋgəhani sulumani ya àniviya a məbəruf bu ni, mis magədavani ti ni azaya zlam magədavana a zlam məŋgəhani magədavani gayaŋ ba. Adaba pakama ya ti ahəraya a ma ge mis ba ni ti àsabikia ka məbəruf a palam. »

Ahay gərgəri cə
(Meciya 7.24-27)

⁴⁶ Yezu àdəm keti : « Lekulum kəhumu : “Bay geli, Bay geli,” mək kəgrum ere ye ti nəhi ana kuli ni do ni ti kamam ? ⁴⁷ Tamal mis àra afa goro a, ècia ma goro a mək agray ere ye ti nəhi ni ti, àzavu ata way ? ⁴⁸ Àzavu ti ata mis ya àləm ahay gayaŋ lala ni. Wudaka àləm ti àsaba asak gana, èli zileŋ mək àfəkadkibiya asak ga ahay ni ka akur. Nahkay ka ya ti yam àtamkibiya ka zalaka, àzlal ahay ni ti àgri araŋa ndo. Adaba mam, maslaŋa nani àləma ahay gayaŋ na lala. ⁴⁹ Ay tamal mis ècia ma goro a mək àgray ere ye ti nəhi ni do nahəma, àzavu ata mis ya àləm ahay gayaŋ, àsaba asak gana ndo ni. Nahkay ka ya ti yam àtamkibiya ka zalaka, àzlal ahay ni ti èmbedkaba huya. Ahay gani nani àmbədkaba besek-besek. »

7

Yezu ahəŋgaraba evidi ga bay ga ndam slewja ga ndam Rom a
(Meciya 8.5-13)

¹ Ka sarta ya ti Yezu àhia ma na đək ana mis a àndava nahəma, àsləka òru a Kafarnahum. ² Eslini ti zal nahaŋ àbu, naŋ bay ga ndam slewja ga ndam *Rom. Evidi gayaŋ àbu, ay ti bay ga ndam slewja ni awayay naŋ dal-dal. A vad nahaŋ evidi ni àra èbesey do, awayay amət. ³ Bay məgur ndam slewja ni àra ècia ma ya tədəmki ka Yezu na ti àslərkibiya gədəkani ga ndam *Zude ndahaŋ ti tēgri kam-kam, māra māhəŋgariaba evidi gayaŋ na. ⁴ Nday nakəŋ tàra tìnjikia ka Yezu a ti tàhəŋgalay naŋ dal-dal, tədəm ahkado : « Àgəski kēgri ere ye ti èhindifuka ni kwa, ⁵ adaba awayay leli ndam Zude ni ; àləmi ahay geli ya mahəŋgalavù Melefit ni ana leli ti naŋ. »

⁶ Yezu nakəŋ àra ècia pakama gatay na ti tàsləka akaba tay a. Tòru tìnjuə a magam ga bay ga ndam slewja na wudak ti bay ga ndam slewja ni àslərkibiya zləbəba gayaŋ ndahaŋ

ga məhiani : « Bay goro, kəgribiyu daliya ana ahər gayak ga marana ba, adəba nu mis ga marona afa goro a di do. ⁷ Nu nuani day nərəkukoru ndo ni ti adəba nəhi ana ahər goro nislə mərəkukani do. Dəmbiyu ma bəlañ ciliñ, nahkay ti bay məgru təwi ni aŋgaba. ⁸ Nu gani day təbu təgur nu, nu day nəbu nəgur ndam slewja goro. Tamal nəhi ana bəlañ gatayani : “Ru !” ti, akoru. Tamal nəhi ana nahañ : “Ra !” ti ni, ara. Tamal nəhi ana bay məgru təwi : “Gray ere hini” ti, agray ere gani. » ⁹ Yezu àra ècia ma ga bay ga ndam slewja ya təhəngribiyu na ti àgria ejeɸ a dal-dal. Nañ nakəñ àmbatkibiyu ma ke mis dal-dalani ya tadəbay nañ ni tuwəli, àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, day-day nədi ahər ana mis ya ti afəku ahər akada nañ hini ni ndo. Ku e kidiñ ga ndam *Izireyel bu day nədi ahər ndo. » ¹⁰ Nday ya təslərkiuru tay ka Yezu ni tàra təsləkabiya nahəma, tədi ahər ana evidi ga bay ni aŋgaba lala.

Wur ga wal madakway nahañ àməta, Yezu ahəngaraba nañ a

¹¹ Eslini Yezu òru a kəsa nahañ vu təzalay Nayiñ. Nañ àbu akoru ti ndam madəbay nañ ni akaba mis dal-dal tadəboru nañ. ¹² Ka ya ti ènjua ka ma ga kəsa na ti èpi təbu təzoru mis e evidi vu ka slalah huya. Maslaña ya àmət ni ti wur mendulik ga wal madakway. Məñ ga wur ni nañ àbu akoru ke mindiviñ, mis a kəsa bu kay tadəboru nañ. ¹³ Bay geli àra èpia nañ a ti àsia cicihi a àsabay, àhi ahkado : « Kitəwi ba. » ¹⁴ Eslini àhədfəkəñiyu kà tay, ènjifiñ kà slalah ge kisim ni. Nahkay nday ya ti təzay kisim ni təcik, mək Yezu àhi ana kisim ni : « Wur dagwa, nəhuk nahəma, piɸekvu. » ¹⁵ Yezu àra àhia nahkay ti mis ni èpiɸekvu, ànjəhad digus, àdi ana mazlapani. Eslini Yezu àhi ana məñ ga wur ni : « Ehi, za wur gayak a. » ¹⁶ Mis ye eslini ni tàra tìpia ti tàgra aŋgwaz a àsabay, nahkay təzləbay Melefit, tədəm : « Bay mahəngaray *pakama ge Melefit gəɸakani aŋgazlava e kidiñ geli ba. » Tədəm keti : « Melefit àra ga mahəngay ndam gayan a. » ¹⁷ Nahkay ti mis ya ka had ga ndam *Zude ni dek akaba mis ya kà gəvay gatay ni dek ticia ere ye ti Yezu àgray na.

Zey bay məbaray mis ni aslərkiuru mis ka Yezu

(Meciyə 11.2-19)

¹⁸ Ndam madəbay Zey bay məbaray mis ni tàra ticia ma na ti təhəngri ana Zey, mək Zey nakəñ àzalay mis cə e kidiñ ga ndam madəbay nañ ni bu, ¹⁹ àsləroru tay afa ga Bay geli. Àhi ana tay ahkado : « Humi ahkado : “Nak ti *Bay gəɸakani ya amara ni tək, day ti məhətay maslaña nahañ aw ?” » ²⁰ Nahkay nday nakəñ tàra tìnjikia ka Yezu a ti tēhi : « Zey bay məbaray mis ni àslərbiyu leli afa gayak ti məhuk : “Nak ti Bay gəɸakani ya amara ni tək, day ti məhətay maslaña nahañ aw ?” »

²¹ Ka sarta gani nani ti Yezu nañ àbu ahəngaraba mis a kay ya tēbesey do na akaba mis kay ya seteni təniviyyu ana tay na. Àhələkaba eri ana ndam wuluf a kay daya. ²² Kələñ gani àhəngriɸəñ ana ndam ya Zey àslərkibiyu tay ni. Àhi ana tay ahkado : « Dəgum kəŋgahadumi ana Zey ere ye ti kìpəm ni akaba ya kicəm ni. Humi ndam wuluf təbu tipi divi, ndam dəra təsawaday lala, ndam ambələk tìgia mis njəlatana, ndam makwaya tici slimi, mis məmətani təŋgaba ; ndam talaga day ticia Ma Məwəni Sulumana. ²³ Humi keti : “Maslaña ya ti èjikia ke divi azuhva nu a do nahəma, məmərvu.” »

²⁴ Ndam ya ti Zey àslərkibiyu tay ka Yezu ni tàra təsləka ti Yezu àzlapaki ke Zey, àhi ana mis dal-dalani ni ahkado : « Kədəgum a huɸ gili vu ti ga mipibiyu mam ? Kìpəmbiyu ti mavram ya aməɸ adaday ni tək ? ²⁵ Do ni ti kədəgum kìpəmbiyu ti mam ? Mis məbakabu azana sulumani akada ga bay ni tək ? Aha, ndam ya tabakabu azana ga siŋgu kayani akaba zlam gatay àbu kayani ni ti nday a ahay ga bəbay bu timey. ²⁶ Ay ti kədəgum kìpəmbiyu ti mam ? Kìpəmbiyu bay mahəngaray *pakama ge Melefit aw ? Iy, nañ gani. Nəhi ana kəli nahəma, nañ ti àtama bay mahəngaray pakama ge Melefit a. ²⁷ Kəsəruma, àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àhi ana Bay gəɸakani ya amara ni nahkay hi : “Nihi ti nu nəbu nəsləroru bay məslər goro nahañ kama gayak ti məslamatukkabu divi.” *

* 7:27 Malasi 3.1.

« Maslaṅa ya ti Melefit àslərbiyu ni ti Zeṅ. ²⁸ Nəhi ana kəli keti : Zeṅ ti àtama mis ya tiwi tay na dek àna gəḏakana. Ku tamal nahkay nəṅgu ni, bay ya ti naṅ gəziteni ge mis dek a *Məgur ge Melefit bu ni ti àtama naṅ a. ²⁹ Mis dal-dalani ni akaba ndam *məhəl hadam ni təgəskabá ma ge Zeṅ na. Təsəra Melefit ti naṅ jireni, nahkay nday gani tàwaya ti Zeṅ *məbaray tay. ³⁰ Ay ti ndam *Feriziyey akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni təgəskabu ere ya Melefit awayay avi ana tay ni ndo, nahkay tàwayay ti Zeṅ məbaray tay ndo. »

³¹ Yezu àhi ana tay keti : « Mis ye e hini vu ni ti nəgurfəṅ tay kà way ? Nday akada way ? ³² Nəhi ana kəli nahəma, nday akada ga bəza manjəhadani e mite bu ni. Nday ndahaṅ təhi ana ndahaṅ ni ahkado : “Mivia slelim ana kəli a, day kəhəbumfəṅ ndo ; mīdia limis ge kisim ana kəli a, day kītəwəm ndo.” ³³ Nəḏəm nahkay ti adaba Zeṅ bay məbaray mis ni àra. Àra ti àzum *dipeṅ do, èsi zum do. Nahkay lekələm kəḏəmum seteni àniviyu. ³⁴ Nu *Wur ge Mis ti ni nàra. Nàra ti nu nəbu nəzum dipəṅ, nəbu nisi zum. Nahkay lekələm kəḏəmum nu zal huḏ, nəvi vu goro ana zum. Kəḏəmum nu zləba ga ndam *məhəl hadam akaba ga ndam magudar zlam ndahaṅ. ³⁵ Ay ti ndam ya təgəskabu məsər zlam ge Melefit ni dek təsəra Melefit àsəra zlam eḏeḏiṅ a. »

Yezu naṅ a ahay ga Simu zal Feriziyey ni bu

³⁶ Eslini zal *Feriziyey nahaṅ slimi gayəṅ Simu àzalu Yezu afa gani a magam ga məzumkabu zlam. Yezu òru ènjəa ti àhuriyu a ahay vu, tənəkə ka məzum zlam. ³⁷ Wal hala nahaṅ àbu a kəsa gani nani bu. Àra ècia ti Yezu naṅ àvu azum zlam a ahay bu afa ga zal Feriziyey ni ti àrəkioru àna tersel a kolombu sulumani bu.† ³⁸ Àra àhuriya a ahay ni va ti ècik kələṅ ga Yezu, kə gəvay ga asak gayəṅ, naṅ àbu etəwi. Naṅ àbu etəwi ti yam tuway gayəṅ ni àbara asak ga Yezu a cərad, mək wal ni àtəmadkia yam tuway na àna məhər ga ahər gayəṅ a ; kələṅ gani àfəki ma ka asak ga Yezu, ‡ mək àbəkə tersel ni ka asak ni. ³⁹ Zal Feriziyey ya àzalu Yezu afa gani ni àra èpia nahəma, àhi ana ahər : « Naṅ hini ti bay mahəṅgaray *pakama ge Melefit do. Tamal naṅ bay mahəṅgaray pakama ge Melefit ti akal àsəra wal hini ya enjifin ni ti naṅ wal hala. » ⁴⁰ Yezu àra àsəra ere ye ti naṅ ajalay a ahər gayəṅ bu na ti àhi ahkado : « Simu, ma goro àbu nawayay nəhuk. » Simu nakəṅ àhi : « Dəm, məsi. » ⁴¹ Mək Yezu àhi : « Mis ndahaṅ cə təkəla duwa afa ga zal nahaṅ a ; bələṅ gani àkələy jik diṅ diṅ zlam, naṅ nahaṅ ni ti ni jik kru kru zlam. ⁴² Nday cecəeni siṅgu àfəṅ kə tay ga məpəliani bi nahəma, bay ga duwa ni àhi ana tay cəeni : “Kəpələmu duwa goro ni va ba.” » Yezu àhi ana Simu nakəṅ keti : « E kidin gatay cəeni ni bu ni ti way aməgri səsə kay ana bay ga duwa ni way ? » ⁴³ Eslini Simu àhəṅgrifəṅ, àhi ahkado : « Nətamahay maslaṅa ya ti təmbərfəṅ siṅgu kayani ni. » Yezu àhi : « Ma gayak ti jiri. »

⁴⁴ Eslini Yezu àmbatkibiyu ma ka wal ni mək àhi ana Simu ahkado : « Kipi wal hini do aw ? Ka ya ti nəhəraya a ahay va afa gayak a ni ti kəcəhubiyu yam ga *məbaray asak ndo. Ay wal hini ti àbarua asak àna yam tuway a mək àtəmadkua àna məhər ga ahər gayəṅ a. ⁴⁵ Nak kəgru sa àna məfəku ma ka tuwər ndo. Ay ti wal ni kwa nəhəraya àmbrəṅ məfəku ma ka asak ndo. ⁴⁶ Nak kəgəskabu nu àna magraku amal ka ahər ndo. Ay ti wal ni àbəkua tersel ka asak a. § ⁴⁷ Nahkay nəhuk nahəma, àgrua səsə a kay, àwaya nu a kay, nani dek ti adafaki zlam magudarani gayəṅ kayani ni məmbərfəṅana. Ay ti maslaṅa ya ti zlam magudarani gayəṅ gəzit mək təmbərfəṅa ni ti àwayay bay ya àmbərfəṅa ni kay do. » ⁴⁸ Mək Yezu àhi ana wal ni : « Zlam magudarani gayak ni məmbərfukana. » ⁴⁹ Nday ya təzumkabu zlam akaba Yezu ni təra ticia ma gayəṅ na ti təhi ana ahər : « Way hini ku zlam magudarani ge mis nəṅgu ambərfəṅa ni way ? » ⁵⁰ Eslini Yezu àhi ana wal ni

† 7:37 Kolombu gani nani ti təgray àna akur sulumani ya təzalay elbetir ni, siṅgu gani kay. ‡ 7:38 Məfəki ma ke mis ti adafaki mawayavani ahkay do ni magray səsə. § 7:46 Ka sarta gani nani ti, ka ya ti təzalakabu mis ga məzum zlam mək maslaṅa gani ènjia afa gatay ni ti təcəhibiyu yam ga məbaray asak, təgri sa ana məfəki ma ka tuwər, akaba tagraki amal ka ahər. Ay zal Feriziyey ni əgri zlam nday nani ana Yezu ndo.

ahkado : « Melefit àhəŋga kur a adaba kəfəkua ahàr a palam. Sləka àna sulumani gayan a. »

8

Wál ya tadəboru Yezu ni

¹ Yezu òru a kəsa gədákanani akaba a kəsa ciḅ-ciḅeni vu, àcahi zlam ana mis, àhi *Ma Məweni Sulumani àki ka *Məgur ge Melefit ana tay. Ndam maḅəbay naŋ kru mahar cəeni ni tòru akaba naŋ, ² wál ndahaŋ day tòru akaba naŋ. Wál nday nani ti Yezu àgariaba seteni ana ndahaŋ e kidiŋ gatay ba, ndahaŋ ti ni àhəŋgaraba tay a arməwər ba. Slimi ga wál nday nani nday hi : bəlaŋani Mari ya təzalay Mari ga kəsa Magədala ni. Naŋ ti Yezu àgariaba seteni adəskəla. ³ Nahaŋ ni Zeni wal ga Səza ; Səza gani nani zal asak ga bay *Erot. Nahaŋ ni ti ni Səzeŋ akaba wál nday ndahaŋ kay. Ka gani nani wál nday nani təbu təjənaki ata Yezu akaba ndam gayan kru mahar cəeni ni àna elimeni gatay gatayani.

Bay mabəhad hilfi ga zlam

(*Meciyə* 13.1-9 ; Mark 4.1-9)

⁴ Eslini mis təsləkabiya a kəsa gərgərani ba dek, tərəkia ka Yezu a. Tàra təcakalava ti Yezu àhi ma ana tay àna ma *gozogul. ⁵ Àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa nahaŋ àhəraya òru e gili ga mabəhad hilfi ga zlam. Naŋ àbu abəhadòru hilfi ga zlam ni ti bal gani àdəgoru e divi bu. Nahkay mis təcəlki, eḅidiŋ day təndaba. ⁶ Bal gani keti àdəgoru ka pəlad ya had àhəcaki ni, nahkay ka ya ti àfətaya nahəma, àhərababa adaba yam àhəci. ⁷ Bal gani keti àdəgiyu a adak vu. Ka ya ti àfətaya, àbu adək nahəma, adak ni təngecekabá. ⁸ Bal gani keti àdəgoru ka had sulumani. Àra àfətaya ti àbi bəza. Ku ahàr gani bəlaŋ tekeḅi bəza agray diŋ. » Yezu àra àhia ma na ana tay a nahkay ti àzlacay, àdəm : « Maslaŋa ya ti slimii àfəŋ ge mici zlam nahəma, mīci lala ! »

Yezu adəm ma àna ma gozogul ti kamam

(*Meciyə* 13.10-17 ; Mark 4.10-12)

⁹ Ndam maḅəbay Yezu ni təhi ahkado : « Dəfiaba ma *gozogul na ana leli a. Awayay adəmvaba mam ? » ¹⁰ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Lekəlum ti Melefit àdəfikiaba zlam maŋgahani àki ka Məgur gayan na ana kəli a, ti kəsərum. Ana mis ndahaŋ ti àdəfikiaba ana tay a vay-vay ndo. Àhi ana tay àna ma gozogul ciliŋ. Melefit àgray nahkay ti
“Ku tamal taməŋjaləŋ ka zlam nəŋgu ni, tìpi ba ;
ku tamal təbi slimii ana pakama nəŋgu ni tìci ba.” * »

Yezu adafaba ma gozogul ga bay mabəhad hilfi ga zlam na

(*Meciyə* 13.18-23 ; Mark 4.13-20)

¹¹ Yezu àhi ana tay keti : « Ma *gozogul ni awayay adəmvaba ti nahkay hi : hilfi ga zlam ya təbəhad ni, àzavu akaba pakama ge Melefit. ¹² Mis ndahaŋ təbu, nday akada divi ya ti hilfi ga zlam àdəgaki ni : tìcia pakama ge Melefit a, ay *Seteni ara ahəliaba pakama nana ana tay a ahàr ba. Awayay ti təfəki ahàr ke Melefit ba. Adaba tamal təfəki ahàr ke Melefit ti Melefit ahəŋgay tay. ¹³ Mis ndahaŋ day təbu, nday akada pəlad ya ti hilfi ga zlam àdəgaki ni : tìcia pakama ge Melefit na ti təgəskabu àna məmərani. Ay pakama nani àhuriviyu ana tay a məbəruf vu do, akada ge sliri ya ti tòru a had vu do ni. Nahkay ti təfəki ahàr ke Melefit ga hayaŋani ciliŋ. Ka ya ti tìcia zləzladana ti təmbrəŋ, təfəki ahàr va do huya. ¹⁴ Mis ndahaŋ təbu, nday akada hilfi ga zlam ya ti àdiyu a huḅ ga adak vu ni : tìcia pakama ge Melefit a ti təgəskabu. Ay ku tamal təgəskabá nəŋgu ni, majalay ahàr kay ariva ana tay a, təjalaki ahàr ke elimeni akaba zlam ndahaŋ ya tigi eri ni. Zlam nday nani təngecekabu zlam akada ga adak ni ; ndam nday nani təbu akada ga zlam ya àbia bəza ti bəza gani təndəh ndo ni. ¹⁵ Hilfi ga zlam ya àdəgoru ka had sulumani ni təzavu akaba mis ya məbəruf gatay sulumani, tawayay Melefit ni. Nday gani tìcia ma ge Melefit

* 8:10 Izayi 6.9.

na ti àgəjazlki ahàr ka tay do. Nahkay takoru àna naŋ kama kama, tèmbrəŋ do, tagray zlam sulumani akada ga zlam ya ti abi bəza ni. »

Pakama àki ke ceŋgel
(Mark 4.21-25)

¹⁶ Yezu àhi ana tay keti : « Maslaŋa ya ti ebeftəy ceŋgel ti ahəmbaki mandaray, ahkay do ni afiyu a zuh slalah vu ni ti àbi. Afəkad ka mələŋ zaŋani sawaŋ, adaba awayay ti ndam ya təhuriyu a ahay vu ni tipi masladay ge ceŋgel ni. ¹⁷ Nədəm nahkay ti adaba zlam ya ti maŋgahani ni dek amaŋgazlavu, zlam ya ti madafani faŋ do ni dek emicivu vay-vay daya. ¹⁸ Nahkay bumi slimi lala ahəmamam ti kicəm pakama ni. Adaba maslaŋa ya ti zlam gayaŋ àbu ni ti atəvikivu. Ay maslaŋa ya ti zlam gayaŋ àbi nahəma, ku zlam gəziteni ya ti àdəm àŋgəta ni day atəzafəŋa. »

Məŋ ga Yezu akaba bəza ga məŋ ga Yezu
(Meciyə 12.46-50 ; Mark 3.31-35)

¹⁹ Eslini ata məŋ ga Yezu akaba bəza ga məŋ ga Yezu tərəkia ka Yezu a. Tàra tìnjia ti tìsliki mərəkiani disl koksah adaba mis təvu ka mələŋ gani nani dal-dal. ²⁰ Nahkay mis təhikabiyu ma, təhi : « Ata muk akaba bəza ga muk təbu e mite bu, tihindi kur. » ²¹ Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Mmawa akaba bəza ga mmawa nahəma, nday ya ti təbi slimi ana pakama ge Melefit, mək tagray təwi àna naŋ ni. »

Yezu azlacaki ka aməd

²² A vad nahaŋ Yezu àcəliyu a *slalah ga yam vu akaba ndam madəbay naŋ ni, àhi ana tay : « Tokumum, mədəgum gwar ke ledi ga dəluy ni. » Nahkay nday nakəŋ təsləka. ²³ Nday təbu takoru ti Yezu àdiya e dəwir va daŋ. Ka ya ti naŋ àvu e dəwir bu ni ti aməd gədəkani àkəzlabiyu ka ahàr ga yam ni, mək yam ni àjabasliyu a slalah ga yam ni vu, awayay arəhvù wudak, nahkay gəzit akal tizi kədap. ²⁴ Eslini ndam madəbay naŋ ni təhədəkfəŋiyu, tēpidək naŋ, təhi : « Gədəkani, gədəkani, məbu miji timey ! » Yezu nakəŋ àra èpidəkva ti àzlacaki ka aməd ni akaba ka yam ya ti acəloru agavəla ni bəra. Àra azlaca nahkay ti aməd ni àmbrəŋ makəzlani, yam ni day àmbrəŋ madafani, yam ni ègia dəgika. ²⁵ Yam ni àra ègia dəgika ti Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Kəfumu ahàr do ni ti ahəmamam ? » Ndam madəbay naŋ ni aŋgwaz àwəra tay a dal-dal, adaba ere ye ti tipi ni àgria ejep ana tay a àsabay. Təzlapay e kidiŋ gatay bu, tədəm ahkado : « Naŋ hini ti way ? Aməd akaba yam day àhi ma ana tay, ticiiki slimi ni ! »

Yezu agariaba seteni a kay ana zal Zerasa a
(Meciyə 8.28-34 ; Mark 5.1-20)

²⁶ Nday nakəŋ tìnjiyu ke ledi ga dəluy ni. Ledi nani ka had Zerasa, ndeva ndeva akaba had *Gelili. ²⁷⁻²⁸ Zal nahaŋ àbu ga kəsa nani ; seteni təniviyu a ahàr vu, àpəsa àbakabu zlam ndo, àndəhad a ahay bu ndo daya. Mələŋ gayaŋ ti e kidiŋ ge mindiviŋ bu. Àra èpia Yezu naŋ àbu ahəraya a *slalah ga yam ni ba ni ti àzlah kay kay, àrəkia. Àra ènjikia ti àbəhadì mirdim, àdəd kè meleher gayaŋ. Àhi àna zlahay ahkado : « Nak Yezu Wur ge Melefit naŋ agavəla driŋ ti kadəbafua mam ? Nəgruk kam-kam, kəgru daliya ba ti. » ²⁹ Àdəm nahkay ti adaba Yezu àhi ana seteni ni : « Həraya a maslaŋa hini ba. » Zal nani ti kwa ahaslani seteni ni àgray naŋ sak kay. Ka ya ti naŋ àbu agray naŋ ni ti mis təwəla àna jejirbi a, təbiviya sisel a asak va akaba təjəga naŋ a. Akaba nani dek ètiri ndo, èhefəkaba zlam ya təwəl naŋ àna naŋ na, mək seteni ni àzoru naŋ a hud gili vu. ³⁰ Zal seteni ni àra àhia ana Yezu a « Kəgru daliya ba » ti Yezu àhi : « Slimi gayak way ? » Àhi : « Slimi goro Gaslka. » Àdəm nahkay ti adaba seteni təniviyu kay. ³¹ Eslini seteni nday nani təbu təgri kam-kam ana Yezu, təhi : « Kəgaroru leli e *evid gədəkani vu ba ti.† »

† 8:31 Evid gədəkani ti mələŋ ya tədəm a hud ga had vu ni. Melefit aməbiyu seteni dek e evid gani vu hayaŋ, kələŋ gani ka mandav ga mələŋ ti amatrafkiyu tay ga kaŋgayani.

³² Mædrós tæbu kay tæzum zlam ka ahar bəlaŋ a həma bu. Nahkay seteni ni tæhi ana Yezu : « Kam-kam, mæhuriviyu ana mædrós teguni ti. » Mæk Yezu nakəŋ àvi divi gani ana tay. ³³ Yezu àra àvia divi gana ana tay a ti seteni ni tæsləkiaba ana zal nakəŋ a, tæcəlivu a ahàr vu ana mædrós ni. Nahkay mædrós ni dək təndaya ahàr a kirim-kirim, tàra tədəguyu a dəluv ni vu cizliv cizliv, mæk yam ni àbazla tay a. ³⁴ Ndam majəgay mædrós ni tàra tìpia ere ye ti àgravu na ti tədəgiki ana hwa tidizl, təŋgəhadioru ma gani ana ndam ya a kəsa bu ni akaba nday ya ti e gili ni. ³⁵ Mis tàra ticia ma na ti tàhəraya ge mipi ere ye ti àgravu na, tərəkia ka Yezu a. Tàra tìnjia ti tìpi zal ya ti seteni tæsləkiaba ni, àŋgaba ègia sulumana, naŋ manjəhadani digusa kà gəvay ga asak ga Yezu, məbakabu azana gayəŋ ka vu. Tàra tìpia naŋ a ti aŋgwaz àdəgakia ka tay a dal-dal. ³⁶ Eslini mis tæbu, tìpia ga Yezu ya àhəŋgaraba zal ya seteni təniviyu na, təŋgəhadì ma gani ana mis ya tàra ni. ³⁷ Ndam ga had Zerasa dək tàra ticia ma gani nana ti tæhi ana Yezu mæsləka ka had gatay a, adaba aŋgwaz àdəgakia ka tay a àsabəy. Nahkay Yezu àhuriyu a slalah ga yam ni vu, awayay asləka. ³⁸ Eslini zal ya ti seteni tæsləkiaba ni àhi ahkado : « Nadəboru kur ti. » Yezu àhi : « Aha ! Sləka, ³⁹ ŋgoru a magam gayak, kàru kàŋgəhadì ere ye ti Melefit àgruk ni dək ana mis. » Nahkay zal nakəŋ àsləka, òru àŋgəhadì ere ye ti Yezu àgri ni dək ana ndam ga kəsa ni dək.

Yezu ahəŋgaraba wal nahaŋ akaba wur dahalay a
(*Meciya* 9.18-26 ; Mark 5.21-43)

⁴⁰ Yezu àŋgoru gwar ke ledi ga dəluv ni akaba ndam madəbəy naŋ ni. Tòru tìnjua ti mis dal-dal təgəskabá Yezu àna məmərana, adaba nday dək tæbu tajəgay naŋ. ⁴¹ Eslini zal nahaŋ naŋ àbu, slimi gayəŋ Zayros, naŋ gəđakani ga ahay ga *mahəŋgalavù Melefit, àrəkia ka Yezu a, àbəhadì mirdim grik meleher ndiđ ana had kà asak ga Yezu. Àhəŋgalay naŋ, àhi mōru a magam afa gani, ⁴² adaba wur gayəŋ awayay amət. Wur nani ti wur dahalay, vi gayəŋ agray kru mahar cə. Zal nani ti wur gayəŋ nahaŋ àbi.

Yezu naŋ àbu akoru afa gani ti mis dal-dalani ni tèvelinjia ahàr a, məsufani tekeđi àsuf koksah. ⁴³ Eslini wal nahaŋ àbu, mimiz asləkafəŋa agray vi kru mahar cə. [Ègwejelekaba zlam gayəŋ a dək afa ga ndam məsər haf a ay ti] maslaŋa bəlaŋ èsliki mahəŋgaraba naŋ a ndo. ⁴⁴ Nahkay wal ni àhədəkfəŋbiyu kà Yezu gwar kələŋ, ènjifin kà ma ga azana gayəŋ. Àra ènjifin ti mimiz ya asləkafəŋa ni àmbrəŋ naŋ, wal ni àŋgaba hūya. ⁴⁵ Eslini Yezu àđəm : « Way ènjifu way ? » Ku way way do àđəm : « Nu do, » mæk Piyer àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Gəđakani, mis ni damkulkul timey ! » ⁴⁶ Yezu àđəm : « Aha ! Mis ènjifua, adaba nəsəra njəda goro àhəŋgaraba maslaŋa. » ⁴⁷ Wal ni àra àsərəkia àbu koksah nahəma, àrəkia ka Yezu a àna məgəgərani slađ slađ, àbəhadì mirdim meleher ndiđ ana had, àŋgəhadaya ere ye ti àzəkuyu naŋ ti mìnjifin kà azana ga Yezu ni kè meleher ge mis na dək. Àŋgəhadia ya gayəŋ ya àŋgaba hūya ni ana tay a daya. ⁴⁸ Eslini Yezu àhi ahkado : « Wur goro ni, Melefit àhəŋga kur a adaba kəfəkua ahàr a palam. Sləka, ru àna sulumani. »

⁴⁹ Ka ya ti Yezu naŋ àbu azlapay nahkay ni ti maslaŋa nahaŋ ènjia. Maslaŋa gani nani àsləkabiya afa ga gəđakani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit na, àhi : « Wur gayak nakəŋ èndeverva. Kìwisiri ahàr ana məsi va ba. » ⁵⁰ Yezu àra ècia ma nana ti àhi ana Zayros ahkado : « Aŋgwaz àwər kur ba, fəku ahàr cilin, Melefit amahəŋgaraba naŋ a. » ⁵¹ Nahkay tòru afa ga Zayros nakəŋ.

Yezu òru ènjua ti àcafəŋa mis a dək ga məhuriyani a ahay vu akaba naŋ a. Àvi divi ana ata Piyer, Zeŋ, Zek akaba bəŋ ga wur ni ata məŋ ga wur ni ga məhuriyani akaba naŋ cilin. ⁵² Mis ya tæbu eslini ni dək tæbu tagray delulə, titəwi wur ni. Ay ti Yezu àhi ana tay ahkado : « Kìtəwəm ba. Wur ni àmət ndo, naŋ àbu enji dəwir timey. » ⁵³ Àra àhia pakama ana tay a nahkay ti tèyefin, adaba təsəra wur na àməta àndava. ⁵⁴ Eslini Yezu àzay ahar ga wur ni, àzalay naŋ, àhi : « Wur goro ni, pidəkvu. » ⁵⁵ Àra àzala wur na nahkay ti sifa àŋgiva ana wur na mæk ècik cəkwađ hūya. Eslini Yezu àhi ana tay təvi zlam məzumani. ⁵⁶ Ere ye ti àgravu ni àgria ejep ana ata bəŋ ga wur nday ata məŋ ga wur na àsabəy. Ay Yezu àhi ana tay : « Kəhumi ma gani ana maslaŋa ba. »

9

Yezu aslør ndam asak gayañ kru mahar cœeni ni
(*Meciyu* 10.5-15 ; Mark 6.7-13)

¹ A vad nahañ Yezu àzalakabu ndam gayañ kru mahar cœeni ni, àvi njêda ana tay ga misliki magariaba seteni weley weley do dek ana mis a akaba ga mahəngaraba mis a. ² Awayay asløruru tay ga mœhi pakama ana mis àki ka *Məgur ge Melefit akaba ga mahəngaraba ndam ga arməwər a. ³ Àhi ana tay ahkado : « Kədəgum nihi nahəma, kəzum zlam a ahar vu ba ; ku aday, ku mbolu, ku zlam məzumani, ku siŋgu. Kəhəlum endəwi cœ cœ ba daya. ⁴ Ay tamal maslaña àhəliya kœli a ahay va afa gana nahəma, njəhaduma eslina ; kəmbatum ahay nahañ ba duk abivoru ana vad gekœli ya akəsləkuma ni. ⁵ Ka mələñ ya ti akəhurumiyu, təgəskabu kœli do nahəma, sləkumaba a kəsa nani ba. Ka ya ti kəsləkuma ni ti təkumkaba had kə asak gekœli a. * Nahkay ti atəsərki ka magudar zlam gatay ni. »

⁶ Nday nakəñ təhəlvu, təsləka təhioru *Ma Məweni Sulumani ana mis a kəsa gərgərani bu dek ; təhəngaraba ndam ga arməwər a ka mələñ ya ti tœru na dek.

Pakama ya tədəmki ka Yezu ni ahəli ahər ana bay Erot
(*Meciyu* 14.1-12 ; Mark 6.14-29)

⁷ Erot bay Gelili ni àra ècia pakama ge mis ya ti tədəmki ka Yezu na dek ti àhəlia ahər a, adaba mis ndahañ tədəm Yezu ti nañ Zeñ bay məbaray mis ni, àngaba e kisim ba. ⁸ Mis ndahañ ti ni tədəm Eli bay mahəngaray *pakama ge Melefit ni àngazlavu. Mis ndahañ keti tədəm nañ biliñ ga ndam ya təhəngaray pakama ge Melefit ahaslani ni, àngaba e kisim ba. ⁹ Eslini Erot zla ti àdəm ahkado : « Nəkəlkia ahər ke Zeñ a, ay ti maslaña ya ti nici təzlapaki ni ti nani way ? » Nahkay ti awayay mîpi Yezu.

Yezu avi zlam məzumani ana mis dəbu zlam
(*Meciyu* 14.13-21 ; Mark 6.30-44 ; Zeñ 6.1-14)

¹⁰ A vad nahañ ndam *asak ga Yezu ni təsləkabiya ka mələñ ya Yezu àsløruru tay na. Tàra təsləkabiya ti təngəhadiba ere ye ti təgrabiyu na dek. Eslini Yezu nakəñ àhəl tay ka ahər gatay ciliñ, tœru gwar a kəsa nahañ vu ; slimi ga kəsa ni Beceyda. ¹¹ Mis dal-dalani ni tàra ticia Yezu àdoru a Beceyda ti tədəboru nañ a asak vu. Tàra tɪnjikia ka Yezu a ti Yezu nakəñ àgəskabu tay, àzlapiki ka Məgur ge Melefit ana tay, àhəngaraba ndam ya tēbesey do na daya.

¹² Fat àra àndəhada ahər a zla nahəma, ndam madəbay nañ kru mahar cœeni ni təhədəkfəñiyu, təhi ahkado : « Hi ana mis ni dek təsləka, tœru a kəsa gərgərani ni vu ahkay do ni tœru a ahay ge mis ye e gili ni vu, tədəboru zlam məzumani akaba mələñ mandəhadani, adaba ahalay ti leli a huđ gili bu. » ¹³ Eslini Yezu àhənggrifəñ ana tay, àdəm : « Lekuləm lekuləmeni vumi zlam məzumani ana tay. » Nday nakəñ təhənggrifəñ, təhi : « *Dipeñ àfəñ kə leli zlam təkivu kilif cœ ciliñ. Kawayay ti mœru məsukumibiyu zlam məzumani ana mis dekeni hini aw ? » ¹⁴ Mis zawalani ye eslini ni agray dəbu zlam. Yezu nakəñ àhi ana ndam madəbay nañ ni : « Humi ana mis ni ti tənəhada njəlukluk kru kru zlam, kru kru zlam. » ¹⁵ Ndam madəbay nañ ni təgray ere ye ti nañ àhi ana tay ni. Nahkay mis ni tənəhadkabu njəlukluk. ¹⁶ Eslini Yezu nakəñ àhəl dipeñ zlamani təkivu kilif cœeni ni, àmənjoru e melefit vu, àgri səsi ana Melefit àki ka zlam məzumani nday nani. Àra àgria səsi a ti èsekaba, àbi ana ndam madəbay nañ ni ti tidi ana mis dal-dalani ni. ¹⁷ Mis ni dek təzum təzum, tərəhkaba. Kələñ gani təcakalakabu məgəjəni gani, tərəhvù hətək kru mahar cœ àna nañ.

Piyer adəm Yezu nañ Krist Bay gədakani ya amara ni
(*Meciyu* 16.13-19 ; Mark 8.27-29)

* 9:5 Mətukkaba had ga kəsa kə asak a ti adafaki təmbərbu ndam ga kəsa ni, təwayay tay va do.

¹⁸ A vad nahaŋ Yezu naŋ àbu cak, ahəŋgalay Melefit. Ndam maɔɔbay naŋ ni day tɔbu eslini. Yezu ehindifiŋa ma kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Mis dal-dalani ya taɔɔbay nu ni ti tɔɔm nu ti nu way ? » ¹⁹ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Mis ndahaŋ tɔɔm nak Zeŋ bay məbaray mis ni, mis ndahaŋ tɔɔm nak Eli, mis ndahaŋ ti ni tɔɔm nak biliŋ ga ndam ya təhəŋgaray pakama ge Melefit ahaslani ni, àŋgaba e kisim ba. » ²⁰ Eslini naŋ nakəŋ àhi ana tay keti : « Lekuləm ti kɔɔmum nu ti nu way ? » Piyer àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Nak *Krist *Bay gɔɔakani ya Melefit àslərbiyu ni. »

Yezu aɔm aməmət mək amaŋgaba e kisim ba
(Meciya 16.20-28 ; Mark 8.30-9.1)

²¹ Yezu àra ecia ma ge Piyer na ti àhi ma ana tay àna ləgay, àɔm ahkado : « Iy nahkay. Ay ti kɔɔfumi nu ana maslaŋa ba simiteni. » ²² Àhi ana tay keti : « Ahàr àɔm nu *Wur ge Mis ti nəcakay daliya dal-dal. Nday gɔɔakani ni, gɔɔakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni atawayay nu do, atakad nu. Mək a huɔ ga vad mahkərani bu anaŋgaba e kisim ba. »

²³ Eslini àhi ana tay dek ahkado : « Tamal mis awayay maɔɔbay nu nahəma, ahàr àɔm məmbrəŋ ere ye ti awayay ni, ku tamal təgri daliya kəlavad, *tadarfəŋ naŋ kà təndal nəŋgu ni mibesey. Tamal mis awayay maɔɔbay nu ti məgray nahkay. ²⁴ Maslaŋa ya ti àɔm ajəgur sifa gayaŋ, awayay àmət ba ni ti emiŋ. Maslaŋa ya ti emiŋ sifa gayaŋ azuhva nu ti aməjəgur sawaŋ, aməmət day-day do. ²⁵ Tamal mis àŋgəta elimeni ga duniya na dek mək ejiŋa ahàr gayaŋ a ti elimeni gani aziaya mam ? ²⁶ Nu Wur ge Mis ti anara àna njeɔa goro a, ga Baba goro a, akaba ga *məslər gayaŋ *njəlatani na. Tamal maslaŋa aŋgwaz awər naŋ, aɔm naŋ mis goro do, àsər pakama goro do nahəma, nu Wur ge Mis day ka ya ti anara ni anəɔm naŋ mis goro do. » ²⁷ Àhi ana tay keti : « Nəhi ana kuli nahəma, e kidiŋ ge mis ya tɔbu ahalay ni bu ni ti, wudaka ndahaŋ atəmət ti etipia *Məgur ge Melefit a day kwa. »

Vu ga Yezu ambatvu kə meleher ga ndam maɔɔbay naŋ ni
(Meciya 17.1-8 ; Mark 9.2-8)

²⁸ Agray gosku sekw ka ahàr ga pakama gayaŋ ya àɔm ni zla ti Yezu àzay Piyer, Zek akaba Zeŋ, tɔcəloru a həma vu ga mahəŋgalay Melefit. ²⁹ Ka ya ti naŋ àbu ahəŋgalay Melefit nahəma, eri gayaŋ ni àmbatvu nahaŋ, azana ka vu gayaŋ day tiŋia bəɔ-bəɔ talla, ahəlabə eri a vərut. ³⁰ Eslini huya mis ndahaŋ cə tɔbu təzlapay akaba Yezu, nday nani ata Məwiz nday ata Eli. ³¹ Nday tɔbu tipivu a masladani ge Melefit bu. Təzlapaki ka məmət ga Yezu ya amoru məmət a Zeruzalem ge mendeveŋ təwi ya Melefit àvi ni. ³² Nday tɔbu təzlapay nahkay ti ata Piyer ti ni dəwir àza tay a. Tàra tɔpidəkva ti tipi masladani ga Yezu akaba mis cəeni micikeni akaba naŋ ni. ³³ Ka ya ti ata Məwiz nday ata Eli tɔbu tasləkafəŋa kà Yezu a nahəma, Piyer àhi ana Yezu : « Gɔɔakani, leli məbu ahalay ti àbəlay. Mara mivicey ahay mahkər : bəlaŋ gayak, bəlaŋ ge Məwiz, bəlaŋ ti ni ge Eli. » Àɔm nahkay ti adaba àsər ere ye ti àɔm ni do. ³⁴ Piyer naŋ àbu azlapay nahkay ti məguduŋguduŋ àhərkiaya ka tay a, àŋgah tay. Ka ya ti məguduŋguduŋ ni àhərkiaya ka tay a ni ti ndam *maɔɔbay Yezu mahkərani ni aŋgwaz àdəgakia ka tay a. ³⁵ Dəŋgu ga maslaŋa àhənday a məguduŋguduŋ ni bu, àɔm : « Naŋ hini ti wur goro, nədaba naŋ ga məgru təwi a. Gəsumiki pakama. » ³⁶ Dəŋgu ni àra àhənday va do ni ti tipi Yezu naŋ bəlaŋ ka ahàr gayaŋ. Ka gani nani nahəma, ndam maɔɔbay Yezu mahkərani ni tənjeɔada àna ma gana te-te a, təhi ana maslaŋa ndo.

Yezu agariaba seteni ana wur nahaŋ a
(Meciya 17.14-18 ; Mark 9.14-27)

³⁷ Hajəŋ gani Yezu akaba ndam maɔɔbay naŋ mahkərani ni təndaya ahàr a həma ni ba. Tàra təhəraya ti mis dal-dal tərəkia ka Yezu a. ³⁸ E kidiŋ ge mis dal-dalani ni bu ni ti zal nahaŋ naŋ àvu, àzlah, àɔm : « Məsi, kam-kam nahəŋgalay kur, mənjuki ka wur goro ni ti adaba wur goro nahaŋ àbi. ³⁹ Seteni àniviyu a ahàr bu, agəs naŋ, azlah huya, adadaŋ

naŋ kay kay, guzləbuc krup-krup a ma bu. Àgəsa naŋ a ti agri daliya dal-dal, àmbrəŋ naŋ weceweci do. ⁴⁰ Nàhəŋgala ndam maɗəbay kur na ti tãgariaba, ay ti tisliki ndo. » ⁴¹ Eslini Yezu àdəm : « Lekuləm ye e hini vu ni ti kàfumki ahàr ke Melefit do, lekuləm ndam magudar zlam ! Nu ananjəhad akaba kuli kaŋgaya waw ? Nu enebesi ana kuli kaŋgaya waw ? » Mək àhi ana bəŋ ga wur ni : « Zəbiya wur na ahalay a. » ⁴² Wur ni naŋ àbu arəkia ka Yezu a ti seteni ni àdi naŋ ana mələŋ, àdaɗay naŋ kay kay. Eslini Yezu àzlacaki ke seteni ni, àgariaba ana wur na, mək àvi wur ni ana bəŋani ni. ⁴³ Mis ye eslini ni tàra tìpia ti njəɗa ge Melefit àgria ejep ana tay a dal-dal, aɗaba njəɗa gani nani àtama zlam ndahaŋ a dek.

*Yezu aɗəmki ma ka daliya ya atəgri ni
(Meciyu 17.22-23 ; Mark 9.30-32)*

Ere ye ti àgray ni dek àra àgria ejep ana mis na dek, nday təbu təzlapaki kekileŋa ti Yezu àhi ana ndam maɗəbay naŋ ni : ⁴⁴ « Nawayay nəziaba azay slimi ana kuli a, cùm lala, àgəjzłki ahàr ke kuli ba. Atəɗəfiki nu *Wur ge Mis ana mis ti tara təgəs nu. » ⁴⁵ Pakama ga Yezu ya àdəm ni ti ndam maɗəbay naŋ ni tìciaba ndo. Hud ga ma gani nani ti maŋgahkiani ka tay, ti tìciaba ba. Ay aŋgwaz àgrafəŋa tay ge mihindifiŋa ma na.

*Gəɗakani ya àtam mis ndahaŋ ni ti way ?
(Meciyu 18.1-5 ; Mark 9.33-37)*

⁴⁶ A vad nahaŋ ndam *maɗəbay Yezu ni təbu tagray gejewi. Təɗəm ahkado : « E kidiŋ geli bu ni ti way gəɗakani àtam mis ndahaŋ ni way ? » ⁴⁷ Yezu àra àsəra majalay ahàr gatay na ti àzay wur gəziteni, àfəkad kà gəvay gayəŋ, ⁴⁸ mək àhi ana tay : « Tamal ti maslaŋa àgəskabá wur hina azuhva nu a nahəma, àgəskabá nu a daya. Tamal ti maslaŋa àgəskabá nu a nahəma, àgəskabá Bay ya ti àslərbiyu nu na daya. Nahkay bay ya ti naŋ gəziteni e kidiŋ gekuli bu dek, èsli mis ndahaŋ ni do ni ti naŋ nani gəɗakani sawəŋ. »

*Maslaŋa ya ti àcafəŋa kuli kà zlam a do ni ti agriki tawi ana kuli
(Mark 9.38-40)*

⁴⁹ Eslini Zeŋ àzlapay, àhi ana Yezu ahkado : « Gəɗakani, mìpia maslaŋa nahaŋ a, àgariaba seteni ana mis àna slimi gayak a, nahkay məɗəm macafəŋa naŋ a, aɗaba naŋ mis geli do. » ⁵⁰ Ay ti Yezu àdəm : « Kàcūmfəŋa naŋ a ba, aɗaba maslaŋa ya ti àwayay magudar tawi gekuli do nahəma, agriki tawi ana kuli. »

Yezu naŋ àbu akoru a Zeruzalem, ndam Samari təgəskabu naŋ do

⁵¹ Sarta ga Yezu ènjia ga morona e melefit vu wudak nahəma, àzay divi ga moroni a Zeruzalem, àdəm ere ye ti acafəŋa naŋ ga morona ni ti àbi. ⁵² Nahkay àsləroru mis kama gayəŋ gwar ka had Samari. Nday təbu ka ahàr divi ti təhuriyu a kəsa nahaŋ vu ga maslamalikabu mələŋ. ⁵³ Ay ndam ga kəsa nani tawayay məgəskabu naŋ do, aɗaba ticia naŋ àbu akoru a Zeruzalem palam. ⁵⁴ Ndam maɗəbay naŋ ata Zek, Zeŋ tàra ticia pakama nana ti təhi ana Yezu : « Bay geli, kawayay ti mēhi ana aku ti mādaya e melefit ba, mēzumaba tay a waw ? »

⁵⁵ Yezu àra ècia pakama gatay na ti àmbatkibiyu ma ka tay, àləgi ana tay. ⁵⁶ Mək təzay divi ga moroni a kəsa nahaŋ vu.

*Ndam ya ti tawayay maɗəbay Yezu ni
(Meciyu 8.19-22)*

⁵⁷ Yezu akaba ndam maɗəbay naŋ ni təbu takoru e divi bu nahəma, zal nahaŋ arəkia ka Yezu a, àhi ahkado : « Ka mələŋ ya akoru ni dek ti anadəboru kur. » ⁵⁸ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Mbiki † təbu àna evid gatay, edidŋ day təbu àna lala gatay, ay nu *Wur ge Mis ti nəbi àna mələŋ mandəhadani bi. »

⁵⁹ Yezu àhi ana maslaŋa nahaŋ : « Dəbabiya nu. » Maslaŋa nani àhəŋgrifəŋ, àhi : « [Bay goro,] vu divi nakoru nilibiya baba goro a day. » ⁶⁰ Eslini Yezu àhi : « Ndam ya

† 9:58 Mbiki ti mis ndahaŋ təɗəm « mbiti. »

tawayay madəbay nu do ni ti nday akada kisim. Nahkay mbrəŋ tay ti tili vu gatay. Nak ti ru kəhi ma ga *Məgur ge Melefit ana mis sawaŋ. »

⁶¹ Maslaŋa nahaŋ keti əhi ana Yezu : « Nadəbay kur, Bay goro ni. Ay ti vu divi nakoru nəgria sa ana ndam ga huđ ahay goro a day. » ⁶² Yezu ədəm : « Maslaŋa ya ti awayay agray təwi ga Məgur ge Melefit mək ajalaki ahər ka zlam ndahaŋ ni ti naŋ akada bay ya ti atəhad vədaŋ əna sla mək amənjoru kələŋ ni. Maslaŋa nani ti əgray təwi ga Məgur ge Melefit koksah. »

10

Yezu aslər mis kru kru adəskəla mahar cə

¹ Bay geli əday mis ndahaŋ kru kru adəskəla mahar cə, * awayay asləroru tay cə cə ti tōru enji gayaŋ a kəsa vu ka mələŋ ya naŋ amoru ni dek. ² Əhi ana tay : « Mis ya ti tici pakama goro faŋ ndo ni nday kay, nday akada ga zlam ya ti tabaz zlam a vədaŋ bu ni, ay ti ndam mabaz zlam ni təbi kay bi. Nahkay si kahəŋgalum Melefit Bay ga vədaŋ ni ti məslərbiyu ndam mabaz zlam a vədaŋ gayaŋ ni bu. ³ Dəgum. Nihi ti nəsləroru kəli e kidiŋ ge mis vu akada ga bəza təmbak e kidiŋ ga kərá gili bu ni. ⁴ Kəhəlum zlam ba, ku mbici, ku mbolu, ku kimaka. Kìcikəm e divi bu ga məgri sa ana mis ba daya. ⁵ Wudaka kəhurumiya a ahay vu afa ge mis lu nahəma, dəmum : “Melefit məgri sulum gayaŋ ana huđ ahay hini.” ⁶ Tamal mis sulumani əvu a ahay gani nani bu ni ti sulum ge Melefit ya kədəmum ni anjəhadki. Tamal mis sulumani əvu bi nahəma, sulum ge Melefit ya kədəmum ni aŋgəkia ke kəli a. ⁷ Ka ya ti kəhurumiya a ahay va afa ge mis a nahəma, njəhaduma eslina huya. Kəmbatum ahay nahaŋ ba. Zlam məzumani akaba zlam miseni ya ti təvi ana kəli dek ni ti zumum, süm : adəba bay magray təwi ti agəski təvi endif gayaŋ. ⁸ Ka ya ti kìnjumiya a kəsa va mək təgəskabá kəli a nahəma, zumum zlam ya təvi ana kəli ni, ⁹ həŋgarumaba ndam gatay ya təbesey do na, humi ana ndam ga kəsa gani : “*Məgur ge Melefit enjikia ke kəli a.” ¹⁰ Ay tamal ti kìnjumiya a kəsa va mək təgəskabu kəli do nahəma, cikuma a dalaka ba. Humi ana tay : ¹¹ “Ku had ga kəsa gekəli nəŋgu ni məslədikaba ana kəli ka asak geli a.† Nahkay ti kəsərum Melefit day əmbrəŋa kəli a. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, sərunki Məgur ge Melefit ti enjia.” » ¹² Yezu əhi ana tay keti : « Nəhi ana kəli nahəma, ka fat ya ti Melefit agray seriya ni ti ku ndam *Sodom nəŋgu ni seriya ge Melefit ya amagrafəŋa kə tay a ni ŋgulum emisli ga ndam ga kəsa gani nani ya təgəskabu kəli do ni do. »

Ndam ga kəsa ya təfəki ahər ka Yezu do ni atasay cicihi

(*Meciyə* 11.20-24)

¹³ Yezu ədəm keti : « Akəsüm cicihi, ndam Koraziŋ ! Akəsüm cicihi, ndam Beceyda ! Adəba mam, nəgra zlam a kay ya mis tipi dəy-dəy ndo na a kəsa gekəli ba. Tamal nəgray zlam nday nani e Tir ahkay do ni a Sidoŋ nahəma, amal ndam ga kəsa nday nani təmbrəŋa zlam magudarani gatay na kwa ahaslana əndava. Amal təmbatkaba majalay ahər gatay a, təbakabá mbolu ka vu a akada ga azana na, tənjəhadə e viti ba. ‡ ¹⁴ Ay ka fat ya ti Melefit amagrafəŋa seriya ni ti seriya ya ti amagrafəŋa kə ndam Tir akaba ndam Sidoŋ a ni ti ŋgulum emisli gekəli ni do. ¹⁵ Lekələm ndam Kafarnahum, kəhumi ana ahər akədəgum e melefit vu aw ? Aha ! Akədəgum ti ka mələŋ ge *kisim sawaŋ. » ¹⁶ Əhi ana ndam madəbay naŋ ni : « Maslaŋa ya ti èciikia ma ana kəli a nahəma, ècukia ma ana nu a daya. Maslaŋa ya ti əgəskabu kəli ndo nahəma, əgəskabu nu ndo daya. Maslaŋa ya ti əgəskabu nu ndo ni ti əgəskabu Bay ya ti əslərbiyu nu ni ndo daya. »

Mis kru kru adəskəla mahar cəeni ni tasləkabiya

¹⁷ Ka ya ti nday kru kru adəskəla mahar cəeni ni tasləkabiya ni ti nday əna məmərani. Təhi ana Yezu ahkado : « Bay geli, ku seteni tekeđi ticiikia slimi ana leli a ka ya ti məhi ma

* 10:1 A wakita ndahaŋ bu tədəm mis kru kru adəskəla. † 10:11 Məslədikaba had ga kəsa kə asak a ti adafaki təmbərbu ndam ga kəsa ni, tawayay tay va do. ‡ 10:13 Məbakabu buhu akaba manjəhadani e viti bu ni ti adafaki mis titəwi, tahəŋgalay Melefit, təgri kam-kam.

ana tay àna slimi gayak ni. » ¹⁸ Eslini Yezu àhəngarfəŋ, àhi ana tay ahkado : « Nu nìpia *Seteni a ka ya ti àdəbiyu e melefít bu akada ga avər ya abay aku na. ¹⁹ Cəm day : nəvia njəda ana kuli ga masawadəkiani ka zlam ya a had akaba ka andra məbal mis a ; nəvia njəda ana kuli a àtama njəda ga Seteni zal ezir na dek. Nahkay arəŋa àbi amagrakivu ke kuli bi simiteni. ²⁰ Ku tamal nəvia njəda nana dek ana kuli a, seteni ticiikia slimi ana kuli a nəŋgu ni, kəmərūmvu azuhva nani ba. Mərūmvu ti adəba Melefít àbəkia slimi gekuli ka wakita gayəŋ e melefít ba ni sawəŋ. »

Yezu azləbay Melefít

(*Meciya* 11.25-27 ; 13.16-17)

²¹ Ka sarta gani nani Yezu nəŋ àbu amərnu dal-dal àna njəda ga *Məsuf Njəlatani, àdəm : « Nazləbay kur, Bəba goro ni, nak Bay məgur mələŋ ya e melefít bu akaba mələŋ ya a ga had ni dek. Nazləbay kur ti adəba kəŋgahkia zlam nday nana ka ndam məsər zlam akaba ka ndam ya tijeŋga təsəra zlam a ni, kədəfikia ana ndam ya təsər zlam do akada ga bəza ciḅ-ciḅeni na sawəŋ. Iy Bəba goro ni, kəgray ka mawayay gayak nahkay ti kəmərə àna nəŋ a palam. »

²² Àdəm keti : « Baba àvua zlam na dek a ahar va. Nahkay masləŋa ya àsər Wur ge Melefít nəŋ way ni ti masləŋa gani àbi ; si Bəŋani ciliŋ. Yaw masləŋa ya àsər Bəŋ goro nəŋ way ni ti masləŋa gani àbi, si nu Wur gayəŋ akaba ndam ya ti nu Wur gayəŋ ni nawayay nədəfikia nəŋ ana tay ni ciliŋ. »

²³ Eslini Yezu nakəŋ àmbatkibiyu ma ka ndam madəbay nəŋ ni, àhi ma ana tay, nday ka ahər gatay ciliŋ. Àhi ana tay ahkado : « Ay lekuləm ti mərūmvu, adəba kəbum kipəm zlam hini àna eri gekuli ! ²⁴ Nəhi ana kuli : Ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefít akaba bəbay kay ya ahaslani ni tàwəya mipia ere ye ti kipəm na, ay ti tìpi ndo. Tàwəya micia ere ye ti kicəm na, ay ti tici ndo. »

Zal Samari sulumani

²⁵ Eslini zal nahaŋ àbu, nəŋ bay *məsər Wakita ge Melefít, awayay ahəlfəŋa eyu kà Yezu a. Nahkay ècikaba, àhi ana Yezu ahkado : « Məsi, ti nəŋgət *sifa ya àndav day-day do ni ti nəgray mam day mam ? » ²⁶ Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Məwiz àbəkia mam e *Divi ge Melefít bu mam ? Kìci mam a hud gani bu mam ? » ²⁷ Zal nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Àbu məbəkiani : “Wayay Bay Melefít gayak àna hud bəlaŋ, àna sifa gayak dek, àna njəda gayak dek akaba àna majalay ahər gayak dek. Wayay ndam ya ti nak kəbu akaba tay ni daya akada ya kawayay ahər gayak gayakani ni.” § » ²⁸ Yezu àhi ahkado : « Kàhəŋgarfəŋa kigena. Tamal kəgray nahkay ti sifa gayak amandav day-day do. »

²⁹ Eslini bay məsər Wakita ge Melefít ni awayay ti Yezu àgəski nəŋ ka pakama ba, nahkay àhi ana Yezu : « Ndam ya ti nu nəbu akaba tay ni ti ndamam ? » ³⁰ Yezu àhi keti : « Zal nahaŋ àsləka a Zeruzalem a, nəŋ àbu akoru a Zeriko. Ka ahər divi nahəma, ndam abra təhərkiaya, təhəlfəŋa zlam a dek, təzləbkivu nəŋ, təmbərbu nəŋ bəlah àniviyu a məbərūv hibek hibek ciliŋ. ³¹ Zal nahaŋ ti ni nəŋ àbu akoru àna divi gani nani ka məsər gayəŋ do. Nəŋ nani ti bay *mənjalabakabu mis akaba Melefít. Àra èpia zal nana bəlah ti àsivù ŋgə, àsləka zlam gayəŋ a. ³² Zal nahaŋ day àra gwar eslina, nəŋ ge dini ge *Levi. Àra ènjia, èpia zal nana bəlah ti àsivù ŋgə daya, àsləka zlam gayəŋ a. ³³ Ay ti zal nahaŋ nəŋ àbu akoru gwar e divi gani nani bilegeni. Nəŋ zal Samari, akoru àna azəŋgu. Àra ènjia ka mələŋ nana ti àdi ahər ana zal nakəŋ nəŋ bəlah. Àra èpia nəŋ a ti àsia cicihi a dal-dal. ³⁴ Nahkay nəŋ nakəŋ àhədakfəŋiyu, àzaya amal akaba zum a, àbiki ka ambələk ni mək àwəliki àna azana. Kələŋ gani àzəkiyu nəŋ ka azəŋgu gayəŋ ni, àzoru nəŋ a ahay ya ndam mirkwi tanjəhadvù ni vu, àfi ahər eslini. ³⁵ Hajəŋ gani ti àhəliaya jik a cə ana bay ga ahay ga ndam mirkwi nakəŋ a, àhi ahkado : “Fi ahər ana zal hini. Tamal kijiŋkiva siŋgu ka ahər gani hina nahəma, anasləkabiya ti nara nəpəluk.” »

§ 10:27 Mimbiki 6.5 ; Levi 19.18.

³⁶ Eslini Yezu nakəŋ àhi ana bay məsər Wakita ge Melefit ni ahkado : « Kìhindifua ma, kèdəm ndam ya ti nak kəbu akaba tay ni ti ndamam. Yaw, e kidiŋ ge mis mahkərani ni bu ni ti hu, way naŋ àbu akaba zal ya ti ndam abra təzləb ni way ? » ³⁷ Naŋ nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Maslaŋa ya naŋ àbu akaba naŋ ni ti bay ya ti àjənaki naŋ ni. » Yezu àhi : « Nak day ru kagraŋ akada gayaŋ ni. »

Ata Marta nday ata Mari

³⁸ Ka ya ti Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təbu takoru e divi bu ni ti təhuriyu a kəsa nahaŋ vu. Eslini wal nahaŋ slimi gani Marta àzaluŋ Yezu a magam afa gani, mək Yezu nakəŋ òru àhuriyu afa gani. ³⁹ Marta gani wur ga mənəŋi walani àbu, slimi gani Mari. Yezu naŋ àbu azlapay ti Mari nakəŋ naŋ àbu manjəhadani digəsa a ga had kà gəvay ga asak gayaŋ, abi slimi ana ma gayaŋ ya ti adəm ni. ⁴⁰ Ka gani nani ti təwi ga hud ahay gərgəri kay təbu tiviyikaba ahàr ana Marta. Nahkay zla nahəma naŋ nakəŋ àrəkia ka Yezu a, àhi : « Bay goro, wur ga mma ni ambərki nu ke təwi ni dek ti àbəlafuk aw ? Hi ma ti mājənaki nu zla aw ! » ⁴¹ Ay Bay geli nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Marta, Marta, zlam kay təhəluk ahàr, tiviyəkaba ahàr a daya. ⁴² Ay zlam ya ti àgəski magrani ni ti bəlaŋ ciliŋ. Mari àdəkiba zlam ya àbəlay magrani na. Nahkay maslaŋa amazafəŋa do simiteni. »

11

Yezu acahi mahəŋgalay Melefit ana ndam madəbay naŋ ni
(*Meciyə* 6.9-13 ; 7.7-11)

¹ A vad nahaŋ Yezu ahəŋgalay Melefit ka məlaŋ nahaŋ. Àra èndeveriŋa ti biliŋ e kidiŋ ga ndam madəbay naŋ ni bu àhi : « Bay geli, Zeŋ acahia mahəŋgalay Melefit ana ndam madəbay naŋ na. Nak day cahi mahəŋgalay Melefit ana leli ti. » ² Yezu àhi ana tay : « Ka ya ti kahəŋgalum Melefit ni ti dəmum :

“Baba, mis dek təgəskabu nak njəlata ti ;
kàra kəzum bay gayak e kidiŋ geli bu ti.

³ Zlam məzumani ga məgəsi sifa ana leli ni ti vi ana leli kəlavad ti.

⁴ Mbərfəŋa zlam magudarani geli ni kè leli a,
akada geli ya məmbərfəŋa zlam ge mis ya təgudari ana leli ni dek kà tay a ni ti.
Kəvi divi ana *Seteni ge mesipet leli ba ti.” »

⁵ Yezu àhi ana tay keti : « Mazay mazavu gani, bi maslaŋa e kidiŋ gekəli bu naŋ àbu àna zləba gayaŋ, akoru afa ga zləba gayaŋ ni a hud ya vad, ahi ahkado : “Zləba goro ni, kəlu *dipeŋ mahkər ti ⁶ adəba zləba goro nahaŋ àsləkabiya e mirkwi a àdua ahàr a, ay ti zlam àfu ga məviani bi.” ⁷ Bi zləba gayaŋ ni ahəŋgrifəŋbiyu, àhibiyu : “Kìviyu ahàr ba ! Nəzləkva mahay a àndava, mändəhadà akaba bəza. Nìsliki micikabana ga mədukaya zlam a do.” ⁸ Ay nəhi ana kəli nahəma, ara ecikaba avi ere ye ti ehindiliŋ ni dek. Ecikaba avi ti adəba naŋ zləba gayaŋ ciliŋ do, avi ti adəba àmbrəŋ mihindiliŋeni ndo palam. ⁹ Nahkay nəhi ana kəli : Hindəm zlam. Kìhindəma ti Melefit aməvi ana kəli. Dəbum zlam. Kèdəbuma ti akəŋgətum. Zalum Melefit. Kàzaluma naŋ a ti aməwəli ana kəli, aməzləkiaba mahay ana kəli a. ¹⁰ Adəba mam, ku way way do ehindi zlam, Melefit avi. Ku way way do adəbay zlam, aŋgət. Ku way way do azalay, Melefit awəli, azləkiaba mahay a. ¹¹ Bi wur ara afa gayak, nak bəŋana, èhindiləka kilif a ti kəvi kilif do, kəvi gavaŋ sawaŋ aw ? Aha ! ¹² Ahkay do ni bi ara ehindilək eysli ti kəvi andra məbal mis aw ? Aha ! ¹³ Lekələm ti ndam magudar zlam. Ku tamal lekələm ndam magudar zlam nəŋgu ni, kəsəruma məvi zlam sulumani ana bəza gekəli a. Ay ti Bəŋ gekəli Melefit naŋ e melefit bu, naŋ sulumani ti magray gayaŋ ahəmamam ? Naŋ ti tamal maslaŋa èhindiliŋa Məsuf Njəlātana nahəma, aməvi edədiŋ. »

Yezu ata Seteni tənəhadkəbu do
(*Meciyə* 12.22-30 ; Mark 3.22-27)

¹⁴ A vad nahaŋ Yezu àgariaba seteni ana zal nahaŋ a. Seteni nani acafəŋa maslaŋa nana ga mazlapana. Seteni ni àra àsləkiaba nahəma, zal nakəŋ àzlapay hūya. Mis dal-dalani ye

eslini ni tàgra ejep gana dal-dal. ¹⁵ Ay mis ndahaŋ e kidiŋ gatay nani bu tãdãm : « Yezu agariaba seteni ana mis a ni ti àna njãda ge *Belzebùl bay ge seteni ni. » ¹⁶ Mis ndahaŋ ti ni tawayay tãhãlfãŋa eyu a ti mãgudar zlam, tãhi ahkado : « Griaya ere ye ti mĩpi day-đay ndo na ana leli a, ti mãsar ere ye ti kagraŋ ni ti kagraŋ àna njãda ge Melefit. »

¹⁷ Ay ti Yezu àsãra majalay ahãr gatay a àndava. Nahkay àhi ana tay : « Tamal ndam ga hađ nahaŋ nday ndayani takadvu e kidiŋ gatay bu ni ti mis akaba zlam ga hađ gani etigi ahãr. Nahkay ahay ga ndam ga hađ gani nani atãmbãđ ; ndahaŋ atãmbãđkiyu ka ndahaŋ. ¹⁸ Lekulãm kãdãmum nu nagariaba seteni ana mis a ni àna njãda ge Belzebùl a ; tamal nahkay ti njãda ge *Seteni ãdeva ; ãgia nahkay ti aŋgoru kama ti ahãmamam ? ¹⁹ Ay tamal nu nagariaba seteni ana mis àna njãda ge Belzebùl a ti ndam gekũli ni tagariaba seteni ana mis a ti àna njãda ga way ? Nahkay zlam ga ndam gekũli gekũleni ya tagray ni ti adãfaki ere ye ti kãdãmum ni ti ma ga malfada. ²⁰ Nagariaba seteni ana mis a ti àna njãda ge Melefit sawaŋ. Goro ya nagraŋ nahkay ni ti adãfaki *Mãgur ge Melefit ãnjikia ke kũli a àndava. »

²¹ Yezu adãm keti : « Tamal ti mis njãda-njãdani naŋ àbu àna zlam ahar gayaŋ, ajãgay ahay gayaŋ ti, tãhãlfãŋa zlam gayaŋ a kãksah. ²² Ay tamal maslaŋa nahaŋ atãma naŋ àna njãda àrãkia, azlãb naŋ nahãma, ahãlfãŋa zlam ahar gayaŋ gani ya adãm ajãgay ahay gayaŋ àna naŋ na đek. Ahãlfãŋa zlam ahar na ti, ahãlfãŋa zlam ga ahay gayaŋ ndahaŋ na đek daya, edi ana mis. ²³ Maslaŋa ya ti naŋ àbi akaba nu bi nahãma, naŋ zal ezir goro. Maslaŋa ya ti àjãnaki nu ga mazalubiyu mis do nahãma, agarafua tay a sawaŋ. »

Seteni àslãkiaba ana mis a ti, aŋgwiviyu tata
(Meciya 12.43-45)

²⁴ « Ka sarta ya ti seteni àslãkiaba ana mis a ni ti, akoru a huđ gili vu ka mãlaŋ ya ti yam àbi ni, adãbay mãlaŋ manjãhadani. Tamal aŋgãt mãlaŋ manjãhadani do ni ti adãm : “Iŋgulum naŋguvoru a arãŋ goro ni vu zlam goro.” ²⁵ Àra ãnjia ti àhuriyu àdi ahãr ana arãŋ ni mãslãdãbana, mãslãmãlabana lala. ²⁶ Eslini naŋ nakãŋ aslãka, akoru azalãkivabiyu seteni ndahaŋ adãskãla, nday nani đek tãtãm naŋ àna cuday. Mãk nday đek tara tãhuriyu, tanjãhad a arãŋ ni bu. Nahkay maslaŋa nani ti manjãhad gayaŋ ni egi ŋgulum gayaŋ ya ahaslani ni keti. »

Mãmãrani ge jiri

²⁷ Ka ya ti Yezu naŋ àbu azlapay nahkay ni ti wal nahaŋ e kidiŋ ge mis macakalavani ni bu àdi ana zlahay, àhi : « Wal ya ti ãwi kur, kisi đũwa gayaŋ ni ti mãmãrvu. » ²⁸ Ay Yezu àhãŋgrifãŋ, àhi : « Aha ! Tãmãrvu ti ndam ya ti tici pakama ge Melefit mãk tãgãskabu, tagray tãwi àna naŋ lala ni sawaŋ. »

Ere ye ti Melefit adãfaki àna Zonas ni
(Meciya 12.38-42)

²⁹ Eslini mis tãbu tãcakalavabiyu kã gãvay ga Yezu àkivu. Nday tãbu tãcakalavu nahkay ti Yezu adãm : « Ndam ye e hini vu ni ti ndam magudar zlam. Tihindi ere ye ti mis tipi đay-đay ndo ni, ay ere ye ti tihindi ni ti Melefit amãgri ana tay do simiteni. Melefit amãđãfiki ana tay ere ye ti adãfaki àna Zonas ni ciliŋ. ³⁰ Zonas nahãma, Melefit adãfikia zlam ana ndam Niniv àna naŋ a. Nu *Wur ge Mis day Melefit amãđãfiki zlam ana nday ye e hini vu ni àna nu. ³¹ Ka fat ya ti Melefit amagrafãŋa seriya kã mis a đek nahãma, bay walani ya àgur hađ Seba ni emicikaba akaba ndam ye e hini vu na, amãhi ana tay : “Lekulãm ndam magudar zlam.” Adãba mam, bay gani nani ãcikiykiyu kwa kã sliri ga mãlaŋ ga mara mãbi slimi ana pakama ga Salomãŋ bay mãsar zlam ni. Ay ahalay ti mis àbu atãma Salomãŋ àna gãđakana ti kãsarum do aw ? ³² Ka fat ge seriya nani ti ndam Niniv day eticikaba akaba mis ye e hini vu na, atãhi ana mis ye e hini vu ni : “Lekulãm ndam magudar zlam.” Adãba mam, ndam Niniv tãra ticia pakama ga Zonas ya àhi ana tay na ti tãmbatkaba majalay ahãr gatay na. Ay ahalay ti mis àbu atãma Zonas àna gãđakana ti kãsarum do aw ? »

Ere ye ti avi masladani ana vu ni
(Meciya 5.15 ; 6.22-23)

³³ Yezu àdám keti : « Maslaña ya ti ebeftay ceñgel mæk anğah, ahəmbaki zlam ni ti àbi. Afəkad ka mələñ zañani sawaň, adaba awayay ti ndam ya təhuriyu a ahay vu ni tipi masladay ge ceñgel ni. ³⁴ Eri gayak asladay vu gayak akada ge ceñgel ya asladay mələñ ni. Tamal eri gayak lala nahəma, vu gayak dek àbu a masladani bu. Ay tamal eri gayak lala do nahəma, vu gayak dek e ziñ-ziñeni bu. ³⁵ Tamal kəđəm nak kəbu a masladani bu ni ti jalay lala ; bi nak kəbu e ziñ-ziñeni bu sawaň. ³⁶ Tamal ti vu gayak dek a masladani bu, palahar gani nahaň àvu e ziñ-ziñeni bu bi nahəma, vu gayak dek amələbu a masladani bu, akada ka ya ti ceñgel asladuk mələñ ni. »

Ndam Feriziyey akaba ndam mäsər Wakita ge Melefit ni
(Meciya 23.1-36 ; Mark 12.38-40)

³⁷ Ka ya ti Yezu èndeveriña mazlapana ni ti zal *Feriziyey nahaň àzaloru naň afa gani ga məzum zlam. Yezu nakəñ àra àhuriya ti ànjəki ka məzum zlam ³⁸ mənjad məbaray ahar àna divi gani. Zal Feriziyey ni àra èpia nahkay ti àgria ejep a. ³⁹ Eslini Bay geli àhi ahkado : « Lekulum ndam Feriziyey nahəma, kabarmfəña aləñ ge hijiyem akaba aləñ ga halaf a, ambatakani do a hud gekuli bu ni ti akal akaba cuday cisl cisl. ⁴⁰ Muru gekuli ni ! Melefit Bay ya ti àgraya aləñ ga zlam a ni ti àgraya hud gana daya. Nahkay do aw ? ⁴¹ Vumi zlam ya a hud ge hijiyem gekuli bu akaba a halaf gekuli bu ni ana ndam talaga. Tamal kəgrum nahkay ti zlam gekuli dek amələbu njələta.

⁴² « Ay lekulum ndam Feriziyey ni ti akəsum cicihi, adaba ata azagat, matakavay akaba slimberi ndahaň ya tidi eli àna tay ni tekeđi, kəbum kəzumiaba biliñ a hud ga kruani ba ana Melefit a. Ay ti lekulum kəgrum jiri do, kəwayum Melefit do. Giri-giri ti ere ye ti amal kəgrum enji ni ti magray jiri akaba mawayay Melefit, day kwa ti kəgrum zlam ndahaň ya Məwiz àdám grum ni. ⁴³ Lekulum ndam Feriziyey ni ti akəsum cicihi, adaba kawayum manjəhadvani e kərsi ga gəđakani vu a ahay ga *mahəngalavù Melefit bu, kawayum ti mis təgri sa ana kuli a gosku bu kə meleher ge mis dek daya. ⁴⁴ Akəsum cicihi, adaba lekulum akada mindiviñ mebesveni ya mis təsər mələñ gani do, təcəlki ni. »

⁴⁵ Zal nahaň, bay *mäsər Wakita ge Melefit, àra ècia pakama ga Yezu na ti àhi ahkado : « Məsi, kəđəm nahkay ti kəndivia leli a daya timey. » ⁴⁶ Yezu àhi : « Lekulum ndam *mäsər Wakita ge Melefit day akəsum cicihi, adaba kəfumkiyu zlam mədəsani ke mis, ku weleher tekeđi kəfumfəñiyu ga məjənaki tay do. ⁴⁷ Akəsum cicihi, adaba kədezləmkiyu mindiviñ ga ndam mahəngaray *pakama ge Melefit ya ahaslani ni lala. Ambatakani do təbazl tay ti ata bəñ gekuli. ⁴⁸ Nahkay kəđəfumki kəgəsumkabá təwi ga ata bəñ gekuli ya təgray na : nday təbazla ndam mahəngaray pakama ge Melefit na, lekulum ti ni kədezləmkiyu mindiviñ gatayani. ⁴⁹ Azuhva nani ti Melefit àna mäsər zlam gayan ni àdám : “Anəslərikaboru ndam mahəngaray pakama goro akaba ndam asak goro ana tay. Ay atəgəskabu ndam ya ti anəslərikaboru ana tay ni do ; atəbazl ndahaň, ndahaň ti ni atəgri daliya ana tay.” ⁵⁰ Seriya gani amədəđki ka ndam ye e hini vu ni, adaba ndam mahəngaray pakama ge Melefit ya təbazl tay kwa ka mənəki ga mələñ ni kala nday təbazl tay, ⁵¹ tənəki ka Abel, təbazlbuyu duk àniva ana Zakari a. Təkad Zakari ti e kidiñ ga mələñ *meviyekiki zlam ana Melefit ata mələñ *njələtani ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu. * Nəhi ana kuli nahəma, seriya amədəđki ka ndam ye e hini vu ni azuhva mis nday nani ya təbazl tay ni dek. ⁵² Lekulum ndam mäsər Wakita ge Melefit ni ti akəsum cicihi, adaba kəzləkumiva mahay ana mis a, kawayum ti təsər Melefit ba. Lekulum lekulumeni day kəhurumiyu do, kəcumfəña ndam ya tawayay məhuriyani na daya. »

⁵³ Yezu nakəñ àra àhəraya a ahay ya naň àvu ni ba ni ti ndam mäsər Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyey ni tədəbay naň àna pakama, təzumkia bəruv a dal-dal. Tənəki

* 11:51 A Wakita ge Melefit ga ndam Zude ni bu ni ti tədəmki ma ka Abel ka mənəki gani (Mənəkiani 4.8). Tədəmki ma ka Zakari wur ge Berisi ti ni ka mandav gani (2 Labara 24.20-22).

ke mihindifiña zlam a gərgəri kay, ⁵⁴ təbu təhəlfəña eyu a, tawayay ti təgəski nañ ka ma magudarani.

12

Kəgrum zlam akada ga ndam Feriziyen ni ba
(*Meciyu* 10.26-27)

¹ Ka sarta gani nani nahəma, mis təcakalava agray dəbu ehimeya. Nday kay nahkay ti mis ndahañ təcəlki ka asak ge mis ndahañ adaba mələñ mafəkad asak àbi. Eslini Yezu àhi ma ana ndam madəbay nañ ni enji. Àhi ana tay ahkado : « Bumvu slimi ana *miwisiñ ga ndam *Feriziyen ni : gatay ya tañgah majalay ahàr gatay magədavani ni ti ègia akada miwisiñ a. ² Ay zlam mañgahani ni dek emipivu ; ma mañgahani ni dek emicivu. ³ Nahkay ma ya ti kədfəmun a mələñ ziñ-ziñeni bu ni dek ti emicivu vay-vay a mələñ masladani bu. Ma ya ti kəhumiviyu ana mis e slimi vu lekələm məzləkumkabu ahay ni ti atəzlah àna ma gani nani ka ahàr ga həma. »

Grumfəña aṅgwaz kə Melefit a cilin
(*Meciyu* 10.28-31)

⁴ Yezu àdəm keti : « Nəhi ana kəli ndam goro ni, kəgrumfəña aṅgwaz kə ndam ya takad mis na ba, adaba tamal takada mis a ti təgrikivu araña nahañ koksah. ⁵ Nədfəfiki bay ya ti kəgrumfəña aṅgwaz a ni ana kəli : bay nani ti bay ya ti tamal akada mis a ti esliki mizligiyu nañ a *dəluv ga aku vu ni. Bay nani ti Melefit. Iy nahkay, nəhi ana kəli, grumfəña aṅgwaz a ti kə nañ.

⁶ « Təbu təsəkum edifin ciḃ-ciḃeni zlam àna siñgu cə bi aw ? Ay səruma edifin nday nani ti ku bilin day agəjazlki ahàr ke Melefit do. ⁷ Lekələm day ku məhər ga ahàr gekəli nəṅgu ni Melefit àcalaba dek. Nahkay kəgrum aṅgwaz ba, ku edifin kay day kətamuma tay kə eri ge Melefit a. »

Ahàr àdəm mədəm leli ndam ga Yezu
(*Meciyu* 10.32-33 ; 12.32 ; 10.19-20)

⁸ Yezu àdəm keti : « Nəhi ana kəli nahəma, ku way way do tamal adəm vay-vay nañ mis goro kə meleher ge mis ti, nu *Wur ge Mis day anədəm vay-vay nañ mis goro kə meleher ga *məslər ge Melefit. ⁹ Ay maslaña ya ti adəm nañ mis goro do nahəma, nu day anədəm nañ mis goro do kə meleher ga məslər ge Melefit. ¹⁰ Maslaña ya ti adəmku ma magədavani ka nu, nu Wur ge Mis ni ti, Melefit aməmbərfəña zlam magudarani gayañ nana. Ay maslaña ya endivi *Məsuf Njəlatani ni ti, Melefit aməmbərfəña zlam magudarani gayañ na do simiteni. ¹¹ Atagrafəña seriya kə kəli a ahay ga *mahəṅgalavù Melefit ba, akaba kə meleher ga bəbay ahkay do ni kə meleher ga ndam ga ṅgumna. Ka ya ti tagrafəña seriya kə kəli a nahkay ni ti pakama ya ti akədəmum ga mahəṅgay ahàr gekəli ni ti àhəli ahàr ana kəli ba ; ¹² adaba mam, ka sarta gani nani ti Məsuf Njəlatani amədəfiki ere ye ti akədəmum ni ana kəli. »

Ma gozogul àki ka bay ge elimeni ya àsər zlam do ni

¹³ Eslini zal nahañ e kidin ge mis dal-dalani ni bu àhi ana Yezu ahkado : « Məsi, wur ga mmawa àhəla elimeni ga bəñ geli ya àmbribu ana leli na dek. Hi ti mədufəña ere gani goro a ti. » ¹⁴ Yezu àhəṅgrifəñ, àhi ahkado : « Way àfiyu nu bay magray seriya ga midikaba zlam ana kəli a way, wura ? » ¹⁵ Eslini Yezu nakəñ àhi ana mis ni dek ahkado : « Bumvu slimi ana ma ge elimeni, kəwayum ba. Adaba mis nañ àbu àna sifa ti azuhva zlam ya àfəñ ni do. Ku elimeni gayañ kay nəṅgu ni àvi sifa do. »

¹⁶ Àhi ma ana tay àna ma *gozogul, àdəm ahkado : « Bay ge elimeni nahañ àbu nahəma, vədañ gayañ təbu, zlam ànjəkia dal-dal. ¹⁷ Àhi ana ahàr : “Nihi guvur goro tàhəca ti anəbəviyu zlam ni ti a mam vu mam ? Nagray hi ti ahəmamam ?” ¹⁸ Mək àdəm : “Ere ye ti nagray ni ti nihi : nembedkaba guvur goro na dek, nələmvaya gəđákana ndahañ a. Nahkay anəbəviyu hay goro ni akaba zlam ndahañ ni dek. ¹⁹ Mək anəhi ana ahàr :

Maslaṅa goro ni, zlam gayak àvu kay maṅgahani ge vi ehimeyeni. Nihi ti pāsaba, zum zlam, si zlam, gray wuməri zlam gayak.”²⁰ Ay ti Melefit àhi : “Nak kəsər arañja do, kani kani a ga mələvad kara kəmət. Nahkay zlam gayak ya kəṅgahkabu dek ni ti way aməzum way ?”²¹ Yezu àhi ana tay ahkado : « Maslaṅa ya ti aṅgahikabu elimeni ana ahàr gayaṅ gayaṅani ni ti naṅ day ere ye ti agrakivu ni ti nahkay, adaba kè eri ge Melefit ti naṅ bay ge elimeni do. »

Kàjalumki ahàr ka zlam ga duniya ba
(Meciyu 6.25-34)

²² Eslini Yezu àhi ana ndam madəbay naṅ ni ahkado : « Nahkay zla nahəma, nəhi ana kuli a maṅjəhad gekuli bu ni ti ṅgay akəzumum mam akaba akəbumkabu mam ti kàjalum ba, àhəli ahàr ana kuli ba daya. ²³ Sifa ti àtam zlam məzumani do waw ? Vu ti àtam zlam məbakabani do waw ? ²⁴ ṅga pəm ṅgarama day nimi : tizligi zlam do, təbaz zlam do. Guvur gatay àbi, mələṅ məbiyu zlam gatay ndahaṅ day àbi. Ku nday təbu nahkay naṅgu ni, Melefit naṅ àbi avi zlam məzumani ana tay bi aw ? Lekulum ti kàtamum edidṅ ferek-ferek do waw ? ²⁵ Way e kidṅ gekuli bu esliki mədəkiviyu vad àkivu ke vi gayaṅ ku gəzit àna majalay ahàr gayaṅ way ? Àbi ! ²⁶ Ay tamal kislumki magray ere hini gəziteni ni do nahəma, kajalumki ahàr ka zlam ga maṅjəhad gekuli nday ndahaṅ ni ti kamam ? ²⁷ Jalum ahàr day ! Vay-vay ga zlam ya təfət a vədaṅ bu ni ti tàgray təwi do, tələmkabu azana do daya. Ay nəhi ana kuli nahəma, ku Salomonə àna elimeni gayaṅ ni dek tekeḍi àbakabu azana ya ti àbəlay akada vay-vay bəlaṅ ni ndo. ²⁸ Zlam ya təfət a vədaṅ bu kani, hajəṅ təbiyu tay a aku vu ni tekeḍi Melefit abəki vay-vay ka tay. Tamal naṅ àbu agray nahkay ti aməbəki zlam ke kuli amatam gatay ni do waw ? Lekulum ti kəfumki ahàr ke Melefit lala do ni ti kamam ? ²⁹ Lekulum ti kəḍəbum zlam məzumani akaba zlam miseni ba ; zlam nday nani àhəli ahàr ana kuli ba. ³⁰ Nday ya ti tadəbay zlam nday nani dek kələvad ni ti ndam ga *duniya ya təfəki ahàr ke Melefit do ni. Ay lekulum ti Bəṅ gekuli Melefit àsəra ere ya àhəciviku ana kuli na. ³¹ Dəbum ti *Məgur ge Melefit sawaṅ. Nahkay zlam ndahaṅ ni dek day Melefit aməvikivu ana kuli. ³² Aṅgwaz àwər kuli ba, bəza təmbak goro ni, adaba àbəlafəṅa kà Bəṅ gekuli Melefit ga məvi Məgur gayaṅ ana kuli a. »

Elimeni ya a hud melefit bu ni
(Meciyu 6.19-21)

³³ « Səikumumu zlam gekuli ti kəbumi siṅgu gani ana ndam talaga. Nahkay ti akələbum àna elimeni e melefit bu. Elimeni nani àndav dəy-dəy do, mbolu gani àgədavu dəy-dəy do daya. Eslini e melefit bu ni ti ndam akal tòru koksah, gaṅgu day təbi ga magudar zlam bi. ³⁴ Adaba mələṅ ya ti elimeni gekuli àvu ni ti kajalumki ahàr ti ka mələṅ gani nani. »

Njəhadum eri, slamatumvu lala
(Meciyu 24.43-51)

³⁵ Yezu àhi ana tay keti : « Ahàr àdəm kəbumkabu azana ge təwi, kəbumi slimi ana ceṅgel gekuli ti aku amətka ka tay a ba. ³⁶ Njəhadum akada ga ndam majəgay ahay ka ya ti bay ya təgri təwi ni àdoru ka wuməri ga maday wal ni. Təbu tajəgay naṅ ; tamal àsləkabiya, àzala tay a nahəma, təzləkiaba mahay a. ³⁷ Tamal bay ya təgri təwi ni àsləkabiya, àdi ahàr ana ndam gayaṅ ni nday eri, nday təbu tajəgay naṅ nahəma, ndam nday nani təmərvu. Nəhi ana kuli nahəma, bay ahay ni aməbakabu azana ge təwi gayaṅ, aməhi ana tay tənəhadə ga məzum zlam a, amara məvi zlam məzumani ana tay. ³⁸ Ku tamal àsləkabiya àna hud ya vad ahkay do ni ge dəena, àdi ahàr ana tay nday eri, təbu tajəgay naṅ ti təmərvu.

³⁹ « Cəm day, tamal bay ahay àsəra sarta ga ndam akal ya atara ga məzləl naṅ na ti àmbrəṅ tay ga mara məhuriyani a ahay gayaṅ vu do. ⁴⁰ Nahkay lekulum day slamatumvu lala, adaba nu *Wur ge Mis anara ti ka sarta ya ti lekulum kàjalumki ahàr do ni. »

⁴¹ Eslini Piyer àhi ana Yezu ahkado : « Bay geli, ma *gozogul ya kəḍəm ni ti kəhi ana leli tək, kəhi ana mis dek aw ? » ⁴² Bay geli àhəṅgrifəṅ, àhi ahkado : « Bay magray təwi

lala, andikabu ana bay ya agri tawi ni, àsëra zlam a ni ti way ? Maslaña nani ti bay ya ti nañ agri tawi ni ambërfëñ tawi ga hud ahay gayañ dek a ahar vu. Ambërfëñ tawi ga mëvi zlam mëzumani ana ndam mëgri tawi ndahañ àna sarta gani daya. ⁴³ Bay magray tawi nani ti tamal bay ya nañ agri tawi ni àslëkabiya, àdi ahàr, nañ àbu agray tawi lala nahëma, bay mëgri tawi nani amëmërvu. ⁴⁴ Nèhi ana kuli nahëma, bay ya tægri tawi ni amëmbrivu elimeni gayañ dek a ahar vu. ⁴⁵ Ay bi bay magray tawi ni àhi ana ahàr ahkado : “Bay ya ti nægri tawi ni àslëkabiya weceweci do.” Nahkay anjëki ka mëlzëb ndam ya tagrakabu tawi ni ; ku zal ku wal day azlëb. Azum zlam zlam gayañ, esi zum dal-dal, eviyi ahàr. ⁴⁶ Nañ àbu agray nahkay ti bay ya tægri tawi ni amaslëkabiya ka fat ya bay mëgri tawi ni àjalaki ahàr ndo ni, àna njemdi ya ti àsër do ni. Eminjia ti amatrab nañ dal-dal, amëgri daliya akada ya agri ana nday ndahañ ya ti tëfëki ahàr ndo ni. »

⁴⁷ Yezu àdëm keti : « Tamal bay magray tawi àsëra ere ye ti bay ya agri tawi ni awayay na, àslamalavu ga mëgri tawi nani do nahëma, bay ahay ni amëzlëb nañ dal-dal. ⁴⁸ Ay tamal ti bay magray tawi ni àsër ere ye ti bay ahay ni awayay ni do, agray ere ye ti bay ahay ni àwayay do ni ti, bay ahay ni amëzlëb nañ kay do. Maslaña ya ti tëvia zlam a kay ni ti etihindifina kay daya. Maslaña ya ti tëmbriva zlam kay a ahar va nahëma, etihindifina kay àtama ge mis ndahañ na. »

Yezu edekaba mis a
(Meciy 10.34-36)

⁴⁹ Yezu àdëm keti : « Ere ye ti nözëbiyu a duniya vu ni ti aku. Nawayay nihi ti aku ni mëbeftevu huya. ⁵⁰ Mis atëgru daliya kay, daliya nani ti emigi *baray goro nahañ. Nisliki majëgani do, nawayay ti baray nani mëgravu huya. ⁵¹ Lekulëm kädëmum nu nàra a duniya va ti, ti mis tânjëhad e kidin gatay bu àna sulumani aw ? Aha ! Nèhi ana kuli, nàra ti ga mözëbiyu hirvu sawa. ⁵² Nahkay mis zlam a hud ahay bu etihirvu. Mis mahkërani ni etici ma ge mis cëeni ni do, mis cëeni ni day etici ma ge mis mahkërani ni do. Anjëki ti nihi huya. ⁵³ Bëñ ga wur emici ma ga wur gayañ zalani do, wur ni day emici ma ga bëñani do. Mëñ ga wur emici ma ga wur gayañ dahalayani do, wur ni day emici ma ga mëñani do. Mëñ ga zal emici ma ga wal ga wur gani do, wal ni day emici ma ga mëñ ga zal gayañ ni do. »

Ahàr àdëm mësërum ere ye ti Melefit agray ni
(Meciy 16.2-3)

⁵⁴ Yezu àhi pakama nahañ ana mis dal-dalani ni, àdëm ahkado : « Tamal ti kipurëma maklabasl gwar ka dëluv gëdakana ti kädëmum avër ara atëd huya, mëk agravu edëdëñ. ⁵⁵ Tamal ti kicëma amëd aközlabiyu gwar egezi ti kädëmum endif ara agray, mëk agravu edëdëñ. ⁵⁶ Lekulëm ndam jireni do, adaba këmënjumoru agavëla ahkay do ni ka had ti kësëruma ere ye ti amagravu na. Ay ere ye ti Melefit agray nihi ni ti kësërum do ni ti kamam ? »

Ngalumbu e kidin gekuli bu
(Meciy 5.25-26)

⁵⁷ Yezu àdëm keti : « Ere ye ti àbëlay magrani ni ti lekulëm lekulëmeni kësërumkaba do ni ti kamam ? ⁵⁸ Tamal ti maslaña akoru abëhadkuk mirdim, këbum kädëgumkaboru afa ga bay nahëma, ngalumbu ka ahàr divi. Tamal ti kàngalumbu ndo nahëma, maslaña nani amëzikaboru kur ana bay magray seriya. Bay ni amëvi kur ana zal slewja, mëk zal slewja ni amëfiyu kur a dangay vu. ⁵⁹ Nèhuk nahëma, mënjëd mëpëlabà ere ye ti tëfëkuk na dek ti akahëraya a dangay ni ba do. Ku tamal ti agëjënifuk sisi bëlañ nëñgu ni, si këpëlabà kwa. »

13

Tamal kàmbatumkaba manjëhad gekuli a do ni ti akëmëtum

¹ Ka sarta gani nani mis ndahañ tërëkia ka Yezu a. Tàra tìnjia ti tëhi ma àki ka ndam Gelili ndahañ. Nday nani ti Pilet àbazl tay ka ya ti tislina zlam ana Melefit ni. ² Yezu

àhi ana mis ni : « Ndam Gelili nday nani ya Pilet àbازل tay ni ti, lekulum kèdèmum nday ndam magudar zlam tètam ndam Gelili nday ndahañ ni ðek aw ? ³ Aha, nahkay do. Ay nàhi ana kùli, tamal lekulum kàmbatumkaba manjèhad gekùli a do nahèma, akèmètum ðek akada ga ndam nday nani.

⁴ « Yaw nazay mazavu ga zlam nahañ keti : mis kru mahar azlalahkèrani ya ahay zèbalani a Silèwe àmbèdkia ka tay a, àngèladkaba tay a ni ti kicòm do aw ? Lekulum kèdèmum nday ndam magudar zlam tètam ndam Zeruzalem nday ndahañ ni ðek aw ? ⁵ Aha, nahkay do. Ay nàhi ana kùli, tamal lekulum kàmbatumkaba manjèhad gekùli a do nahèma, akèmètum ðek akada ga ndam nday nani. »

Ma gozogul àki ka məñ ga wəruv ya èwi bəza ndo ni

⁶ Eslini Yezu àhi ma ana tay àna ma *gozogul, àhi ana tay ahkado : « Zal nahañ àjav məñ ga *wəruv a vèdañ gayañ bu. Ay ka ya ti àra ga məpalay bəza gana ni ti bəza təfəñ bi. ⁷ Eslini àhi ana bay məgri təwi ga vèdañ ni ahkado : “Tegi agray vi mahkər, nèdèm nara napalay bəza ga wəruv hini, ay ti bəza təfəñ bi. Keleba, agudaru vèdañ masakani ti kamam ?” ⁸ Ay bay magray təwi ga vèdañ ni àhənggrifəñ, àhi ahkado : “Bay goro, mbrəñ e vi hini hayañ. Nara nilifiña had a tekesl, mək nabafəñ argwa. ⁹ Nahkay ti bi emiwi bəza kama ; tamal èwi bəza do kekileña ti ekikeleba.” »

Yezu ahəngaraba wal dərə nahañ a

¹⁰ A vad *məpəsabana nahañ ba ni ti Yezu nañ àbu acahi zlam ana mis a ahay ga *mahənggalavù Melefit bu. ¹¹ Wal nahañ nañ àbu eslini, èbesey do agray vi kru mahar azlalahkər. Seteni nahañ àgudara nañ a, èhebèkia aləñ a, nahkay wal ni èsliki micikabana koksah. ¹² Yezu àra èpia nañ a ti àzalay nañ, mək wal nakəñ àrəkioru. Òru ènjua ti Yezu àhi ahkado : « Wal hini, nàhəngaraba kur a arməwər gayak ni ba, » ¹³ mək àbəkì *ahar. Nahkay wal nakəñ ècìkaba jik huya, tata ànjəki ka mazləbay Melefit.

¹⁴ Gəðakani ga ahay ga mahənggalavù Melefit ni àra èpia ga Yezu ya ti àhəngaraba wal na a vad məpəsabana ba ni ti àzumkia bəruv a. Nahkay àhi ma ana mis ya təbu eslini ni, àdèm ahkado : « Kəsəruma vad àbu muku ga magray təwi gekùli. Nahkay dəguma ti t àhəngaraba kùli a vad nday nana ba. Kèdəguma a vad məpəsabana ba ba. » ¹⁵ Bay geli àhənggrifəñ, àhi ahkado : « Lekulum ti ndam jireni do. Way e kidìñ gekùli bu a vad məpəsabana ba ti èpiceheya sla gayañ a ahkay do ni azoñgu gayañ a dəksla ba, àzoru àvìbiyu yam do ni way ? ¹⁶ Ay wal hini ti nañ wur huð ga Abraham, *Seteni àwəlkabá nañ a vi kru mahar azlalahkər àmbrəñ nañ ndo. Nahkay ti təcìcheba nañ a vad məpəsabana ba ba waw ? » ¹⁷ Yezu àra àdèma pakama na nahkay ti mimili àdègakia ka ndam ezir gayañ na ðek. Ay mis dal-dalani ya təbu eslini ni ðek təbu təmərnu azuhva zlam gayañ ya agray ni ðek, adaba zlam gani nani ti mis tipì ðay-ðay ndo.

Hilfi ga zlam gəziteni akaba miwisin

(Meciya 13.31-33 ; Mark 4.30-32)

¹⁸ Yezu àdèm keti : « Məgur ge Melefit ti àzavu akaba mam ? Nəgurfəñ ti kà mam ? ¹⁹ Àzavu akaba hilfi ga zlam gəziteni ya mis azay, ezligi e dini gayañ bu ni. Àfətaya ti adək gəðakani akada ga məñ ga zlam ni : edifin tagraviyu lala gatay a ahar gani vu. »

²⁰ Yezu àdèm pakama nahañ keti, àdèm : « Nəgurfəñ *Məgur ge Melefit ti kà mam ? ²¹ Àzavu akaba *miwisin : wal azay, abəkìvu ka humbu kay, akudatay àna nañ ni. Nahkay miwisin ni ewisinaba humbu na ðek. »

Mahay misliceni

(Meciya 7.13-14, 21-23)

²² Yezu nañ àbu akoru a Zeruzalem. Ka ya ti ènjua a kəsa gəðakani va ahkay do ni a kəsa cìb-cìbeni va ni ti acahi zlam ana mis. ²³ Eslini maslaña nahañ èhindifiña ma, àhi ahkado : « Bay goro, mis ya ti Melefit amahəngay tay ni ti nday kay do edefin aw ? » Nahkay Yezu àhi ma ana mis ya təbu eslini ni, àdèm ahkado : ²⁴ « Zum njəða, kadumvu

ga mähuriyani gwar a mahay misliceni ni. Nèhi ana kùli nahkay nahëma, adaba mis kay atëdëm tähuriyu, ay ti etisliki do.

²⁵ « A vad nahan bay ahay emicikaba, amëzlëkvù mahay gayan. Ka gani nani ti lekulum akëlëbum e mite bu. Akazalum bay ahay ni, akëhumi : “Bay geli ! Zlëkiaba mahay ana leli a ti.” Ay ti amëhëngrifëñ ana kùli : “Lekulum ndamam ? Nësër kùli do.” ²⁶ Eslini akëhumi ahkado : “Leli ya mëzumkabu zlam akaba mësikabu zlam akaba nak ni. Nak ya kàcahi zlam ana mis a kësà geli bu ni timey.” ²⁷ Ay amëhëngrifëñ ana kùli keti : “Lekulum ndamam ? Nësër kùli do. Slëkumfua, lekulum dëk ndam ya ti kègrum zlam ge jiri do ni !” ²⁸ Eslini ekipëm Abraham, Izak, Zekup akaba ndam mahëngaray *pakama ge Melefit ni dëk a *Mëgur ge Melefit bu, lekulum ti ni atëmbrëñ kùli e mite bu. Eslini ti ekituwëm, akacakum daliya dal-dal. ²⁹ Mis atara kwa kè sliri ga mëlëñ a gwar eley gwar eley do dëk, atëzum zlam ga wumëri a Mëgur ge Melefit bu. ³⁰ Nahkay ti nday gëdákani ya kama ge mis ni ti ni, mis ndahan e kidiñ gatay bu atanëgoru këlëñ ge mis. Nday ya tëbu këlëñ ge mis ni ti ni, mis ndahan e kidiñ gatay bu etigi gëdákani kama ge mis. »

Yezu adëmki ma ka ndam Zeruzalem
(*Meciyë 23.37-39*)

³¹ Ka sarta gani nani ndam *Feriziyëñ ndahan tërëkia ka Yezu a, tëhi ahkado : « Slëkaba ahalay a, ru ka mëlëñ nahan, adaba Erot awayay akad kur. » ³² Yezu àhi ana tay ahkado : « Maslëña nani ti ànjëha akada ge eyeñ na. Dëgum këhumi ahkado : “Kani nèbu nagariaba seteni ana mis a akaba nahëngaraba mis ya tëbesey do na. Hajëñ day anagray nahkay. A vad ya mahkër zla nahëma, enindeverëñ tëwi goru.” »

³³ Yezu adëm keti : « Kani, hajëñ akaba hajëñ nahan ti ahàr adëm nësawadëru nakoru a Zeruzalem. Adaba mam, ndam mahëngaray *pakama ge Melefit nahëma, tabazl tay ti a Zeruzalem kwa. ³⁴ Ndam Zeruzalem, ndam Zeruzalem, këbum kabazlum ndam mahëngaray pakama ge Melefit, këbum kabazlum ndam ya ti Melefit aslëribiyu tay ana kùli ni àna mizligi tay àna akur daya. Sak ehimeya nàwaya macakalakabá kùli a akada ga mëñ ge mickër ya acakalakabu bëza gayan, abëki kërpacla gayan ka tay ni. Ay ti lekulum kècuhwum ndo. ³⁵ Nahkay ti Melefit amëmbrëñ ahay gekùli ni. Nèhi ana kùli nahëma, ekipëm nu e eri vu va do. Ekipëm nu wudaka ti si kèdëmuma : “Bay Melefit mëgri sulum gayan ana maslëña ya ti amara àna slimi gayan a ni” * day kwa. »

14

Yezu ahëngaraba mis kà fat mëpësabana

¹ A vad *mëpësabana nahan ba nahëma, gëdákani ga ndam *Feriziyëñ nahan àzalabiyu Yezu a magam afa gani ga mëzum zlam. Yezu àra àhuriya a ahay va ti ndam ya tëbu eslini ni tëbu tëbi slimi lala, tëhi ana ahàr bi agudar arana ti tëgëski nan aw. ² Eslini zal nahan nan àbu èbesey do àrëkia ka Yezu a. Maslëña nani asak akaba ahar dëk mëgëslfëñana. ³ Yezu àhi ana ndam *mësër Wakita ge Melefit akaba ndam Feriziyëñ ni ahkado : « E *Divi ge Melefit ni bu ni ti tàva divi ga mahëngaraba mis a vad mëpësabana ba tæk, tàvay ndo waw ? » ⁴ Eslini nday te-te, tëhëngrifëñ ndo. Nahkay Yezu àgës ahar ga maslëña ya èbesey do ni, àhëngaraba nan a, mëk àhi : « Slëka. » ⁵ Yezu àhi ana mis ye eslini ni ahkado : « Way e kidiñ gekùli bu, bi wur gayan bi sla gayan àdiya a suwa va ti ku a vad mëpësabana ba azaya weceweci hëya do ni way ? » ⁶ Yezu àra àhia ma nana ana tay a nahkay ti nday nakëñ tìsliki mëhëngrifëñani koksah.

Maslëña ya ti adëm nan gëdákani ni ti atahëngororu nan a had

⁷ Yezu àra èpia ndam ya tëzalay tay ga mëzum zlam na, tëbu tëdëkiba mëlëñ manjëhadani ga gëdákana nahëma, àhi ma nahan ana tay àna ma *gozogul, adëm ahkado : ⁸ « Tamal ti maslëña àgra wumëri ga maday wal a, àzala kur ga mëzum zlam a nahëma, kèdëkiba mëlëñ manjëhadani ga gëdákana ba. Adaba mam, bi àzala maslëña nahan gëdákana àtama kur a. ⁹ Eslini maslëña ya ti àzalabiyu kùli ni ara ahuk ahkado :

* 13:35 Limis 118.26.

“Sləkiaba ana naŋ hina.” Nahkay mimili amadəgakuk, ekicikiaba, akoru kanjəhad ka mələŋ ge mis ya kələŋ ni. ¹⁰ Tamal tázala kur ga məzum zlam a nahəma, ru kanjəhad ka mələŋ ge mis ya kələŋ ni. Eslini day kwa ti maslaŋa ya àzalay kur ni ara ahuk ahkado : “Zləba goro ni, ra kanjəhadə ka mələŋ ga gəđákana.” Nahkay mis ya təbu eslini ni dek atəđəm nak gəđákani. ¹¹ Nahkay maslaŋa ya ti awayay gəđákani ni lu, Melefit amafəkəđ naŋ kələŋ ge mis dek. Ay maslaŋa ya ti əđəm naŋ kələŋ ge mis dek ni day, Melefit aməvi mələŋ ga gəđákani. »

Zalum ndam talaga

¹² Yezu àhi ma ana zal *Feriziyeŋ ya àzalabiyu naŋ ni. Àhi ahkado : « Tamal kazalay mis ga məzum zlam ga mələfat ahkay do ni ga mələkarawa nahəma, kàzalay zləbəba gayak ba. Ku bəza ga muk, ku ata muk ata buk, ku ndam mahay gayak ya təbu àna elimeni ni kàzalay tay ba. Adəba tamal kàzala nday nana ti nday day atəzalavù kur, atəpəlukvù zlam gayak ya kəvi ana tay ni. ¹³ Ay tamal kagray wuməri nahəma, zalay ndam talaga, ndam dəra, ndam jigwer akaba ndam wuluf. ¹⁴ Tamal kàgra nahkay ti akəmərvu, adəba nday gani tislíki məhəŋgrukvani koksah. Ka fat ya ti Melefit amahəŋgaraba ndam jireni e kisim ba ni ti Melefit Melefiteni aməhəŋgruk zlam gayak zlam gayak. »

Ma gozogul àki ka wuməri gəđákani

(Meciye 22.1-10)

¹⁵ Maslaŋa nahaŋ e kidíŋ ga ndam ya təzumkabu zlam akaba Yezu ni bu ni àra ècia pakama ga Yezu ya əđəm na ti àhi : « Maslaŋa ya ti aməzum zlam a *Məgur ge Melefit bu ni ti məmərvu. » ¹⁶ Eslini Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Zal nahaŋ àgray wuməri gəđákani, àzalay mis dal-dal ti tōru afa gani ga məzum zlam. ¹⁷ Ka sarta ga məzum zlam ni ti àslərkioru bay məgri təwi ka ndam ya ti àzalay tay ni ga məhiani ana tay : “Zlam èdiva àndava. Dəguma zla aw.” ¹⁸ Tàra ticia zalay na ti nday dek ku way way do əđəm : “Kam-kam, nu eninjoru do.” Maslaŋa nahaŋ ni àhi : “Nəsəkuma vədaŋ goro a ti nakoru namənjakibiyu kwa. Kam-kam, besəa.” ¹⁹ Maslaŋa nahaŋ day àhi : “Nəsəkuma slasla ga məwəs vədaŋ a kru ti nakoru natəkar tay. Kam-kam, besəa.” ²⁰ Maslaŋa nahaŋ keti day àhi : “Nəđəbiya wal a ti nahkay nislíki maroni do.” ²¹ Bay məgri təwi ni àra àsləkabiya ti àŋgəhadí ma ni dek ana bay ga ahay ni. Naŋ nakəŋ àra ècia ma na nahkay ti àzuma bəruv a, àhi ana bay məgri təwi ni ahkado : “Ru piŋ a kəsa vu, kəhəlbiya ndam ya kədi ahàr ana tay e mite bu na dek. Ku ndam talaga, ku ndam dəra, ku ndam wuluf akaba ndam jigwer dek, həliyu tay a ahay goro vu.” ²² Bay məgri təwi nakəŋ àra àgra təwi nana ti àra àhi ana bay məgur naŋ ni ahkado : “Bay goro, təwi gayak ni àgrava, ay ti mələŋ manjəhadəni àgəjənia kekileŋa.” ²³ Eslini bay nakəŋ àhi ana bay məgri təwi ni ahkado : “Ru a huđ gili vu akaba a vədaŋ vu. Ndam ya ti akədi ahàr ana tay ni ti garubiya tay a, nahkay day kwa ti ahay goro ni amara mərəhvü. ²⁴ Nəhi ana kəli nahəma, ndam ya ti nəzalay tay, tàcuhway marana ndo ni ti ku bələŋ gatay tekeđi amacakay zlam ga wuməri goro ni do simiteni.” »

Kagray mam day kwa ti kigi bay madəbay Yezu ni mam ?

(Meciye 10.37-38)

²⁵ Yezu àra àsləka eslina ti mis dal-dal təđəboru naŋ e divi vu. Nahkay naŋ nakəŋ àmbatkibiyu ma ka tay, àhi ana tay ahkado : ²⁶ « Tamal ti maslaŋa ara, awayay madəbay nu nahəma, maslaŋa nani si awayay nu kay àtama bəŋana ata məŋana kwa. Si maslaŋa nani awayay nu kay àtama wal gayaŋ a, àtama bəza gayaŋ akaba bəza ga məŋani zawalani akaba walani daya kwa. Si maslaŋa gani nani awayay nu kay àtama ahàr gayaŋ gayaŋana daya kwa. Tamal àgray nahkay ndo nahəma, èslíki madəbay nu koksah. ²⁷ Maslaŋa ya ti àgəskabu daliya do ni ti èslíki madəbay nu do. Ku tamal tawayay *madarfəŋ naŋ kà təndal nəŋgu ni, ahàr əđəm mādəbay nu. Tamal àgray nahkay do ni ti èslíki madəbay nu koksah.

²⁸ « Bi maslaŋa e kidíŋ gekəli bu awayay aləm ahay zəbalani. Maslaŋa nani anjəhad digus aslaslay ahàr, asərkaba siŋgu ya àfəŋ ga mendeveŋəba təwi ga ahay gayaŋ na day.

Agray nahkay day tək, àgray do aw ? ²⁹ Tamal àslaslay ahàr gayan day ndo ni ti bi afəkad asak ga ahay ni ciliñ, èsliki mendeveñ tūwi gayan ni koksah. Mis etipia èndeveñ ahay ni ndo ni ti atəbi seki, ³⁰ atədam ahkado : “Aw ! Maslaña hini àfəkada asak ga ahay gayan a, èsliki məlumabana ndo timey !”

³¹ « Nahkay day, bi bay ga kəsa nahan awayay akoru akadvañva kà bay ga kəsa nahan a. Bay nani anjəhad digəs ga məgri sawari ana ahàr gayan day, ahi ana ahàr : “Mis goro dəbu kru, bay nahan ni ndam gayan dəbu kru kru cə ni ti nisliki moru makadvani ata nañ tata aw ?” Ahi ana ahàr nahkay day tək, àdam do aw ? ³² Tamal ti àsəra emisliki do nahəma, aslėrkioru mis ka bay nahan ni ka ya ti nañ àbu driñ mba ni, ge mihindifina ere ya nañ awayay ti tənğalabu na.

³³ « Nahkay zla nahəma, tamal maslaña e kidin gėkuli bu awayay adəbay nu ti si ambrəñ zlam gayan dek day kwa, do ni ti èsliki madəbay nu koksah. »

Estena ya àgray tūwi va do ni

(Meciyə 5.13 ; Mark 9.50)

³⁴ Yezu àhi ana tay keti : « Estena ti zlam sulumani. Ay tamal àcər va do ni ti təgri mam ti məcər keti ni mam ? Àbi. ³⁵ Nahkay egi àbəlay va do. Ku ga magray argwa ga məbəkiani ka vədañ day àbəlay va do. Mis taboru ke jigəri ciliñ. Tamal maslaña slimi àfəñ ge mici zlam nahəma, mıcı lala. »

15

Ma gozogul àki ka təmbak mijjeni

(Meciyə 18.12-14)

¹ Ndam *məhəl hadam akaba ndam magudar zlam ndahan tərəkia ka Yezu a ga məbi slimi ana pakama gayan ya àhi ana mis na. ² Ndam *Feriziyəñ akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit təra tipia tay a nahəma, tənğuzay ma e kidin gatay bu, tədam : « Nañ hini ti agəskabu ndam magudar zlam, təzumkabu zlam ka ahar bəlañ akaba tay timey ! »

³ Eslini Yezu àhi ma ana tay àna ma *gozogul, àhi ana tay ahkado : ⁴ « Bi maslaña e kidin gėkuli bu təmbəmbak gayan təbu diñ mək bəlañ gani èjia. Àra èpia ti bəlañ gani àkibu ka ndahan ni bi nahəma, ambər bu kru kru ambəlmbu mahar ambəlmbani ni a huđ gili bu. Akoru adəboru bəlañani ni, àdia ahàr a day kwa ti ambrəñ madəbani. Way àgray nahkay do ni way ? ⁵ Ka ya ti àdia ahàr a nahəma, amərvu, azakababiyu ke mejengel. ⁶ Àra ènjia a magam a ti azalakabu zləbəba gayan akaba ndam mahay gayan. Təra tinja ti ahi ana tay ahkado : “Nədia ahàr ana təmbak goro ya ti èji na, nihi ti məmərumvu, do ni ti ahəmamam.” ⁷ Nəhi ana kuli nahəma, nahkay day ku bay magudar zlam nañ bəlañ tamal àmbatkaba majalay ahàr gayan a ti Melefit akaba məslər gayan atəmərvu e melefit bu. Atəmərvu àna nañ kay àtama məmərvani ya təmərvu àna ndam jireni kru kru ambəlmbu mahar ambəlmbani ya wudəra gatay àbi ga mambatkaba majalay ahàr gatay a bi ni. »

Ma gozogul àki ka siñgu ya èji ni

⁸ Yezu àhi ana tay keti : « Nahkay day, bi wal nahan nañ àbu àna grusu kru, èjifina bəlañ. Àra èpia ti siñgu ni èjia nahəma, àdəki aku ke cengel, àsləd ahay gayan dek. Adəbay siñgu ni lala, àdia ahàr a day kwa ti ambrəñ madəbani. ⁹ Àra àdia ahàr a ti azalakabu zləbəba gayan akaba wəl mahay gayan. Təra tinja ti ahi ana tay ahkado : “Nədia ahàr ana grusu goro ya èji na, nihi ti məmərumvu, do ni ti ahəmamam.” ¹⁰ Nəhi ana kuli nahəma, nahkay day ku bay magudar zlam bəlañ tamal àmbatkaba majalay ahàr gayan a ti *məslər ge Melefit atəmərvu. »

Ma gozogul àki ka wur ya èji ni

¹¹ Yezu àhi ana tay keti : « Zal nahan àbu, bəza gayan zawalani bebem cə. ¹² A vad nahan zla nahəma, nañ gəziteni ni àhi ana bəñani ahkado : “Bəba, dikaba elimeni gayak na ana leli a ti nəhəl ere gani goro.” Nahkay bəñ gatay ni èdikaba elimeni gayan na ana

tay a. ¹³ Àra àgra vad a bal ka ahàr gana zla ti naŋ gúziteni nakəŋ àhəl ere ga zlam gayaŋ ni, àsəkumoru dek, àsləka àna siŋgu gana, òru ka haď driŋeni zlam gayaŋ. Òru ènjua ka haď nana ti ègwejelekaba siŋgu gayaŋ na dek a magray paraw ba.

¹⁴ « Siŋgu ni àra àndavfəŋa dek nahəma, ləwir ti ni àdaya ka haď nana kay. Ləwir ni àra àdaya ti naŋ nakəŋ àŋgət zlam va do. ¹⁵ Nahkay òru ga məgri təwi ana mis ka haď nani. Maslaŋa nani àhi môru məjəgi mədrəs e gili. ¹⁶ Awayay məzum zlam məzumani ga mədrəs ni ti mərəh àna naŋ, ay ti maslaŋa àbi avi bi. ¹⁷ Eslini naŋ nakəŋ àjalaki ahàr ka manjəhaď gayaŋ, àhi ana ahàr : “Mis ya təbu təgri təwi ana baba goro ni dek təbu təzum zlam pazaza, àgəjəni fəŋa kà tay a. Nu zla ti nəmət ahalay àna ləwir ti ahəmamam. ¹⁸ Nihi ti nasləka naŋgoru a magam afa ga baba goro. Eninjua ti anəhi ahkado : Bəba goro ni, nàgudaria zlam ana Melefít a, nak day nàgudaruka zlam a. ¹⁹ Àgəski ti kàzalay nu wur gayak va ba, mənjalulu akada nu bay məgruk təwi ciliŋ.” ²⁰ Nahkay àsləka, naŋ àbu aŋgoru a magam afa ga bəŋani nakəŋ.

« Naŋ àbu ara e divi ba driŋ mba nahəma, bəŋani àsəraya naŋ a, àsia cicili a dal-dal. Bəŋani ni àcuhwakioru, àgəskabu naŋ gum, àgri sa àna məmərani. ²¹ Wur ni àhi ahkado : “Bəba goro ni, nàgudaria zlam ana Melefít a, nak day nàgudaruka zlam a. Àgəski ti kàzalay nu wur gayak va ba.” ²² Eslini bəŋani àhi ana ndam məgri təwi ni ahkado : “Dəgum piŋ kəzumbiya azana sulumani ya àtam ndahaŋ na ni, ti kəfumi. Fumiviyu mili a ahar vu, kəbumiviyu kimaka a asak vu daya. ²³ Dəgum kəpicəhəmbiya wur sla magalani na, ti kislifumi. Məgrum wuməri, məzum zlam àna məmərani, do ni ti ahəmamam. ²⁴ Adaba wur goro hini ti àməta, ay ti àŋgaba ; èjija, ay ti nədia ahàr a.” Bəŋani ni àra àdəma nahkay ti tənəkə ka magray wuməri àna məmərani.

²⁵ « Nday təbu tagray wuməri nahkay ti wur gəďakani ni naŋ àbiyu e gili. Naŋ àbu asləkabiya ènjia cifa a magam a nahəma, èci zlam ya mis tivi ni akaba həbay gatay ya tahəbay ni. ²⁶ Naŋ nakəŋ àzalay maslaŋa nahaŋ naŋ àbu aŋgri təwi ana bəŋani, èhindifija ma, àhi ahkado : “Mam àgravu a magam mam ?” ²⁷ Maslaŋa nani àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : “Wur ga muk ni àsləkabiya, mək buk èsliŋa wur sla ya məgal na, adaba àdia ahàr ana wur na naŋ àbu njənjalaŋ.” ²⁸ Wur gəďakani ni àra ècia ma na nahkay ti àzuma bəruv a, àcuhway məhuriyani a ahay vu do. Bəŋani àra ècia wur gayaŋ ni àcuhway məhuriyani a ahay vu do nahəma, àhərkiaya e mite va àdabakay naŋ ti məhuriyu a ahay ni vu. ²⁹ Nahkay wur ni àhəŋgrifəŋ ana bəŋani ni, àhi ahkado : “Ci day ! Agray vi ehimeya nu nəbu nəgruk təwi, đay-đay nədukia asak ka ma gayak a ndo. Akaba nani dek đay-đay kəvu ku wur ga awak ga magray wuməri akaba zləbəba goro ndo. ³⁰ Ay nihi ti wur gayak ni ègwejelekababiya elimeni gayak na a wál ba. Akaba nani dek ti kislifija wur sla ya məgal na !” ³¹ Ay bəŋani àhi ahkado : “Wur goro, leli makakabu kəlavəđ ata nak timey. Elimeni goro ni dek ti gayak, do ni ti ga way ? ³² Ay ahàr àdəm magray wuməri àna məmərani, adaba wur ga muk ti àməta, ay ti àŋgaba ; èjija, ay ti mədia ahàr a.” »

16

Ma gozogul àki ka bay mangah siŋgu

¹ A vad nahaŋ Yezu àhi ana ndam maďəbay naŋ ni ahkado : « Zal nahaŋ àbu nahəma, naŋ bay ge elimeni. Naŋ àbu àna bay məgri təwi ; təwi gayaŋ ti ga mangahi siŋgu. A vad nahaŋ maslaŋa nahaŋ àrəkia ka bay ge elimeni na, àhi ahkado : “Bay mangahuk siŋgu ni ti naŋ àbu ejiŋ elimeni gayak ni.” ² Bay ge elimeni ni àra ècia nahkay ti àzalay bay məgri təwi ni, àhi ahkado : “Pakama ya nìci, mis təďəmkuk ni ti àsu bi. Nihi ti slaslukabu siŋgu goro ni ka wakita ti kəvu wakita gani, adaba nara nizligaba kur e təwi ni ba.” ³ Bay magray təwi nakəŋ àra ècia təhia ma na nahkay ti àdəm : “Bay ya nəgri təwi ni ara ezligaba nu e təwi ni ba ni ti anagraŋ ahəmamam ? Njəďa goro day àbi ga məwəs vədaŋ bi, mahəŋgalay zlam day mimili awərki nu ni. ⁴ Ere ye ti nagraŋ ni ti nihi : wudaka tara tizligaba nu e təwi ni ba nahəma, nagraŋ zlam ti mis atəgəskabu nu afa gatay ka ya ti tizligaba nu e təwi ba ni.” ⁵ Nahkay naŋ nakəŋ àzalabiyu ndam ya ti àkəli duwa ana tay ni dek bəlaŋ

àna bəlaŋ. Duwa nani ya àkəli ana tay ni ti ga bay ge elimeni ni. Tàra tìnjikaba ti àhi ana maslaŋa nahaŋ e kidìŋ gatay bu ahkado : “Duwa ga bay ya nəgri təwi ni, àfuk ti ehimey ?”
⁶ Naŋ nani àhəŋgrifəŋ, àhi : “Àfu amal gurda diŋ.” Eslini bay magray təwi ni àhi : “Zay wakita ga duwa gayak ni, njəhada digus bəki weceweci gurda kru kru zlam.”
⁷ Mək àhi ana maslaŋa nahaŋ keti : “Nak ti àfuk ehimey ?” Maslaŋa nani àhəŋgrifəŋ, àhi : “Buhu ga *alkama àfu diŋ.” Àhi : “Zay wakita gayak, bəki kru kru azlalahkər.”
⁸ Bay ge elimeni ni àra ècia ti bay məgri təwi ni àgosa naŋ a nahəma, àzləbay naŋ, adaba ànjəhkia ka vu gayaŋ a. Nədəm nahəma, mis ga duniya ti tənjàha e kidìŋ gatay ba tətama ga ndam ge Melefit na.

⁹ « Nu ti ere ye ti nəhi ana kəli nahəma nihi : Siŋgu ti agosay mis. Lekuləm ti vumi ana mis ndahaŋ ti tìgi zləbəba gekəli. Tamal kəgruma nahkay nahəma, ka ya ti siŋgu ni amandavfəŋa kə kəli a ti atəgəskabu kəli a ahay bu ; ahay gani nani ti àmbəd day-day do. ¹⁰ Tamal ti mis agray təwi ku gəziteni àna jiri nahəma, agray təwi gədakani àna jiri daya. Tamal agosay mis e təwi ku gəziteni bu nahəma, agosay mis e təwi gədakani bu daya. ¹¹ Siŋgu ti agosay mis. Nahkay tamal ti lekuləm kəgrum təwi ge jiri àna naŋ ndo nahəma, Melefit aməvi zlam ya sulumani edefiŋeni ni ana kəli aw ? Aha, amavay do !
¹² Nahkay day, tamal kəgrum təwi ge jiri àna zlam ge mis ndahaŋ ndo nahəma, Melefit aməvi zlam gekəli gekəleni ana kəli aw ? Aha, amavay do !

¹³ « Maslaŋa àbi esliki məgri təwi ana bay ahay cə bi. Emizirey bəlaŋ gani, amawayay naŋ nahaŋ ni, ahkay do ni aməgəsiki ma ana nahaŋ ni do, ana naŋ nahaŋ ni ti ni aməgəsiki ma. Lekuləm day tamal kədəbum siŋgu hi hi ti kisləmki məgri təwi ana Melefit koksah. »

Zlapay ga Yezu gərgərani ndahaŋ

(*Meciyə* 11.12-13 ; 5.31-32 ; Mark 10.11-12)

¹⁴ Ndam *Feriziyəŋ ndahaŋ tàra tìcia ma ga Yezu ya àdəm na dek ti tàyefiŋ, adaba nday tawayay siŋgu gədak. ¹⁵ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Lekuləm nahəma, kə eri ge mis ti kədəmum lekuləm ndam jireni. Ay ti Melefit àsəra ere ye ti a huđ gekəli bu na. Zlam ya ti mis tədəm zlam gədakani ni, kə eri ge Melefit ti zlam nani zlam magədavani àbəlay do simiteni. »

¹⁶ Yezu àdəm keti : « *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni akaba pakama ga ndam ndahaŋ ya tàhəŋgaray *pakama Melefit ni ti mis təbu tagray təwi àna naŋ duk àbivu ana sarta ge Zeŋ bay məbaray mis ni. Kwa ka sarta gani nani təbu təhi *Ma Məweni Sulumani àki ka *Məgur ge Melefit ana mis. Məgur ge Melefit ti ku way way do day akadvu àna njəda gayaŋ dek ga məhuriyani. ¹⁷ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, huđ melefit akaba had ni dek atəndav, ay asak ma ge Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni ku gəziteni nəŋgu ni mandav gani zləzlada.

¹⁸ « Ku way way do àgara wal gayaŋ a, mək àda wal nahaŋ a nahəma, maslaŋa nani àgra hala. Tamal maslaŋa nahaŋ àza wal ya ti zal gani àgara naŋ na ti maslaŋa nani day àgra hala. »

Ma gozogul àki ka bay ge elimeni nday ata Lazar

¹⁹ Yezu àdəm keti : « Zal nahaŋ àbu naŋ bay ge elimeni. Abakabu azana sulumani ga siŋgu kayani, kəlavad agray wuməri àna zlam məzumani məcərani kayani ni. ²⁰ Zal nahaŋ àbu, slimi gani Lazar. Naŋ zal talaga, andəhad kəlavad kə mahay ga bay ge elimeni ni. Vu gayaŋ ni dek ambələk. ²¹ Awayay ti azum zlam ya adəgaya adəgafəŋa kə mələŋ məzumki zlam ga bay ge elimeni na, ay ti təvi do. Kərə tara tindigid ambələk gayaŋ ni sawaŋ. ²² A vad nahaŋ zal talaga nakəŋ àməta. Àra àməta zla nahəma, *məslər ge Melefit təzoru naŋ afa ge Melefit ti tənjàhadkabu akaba Abraham. Bay ge elimeni nakəŋ àməta daya, nahkay tileba naŋ a. ²³ Tàra tileba naŋ a ti òru a mələŋ ge *kisim vu, eslini naŋ àbu acakay daliya dal-dal. Naŋ àbu eslini ti àmənəju agavəla, èpioru Abraham nday ata Lazar manjàhadkabani. ²⁴ Àra èpia tay a ti àzlah, àhi ana Abraham ahkado : “Abraham baba goro ni, nəsuk cicihi ti ! Kam-kam slərbiyu Lazar ti mətəlviyu weleher gayaŋ a yam vu ti məfuki ka arəđ ga məvu liŋ-liŋeni, adaba nu nəbu ahalay a aku bu, nagray

daliya dal-dal.” ²⁵ Ay Abraham àhənggrifəŋoru, àhi : “Wur goro ni, sərki ti a manjəhad gayak bu ka dala ahaslani ti kəŋgəta zlam sulumana dal-dal, ay Lazar ti ni àgra daliya dal-dal. Nihi nahəma, naŋ àbu aŋgət zlam sulumani ga məhənggrivu bəruv, nak ti ni kacakay daliya. ²⁶ Akaba nani dek nəŋgu ni, *evid gədakani àbu e kidiŋ geli bu akaba kuli. Nahkay maslaŋa ya ti ecik ahalay akoru afa gekuli ni ti èsliki do. Maslaŋa ya ti ecikbiyu afa gekuli ara afa geli a ni day èsliki do.” ²⁷ Bay ge elimeni nakəŋ àhənggrifəŋ, àhi ahkado : “Tamal nahkay ti nahəngalay kur kam-kam baba goro ni, sləroru Lazar a magam afa ga bəŋ goro, ²⁸ adaba bəza ga mmawa təbiyu eslini nday zlam. Hi ana Lazar ti mōru mēhivu ana tay ti t̄ara ka mələŋ ga daliya hini va ba daya.” ²⁹ Abraham àhi ahkado : “Nday təbu àna wakita ge Məwiz akaba wakita ga ndam ndahaŋ ya təhəngaray *pakama ge Melefit ni. Ahàr àdəm təbi slimi ana pakama ya a wakita nday nani bu ni lala.” ³⁰ Bay ge elimeni nakəŋ àhənggrifəŋ, àhi : “Aha, Abraham baba goro ni, nahkay do. Ay tamal maslaŋa àŋgaba e kisim ba, arəkioru ka tay, ahivù ma gani ana tay nahəma, atambatkaba majalay ahàr gatay na.” ³¹ Ay Abraham àhi ahkado : “Tamal təbi slimi ana pakama ge Məwiz akaba ga ndam ndahaŋ ya təhəngaray pakama ge Melefit ni do nahəma, ku tamal maslaŋa m̄aŋgaba e kisim ba, mēhi pakama ana tay nəŋgu ni, t̄iciiki do simiteni.” »

17

Magudar zlam akaba məmbərfəŋana
(*Meciyə* 18.6-7, 21-22 ; *Mark* 9.42)

¹ Yezu àhi ma ana ndam madəbay naŋ ni keti, àhi ana tay ahkado : « Zlam ya ejiŋkia mis ke divi a ni ti təbu. Ŋgay təbi ti àdəmvu koksah. Ay tamal maslaŋa agray zlam ya ti ejiŋkia mis ke divi a nahəma, maslaŋa nani cicihi amələki, ² hojo təwəliviyu avar gədakani a dəŋgu vu dondul mək tizligiyu naŋ a *dəluv gədakani vu dəzləz. Ndam ya təfəku ahàr, mis tədəm t̄isli araŋa do akada ga bəza cib-cibeni ni ti, tamal ti maslaŋa agray ti ku way way do e kidiŋ gatay bu m̄ijikia ke divi a nahəma, hojo t̄əgri nahkay. ³ Nahkay ti bumi slimi ana ahàr gekuli !

« Tamal wur ga muk àgudaruka zlam a ti hiki lala. Tamal àsərkia ka zlam magudarani gayaŋ na, àdəm “Nàgray va do” nahəma, məbərfeŋa. ⁴ Ku tamal àgudaruka zlam a sak adəskəla a vad ba mək ara afa gayak a sak adəskəla ahuk : “Nəsərkia ka zlam ya nàgudaruk na, nàgray va do” nahəma, məbərfeŋa. »

Məfəki ahàr ke Melefit

⁵ Ndam *asak ga Bay geli Yezu təhi ana Yezu ahkado : « Mawayay kàgray ti məfəki ahàr ke Melefit àkivu ti. » ⁶ Bay geli àhənggrifəŋ ana tay, àdəm ahkado : « Ku tamal məfəki ahàr gekuli ke Melefit kay do, àbu gəzit akada hilfi ga zlam gəziteni ciliŋ nəŋgu ni, kisləmki məhiani ana məŋ ga zlam hini : “Radvaba, k̄aru k̄anjəhad a *dəluv gədakani vu” nəŋgu ni, amagravu. »

Manjəhad ga ndam məgri təwi ana Melefit

⁷ Yezu àdəm keti : « Bi mis e kidiŋ gekuli bu bay məgri təwi gayaŋ naŋ àbu awəs vədaŋ ahkay do ni ahətay zlam. Tamal àsləkabiya e gili na ti bay ahay ni ahi ahkado : “Ra k̄anjəhada weceweci, k̄əzum zlam” aw ? ⁸ Aha ! Ahi ahkado : “Dəaya zlam məzumana. K̄idia ti k̄ambatkabu azana, k̄əhəlubiya zlam məzumani na. K̄əhəlubiya ti cika k̄ə gəvay goro a ga məhəlubiya zlam ndahaŋ ya nawayay na. Ka ya ti anəzuma akaba enisia goro a nahəma, nak akəzum akaba ekisi gayak.” Bay ahay ni aməhi nahkay sawaŋ do aw ? ⁹ Bay magray təwi ni tamal àgra təwi ya təhi na ti bay ahay ni agri s̄usi aw ? Àgri do. ¹⁰ Nahkay lekələm day tamal k̄əgruma təwi ya Melefit àhi ana kuli grum na ti d̄əmun : “Leli ndam məgri təwi ana Melefit ciliŋ. Ere ye ti àhi ana leli grum ni, m̄əgra àndava.” »

Yezu ahənggaraba ndam ambələk a kru

¹¹ Ka ya ti Yezu akoru a Zeruzalem nahəma, asləkaba gwar ke ekwi ga had *Safari nday ata had *Gelili a. ¹² Naŋ àbu ahuriyu a kəsa nahaŋ vu ni ti ndam ambələk kru t̄ərəkia, t̄icik cak. ¹³ T̄əzlah, t̄ədəm : « Yezu gədakani geli, m̄əsuk cicihi ti. » ¹⁴ Yezu nakəŋ àra èpia tay

a ti àhi ana tay ahkado : « Dægum afa ga ndam *maṅgalabakabu mis akaba Melefit ni, ti tamənjaki ke kuli. »

Ka ya ti nday təbu takoru nahəma, tənġaba, tiġia mis njəlatana. ¹⁵ Bəlaṅ gatay àra èpia ànġaba ti ànġəkibiyu ka Yezu, àzləbabiyu Melefit àna zlahay. ¹⁶ Àra ènjikia ka Yezu a ti àbəhadī mirdim, meleher ndiḅ ana had, àgri səsi dal-dal. Zal nani ti zal Samari. ¹⁷ Yezu àdəm : « Mis tiġi njəlata ti nday kru do aw ? Ay nday ambəlbani ni nday eley ? ¹⁸ E kidiṅ gatay ambəlbani ni bu ni ti mis àbi aṅga aġri səsi ana Melefit bi aw ? Si zal madurlaṅ hini ciliṅ ni ! » ¹⁹ Eslini Yezu àhi ana maslaṅa ya ànġəkia ni : « Cikaba, ru a magam. Melefit àhəṅga kur a adaba kəfəkuwa ahàr a palam. »

*Məgur ge Melefit akaba maṅga ga Wur ge Mis a
(Meciyə 24.23-28, 37-41)*

²⁰ Ndam *Feriziyen ndahaṅ tərəkia ka Yezu a, təhi ahkado : « *Məgur ge Melefit ti amənjəki ananaw ? » Yezu àhəṅgrifəṅ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Məgur ge Melefit anjəki nahəma, èpivu do. ²¹ Nahkay atədəm : “Naṅ hi !” ahkay do ni : “Naṅ tegi !” do. Nədəm nahəma, Məgur ge Melefit ti ànjəkia e kidiṅ gekuli ba àndava. »

²² Yezu àhi ana ndam madəbay naṅ ni ahkado : « Sarta nahaṅ amara ti akawayum mipi nu *Wur ge Mis ku vad bəlaṅ, ay ti ekipəm nu do. ²³ Ka sarta gani nani atəhi ana kuli : “Naṅ tegi !” ahkay do ni “Naṅ hi !” Ay tamal təhia ana kuli a nahkay ti kədəgum ba, kədəbum tay ba. ²⁴ Adaba mam, ka fat ya ti nu Wur ge Mis anaṅga nahəma, mis etipi nu akada ga avər ya abay aku, asladay huḍ melefit dek ni. ²⁵ Ay wudaka anaṅga ti ahàr àdəm mis ye e hini vu ni təgəskabu nu do, təgru daliya dal-dal day kwa. ²⁶ Ere ye ti àgravu ke zemeni ge Nəwi ni amagravu ka fat ya ti nu Wur ge Mis anaṅga ni. ²⁷ Ke zemeni gani nani ti mis təbu təzum zlam, tisi zlam, taday wál, wál day taday zawal. Nday təbu tagray zlam nday nani nahkay duk àbiviyu ana vad ya ti Nəwi àhuriyu a *slalah ga yam gədakani vu ni. A vad gani nani ti yam àrəhvù məlaṅ dek, èziṅeba mis na dek kədap. ²⁸ Amagravu akada ya àgravu ke zemeni ga *Lot ni daya. Ke zemeni gani nani ti mis təbu təzum zlam, tisi zlam, təsəkum zlam, təsəkumoru zlam, tajav zlam, tələm ahay. ²⁹ Ay ka fat ya ti Lot àsləka a *Sodom a ni ti aku akaba zlam nahaṅ ya aku aġəs akada ga asas ya aku aġəs ni dal-dal àdəgakia ka ndam ga kəsa nana kwa e melefit ba akada ga avər ya atəd na, èviyekaba tay a dek. ³⁰ Nahkay ka fat ya ti Melefit amaṅgazli nu Wur ge Mis ana mis dek nahəma, zlam gani amagravu ka məsərki gatay do.

³¹ « Ka fat gani nani ti tamal mis nahaṅ naṅ àbu ka *dalahar ga ahay gayaṅ, zlam gayaṅ təvu a ahay bu nahəma, àhəraya, àhuriyu a ahay vu ga məhəlaya zlam gayaṅ a day ba. Nahkay day maslaṅa ya ti naṅ e gili ni aṅga a magam a ba, məcuhway huya. ³² Nədəm nahəma, ere ye ti àgrakivu ka wal ga Lot ni ti àġəjazlki ahàr ke kuli ba ! ³³ Maslaṅa ya ti awayay aġəgur sifa gayaṅ ti àmət ba ni ti emijiṅ, ay maslaṅa ya ti emijiṅ sifa gayaṅ nahəma aməjəgur sawaṅ, aməmət day-day do. ³⁴ Nəhi ana kuli nahəma, ka ya ti anaṅga ni ti ku tamal mis cə nday ka slalah bəlaṅ ga məlavad nəṅgu ni atazay bəlaṅ gani, atəmbərbu nahaṅ ni ti amagravu tata. ³⁵ Ku tamal wál cə tihikabu humbu ka ahar bəlaṅ nəṅgu ni, atazay bəlaṅ gani, atəmbərbu nahaṅ ni ti amagravu tata. [³⁶ Ku tamal zawal təbu e gili ka ahar bəlaṅ nəṅgu ni, atazay bəlaṅ gani, atəmbərbu nahaṅ ni ti amagravu tata.] »

³⁷ Yezu àra àdəma pakama nana ti ndam madəbay naṅ ni təhi ahkado : « Bay geli, ere gani nani amagravu ti eley ? » Yezu nakəṅ àhəṅgrifəṅ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kuli nahəma, ka məlaṅ ya zlam məmətani àvu ni ti mambá təcakalavu eslini. »

18

Ma gozogul àki ka wal madakway akaba bay magray seriya

¹ Yezu àhi ma *gozogul ana ndam madəbay naṅ ni, ti təhəṅgalay Melefit a sarta bu dek kəlavad, təmbərəṅ ba simiteni. ² Àdəm ahkado : « Bay magray seriya nahaṅ àbu a kəsa nahaṅ bu. Bay gani nani ti àdi slimi ana mis do ; ku Melefit day aṅgwaz àwərfəṅa naṅ a do. ³ A kəsa gani nani bu nahəma, wal madakway nahaṅ àbu. Wal nani àra sak

ehimeya afa ga bay magray seriya na, àhi ahkado : “Maslaɗa nahaɗ àgudarua zlam a, ay ti nawayay ti kəgru seriya gani.”⁴ Naɗ gani sak ehimeya àcuɗway məgri seriya ni ndo. Ay a vad nahaɗ zla nahəma, bay magray seriya nakəɗ àdəm ahkado : “Ku tamal nàgrafəɗa aɗgwaz kè Melefɪt a do, nədi slimi ana mis do nəɗgu ni,⁵ wal madakway hini ti ahəlu muru, hojo nəgri seriya gayaɗ ni. Do ni ti wal ni naɗ àbu ara nahkay ti anəɗgətfəɗa ahàr a do.”⁶ Eslini Bay geli àdəm ahkado : « Bay magray seriya nani ti mis jireni do. Ay cəm pakama gayaɗ ya àdəm ni !⁷ Naɗ tekeɗi àgray nahkay ti Melefɪt naɗ jireni ni ti aməgri jiri gayaɗ ana ndam ya àdaba tay a ni do aw ? Aməgri ana tay, adaba təbu tahəɗgalay naɗ mələfat akaba mələvad gani do dek. Amaməɗjaləɗ ana tay àna eri ahkay ciliɗ aw ? Aha !⁸ Nəhi ana kəli nahəma, aməgri jiri gayaɗ ana tay ke weceweceni huya. Ay ka ya ti nu *Wur ge Mis anaɗga a mələɗ va ni ti anədi ahàr ana mis ya təfəki ahàr ke Melefɪt ni aw ? »

Ma gozogul àki ka zal Feriziyey nday ata bay məhəl hadam

⁹ Yezu àdəm ma *gozogul nahaɗ keti. Àhi ana ndam ya ti tədəm nday ndam jireni, taməɗjaləɗ kè mis ndahaɗ akada təsər zlam do ni. Àdəm ahkado : ¹⁰ « A vad nahaɗ ndam ndahaɗ nday cə təhuriyu a dalaka ga *ahay gəɗakani ge Melefɪt ni vu ga mahəɗgalay Melefɪt. Bələɗ gani zal *Feriziyey, naɗ nahaɗ ni ti ni bay *məhəl hadam. ¹¹ Eslini ti zal Feriziyey ni ècik jik, àhəɗgalay Melefɪt a məbərɗuv gayaɗ bu, àdəm ahkado : “Bay Melefɪt goro ni, nəgruk səsɪ adaba nu ti akada ge mis ndahaɗ ni do. Mis ndahaɗ ni ti ndam akal, ndam jireni do, ndam magray hala. Nday ti akada ga bay məhəl hadam nini. ¹² Nu zla nahəma nəgəs ndəra sak cə a huɗ ga gosku bu ; a huɗ ga zlam goro kurani ya nəɗgət ni bu lu, nəzaba bələɗ, nəvuk.” ¹³ Bay məhəl hadam ni ti ni ècik cak, eri tekeɗi àwayay mazoroni e melefɪt vu ndo, àbəki ahar duc ka məbərɗuv, àdəm ahkado : “Bay Melefɪt goro ni, nu bay magudar zlam, nəsuk cicihi ti.”^{*} » ¹⁴ Eslini Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, ka ya ti təhəraya, təbu takoru a magam ni ti maslaɗa ya Melefɪt àmbərfəɗa zlam magudarani gayaɗ na àndava ni ti nani bay məhəl hadam ni. Zal Feriziyey ni ti Melefɪt àmbərfəɗa zlam magudarani gayaɗ na ndo. Adaba mam, maslaɗa ya ti àdəm naɗ gəɗakani ni ti Melefɪt aməhi : “Nak gəziteni” sawaɗ. Ay maslaɗa ya ti àdəm naɗ gəziteni nahəma, Melefɪt aməhi : “Nak gəɗakani” sək sawaɗ. »

Yezu agri sulum ge Melefɪt ana bəza ciɓ-ciɓeni

(Meciɣ 19.13-15 ; Mark 10.13-16)

¹⁵ Mis ndahaɗ təhəlibiyu bəza ciɓ-ciɓeni ana Yezu ti məgri *sulum ge Melefɪt ana tay àna məbəki *ahar gayaɗ ka tay. Ndam madəbay naɗ ni tìpia tay a ti tələgi ana tay. ¹⁶ Yezu àra ècia ndam madəbay naɗ ni təbu tələgi ana mis ni ti àzalay tay, àhi ana tay ahkado : « Mbrəɗum bəza tàra afa goro a, kəcumfəɗa tay a ba. Adaba mam, *Məgur ge Melefɪt ti ga ndam ya təbu akada ga bəza ni. ¹⁷ Nəhi ana kəli nahəma, ahàr àdəm ku way way do məgəskabu Məgur ge Melefɪt akada ga wur gəziteni ya eciiki slimi ana bəɗani ni. Tamal àgəskabu nahkay do nahəma, èsliki məhuriyani a *Məgur ge Melefɪt vu koksah. »

Bay ge elimeni

(Meciɣ 19.16-30 ; Mark 10.17-31)

¹⁸ Bay ga ndam *Zude nahaɗ àrəkia ka Yezu a, àhi : « Məsɪ sulumani, ti nəɗgət *sifa ya àndav ɗay-ɗay do ni ti nəgray ahəmamam ? » ¹⁹ Yezu àhəɗgrifəɗ, àhi ahkado : « Kazalay nu mis sulumani ti kamam ? Mis sulumani ti àbi, si Melefɪt ciliɗ. ²⁰ Ere ye ti kɪhindi ni ti, *Divi ge Melefɪt ya àvi ana mis ni ti kəsəra tay a do aw ? Kàgray hala ba ; kəkad mis ba ; kigi akal ba ; kagray sedi ti kəsəkad malfada ba ; həɗgrioru ahàr a had ana ata buk ata muk. † » ²¹ Eslini zal nakəɗ àhəɗgrifəɗ, àhi ahkado : « Divi nani ti nəgəskabá dek kwa nu a wur wurani. » ²² Yezu àra ècia pakama gayaɗ na ti àhi ahkado : « Kekileɗa zlam

* 18:13 Ka sarta gani nani ti maslaɗa ya ti abəki ahar duc ka məbərɗuv ni ti adafaki tuway, akada geli ya məbəki ahar duc ka ahàr ni. † 18:20 Məɗjay Mahərana 20.12-16 ; Mimbiki 5.16-20.

àhəcukivu bəlaŋ. Səku moru zlam gayak dek ti kîdi siŋgu gani ana ndam talaga. Nahkay ti akəŋgət elimeni e melefīt bu. Akagra zlam nana dek nahəma, kâra, kâdəbay nu. »²³ Naŋ nakəŋ àra ècia ma ga Yezu ya àhi na ti ma gani àhəlia ahàr a, adaba elimeni gayaŋ àbu dal-dal.

²⁴ Yezu àra èpia naŋ a, ahàr àbu ahəli ti àdəm ahkado : « Ndam ge elimeni təhuriyu a Məgur ge Melefīt vu ni ti zləzladə dal-dal. ²⁵ Ezligwemi ahuriyu e evid ge lipri vu kwalac ti agravu aw ? Ay ti bay ge elimeni məhuriyu a Məgur ge Melefīt vu ni ti zləzladə dal-dal, àtama ge ezligwemi ya ahuriyu e evid ge lipri vu na. » ²⁶ Ndam ya ti tici ma gayaŋ ya àdəm ni tədəm : « Ay tamal nahkay ti way ti Melefīt amahəŋgay naŋ way ? » ²⁷ Ay Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Ere ye ti mis tàgray koksah ni, Melefīt agray tata. »

²⁸ Piyer àra ècia ma ga Yezu na ti àhi ahkado : « Iy zla, leli məmbrəŋa zlam geli a, madəbay kur ti ahəmamam ? » ²⁹ Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana kəli nahəma, tamal mis àmbərba zlam gayaŋ azuhva Məgur ge Melefīt a, bi àmbərba ahay gayaŋ, wal gayaŋ, bəza ga mənani, ata bəŋani ahkay do ni bəza gayaŋ nahəma, ³⁰ aməŋgətvù zlam nday nani kay nihi ka sarta hini. Ka mələŋ məwəni ya Melefīt amagra ya ni day aməŋgət sifa ya àndav day-day do ni. »

Yezu adəm keti aməmət mək aməŋgaba e kisim ba
(*Meciyə* 20.17-19 ; *Mark* 10.32-34)

³¹ Yezu àzalakabu ndam *asak gayaŋ kru mahar cəeni ni, àhi ana tay ahkado : « Cəm day, nihi ti leli məbu məcəloru a Zeruzalem, adaba zlam ya ti ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefīt tədəmku ka nu, nu *Wur ge Mis ni dek amagravu ti eslini. ³² Mis atəgəsi nu ana ndam ya təfəki ahàr ke Melefīt do ni. Nday gani nani eteyefə, etindivi nu, etitifəviyu esliḅ e eri vu, ³³ atəzləḅ nu àna kurupu, atakad nu, mək a vad ya mahkər ti anaŋgaba. » ³⁴ Yezu àra àdəma ma nahkay ti ndam asak gayaŋ ni ticiaba ndo. Ma gani nani mənəghakiani ka tay, ma ga Yezu ya awayay adəm ni ti təsəraba ndo.

Yezu ahəŋgaraba zal wuluf a
(*Meciyə* 20.29-34 ; *Mark* 10.46-52)

³⁵ Yezu nday akaba mis kay təbu takoru a Zeriko, tìnjəa wudak. Eslini ti zal wuluf nahəŋ naŋ àbu mənəhadani digusa kà gəvay ge divi, ahəŋgalay zlam. ³⁶ Zal wuluf ni àra ècia daday ge mis kayani ya ti tasləkafəŋa ni ti àdəm ahkado : « Mam agravu mam ? » ³⁷ Təhəŋgrifəŋ, təhi : « Yezu zal Nazaret naŋ àbu akoru àna divi hini, do ni ti ahəmamam. » ³⁸ Naŋ nakəŋ àra ècia ti àdi ana zlahay, àdəm : « Yezu *Wur ge Devit, nəsuk cicihi ti ! » ³⁹ Nday ya ti təbu takoru kama ga Yezu ni tələgi ana zal wuluf ni, ti mələkakaba. Naŋ nakəŋ àzlahkivu kay kay sawəŋ, àdəm : « Wur ge Devit, nəsuk cicihi ti ! » ⁴⁰ Yezu àra ècia zlahay na ti ècik, àdəm tətibiya naŋ a. Zal wuluf ni àra ènjia ti Yezu èhindifiŋa ma, àhi ahkado : ⁴¹ « Kawayay ti nəgruk mam ? » Zal wuluf ni àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Bay goro, nawayay ti nipi divi akada ge mis ni bilegeni ti. » ⁴² Yezu àhi : « Pi divi akada ge mis ni. Melefīt àhəŋga kur a adaba kəfəkua ahàr a palam. » ⁴³ Ka ma geli hini èpi divi huya. Naŋ àbu epi divi nahkay ti àdəboru Yezu àna mazləbay Melefīt. Mis ya təbu eslini ni dek tərà tipia naŋ a ti nday day təzləbay Melefīt.

19

Yezu nday ata Zese

¹ Yezu ènjəa a Zeriko a. Naŋ àbu asawaday a hudf ga kəsa bu. ² A kəsa gani nani bu ni ti zal nahəŋ àbu, slimi gayaŋ Zese, naŋ gədakani ga ndam *məhəl hadam, elimeni gayaŋ àbu dal-dal. ³ Àra ècia ti Yezu naŋ àbu ara nahəma, awayay ti mipi naŋ. Ay ti èsliki mipi naŋ do, adaba àhəca àna zəbal a, mis dal-dal tìmbiva e eri va. ⁴ Nahkay naŋ nakəŋ àcuhworu gwar kama ka mələŋ ga Yezu ya akoru ni, àcəliyu a mənə ga akram vu ti mipi Yezu. ⁵ Yezu àra ènjia ka mələŋ nana ti amənəjoru agavəla, àhi ana Zese nakəŋ ahkado : « Zese, hərəya weceweci, adaba kani ti si nakoru nanəhad afa gayak kwa. »

⁶ Nahkay Zese nakəŋ àhəraya weceweci, tòru a magam afa gayaŋ. Tòru tìnjua ti àgəskabu Yezu àna məmərani. ⁷ Mis tàra tìpia Yezu àdoru afa ge Zese ti təŋguzay ma, tə̀dəm ahkado : « Maslaŋa ya ti àdoru anjəhad afa gani ni ti bay magudar zlam timey ! » ⁸ Ay Zese nakəŋ ècik jik, àhi ana Bay geli ahkado : « Ci day Bay goro, nihi ti nidi telma ga zlam goro ana ndam talaga. Tamal nə̀həlfəŋa sɪŋgu kà maslaŋa, àtamkia ka ya akal apəl na ti anə̀pəlìvù huđ fad. » ⁹ Yezu àra ècia pakama nana ti àhi ana Zese ahkado : « Kani ti nàra a huđ ahay gayak va ti ga mahəŋgay mis. Adaba mam, nak day wur huđ ga Abraham : ¹⁰ nu *Wur ge Mis nàra ti ga madəbay ndam ya təsər Melefit do ni, ti nàhəŋgay tay. »

Ma gozogul àki ka bay ya èdi sɪŋgu ana ndam məgri tawi ni
(Meciyə 25.14-30)

¹¹ Ka ya ti mis tə̀bu tə̀bi slimi ana ma ga Yezu ya àdəm ni ti àhi ma nahaŋ ana tay àna ma *gozogul. Àhi ma gani nani ana tay ti adaba ènjua a Zeruzalem a wudak, mis day tə̀hi ana ahàr hi ti Melefit ara anjəki ka Məgur gayaŋ huya. ¹² Àhi ana tay nahəma : « Mis nahaŋ àbu gə̀dəkani a kəsa nahaŋ bu. Awayay akoru ka had driŋeni ti tə̀vìbiyu bay ga mara məgur kəsa gayaŋ. ¹³ Ara asləka wudak nahəma, àzalakabu mis kru e kidɪŋ ga ndam məgri tawi gayaŋ ni bu, èdeki sɪŋgu ga gru bəlaŋ bəlaŋ ka tay, àhi ana tay ahkado : “Nu nə̀bi ti mbatumvu àna naŋ hayaŋ.” Mək naŋ nakəŋ àsləka, òru e mirkwi gayaŋ ni. ¹⁴ Zal nani ti ndam ga kəsa gayaŋ tawayay naŋ do. Naŋ nakəŋ àra àsləka ti tə̀sləroru mis ndahaŋ kəlaŋ gayaŋ ga məhi ana maslaŋa ya akoru afiyu naŋ a bay vu ni ahkado : “Naŋ hini egi bay geli ti leli məwayay do.”

« ¹⁵ Akaba nani dek tə̀fiya naŋ a bay ni va sawaŋ. Kəlaŋ gani àsləkabiya. Àra ènjia ti àzalakabu ndam məgri tawi gayaŋ ya èdi sɪŋgu ana tay ni keti. Awayay asərkaba tə̀mbatva àna sɪŋgu na akada gayaŋ ya àhi ana tay na waw. ¹⁶ Nahkay maslaŋa ya ti enjenjeni ni àrəkia àhi ahkado : “Bay goro, àna sɪŋgu ya kə̀vu bəlaŋani ni ti nə̀mbatva àna naŋ a, nə̀ŋgətkia ndahaŋ a kru.” ¹⁷ Eslini bay ni àhi : “Àbəlay, nak bay magray tawi sulumani. Nihi ti nə̀fiyu kur a bay vu, kəgur kəsa kru, adaba kəgrua tawi sulumana àna zlam gə̀ziteni hini ya nə̀vuk na.” ¹⁸ Naŋ ye cə̀ ni day àrəkia àhi ahkado : “Bay goro, àna sɪŋgu ya kə̀vu bəlaŋani ni ti nə̀mbatva àna naŋ a, nə̀ŋgətkia ndahaŋ a zlam.” ¹⁹ Nahkay bay ni àhi ahkado : “Nak ti ni kəgur kəsa zlam.” ²⁰ Mək bay məgri tawi nahaŋ àrəkia, àhi ahkado : “Bay goro, sɪŋgu ya kə̀vu ni ti nihi. Nə̀wəlki ke kece-kece, nə̀ŋgahukkaba. ²¹ Nə̀gray nahkay ti adaba nə̀grafuka aŋgwaz a. Nəsəra manjəhad gayak a, nak mis zləzladani, kə̀mbrəŋ mis do. Zlam ya ti nak kə̀fəkad ndo ni day kazay, zlam ya ti kizligi ndo ni day kabaz.” ²² Eslini bay ni àhi ahkado : “Nak ti kə̀gray tawi sulumani do. Nihi ti nagrafuka seriya akada ga pakama gayak ya kə̀dəmaya na. Kəsəra manjəhad goro a, nu mis zləzladani, nə̀mbrəŋ mis do, zlam ya ti nə̀fəkad ndo ni day nazay, zlam ya ti nizligi ndo ni day nabaz zla do aw ? ²³ Tamal kəsəra nahkay ti kə̀vi sɪŋgu goro ni ana ndam macakalani ndo ni ti kamam ? Nihi nəsəkabiya ti amal nə̀dia ahàr a èwikia.” ²⁴ Mək àhi ana nday ye eslini ni ahkado : “Zumfəŋa sɪŋgu na, kə̀vumikivu ana maslaŋa ya ti gayaŋ kruani ni.” ²⁵ Nday nakəŋ tə̀həŋgrifəŋ, tə̀hi ahkado : “Sɪŋgu tə̀fəŋ kru àndava timey, bay geli !” ²⁶ Eslini àhi ana tay : “Nə̀hi ana kə̀li nahəma, maslaŋa ya ti zlam gayaŋ àbu ni ti atə̀vikivu. Ay maslaŋa ya ti zlam gayaŋ àbi ni ti ku ere ye ti àfəŋ ni day atə̀zafəŋa. ²⁷ Yaw ndam ya tizirey nu, tawayay ti nə̀gur tay do ni ti gə̀sumubiya tay a, sliŋum tay kə̀ eri goro pat pat.” » ²⁸ Yezu àra àdəm ma *gozogul na nahkay ti òru kama, təcəloru a Zeruzalem akaba mis ya ti tadəbay naŋ ni.

Yezu enjiyu a Zeruzalem wudak
(Meciyə 21.1-11 ; Mark 11.1-11 ; Zeŋ 12.12-19)

²⁹ Ka ya ti tòru tìnjua a kəsa Betfazi ata Betani a gwar ka həma *Oliviye ni va wudak nahəma, Yezu àslər ndam madəbay naŋ ni cə̀, ³⁰ àhi ana tay ahkado : « Dəgum a kəsa teguni ya kama gekəli ni vu. Ekinjumiya nahəma, akədumi ahàr ana wur ga azoŋgu məwəlani. Wur ga azoŋgu nani ti maslaŋa àcəlkiyu day-day faŋ ndo. Picehumbiya,

zumubiya. ³¹ Ay tamal maslaṅa èhindifiṅa ma kè kùli a, àhi ana kùli : “Kepicehùm ti kamam ?” ti humi ahkado : “Bay geli awayay.” »

³² Nahkay nday ya ti Yezu àslar tay ni tàslaka, tòru. Tòru tìnjua ti tàdi ahàr ana zlam ni ðek akada ga pakama gayaṅ ya àhi ana tay ni. ³³ Ka ya ti nday tàbu tepiceh wur ga azoṅgu ni ti ndam ga azoṅgu ni tàhi ana tay : « Kepicehùm wur ga azoṅgu ni ti kamam ? » ³⁴ Eslini tàhi ana tay ahkado : « Bay geli awayay. » ³⁵ Nahkay tàzibiyu wur ga azoṅgu ni ana Yezu, tàbèki azana ti Yezu mêtèlkiyu, mæk àcèlkiyu. ³⁶ Ka ya ti Yezu naṅ àbu akoru ni ti mis tàpabivoru azana gatay e divi vu.

³⁷ Tòru tìnjua ka melaṅ ya tàndèkia ahàr ka hàma Oliviyè ga moroni a Zeruzalem a nahèma, mis ya ti tadèboru naṅ ni ðek tàdègiki ka mazlèbay Melefit àna mèmèrani azuhva zlam ya nday tìpi, mis ndahaṅ tìpi ðay-ðay ndo ni. Tèzlah, ³⁸ tàdèm : « Bay Melefit mètgrì sulum gayaṅ ana *bay gèðakani ya ara àna slimi gayaṅ a ni ! * Melefit naṅ agavèla àvia manjèhad sulumana ana mis a. Tàzèlèbay naṅ a huð melefit bu ! »

³⁹ Ndam *Feriziyèṅ ndahaṅ tàbu eslini e kidìṅ ge mis dal-dalani ni bu. Tèhi ana Yezu ahkado : « Mùsi, hi ma ana ndam madèbay kur ni ti tèlakakaba, tàzlah ba. » ⁴⁰ Yezu àra ècia pakama gatay na ti àhi ana tay ahkado : « Nèhi ana kùli nahèma, tamal nday tèlakakabá ti akur atèzlah. »

Yezu etùwi ndam Zeruzalem

⁴¹ Ka ya ti Yezu ènjua a Zeruzalem a wuðak, èpia kèsa na ti ètùwi ndam ga kèsa nani. ⁴² Àdèm ahkado : « Tamal ti lekùlùm day kèsèruma ahèmamam kèṅgètum manjèhad sulumani akaba Melefit kana nahèma, akal kèṅgètuma àndava. Ay nihi ti manjèhkiani ke kùli, kípum do. ⁴³ Nahkay nihi ti vad gani amara, ndam ezir gekùli atara tevelìṅ kèsa gekùli ni tekesl, atèbivu zlam ana kùli e divi bu ðek ga macafèṅa kùli ga mahèrana, atèhurkiyu ke kùli àna silik. ⁴⁴ Atabazl kùli ðek, etembedkaba ahay gekùli a ðek besek-besek, atèmbèrki akur ka ahàr ga akur nahaṅ do. Adaba mam, kèsèrum sarta ya Melefit àra àmènjaya kùli a ni ndo. »

Yezu a ahay gèðakani ge Melefit ni bu

(Meciyu 21.12-17 ; Mark 11.15-19 ; Zeṅ 2.13-22)

⁴⁵ Tòru tìnjua a Zeruzalem a ti Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gèðakani ge Melefit ni vu. Eslini àdi ahàr ana ndam mèsèkumoru zlam, mæk ànjèki ka magaraya tay e mite va.

⁴⁶ Àhi ana tay ahkado : « Àbu mèbèkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àdèm : “Ahay goro nahèma, emigi ahay ga *mahèṅgalavù Melefit.” Ay lekùlùm ti kàmbatumkaba, ègia ahuzl ga ndam akal a.† »

⁴⁷ Kèlèṅ gani naṅ àbu a dalaka ga ahay ge Melefit ni bu, acahi zlam ana mis kèlavad. Eslini gèðakani ga ndam *manjèlabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *mèsèr Wakita ge Melefit ni tàdèbafèṅ divi ge mijìṅ naṅ. Gèðakani ga ndam *Zude ni day tawayay mijìṅ naṅ. ⁴⁸ Ay ti tènṅètèṅa divi gana ndo, adaba ndam Zude ðek tawayay ma ga Yezu, tàbu tàbi slimi ana ma gayaṅ ya adèm ni lala.

20

Tùwi ga Yezu ya àgray ni ti way àvi divi gani way ?

(Meciyu 21.23-27 ; Mark 11.27-33)

¹ Yezu naṅ àbu eslini a Zeruzalem ti a vad nahaṅ àhuriyu a dalaka ga *ahay gèðakani ge Melefit ni vu. Naṅ àbu acahi zlam ana mis, ahi *Ma Mèwèni Sulumani ana tay nahèma, gèðakani ga ndam *manjèlabakabu mis akaba Melefit akaba ndam *mèsèr Wakita ge Melefit akaba gèðakani ndahaṅ tèrèkia, ² tàhi : « Hi ana leli, kaṅray tùwi hini nahkay ti kèṅgèt divi gani ti eley ? Way àvuk divi gani way ? » ³ Yezu àhèṅgrifèṅ ana tay, àdèm : « Nu day nihindifiṅa zlam bèlaṅ kè kùli a. Hèṅgrumufèṅ : ⁴ *baray ge Zeṅ ya àbaray mis ni ti njèda gani Melefit àvi tæk, tæk day ti mis tèvi aw ? »

* 19:38 Mènjay Limis 118.26. † 19:46 Mènjay Izayi 56.7 ; Zeremi 7.11.

⁵ Tàra tìcia ma na nahkay ti tàgray gejewi e kidifij gatay bu, tédəm : « Tamal məhi : “Melefit àslərbiyu nañ” hi nahəma, ara ahi ana leli : “Kəgəsumkabu pakama gayarj ni ndo ni ti kamam ?” ⁶ Ay tamal mədəm : “Mis təvi njəda gani” ti ndam geli ni dek etizligi leli àna akur, adaba tédəm Zej ti bay mahəngaray *pakama ge Melefit. » ⁷ Nahkay təhəngrifəñ, təhi : « Maslaña ya ti àvi divi gani ni ti leli məsər do. » ⁸ Eslini Yezu àhi ana tay : « Nu day nədəfi bay ya ti àvu divi ge təwi ya ti nagraj ni ana kəli do bilegeni. »

Ma gozogul àki ka ndam məwəs vədañ
(*Meciyə* 21.33-46 ; *Mark* 12.1-12)

⁹ Eslini Yezu àhi ma *gozogul hini ana mis ni. Àdəm ahkado : « Zal nahañ àbu nahəma, àjavù məñ ga zlam * a vədañ gayarj vu. Kələñ gani àfivù vədañ ni a ahar vu ana mis ti təwəs, mək àsləka, òru e mirkwi ga məpəsiyani zlam gayarj. ¹⁰ Sarta ga məpalay bəza ga zlam ni àra ènjia ti bay ga vədañ ni àslərbiyu bay məgri təwi afa ga ndam məwəs vədañ ni ti təhəlikaboru ja gani gayarj. Ay bay məgri təwi ni àra ènjia ti ndam məwəs vədañ ni təgəs nañ, təzləb, mək tàgaray nañ, araña day àzay a ahar vu ndo. ¹¹ Eslini bay ga vədañ ni àslərbiyu bay məgri təwi nahañ keti. Àra ènjia ti ndam məwəs vədañ ni tindi vi nañ cəf cəf, təzləb nañ, mək tàgaray nañ, araña day àzay a ahar vu ndo daya. ¹² Bay ga vədañ ni àslərbiyu bay məgri təwi nahañ keti. Àra ènjia ti ndam məwəs vədañ ni təsi ambələk mək təzaba nañ a vədañ ni ba, tətəloru. ¹³ Bay ga vədañ ni àra ècia ere ye ti àgravu na ti àhi ana ahàr : “Nihi ti nagraj ni mam ? Nihi nahəma wur goro àbu, nawayay nañ dal-dal, nəsləruru nañ afa gatay. Eminjəa ti atəgəsiki ma.” Nahkay àslərbiyu nañ. ¹⁴ Ay ndam məwəs vədañ ni tàra tìpia wur na nañ àbu ara ti təzlapay e kidifij gatay bu, tédəm ahkado : “Nañ tegəni ti mekeji gayarj. Makadum nañ ; nahkay ti vədañ ni emigi geli.” ¹⁵ Àra ènjikia ka tay a ti təgəs nañ yaw, təzaba nañ a vədañ ni ba, tòru tàkad. »

Eslini Yezu èhindifiña ma kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Bay ga vədañ ni amasləkabiya ti aməgri mam ana ndam məwəs vədañ ni mam ? ¹⁶ Amara mabazl ndam məwəs vədañ ni, mək aməvi vədañ ni ana mis ndahañ. » Mis ya təbu eslini ni tàra tìcia ma gayarj ya àdəm na ti tédəm : « Ere nani ti àgravu day-day ba ! »

¹⁷ Eslini Yezu àmənjaləñ ana tay lala, àhi ana tay ahkado : « A Wakita ge Melefit bu ni ti àbu məbəkiani : “Akur nahañ àbu ti ndam mələm ahay tawayay magray təwi àna nañ ndo.

Ay ti akur gani nani ègia akur ya akay ahay na dek sawañ.” †

« Ma gani nani ti lekələm kədəmum awayay adəmvaba ti ahəmamam ? » ¹⁸ Àhi ana tay keti : « Akur gani nani nahəma, tamal maslaña adədkiya ti maslaña nani aməhuəkaba ŋguc ŋguc. Ay tamal akur ni adəkia ti ni aməngələdkaba nañ a. »

¹⁹ Ndam *məsər Wakita ge Melefit akaba gəfəkani ga ndam *məngalabakabu mis akaba Melefit ni təsəra Yezu adəmki ma gozogul ni ti ka tay. Tàra təsəra ti tədəbay divi ga məgəs nañ ke weceweceni huya. Ay ti tisliki məgəs nañ ndo, adaba aŋwaz àwərfəña tay kə mis ya təbu eslini dal-dalani na.

Hadam ya təpəli ana bay ga ndam Rom ni
(*Meciyə* 22.15-22 ; *Mark* 12.13-17)

²⁰ Eslini gəfəkani nday nani təbu təbi slimi ana Yezu, təslərki biyu ndam gatay ndahañ : ndam nday nani tawayay ti Yezu màmənjaləñ kà tay akada nday ndam jireni, tawayay ti mədəm ma magədavani ti təgəsiki nañ. Gəfəkani nday nani tàgray nahkay ti adaba tawayay təgəsi nañ ana bay ga ndam *Rom ya agur had *Zude ni, ti məgrafəña seriya. ²¹ Nday nakəñ tàra tìnjikia ti təhi ahkado : « Məsi, məsəra nak ti ere ye ti kədəm akaba ya kacahi ana mis ni ti dek jiri. Nak ti kicirkaba mis a do, kamənjaləñ ana tay kala-kala, kacahi zlam ya ti Melefit awayay ni ana tay àna jiri gani ciliñ. ²² Nahkay ti Melefit àvia divi ana leli a ga məbəhadı hadam ana *bay gəfəkani ga ndam Rom a tək, àvi ana leli ndo waw ? » ²³ Yezu àra àsərikia zuh ana tay a nahəma, àhi ana tay : ²⁴ « Ŋga ŋgazlumubiya

* 20:9 Məñ ga zlam nani ti *viñ. † 20:17 Limis 118.22.

siŋgu akur-akurana nimi. » Tàra tàngazlia ti àhi ana tay ahkado : « Àki ka siŋgu hini ti mazavu ga ahàr ga way ? Slimi mabəkiani ni ti ga way ? » Təhəŋgrifəŋ, təhi : « Ga bay *Sezar.† » ²⁵ Eslini naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Tamal nahkay ti həŋgrumi zlam ga bay Sezar zlam gayəŋ, ge Melefit ti ni həŋgrumi ana Melefit zlam gayəŋ. » ²⁶ Nahkay tislīki mægəski Yezu ka ma magudarana kè meleher ge mis ni ndo. Ma gayəŋ ya àhi ana tay ni àgria ejep ana tay a, nahkay təlakkabá te-te.

Mis àməta ti aŋgaba e kisim ba efedīŋ a waw ?

(Meciyu 22.23-33 ; Mark 12.18-27)

²⁷ Ndam *Seduseyeŋ ndahaŋ tərəkia ka Yezu a. Ndam Seduseyeŋ ti təđəm mis àməta ti aŋgaba e kisim ba koksah. Nahkay nday nakəŋ tihindifiŋa ma, ²⁸ təhi : « Məsi, Məwiz àbiki ana leli a wakita gayəŋ ni bu, àđəm ahkado : “Tamal mis nday kà məŋ gatay, bəlaŋ gani àda wal a, mək àməta, wal gayəŋ ni ewii wur ndo nahəma, ahàr àđəm wur ga mənani azay wal ni, ti tīwia mekeji ana wur ga mənani ya àmət na.” § ²⁹ Yaw mis ndahaŋ təbu adəskəla kà məŋ gatay. Gəđakani gatay ni àda wal a, ewifiŋa wur a ndo, mək àmətka. ³⁰⁻³¹ Àra àməta ti mimbiki gayəŋ ni àzay wal ni àmətka, naŋ ya mahkər ni day àgray nahkay. Nday adəskəlani ni dek tàza wal na, tiwifiŋa wur a ndo mək təməta. ³² Kələŋ gani wal ni day àməta. ³³ Ay ka fat ya ti mis atəŋgaba e kisim ba nahəma, wal ni ti way e kidīŋ gatay bu amazay way ? Nday adəskəlani ni dek tàza naŋ a ni. »

³⁴ Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àđəm ahkado : « Ka sarta hini ti zawal akaba wál təhəlvu. ³⁵ Ay nday ya ti Melefit àgəskabá tay a, atəməta mək atəŋgaba e kisim ba, atəŋhad ka mələŋ məweni ya Melefit amagraja ni ti zawal ataday wál va do, wəwal day ataday zawal va do. ³⁶ Nday gani təmət day-day va do, tigi akada ga *məslər ge Melefit ni. Nday bəza ge Melefit, adaba təŋgaba e kisim ba. ³⁷ Ge mis ya atəŋgaba e kisim ba ni ti Məwiz day àbəkia ma gana a wakita gayəŋ ni ba lala. Ka sarta ya èpi mənəhaf ya aku àgəs ni ti àđəm Bay geli ti naŋ Melefit ga Abraham, Melefit ga Izak, Melefit ge Zekur. * ³⁸ Melefit ti naŋ Melefit ga ndam ya àna sifa ni, do ni ti ga nday ya təməta ni do. Adaba kè eri ge Melefit ti nday dek təbu àna sifa. »

³⁹ Yezu àra àđəma ma na nahkay ti ndam ndahaŋ ya *təsəra Wakita ge Melefit a ni təhi : « Məsi, pakama gayak ya kəđəm ni ti àbəlay. » ⁴⁰ Təđəm nahkay ti adaba aŋgwaz àwərfəŋa tay ge mihindifiŋa ma ndahaŋ a.

Bay gəđakani ya amara ni ti naŋ way ?

(Meciyu 22.41-46 ; Mark 12.35-37)

⁴¹ Yezu àhi ma ana tay keti. Àđəm ahkado : « Mis təđəm *Krist *Bay gəđakani ya amara ni naŋ *Wur ge Devit ti ahəmamam ? ⁴² Adaba Devit àna ahàr gayəŋ àđəm a wakita ge Limis bu :

“Bay Melefit àhi ana bay goro :

Njəhada gwar kà ahar ga đaf goro a, a mələŋ ga gəđakani va.

⁴³ Ndam ezir gayak ti anabəhad tay kè meleher gayak

akada ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəcəlki ka tay.” † »

⁴⁴ « Nəđəm nahəma, Krist nani ti Devit azalay naŋ bay gayəŋ ti, təzalay naŋ wur ge Devit keti ti kamam ? »

Ndam məsər Wakita ge Melefit ni

(Meciyu 23.1-36 ; Mark 12.38-40)

⁴⁵ Ka ya ti mis dek təbu təbi slimī ana Yezu nahəma, Yezu nakəŋ àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : ⁴⁶ « Bumvu slimī, do ni ti ndam *məsər Wakita ge Melefit ni atagosay kuli. Nday ti tawayay məbakabu mægudi, təsawaday àna naŋ riya ; tawayay ti mis təgri sa ana tay kè meleher ge mis dek ; tawayay manjəhadvani e kərsi ga gəđakani vu a ahay ga

† 20:24 Ka siŋgu gatay lu ti ndam Rom tagrakiaya mazavu ga bay gəđakani gatay a, təbəkī slimī gayəŋ daya. § 20:28 Mənjay Mimbiki 25.5-6. * 20:37 Mənjay Mahərana 3.2, 6. † 20:43 Limis 110.1.

*mahəŋgalavù Melefit bu akaba ka məlaŋ məzum zlam ga wuməri. ⁴⁷ Nday gani nani ti təzum ahay ga wál madakway mək təpəski ka mahəŋgalay Melefit, tawayay ti mis tədəm nday ndam jireni. Tagray nahkay ti Melefit amagrafəŋa seriya kà tay a, amatraḅ tay àtama ga ndam magudar zlam ndahaŋ na. »

21

Sədaga ga wal madakway ya arəŋa gayaŋ àbi ni
(Mark 12.41-44)

¹ Yezu èheliŋ eri, èpi ndam ge elimeni təbu təbiyu siŋgu a məlaŋ məbiyu siŋgu ga sədaga ni vu. Naŋ àbu aməŋjaləŋ ana tay nahkay ti ² èpi wal madakway nahaŋ arəŋa gayaŋ àbi, àbiyu siŋgu akur-akurani ciḅ-ciḅeni cə. ³ Yezu nakəŋ àra èpia ti àdəm ahkado : « Nəhi ana kəli nahəma, wal madakway hini ti arəŋa gayaŋ àbi, ay siŋgu ya ti àbiyu ni àtama ge mis ndahaŋ ya təbiyu na dek. ⁴ Adaba mis ndahaŋ ni dek təgray sədaga nahəma, təbiyu siŋgu ya təgəjəniŋfəŋ kà tay, təsər ere ye ti tagray àna naŋ ni va do ni, wal hini ti ni arəŋa gayaŋ àbi, ay ti àbiya siŋgu ya àfəŋ na dek. Siŋgu gayaŋ nahaŋ ga məsəkum zlam məzumani àgəjəniŋfəŋ ndo. »

Yezu adəm etembedkaba ahay gəḁakani ge Melefit na
(Meciyə 24.1-2 ; Mark 13.1-2)

⁵ Mis ndahaŋ təbu təzlapaki ka *ahay gəḁakani ge Melefit ni. Tədəmki ma ka akur gəḁakani ya tədəzəl ahay ni àna naŋ ni akaba zlam məḅəlani ya təhəlibiyu ana Melefit a ahay ni bu ni. Yezu àra ècia ma gatay na ti àdəm : ⁶ « Zlam hini ya kəməŋjumləŋ ni dek ti, vad nahaŋ amara nahəma, etembedkaba ahay na besək-besək, ku akur bəlaŋ day amanjəhadki ka akur nahaŋ va do. »

Yezu azlapaki ka sarta ya amara ni
(Meciyə 24.3-14 ; Mark 13.3-13)

⁷ Tàra ticia ma ga Yezu na ti təhi : « Məsi, ere gani amagravu ti ananaw ? Aməsərkaba sarta ya ere nani amagravu wudək na ti ahəmamam ? » ⁸ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm ahkado : « Bumvu slimi, maslaŋa àgosay kəli ba. Adaba mis kay atara, ku way way do amədəm naŋ ti nu, amədəm naŋ ti *Bay gəḁakani ya amara ni ; amədəm sarta gayaŋ ènjia. Ku tədəm nahkay nəŋgu ni, kəḁəbum tay ba. ⁹ Mis atagraŋ silik, atakadfəŋva kà ŋgumna daya, ekicəm ma gani. Kicəma ti kəgrum aŋgwaz ba. Ahàr àdəm zlam nday nani təgravu kwa. Ku tamal təgrava nahkay nəŋgu ni, mandav ga duniya huya do. »

¹⁰ Yezu àhi ana tay keti : « Ndam ga haḁ ndahaŋ atakadvu akaba ndam ga haḁ ndahaŋ, bəbay ndahaŋ akaba bəbay ndahaŋ. ¹¹ Haḁ amadaḁay dal-dal a kəsa ndahaŋ bu, a kəsa ndahaŋ bu ləwir amagraŋ, a kəsa ndahaŋ bu ni ti ni arməwər aməgəs mis kay. Zlam ndahaŋ ya tasay aŋgwaz dal-dal ni atagravu ka haḁ akaba a huḁ melefit bu, nahkay mis atəsər arəŋa ara agravu wudək.

¹² « Ay wudaka zlam gani nday nani dek atagravu nahəma, mis atəgəs kəli, atəgri daliya ana kəli, atəhəloru kəli a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu ga magrafəŋa seriya kə kəli a, atəbiyu kəli a daŋgay vu. Atəhəloru kəli kə meleher ga bəbay, kə meleher ga gəḁakani ga ŋgumna daya, adaba lekələm ndam goro : ¹³ nahkay akəŋgətum divi ti etici ma gekəli ya akazlapumku ni. ¹⁴ Ay ere ye ti amagravu ni ti àhəli ahàr ana kəli ba simiteni : ka ya ti atəhəloru kəli kə meleher gatay ga magrafəŋa seriya kə kəli a, tihindifiŋa ma kə kəli a nahəma, ma ya ti akəhumi ana tay ni ti aŋgwaz aməwərki kəli do. ¹⁵ Adaba ere ye ti akədəmum ni akaba məsər zlam gani dek ti nu nuani anədəfikiki ana kəli. Nahkay ti maslaŋa amələbi e kidiŋ ga ndam ezir gekəli ni bu aməwəlki kəli ka pakama bi. ¹⁶ Ka sarta gani nani ndam ya atəgəs kəli ti təgrafəŋa seriya kə kəli a ti ata bəŋ gekəli, ata məŋ gekəli, bəza ga məŋ gekəli, ndam gekəli akaba zləbəba gekəli. Atabazl mis ndahaŋ e kidiŋ gekəli bu ni ti azuhva tay. ¹⁷ Mis dek etizirey kəli adaba lekələm ndam goro. ¹⁸ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, ku məhər ga ahàr gekəli bəlaŋ tekeḁi amadoru a haḁ do. ¹⁹ Tamal

a huf ga daliya nani bu kèmbərənjum nu do nahəma, akəngətum sifa ya ti Melefit aməvi ana kəli ni. »

Yezu adəm etembed Zeruzalem
(Meciyə 24.15-21 ; Mark 13.14-19)

²⁰ Yezu adəm keti : « Ka ya ti ekipəma ndam silik tēveliŋja ahər ana Zeruzalem a tekesl nahəma, sərunki sarta ènjia, atəzum kəsa ni, etembedkaba ahay a dek. ²¹ Ka sarta gani nani ti ndam ya ka had *Zude ni ahər adəm təcuhworu a həma vu ; ndam ya ti a Zeruzalem ni ahər adəm təcərəya təcłəka ; ndam ya ti a kəsa ciḃ-ciḃeni bu ni ti ni tōru təcūriyu a Zeruzalem ba. ²² Adaba a vad nday nani bu ni ti Melefit amatraḃvū ndam ga kəsa nani ; ere ye ti adəm a Wakita gayəŋ bu ni dek amagravu. ²³ Ka sarta gani nani ti wāl a huf akaba nday ya ti bəza təcəŋ ka tay ka ahar ni atasay cicihi ! Ndam ga had nani atəkay daliya dal-dal, adaba Melefit aməzumki bəruv ka tay. ²⁴ Atara tabazl mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu kay əna maslalam, ndahaŋ ni ti ni atəgəs tay, atəhəloru tay ka had gərgərani dek, tigi evidi. Eslini ndam ya ti təcəki ahər ke Melefit do ni atəzum Zeruzalem ga njəda. Atəguru duk abivoru ana mandav ga sarta ya Melefit əvi ana tay ga məguru ni. »

Mara ga Wur ge Mis a
(Meciyə 24.29-31 ; Mark 13.24-27)

²⁵ Yezu adəm keti : « Zlam ndahaŋ amagrakivu ka fat, ke kiyi akaba ka ata boŋgur. Mis etipia ti atəsər araŋa əbu ara agravu. Zlam ndahaŋ amagravu ka had : aməd amadaḃay *dəluy gəḃakani, dəluy ni amahənday. Zlam nday nani atəsi aŋgwaz ana mis ga mələŋ ni dek : bəruv amətikaba ana tay a. ²⁶ Ka sarta gani nani ti zlam ya ti amagravu ka had ni aməhəli ahər ana mis, atədəd əna aŋgwaz tazlazl-zlazl, adaba zlam njəda-njədani a huf melefit bu atədadaḃay a mələŋ gatay bu. ²⁷ Ka sarta gani nani ti mis etipi nu *Wur ge Mis anara a maklaḃas ba əna njəda kay akaba masladaḃay goro a. * ²⁸ Ay lekələm ti ka ya ti zlam nday nani təcū tagravu nahəma, cikəma lala, zum njəda ti kəmənjumoru kama, adaba sarta ge Melefit ya ahəŋgay kəli ni ènjia wudak. »

Yezu azay mazavu ga mən ga wəruv
(Meciyə 24.32-35 ; Mark 13.28-31)

²⁹ Yezu əhi ma ana tay əna ma *gozogul, adəm ahkado : « Mənjumki mən ga *wəruv akaba mən ga zlam ndahaŋ ni. ³⁰ Kipəm ti nday təcū tidi nahəma, kəsəruma mədərdər ènjia wudak. ³¹ Nahkay day tamal kipəma zlam ya nəhi ana kəli ni naŋ əbu agravu nahəma, sərunki *Məgur ge Melefit ènjia wudak. ³² Nəhi ana kəli nahəma, wudaka mis ya təcū ka dala nihi ni təmət dek ti zlam nday nani dek amagrava day kwa. ³³ Mələŋ ya agavəla akaba mələŋ ya a ga had ni amandav, ay ti ma goro ya nədəm ni amandav ḃay-ḃay do. »

Bumi slimi ana ahər gekəli

³⁴ Yezu adəm keti : « Bumi slimi ana ahər gekəli, kəvumi vu gekəli ana zum ga makad kəli ba. Zlam ga duniya ègi eri ana kəli ba daya, do ni ti vad gani nani amərəkia ke kəli a ka məsərki gekəli do. ³⁵ Vad gani nani amərəkia ke kəli a akada ga kəmbazl ya agəs zlam ndacani ni. Adaba vad gani nani eminjikia ti ka ndam ga duniya dek, maslaŋa bələŋ tekeḃi amatam do. ³⁶ Nahkay njəhadum eri, həŋgalum Melefit a sarta bu dek ti məvi njəda ana kəli ga matamfəŋana kə zlam ya ti ara agravu na dek, ti aŋgwaz əwər kəli ge micikeni kə meleher ga *Wur ge Mis ba. »

³⁷ Kəlavad Yezu acahi zlam ana mis a dalaka ga *ahay gəḃakani ge Melefit ni bu ga məlafat ; ga məlavad ti ni ahərəya, akoru andəhad a həma ya təzalay *Oliviye ni bu. ³⁸ Kəla miledə də mis dek takoru a dalaka ga ahay gəḃakani ge Melefit ni vu ga məbi slimi ana pakama gayəŋ ya adəm ni.

* 21:27 Mənjay Deniyel 7.13.

22

Gəđákani ga ndam Zude tawayay tijiñ Yezu
(*Meciyu* 26.1-5, 14-16 ; Mark 14.1-2, 10-11)

¹ Wuməri ga ndam *Zude ya təzumvù dipen *miwisiñeni do ni ènjia wudak : təzalay wuməri gani nani *Pak. ² Ka sarta gani nani ti gəđákani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni tağray sawari ge mijij Yezu akal-akal. Tağray akal-akal ti adaba aŋgwaz əwərfəña tay kè mis dal-dalani na. ³ Eslini *Seteni àhuriviyu ana Zudas. Zudas gani, slimi gayañ nahañ ni Iskariyot, nañ bəlañ ga ndam *asak ga Yezu kru mahar cəeni ni. ⁴ Seteni ni àra àhuriviya ti Zudas nakəñ àrəkiuru ka gəđákani ga ndam mañgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ka bəbay ga ndam slewja ya tajəgay *ahay gəđákani ge Melefit ni. Òru ti ga magray sawari akaba tay ga mədəfiki Yezu ana tay ti təgəsa nañ a. ⁵ Nday nakəñ tàra ticia ma gayañ na ti təmərə dal-dal, təhi : « Məvuk siŋgu. » ⁶ Zudas nakəñ əgəskabá ma gatay na. Nahkay ədəbay divi ahəmamam ti ara adəfiki Yezu ana tay ti təgəs nañ ka məsər ge mis do ni.

Təslamalikabu məlañ ga wuməri ga Pak ana Yezu
(*Meciyu* 26.17-25 ; Mark 14.12-21 ; Zeñ 13.21-30)

⁷ Vad ga wuməri ge dipen *miwisiñeni do ni ènjia. A vad ga wuməri ga *Pak nani ti tisiñi bəza təmbak ana Melefit. ⁸ Nahkay Yezu əslər ata Piyer nday ata Zeñ, àhi ana tay ahkado : « Dəgum kəslamalumikabu zlam məzumani ga Pak ana leli. » ⁹ Nday nakəñ tihindifiña ma, təhi ahkado : « Kawayay ti mōru məslamalakabu eley ? » ¹⁰ Àhi ana tay : « Ekinjəmiya a kəsa gəđákani va nahəma, akəbumkabu ahər akaba zal nahañ əcahbiya yam a mandaray va. Ekipəma nañ a ti dəbumiyu nañ a ahay ya nañ ahuriyu ni vu. ¹¹ Akəhurumiya ti humi ana bay ahay ni ahkado : “Məsi geli ədəm : Ahay goro ya ti anara nəzumviyu zlam ga wuməri ga Pak ni akaba ndam mədəbay nu ni ti neley ?” ¹² Eslini bay ahay ni amədəfiki ahay nahañ gəđákani ka ahər ga ahay nahañ ana kəli, zlam dək əvu əndava. Slamatumkabu zlam məzumani ni ti eslini. » ¹³ Nahkay nday nakəñ təsləka, tōru tədi ahər ana zlam ni dək akada ga pakama ga Yezu ya àhi ana tay ni, mək təslamalakabu zlam ga wuməri ga Pak ni.

Yezu avi dəf ge Melefit ana ndam mədəbay nañ ni
(*Meciyu* 26.26-30 ; Mark 14.22-26 ; 1 Koreñ 11.23-25)

¹⁴ Sarta ga zlam məzumani àra ènjia ti Yezu akaba ndam *asak gayañ ni tōru tənəhad ka məlañ ga məzum zlam ni. ¹⁵ Eslini Yezu àhi ana tay : « Sarta goro ga macakay daliya ènjia wudak. Wudaka nəcakay daliya ni ti nəwaya məzum zlam ga wuməri ga *Pak hini akaba kəli a dal-dal. ¹⁶ Nəhi ana kəli nahəma, anəzumkivu zlam ga wuməri ga Pak ni va do, si ka ya ti Melefit emendeveñjaba təwi gana a Məgur gayañ ba ni kwa. » ¹⁷ Àra ədəm ma nahkay ti əzay hijiyem akaba zum, əgri səsi ana Melefit, àhi ana tay : « Zuma, səm lekələm dəkeni. ¹⁸ Nəhi ana kəli nahəma, kwa kani nisi zum ga wur ge *viñ va do, si a vad ya *Məgur ge Melefit eminjia ni day kwa ti enisi. » ¹⁹ Kələñ gani əzay *dipen, əgri səsi ana Melefit, əsekaba, əvi ana tay, àhi ana tay : « Hini hi ti aslu ga vu goro : navay ti ga mahəngay kəli. Grumoru nahkay, ti kəjalumku ahər. » ²⁰ Kələñ ga məzum zlam ni ti əzay hijiyem akaba zum ni keti, əvi ana tay akada ya əvi dipen ana tay ni, àhi ana tay : « Àna zum ge hijiyem hini ti Melefit awəlkabu pakama gayañ akaba ge mis ; məwəlvani nani ti məweni. Awəlkabu ti àna mimiz ga vu goro ; mimiz goro ni aməngəzaya a vu goro ba ti ga mahəngay kəli. » ²¹ Àhi ana tay keti : « Nədəm nahəma, maslaña ya ti aməsəkomoru nu ni ti nañ əbu məzumkabu zlam. ²² Nu *Wur ge Mis nara nəmət akada ge Melefit ya ədəm ni, ay maslaña ya ti asəkomoru nu ni ti amasay cicihi ! » ²³ Ndam asak gayañ ni tàra ticia ma gayañ na ti tihindivu, tədəm way e kidiñ gatay bu amagraj ere gani nani way.

Gəđákani ya àtam mis ndahañ ni ti way ?

²⁴ Ndam *asak ga Yezu ni tağray gejewi e kidiñ gatay bu, tədəm : « Way gəđákani e kidiñ geli bu àtam leli ndahañ ni way ? » ²⁵ Yezu àhi ana tay : « Bəbay ga həf ndahañ

təgür had gatay : gəđákani ndahaŋ e kiđiŋ gatay bu tawayay ti mis təzalay tay ndam məgri zlam sulumani ana mis. ²⁶ Lekuləm zla nahəma, àgravu akada nani e kiđiŋ gekuli bu ba simiteni. Ay e kiđiŋ gekuli bu ti maslaŋa ya ti naŋ gəđákani àtama kuli ndahaŋ na ti mánjəhad akada ga wur gəziteni kwa sawaŋ. Nahkay day maslaŋa ya agur kuli ni mánjəhad akada ga bay məgri təwi ana mis ni. ²⁷ Nəđəm nahəma, e kiđiŋ ga bay ya təzibiyu zlam məzumani nday ata maslaŋa ya azibiyu ni bu ni ti way gəđákani ni way ? Gəđákani ti bay ya təzibiyu zlam ni do aw ? Ay nu nəŋgu ni nəbu e kiđiŋ gekuli bu akada ga maslaŋa ya ti azibiyu zlam məzumani ana mis ni. ²⁸ Lekuləm ti kəbum akaba nu ; ku ka ya ti mis təwayay nu ndo nəŋgu ni kəmbərəŋum nu ndo. ²⁹ Nahkay nu ti nagray ahəmamam ? Baba àvua bay a, nu day nəvi bay ana kuli bilegeni a Məgür goro bu akada gayaŋ ya àvu ni. ³⁰ Nahkay zla ti akəzumum zlam akaba ekisəm zlam akaba nu a Məgür goro bu. Akanjəhadumviyu e kərsi vu ga magrafəŋa seriya kə dini kru mahar cəeni ge Izireyel na daya. »

Yezu ađəm : « Piyer aməđəm àsər nu do »

(*Meciya* 26.31-35 ; Mark 14.27-31 ; Zeri 13.36-38)

³¹ Yezu àhi ma ana Piyer, ađəm : « Simu, Simu, ci day : lekuləm ti *Seteni èhindifiŋa kuli kə Melefit a, awayay agri ana kuli akada ge mis ya ti atabalakia hilfi ga zlam gayaŋ a ni. ³² Ay nu zla ti nəhəŋgala Melefit a ti kəmbərəŋ məfəku ahər ba. Ekijikia ke divi a, ay ti akəŋgəkiya. Àkəŋgəkiya ti vi njəda ana bəza ga muk ni. » ³³ Piyer àhəŋgrifəŋ, àhi : « Bay goro, nəgəskabu ga morakabani ata nak a danğay vu, ku ga məmətkabani ata nak day nəgəskabu. » ³⁴ Ay ti Yezu àhi ahkado : « Piyer, nəhuk nahəma, kani kani a a huđ ga məlavad bu, wudaka agwazl azlah ti akəđəm sak mahkər kəsər nu do timey. »

Mbici, mbolu akaba maslalam

³⁵ Yezu àhi ana tay ahkado : « Ka sarta ya ti nəslər kuli, ku mbici, ku mbolu, ku kimaka day kəhəlum ndo ni ti, mam àhəcikiva ana kuli a mam ? » Təhəŋgrifəŋ, təhi : « Àbi. » ³⁶ Àhi ana tay : « Ay nihi ti maslaŋa ya ti siŋgu àvu e mbici gayaŋ bu nahəma, maza, ku zlam gayaŋ a mbolu bu day maza akaba naŋ a. Maslaŋa ya ti maslalam gayaŋ àbi ni day məsəkumoru azana gayaŋ ti məsəkum maslalam àna siŋgu gani. ³⁷ Nəhi ana kuli nahəma, maslaŋa ya ti Melefit ađəm a Wakita gayaŋ ni bu : “Atacalkivu naŋ àkivu ka ndam magudar zlam” * ni ti, maslaŋa gani nani ti nu. Pakama gani nani si agrakuvu kwa. » ³⁸ Eslini təhi ahkado : « Bay geli, maslalam nday hi cə. » Naŋ nakəŋ àhi ana tay : « Èsliya ahkay. »

Yezu ahəŋgalay Melefit ka həma Oliviyə

(*Meciya* 26.36-46 ; Mark 14.32-42)

³⁹ Yezu àhəraya, òru ka həma *Oliviyə akada gayaŋ ya agray kəlavad ni. Àra àhəraya ti ndam madəbay naŋ ni tədəboru naŋ kələŋ. ⁴⁰ Tòru tinjua eslina ti Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Həŋgalum Melefit ti kijumkia ke divi a ka ya ti *Seteni esipet kuli ni ba. » ⁴¹ Eslini Yezu nakəŋ àsləkafəŋa kà tay a, òru cak. Òru ènjua nahəma, àbəhad mirdim grik, àhəŋgalay Melefit, ⁴² ađəm ahkado : « Bəba, tamal kawayay ti həđakfua daliya hina, nəcakay ba ti. † Ku nəđəm nahkay nəŋgu ni, kəgray ere ya nu nawayay ni ba, gray ere ye ti nak kawayay ni sawaŋ. » [⁴³ Eslini *məslər ge Melefit àhərkiaya e melefit ba, àvi njəda. ⁴⁴ Bəruv àtikaba dal-dal, nahkay naŋ nakəŋ àkadvu àna mahəŋgalakivu Melefit ; endif gayaŋ àndalaya akada ge mimiz na ndal ndal a ga had a.]

⁴⁵ Àra àhəŋgala Melefit a nahkay ti ècikaba cəkwađ, àŋgəkia ka ndam madəbay naŋ na. Àdi ahər ana tay nday e dəwir bu, adaba təmətađkaba àna majalay ahər a. ⁴⁶ Naŋ nakəŋ àhi ana tay : « Kinjəm dəwir ti kamam ? Cikumaba, həŋgalum Melefit ti kijumkia ke divi a ka ya ti Seteni esipet kuli ni ba. »

* 22:37 Izayi 53.12. † 22:42 Ahalay ti ma ga Yezu ya ađəm ni ti nahkay hi : « Həđakfua hijiyem hina. » A Wakita ge Melefit ya ahaslani ni bu ni ti təđəm məzum bəruv ge Melefit ti akada zum e hijiyem bu, mis tisi ti akad tay.

*Təgəs Yezu**(Meciyu 26.47-56 ; Mark 14.43-50 ; Zej 18.3-11)*

⁴⁷ Ka ya ti Yezu nañ àbu azlapay nahkay ni ti mis kay təbu tərəkia. Nañ ya təzalay nañ Zudas, nañ biliñ ga ndam *asak ga Yezu kru mahar cüeni ni, àdibiyu kama ana tay. Tàra tijnja ti Zudas nakəñ àrəkia ndoroña ka Yezu a ga mægri sa àna məfəki ma ka tuwər a. †
⁴⁸ Eslini Yezu àhi : « Zudas, kəsəkumoru nu *Wur ge Mis ti àna mægri sa nahkay hi zla do aw ? »
⁴⁹ Nday ya təbu akaba Yezu ni tàra tìpia ere ye ti àgravu na ti təhi ana Yezu : « Bay geli, mākədvu akaba tay àna maslalam geli ni aw ? »
⁵⁰ Eslini mis biliñ e kidin gatay bu àsi maslalam ana bay mægri tūwi ana gəđakani ga ndam *manğalabakabu mis akaba Melefit ni, àsifəña slimi ga ahar ga đaf a həndəđ. ⁵¹ Ay Yezu àđəm : « Mbrəñum, èslia nahkay. »
 Mək ènjifin kà mələñ ge slimi ga maslaña nani, àhəñgaraba nañ a.

⁵² Kələñ gani Yezu àhi ma ana gəđakani ya tàra ga mægəs nañ a ni. Nday nani ti gəđakani ga ndam *manğalabakabu mis akaba Melefit akaba gəđakani ga ndam majəgay *ahay gəđakani ge Melefit akaba gəđakani ndahañ. Àhi ana tay ahkado : « Kədəgumkua àna maslalam akaba aday a, kəgəsum nu akada nu zal akal, ⁵³ ambatakani do nəbu akaba kuli a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu kəlavəđ. Ay ti kinjəmfu ndo timey ! Ay nihi ti sarta ge tūwi gekuli akaba ge *Seteni bay mægur mələñ ziñ-ziñeni ni ènjia. »

*Piyer ađəm nañ àsər Yezu do**(Meciyu 26.57-58, 69-75 ; Mark 14.53-54, 66-72 ; Zej 18.12-18, 25-27)*

⁵⁴ Eslini mis ni təgəs Yezu. Tàra təgəsa nañ a ti təzoru nañ, təfiyu nañ a ahay ga gəđakani ga ndam *manğalabakabu mis akaba Melefit ni vu. Piyer ti ni nañ driñ àđəbabiyu Yezu. ⁵⁵ Tòru tijnja ti mis tēbefta aku a dalaka ba, nday təbu tənjañ. Piyer day ànjəhadkivu ka tay. ⁵⁶ Nday təbu tənjañ kà aku ni nahkay ti wal nahañ àbu, agray tūwi eslini. Àra èpia Piyer a manjəhadani kè eri ga aku na ti àmənjaləñ lala, àđəm : « Maslaña hini day mis ga Yezu. »
⁵⁷ Eslini Piyer àhi : « Aha, nəsər nañ do timey, wal hini. »

⁵⁸ Àra àpəsa bal ti zal nahañ èpia Piyer a keti, àhi : « Nak day ndam gatay gani. » Piyer nakəñ àhi : « Nu mis gatay do timey, maslaña goro. »

⁵⁹ Àra àpəsa keti ka ahər gana agray njemdi bələñ nahəma, maslaña nahañ àmbrəñ ma gani ndo, àđəm : « Eđəđin nañ mis ga Yezu, ađaba nañ zal Gelili. »
⁶⁰ Piyer àhi : « Maslaña goro ni, nəsər ere ye ti kəđəmku ni do. » Piyer nañ àbu azlapay nahkay ti agwəzl àzlah hūya. ⁶¹ Eslini Bay geli àmbatkibiyu ma ke Piyer, àmənjaləñbiyu ndekwa. Nahkay Piyer nakəñ ma ga Bay geli ya àhi : « Kani kani a wudaka agwəzl àzlah ti akəđəm sak mahkər kəsər nu do timey » ni àñgiaya a ahər ba. ⁶² Eslini àhəraya e mite va, ètūwi dal-dal.

*Teyefin kà Yezu**(Meciyu 26.67-68 ; Mark 14.65)*

⁶³ Nday ya təjəgay Yezu ni tēyefin, təzləb nañ. ⁶⁴ Təkambahi eri, tihindifin ma, təhi : « Tamal nak bay mahəngaray *pakama ge Melefit ti sərkaaba, way àzləb kur ni way ? »
⁶⁵ Tindivkivu nañ àna ndivey ndahañ kay.

*Tagrafəña seriya kà Yezu a kè meleher ga gəđakani ga ndam Zude a**(Meciyu 26.59-66 ; Mark 14.55-64 ; Zej 18.19-24)*

⁶⁶ Mələñ àra àsla nahəma, gəđakani ga ndam *Zude, gəđakani ga ndam *manğalabakabu mis akaba Melefit akaba ndam *məsər Wakita ge Melefit ni tənğasvu. Nahkay təzəbiyu Yezu kè meleher gatay ga magrafəña seriya. ⁶⁷ Tihindifin ma, təhi : « Tamal nak *Krist *Bay gəđakani ya amara ni ti hi ana leli. » Nañ nakəñ àhəngriñəñ ana tay, àđəm : « Tamal nəhia ana kuli nihi day nəsəra akəgəsumukabu do. ⁶⁸ Tamal nihindifin ma kè kuli a day akəhəngriñəñ do. ⁶⁹ Ay nəhi ana kuli nahəma, ku kani səruma nu

† 22:47 Ka sarta nani ti kəlavəđ mis tægri sa ana mis ya ti tawayay tay dal-dal ni àna məfəki ma kà tay kà tuwər.

*Wur ge Mis ananjəhad a məlanə ga gəđakani bu kà ahar ga đaf ge Melefit Bay njəđan-
njəđani ni.[§] » ⁷⁰ Tàra tìcia ma ya àđəm na ti nday đek təhi : « Nahkay ti nak Wur ge
Melefit aw ? » Yezu àhəngriřəŋ ana tay : « Nu gani : kəđəmum ti lekulum lekulumeni
àna ahàr gekuli. » ⁷¹ Eslini nday nakəŋ təđəm : « Madəbay ndam sedi ndahaŋ kamam
mba mam ? Leli leleni àna ahàr geli mïcifiŋa a ma gayaŋ ba ni. »

23

Təzoru Yezu kè meleher ga bay Pilet

(*Meciya* 27.1-2, 11-14 ; Mark 15.1-5 ; Zeŋ 18.28-38)

¹ Mis ni đek tìcikaba hurum, təzoru Yezu kè meleher ga bay *Pilet. ² Tòru tìnjua ti
nday nakəŋ tàcaliki naŋ ka zlam magudarani, təhi ana bay ni ahkado : « Mədi ahàr ana
maslaŋa hini naŋ àbu ewisikabu ndam ga had geli. Àđəm təpəli hadam ana *Sezar ba,
àđəm naŋ *Krist, naŋ bay. » ³ Pilet nakəŋ àra ècia ma na ti èhindifiŋa ma kà Yezu a, àhi :
« Nak ti bay ga ndam *Zude edeđiŋ aw ? » Àhəngriřəŋ, àhi : « Nak kəđəm. » ⁴ Eslini Pilet
àhi ana gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba mis macakalavani
ni ahkado : « Maslaŋa hini ti nədi ahàr ana zlam magudarani gayaŋ ga məwəl naŋ àna
seriya ndo timey. » ⁵ Ay nday nani təmbərəŋ ma gani ndo, təđəm : « Àđəm mis təgəsiki ma
ana ŋgumna ba, àcahia ma gana ana mis ga had *Zude na đek. Ànjəkibiya kwa e Gelili
bəđak, àbaya ahalay a. »

Təzoru Yezu kè meleher ga bay Erot

⁶ Pilet àra ècia ma nana ti àđəm : « Naŋ hini ti zal Gelili aw ? » ⁷ Tàra təhia Yezu naŋ ga
had ga Erot ya agur na ti Pilet nakəŋ àđəm tòru àna naŋ afa ga Erot, adaba ka sarta gani
nani ti Erot naŋ àbu a Zeruzalem daya. ⁸ Erot àra èpia tìnjia àna Yezu a ti àmərva dal-dal,
adaba ècia pakama ya təzlapaki na. Àpəsa àwaya ti mīpi Yezu ; awayay ti Yezu mągraya
ere ye ti mis tīpi đay-đay ndo na. ⁹ Nahkay èhindifiŋa ma kà Yezu a gərgəri kay, ay ti
Yezu àhəngriřəŋ ndo. ¹⁰ Gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba
ndam *məsər Wakita ge Melefit ni day təbu eslini, tacalki Yezu ka zlam magudarani kay
dal-dal. ¹¹ Kələŋ gani Erot akaba ndam slewja gayaŋ təyefiŋ kà Yezu, təmənjaləŋ akada
èslī mis e eri gatay bu ndo. Təfəki mugudi sulumani ge meyefiŋeni ; tàra təyefiŋa ti Erot
nakəŋ àđəm təhəngororu Yezu afa ge Pilet, mək təhəngoru naŋ. ¹² Ahaslani nahəma Erot
nday ata Pilet ti nday ke ezir, ay kà fat nani ti tìgi ka zləba hūya.

Pilet avi divi ana mis ga makad Yezu

(*Meciya* 27.15-26 ; Mark 15.6-15 ; Zeŋ 18.39-19.16)

¹³ Tàra tìnjia àna Yezu a ti Pilet àzalakabu gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis
akaba Melefit ni, gəđakani ndahaŋ akaba ndam *Zude ndahaŋ ni. ¹⁴ Àhi ana tay ahkado :
« Kəzumubiyu maslaŋa hini, kəhumu èwisik ndam ga had *Zude. Nahkay nihindifiŋa ma
kè meleher gekuli a, ay ti zlam ya kàcalumki naŋ, kəđəmum àgudara ni ti nu nədi ahàr
ku bəlanə ndo. ¹⁵ Erot day àdi ahàr ana magudar gayaŋ ndo, nahkay àhəngriřəŋ naŋ ana
leli ni. Nihi ti maslaŋa hini magudar gayaŋ àbi ga makadki naŋ di bi. ¹⁶ Nihi nahəma
nəhi ana ndam slewja goro ni təzələb naŋ, kələŋ gani anafəkad naŋ. » [¹⁷ Kəla wuməri ga
*Pak lu, Pilet si àfiaya zal danğay a bəlanə ana ndam Zude a kwa.] ¹⁸ Pilet àra àđəm ma
nahkay ti nday ye eslini ni đek təzlah, təđəm : « Jiŋa maslaŋa hina, fiaya Barabas ana
leli a. » ¹⁹ Barabas ti təfiyu naŋ a danğay vu adaba naŋ e kidiŋ ge mis ya təkadvu akaba
ŋgumna a Zeruzalem ni bu, azuhva gayaŋ ya àkad mis ni daya. ²⁰ Pilet àwayay mafəkad
Yezu, nahkay àhəngriřəŋ zuh ana ma gayaŋ ya àhi ana tay ni. ²¹ Ay nday nakəŋ təzlah,
təđəm : « *Darfəŋ naŋ kà təndal ! Darfəŋ naŋ kà təndal ! » ²² Pilet àhəngriřəŋ zuh ana ma
ni ya mahkər, àhi ana tay ahkado : « Ay ti àgudar mam ? Magudar gayaŋ ya təkadki naŋ
ti nədi ahàr ndo. Nahkay nəhi ana ndam slewja goro ni təzələb naŋ, kələŋ gani anafəkad
naŋ. » ²³ Ay nday nakəŋ təzlah kay kay, təđəm : « Darfəŋ naŋ kà təndal ! » Təzlahkivu kay

§ 22:69 Mənjay Limis 110.1.

kay. ²⁴ Tàra tèzlaha nahkay ti Pilet nakəŋ àgəskabu ga mægri ere ye ti tìhindifiŋa ni ana tay. ²⁵ Àfiaya maslaŋa ya ti tìhindifiŋa ni ana tay a. Naŋ ti maslaŋa ya ti təfiyu a danŋay vu adaba tàkadva akaba ŋgumna, àkada mis a ni. Yezu ti ni, Pilet àhi ana ndam slewja gayəŋ ni təgri ere ye ti ndam Zude tawayay ni.

Tadarfəŋ Yezu kà təndal

(*Meciyu* 27.32-44 ; Mark 15.21-32 ; Zeŋ 19.17-27)

²⁶ Ka ya ti ndam slewja ni təzoru Yezu ga makad naŋ nahəma, tədi ahàr ana zal Sireŋ nahaŋ, slimi gayəŋ Simu, naŋ àbu asləkabiya e gili a. Eslini nday nakəŋ təfəki ŋgasa ga mazay təndal ga *madarfəŋ Yezu ni ti mādəboru Yezu àna naŋ kələŋ. ²⁷ Ndam *Zude dal-dal təbu tadəboru Yezu, wál day təkibu ka tay titəwioru naŋ, tagroru deləlu. ²⁸ Eslini Yezu nakəŋ àmbatkibiyu ma ka wál ni, àhi ana tay ahkado : « Wál Zeruzalem, kitəwum nu ba. Təwum ti vu gekəli, təwum bəza gekəli daya. ²⁹ Adaba sarta amara, mis atəcakay daliya dal-dal. Ka sarta gani nani ti atədəm : “Wál dəgəl təmərvu, wál ya tìwi bəza ndo, bəza tìsi dūwa gatay ndo ni, təmərvu.” ³⁰ Mis atənjəki ka mədəmani həma gədəkani təmbədkiaya ka tay a, bəza həma tənŋaha tay a. * ³¹ Nu nəcakay daliya nihi ti agravu akada ga aku ya azum biyem mīdeni ni, lekələm ti ni akacakum daliya ti amagravu akada ga aku ya azum biyem mikələni ni. »

³² Ndam magudar zlam ndahaŋ təbu nday cə ; ndam slewja ni təhəloru tay akaba Yezu ga moru *madarfəŋ tay kà təndal.

³³ Tòru ka mələŋ nahaŋ ; mələŋ gani nani ti təzalay « Aslat ga Ahàr. » Tòru tinjəa eslina ti tadarfəŋ Yezu kà təndal ; tadarfəŋ ndam magudar zlam cəni ni kà təndal ndahaŋ daya, bələŋ gani ka ahar ga daf ga Yezu, naŋ nahaŋ ni ka ahar ga gəjar gayəŋ. ³⁴ Eslini Yezu àdəm : « Bəba goro ni, təsər ere ya tagray ni do, nahkay mbərfəŋa kà tay a. » Ndam slewja ni tàra tadarfəŋa naŋ kà təndal na nahkay ti tagraki ca-ca àki ka azana gayəŋ ni bələŋ àna bələŋ ti təsər way azum way. ³⁵ Mis dal-dalani ya tadəboru naŋ ni təbu taməŋjaləŋoru. Eslini gədəkani gatay ni təyefiŋ kà Yezu, tədəm : « Àhəŋga mis ndahaŋ a. Tamal ti naŋ *Bay gədəkani ya ti Melefit adaba, àslərbiyu ni nahəma, mähəŋgay ahàr gayəŋ gayəŋani zla aw. » ³⁶ Ndam slewja ni day təyefiŋ, təhədəkfəŋoru ga məvi zum cecəwekeni. ³⁷ Təhi : « Tamal nak bay ga ndam Zude edefiŋ ti həŋgay ahàr gayak gayakani zla aw. » ³⁸ Àbu məbəkiani ka təndal ni, agavəla ga ahàr ga Yezu ni : « Hini ti bay ga ndam Zude. »

³⁹ Eslini bələŋ ga ndam magudar zlam cəni ya tadarfəŋ tay kà təndal ni èndivi Yezu, àhi ahkado : « Nak ti Bay gədəkani ya tədəm amara ni do aw ? Tamal nak gani ti həŋgay ahàr gayak gayakani ti kähəŋgay leli bilegeni zla aw. » ⁴⁰ Ay maslaŋa nahaŋ ni àra ècia ma gayəŋ na ti àləgi, àhi : « Nak ti kəgrafəŋa aŋgwaz kə Melefit a do ni ti kamam ? Təbu tabazl leli akada ya takad naŋ ni, ⁴¹ ay tabazl leli ti kigeni, adaba məgudara zlam ya àgəski tabazlki leli na. Naŋ ti àgudar arəŋa ndo simiteni. » ⁴² Mək àhi ana Yezu : « Yezu, ka ya ti akara kəzum bay gayak nahəma, jalaku ahàr, nəgəjazlkuk ahàr ba ti. » ⁴³ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nəhuk nahəma, kani kani a akara kanjəhad akaba nu a mələŋ sulumani ge Melefit bu.† »

Yezu amət

(*Meciyu* 27.45-56 ; Mark 15.33-41 ; Zeŋ 19.28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Ka gani nani, fat àra ècika tirked-ked ka ahàr melefit a ti àmbrəŋ masladani, àsladəy va do. Nahkay mələŋ dek ègia ziŋ-ziŋena duk àbivoru àna njemdi mahkər ya ga mələkarawa. Eslini azana ga mahay gədəkani ga mələŋ *njəlatani ya ti a huđ ga *ahay gədəkani ge Melefit bu ni ègəzlehvu kwar kala-kala. ⁴⁶ Ka sarta gani nani ti Yezu àzlah kay kay, àdəm : « Bəba goro ni, nəfukvù sifa goro ni a ahar vu.‡ » Àra àdəma nahkay ti àmət hūya. ⁴⁷ Bay ga ndam slewja ni àra èpia ere ye ti àgravu na ti àzləbay Melefit, àdəm : « Maslaŋa hini ti mis jireni edefiŋ. »

* ^{23:30} Məŋjay Oze 10.8. † ^{23:43} Mələŋ sulumani ge Melefit ti awayay adəmvaba dini sulumani (məŋjay Məŋgahani 2.7). ‡ ^{23:46} Limis 31.6.

⁴⁸ Mis kay tǎbu eslini : tǎra ga mamǎnjalǎŋ ka zlam ya tǎgri ana Yezu na. Ay tǎra tǐpia ere ye ti ǎgravu na ti ǎhǎlia ahǎr ana tay a, tǎslǎka ǎna tuway a. ⁴⁹ Ndam ga Yezu dǎk akaba wǎl ya tǎdǎbabiyu naŋ kwa e Gelili ni tǎbu cak tamǎnjoru, tǐpia ere ye ti ǎgravu na daya.

Tǎfiyu kisim ga Yezu e mindiviŋ vu

(*Meciyu* 27.57-61 ; Mark 15.42-47 ; Zeŋ 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Zal nahaŋ ǎbu, slimi gayaŋ Zuzef, naŋ ga kǎsa Erimete, ka haď *Zude. Maslaŋa nani ti mis sulumani, jireni daya ; naŋ ǎbu aǰǎgay *Mǎgur ge Melefit. Naŋ biliŋ ga gǎďǎkani ge *seriya ga ndam *Zude, naŋ gani ǎgǎsiki zlam ya nday tǎgray ni ana tay ndo. ⁵² Naŋ nakǎŋ ǎru afa ge Pilet, ǎhindi kisim ga Yezu ni. ⁵³ Pilet ǎra ǎvia divi gana ti Zuzef ǎru ǎzaya kisim na kǎ tǎndal na, ǎkambah, mǎk ǎfiyu e mindiviŋ vu. Mindiviŋ nani ti miliyeni a pǎlad vu : tǎfiyu kisim ga maslaŋa nahaŋ ďay-ďay ndo. ⁵⁴ Fat nani ti fat ga zlama ; vad *mǎpǎsabana anǎki wudak.

⁵⁵ Wǎl ya tǎdǎbabiyu Yezu kwa e Gelili ni tǎdǎboru Zuzef ke mindiviŋ ni, tǐpi ahǎmamam tǎfiyu kisim ni. ⁵⁶ Tǎra tǐpia ti tǎslǎkabiya ga maslamalakabu tersel akaba zlam ndahaŋ ya tizi ǎbǎlay ni. A vad mǎpǎsabana ba nahǎma tǎpǎsaba tǎgray tǎwi ndo, akada ge *Divi ge Melefit ya ǎvay ni.

24

Yezu aŋgaba e kisim ba

(*Meciyu* 28.1-10 ; Mark 16.1-8 ; Zeŋ 20.1-10)

¹ A vad ye enjenjeni ga gosku nahǎma, wǎl ni tǎru ďa ge mileda ke mindiviŋ ni. Tǎru ti ǎna tersel gǎrgǎri ya ti tǎslamalakabu ni. ² Tǎru tǐnjua ti tǐpi belim ge mindiviŋ ni maďǎladkiana. ³ Nahkay tǎhuriyu e mindiviŋ ni vu. Tǎra tǎhuriyu nahǎma, tǎdi ahǎr ana kisim ga Bay geli Yezu ni ndo. ⁴ Eslini tǎsǎr ere ye ti tagray ni do. Nday tǎbu nahkay ti mis cǎ tǎŋgazlivu ana tay, mǎbakabu azana masladani. ⁵ Wǎl ni tǎra tǐpia tay a ti tǎgra aŋgwaz a, tǎhǎŋgaroru eri gatay a haď. Eslini mis cǎeni ni tǎhi ana wǎl ni : « Kǎďǎbum mis ya naŋ eri ni e kidiŋ ga nday mǎmǎtani ni bu ni ti kamam ? ⁶ ǎŋgaba e kisim ba, naŋ ǎbi ahalay va bi. Lekulǎm kǎsǎrumki ka pakama ya ǎhi ana kulǎ ka ya ti naŋ e Gelili ni do aw ? ⁷ Eslini ǎhi ana kulǎ ahkado : “Ahǎr ǎďǎm nu *Wur ge Mis ti tǎgǎsi nu ana ndam magudar zlam, ti tǎkad nu kǎ tǎndal, ti nǎŋgaba a vad ya mahkǎr a.” » ⁸ Wǎl ni tǎra tǐcia nahkay ti tǎsǎrki ka ma ga Yezu ya ǎhi ana tay ni.

⁹ Wǎl ni tǎra tǎslǎkabiya ke mindiviŋ na ti tǎŋgǎhadǎ ma gani dǎk ana ndam *asak kru mahar bǎlaŋani ni akaba ana ndam *maďǎbay Yezu ndahaŋ ni dǎk. ¹⁰ Wǎl ya tǎŋgǎhadǎ ma ni ti ata Mari ga kǎsa Magǎdala ni, Zeni, Mari mǎŋ ge Zek akaba wǎl ndahaŋ. Ndam asak ni tǎra tǐci ma na ti ¹¹ tǎjalay a ahǎr gatay bu ma ga wǎl ni ma masakani, nahkay tǎgǎsiki ma gatay ni ana tay ndo. ¹² Ay zla ti Piyer ǎslǎka, ǎcuhworu ke mindiviŋ ni. ǎru ǎnjua ti ǎndǎhadǎ ahǎr, ǎmǎnjiyu e mindiviŋ ni vu, ǎpi gabaga duca ciliŋ. Eslini ti ǎslǎkabiya, ǎra a magam a. Ere ye ti ǎpǐbiyu ni ǎgria ejep a dal-dal.

Yezu aŋgazlivu ana ndam maďǎbay naŋ cǎ

(*Mark 16.12-13*)

¹³ Ka fat gani nani ndam *maďǎbay Yezu ndahaŋ cǎ tǎbu takoru a kǎsa nahaŋ vu, slimi ga kǎsa gani Emeyus. Kǎsa gani driŋ akaba Zeruzalem, mis asawaďay njemdi cǎ e divi bu ďay kwa ti enjiyu. ¹⁴ Nday nakǎŋ tǎbu tǎzlapakioru e kidiŋ gatay bu ǎki ka zlam ya ǎgravu ni dǎk. ¹⁵ Nday tǎbu tǎzlapay e kidiŋ gatay bu, tagray gejewi nahkay ti Yezu nakǎŋ ǎcay tay e divi bu mǎk tǎrakaboru ka ahar bǎlaŋ. ¹⁶ Ay ti tǎsǎrkaba naŋ a ndo, aďaba akada araŋa ǎsikia ke eri ana tay a.

¹⁷ Eslini Yezu ǎhi ana tay ahkado : « Kazlapumkibiyu ka mam e divi bu ni mam ? » Tǎra tǐcia ma gayaŋ na ti nday nakǎŋ tǐcika, ahǎr ǎbu ahǎli ana tay. ¹⁸ Eslini biliŋ gatay, slimi gayaŋ Kleypes, ǎhǎŋgrifǎŋ, ǎhi ahkado : « Nak ti nak zal mirkwi aw ? Ere ye ti ǎgravu a Zeruzalem a vad nday ndani bu ni ti nak ciliŋ kǐci ndo zla do aw ? » ¹⁹ Yezu nakǎŋ ǎhi

ana tay : « Mam àgravu mam ? » Tèhi : « Ere ye ti àgrakivu ka Yezu zal Nazaret ni. Nañ gani nani ti bay mahəngaray *pakama ge Melefit ; pakama gayañ ya àdəm ni dek akaba tawi gayañ ya àgray ni dek ti àgray àna njəda ge Melefit. Nahkay àbəlafəña kè Melefit a, àbəlafəña kè mis a dek daya. ²⁰ Ay ti ndam geli gəđákani ya tañgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəđákani geli ndahañ ni təgəsi nañ ana ndam *Rom ti tãgrafəña seriya ge kisim a, mək *tədarfəñ nañ kà təndal. ²¹ Leli ti ni məđəm amal nañ àhəngay ndam *Izireyel. Akaba nani dek, nihi tegi vad mahkər kani, zlam gani àgravu ni. ²² Ay ti wál ya təbu akaba leli ni ndahañ təhia pakama ga mægri ejep ana leli a. Tòru kè mindiviñ də ge miledu ti ²³ tədiviyu ahàr ana kisim ga Yezu ni ndo, mək təsləkabiya, təhi ana leli tìpibiya *məslər ge Melefit a. Məslər ge Melefit ni təhibiyu ana tay Yezu nañ àbu àna sifa gayañ. ²⁴ Nahkay ndam geli ndahañ day tóra ke mindiviñ na. Tìnjəa ti tədi ahàr ana mindiviñ ni akada ga wál ya tañgəhadì ana leli ni. Ay ti tìpibiya Yezu ndo. »

²⁵ Yezu àra ècia pakama gatay na ti àhi ana tay ahkado : « Lekulum ti endisl àniviyu ana kuli bi aw ? Kìcəmaba ma ga ndam mahəngaray *pakama ge Melefit àna weceweci do ni ti kamam ? ²⁶ ŋgay ahàr àdəm si *Bay gəđákani ya amara ni àcaka daliya nahkay day kwa, mək kwa ti Melefit amazləbay nañ ti mīgi gəđákani kè eri ge mis dek ti kicəm do waw ? » ²⁷ Eslini Yezu nakəñ àdəfiaba pakama ge Melefit ya àdəmki ka nañ a Wakita ge Melefit bu na dek ana tay a. Ànjiki ana tay ka ge Məwiz ni, àdəfaba ga ndam ndahañ ya təhəngaray pakama ge Melefit na dek daya.

²⁸ Tòru tìnjəa a kəsa ya takoru ni va wudak nahəma, Yezu akoru zlam gayañ akada asafəña divi kà kəsa na. ²⁹ Eslini nday nani təhi : « Besa day, kòru ba, njəhadà akaba leli a, adaba tegi fat àdiya, mələñ nañ àbu edizi timey. » Nahkay təhuriyu tənjàhad a kəsa ni vu akaba tay. ³⁰ Tàra təhəliaya zlam məzumani ana tay a ti Yezu àzay *dipeñ ni, àgri səsi ana Melefit, èsekaba, àvi ana tay. ³¹ Nday nakəñ tàra tìpia gayañ ya àgray nahkay na ti eri gatay ni ègia kweləñ-kweləñ, təsər nañ. Ay tàra təsəra nañ a ti tìpi nañ va do, nañ àbi. ³² Eslini təđəm e kidiñ gatay bu ahkado : « Zlam ya ti àhi ana leli e divi bu, àdəmki ka Wakita ge Melefit ni ti miciaba ni ti àməriya məbərur ana leli a do waw ? »

³³ Nday nakəñ tìcikaba hūya, tañgoru a Zeruzalem. Tòru tìnjəa ti tədi ahàr ana ndam asak ga Yezu kru mahar bəlañani ni macakalavani akaba mis ndahañ. ³⁴ Eslini nday ndahañ ni təhi ana mis cəeni nakəñ ahkado : « Bay geli àngaba e kisim ba edediñ edediñena ! Simu èpi nañ a. » ³⁵ Nday cəeni ni day tañgəhadì ere ya àgrakivu ka tay e divi bu ka ya ti takoru e Emeyus ni akaba gatay ya təsər Yezu ka ya ti esekaba dipeñ a ni.

Yezu aṅgazlivu ana ndam madəbay nañ ni

(Meciyə 28.16-20 ; Mark 16.14-18 ; Zeñ 20.19-23 ; Təwi 1.6-8)

³⁶ Nday cəeni ni təbu təzlapay nahkay ti mis ni dek tìpi Yezu nakəñ nañ jika e kidiñ gatay bu. Àhi ana tay ahkado : « Melefit mægri sulum gayañ ana kuli. » ³⁷ Nday dek məbərur àtikaba ana tay a, aṅgwaz àwəra tay a dal-dal, adaba təđəm maslaña àmbavakiva ka tay a. ³⁸ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Kəgrum aṅgwaz ti kamam ? ŋgay hini nu ti kəgəsumkabu do ni ti kamam ? ³⁹ Mənjumki ahar goro ni akaba asak goro ni. Hini nu timey ! Njəmfu, mənjumlu lala. Kìrəma nu nəbu àna aslu akaba aslat ga vu goro. Mis məmbavani ti nahkay hi do. » ⁴⁰ Ka ya ti nañ àbu ahi ma ana tay nahkay ni ti aṅgazli ahar gayañ ni akaba asak gayañ ni ana tay. ⁴¹ Tàra tìcia ma gayañ na ti àgria ejep ana tay a, təmərva àsabay, ay kekileña təgəskabu ŋgay nañ edediñ fañ ndo. Nahkay Yezu nakəñ àhi ana tay : « Zlam məzumani àfəñ kè kuli ahalay bi aw ? » ⁴² Nday nakəñ təziaya telma ge kilif mətusana, ⁴³ mək àzay, àzum kè eri gatay. ⁴⁴ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Ere ye ti àgrakuvu ni ti nəhia ana kuli a ahaslana ka ya ti nu nəbu akaba kuli na. Nəhi ana kuli ahkado təđəmkua pakama, təbəkia ma gana e *Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz ni ba akaba a wakita ga ndam mahəngaray *pakama ge Melefit ba akaba a wakita ge Limis ba. Pakama nani ya təđəmku ni dek ti si agravu kwa. »

⁴⁵ Eslini nañ nakəñ àvi məsər zlam ana tay ga miciaba zlam ya a Wakita ge Melefit bu na. ⁴⁶ Àhi ana tay ahkado : « Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : “*Bay

gəđakani ya amara ni ti si àcaka daliya kwa, tàkafa naŋ a, mək a vad ya mahkər aŋgaba e kisim ba kwa.”⁴⁷ Kələŋ gani zla nahəma, atəhi ma ana mis ga had ga mələŋ ni dek àna slimi gayan, si tàmbatkaba majalay ahàr gatay a, day kwa ti Melefit ambərfəŋa zlam magudarani gatay ni kà tay a. Atənjəki ka məđəm ma gani a Zeruzalem.⁴⁸ Pakama gani nani təđəmki ti ka nu. Ndam sedi gani ti lekulum.⁴⁹ Nu ti anəsləribiyu Məsuf ya ti Baba goro àđəm aməvibiyu ana kəli ni ana kəli. Ay lekulum ti ni njəhaduma a Zeruzalem a duk abivoru ana vad ya ti Məsuf gani nani amərəkia ke kəli a, aməvi njəda ge Melefit dek ana kəli ni. »

Melefit azoru Yezu e melefit vu
(Mark 16.19-20 ; Təwi 1.9-11)

⁵⁰ Yezu àra àhia pakama nana ana tay a ti òru àna tay gwar a Betani. Òru ènjəa eslina ti àhəlkioru ahar ka tay agavəla, àgri *sulum ge Melefit ana tay.⁵¹ Ka ya ti naŋ àbu agri sulum ge Melefit ana tay ni ti àsləkafəŋa kà tay a, Melefit àzoru naŋ agavəla a hudf melefit vu.⁵² Naŋ àbu asləkafəŋa kà tay a ti nday nakəŋ təhəŋgrioru ahàr a had, meleher ndiđa ndiđa ana had. Kələŋ gani tənğa a Zeruzalem àna məmərana dal-dal.⁵³ Kələvad təhuriyu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu, tanjəhad eslini ruk, tazləbay Melefit.

Ma M_weni Sulumani ya Zerj àbèki ni Ere ye ti m_èdàmki ka Ma M_weni Sulumani ya Zerj àbèki ni

Maslaṅa ya ti àbèki wakita ge Zerj ni àdafay slimi gayaṅ a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay nənḡu ni, kwa ka mənḡèki gani ndam ga Yezu ðék tèsèra àbèki ti Zerj zal asak gayaṅ ni. A wakita ni bu àbèki slimi ga ndam asak ga Yezu ndahaṅ ni, ay àbèki slimi gayaṅ gayaṅani ndo ; àbèki « naṅ ya ti Yezu awayay naṅ kayani ni » ciliṅ (13.23 ; 19.26 ; 20.2 ; 21.7, 20).

Zerj àsèra majalay ahàr ga ndam Z_ude ya tajəgay Krist Bay gəðakana ya amara na (1.20-21 ; 7.40-42). Àsèra manḡhad ga ndam Z_ude a : gatay ya tizirey ndam Samari na (4.9), ya tekeli k_udi ana wur ka vad azlalahkər, ku tamal vad gani vad məpəsabana na (7.22). Àsèra had Z_ude a (11.18). Gayaṅ ya àṅgəhad pakama ni nahkay ni ti adafaki epia zlam gana àna eri gayaṅ gayaṅana (12.3 ; 20.7). Zlam gani nani ðék ti adafiki ana leli bay ya àbèki wakita ni ti tənḡhadkabá akaba Yezu a.

Zerj àṅgəhad ere ye ti Yezu àgray akaba àdəm ni akada ge Meciy_w, Mark akaba L_uk ya tənḡhad ni ndo. Nday mahkərani ni tənḡhad ga Yezu ya ànjèki ke tawi gayaṅ ka had Gelili, òru gwar a Zeruzalem ni. Ay Zerj ti ni àṅgəhad sawaday ga Yezu ndahaṅ ya ti nday ndahaṅ ni tənḡhad ndo na : òru a Zeruzalem sak kay (2.13 ; 5.1 ; 7.10 ; 12.12). Meciy_w, Mark akaba L_uk tənḡhad zlam ga Yezu ya àgray na àtam ge Zerj ya àṅgəhad ni, ay Zerj àṅgəhad pakama ga Yezu a kay ya nday ndahaṅ ni tənḡhad ndo na, mazavu gani 3.1-21 ; 4.1-42 ; 6.25-70 ; 7.14-39 ; 8.12-58 ; 10.1-21 ; 13.1-17.26.

A pakama nday nani bu ni ti Yezu adafay ahàr gayaṅ, àdəm naṅ ti naṅ way. Naṅ dipèṅ ya àvi sifa ana mis ni (6.35, 41, 48, 51) ; naṅ bay ya asladí məlaṅ ana mis ni (8.12 ; 9.5) ; naṅ mahay ga gargara ga təmbəmbak (10.7, 9) ; naṅ bay ya ti ajəgay zlam lala ni (10.11, 14) ; mis taṅgaba e kisim ba, təbu ana sifa ti azuhva naṅ adaba naṅ àbu (11.25) ; naṅ divi, naṅ jiri, naṅ sifa (14.6) ; naṅ məṅ ga zlam ya abi bəza sulumani ni (15.1, 5). A pakama nday nani bu ðék ti Yezu àzay pakama ge Melefit ya àhi ana M_wwiz ka ya ti àṅgazlivu ni : « Nu nàbu. » (Mahərana 3.14 ; Zerj 8.58). Nahkay Zerj àṅgəhad ga Yezu ya àdəm vay-vay « Nu Melefit » ni.

Zlam ga Yezu ya àgray, àgri ejep ana mis ni ti adafaki naṅ gəðakani (2.11), ti mis tèsər naṅ Melefit. Zerj àbèki zlam nday nani ðék ti awayay ti « kəḡsumkabu Yezu ti naṅ Krist, naṅ Wur ge Melefit, ti kəḡgətum sifa ya àndav day-day do ni » (20.31).

Pakama ge Melefit asladí məlaṅ ana mis

¹ Wudaka Melefit ànjèki ka magraya zlam a ðék ti Bay nahaṅ àbu àndava. Bay gani nani ti Pakama ge Melefit. * Ka gani nani ti naṅ àbu akaba Melefit ka ahar bəlaṅ àndava. Naṅ gani ti Melefit daya. ² Wudaka Melefit ànjèki ka magraya zlam a ðék ti Pakama nani naṅ àbu akaba Melefit ka ahar bəlaṅ àndava. ³ Melefit àgraya zlam a ðék ti àna naṅ. Zlam ya ti Melefit àgraya àna naṅ do ni ti àbi. ⁴ Zlam ya ti Melefit àgraya tay a ni ðék ti Pakama nani àvi sifa gani ana tay. Sifa gani nani ti asladí məlaṅ ana mis. ⁵ Masladani gani nani asladay a məlaṅ ziṅ-ziṅeni bu, ay ti nday ya a məlaṅ ziṅ-ziṅeni bu ni təḡskabu naṅ ndo.

⁶ Zal nahaṅ àra, slimi gayaṅ Zerj, Melefit àslərbiyu naṅ ga məhi pakama gayaṅ ana mis. ⁷ Naṅ zal sedi : àra ti ga magrakia sedi a ka masladani na, ti mis ðék təfəki ahàr ka Bay ya ti avay sifa ni. ⁸ Asladay ti naṅ naṅani do : àra ti ga magrakia sedi ka masladani na ciliṅ. ⁹ Bay ya ti asladay ge jiri ni ti, Pakama ge Melefit ni. Àra a duniya va, naṅ àbu asladí məlaṅ ana mis ðék.

¹⁰ Nahkay Bay nani ti naṅ àbu a duniya bu. Melefit àgraya duniya ti àna naṅ : ay ti ndam ga *duniya ni tèsərkaba naṅ a ndo. ¹¹ Àra ka had gayaṅ a, ay ti ndam gayaṅ təḡskabu naṅ ndo. ¹² Ku tamal nahkay nənḡu ni mis ndahaṅ təḡskabá naṅ a, təfəkia

* 1:1 Pakama ge Melefit ti Yezu.

ahàr a. Nday ya ti tǎfǎkia ahàr a ni ti, àvi divi ana tay ti tǐgi bǎza ge Melefit. ¹³ Tǐgia bǎza ge Melefit a ti akada ge mis ya ti tiwi bǎza ni do. Tǐgi nahkay ti akada ga zal ya awayay azi hud ana wal ni do. Tǐgi nahkay ti Melefit àvi sifa mǎweni ana tay tǐgi bǎza gayan.

¹⁴ Nahkay Pakama ge Melefit ni ègia mis a, ànjǎhada e kidǐn geli ba. Ere ye ti àgray ni dǎk ti àgray àna *sulum ge Melefit, àna jiri daya. Leli mǎra mǐpia nan a ti mǎsǎra nan gǎdákani, nan Wur bǎlan bǎlanani ge Melefit. ¹⁵ Zej àgrakia sedi a, àdǎm kay kay : « Nǎdǎm : “Nu ti nǎra enji gayan a, ay nan gǎdákani àtam nu, adaba wudaka tiwi nu ti nan àbu àndava.” Pakama gani nani nǎdǎmki ti ka nan. » ¹⁶ Nan ti zlam sulumani dǎk afa gayan : nahkay àgri sulum gayan ana leli sak ehimeya. ¹⁷ Melefit àvi *Divi gayan ana leli ti àna wakita ge Mǎwiz ya àbǎki ni. Ay àgri sulum gayan akaba jiri gayan ana leli ti Yezu *Krist. ¹⁸ Maslanja ya èpia Melefit a ti àbi. Ay Wur gayan bǎlan bǎlanani nan Melefit, anjǎhad afa ga Bǎnani ni, nan day kwa ti àdǎfiki Melefit ana leli ti mǎsǎr nan.

Sedi ge Zej bay mǎbaray mis ni

(Meciyu 3.1-12 ; Mark 1.1-8 ; Luk 3.1-18)

¹⁹ Nahkay Zej nakǎj àgray sedi gayan. A vad nahan gǎdákani ga ndam *Zude ya a Zeruzalem ni tǎslǎrbiyu mis ge mihindifiña ma ke Zej a. Tǎslǎrbiyu ti mis ndahan e kidǐn ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni bu akaba ndam *Levi ndahan. Mis ni tǎra tinja ti tǎhi : « Nak ti way ? » ²⁰ Tǎra tihindifiña ma na nahkay ti, Zej nakǎj èmbirfin ndo, àdǎm vay-vay kǎ meleher ge mis dǎk : « Nu ti Krist *Bay gǎdákani ya amara ni do. » ²¹ Eslini tihindifiña ma keti, tǎhi : « Tamal nahkay ti, nak way ? Nak Eli aw ? » Zej nakǎj àhǎngrifǎn ana tay, àdǎm : « Aha, nu Eli do. » Tǎhi keti : « Ay nak ti bay mahǎngaray pakama ge Melefit ya Mǎwiz àdǎm amara ni aw ?† » Àdǎm : « Aha, nu do. » ²² Eslini tǎhi : « Tamal nahkay ti, nak way zla aw ? Ahàr àdǎm mǎhǎngrikaboru ma gani ana ndam ya tǎslǎrbiyu leli ni kwa. Kǎdǎmki mam ka ahàr gayak mam ? » ²³ Zej àhǎngrifǎn ana tay, àdǎm : « Ahaslani Izayi bay mahǎngaray pakama ge Melefit àdǎm :

“Maslanja azlah a hud gili bu, dǎngu gayan ahǎndabiyu. Àdǎm :

Slamatumikabu divi ana Bay gǎdákani,

ahàr àdǎm divi gayan mǎla ndǎlaba.” ‡

« Maslanja ya ti dǎngu gayan ahǎndabiyu ni ti nu. »

²⁴ E kidǐn ga ndam ya ti tǎslǎrbiyu tay a Zeruzalem ni bu ni ti ndam *Feriziyen ndahan tǎkibu ka tay. ²⁵ Nday nakǎj tihindifiña ma nahan a keti, tǎhi ahkado : « Tamal nak Bay gǎdákani ya amara ni do, nak Eli do, nak bay mahǎngaray pakama ge Melefit ya amara ni do nahǎma, *kabaray mis ti kamam ? » ²⁶ Zej nakǎj àhǎngrifǎn ana tay, àdǎm : « Nu ti nabaray kǎli àna yam ; ay maslanja nahan nan àbu e kidǐn gekǎli bu, kǎsǎrum nan do. ²⁷ Nu ti nǎra enji gayan a : ay nu ti way ga mepicehiaba ezewǎ ga kimaka gayan a di way ? » ²⁸ Zlam nday nani dǎk tǎgravu ti a Betani ke ledi ga zalaka *Zurden, ka mǎlan ya ti Zej abaray mis ni.

Yezu ti nan Wur Tǎmbak ge Melefit

²⁹ Hajǎn gani ti Zej nakǎj èpi Yezu nan àbu arǎkia. Àra èpia nan a ti àdǎm ahkado : « Maslanja hini ti *Wur Tǎmbak ge Melefit : agray ti zlam magudarani ge mis ga duniya ni dǎk mǎlǎbi va bi ti nan. ³⁰ Nǎdǎm : “Nu ti nǎra enji gayan a, ay nan gǎdákani àtam nu, adaba wudaka tiwi nu ti nan àbu àndava.” Pakama gani nani nǎdǎmki ti ka nan. ³¹ Ŋgay nan gani ti nǎsǎrkaba ndo. Ay nu nǎra *nǎbaray mis àna yam ti ga mǎdǎfiki nan ana ndam jiba ge Izireyel. »

³² Zej nakǎj àdǎm keti : « Nǐpi *Mǎsuf ge Melefit àhǎrkiaya kwa a hud melefit ba akada ga kurkoduk ya ahǎr na, arǎkia ànjǎhadki. ³³ Ŋgay nan gani ti nǎsǎrkaba ndo, ay ka ya ti Melefit àslǎrbiyu nu ga mǎbaray mis àna yam ni ti àhu ahkado : “Maslanja ya ekipi Mǎsuf goro amǎhǎrkiaya amanjǎhadki ni ti, nan gani Bay ya ti amǎbaray mis àna *Mǎsuf

† 1:21 Mǎnjay Mimbiki 18.15. ‡ 1:23 Izayi 40.3.

Njêlatani ni.” ³⁴ Zlam gani nani àgrava kè eri goro a. Nagrakia sedi a : nañ ti Wur ge Melefit. »

Ndam madəbay Yezu ye enjenjeni ni

³⁵ Hajəñ nahəñ gani keti Zerj nañ àbu eslini akaba ndam madəbay nañ cə. ³⁶ Nday təbu eslini nahkay ti Zerj nakəñ èpi Yezu nañ àbu asawadəy. Àra èpia nañ a nahəma, àdəm : « Maslaña hini ti *Wur Təmbak ge Melefit. » ³⁷ Ndam madəbay nañ cəeni ni tàra ticia ma gayəñ na ti tādəboru Yezu e meteliñ vu. ³⁸ Yezu àmbatbiyu ma kələñ, èpi ti nday təbu tadəboru nañ, mək àhi ana tay : « Kədəbum mam ? » Nday nakəñ təhi ahkado : « Rabi, kanjəhad ti eley ? » (Rabi ti awayay adəmvaba « Məsi »). ³⁹ Nañ nakəñ àhi ana tay ahkado : « Dəguma, akara kipəm. » Nahkay tòru akaba nañ, tòru tìpi mələñ gayəñ ya anjəhad ni. Ka sarta gani nani àgray njemdi fad ya ga mələkarawa : təpəs akaba Yezu nakəñ eslini, fat àdəkiviya a ahay vu ka tay.

⁴⁰ E kidiñ ge mis cəeni ya tici ma ge Zerj, tādəbay Yezu ni bu ni ti, bələñ gani slimi gayəñ Andre nañ wur ga mənə ga Simu Piyer. ⁴¹ Andre nakəñ adəboru wur ga mənəni Simu huya. Àra àdia ahàr a ti àhi : « Mədia ahàr ana Misi a. » (Misi ti awayay adəmvaba « *Krist *Bay gəđakani ya amara ni »). ⁴² Andre àra àhia ma ana Simu a nahkay ti àzoru nañ suwwa afa ga Yezu. Yezu àra èpia nañ a ti àhi : « Nak Simu wur ge Zerj : kama kama ti atəzalay kur ti Sifas. » (Sifas ahkay do ni Piyer ti awayay adəmvaba « akur. »)

⁴³ Hajəñ tegəni gani ti Yezu adəm asləka akoru ka had *Gelili. Nañ àbu akoru ti àdi ahàr ana Filip mək àhi : « Dəbabiyu nu. » ⁴⁴ Filip ti kəsa gayəñ Beceyda. Kəsa nani ti kəsa ga ata Andre nday ata Piyer daya. ⁴⁵ Filip day òru àdi ahàr ana Natanayel mək àhi : « Mədia ahàr a ana Bay ya ti Məwiz adəmki ma e *Divi ge Melefit bu akaba ndam mahəngaray *pakama ge Melefit tədəmki ma na. Bay gani nani ti Yezu, nañ wur ge Zəzef, kəsa gayəñ Nazaret. » ⁴⁶ Eslini ti Natanayel àhəngrifəñ, àhi : « A Nazaret ti zlam sulumani anğətvu nahkay aw ? » Filip àhəngrifəñ, àhi : « Ra kipi àna eri gayak. »

⁴⁷ Natanayel nakəñ nañ àbu arəkia ka Yezu a, Yezu àra èpia nañ a nahəma, àdəm : « Nañ hini ti zal *Izireyel edediñ : àgosay mis do ferera. » ⁴⁸ Natanayel àra ècia ma gayəñ na ti àhi : « Kəsər nu ti ahəmamam ? » Yezu àhəngrifəñ, àhi : « Wudaka Filip àzalabiyu kur ti, nìpia kur a ka ya ti nak kəbu e zəhwəri ga *wəruv bu na. » ⁴⁹ Eslini Natanayel àhi : « Məsi, nak ti Wur ge Melefit, nak Bay ga ndam Izireyel ! » ⁵⁰ Yezu àhi ahkado : « Kəfəku ahàr ti adaba nəhuk “Nìpia kur a nak kəbu e zəhwəri ga wəruv bu” ni aw ? Ekipi zlam gəđakani ndahəñ tətam hini mba. » ⁵¹ Adəm keti : « Nəhi ana kəli nahəma, ekipəm hud melefit məzləkvabana, akaba *məslər ge Melefit təcəloru e melefit vu mək təngəkua ka nu, nu *Wur ge Mis a. »

2

Wuməri ga maday wal a Kana

¹ A vad ya mahkər ti tagray wuməri ga maday wal a Kana ka had *Gelili. Mənə ga Yezu day nañ àbu eslini. ² Təzaloya Yezu akaba ndam madəbay nañ na ka mələñ ga wuməri na daya. ³ Nday təbu tagray wuməri nahkay ti zum àra àndavkia ka tay a. Eslini mənə ga Yezu àhi ana Yezu ahkado : « Zum ni àbi va bi, àndava. » ⁴ Ay Yezu àhəngrifəñ, àhi : « Mma, nak kədəfuki təwi goro aw ? Sarta gani goro ènjia fañ ndo. » ⁵ Eslini mənə ga Yezu àhi ana nday ya ti tagray təwi ni ahkado : « Grum ere ye ti aməhi ana kəli kəgrum ni dek. »

⁶ Wərzla ga akur gəđakani muku təbu eslini. Wərzla nday nani ti ndam *Zəde təcəhviyu yam a tay vu, *tabaray àna nañ ka ya ti tawayay tigi *njêlatani akada ge divi gatay ya tadəbay ni. Wərzla ni bələñ gani azum mandaray fad. ⁷ Eslini Yezu àhi ana ndam ya tagray təwi ni ahkado : « Cəhumviyu yam a wərzla nday hini vu, ti tərəhvu. » Nahkay nday nakəñ təcəhviyu yam a wərzla ni vu bərəra bərəra. ⁸ Tàra tagra nahkay ti, Yezu àhi ana tay : « Cəhumaya kəzumikaboru ana gəđakani ga wuməri ni. » Mək tagray ere ye ti àhi ana tay ni. ⁹ Gəđakani ga wuməri ni àra àcaka ti yam ni ègia zum a àndava. Nañ àsər mələñ ya təcəhviyu zum ni do, ay ndam magray təwi ni təsəra təcəhviyu yam ga

wərzla ni. Àra àcaka zum na ti, àzalay bay ya aday wal ni, ¹⁰ mək àhi : « Ku way way do ka ya ti agray wuməri ti acəhibiyu zum məcərani ana mis enji. Mis ni etisikabá day kwa ti acəhibiyu ya àcər lala do ni ana tay. Ay nak ti kàgray nahkay ndo, kəvi zum ya acər lala ni ana mis nihi dəma mba. »

¹¹ Zlam ga Yezu ya àgray enjenjeni agri ejep ana mis, adəfiki zlam ana tay ni ti àgray a Kana ka had Gelili ti nahkay. Gayaŋ ya àgray nahkay ni ti adafaki naŋ gəđakani : ndam madəbay naŋ ni tàra təsəra naŋ gəđakani ti təfəki ahàr hūya. ¹² Kələŋ gani Yezu akaba mənani, bəza ga mənani akaba ndam madəbay naŋ ni təsləka tōru a Kafarnahum. Tōru tìnjua eslina ti tənjuhəđ vad bal ciliŋ.

Yezu a ahay gəđakani ge Melefit ni bu
(*Meciyu* 21.12-13 ; *Mark* 11.15-17 ; *Luk* 19.45-46)

¹³ Wuməri ga ndam *Zude ya təzalay *Pak ni àra ènjia wudak ti, Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni tōru a Zeruzalem. ¹⁴ Tōru tìnjua ti Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu. Eslini àdi ahàr ana ndam məsəkumoru slasla, təmbəmbak, kurkodúk, akaba ndam mambay siŋgu manjuhəđani. ¹⁵ Àra àdia ahàr ana tay a nahkay ti àzay ezewed, àslapaya kurupu gana, àgaraya tay a dalaka ga ahay ni ba dek : àgaraya təmbəmbak akaba slasla gatay na daya. Àboru siŋgu ga ndam mambay siŋgu ni ka had, àhəmbahəđaba tabəl gana daya. ¹⁶ Mək àhi ana ndam məsəkumoru kurkodúk ni ahkado : « Həlumaba zlam ndana ahalay a ! Kəgrum ti ahay ga Bəŋ goro ni egi gosku ba. » ¹⁷ Ndam *madəbay Yezu ni tàra tipia ere ye ti àgray na ti, təsərki ka pakama ge Melefit ya àbu məbəkiani a Wakita gayaŋ ni bu ni. Pakama gani nihi : « Bay Melefit goro, nawayay ahay gayak dal-dal. Nawayay kwa, do ni nənjuhəđ koksah.* »

¹⁸ Eslini gəđakani ga ndam Zude tìhindifiŋa ma kà Yezu a, təhi ahkado : « Kisliki magray mam tata mam ? Graya zlam magray ejep a ti məsər Melefit àvuka divi ga magray ere ye ti kàgray ahalay na. » ¹⁹ Yezu àhi ana tay ahkado : « Mbedəmkaaba ahay gəđakani ge Melefit hina. Kəmbedəmkaaba nahəma, a huđ ga vad mahkərani ni bu ni ti nələmbaba. » ²⁰ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Wudaka tìndeveriŋ mələm ahay hini ti, təzumkia vi a kru kru fad mahar muku a. Nak ti kəđəm kələmbaba a huđ ga vad mahkərani ba ti ahəmamam ? » ²¹ Ay ahay gəđakani ya Yezu àdəmki ma ni ti, àdəmki ka vu gayaŋ gayaŋani. ²² Yezu àra àməta mək àŋgaba e kisim ba ni ti ndam madəbay naŋ ni təsərki ka ma nani ya àdəm ni. Nahkay nday nakəŋ təgəskabu pakama ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni akaba ma ga Yezu ya àdəmbiyu ni.

Yezu àsəra majalay ahàr ge mis a dek

²³ Ka ya ti Yezu naŋ àbu a Zeruzalem a wuməri ga *Pak bu ni ti àgra zlam ya agri ejep ana mis na dal-dal. Mis tàra tipia ti mis kay e kiđiŋ gatay bu təfəkia ahàr ka Yezu a, təđəm naŋ gəđakani. ²⁴ Ay Yezu ti ni àfəki ahàr ka tay ndo, adaba àsəra tay a dek lala. ²⁵ Àwayay ti mis təhiki ma àki ka ku way way do do, adaba naŋ àsəra majalay ahàr ge mis a dek.

3

Ata Yezu nday ata Nikodem

¹ Zal nahaŋ àbu slimi gani Nikodem ; naŋ zal Feriziyen, naŋ gəđakani ga ndam *Zude daya. ² Ga mələvad a vad nahaŋ nahəma àrəkia ka Yezu a, àhi ahkado : « Məsi, məsəra Melefit àslərbiyu kur ga macahi zlam ana leli, adaba maslaŋa àbi agray zlam magray ejep akada gayak ni bi, si tamal ti Melefit àvia njəda gana ana maslaŋa gana kwa. » ³ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nəhuk nahəma, maslaŋa àbi epi *Məgur ge Melefit bi, si tamal tiweya naŋ nahaŋ a keti kwa. » ⁴ Nikodem nakəŋ èhindifiŋa ma, àhi : « Mis gəđakani àndava ti tiweya naŋ nahaŋ a keti ti agravu waw ? Esliki mənɣuyani a huđ ga mənani vu mək tiweya naŋ nahaŋ a keti aw ? » ⁵ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi keti : « Nəhuk nahəma, maslaŋa àbi ahuriyu a Məgur ge Melefit vu bi, si tamal tiweya naŋ àna yam a akaba Məsuf Njəlatana kwa. ⁶ Maslaŋa ya ti mis hihirikeni ewi ni ti naŋ mis ciliŋ. Maslaŋa ya *Məsuf Njəlatani

* 2:17 *Limis* 69.10.

ewi ni ti nanj àbu àna Məsuf Njəlatani. ⁷ Ma goro ya nəhuk : “Ahàr àdəm lekuləm dek si tîweya kuli nahanj a keti kwa” ni ti àgruk ejep ba. ⁸ Ere ye ti nəhukki ma ni ti akada ga aməf ya akəzlay ka mələnj ya nanj awayay ni. Kici mahənday gani ciliñ ; kəsər mələnj ya ècikbiyu ni do, kəsər mələnj ya akoru ni do daya. Ku way way do *Məsuf ge Melefit ewia nanj a ti nanj day nahkay. »

⁹ Eslini Nikodem nakəñ àhi : « Ere gani nani agravu ti ahəmamam ? » ¹⁰ Yezu àhi keti : « Nak bay macahi zlam ana ndam *Izireyel ti kəsər zlam nday nani do aw ? ¹¹ Nəhuk nahəma, ere ye ti leli mədəmki ma ni ti leli məsəra àndava. Ere ye ti leli magrakia sedi a ni ti, leli mīpia àndava. Ay lekuləm ti ni kəgəsumkabu ma geli ya məhi ana kuli ni do. ¹² Tamal lekuləm kəgəsumkabu ma goro ya nəhi ana kuli àki ka zlam ya agravu ka had ni do ni ti, akəgəsumkabu ma goro ya anəhi ana kuli àki ka zlam ya agravu e melefit bu ni ti ahəmamam ? ¹³ Maslaña ya ti àcəloya e melefit va ti àbi, si nu *Wur ge Mis, adaba nəsəkabiya eslina. ¹⁴ Ahaslani a hud gili bu ni ti Məwiz àvədəya gavanj ga evirzegena, àfəki ka ahàr ga təndal, àzoru agavəla. * Nu Wur ge Mis day si təzoru nu agavəla nahkay kwa. ¹⁵ Nahkay ti ku way way do àfəkua ahàr a ti Melefit avi *sifa ya àndav day-day do ni. ¹⁶ Nədəm nahkay ti adaba Melefit àwaya mis ga duniya dal-dal. Nahkay àslərbiyu Wur gayanj bəlanj bəlanjani ni, àvi ana tay, ti ku way way do tamal àfəkia ahàr ka Wur na ti èji do, anğət sifa ya àndav day-day do ni sawanj. ¹⁷ Melefit àslərbiyu Wur gayanj a duniya vu ti ga məgəs mis ga duniya ni àna seriya do : àslərbiyu nanj ti ga mahəngay mis ga duniya àna nanj sawanj. ¹⁸ Maslaña ya ti afəki ahàr ka Wur ge Melefit ni ti, Melefit àgəs nanj àna seriya do. Ay maslaña ya àfəki ahàr do ni ti, Melefit àgəsa nanj àna seriya àndava, adaba àfəki ahàr ka Wur ge Melefit bəlanj bəlanjani ni ndo.

¹⁹ « Seriya ya Melefit agəs mis àna nanj ni ti nihi : àslərbiyu Wur gayanj a duniya vu ga masladi mələnj ana mis, ay mis tawayay mələnj masladani ni ndo, tawayay manjəhadani a mələnj zinj-zinjani bu sawanj. Tagray nahkay ti adaba təbu tagudar zlam. ²⁰ Ku way way do tamal agudar zlam ti àwayay mələnj masladani do ; àwayay məhuriyani a hud gani vu do daya, adaba awayay ti zlam magədavani gayanj ni anğazlavu ba. ²¹ Ay maslaña ya ti agray jiri ni awayay məhuriyani a mələnj masladani ni vu, adaba agray təwi gayanj àna njəda ge Melefit, nahkay awayay ti təwi ni mənğazlavu. »

Yezu nday ata Zerj bay məbaray mis ni

²² Yezu akaba ndam ya tadəbay nanj ni təsləka, tòru ka mələnj nahanj ka had *Zude. Tòru tijnjəa eslina ti Yezu ànjəhad akaba tay, nanj àbu *abaray mis. ²³ Ka sarta gani nani ti Zerj day nanj àbu abaray mis a Enoñ kà gəvay ga kəsa Selim. Zerj abaray mis eslini ti adaba yam àbu dal-dal. Nahkay mis dal-dal təbu tərəkia mək abaray tay. ²⁴ Ka gayanj nani abaray mis ni ti, təfiyu nanj a danğay vu fanj ndo.

²⁵ Eslini mis ya tadəbay Zerj ni ndahanj e kidinğ gatay bu təbu tagray gejewi akaba zal Zude nahanj àki ke divi ga ndam *Zude ya tadəbay ti tigi *njəlatani ni. ²⁶ Nahkay nday nakəñ tərəkioru ke Zerj, təhi ahkado : « Məsi, bay ya a vad nahanj àbu lekuləm ata nanj ke ledi ge Zərdeñ kəgrakia sedia ni ti, nihi ti nanj àbu abaray mis, mis dek təbu tərəkioru. » ²⁷ Eslini Zerj nakəñ àhi ana tay ahkado : « Maslaña ya ti esliki magray təwi àna njəda gayanj gayanjani ti àbi, si tamal Melefit àvia njəda gana kwa. ²⁸ Lekuləm lekuləmeni day kəgrumkua sedi a tata, nədəm : “Nu *Krist *Bay gədfakani ya amara ni do ; Melefit àslərbiyu nu enji gayanj ciliñ.” ²⁹ Nədəm nahəma, nu ti akada zləba ga bay ya aday wal ni. Maslaña ya ti azay wal ni ti wal ni gayanj. Ay zləba gayanj ni kà gəvay gayanj, eci ma gayanj ; ècia dənğu ga bay ya aday wal na ti amər dal-dal. Nu day nəmər ti nahkay, məmərani gani èsləva a vu va. ³⁰ Ahàr àdəm njəda gayanj mäsagakivu, goro ti ni mənğoloru.

³¹ « Bay ya ti àsləkabiya agavəla nahəma, agur mis dek. Maslaña ya àsləkabiya agavəla do ni ti nanj ka had, azlapaki day ka zlam ya ka had ni. Bay ya ti àsləkabiya a hud melefit ba ni ti [agur mis dek], ³² agray sedi ga zlam ya èpi akaba èci ni, ay maslaña àbi agəskabu pakama gayanj ni bi. ³³ Ay maslaña ya ti àgəskabá pakama gayanj a ti adəm pakama ge

* 3:14 Mənjay Macalani 21.9.

Melefit ti jiri ededij. ³⁴ Bay ya ti Melefit àslərbiyu nañ ni ti adəm pakama ge Melefit, adaba Melefit àvia njəda ga Məsuf gayañ a dek. ³⁵ Bəñ ga Wur ni awayay Wur gayañ ni, àbi zlam dek a ahar vu ti mēgur. ³⁶ Maslaña ya ti afəki ahàr ka Wur ni ti Melefit àvia *sifa ya àndav day-day do na àndava. Maslaña ya ti afəki ahàr ka Wur ni do ni ti aməngət sifa gani do ; Melefit nañ àbu azumki bəruv kekileña. »

4

Zlapay ga ata Yezu nday ata wal Samari

¹ Eslini mis təbu tədəm Yezu agray ti mis tādəbay nañ akaba *abaray mis dal-dal àtama ge Zerj na. Yezu àsəra ndam *Feriziyəñ day ticia ma gana. ² Ge jiri ti abaray mis ti Yezu Yezuani do ; tabaray mis ti ndam ya tadəbay nañ ni. ³ Yezu àra àsəra ndam Feriziyəñ ni ticia ma gana nahkay ti, àsləka ka had *Zude a, òru gwar ka had *Gelili. ⁴ Wudaka enjiyu e Gelili ti, si asləkaba gwar ka had *Samari a kwa. ⁵ Nañ àbu akoru ka had Samari ti ènjəa a kəsa nahañ va, təzalay kəsa nani Sikar. Kəsa gani nani ti kà gəvay ga vədañ ge Zekəp ya àvi ana wur gani Zəzef ni. ⁶ A vədañ nani bu ni ti suwa ge Zekəp àvu mileni. Yezu àra àmətəbkaba àna sawaday ge divi na, òru ènjəa ti ànjəhad digəs kà suwa ni. Ka sarta gani nani ti fat wis.

⁷ Eslini wal Samari nahañ ara acah yam ti àdi ahàr ana Yezu nakəñ. Nañ àbu acahaya yam na ti Yezu àhi : « Vu nīsi ti ! » ⁸ Ka sarta nani ti Yezu nañ bəlañ, adaba ndam ya tadəbay nañ ni tādəgoru a kəsa vu ga məsəkumbiyu zlam məzumani. ⁹ Yezu àra àhia ma ana wal na nahkay ti, wal ni àhi ahkado : « Nak zal *Zude kīhindifua yam a kà nu wal Samari a ti ahəmamam ? » Wal ni àdəm nahkay ti adaba ma ga ndam Zude àrakaboru akaba ndam Samari do. ¹⁰ Yezu àhi : « Tamal ti kəsəra ere ye ti Melefit avi ana mis na akaba maslaña ya ehindifuka yam na ti, akal kīhindifija yam kà nañ a sawañ. Tamal kīhindia ti akal àvuka yam ya avay sifa na. » ¹¹ Wal ni àhəngrifəñ, àhi ahkado : « Maslaña goro ni, zlam macahaya yam a àfuk bi, suwa ni day zileñ ti, kakahaya yam ya avay sifa na ti eley ? ¹² Bəñ ga bəñ geli Zekəp àmbribu suwa hini ana leli. Nañ nañani èsia yam ga suwa hina, bəza gayañ akaba zlam ga gənañ gayañ day tisia. Nahkay ti kəhi ana ahàr kàtama Zekəp àna gədakana waw ? » ¹³ Yezu àhəngrifəñ, àhi : « Ku way way do esi yam hini ti, yam amakad nañ kekileña. ¹⁴ Ay maslaña ya ti esi yam goro ya anəvi ni ti yam amakad nañ day-day va do. Yam ya ti nu nəvi ni emigi akada gəzəñ ga yam a vu gayañ bu. Gəzəñ ga yam nani ti aməvi *sifa ya àndav day-day do ni. » ¹⁵ Nahkay wal nakəñ àhi ahkado : « Maslaña goro ni, vu yam gani nani, ti yam àkad nu va ba, nàra ahalay a ga macah yam va ba daya. »

¹⁶ Yezu àhi : « Ru kàzalabiya zal gayak a, nak day kəñga. » ¹⁷ Wal ni àhi : « Zal goro àbi. » Yezu àhi : « Ma gayak ya kədəm zal gayak àbi ni ti, ma ge jiri ededij. ¹⁸ Adaba kàda zawal a zlam, ay zal ya nak kəbu afa gani ni ti zal gayak do. Ma gayak ya kədəm ni jiri ededij. » ¹⁹ Wal ni àhi : « Maslaña goro ni, nihi ti nəsəra nak bay mahəngaray *pakama ge Melefit. ²⁰ Ata bəñ geli ndam Samari tàzləbay Melefit ka həma hini. Ay lekulum ndam Zude kədəmum tàzləbay Melefit ti si a Zeruzalem kwa. » ²¹ Yezu àhi : « Wal ni, gəskabá ma goro ya nəhuk na : sarta amara ti, akəzləbum Melefit ti ka həma hini do, a Zeruzalem do daya. ²² Lekulum ndam Samari kəzləbum Melefit, ay ti kəsərum nañ ededij ededijeni do. Leli ndam Zude ti ni mazləbay Melefit, məsəra nañ a, adaba Melefit àngazlivu ana leli ga mahəngay mis dek àna təwi ya àgri ana leli ni. ²³ Ay sarta àbu ara : nihi ti sarta gani nani ènjia àndava. Ka gani nani ti ndam ya ti tazləbay Melefit ededij ededijeni ni ti atazləbay nañ àna njəda ga Məsuf gayañ, àna jiri gayañ daya. Adaba Baba awayay ti mis tàzləbay nañ ti nahkay. ²⁴ Melefit ti nañ Məsuf : nahkay ahàr àdəm ndam ya tazləbay nañ ni ti tàzləbay nañ àna njəda ga Məsuf gayañ akaba àna jiri gayañ. » ²⁵ Wal nakəñ àhi : « Nəsəra *Bay gədakani amara, nañ ya ti təzalay nañ *Krist ni. Eminjia ti, amədəfiaba zlam ana leli a dek. » ²⁶ Yezu àhəngrifəñ, àhi : « Nu ya ti nəhuk ma nihi ti, nu Krist gani. »

²⁷ Ka ya ti Yezu àra àdəma ma nana ti, nday ya ti tadəbay nañ ni tàsləkabiya a kəsa ni ba. Nday nakəñ tàra tipia Yezu a nday təbu təzlapay nday ata wal ni ti àgri ejep ana tay a.

Ay maslaña ya àhi ana Yezu « Kihindifiña mam ? » ahkay do ni « Kazlapumki ka mam ? » ni ti àbi. ²⁸ Eslini wal ni àmbərbu mandaray gayañ ni, àsləka òru a kəsa vu. Òru ènjua ti àhi ana mis ahkado : ²⁹ « Nèdia ahàr ana maslaña nahañ a, àhuaya ere ya nàgrabiya na dek. Bi nañ Krist Bay gəđakani ya amara ni. Dəguma makoru ti kîpumbiyu nañ a. » ³⁰ Mis ga kəsa ni tàra ticia ma ga wal na ti, tìcikbiyu tərəkia ka Yezu a.

³¹ Ka sarta ya ti wal ni àdoru a kəsa vu ni ti, ndam ya tadəbay Yezu ni təbu təhi ana Yezu : « Məsi, caka zlam a day. » ³² Ay Yezu àhi ana tay ahkado : « Nu nəbu àna zlam məzumani ya lekulum kəsərum do ni. » ³³ Ndam ya tadəbay nañ ni tàra ticia ma gayañ na ti təzlapay e kidiñ gatay bu tədəm ahkado : « Bi maslaña àzibiya zlam məzumana zla tək ? »

³⁴ Eslini Yezu àhi ana tay : « Zlam məzumani goro ni ti, magray ere ye ti Bay ya àslərbiyu nu awayay ni akaba mendeveriñ tūwi gayañ ya ti àvu ni. ³⁵ Lekulum kədəmum : “Àvu kiyi fad day kwa ti atabaz zlam.” Ay nu ti nəhi ana kuli : Mənjumoru zlam ya a vədañ bu ni lala. Zlam ni təndəhkabá, èslia mabazana. ³⁶ Maslaña ya abaz zlam ni təvia endif gayañ a àndava, nañ àbu acakalakabu zlam ga vədañ ni. Zlam nday nani ti mis ya ti atəngət sifa ya àndav day-day do ni. Nahkay ti bay ya ezligi zlam ni nday ata bay ya ti abaz ni təmərvu ka ahar bəlañ. ³⁷ Ma *gozogul ge mis ya tədəm : “Maslaña nahañ ezligi, maslaña nahañ ara abaz” ni ti jiri edediñ. ³⁸ Nu ti nəsləroru kuli ga mabaz zlam a vədañ bu. Vədañ gani nani ti lekulum kəgrum tūwi gani ndo. Lekulum kabazum ciliñ, mis ndahañ tàmətabkiaya ke kuli a. »

³⁹ Ndam Samari tàra ticia ma ga wal ya àhi ana tay : « Àhuaya ere ye ti nàgrabiya na dek » na ti, mis dal-dal e kidiñ gatay bu təfəki ahàr ka Yezu. ⁴⁰ Ndam Samari ni tàra tìnjikia ka Yezu a ti təhəngalay nañ, təhi : « Kam-kam njəhadá afa geli a ti ! » Nahkay Yezu ànjəhad afa gatay vad cə. ⁴¹ Eslini tàra ticia ma ga Yezu Yezuani ya àhi ana tay na ti, mis dal-dal təfəki ahàr àkivu, tətama nday ya ti təfəki ahàr ye enjenjeni na àna kayana. ⁴² Mək təhi ana wal ni ahkado : « Məfəki ahàr hi ti, azuhva pakama gayak ya kəhi ana leli ni ciliñ do. Məfəki ahàr ti adaba leli leleni micia pakama gayañ ya àdəm na àna slimi geli gelena. Məsəra nañ Bay ya ti ahəngay ndam ga *duniya dek edediñ ni. »

Yezu ahəngaraba wur ga bay məgri tūwi ana bay ga had Gelili a

⁴³ Yezu àra àpəsa vad cə eslina ti, àsləka òru e Gelili ; ⁴⁴ àdəm : « Bay mahəngaray *pakama ge Melefit ti, mis ga had gayañ gayañani təhəngrioru ahàr a had do. » ⁴⁵ Ay òru ènjua e Gelili a ti, ndam Gelili təgəskabá nañ a, adaba nday day tóra ka wuməri a Zeruzalem a, tìpibiya tūwi ga Yezu ya àgrabiya eslini na dek palam.

⁴⁶ Ka ya ti Yezu àbu eslini e Gelili ni ti àngoru a Kana. Kana ti kəsa ya ti Yezu àmbatkaba yam a àmbavu zum ni. Eslini maslaña nahañ àbu, maslaña nani ti kəsa gayañ Kafarnahum, agra tūwi ana bay ga had Gelili. Wur gayañ àbiyu a magam, èbesey do. ⁴⁷ Àra ècia Yezu àsləkabiya e Zude a, nañ àbu e Gelili ti, àrəkia àhi : « Wur goro èbesey do, awayay amət ; kam-kam tokumkaboru, kòru kàhəngaraba nañ a ti ! » ⁴⁸ Yezu àhi : « Tamal lekulum kípum zlam njəda-njəđani ya təgri ejep ana mis ni ndo ni ti, kəfumku ahàr do simiteni. » ⁴⁹ Eslini bay məgri tūwi ana bay ni àhi ana Yezu ahkado : « Bay goro, tamal kòru kàhəngaraba wur goro na do ni ti, aməmət. » ⁵⁰ Yezu àhi : « Sləka, wur gayak nañ àbu lala, amət do. » Bəñ ga wur ni àgəskabá pakama ga Yezu na, mək àsləka. ⁵¹ Nañ àbu e divi bu àngoru a magam nahəma, təbakabu ahàr akaba ndam ya təgri tūwi ni, təhi : « Wur gayak àngaba, nañ àbu lala. » ⁵² Èhindifiña kà tay a, àhi ana tay ahkado : « Agra ngulumani ti àna njemdi ehimey ? » Təhəngriřəñ, təhi : « Aku àhəlkia ewena àna njemdi biliñ ya ga məlakarawa. » ⁵³ Àra ècia ma gatay na ti àsər wur ni àngaba ti ka sarta ya Yezu àhi « Wur gayak ni àngaba, nañ àbu lala » ni. Eslini nañ nakəñ afəki ahàr ka Yezu ; ndam ga huđ ahay gayañ ni tàra ticia ma gana ti nday day təfəki ahàr ka Yezu. ⁵⁴ Hini ti zlam magray ejep ga Yezu ya àgray ye cə ka had Gelili ka ya ti àsləkabiya ka had *Zude a ni.

5

Yezu ahəngaraba zal dərə a Zeruzalem a

¹ Àgra vad a bal ti ndam *Zude tàgray wuməri nahañ a Zeruzalem, nahkay Yezu òru. ² Eslini a Zeruzalem ti mələñ nahañ àvu, yam àvu dizliva. Mələñ nani ti slimi gani Becata àna ma *Hebri ; kà gəvay ga mahay ya təzalay ga təmbəmbak ni, tàgrafəñaya ahay a zlam ga məvi zəhweri ana mis ye eslini na. ³ A huf ga ahay nday nani bu ni ti ndam ga arməwər təvu kay mandəhadani : ndam wuluf, ndam jigwer akaba ndam dərə. [Tajəgay ti yam ni mādaday, ⁴ adaba ka sarta ndahañ ti *məslər ge Melefit ahuriyu a huf ga yam ni vu adaday yam ni. Eslini maslaña ya ahuriyu a yam ni vu enji ni ti ku mam awər nañ mam nəngu ni aᅅgaba.] ⁵ Maslaña nahañ àbu eslini èbesey do vi kru kru mahkər mahar azlalahkər. ⁶ Yezu epia nañ a nañ àbu mandəhadani, àra àsəra arməwər gayəñ ni àpəskia ti, àhi : « Kawayay ti kəᅅgaba waw ? » ⁷ Maslaña ya ti èbesey do ni àhəᅅgrifəñ, àhi : « Bay goro, maslaña goro àbi ga məfiyu nu a yam ni vu ke weceweceni ka ya ti adaday ni bi. Ka ga yam ya adaday ni wudaka nəhuriyu ti maslaña nahañ embukia. » ⁸ Ay Yezu àhi : « Cikaba, za hətav gayak na, sawaday. » ⁹ Eslini nañ nakəᅅ aᅅgaba huya, àzay hətav gayəñ ni, mək asawaday. Zlam nani àgravu ti ka fat məpəsabana. ¹⁰ Nahkay gəđákani ga ndam Zude təhi ana zal ya ti aᅅgaba ni ahkado : « Kani vad *məpəsabana ti, kisliki mazay hətav gayak ni do. » ¹¹ Nañ nakəᅅ àhi ana tay ahkado : « Maslaña ya ti àhəᅅgaraba nu a ni àhu : “Zay hətav gayak ni, sawaday.” » ¹² Nday nakəᅅ tihindifiña, təhi : « Maslaña ya àhuk : “Zay hətav gayak ni, sawaday” ni ti way ? » ¹³ Ay maslaña ya ti aᅅgaba ni àsər way ti àhəᅅgaraba nañ a ni way do, adaba Yezu àsləkaba e kidiñ ge mis dal-dalani ni ba.

¹⁴ Kələᅅ gani Yezu òru àdi ahər ana maslaña ya ti aᅅgaba ni a dalaka ga *ahay gəđákani ge Melefit ni bu, mək àhi : « Nihi kəᅅgaba nahəma, kəgudar zlam va ba. Nahkay do ni ti, araña nahañ amagrakukvu àtam nahañ ni. » ¹⁵ Eslini maslaña nakəᅅ àsləka, àrəkioru ka gəđákani ga ndam Zude ni, àhi ana tay : « Maslaña ya ti àhəᅅgaraba nu a ni ti Yezu. » ¹⁶ Nahkay gəđákani ga ndam Zude ni tàdəbafəña ma kà Yezu a adaba àgray təwi nani ti a vad məpəsabana ba. ¹⁷ Ay ti Yezu àhi ana tay : « Bəᅅ goro àpəsaba do, nañ àbu agray təwi kəlavaf ; nu day nəpəsaba do nəbu nagraj təwi kəlavaf. » ¹⁸ Nañ nakəᅅ àra àdəma nahkay ti, gəđákani ga ndam Zude ni àwərikiva bəruv ana tay a dal-dal, tawayay takaf nañ. Tawayay takaf nañ ti adaba nañ àbu agray zlam ya təcəfəña mis ga magrana a vad məpəsabana ba na ciliñ do, nañ àbu adəm Melefit nañ bəᅅjani daya. Adəm nahkay ti, àzay ahər gayəñ nday kala-kala ata Melefit.

Təwi ga Wur ge Melefit ya Melefit àvi ni

¹⁹ Yezu àhi ana tay keti : « Nəhi ana kəli nahəma, Wur èsliki magray təwi ga ahər gayəñ gayəñani do. Agray ti si təwi ya ti epia Bəᅅjani nañ àbu agray ni kwa. Təwi ga Bəᅅ ga Wur ya agray ni dek ti Wur gayəñ ni day agray. ²⁰ Adaba Bəᅅ ga Wur ni ti awayay Wur gayəñ, adəfiki təwi ya ti agray ni dek. Amədəfiki təwi ndahañ gəđákani tətam nday ndani, ti mēgri ejep ana kəli. ²¹ Bəᅅ ga Wur ni nañ àbu ahəᅅgaraba mis ya təməta ni e kisim ba, avi sifa ana tay : Wur gayəñ ni day avi sifa ana mis akada gayəñ ya awayay ni. ²² Nahkay day Bəᅅ ga Wur ni àgrafəña seriya kə mis a do : àvi njəda gani ana Wur gayəñ ni ti mēgrafəña seriya kə mis a. ²³ Àgray nahkay ti adaba awayay ti mis dek təhəᅅgrioru ahər a had ana Wur gayəñ ni akada ya ti təhəᅅgrioru ahər ana had ana Bəᅅ ga Wur ni. Maslaña ya ti àhəᅅgrioru ahər a had ana Wur ni do ni ti àhəᅅgrioru ahər a had ana Bəᅅ ga Wur ni do daya, adaba Wur ni ti Bəᅅjani àslərbiyu nañ.

²⁴ « Nəhi ana kəli nahəma, maslaña ya ti agəskabu pakama goro, afəki ahər ka Bay ya ti àslərbiyu nu ni, nañ àbu àna *sifa ya àndav day-day do ni. Melefit aməgəs nañ àna seriya do : kisim aməgri araña va do adaba nañ àbu àna sifa ya àndav day-day do ni àndava. ²⁵ Nəhi ana kəli nahəma, sarta nahañ àbu ara wudak, ay nihi ti èñjia àndava. Ka gani nani ti ndam ya nday məmətani ni etici dəᅅᅅu ga Wur ge Melefit. Nday ya ti ticia dəᅅᅅu gayəñ na ti atəᅅᅅət sifa ya àndav day-day do ni. ²⁶ Adaba mam, Bəᅅ ga Wur ni avi sifa gayəñ ana mis ; nahkay àvia njəda ana Wur gayəñ na ga məvi sifa gayəñ ana mis a daya. ²⁷ Àvia

njêda ana Wur gayarj ga magrafêja seriya kè mis a, adaba Wur gayarj ni ti narj *Wur ge Mis daya. ²⁸ Ma hini ya nêdêam ni ti àgri ejep ana kùli ba, adaba sarta àbu ara, sarta gani nani eminjia ti mis ya ti tàmêta, tâu e evid bu ni dek etici dêngu ga Wur ni. ²⁹ Eticia dêngu gayarj na ti, atahêraya e evid ni ba. Nday ya ti tàgra zlam sulumana ni atangaya ga mênget sifa ya àndav day-day do na, ay nday ya ti tàgudara zlam a ni atangaya ti tégês tay àna seriya. ³⁰ Nu ti nîslîki mægri zlam àna ahâr goro goroani koksah. Nagrafêja seriya kè mis a ti akada ge Melefit ya ahu ni. Seriya goro ya nagray ni seriya ge jiri, adaba nawayay magray ere ye ti ahâr goro awayay ni do. Nagray ti ere ye ti Bay ya ti àslêrbiyu nu ni awayay ni sawarj. »

Sedi ya tagrakia ka Yezu a ni

³¹ Yezu àhi ana tay keti : « Tamal nu nuani nagrakia sedi ka ahâr goro a ti, akal jiri do. ³² Ay agrakua sedi a ti maslarja nahanj : nêsêra sedi gayarj ya agrakua ni ti ge jiri. ³³ Lekulûm kêsêrumkiyoa mis ke Zerj a ; tôru tînjikiya ka narj a ti àgrakua sedi a. Sedi gayarj ya àgrakua ni ti ge jiri. ³⁴ Nu ti sedi ge mis ya tagrakua ni ti aranja gani goro do. Nêhi ma ge Zerj ana kùli ti adaba nawayay kêgêsumkabu. Kêgêsumkabá ti Melefit ahêngay kùli. ³⁵ Zerj ti akada ge cejgel ya têbefta, asladi mêlarj ana mis ni. Ka sarta nahanj bal ti kêmêrumva àna masladani gayarj na. ³⁶ Ay nu ti tûwi goro ya nagray ni agrakua sedi a. Sedi gani nani ti àtam ge Zerj ya àgrakua ni. Tûwi gani nani ti Bêj goro àvu ti nâgray ; agrakua sedi a, adafaki ti Bêj goro àslêrbiyu nu ededîj ni ti zlam gani nani. ³⁷ Bêj goro àslêrbiyu nu, narj nahanj àna ahâr gayarj day agrakua sedi a. Ay lekulûm ti kîcûm dêngu gayarj day-day ndo, kîpûm narj e eri vu day-day ndo daya. ³⁸ Kawayum mægêskabu pakama gayarj ti mânjêhadîvu ana kùli a ahâr bu do, adaba kêfumki ahâr ka Bay ya ti Bêjani àslêrbiyu narj ni do. ³⁹ Lekulûm kêmbrêjum mejerjey Wakita ge Melefit do, adaba kêhumi ana ahâr akêngêtum *sifa ya àndav day-day do ni ti àna narj. Ma ga wakita gani nani ti adêmkû ka nu, ⁴⁰ ay kawayum marana afa goro a ti nêvi sifa gani nani ana kùli do.

⁴¹ « Nawayay ti mis hihirîkeni àzlêbay nu do. ⁴² Ay nêsêra kùli a : nêsêra lekulûm ti kawayum Melefit àna hud bêlarj do. ⁴³ Nu nêra ti Bêj goro àslêrbiyu nu, ay lekulûm kawayum mægêskabu nu do. Tamal maslarja nahanj ara ga ahâr gayarj gayarjana ti, kêgêsumkabu narj. ⁴⁴ Lekulûm kêzlêbumvu e kidîj gekùli bu, ay Melefit narj bêlarj mâzlêbay kùli ti kawayum do. Nahkay ti kîslûmki mêfêku ahâr ti ahêmamam ?

⁴⁵ « Îjgay nu anacalki kùli ka zlam magudarani kè meleher ga Bêj goro ti kêhumi ana ahâr ba. Lekulûm kêgêsumkabu pakama ge Mûwiz ya àbêki ni, ay amacalki kùli ka zlam magudarani ni ti narj gani. ⁴⁶ Tamal kêgêsumkabá pakama ge Mûwiz na ededîj a ti akal kêfumku ahâr, adaba ma ge Mûwiz ya àbêki a wakita gayarj ni bu ni ti adêmkû ka nu. ⁴⁷ Ay tamal kêgêsumkabu ma ge Mûwiz ya àbêki ni do ni ti, akêgêsumkabu pakama goro ya ti nêhi ana kùli ni ti ahêmamam ? »

6

Yezu avi zlam mêzumani ana mis dêbu zlam
(Meciya 14.13-21 ; Mark 6.30-44 ; Luk 9.10-17)

¹ A vad nahanj Yezu ôru ke ledi ga dêluv Gelili. Têzalay dêluv gani nani dêluv Tiberiyat daya. ² Ka ya ti narj àbu akoru ni ti mis dal-dal tadêboru narj kêlêj, adaba tîpia gayarj ya àhêngaraba mis ya têbesey do na ti àgri ejep ana tay dal-dal. ³ Eslîni Yezu akaba ndam madêbay narj ni têcêliyu a hêma vu, tânjêhad. ⁴ Ka sarta gani nani wumêri ga ndam *Zêde ya têzalay *Pak ni ênjia wudak. ⁵ Nday têbu ka ahâr ga hêma nahkay ti Yezu àmênjoru mis dal-dal têbu têrêkia. Àra êpia tay a ti àhi ana Filip ahkado : « Mawayay mêvi zlam mêzumani ana mis nday hini ti, makoru mêsêkumîbiyu *dîpêj ana tay nihi ti eley ? » ⁶ Yezu àhi nahkay ti, awayay ahêlfêja eyu a, adaba narj àsêra ere ye ti ara agray na palam. ⁷ Filip àhêngrîfêj, àhi : « Ku tamal mêsêkumîbiyu dîpêj ana tay ge jik dîj dîj cû, misi ana tay gûzit gûzit nêngu ni èslîki ka tay do timey ! » ⁸ Bay madêbay narj nahanj slîmi gani Andre, wur ga mênj ga Simu Piyer, àhi : ⁹ « Wur nahanj nihi dîpêj ga manjabara têfêj zlam

akaba kilif cū, ay ti tēvi ana way bēlanjani way ? » ¹⁰ Eslini Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Humi ana mis ni t̄anjəhadā digus-gus. » Kuzir àbu eslini dal-dal, nahkay mis ni t̄anjəhadki. Mis zawalani ye eslini ni agray dəbu zlam. ¹¹ Yezu nakəŋ àhəl dipəŋ ni, àgri sūsi ana Melefit, èsekaba, mək t̄idi ana mis ni. Àra àhəla kilif na day àgray nahkay : mis ni dek t̄əzuma zlam na, t̄ərəha. ¹² Mis nakəŋ t̄ərəhkaba nahkay ti, Yezu àhi ana ndam madəbay naŋ ni ahkado : « Həlum mægəjəni gani, kəmbərənjumbu arəŋa gani gūzit ba. » ¹³ Nahkay t̄əhəlabā mægəjəni ge dipəŋ zlamani ya mis t̄əzum na, t̄ərəhvū hətək kru mahar cū àna naŋ.

¹⁴ Mis ni t̄ara t̄ipia zlam ga Yezu ya àgray na ti àgria ejep ana tay a, t̄ədəm : « Maslaŋa hini ti bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya t̄ədəm amara a duniya va na eədəŋ. * »

¹⁵ Eslini Yezu àsəra tara t̄əgəs naŋ ga njəda ti m̄iŋi bay gatay. Àra àsəra nahkay ti àsləkafəŋa kà tay a, àcəloru gwar ka mələŋ nahaŋ naŋ bēlanj.

Yezu asawadaki ka ahər ga dəluv
(*Meciyə* 14.22-33 ; *Mark* 6.45-52)

¹⁶ Məlakarawa àra ègia, ndam *madəbay Yezu ni t̄àhəraya kà gəvay ga dəluv ka sagdala. ¹⁷ Eslini t̄əcəliyu a *slalah ga yam vu, tawayay takoru ke ledi ga dəluv ni a Kafarnahum. Ka sarta gani nani mələŋ èd̄iza, Yezu àdi ahər ana tay faŋ ndo. Nday nakəŋ mək t̄àsləka. ¹⁸ Nday t̄əbu takoru nahkay ni ti aməd àkəzlabiyu ga njəda, àdaday dəluv ni. ¹⁹ Tàgaroru slalah ga yam gatay ni ezewəd kru kru zlam ahkay do ni agray kru kru muku. Eslini t̄ipioru Yezu naŋ àbu asawadakibiyu ka ahər ga dəluv ni, ahədakfəŋbiyu kà gəvay ga slalah ga yam gatay ni. T̄ara t̄ipia naŋ a ti t̄àgra aŋgwaz a dal-dal. ²⁰ Ay Yezu àhi ana tay : « Aŋgwaz àwər k̄uli ba, nu timey. » ²¹ Yezu nakəŋ àra àhia ana tay a nahkay ti, t̄əhi m̄əcəlaya a slalah ga yam ni va, ay t̄əsərki ti slalah ga yam gatay ni ènjəa ka mələŋ ya tawayay takoru na.

Yezu ti naŋ daf ya avay sifa ni

²² Hajəŋ gani mis dal-dalani ya ndam *madəbay Yezu t̄əmbərba tay ke ledi ga dəluv ni t̄əsərki ti *slalah ga yam ya ndam madəbay Yezu t̄àsləka àna naŋ a ni ti bēlanj, ndahaŋ t̄əbi. Mis ni t̄əsəra Yezu àcəliyu a slalah ga yam nani vu akaba ndam madəbay naŋ ni ndo ; t̄əsəra ndam madəbay Yezu ni t̄àsləka ka ahər gatay a cilij. ²³ Eslini slalah ga yam ndahaŋ t̄àsləkabiya a Tiberiyat a, t̄òru ka mələŋ ya ti Bay geli àgri sūsi ana Melefit, mis t̄əzum *dipəŋ ni. ²⁴ Mis ni t̄ara t̄əsəra Yezu naŋ àbi eslini bi, ndam madəbay naŋ ni day t̄àsləka nahəma, t̄əcəliyu a slalah ga yam ya ti t̄àsləkabiya a Tiberiyat a ni vu, mək t̄òru a Kafarnahum, t̄ədəboru Yezu.

²⁵ T̄òru t̄injəa ke ledi ga dəluv na ti, t̄ədi ahər ana Yezu nakəŋ mək t̄əhi : « Məsi, kàra ahalay hi a ti ananaw ? » ²⁶ Yezu àhəŋgarfəŋ, àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana k̄uli nahəma, k̄ipəma t̄əwi goro ya nagray, aŋri ejep ana mis na, ay ti kədəbum nu ti adaba nani do ; kədəbum nu ti adaba n̄əvia dipəŋ ana k̄uli a, k̄ərəhuma àna naŋ a palam. ²⁷ Kəgrum t̄əwi ga məŋgət zlam məzumani ya ti ezi ni ba, grum t̄əwi ti ga məŋgət zlam məzumani ya avi sifa ana mis, àndav dəy-dəy do ni sawaŋ. Zlam məzumani gani nani ti, anəvi ana k̄uli ti nu *Wur ge Mis cilij, adaba Bəŋ goro Melefit àvua divi gana, adafaki bay ya ti esliki magrani ti nu gani. »

²⁸ T̄ara t̄icia ma gayaŋ na ti t̄ihindifiŋa, t̄əhi : « Ti m̄àgray t̄əwi ge Melefit ya awayay ni ti magray mam ? » ²⁹ Yezu àhi ana tay ahkado : « T̄əwi ya ti Melefit awayay k̄əgrumi ni ti, awayay k̄əfumki ahər ka Bay ya ti àslərbiyu ni. » ³⁰ Nday nakəŋ t̄əhi : « Tamal kawayay ti m̄əfəkuk ahər ti, griaya zlam magray ejep ana leli a, ti m̄ipi. Kəgriaya mam ana leli a nihi a mam ? ³¹ Ata bəŋ ga bəŋ geli t̄əzumbiya *man a huđ ge gili ba, akada ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni : “Àvi dipəŋ ya ti àsləkabiya a huđ melefit ba ni ana tay, t̄əzuma.” † » ³² Yezu àhi ana tay : « Nəhi ana k̄uli nahəma, bay ya ti àvi dipəŋ ya àsləkabiya a huđ melefit ba ana k̄uli ni ti Məwiz do. Avi dipəŋ eədəŋ eədəŋeni ya

* 6:14 Mənjay Mimbiki 18.15. † 6:31 Mənjay Mahərana 16.4, 15 ; Limis 78.24.

aslækabiya e melefít ba ana kúli ti Baba. ³³ Adaba dipen ya Melefít avay nahəma, Bay ya àslækabiya a huđ melefít ba, avi sifa ana mis ga duniya ni. » ³⁴ Tàra tìcia ma gayan na ti təhi : « Məsi, vi dipen gani nani ana leli kəlavad ti ! »

³⁵ Yezu àhi ana tay : « Dipen ya ti avi sifa ana mis ni ti nu. Maslaña ya ti ara afa goro a ni ti ləwir aməwər nañ day-day do. Maslaña ya ti afəku ahàr ni ti yam amakad nañ day-day do. ³⁶ Ay nəhia ana kúli a àndava : Kìrəma nu a mək kəfumku ahàr do. ³⁷ Ndam ya ti Baba abu tay ni dek atara afa goro a. Maslaña ya ti ara afa goro a nahəma, anagarakaba nañ a day-day do. ³⁸ Adaba nàslækabiya e melefít ba ti ga magray ere ye ti nu nawayay ni do. Nàslækabiya ti ga magray ere ye ti Bay ya ti àslərbiyu nu ni awayay ni. ³⁹ Ere ye ti Bay ya ti àslərbiyu nu ni awayay ni ti nihi : awayay ti ndam ya ti nañ àbuvu tay a ahar vu ni ku bəlan gatay èjifua ba. Awayay ti ka mandav ga duniya ti nàhəngaraba tay e kisim ba. ⁴⁰ Iy nahkay, ere ye ti Baba awayay ni ti nihi : awayay ti ku way way do èpia Wur ge Melefít a, afəki ahàr ti məngət *sifa ya àndav day-day do ni. Ku tamal maslaña gani àməta nəngu ni, Baba awayay ti ka mandav ga duniya ti nàhəngaraba maslaña gani nana e kisim ba. »

⁴¹ Yezu àra àdəma ma na nahkay ti, ndam *Zəde təzlapaki e kidin gatay bu adaba àdəm nañ dipen ya àslækabiya a huđ melefít ba ni. ⁴² Tədəm ahkado : « Nañ Yezu wur ge Zəzef ni do waw ? Məsəra ata bəjana ata məjana ti, àdəm àslækabiya a huđ melefít ba ti ahəmamam ? » ⁴³ Eslini Yezu àhi ana tay : « Kàzlapumku e kidin gekúli bu va ba. ⁴⁴ Maslaña àbi esliki marana afa goro a bi, si tamal Baba nañ ya àslərbiyu nu ni àzəbiya nañ a kwa. Nahkay ti ka mandav ga duniya ti anahəngaraba maslaña gani nana e kisim ba. ⁴⁵ Ndam mahəngaray *pakama ge Melefít təkəki a wakita gatay bu nahkay hi : “Mis dek Melefít amacahi zlam ana tay.” † Nahkay ku way way do èciikia ma ga Baba na, àgəskabá zlam ya ti àcahi na ti, ara afa goro a. ⁴⁶ Ku nədəma nahkay nəngu ni, maslaña ya ti èpia Baba ni ti àbi. Maslaña ya èpia Baba Melefít a ni ti si Bay ya ti àslækabiya afa gana ni kwa.

⁴⁷ « Nəhi ana kúli nahəma, maslaña ya ti àfəkua ahàr a ni ti nañ àbu àna sifa ya àndav day-day do ni. ⁴⁸ Dipen ya ti avi sifa ana mis ni ti nu. ⁴⁹ Ata bənj ga bənj gekúli təzuma *man a huđ gili ba, nihi ti təmət ndo waw ? ⁵⁰ Ay dipen ya aslækabiya a huđ melefít ba ni ti maslaña ya ti àzuma nahəma àmət day-day do. ⁵¹ Dipen ya àslækabiya a huđ melefít ba, nañ àbu àna sifa ni ti nu. Maslaña ya ti àzuma dipen nana ti àmət day-day do. Dipen ya ti anəvi ni ti aslu ga vu goro. Anavay ti mis ga duniya dek təngət sifa àna nañ. »

⁵² Ndam Zəde ni tàra tìcia ma ga Yezu na ti tələgavakivu, tədəm : « Maslaña hini àdəm avi aslu ga vu gayan ana leli mahəpəd ti ahəmamam ? » ⁵³ Yezu àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kúli nahəma, tamal kàhəpədum aslu ga vu ga Wur ge Mis akaba kism mimiz ga vu gayan ndo ni ti, sifa aməniviyu ana kúli bi. ⁵⁴ Maslaña ya ti ahəpəd aslu ga vu goro akaba esi mimiz ga vu goro ni ti, nañ àbu àna sifa ya àndav day-day do ni ; ka mandav ga duniya anəhəngaraba nañ e kisim ba. ⁵⁵ Adaba zlam məzumani ededineni ti aslu ga vu goro, zlam miseni ededineni ti mimiz ga vu goro. ⁵⁶ Maslaña ya ti ahəpəd aslu ga vu goro akaba esi mimiz ga vu goro nahəma, anjəhad akaba nu akada mis bəlan, nu day nanjəhad akaba nañ akada mis bəlan. ⁵⁷ Baba àslərbiya nu a ; nañ ti nañ àbu àna sifa. Nu day nəbu àna sifa azuhva nañ. Nahkay maslaña ya ti ahəpəd nu ni ti nañ àbu àna sifa azuhva nu. ⁵⁸ Dipen ya ti àslækabiya a huđ melefít ba ni ti nu gani. Dipen gani nani ti akada ga ata bənj ga bənj gekúli ya təzum mək təmət ni do. Dipen gani nani ti maslaña ya ti àzuma ni ti, nañ àbu àna sifa ga kanğay-kanğayani. » ⁵⁹ Yezu àdəm ma hini ti ka ya ti nañ a Kafarnahum, acahi zlam ana mis a ahay ga *mahəngalavù Melefít bu ni.

Məmbəranum məfəki ahàr geli ka Yezu ba

⁶⁰ Ndam ya tadəbay Yezu ni tàra tìcia ma gayan na ti, mis kay e kidin gatay bu tədəm ahkado : « Ma hini zləzlada àsabay ; way esliki məgəskabani way ? » ⁶¹ Yezu àra àsəra ndam ya tadəbay nañ ni təbu təzlapaki nahkay ti, àhi ana tay ahkado : « Ma goro ya nədəm ni awəri bəruv ana kúli aw ? ⁶² Ay tamal ekipəm nu *Wur ge Mis nəbu nəcəloru

† 6:45 Mənjay Izayi 54.13.

ka melaŋ ya ti nu nàbiyu ahaslani ni ti akədəmum mam ? ⁶³ Avi sifa ana mis ti *Məsuf ge Melefit. Aslu ga vu ge mis ni ti ni zlam masakani. Ma goro ya nàhi ana kuli dek ni ti Məsuf ge Melefit avi sifa ana kuli àna naŋ. ⁶⁴ Ay mis ndahaŋ təbu e kidiŋ gekuli bu təfəku ahàr do. » Yezu àdəm nahkay ti adaba kwa ka mənjàki ge təwi gayaŋ àsəra ndam ya təfəki ahàr do akaba maslaŋa ya ti aməsəkumoru naŋ na àndava. ⁶⁵ Àhi ana tay keti : « Nàhi ana kuli, maslaŋa àbi esliki marana afa goro a bi, si Baba àvia njəda gana kwa ti, nahkay. »

⁶⁶ Kwa ka sarta gani nani ndam ya tadəbay Yezu ni dal-dal tàsləkafəŋa, təmbərəŋ mađəbay naŋ. ⁶⁷ Nahkay Yezu àhi ana ndam mađəbay naŋ kru mahar cəeni ni ahkado : « Lekuləm day kawayum məsləkumfuana waw ? » ⁶⁸ Simu Piyer àhəŋgrifəŋ, àhi : « Bay geli, məsləkafuka ti makoru afa ga way, way geli nahaŋ àbu way ? Pakama gayak ya kədəm ni avi sifa ya àndav day-day do ni ana mis. ⁶⁹ Məbu məfəkuk ahàr, məsəra nak ti Bay *njəlatani ya Melefit àslərbuyu ni. » ⁷⁰ Yezu àhi ana tay ahkado : « Lekuləm kru mahar cəeni ni ti, nu nədaba kuli a do waw ? Ay bəlaŋ gekuli ti araŋa jəbədani. » ⁷¹ Àdəm nahkay ti, àdəmki ka Zudas wur ga Simu Iskariyot, naŋ bəlaŋ e kidiŋ gatay nday kru mahar cəeni ni bu ; aməsəkumoru naŋ ti naŋ.

7

Bəza ga məŋ ga Yezu təfəki ahàr ka Yezu do

¹ Yezu àra àdəma nahkay ti àsawadəy a kəsa ndahaŋ bu ka had *Gelili. Àwayay moroni ka had *Zude do, adaba gəđəkani ga ndam *Zude tawayay mađə naŋ. ² Ka sarta gani nani wuməri ge mivicey ahay ga ndam Zude ni ènjia wudak. * ³ Nahkay bəza ga məŋ ga Yezu təhi ana Yezu ahkado : « Sləka ahalay a, ru ka had Zude, ti ku eslini day ndam ya tadəbay kur ni tōru tīpi təwi gayak ya kagraŋ ni. ⁴ Adaba tamal mis awayay mis təsər naŋ ti, àgray zlam akal-akal do. Tamal kagraŋ təwi ni nahkay ti, ŋgazlaya ahàr gayak kə meleher ge mis a dek, ti tīpi kur. » ⁵ Bəza ga məŋani təhi nahkay ti adaba nday day təfəki ahàr ndo. ⁶ Yezu àhi ana tay ahkado : « Sarta gani goro ènjia faŋ ndo. Lekuləm ti sarta gani gekuli àbi ; ku ananaw kədəgum tata. ⁷ Lekuləm ti mis ga duniya tizirey kuli koksah ; nu ti tizirey nu adaba nəbu nəhi ana tay zlam ya ti tagray ni ti zlam magədavani. ⁸ Lekuləm ti dəgum ka wuməri ni. Nu ti nìnjioru ka wuməri gani nani do, adaba sarta gani goro ènjia faŋ ndo. » ⁹ Yezu nakəŋ àra àhia ma nana ana tay a nahkay ti, ànjəhad ka had Gelili zlam gayaŋ.

Pakama ga Yezu ya àdəm ka sarta ga wuməri ge mivicey ahay ni

¹⁰ Bəza ga məŋani tàra tādəgoru ka wuməri ni ti Yezu nakəŋ day òru. Òru ti àŋgazlivu ana mis ndo, awayay ti tīpi naŋ ba. ¹¹ Mis təcakalava ga magray wuməri na ti, gəđəkani ga ndam *Zude ni tādəbay Yezu, tədəm : « Naŋ neley ? » ¹² Mis dal-dalani ni təbu təzlapaki dal-dal ; mis ndahaŋ tədəm : « Naŋ mis sulumani. » Mis ndahaŋ ti ni tədəm : « Aha, naŋ mis sulumani do, agosay mis sawaŋ. » ¹³ Ay maslaŋa àbi azlapaki vay-vay bi, adaba tagrafəŋa aŋgwaz kà gəđəkani ga ndam Zude a.

¹⁴ Tàra təcəkaba vad ga wuməri na kala-kala ti, Yezu àhuriyu a dalaka ga *ahay gəđəkani ge Melefit ni vu mək ànjəki ka macahi zlam ana mis. ¹⁵ Pakama gayaŋ ya àdəm ni àgri ejep ana ndam Zude, tədəm : « Naŋ hini èjəŋgey ndo ni ti, àsəra zlam a ti ahəmamam ? » ¹⁶ Eslini Yezu àhi ana tay : « Zlam goro ya ti nəcahi ana kuli ni ti goro goroani do ; ga Bay ya ti àslərbuyu nu ni. ¹⁷ Pakama goro ya ti nədəm ni ge Melefit tək goro goroani aw ti, tamal maslaŋa awayay agray ere ye ti Melefit awayay ni ti aməsərkaba. ¹⁸ Maslaŋa ya ti ahi ma gayaŋ gayaŋani ana mis nahəma, awayay ti mis təzləbay naŋ. Ay maslaŋa ya ti agray təwi ti mis təzləbay Bay ya ti àslərbuyu naŋ ni ti adəm ma ge jiri, àsəkad malfada do simiteni. ¹⁹ Məwiz àdəfiki *Divi ge Melefit ana kuli ndo waw ? Ay e kidiŋ gekuli bu maslaŋa bəlaŋ àbi agəskabu ma gani bi timey ! Kawayum mijin nu ti,

* 7:2 Wuməri ge mivicey ahay : mənjay Levi 23.34-36 ; Mimbiki 16.23.

nàgudar mam ? » ²⁰ Mis dal-dalani ni tèhi ahkado : « Araña agray kur aw ? Way awayay mijij kur way ? »

²¹ Eslini Yezu àhi ana tay : « Nàgra tawi a bəlañ mək àgria ejep ana kuli a dek. ²² Ku ka fat məpəsabana *kikelumi kudi ana bəza, adaba Məwiz àhi ana kuli kikelum. Ay ànjəki ke mekeli kudi ana bəza ti Məwiz do ; tənjàki enji ti ata bəñ ga bəñ gekuli. ²³ Kikelumi kudi ana bəza ka fat məpəsabana, kədəmum àgudar Divi ge Melefit ya ti Məwiz àvi ana kuli ni do. Nahkay ti nu nàhəngaraba mis a jiguriña ka fat məpəsabana ti, kəzumumku bəruv ti kamam ? ²⁴ Kacalumki nu ka zlam magudarani ti mənjàd majalaki ahàr. Kəgrum nahkay va ba ; wudaka kədəmum ma nahəma, jalumkia ahàr a lala day. »

Yezu ti nañ Bay gəđakani ya amara ni aw ?

²⁵ Ndam Zeruzalem ndahañ təđəm ahkado : « Hini hi maslaña ya ti tadəbay nañ, tawayay takad nañ ni do aw ? ²⁶ Mənjumki : nañ àbu azlapay vay-vay kè meleher ge mis dek, day təhi ma ga araña do ni. Gəđakani geli təsəra nañ *Krist *Bay gəđakani ya amara ni edediñ a waw ? ²⁷ Ay Bay gəđakani ya amara ni eminjia ti mis atəsər mələñ gayañ ya ti àsləkabiya ni do. Maslaña hini ti leli məsəra mələñ gayañ ya ti àsləkabiya na. »

²⁸ Yezu nañ àbu acahi zlam ana mis a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu, àhi ana tay kay kay, àdəm : « Kəsəruma nu a waw ? Kəsəruma mələñ ya ti nàsləkabiya na edediñ a waw ? Nu nuani nàra àna ahàr goro goroana do. Ay Bay ya ti àslərbiyu nu ni ti nañ jireni. Lekulum ti kəsərum nañ do. ²⁹ Nu ti nəsəra nañ a, adaba nàsləkabiya afa gana ; àslərbiyu nu ti nañ. »

³⁰ Yezu àra àdəma ma nahkay ti nday nakəñ tawayay təgəs nañ. Ay ti maslaña èsliki minjifiñeni do, adaba sarta gani gayañ ènjia fañ ndo. ³¹ E kidiñ ge mis dal-dalani ni bu mis kay təvu, təfəkia ahàr a, təđəm ahkado : « Ka ya ti Krist Bay gəđakani ya amara ni eminjia ni ti, amagrañ zlam məgri ejep ana mis amatam ga maslaña hini ya ti agray ni aw ? »

³² Ndam *Feriziyen tàra ticia ma ge mis dal-dalani ya təđəmki ka Yezu e kidiñ gatay bu na ti, təhi ma gani ana gəđakani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni, mək nday nakəñ təslərbiyu ndam slewja ga məgəs Yezu. ³³ Eslini Yezu àdəm ahkado : « Ananjəhad akaba kuli vad kay do ; kələñ gani anəngoru afa ga Bay ya ti àslərbiyu nu ni. ³⁴ Akədəbum nu, ay ti akədumu ahàr do, adaba ekislumki moroni ka mələñ goro ya ti anoru ni do. » ³⁵ Ndam *Zude təzlapay e kidiñ gatay bu, təđəm ahkado : « Àdəm amədi ahàr do ni ti, amoru ti eley ? Bi amoru afa ga ndam geli ya tanjəhadkabu akaba ndam ya ti nday ndam Zude do ni, bi amacahi zlam ana ndam ya ti nday ndam Zude do ni tək ? ³⁶ Ma gayañ ya àdəm : “Akədəbum nu, ay ti akədumu ahàr do, adaba ekislumki moroni ka mələñ goro ya ti anoru ni do” ni ti, awayay adəm mam ? »

Yam ya avay sifa ni

³⁷ Ka fat ya ti tindeveriñ wuməri ni tagray wuməri àtam ga vad nday ndahañ ni. Ka fat nani Yezu ècik jik, àhi ana mis ni kay kay, àdəm : « Tamal maslaña yam akada nañ a ti, màra afa goro a, mîsi. ³⁸ Maslaña ya ti afəku ahàr ni ti, Melefit àdəm a Wakita gayañ ni bu : “Yam ya avay sifa ni aməngəzaya a vu ga maslaña gani nani ba akada ga yam ya ti akoru a zalaka vu ni.” † » ³⁹ Yezu àdəm nahkay ti àdəmki ma ka *Məsuf ge Melefit, adaba amara məvi ana ndam ya ti təfəki ahàr ni. Ka sarta gani nani ti àvi ana tay fañ ndo, adaba àngoru a mələñ masladani ge Melefit ni vu fañ ndo.

Mis ndahañ təgəskabu Yezu do

⁴⁰ Mis dal-dalani ni tàra ticia ma ga Yezu ya àdəm na ti, mis ndahañ e kidiñ gatay bu təđəm : « Maslaña hini ti bay mahəngaray *pakama ge Melefit ya ti Məwiz àdəm amara ni edediñ. ‡ » ⁴¹ Mis ndahañ təđəm : « Nañ *Krist *Bay gəđakani ya amara ni. » Mis ndahañ ti ni təđəm : « Ay Krist Bay gəđakani ya amara ni nañ mis ga had *Gelili aw ? ⁴² Adaba

† 7:38 Mənjay Ezekiyel 47.1 ; Zakari 14.8. ‡ 7:40 Mənjay Mimbiki 18.15.

Melefit àdām a Wakita gayaŋ ni bu Bay gəđakani ya amara ni ti naŋ wur huđ ge Devit. Naŋ ti zal Betlehem, naŋ ga kəsa ge Devit. § »⁴³ Nahkay mis dal-dalani ni ticirvu azuhva Yezu. ⁴⁴ Eslini mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu təđəm si təgəs naŋ kwa. Ay ti maslaŋa àbi ènjifiŋ bi.

⁴⁵ Ndam slewja ni tàra tàsləkabiya ti, gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam *Feriziyen ni təhi ana tay ahkado : « Kəgəsumbiyu naŋ ndo ni ti kamam ? » ⁴⁶ Ndam slewja ni təhəŋgrifəŋ ana tay, təhi ana tay ahkado : « Maslaŋa đay-đay àbi adəm ma akada gayaŋ ni bi. » ⁴⁷ Ndam Feriziyen ni təhi ana tay ahkado : « Lekuləm day àgosa kuli a zla do waw ? ⁴⁸ E kidiŋ ga gəđakani geli bu ahkay do ni e kidiŋ ga ndam Feriziyen bu ni ti, maslaŋa àbu àfəkia ahàr ka maslaŋa nana waw ? ⁴⁹ Ndam ya ti təfəki ahàr ka maslaŋa nani ti, nday ya ti təsər *Divi ge Melefit ya ti Məwiz àbəki ni do ni. Ay nday nani ti Melefit etikwesla tay a. »

⁵⁰ Ay Nikodem naŋ ya ti àrəkioru ka Yezu ga məlavad a vad nahaŋ ni, naŋ àkibu ka tay eslini, àhi ana tay ahkado : ⁵¹ « E Divi ge Melefit ya Məwiz àbiki ana leli ni bu ni ti, mìsliki magrafəŋa seriya kə mis a do, si tamal mificiŋa ma akaba məsəra ere ye ti àgray na kwa. » ⁵² Nday nakəŋ təhi ahkado : « Nak day, nak zal Gelili zla tək ? Jengey Wakita ge Melefit ni nahəma, akəsər zal Gelili àbi ahəŋgaray pakama ge Melefit bi. » [⁵³ Kələŋ gani ti, mis ya ti eslini ni ku way way do gatay àsləka, òru a magam gayaŋ, *

8

¹ Yezu ti ni àcəloru ka həma *Oliviyə ni.

Wal hala

² Hajəŋ gani ge dœni nahəma, Yezu nakəŋ àŋgoru a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni vu. Òru ènjəa ti mis ya ti eslini ni đək tərəkia. Nahkay naŋ nakəŋ ànjəhad digəs, acahi zlam ana tay. ³ Naŋ àbu acahi zlam ni ana tay nahkay ti, ndam *məsər Wakita ge Melefit akaba ndam *Feriziyen təzəbiyu wal nahaŋ, təfəkad naŋ kə meleher ge mis ni đək. Wal nani ti tədi ahàr naŋ àbu agray hala. ⁴ Tàra təfəkada naŋ a ti təhi ana Yezu ahkado : « Məsi, wal hini ti təcəkia naŋ ka magray hala. ⁵ Məwiz àbəki ma gani e *Divi ge Melefit bu, àhi ana leli mizligi wal hala akada hini àna akur, məkad. Ay nak ti, kəđəm mam ? » ⁶ Təhi nahkay ti tawayay təhəlfəŋa eyə a, ti təcalki naŋ ka zlam magudarani. Ay Yezu nakəŋ àzəgad ahàr jer mək àbəki zlam ka had àna weleher. ⁷ Nday nakəŋ təmbrəŋ mihindifiŋa ma na kà Yezu a ndo, nahkay Yezu èzefteba ahàr a mək àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti e kidiŋ gekuli bu àgudar zlam đay-đay ndo ni ti mizligi wal ni enji. » ⁸ Àra àhia ma ana tay a nahkay ti, àzəgad ahàr mək àbəki zlam ka had keti. ⁹ Tàra ticia ma ga Yezu ya àhi ana tay na ti tàsləka bəlaŋ àna bəlaŋ. Medewél tàsləka enji a. Nahkay wal ni àgəjəni naŋ bəlaŋ kə meleher ga Yezu ciliŋ. ¹⁰ Yezu àra èzefteba ahàr a ti àhi ana wal ni ahkado : « Mis nakəŋ nday eley ? Maslaŋa ya ti adəm təkad kur ni ti àbu waw ? » ¹¹ Wal ni àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Maslaŋa àbi, Bay goro ni. » Mək Yezu àhi : « Nu day ŋgay təkad kur ti nəđəm do. Sləka, ay ti kəgudar zlam đay-đay va ba. »]

Yezu naŋ Bay ya ti asladi məlaŋ ana mis ni

¹² Yezu àhi ana mis ni keti : « Nu ti bay ya ti asladi məlaŋ ana mis ni. Maslaŋa ya ti adəbay nu nahəma, anəsladi məlaŋ, nahkay Melefit aməvi sifa. Ay maslaŋa ya ti adəbay nu do ni ti amanjəhad a məlaŋ ziŋ-ziŋeni bu. » ¹³ Eslini ndam *Feriziyen ndahaŋ təhi ahkado : « Kagrakia sedi a ka ahàr gayak gayakana ti, ma gayak ni ma masakani. » ¹⁴ Yezu àhi ana tay ahkado : « Ku nəbu nagrakia sedi a ka ahàr goro goroana nəŋgu ni, ma goro ya nəđəm ni ma ge jiri, ma masakani do. Adaba nəsəra məlaŋ ya nàsləkabiya na akaba məlaŋ ya nakoru na. Ay lekuləm ti kəsərum məlaŋ ya nàsləkabiya na akaba məlaŋ ya nakoru

§ 7:42 Mənjay 2 Semiyel 7.12 ; Mise 5.1. * 7:53 Zerj 7.53–8.11 ti àbi a wakita ge Zerj ya təbəkə enji ni bu bi. A wakita ndahaŋ bu ni ti àbu məbəkiani ka məlaŋ nahaŋ. Nahkay ti məsəra pakama hini ti Zerj àbəkə ka məlaŋ hini do. Ku tamal nahkay nəŋgu ni ndam məsər zlam təđəm pakama hini ti àgrava edediŋ a.

ni do. ¹⁵ Lekulùm kədəmum mis àgudara zlam a ti kajalum ahàr akada ge mis hihiriken ni. Ay nu nədəm mis àgudara zlam a ti nəjalay nahkay do. ¹⁶ Ku tamal nagrafəŋja seriya kè mis a nəŋgu ni seriya goro ni ge jiri, adaba nagray ti nu bəlaŋ do ; Baba goro naŋ ya àslərbiyu nu ni naŋ àbu akaba nu. ¹⁷ Àbu məbəkiani e *Divi ge Melefit ya Məwiz àbiki ana kuli ni bu nahkay hi : “Tamal mis cə tagray sedi, tədəm ere gani jiri ti, ma gatay ni jiri edediŋ.” * ¹⁸ Nu nagrakia sedi a ka ahàr goro goroana. Baba naŋ ya àslərbiyu nu ni day agrakua sedi a. » ¹⁹ Eslini təhi ana Yezu ahkado : « Buk gani naŋ eley ? » Yezu nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Nu tekeđi kəsərum nu nu way do ni ti, kəsərum Baba do daya. Tamal kəsəruma nu a ti amal kəsəruma Baba daya. »

²⁰ Yezu àdəm ma hini ti ka ya ti naŋ àbu acahi zlam ana mis a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu ni, naŋ kà gəvay ga zlam ya təbiviyyu sədaga ana Melefit ni. Ay ti maslaŋa əsliki məgəs naŋ ndo adaba sarta gayəŋ ənjiyyu faŋ ndo.

« *Kisləmki mədəgumani ka mələŋ ya nakoru ni koksah* »

²¹ Yezu àhi ana tay keti : « Nu ti nasləka. Lekulùm akədəbum nu, ay ti akəmbərəŋum zlam magudarani gekuli ni do, nahkay akəmətum zlam gekuli. Adaba kisləmki mədəgumani ka mələŋ ya nakoru ni koksah. » ²² Eslini ndam *Zude tədəm e kidiŋ gatay bu ahkado : « Àdəm “Kisləmki mədəgumani ka mələŋ ya nakoru ni koksah” ni ti, awayay akad ahàr gayəŋ gayəŋani zla tək ? » ²³ Eslini Yezu nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Lekulùm ti mis ya ka had, nu ti mis ya àsləkabiya agavəla ni. Lekulùm ti ndam ga *duniya, nu ti nu mis ga duniya do. ²⁴ Nəhi ana kuli akəmbərəŋum zlam magudarani gekuli do, akəmətum ti azuhva nani. Nahkay ti ahàr àdəm kəfumku ahàr, kəsərum nu gani, nu nəbu. Do ni ti akəmbərəŋum zlam magudarani gekuli ni do, akəmətum edediŋ. » ²⁵ Nahkay nday nakəŋ təhi : « Nak way ? » Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Kwa ka mənəkəni ga zlapay goro ni nəhia ana kuli a, nədəm nu gani. ²⁶ Nu nəbu àna zlam kay ga mədəmkiani ke kuli ga məgəs kuli àna seriya. Ay ma goro ya nəhi ana ndam ga duniya ni ti, ma ga Bay ya àslərbiyu nu àhu ni ciliŋ. Naŋ ti naŋ jireni. »

²⁷ Yezu àra àhia ma na ana tay a nahkay ti ŋgay àdəmki ma ka Bəŋani ti, nday təsər ndo. ²⁸ Nahkay Yezu àhi ana tay ahkado : « Ka fat ya ti akəzumoya *Wur ge Mis agavəla ti, † akəsərum nu ti nu gani, nu nəbu. Eslini akəsərum zlam ya ti nagray ni dek ti nu nuani nagray ga ahàr goro do. Ma ya ti nədəm ni ti ma ga Baba ya àcahu ni ciliŋ. ²⁹ Bay ya ti àslərbiyu nu ni naŋ àbu akaba nu, àmbərəŋ nu ga ahàr goro ndo ; adaba nu nəbu nagray zlam ya ti àbələfəŋ ni kələvad. » ³⁰ Ka ya ti Yezu naŋ àbu adəm ma ni nahkay ti, mis dal-dal təfəki ahàr.

Maslaŋa ya ti agudar zlam ti naŋ evidi ga zlam magudarani

³¹ Eslini Yezu àhi ana ndam *Zude ya təfəkia ahàr a ni ahkado : « Tamal kəgəsəmkabə ma goro ya nəhi ana kuli na lala, kəmbərəŋum do ni ti, kigum ndam madəbay nu edediŋ edediŋena. ³² Akəsərum jiri, nahkay ti ekigum lekulùm evidi va do. » ³³ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Leli bəza hud ga Abraham. Day-đay leli miği evidi ga maslaŋa ndo ni ti, kədəm mara miği leli evidi va do ni ti ahəmamam ? » ³⁴ Yezu àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kuli nahəma, maslaŋa ya ti agudar zlam ti naŋ evidi ga zlam magudarani. ³⁵ Nədəm nahəma, evidi ti day-đay tacalkivu naŋ ke mis ga hud ahay do. Ay wur ga bay ahay ti ku ananaw naŋ wur ga hud ahay zlam gayəŋ. ³⁶ Tamal Wur ge Melefit àmbaya kuli e evidi ba ti, kigum lekulùm evidi va do edediŋ. ³⁷ Nəsəra lekulùm ti bəza hud ga Abraham. Ay ti kawayum kəkadum nu, adaba kawayum məgəsəmkabu pakama goro do. ³⁸ Nu ti nədəm ere ye ti Baba àdəfuki ni ; lekuli ti ni kəgrum ere ye ti bəŋ gekuli àhi ana kuli ni. » ³⁹ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Bəŋ geli ti Abraham timey. » Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Tamal lekulùm bəza ga Abraham ti akal kəgrum təwi akada ga Abraham ya àgray ni. ⁴⁰ Nu nəbu nəhi ma ge jiri ya Melefit àhu ni ana kuli, ay nihi ti

* 8:17 Məŋjay Mimbiki 17.6 ; 19.15. † 8:28 Yezu àdəm : « Akəzumoya Wur ge Mis agavəla » ti adəmki ma ka madarfəŋ naŋ kà təndal.

kawayum kəkadum nu sawaŋ. Abraham àgray nahkay ndo timey ! ⁴¹ Lekuləm ti kəgrum tūwi akada ga bəŋ gekuli ya agray ni. » Nday nakəŋ təhi : « Leli ti leli bəza məva do. Melefit naŋ bəlaŋ naŋ Bəŋ geli. Bəŋ geli nahaŋ àbi. »

⁴² Yezu àhi ana tay ahkado : « Tamal ti Melefit naŋ bəŋ gekuli edediŋ ti amal kawayum nu, adaba nàsləkabiya afa gana nàra afa gekuli a. Nu nàra ti àna ahàr goro goroani do ; naŋ àslərbiyu nu. ⁴³ Kicəm ma goro ya nəhi ana kuli ni do ni ti kamam ? Kicəm do ni ti adaba kisləmki məbi slimi ana ma goro ya nəhi ana kuli ni do. ⁴⁴ Lekuləm bəŋ gekuli ti *Seteni. Kawayum kəgrum ti tūwi ga bəŋ gekuli gani ya awayay ni. Kwa ahaslani naŋ àbu abazl mis zlam gayaŋ, day-day àdəm ma ge jiri ndo, adaba jiri gayaŋ àbi. Masəkaf malfada ti tūwi gayaŋ, adaba naŋ bay masəkaf malfada, naŋ bəŋ gani daya. ⁴⁵ Ay nu ti nədəm ma ge jiri, nahkay ti kawayum məgəsumkabu ma goro ya nəhi ana kuli ni do. ⁴⁶ Way esliki madafaya zlam a ti, adəm nu nagudar ni way ? Ay tamal ma goro ya nədəm ni dek jiri ti, kawayum məgəsumkabani do ni ti kamam ? ⁴⁷ Mis ge Melefit ti abi slimi ana ma ge Melefit, ay lekuləm ti lekuli ndam ge Melefit do. Kawayum məbumi slimi ana ma gayaŋ do ni ti azuhva nani. »

Kwa ka ya tiwi Abraham faŋ ndo ni, Yezu naŋ àbu àndava

⁴⁸ Ndam *Zude ni təhi ana Yezu ahkado : « Mədəm nak zal Samari, seteni ànukviyu a ahàr vu ti, ma geli ni jiri edediŋ. » ⁴⁹ Yezu àhi ana tay : « Seteni ànuviyu bi. Zlam goro ya nagray ni ti ga mazləbay Baba goro sawaŋ. Lekuləm ti ni kanjakum nu, kəbumku mimili. ⁵⁰ Nu ti ŋgay mis tàzləbay nu kwa ti nədəm do. Ay Maslaŋa àbu bəlaŋ awayay ti tàzləbay nu, naŋ gani agray seriya ge jiri daya. ⁵¹ Nəhi ana kuli nahəma, maslaŋa ya ti àgəskabá ma goro na ti aməmət day-day do. »

⁵² Nahkay ndam Zude nakəŋ təhi ahkado : « Nihi ti məsəra seteni ànukviyu a ahàr bu edediŋ zla ! Abraham àməta, ndam məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis day təməta, ay nak kədəm tamal maslaŋa àgəskabá ma gayak na ti amət day-day do ni ti ahəmamam ? ⁵³ Bəŋ geli Abraham tekeđi àməta ti, nak kətam naŋ aw ? Ndam məhəŋgri pakama ge Melefit ana mis ni day təməta, ay nak ti kədəm nak way ? » ⁵⁴ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Tamal nu nuani nazləbay ahàr goro ti, mazləbavani nani egi zlam masakani. Bay ya ti azləbay nu ni ti Baba naŋ ya ti kədəmum naŋ Melefit gekuli ni. ⁵⁵ Lekuləm kəsərum naŋ do, ay nu ti nəsəra naŋ a. Tamal nədəm nəsəra naŋ do ni ti, nasəkaf malfada akada gekuli ni. Nu nəsəra naŋ a, nəbu nəgəskabu ma gayaŋ daya. ⁵⁶ Bəŋ gekuli Abraham àmərva adaba àsəra emipi sarta ga marana goro a. Èpia, mək àmərva àna naŋ a àkiva. » ⁵⁷ Eslini ndam Zude ni təhi ahkado : « Nak kəzum vi kru kru zlam ndo ni ti, kədəm kipiā Abraham a ti ahəmamam ? » ⁵⁸ Yezu àhi ana tay ahkado : « Nəhi ana kuli nahəma, kwa ka ya ti tiwi Abraham faŋ ndo nəŋgu ni, nu gani, nu nəbu àndava. » ⁵⁹ Yezu àra àdəma nahkay ti nday nakəŋ təhəl akur ge mizligi naŋ àna naŋ. Ay ti Yezu àbu e kidiŋ ge mis bu mək àsləka a məlaŋ ga *ahay gəđakani ge Melefit ni ba, àhəraya e mite va.

9

Yezu ahəŋgaraba zal wuluf nahaŋ a

¹ Ka ya ti Yezu naŋ àbu akoru e divi bu akaba ndam madəbay naŋ ni ti èpi zal wuluf nahaŋ. Maslaŋa gani nani ti tiweya naŋ wulufana. ² Eslini ndam madəbay naŋ ni təhi ahkado : « Məsi, maslaŋa hini tiweya naŋ wulufana ti, way àgudar zlam way ? Àgudar zlam ti naŋ tək, day ti ata bəbəŋani tàgudar aw ? » ³ Yezu àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Tiweya naŋ wulufana ti azuhva àgudara zlam a ahkay do ni ata bəŋani tàgudara zlam a palam do. Tiwi naŋ nahkay ti, Melefit awayay ti mis tīpi njəda gayaŋ àna maslaŋa hini. ⁴ Nihi məlaŋ maslani ti ahàr àdəm məgrum tūwi ga Bay ya àslərbiyu nu ni. Məlavaf egi wudak, nahkay ti maslaŋa emisliki magray tūwi ni koksah. ⁵ Ka ya ti nu nəbu a duniya bu mba ni ti nəsladi məlaŋ ana mis. » ⁶ Àra àdəma nahkay ti ètiferu esliḃ a had, àgraya elibisl àna esliḃ gayaŋ na mək àgriki ke eri ana zal wuluf ni. ⁷ Àhi ana zal wuluf ni ahkado : « Ru kàbaray eri a dəluf Siləwe ni bu. » Siləwe ti awayay adəmvaba

« Məslərani. » Zal wuluf nakəŋ òru àbaray eri ni. Àra àbara eri na ti epi divi, mək àsləka, òru a magam.

⁸ Ndam mahay gayaŋ akaba ndam ya təbu tipi naŋ ahaslani naŋ àbu ahəŋgalay zlam ni təðəm ahkado : « Maslaŋa hini ti naŋ ya ti kəlavad anjəhad digusa, ahəŋgalay zlam ni do aw ? » ⁹ Mis ndahaŋ təðəm : « Naŋ. » Mis ndahaŋ ti ni təðəm : « Naŋ do, təzavu ciliŋ. » Mək naŋ nakəŋ àdəm : « Nu gani timey ! » ¹⁰ Eslini nday nakəŋ təhi ahkado : « Kipi divi nahkay ti, mam àgrakukvu mam ? » ¹¹ Naŋ nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti təzalay naŋ Yezu ni àgraya eliβisl a, àgruki ke eri mək àhu ahkado : “Ru kàbaray eri a dəluv Siləwe ni bu.” Nu nakəŋ mək nòru. Nòru nàbara ti nipi divi huya. » ¹² Nday nakəŋ təhi : « Maslaŋa gani nani naŋ eley ? » Àhi ana tay : « Nəsər do. »

Ndam Feriziyəŋ tihindifiŋa ma kà zal wuluf na

¹³ Təzoru maslaŋa ya ti ahaslani naŋ wulufani ni afa ga ndam *Feriziyəŋ. ¹⁴ Yezu àgraya eliβisl a, àgriki ana zal wuluf ni mək àhəlikaba eri na ti ka fat məpəsabana. ¹⁵ Tòru tìnjəa àna naŋ a ti, ndam Feriziyəŋ ni day tihindifiŋa, təhi : « Nihi kipi divi ti, mam àgrakukvu mam ? » Naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa gani nani àgruki eliβisl ke eri, nàbaray eri mək nipi divi huya. » ¹⁶ E kidiŋ ga ndam Feriziyəŋ ni bu mis ndahaŋ təðəm : « Ku way məgray ere hini way nəŋgu ni, maslaŋa gani àsləkabiya afa Melefit a do, adaba àgra zlam ya ti àbəlay magrani do na a vad *məpəsabana ba. » Mis ndahaŋ ti ni təðəm : « Tamal naŋ bay magudar zlam ti, esliki magray zlam ya ti agri ejep ana mis akada hini ni aw ? » Nahkay tìcirva e kidiŋ gatay ba. ¹⁷ Eslini ndam Feriziyəŋ nakəŋ tihindifiŋa ma kà zal wuluf ya àŋgaba na keti, təhi ahkado : « Nak ti maslaŋa ya ti àhəlukaba eri a ni ti kəðəm naŋ way ? » Naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Naŋ bay *mahəŋgaray pakama ge Melefit. »

¹⁸ Ay ti gəðákani ga ndam *Zəde ni ti ŋgay ahaslani naŋ wulufani day ti nihi epi divi ti təwayay məgəskabani ndo. Nahkay təzalabiyu ata bəŋani ¹⁹ ge mihindifiŋa ma kà tay a. Tàra tìnjia ti təhi ana tay ahkado : « Wur gekəli ya kəðəmum kìwəmaya naŋ a wulufana ti naŋ hini edediŋ aw ? Ay ti mam àgravu nihi ti epi divi ni mam ? » ²⁰ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ ana tay, təhi ana tay ahkado : « Məsəra hini ti wur geli, ka ya ti mìweya ti naŋ wulufani edediŋ. ²¹ Ay ere ye ti àgravu, epi divi hi ti, məsər do. Maslaŋa ya ti àhəlikaba eri a ni day məsər do. Naŋ wur va do, hindəmfiŋa kà naŋ naŋana ; esliki məhəŋgrifəŋani ana kəli. » ²² Təðəm nahkay ti adaba aŋgwaz àwərfəŋa tay kà gəðákani ga ndam Zəde na. Adaba ndam Zəde ni dek təzlapakabá, təðəm maslaŋa ya adəm Yezu naŋ *Krist ti təcəfəŋa naŋ kà mahəŋgalay Melefit akaba tay a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ni ba. ²³ Ata bəŋani təðəm naŋ wur va do, tihindifiŋa kà naŋ naŋana ti azuhva nani.

²⁴ Ndam Feriziyəŋ ni təzalay maslaŋa ya ti ahaslani naŋ wulufani ni keti. Àra ènjia ti təhi : « Dum ma ge jiri kə meleher ge Melefit. Leli ti məsəra maslaŋa ya ti kəðəm àhəlukaba eri a ni ti naŋ bay magudar zlam. » ²⁵ Naŋ nakəŋ àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « ŋgay naŋ bay magudar zlam ahkay do ni àgudar zlam do ni ti nəsər do. Ere ye ti nəsər ni ti zlam bəlaŋ : ahaslani ti nu wulufani, ay nihi ti nipi divi. » ²⁶ Nday nakəŋ tihindifiŋa, təhi : « Àgruk ti mam ? Àhəlukaba eri a ti ahəmamam ? » ²⁷ Naŋ nakəŋ àhi ana tay ahkado : « Nəhia ana kəli a àndava, kìcəmuki ndo timey. Ay kawayum nəhi ana kəli kìcəm keti ti kamam ? Tək lekələm day kawayum migi ndam madəbay naŋ aw ? » ²⁸ Àra àdəma nahkay ti, nday nakəŋ tìndivi naŋ, təðəm : « Adəbay maslaŋa nani ti nak kwa. Leli ti leli ndam madəbay Məwiz. ²⁹ Leli ndam madəbay Məwiz adaba məsəra Məwiz ti Melefit àhia ma gayaŋ ana naŋ a. Ay maslaŋa nani ti məsər məlaŋ gayaŋ ya àsləkabiya na do simiteni. » ³⁰ Naŋ nakəŋ àhi ana tay nahkay hi : « Lekələm kəsərum məlaŋ gayaŋ ya àsləkabiya na do ni ti ahəmamam ? Ay àhəlukaba eri a timey ! ³¹ Məsəra tamal bay magudar zlam ahəŋgalaləŋ zlam kə Melefit ti Melefit èciiki do. Ay ku way way do tamal ahəŋgalay Melefit àna mahəŋgaroru ahər a had akaba agray ere ye ti àhi məgray ni ti, Melefit eciiki. ³² Day-day maslaŋa èci ti maslaŋa nahaŋ àhəlikaba eri ana mis tiweya naŋ a wulufana ndo. ³³ Tamal ti maslaŋa nani àsləkabiya afa ge Melefit a do ni ti, amal èsliki

magray aranja koksah. » ³⁴ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi : « Kwa tìweya kur a nak bay magudar zlam ti kacahi zlam ana leli aw ! » Nahkay tàgaraya naŋ e mite va.

Way naŋ wulufani ededij way ?

³⁵ Yezu àra ècia ndam Feriziyerj ni tàgaraya zal ya ahaslani wulufani na e mite va ti àdəbay naŋ. Àra àdia ahar a ti àhi ahkado : « Kəfəki ahàr ka *Wur ge Mis aw ? »

³⁶ Àhəŋgrifəŋ, àhi : « Naŋ way, Bay goro ni, ti nəfəki ahàr ni ? » ³⁷ Yezu àhi : « Bay ya ti kəbu kaməŋjaləŋ, naŋ àbu ahuk ma ni ti naŋ gani. » ³⁸ Naŋ nakəŋ àhi : « Nəfukuka ahàr a, Bay goro ni. » Mək àbəhadì mirdim grik.

³⁹ Eslini Yezu àdəm : « Nàra a duniya va ti ga magrafəŋa seriya kè mis a ; ti ndam wuluf tìpi divi, nday ya tədəm tìpia divi a ni təwuluf. » ⁴⁰ Ndam *Feriziyerj ya təbu akaba naŋ eslini ni tàra ticia ma gayaŋ na ti təhi : « Leli day leli ndam wuluf aw ? » ⁴¹ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Tamal ti kəŋjum lekəli ndam wuluf ti, amal zlam magudarani gekəli àbi. Ay nihi ti kədəmum kəbum kipum divi ti zlam magudarani gekəli àbu. »

10

Bay majəgay təmbəmbak

¹ Yezu àdəm keti : « Nəhi ana kəli nahəma, maslaŋa ya ti ahuriyu a gargara ga təmbəmbak vu gwar a mahay do, ahuriyu àna mələŋ nahaŋ ti, naŋ zal akal, naŋ zal abra.

² Ay maslaŋa ya ti ahuriyu gwar a mahay ga gargara ni ti naŋ bay majəgay təmbəmbak.

³ Bay majəgay gargara ni azləkiaba mahay ana bay majəgay təmbəmbak na. Àzləkiaba ti bay majəgay təmbəmbak ni azalay təmbəmbak gayaŋ dek bəlaŋ bəlaŋ àna slimi gatay. Təmbəmbak ni ticia dəŋgu gayaŋ a ti təsəra, abaya tay e mite va. ⁴ Ka ya ti àbaya tay a nahəma, adi kama ana tay, mək təmbəmbak ni tadəboru naŋ kələŋ, adaba təsəra dəŋgu gayaŋ a. ⁵ Ay ti atadəboru maslaŋa ya ti təsər naŋ do ni do ; atacuhwafəŋa, adaba təsər dəŋgu ge mis ndahaŋ do. » ⁶ Yezu àhi ma *gozogul hini ana tay, ay ti ticiaba ere ye ti awayay ahiki ana tay na ndo.

Yezu naŋ bay ya ti ajəgay zlam lala ni

⁷ Yezu àhi ana tay keti : « Nəhi ana kəli nahəma, mahay ga gargara ga təmbəmbak ni ti nu. ⁸ Mis ndahaŋ ya tàra, tədəm tajəgay təmbəmbak ni ti, nday dek ndam akal, ndam abra ; ay təmbəmbak ni ticiiki ma ana tay ndo. ⁹ Mahay ti nu, maslaŋa ya ti ahuriyu gwar a nu bu ni ti aranja amacay naŋ do, Melefit amahəŋgay naŋ. Nahkay emisliki məhuriyu a gargara vu, mahərana e mite va akaba aməŋgət zlam məzum gayaŋ. ¹⁰ Zal akal ara ti ga məhəl zlam àna akal, ga mabazl zlam akaba ge mijij zlam. Ay nu nàra ti, nawayay ti mis təŋgət sifa ya ti àndav day-day do ni. Sifa gani nani ti nəvi ana tay àtam ya ti tiwi mis àna naŋ ni.

¹¹ « Bay ya ti ajəgay zlam lala ni ti nu. Bay ya ti ajəgay zlam lala ni ti, ku takadki naŋ ka təmbəmbak gayaŋ ya ti ajəgay tay ni nəŋgu ni agəskabu, àmbrəŋ tay do. ¹² Ay ti maslaŋa ya ajəgi zlam ana mis ti təpəl naŋ ni ti ajəgay zlam lala do, adaba tamal èpia kəra gili naŋ àbu ara ti acuhway, ambərba təmbəmbak ni. Aməmbərba tay a ti, kəra gili ni amabazl ndahaŋ, emidikaba ahàr a ana məgəjəni gana. ¹³ Maslaŋa ya ti acuhway, ambərba təmbəmbak ni ti təmbəmbak ni təhəli ahàr do, adaba naŋ agray ni təwi ga siŋgu cilij. ¹⁴ Bay ya ti ajəgay zlam lala ni ti nu. Nu nəsəra təmbəmbak goro a, təmbəmbak goro day təsəra nu a ¹⁵ akada ga Baba ya àsəra nu a, nu day nəsəra Baba ni. Nahkay ti nəgəskabu ti təkadki nu ka təmbəmbak goro ya najəgay ni. ¹⁶ Təmbəmbak goro ndahaŋ təbu, ay ti təkibu ka ndahaŋ ya a gargara hini bu ni bi. Nday gani nani ti ahàr àdəm nəhəliyu tay daya. Etici dəŋgu goro, etigi ka ahar bəlaŋ akaba ndahaŋ ni, bay majəgay tay day bəlaŋ. ¹⁷ Baba awayay nu adaba nəgəskabu ti nəmət ka mawayay goro, do ni ti maslaŋa èsliki makad nu do. Nəməta nəŋgu ni, nisliki maŋgabana tata. ¹⁸ Maslaŋa ya ti esliki makad nu ni ti àbi, nəgəskabu nəmət ti ka mawayay goro. Nisliki məmətani ka mawayay goro ; nisliki maŋgabana daya. Bəŋ goro àhu gray ti nahkay. »

¹⁹ Ndam *Zude ni tàra tìcia ma ga Yezu ya àdàm na ti tìcirvu e kidiŋ gatay bu keti. ²⁰ Mis ndahaŋ kay e kidiŋ gatay bu t̀bu t̀d̀m : « Seteni àniviyu a ahàr vu, naŋ zal seteni ti k̀bumi slimi ana ma gayaŋ ni ti kamam ? » ²¹ Mis ndahaŋ ni ti ni t̀d̀m : « Zal seteni àdàm ma gayaŋ hini ya adàm ni do. Zal seteni ti esliki m̀zl̀kikaba eri ana ndam wuluf a waw ? »

Ndam Zude t̀wayay m̀g̀skabu ma ga Yezu do

²² Sarta ga wum̀ri ga m̀zl̀kaba *Ahay g̀dakani ge Melefit na ènjua, t̀gray a Zeruzalem, sarta gani nani ti ahar kusi. ²³ Nahkay Yezu asawaday a dalaka ga *ahay g̀dakani ge Melefit ni bu, ka m̀laŋ ya t̀zalay Dalahay ga Salom̀ni. ²⁴ Ndam *Zude ni t̀cakalakivu ka Yezu, t̀veliŋi ahàr, t̀hi ahkado : « Tamal nak *Krist edediŋ ti, hi ana leli vay-vay k̀mbirf̀ŋ ba, nahkay ti ahàr am̀heli ana leli va do. » ²⁵ Eslini Yezu àh̀grif̀ŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Ǹhia ana k̀li a àndava, ay ti k̀wayum m̀g̀sumkabu ma gani ndo timey. T̀wi ya nagray ni ti nagray àna nj̀da ga Baba, nahkay t̀wi gani nani ad̀fiki ana k̀li nu ti nu way. ²⁶ Ay ti kekileŋa lek̀l̀m k̀wayum m̀fumku ahàr do, adaba lek̀l̀m k̀kumkibu ka t̀mb̀mbak goro bi. ²⁷ T̀mb̀mbak goro ti tici d̀ngu goro, nu day ǹs̀ra tay a, nday day tad̀bay nu. ²⁸ Ǹvi *sifa ya àndav d̀y-d̀y do ni ana tay, at̀m̀t do, maslaŋa day emisliki m̀h̀fua tay a do. ²⁹ Baba Melefit naŋ ya àbu t̀mb̀mbak ni ti naŋ g̀dakani àtam mis d̀k, àtam zlam d̀k. Maslaŋa àbi esliki m̀h̀f̀ŋa tay k̀ Baba bi. ³⁰ Leli ata Baba ti leli b̀laŋani. »

³¹ Yezu àra ad̀ma nahkay ti ndam Zude ni t̀h̀l akur keti, tawayay mizligi naŋ àna naŋ. ³² Yezu àhi ana tay ahkado : « Ǹgra t̀wi sulumana sulumana kay e kidiŋ gek̀li ba àna nj̀da ga Baba. Ay kawayum kizlig̀m nu àna akur, kakad̀m nu ti àki ke t̀wi weley gani weley ? » ³³ Eslini ndam Zude ni t̀h̀grif̀ŋ, t̀hi ahkado : « Mawayay mizligi kur àna akur, mawayay makad kur ti, àki ke t̀wi sulumani do. Mizligi kur ti adaba k̀ndivia Melefit a palam ; nak mis, ay ti kawayay kazay ahàr gayak akada nak Melefit. » ³⁴ Yezu àh̀grif̀ŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Àbu m̀b̀kiani a Wakita ge Melefit ni bu, Melefit ad̀m nahkay hi : “Lek̀l̀m ti melefifit.” * Àbi m̀b̀kiani nahkay hi bi aw ? ³⁵ Maslaŋa àbi esliki m̀b̀zki zlam ya àbu m̀b̀kiani a Wakita ge Melefit bu na bi. Nahkay nday ya ti Melefit àhi ma gayaŋ ana tay ni ti àzalay tay melefifit edediŋ. ³⁶ Ay nu ti Baba adaba nu a, àsl̀biyu nu a duniya vu. Goro ya ǹd̀m “Nu Wur ge Melefit” ni ti, ah̀mamam kisl̀mki m̀d̀mani nindivi naŋ ni mam ? ³⁷ Tamal nagray t̀wi ni ga Baba do ni ti k̀fumku ahàr ba. ³⁸ Ku nagray t̀wi ga Baba, k̀fumku ahàr do ǹgu ni, g̀sumkabá t̀wi goro ya nagray na digepa. Nahkay ti ak̀s̀rum lala, nu ǹbu àna nj̀da ga Baba, naŋ day naŋ àbu àna nj̀da goro, nahkay leli ata Baba ti b̀laŋani. » ³⁹ Yezu àra ad̀ma ma na nahkay ti, tawayay m̀g̀s naŋ keti, ay ti at̀mf̀ŋa k̀ tay a.

⁴⁰ K̀l̀ŋ gani Yezu àsl̀ka, àŋgoru ke ledi ge Z̀rdeŋ, ka m̀laŋ ge Zerj ya *àbaray mis ahaslani ni. Naŋ nak̀ŋ ànj̀had eslini gosku bal. ⁴¹ Ka ya ti naŋ àbu eslini ni ti mis kay t̀r̀kia, t̀bu t̀d̀m : « Zerj ti àgray zlam magray ejep ndo ; ay ma gayaŋ ya ad̀mki ka maslaŋa hini ni d̀k ti jiri edediŋ. » ⁴² Eslini mis kay t̀f̀kia ahàr ka Yezu a.

11

Lazar àm̀ta, m̀k Yezu ah̀garaba naŋ e kisim ba

¹ Zal nahàŋ àbu, slimi gani Lazar, arm̀ẁr àz̀gadiya naŋ a. K̀sa gayaŋ Betani, nday akaba b̀za ga m̀ŋani walani ata Mari nday ata Marta. ² Mari ti nani, Mari ya ti àb̀ki tersel ka asak ga Bay geli m̀k at̀madkia àna m̀h̀r gayaŋ a ni. Lazar naŋ ya ti èbesey do ni ti wur ga m̀ŋani. ³ Nahkay b̀za ga m̀ŋ ga Lazar nak̀ŋ t̀sl̀rkioru mis ka Yezu ti m̀hi : « Bay geli, z̀ba gayak Lazar èbesey do. » ⁴ Yezu àra ècia ma na nahkay ti ad̀m : « Arm̀ẁr ga Lazar ni ti akad naŋ do. Ay ti mis at̀s̀r nj̀da ge Melefit àna naŋ sawaŋ. Nahkay atazl̀bay Melefit, atazl̀bay nu Wur ge Melefit daya. »

* 10:34 Limis 82.6.

⁵ Lazar akaba bəza ga məṅani ata Mari nday ata Marta ti Yezu awayay tay ; ⁶ ay àra ècia ga Lazar ya èbesey do na ti òru weceweci ndo, àpəskivu ka ahàr gani vad cə. ⁷ Kələṅ gani àhi ana ndam madəbay naṅ ni ahkado : « Nihi ti sarta ènjəa ga maṅgona e Zude a. » ⁸ Ndam madəbay naṅ ni təhi ahkado : « Məsi, nihi guhwa həya ndam *Zude ni tawayay tizligi kur àna akur, tawayay takad kur ti, kəṅgoru eslini keti aw ? » ⁹ Yezu àhi ana tay : « Mələfat ti njemdi kru mahar cə do aw ? Tamal mis asawadəy ga mələfat ti èji asak do, adaba naṅ a mələṅ masladani bu, epi divi lala. ¹⁰ Ay tamal mis asawadəy ga məlavad ti eji asak, adaba naṅ àbi a mələṅ masladani bu bi, epi divi lala do. » ¹¹ Yezu àra àhia ma ana tay a nahkay ti àhi ana tay : « Zləba geli Lazar àdiya e dəwir va, ay nakoru nepicəkababiya naṅ a. » ¹² Eslini ndam madəbay naṅ ni təhi ahkado : « Bay geli, tamal àdiya e dəwir va ti, amaṅgaba a arməwər gayan ni ba do waw ? » ¹³ Ga Yezu ya àhi ana tay nahkay ti awayay ahi ana tay Lazar àməta. Ay ndam *madəbay Yezu ni təhi ana ahàr hi ti Yezu adəmki ma ti ke dəwir dəwireni ededij. ¹⁴ Nahkay Yezu àhi ana tay vay-vay : « Lazar àməta. ¹⁵ Nu nəbi ka mələṅ gani bi ti nəbu nəmərnu azuhva kəli, adaba akəfumku ahàr àkivu. Ay nihi ti takomum mədəgumkioru. » ¹⁶ Eslini Tumas naṅ ya təzalay naṅ Didim ni àhi ana ndam madəbay Yezu ndahaṅ ni ahkado : « Leli day takomum madəboru naṅ, ti tòru tábazla leli akaba naṅ a. »

¹⁷ Yezu akaba ndam madəbay naṅ ni tinjəa a Betani a wudak ti, təhi ana tay Lazar àgra vad a fad e mindiviṅ ba. ¹⁸ Betani ti driṅ driṅ akaba Zeruzalem kay do, èsli ezewed kru kru mahkər do. ¹⁹ Nahkay ndam Zude kay tòra eslina ga məgrikabiyu ezekw ana Marta nday ata Mari ga wur ga məṅ gatay ya àməta na. ²⁰ Marta àra ècia Yezu naṅ àbu ènjia wudak ti àṅgwivoru a ma vu. Mari ti ni naṅ a magam manjəhadani digusa. ²¹ Ata Marta tàra tábakabá ahàr ata Yezu a ti Marta nakəṅ àhi ahkado : « Tamal nak kələbu ahalay ti, akal wur ga mma ni àmət ndo. ²² Ay nəsəra ku nihi day ere ye ti kihindifiṅa kə Melefit a dek day Melefit aməvuk. » ²³ Yezu àhəṅgrifəṅ, àhi ahkado : « Wur ga muk ni amaṅgaba e kisim ba. » ²⁴ Marta àhi : « Iy, nəsəra ka fat ga mandav ga duniya mis ataṅgaba e kisim ba ni ti, naṅ day amaṅgaba. » ²⁵ Yezu àhi keti : « Mis taṅgaba e kisim ba, təbu àna sifa ti azuhva nu, adaba nu nəbu palam. Maslaṅa ya ti àfəkua ahàr a ti ku tamal àməta nəṅgu ni amələbu àna sifa. ²⁶ Maslaṅa ya ti naṅ àbu àna sifa, àfəkua ahàr a ti, amaṅjəhad ga kaṅgay-kaṅgayani, àmət do. Kəhi ana ahàr ma goro hini ya nəhuk ni ma ge jiri do waw ? » ²⁷ Eslini Marta nakəṅ àhi ahkado : « Ma ge jiri, Bay goro ni ; nəsəra nak *Krist *Bay gədakani ya Melefit àslərbiyu a duniya vu ni, nak Wur ge Melefit. »

²⁸ Marta àra àhia ma na nahkay ti àsləka, àṅgoru a magam, mək àzalay wur ga məṅani Mari, àhi ma akal-akal, àhi ahkado : « Məsi geli àra, naṅ àbu ehindi kur. » ²⁹ Mari àra ècia ma ga wur ga məṅani ya àhi na ti ècikaba cəkwađ, àrəkioru ka Yezu. ³⁰ Ka sarta nani ti Yezu àhuriyu a kəsa ni vu faṅ ndo, kekileṅa naṅ àbu ka mələṅ ya tábakabu ahàr nday ata Marta ni mba. ³¹ Ndam Zude ya təvu a ahay bu, tòru eslini ga məgri ezekw ana tay ni tàra tipia Mari nakəṅ ècikaba cəkwađ àhəraya e mite va ti tədəbabiyu naṅ. Tədəboru naṅ ti, təhi ana ahàr bi akoru kə mindiviṅ, akoru etəwibiyu eslini. ³² Mari òru ènjəa ka mələṅ ga Yezu na, èpia naṅ a ti àbəhadı mirdim, àhi ahkado : « Bay goro ni, tamal nak kələbu ahalay ti, akal wur ga mma ni àmət ndo. » ³³ Yezu àra èpia Mari a naṅ àbu etəwi, ndam Zude ya tədəbabiyu Mari ni day təbu titəwi ti, àhəlia ahàr a dal-dal, bəruv àwəra naṅ a. ³⁴ Mək àhi ana tay ahkado : « Kəfumiyyu naṅ e mindiviṅ vu eley ? » Nday nakəṅ təhəṅgrifəṅ, təhi : « Bay geli, ra kara kipibiya mələṅ gana. » ³⁵ Eslini Yezu etəwi. ³⁶ Ndam Zude ni tàra tipia naṅ a naṅ àbu etəwi ti tədəm : « Mənjumki day ti, àwaya naṅ a dal-dal ni. » ³⁷ Ay mis ndahaṅ e kidij gatay bu tədəm ahkado : « Àhəlikaba eri ana zal wuluf a ti, ti Lazar àmət ba ti èsliki magrani koksah aw ? »

³⁸ Eslini bəruv àwəra Yezu a keti, mək òru ke mindiviṅ ni. Mindiviṅ nani ti ahuzl, təzləkləṅ ma gani àna belim gədakani. ³⁹ Tòru tinjəa ti Yezu nakəṅ àhi ana tay ahkado : « Zumləṅa belim na kə ma ge mindiviṅ na. » Eslini Marta wur ga məṅ ga maslaṅa ya ti àmət ni àhi ahkado : « Bay goro, àgra vad a fad nihi e mindiviṅ ni ba ni ti èzia àndava timey. » ⁴⁰ Yezu àhi ahkado : « Nəhuka àndava : tamal kəfəkua ahàr a nahəma ekipi zlam,

akəsər Melefit ti nañ njəda-njəđani, akazləbay nañ ti, kici ndo waw ? » ⁴¹ Nahkay mis ni təzələña belim na kà ma ge mindiviñ na. Eslini Yezu nakəñ àmənjouru agavəla, àđəm : « Səsi gayak Bəba goro ni, adaba kəgrua ere ye ti nihindilək na. ⁴² Nu ti nəšəra nak kəbu kəgru ere ye ti nihindilək ni dek kəlavəđ. Ay nəđəm ma hini ti, nawayay ti mis ya təbu ahalay teveliñ nu ni tici, ti təsər nak kəslərbiyu nu edediñ. » ⁴³ Yezu àra àđəma ma na nahkay ti àzlah kay kay, àđəm : « Lazar, hərəya e mindiviñ ni ba. » ⁴⁴ Nahkay maslaña ya ti àmət ni àhərəya, asak mitəwidəni, ahar day mitəwidəni àna gabaga, ahàr gayəñ makambahani àna azana. Eslini Yezu nakəñ àhi ana mis ni ahkado : « Picehəmbaba nañ a, ti māsawaday. »

Gəđákani ga ndam Zəde tagray sawari ge mijij Yezu
(Meciya 26.1-5 ; Mark 14.1-2 ; Lək 22.1-2)

⁴⁵ Ndam *Zəde ya tàra afa ga Mari a, tìpi ere ye ti Yezu àgray ni ti, mis ndahañ kay e kidij gatay bu təfəkia ahàr ka Yezu a. ⁴⁶ Ay mis ndahañ e kidij gatay bu tərəkioru ka ndam *Feriziyəñ, təngəhadì ere ye ti Yezu àgray ni ana tay. ⁴⁷ Gəđákani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam Feriziyəñ ni tàra ticia ma na ti, təzalakabu gəđákani ga ndam Zəde ni dek, təđəm : « Nihi maslaña hini agray zlam magray ejep dal-dal ti, məgrum ahəmamam ? ⁴⁸ Tamal məmbrəña nañ a, nañ àbu agroru zlam gayəñ ni nahkay ti, mis dek atəfəki ahàr. Nahkay ndam *Rom atəmbrəñ leli do : etembedkaba *ahay gəđákani *njəlatani geli na, etijij jiba geli dek. »

⁴⁹ Zal nahañ àbu, nañ gəđákani ga ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ke vi nani, slimi gayəñ Kayif. Nañ nakəñ àhi ana tay ahkado : « Lekələm ti kəsərum araña do simiteni. ⁵⁰ Ahàr àđəm mis bəlañ amət azuhva ndam jiba geli dek, ti ndam jiba geli ni təmət ba. Amət nahkay ti aŋgivu ana kəli ti kəsərum do waw ? » ⁵¹ Àđəm nahkay ti pakama gayəñ gayəñani do ; àhəngaraya pakama ge Melefit a, adaba Kayif ti gəđákani ga ndam mañgalabakabu mis akaba Melefit ke vi nani palam. Pakama ge Melefit ya àhəngaraya ni ti nihi : ahàr àđəm Yezu amət azuhva ndam jiba gayəñ kwa. ⁵² Yezu amət ti azuhva ndam jiba gayəñ ciliñ do, amət ti ga mañgasikabu ahàr ana bəza ge Melefit ya medeveni ka had gərgərani ni dek.

⁵³ Kwa ka fat nani nday nakəñ tawayay makad nañ. ⁵⁴ Yezu àra ècia ma gana ti, àmbrəñ masawadani e kidij ga ndam Zəde bu həya, àsləka òru a kəsa nahañ vu. Kəsa nani ti təzalay Efreyim, kà gəvay ge gili. Àra enjəa ti ànjəhad eslini akaba ndam madəbay nañ ni.

⁵⁵ Ka sarta gani nani ti *Pak, wuməri gəđákani ga ndam Zəde ni, ènjia wudək. Nahkay ndam Zəde kay ya a kəsa ndahañ bu ni təsləka, tòru a Zerəzalem ga məbarani ti tigi njəlatani day kwa ti tığray wuməri ni. ⁵⁶ Mis ni tòru tìnjəa a Zerəzalem a ti teheliñ eri ga Yezu, ay ti tədi ahàr ndo. Ka ya ti nday təbu a dalaka ga *ahay gəđákani ge Melefit ni bu nahəma, təzlapay e kidij gatay bu, təđəm : « Kəhumi ana ahàr mam ? Kəhumi ana ahàr ti amara ga magray wuməri na waw ? » ⁵⁷ Gəđákani ga ndam mañgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam Feriziyəñ ni tawayay təgəs nañ, nahkay təhi ana mis ahkado : « Ku way way do tamal àšəra məlañ ga Yezu ya nañ àbu na ti məhi ana leli. »

12

Mari abəki tersel ka asak ga Yezu
(Meciya 26.6-13 ; Mark 14.3-9)

¹ Vad àvu muku tara tagray wuməri ga *Pak ni ti Yezu òru a Betani a kəsa ga Lazar bu. Lazar ti nañ ya ti àmət, mək Yezu àhəngaraba nañ e kisim ba ni. ² Eslini təzalaki Yezu nakəñ ka zlam məzumani. Òru ènjəa ti Marta ahəlibiyu zlam məzumani ana tay, Lazar ti ni nañ àbu azum zlam akaba mis ya təzalay tay ni. ³ Ka ya ti təbu təzum zlam ni ti Mari òru àna tersel ya təzalay nardu ni, njəlatani ge siŋgu kayani, telma ge litir. Àra ènjia àna nañ a ti abəki tersel ni ka asak ga Yezu cəeni mək atəmadkia àna məhər ga ahàr gayəñ a. Nahkay ahay ni dek ezi tersel tersel a. ⁴ Eslini Zədas Iskariyot bəlañ ga

ndam *madəbay Yezu, naŋ ya aməsəkumoru Yezu ni, àdəm ahkado : ⁵ « Siŋgu ge tersel ni jik diŋ diŋ mahkər ti tèsəkumoru, tidi siŋgu gani ana ndam talaga ndo ni ti kamam ? »
⁶ Zudas àdəm nahkay ti adaba awayay ndam talaga palam do, àdəm nahkay ti adaba naŋ zal akal. Naŋ bay maŋgah siŋgu, ay ti naŋ àbu adafəŋa siŋgu na akal-akal a. ⁷ Ay Yezu àra ècia ma ga Zudas na ti àhi : « Mbrəŋ wal hini, kəhəli muru ba. Àgray nahkay ti adaba naŋ àbu ajalakiuru ahàr ka vad ya ti anəməta, atəfiyu nu e evid vu ni. ⁸ Ndam talaga zla nahəma, nday təbu akaba kəli kəlavad. Ay nu zla ti ananjəhad akaba kəli kəlavad do. »

⁹ Ndam *Zude kay tàra ticia Yezu naŋ a Betani ti tòru eslini. Tòru ti azuhva Yezu cilin do ; tòru ti ga moru mipi Lazar naŋ ya ti Yezu àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni daya. ¹⁰ Nahkay gədfəkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni təzlapakabá, tədfəm : « Si mijin Lazar daya kwa. » ¹¹ Tədfəm nahkay ti adaba ndam Zude kay təmbərəŋa tay a, təgəskabu ma gatay ni va do, təbu təfəki ahàr ka Yezu azuhva gayaŋ ya àhəŋgaraba Lazar a ni.

Yezu ahuriyu a Zeruzalem

(Meciya 21.1-11 ; Mark 11.1-11 ; Luk 19.28-40)

¹² Hajəŋ gani mis kayani ya tòru a Zeruzalem ga magray wuməri ga *Pak ni ticia Yezu enjia a Zeruzalem a wudək. ¹³ Nahkay nday nakəŋ təkwhakabaya ahar ga təba a ahar va, mək təhəraya a kəsa ni ba təŋgwivoru a ma vu. Nday təbu takoru ti tagray salalay, təzlabay Yezu, tədfəm : « *Hozana ! Bay Melefit məgri sulum gayaŋ ana maslaŋa ya ti ara àna slimi gayaŋ a, naŋ bay ga ndam *Izireyel ni !* » ¹⁴ Eslini Yezu àdi ahàr ana azoŋgu, mək àcəlkiyu katapla. Ere gani àgravu ti akada ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi ni :

¹⁵ « Ndam *Siyon, kəgrum aŋgwaz ba.

Mənjumoru, bay gekəli naŋ tegi ara,

àcəlkiyabiya ka wur ga azoŋgu a.† »

¹⁶ Ka sarta gani nani ti ndam *madəbay Yezu ni tèsərkaba ere ya àgravu na ndo. Ka sarta ya ti Melefit àzoya Yezu a mələŋ masladani gayaŋ va day kwa ti ma ya ti Melefit àdəmki a Wakita gayaŋ bu ni aŋgiaya a ahàr ba ana tay a. Nahkay tèsər zlam gani nani àgrakiva ka Yezu a akada ya àbu məbəkiani na.

¹⁷ Ka fat ya ti Yezu àzalay Lazar, àhi « Həraya e mindivin ba, » àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni ti, mis ya tòru eslini ni dek tipia ; nday nakəŋ təŋgəhadı ma gani ana mis ndahaŋ ni. ¹⁸ Mis kay təŋgwivoru a ma vu ana Yezu ti azuhva ticia gayaŋ ya àgray zlam magray ejep nani na. ¹⁹ Eslini ndam *Feriziyen ni təzlapay e kidin gatay bu, tədfəm : « Kisləmki ka araŋa do ni ti kipəm do waw ? Nihi mis ni dek təbu tadəbay naŋ ci ni. »

Yezu adəmki ma ka masladani gayaŋ akaba ka məmət gayaŋ

²⁰ E kidin ge mis ya tòru ga mazləbay Melefit ka sarta ga wuməri ni bu ni ti ndam *Gres ndahaŋ day təkibu ka tay. ²¹ Nday nakəŋ tərəkioru ke Filip naŋ ga kəsa Beceyda ka had *Gelili ni. Təhi : « Bay geli, leli mawayay məbakabu ahàr akaba Yezu. » ²² Filip àra ècia ma gatay na ti arəkioru ka Andre, mək nday cəeni tərəkioru ka Yezu, təhi ma gani. ²³ Yezu àra ècia ma gana ti àhi ana tay ahkado : « Nihi sarta ya Melefit azoru nu *Wur ge Mis a mələŋ masladani gayaŋ bu ni enjia. ²⁴ Nəhi ana kəli nahəma, hilfi ga hay tamal àdiyu a had vu ndo, èzi ndo ni ti, naŋ àbu nahkay zlam gayaŋ. Ay tamal èzia day kwa ti eri gani afətaya, adək, abay ahàr, ewi bəza kay. ²⁵ Maslaŋa ya ti awayay ajəgur sifa gayaŋ ti amət ba ni ti emijin ; ay maslaŋa ya ti awayay sifa gayaŋ a duniya hini bu do ni ti aməjəgur, amələbu àna *sifa ya àndav day-day do ni sawaŋ. ²⁶ Tamal mis awayay məgru təwi nahəma, mədəbay nu. Ka mələŋ ya nu nəvu ni ti bay məgru təwi ni day amələbu eslini. Tamal mis ègia bay məgru təwi a ti, Baba amazləbay naŋ. »

²⁷ Yezu àdəm keti : « Nihi ti məbərur àbu atukaba. Nədfəm hi ti mam ? Nədfəm : “Bəba, nəcakay daliya a sarta hini bu ba” zla tək ? Nədfəm nahkay do, adaba nàra ti ga macakay daliya a sarta hini bu. ²⁸ Bəba, gray zlam ti mis təzlabay kur. » Eslini dəŋgu àhəndabiyu a

* 12:13 Limis 118.25-26. † 12:15 Zakari 9.9.

huf melefít bu nahkay hi : « Nàgra zlam ya ti mis tâzlebaki nu na àndava, anagray zlam naharj keti ti mis tâzlebaki nu. »²⁹ Mis ye eslini ni tàra tícia dər̄ngu ya àhəndabíya na ti mis ndahañ e kidíñ gatay bu tədəm : « Avər àdi aday. » Mis ndahañ ti ni tədəm : « *Məslər ge Melefít àhibíyu ma. »³⁰ Ay Yezu àhi ana tay ahkado : « Dər̄ngu hini ya àhəndabíyu ni ti, àhənday ti azuhva nu do, àhənday ti azuhva kəli sawarj. »³¹ Nihi ti sarta ga magrafəña seríya kə mis ga duniya ènjia, nihi ti tara tagaray bay magədavani ya agur duniya ni. ³² Ay nu ti ka fat ya ti atəzoru nu agavəla nahəma, anazalakaboru mis dek afa goro. »

³³ Yezu àdəm nahkay ti awayay adafaki ahəmamam amara məmət ni. ³⁴ Eslini mis dal-dalani ni təhəngrifəñ, təhi : « Leli mējeñga a Wakita ge Melefít ni bu ni ti, *Krist *Bay gədəkani ya amara ni ti amələbu ga kañgay-kañgayani. Ay nak kədəm ahər àdəm təzoru Wur ge Mis agavəla ti kamam ? Wur ge Mis nani ti way ? »³⁵ Yezu àhəngrifəñ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Masladani àbu asladí ana kəli ga hayañani. Ka ya ti masladani àbu ti sawadumoru ; do ni zírj-zírjəni ara adi ahər ana kəli. Adaba maslaña ya ti asawaday e zírj-zírjəni bu ni ti àsər mələñ ya akoru ni do. ³⁶ Ka ya ti masladani àbu e kidíñ gekəli bu ni ti, fumki ahər ka Bay ya ti avi masladani ana kəli ni. Tamal kəgrum nahkay ti kígum ndam masladani. »

Yezu àra àdəma ma nana ti, àsləka, àbufəña kà tay a.

Ndam Zude tàwayay məgəskabu ma ga Yezu do

³⁷ Ku tamal Yezu àgra zlam magray ejep a dal-dal kə meleher ge mis dal-dalani na nəngu ni, mis ni tàwayay məfəki ahər ndo. ³⁸ Nahkay pakama ge Melefít ya Izayi àhəngri ana mis ni àgrava àndava. Pakama gani nani ti nahkay hi :

« Bay goro, ma geli ya ti mədəm ni ti, way àgəskabá way ?

Bay geli àdəfiaba njəda gayañ a ti ana way ? †»

³⁹ Ndam nday nani təfəki ahər ka Yezu do ni ti, Izayi àdəmki ma ka tay a daya. Àdəm ahkado :

⁴⁰ « Melefít àwulufa tay a, àgray ti təjalay ahər sulumani ba.

Àgray nahkay ti, awayay ti tìpi divi ba, təsər zlam ba,

awayay ti tàmbatkaba majalay ahər gatay a ba daya.

Nahkay Melefít àdəm : “Tamal tàmbatkaba ti, akal nəhəngə tay a.” § »

⁴¹ Izayi àdəm nahkay ti adaba èpia Yezu narj àbu a masladani ge Melefít ba àndava. Àra èpia narj a nahkay ti àdəmki ma.

⁴² Ku tamal nahkay nəngu ni mis ndahañ e kidíñ ga gədəkani ga ndam *Zude bu kay təfəkia ahər ka Yezu a. Ay ti təhi ma gani ana mis vay-vay ndo, adaba aņgwaz àwərfəña tay kà ndam *Feriziyəñ a, tədəm bi atəhi ana tay təhuriyu a ahay ga *mahəngalavù Melefít vu va ba. ⁴³ Nahkay nday gani tawayay magray zlam ya ti àbələfəñ kə mis ni àtama ya ti àbələfəñ kə Melefít na sawarj.

Yezu agrafəña seríya kə mis àna pakama gayañ ya àdəm na

⁴⁴ Yezu àdəm ma kay kay, àdəm : « Maslaña ya ti afəku ahar nahəma, afəki ahər ti ka nu do ; afəki ahər ka Bay ya ti àslərbíyu nu ni. ⁴⁵ Maslaña ya ti narj àbu epi nu ni ti, narj àbu epi Bay ya ti àslərbíyu nu ni. ⁴⁶ Nu nàra a duniya va ti ga masladí mələñ ana mis. Nahkay ku way way do afəku ahər ti ànjəhad e zírj-zírjəni bu va do. ⁴⁷ Tamal mis ècia ma goro na mək àgəskabu do nahəma, bay ya agrafəña seríya ni ti nu do. Adaba nu nàra a duniya va ti ga mahəngay mis, do ni ti ga magrafəña seríya kà tay a do. ⁴⁸ Maslaña ya ti àwayay nu do, àgəskabu pakama goro do ni ti, seríya aməgəs narj : ka mandav ga duniya atəgəs narj àna seríya ti àna pakama goro ya nədəm ni dek. ⁴⁹ Ay ma goro ya nədəm dek ni ti nu nədəm àna ahər goro goroani do. Pakama goro ya nəhi ana mis akaba ya nəcahi ana mis ni ti Baba goro àslərbíyu nu ga məhiyani ana tay. ⁵⁰ Iy nəsəra, pakama ga Baba goro ya àhi ana mis ni ti, tamal təgəskabá ti nday təbu àna *sifa ya àndav dáy-dáy do ni àndava. Pakama goro ya nədəm ni, nədəm ti akada ga Baba ya àhu nəhi ana mis ni. »

† 12:38 Izayi 53.1. § 12:40 Izayi 6.9-10.

13

Yezu abari asak ana ndam madəbay naŋ ni

¹ Āgəjəni vad bəlaŋ ga mara magray wuməri ga *Pak ti, Yezu àsəra sarta gayaŋ ga masləkana a duniya ba ga moroni afa ga Bəŋani ɛnjia. Yezu àwaya ndam gayaŋ ya tadəbay naŋ a duniya bu na dal-dal, nahkay ku ka ya ti ara amət ni àmbrəŋ mawayay tay do. ² Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni təbu təzum zlam ga məlakarawa. Ka sarta gani nani *Seteni àvia majalay ahàr ana Zudas wur ga Simu Iskariyot ga məsəkumoru Yezu a àndava. ³ Yezu ti àsəra Melefit àvia njəda ga məgur zlam a dek. Àsəra naŋ àsləkabiya afa ge Melefit a, amaŋgoru afa gani daya. ⁴ Àsəra nahkay ti ɛcikfiŋa kà zlam məzumani na cəkwaɗ, àzakaba mugudi gayaŋ na mək àzay azana nahaŋ, àwəlvu àna naŋ dərəkəɗ. ⁵ Eslini àcahviyu yam e hijid vu, ànjəki ka məbari asak ana ndam madəbay naŋ ni mək atəmadkia yam na ka asak gatay na àna azana ya àwəlvu àna naŋ na.

⁶ Àra ɛnjikia ka Simu Piyer a ga məbari asak na ti, Simu Piyer nakəŋ àhi ahkado : « Nak ti kabaru asak aw, Bay goro ! » ⁷ Eslini Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nihi ti ere ye ti nu nagray ni kəsərkaba faŋ do, akəsərkaba ti kama kwa. » ⁸ Piyer àhi : « Day-ɗay nəwayay ti nak kàbaru asak do. » Yezu àhi : « Tamal nəbaru ndo ni ti nak mis goro do. » ⁹ Simu Piyer nakəŋ àhi : « Tamal nahkay ti kàbaru asak ciliŋ ba : baru ahar akaba ahàr daya, Bay goro ni. » ¹⁰ Yezu àhi : « Maslaŋa ya àbara ni ti [abaray asak ciliŋ do ni ti] àbaray vu gayaŋ va do, adaba vu gayaŋ ni dek ɛgia njəlātana. Lekulum ti kiguma njəlātana, ay ti lekulum dekeni do. » ¹¹ Yezu àhi ana tay « Lekulum dek njəlata do » ni ti adaba àsəra maslaŋa ya ti ara asəkumoru naŋ na àndava.

¹² Yezu nakəŋ àra ɛndeveriŋa məbari asak ana tay a ti, àzay mugudi gayaŋ ni, àfakabu mək àŋga ka mələŋ ga zlam məzumani na. Eslini àhi ana tay ahkado : « Ere ye ti nəgri ana kuli ni ti kəsəruma waw ? » ¹³ Lekulum kəbum kazalum nu “Musi, Bay geli” ti, nani ti jiri gekuli, adaba nu Musi gekuli, nu Bay gekuli eɗeɗiŋ. ¹⁴ Ay nu Musi gekuli, Bay gekuli ni tekeɗi nəbaria asak ana kuli a ti, ahàr àɗəm e kidiŋ gekuli bu ni ti maslaŋa nahaŋ məbari asak ana maslaŋa nahaŋ. Njumki kwa kani, kəgrumoru kama kama. ¹⁵ Ere ye ti nəgri ana kuli kani ni ti nəɗɗəfiki divi ana kuli : grumi ana mis akada goro ya nəgri ana kuli ni. ¹⁶ Nəhi ana kuli nahəma, maslaŋa ya agra təwi ana mis ni ti àtam bay ya ti naŋ agra təwi ni do. Maslaŋa ya təslər naŋ ni ti àtam bay ya ti àslər naŋ ni do. ¹⁷ Nihi kəsəruma nahkay nahəma, grum təwi akada ya nəɗɗəfiki ana kuli kani ni. Tamal kəgrum nahkay ti akəmərūmvu. »

¹⁸ Yezu àhi ana tay keti : « Ma goro ya nəɗɗəm ni ti nəɗɗəmki ke kuli, lekulum dekeni do, adaba nəsəra ndam goro ya nəɗɗa tay a na. Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi : “Maslaŋa ya ti məbu məzumkabu zlam kəlavadani ni àmbatava ahàr va.”

* Ahàr àɗəm pakama nani agravu kwa. ¹⁹ Wudaka ere gani ara agravu ti nəhivù ana kuli. Nəhiva ana kuli a ti, ka ya ti ere gani amagravu ni ti akəsərūmki nu gani, nu nəbu. ²⁰ Nəhi ana kuli nahəma, maslaŋa ya ti àgəskabá maslaŋa ya ti nəslər naŋ na ti àgəskabá nu nuana daya. Maslaŋa ya ti àgəskabá nu a ni ti àgəskabá Bay ya ti àslərbiyu nu na daya. »

Yezu aɗəmki ma ka maslaŋa ya ti ara asəkumoru naŋ ni

(*Meci* 26.20-25 ; *Mark* 14.17-21 ; *Luk* 22.21-23)

²¹ Yezu àra àɗəma ma nahkay ti bəruv àtikaba. Àɗəm : « Nəhi ana kuli nahəma, biliŋ gekuli aməsəkumoru nu. » ²² Ndam madəbay naŋ ni tàra ticia ma gayaŋ na ti tàmənjavu e eri vu e eri vu, təɗɗəm : « Àɗəmki ma hini ti àki ka way ? » ²³ Eslini bəlaŋ e kidiŋ ga ndam *madəbay Yezu ni bu, naŋ ya ti Yezu awayay naŋ kayani ni, naŋ àbu priɗ kà gəvay ga Yezu. ²⁴ Nahkay Simu Piyer àɗaɗi ahàr, awayay ti mihindifiŋa slimi ga maslaŋa nana kà Yezu a. ²⁵ Naŋ ya ti Yezu awayay naŋ kayani ni àra àsəra ere ye ti Piyer awayay ahi na ti, àzoru ahàr gayaŋ gwar ka məbərūv ga Yezu mək ɛhindifiŋa kà Yezu a, àhi : « Maslaŋa

* 13:18 *Limis* 41.10.

gani nani ti way, Bay goro ? » ²⁶ Yezu àhəngrifəŋ, àhi : « Maslaŋa ya ti anasaya vaŋgwala, anahəndakiaya eli a, anəvi ni ti, nani naŋ gani. » Àra àdəma nahkay ti àhəndakiaya eli a ka vaŋgwala na mək àvi ana Zədas wur ga Simu Iskariyot. ²⁷ Zədas nakəŋ àra àza vaŋgwala na ti *Seteni àhuriviyu huya. Nahkay Yezu àhi : « Təwi gayak ya kara kagraj ni ti gray weceweci. »

²⁸ E kidiŋ gatay ya təzum zlam ni bu ni maslaŋa ya ti àsər Yezu àhi ma gani ana Zədas kamam ni ti àbi, si Zədas Zədasani ciliŋ. ²⁹ Zədas ti naŋ bay məgəsi siŋgu ana tay, nahkay ti mis ndahaŋ e kidiŋ ga ndam madəbay Yezu ni bu təhi ana ahər bi Yezu àhi ana Zədas mōru məsəkumbiya zlam ga magray wuməri a, ahkay do ni bi àhi mōru məvi zlam ana ndam talaga. ³⁰ Ay Zədas àra àza vaŋgwala na ti àhəraya e mite va huya. Sarta gani nani ti məlavad.

Divi mūweni ga Yezu ya adəfiki ana ndam gayəŋ ni

³¹ Zədas nakəŋ àra àsləka ti Yezu àhi ana nday ndahaŋ ni ahkado : « Nu *Wur ge Mis nahəma, nihi ti sarta goro ènjia, mis atəsər nu gədəkani, atazləbay nu. Nahkay azuhva nu ti mis atəsər Melefit day naŋ gədəkani, atazləbay naŋ. ³² [Mis atəsər Melefit naŋ gədəkani atazləbay naŋ] nahkay ti, Melefit Melefiteni àna ahər gayəŋ day ara agray ti mis təsər nu Wur ge Mis ti nu gədəkani, ara agray ti təzləbay nu. Ara agray nahkay wudak.

³³ « Bəza goro ni, nara nəmbər bu kəli wudak, sarta goro àvu kay va bi. Anasləka ti, akədəbum məlaŋ goro. Ay ma goro ya nəhi ana ndam *Zəde ni ti nəhi ana kəli daya : Məlaŋ goro ya anoru ni ti lekələm ekinjəmiyu koksah. ³⁴ Nihi nahəma nədəfiki divi mūweni ana kəli, ahər àdəm kəgrum kwa. Divi gani nihi : wayumvu. Nawayay kəli, nahkay ahər àdəm lekələm day wayumvu akada goro ya nəwayay kəli ni. ³⁵ Tamal kawayumvu nahkay ti, mis dək atəsər lekələm ndam madəbay nu. »

Yezu àhi ana Piyer : « Akədəm kəsər nu do »

(Meciyə 26.31-35 ; Mark 14.27-31 ; Lək 22.31-34)

³⁶ Eslini Simu Piyer àhi ahkado : « Kara kakoru eley, Bay goro ? » Yezu àhəngrifəŋ, àhi : « Məlaŋ goro ya nara nakoru ni ti, kisləki madəboru nu nihi koksah. Ay kama kama ti akadəboru nu. » ³⁷ Piyer àhi : « Bay goro, ku takad nu azuhva nak nəŋgu ni nəgəskabu. Nahkay ti nisləki madəboru kur nihi koksah ti kamam ? » ³⁸ Yezu àhi : « Kədəm ku takad kur azuhva nu nəŋgu ni kəgəskabu ti edədiŋ aw ? Nəhuk nahəma : wudaka agwazl azlah ti akədəm sak mahkər kəsər nu do timey ! »

14

Yezu ti naŋ divi ga moroni afa ge Melefit

¹ Yezu àhi ma ana ndam madəbay naŋ ni keti, àhi ana tay ahkado : « Araŋa àhəli ahər ana kəli ba. Fumki ahər ke Melefit ; fumku ahər daya. ² Afa ga Baba goro ti məlaŋ àbiyu kay. Nəhia ana kəli a nakoru nəsləmativù məlaŋ ana kəli. Tamal məlaŋ ni aləbiyu bi ti, akal nəhi ana kəli ndo waw ? ³ Ka ya ti anəsləmativəbiya məlaŋ na ana kəli a ni ti anaŋga afa gekəli a, anəhəloru kəli afa goro, ti lekələm kənjəhadum ka məlaŋ goro ya nanjəhad ni bilegeni. ⁴ Məlaŋ goro ya nakoru ni ti, lekələm kəsərma divi gana àndava. » ⁵ Tumas àhi : « Bay goro, məlaŋ ya kakoru ni tekeđi məsər do ni ti, məsər divi gani ti ahəmamam ? » ⁶ Yezu àhi ahkado : « Divi, jiri, sifa ti nu gani. Maslaŋa àbi akoru afa ga Baba àna divi nahaŋ bi, si àna nu kwa. ⁷ Tamal kəsərma nu a ti akal kəsərma Baba daya. Ay nihi nəŋgu kəsərma naŋ a, kərəma naŋ a àndava. »

⁸ Eslini Filip àhi : « Bay goro, dəfiki Bəbuk ana leli ti, nahkay èslia geli a huya. » ⁹ Yezu àhi : « Nihi nəpəsa akaba kəli a ti, kəsər nu do kekileŋa waw, Filip ? Maslaŋa ya èpia nu a ti èpia Baba. Kəhu nədəfiki Baba ana kəli ti kamam ? ¹⁰ Nu nəbu akaba Baba akada mis bəlaŋ, Baba day naŋ àbu akaba nu akada mis bəlaŋ ti kəgəskabu do aw ? Ma goro ya nəhi ana kəli ni ti nəhi ana kəli àna ahər goro goroani do. Agray təwi ti Baba naŋ ya àbu akaba nu akada mis bəlaŋani ni sawaŋ. Naŋ àbu agray təwi ti akada gayəŋ ya awayay ni. ¹¹ Gəsumuki ma goro ya nəhi ana kəli : “Nu nəbu akaba Baba akada mis bəlaŋ, Baba day

naŋ àbu akaba nu akada mis bəlaŋ” ni. Ay ku tamal kəgəsumkabu ma hini ya nəhi ana kuli ni do nəngu ni, gəsumkabá ma gana azuhva tawi ya nəbu nagray na.

¹² « Nəhi ana kuli nahəma, maslaŋa ya ti əfəkuahàr a ti amagray tawi akada goro ya nəbu nagray ni. Maslaŋa gani nani amagray tawi amatam goro ya nəbu nagray ni, adaba nəbu nasləka nakoru afa ga Baba. ¹³ Tamal kəsəruma lekulum ndam goro mək kihindəm zlam azuhva nani nahəma, anagray. Anagray nahkay ti adaba nawayay ti mis dek tázləbay Baba àna tawi goro ya nagray ni. ¹⁴ Nahkay tamal kihindəm fua zlam a adaba lekulum ndam goro ti anagray. »

Yezu adəm aməsləribiyu Məsuf Njəlatani ana ndam gayan

¹⁵ « Tamal kawayum nu ti akəgrum ere ye ti nəhi ana kuli grum ni. ¹⁶ Nahkay ti nu anahəŋgalay Baba mək aməsləribiyu Maslaŋa nahaŋ ana kuli ga məjənaki kuli, ti mənəhad akaba kuli ga kaŋgay-kaŋgayani. ¹⁷ Naŋ ti Məsuf Jireni. Ndam ga *duniya tisləki məgəskabu naŋ koksah, adaba tipi naŋ do, təsər naŋ do daya. Ay lekulum ti kəsəruma naŋ a àndava, adaba naŋ àbu akaba kuli, aməhuriviyu ana kuli a vu vu. ¹⁸ Anəmrəŋ kuli ti kīgum bəza kuda do : anəŋgəkia ke kuli a. ¹⁹ Sarta àvu gəzit ti ndam ga *duniya etipi nu va do, lekulum ti ekipum nu adaba nu nəbu àna sifa, lekulum day akəlumbu àna sifa. ²⁰ Ka fat nani ti akəsərūm nu nəbu akaba Baba akada mis bəlaŋ, lekulum akaba nu, nu day akaba kuli akada mis bəlaŋ. ²¹ Maslaŋa ya ti əcia ere ye ti nəhi ana kuli grum na, àmrəŋ do agray ni ti, maslaŋa nani ti awayay nu ededīŋ. Tamal mis awayay nu ti, Baba goro amawayay naŋ, nu day anawayay naŋ, anaŋgazlivu aməsər nu. »

²² Eslini Zəd əhindifiŋa ma. (Zəd ti naŋ nani Zədas Iskariyot do.) Àhi : « Bay goro, kədəm akaŋgazlivu ana leli ciliŋ, kaŋgazlivu ana ndam ga duniya do ni ti ahəmamam ? »

²³ Yezu əhəŋgrifəŋ, àhi : « Tamal mis awayay nu nahəma, aməgəskabu ere ye ti nəhi ana mis təgray ni. Nahkay ti Baba goro amawayay naŋ, mək leli ata Baba amara afa ga maslaŋa gani nana, amanəhadkəbu akaba naŋ. ²⁴ Ay maslaŋa ya ti àwayay nu do ni ti əgəskabu ere ye ti nəhi ana mis təgray ni do. Ma ya ti nəhi ana kuli, kəbum kicum ni ti ma ga ahàr goro goroani do : ma ga Baba, Bay ya əslərbiyu nu ni. ²⁵ Ma hini ti nəhia ana kuli a ka ya ti nu nəbu akaba kuli na. ²⁶ Ay Maslaŋa ya ti Baba aməsləribiyu ana kuli ga məjənaki kuli ni ti, aməslərbiyu naŋ ti azuhva nu. Maslaŋa nani ti *Məsuf Njəlatani : naŋ gani amacəhi zlam dek ana kuli, mək amagray ti kəsərūmki ka zlam ya nəhi ana kuli ni dek.

²⁷ « Ere ye ti nəmbribu ana kuli ni ti manəhad sulumani. Anagray ti kənəhadum àna sulumani goro ya nəgri ana kuli ni. Nəgri sulum gani nani ana kuli ti akada ga ndam ga duniya ya tagray sulum ni do. Anəwaz əwər kuli ba, araŋa əhəli ahàr ana kuli ba. ²⁸ Kicuma, nəhi ana kuli ahkado : “Nasləka, kələŋ gani anaŋga afa gekuli a.” Tamal kawayum nu ti, nasləka ti akal kəmərūmvu, adaba nakoru afa ga Baba. Baba ti àtam nu. ²⁹ Zlam gani ti əgravu faŋ ndo, ay nəhi ma gani ana kuli kwa nihi ti, adaba nawayay ti ka ya ti amagravū ni ti kəfūmku ahàr. ³⁰ Nihi ti nindeveriŋ ma goro ya nəhi ana kuli ni wudək, adaba bay magədavani ya agur duniya ni naŋ àbu ara. Maslaŋa gani nani ti əsləki do, ³¹ ay naŋ àbu ara ti, ti ndam ga duniya təsər nu nawayay Baba akaba təsər nagray ere ye ti Baba àhu nəgray ni. Cikumaba, məsləkuma ahalay a. »

15

Yezu azay mazavu ga mən ga zlam akaba ahar gani məbalani ni

¹ « Mən ga zlam ededīŋeni ti nu gani. * Bay ya əjav ni ti Baba. ² Ndam goro ti akada ahar ga mən ga zlam ni. Tamal ahar gani bəlaŋ əwi bəza do ni ti Baba ekelfiŋa. Ay tamal ahar gani ewi bəza ti Baba aslamalay àna məbafəŋana, awayay ti mīwikivu bəza. ³ Ma goro ya nəhi ana kuli ni ti əslamala kuli a, kīguma njəlatana. ⁴ Lekulum akaba nu ti miğuma akada mis bəlaŋ a ; nahkay njəhaduma akaba nu a akada goro ya nanəhad akaba kuli

* 15:1 Mən ga zlam ya Yezu ədəmki ma ni ti *viŋ.

na. Ahar ga mængəhaf ti tamal àfəŋ kà mængəhaf ni bi nahəma, ahar gani nani èwi bəza koksah. Lekuləm day tamal kəfum kà nu bi nahəma, akəgrumu təwi koksah.

⁵ « Mængəhaf ti nu ; lekuləm ti ahar gani. Maslaŋa ya ti naŋ àbu akaba nu, nu day nu nèbu akaba naŋ nahəma, maslaŋa gani nani agru təwi sulumani, naŋ akada ga ahar ga mængəhaf ya àfəŋ kà məŋ gani, ewi bəza kay ni. Nèdəm nahkay ti adaba tamal nu nèkibu ke kuli bi ti kisləmki magray təwi koksah. ⁶ Tamal mis naŋ àbi akaba nu va bi ti, naŋ akada ahar ga mængəhaf ya təkelfiŋa tizligoya, ekuli ni. Ahar ga mængəhaf nday nani ti taŋgaskabu təbiyu a aku vu, aku azumaba ni. ⁷ Tamal lekuləm kəbum akaba nu, kəbum kəgəsümkabu ma goro nahəma, hindəm ere ye ti kawayum ni, nahkay Melefit aməvi ana kuli. ⁸ Ere ye ti agray ti mis tázləbaki Baba goro ni ti nihi : grum təwi kay akada ga ahar ga mængəhaf ya ewi bəza kayani ni, nahkay mis təsər lekuləm ndam madəbay nu ededif. ⁹ Baba awayay nu, nu day nawayay kuli akada gayaŋ ya awayay nu ni. Nawayay kuli nahkay ti, njəhaduma akaba nu a. ¹⁰ Nu ti nèbu nagray ere ye ti Baba àhu gray ni ; nahkay awayay nu, nu nanjəhad akaba naŋ. Nahkay day tamal lekuləm kəgrum ere ye ti nèhi ana kuli grum ni ti nawayay kuli, kanjəhadum akaba nu.

¹¹ « Nèhi ana kuli nahkay ti, nawayay ti kəmərūmvu akada goro ya nəmərūv ni. Nawayay ti kəmərūmvu dal-dal, ti məmərani gani mīsliva ana kuli a vu va. ¹² Ere ye ti nəhi ana kuli grum ni ti nihi : Wayumvu akada goro ya nawayay kuli ni. ¹³ Tamal mis awayay zləbəba gayaŋ, àgəskabá ti tákad naŋ azuhva tay a nahəma, maslaŋa nani ti maslaŋa àbi awayay mis àtam gayaŋ ni bi. ¹⁴ Tamal lekuləm kəgrum ere ye ti nəhi ana kuli grum ni ti, lekuləm zləbəba goro. ¹⁵ Nəzalay kuli ndam məgru təwi va do, adaba bay magray təwi ti àsər ere ye ti bay ya naŋ agri təwi agray ni do. Nəzalay kuli ti zləbəba goro, adaba nəhia ere ye ti Baba goro àhu na dek ana kuli a. ¹⁶ ŋgay lekuləm kədumaba nu a ti kəhumi ana ahər ba. Nu nədaba kuli a sawaŋ. Nədaba kuli a ti ga məgrumu təwi nday hini : mara məgru zlam sulumani akada ga ahar ga mængəhaf ya ewi bəza sulumani ni. Zlam gani nday nani sulumani ni ti nawayay tiji ba. Nahkay tamal kəsərūma lekuləm ndam goro mək kihindəmfiŋa zlam kà Baba azuhva nani nahəma, Baba aməgri ana kuli. ¹⁷ Ere ye ti nəhi ana kuli grum ni ti nihi : Wayumvu. »

Ndam ga duniya tizirey Yezu akaba ndam madəbay naŋ ni

¹⁸ « Tamal ndam ga *duniya təbu tizirey kuli ti, sərūma tizirey nu enji gekuli. ¹⁹ Tamal lekuləm ndam ga duniya ti akal ndam ga duniya tawayay kuli, adaba tawayay ndam gatay. Ay lekuləm ti ndam ga duniya do. Nu nədaba kuli a ti nədekaba kuli akaba ndam ga duniya ; nday gani tizirey kuli ti azuhva nani. ²⁰ Sərūmki ka ma goro ya nəhi ana kuli : “Maslaŋa ya agri təwi ana mis ni ti àtam bay ya ti naŋ agri təwi ni do” ni. Tamal təgrua daliya ti atəgri daliya ana kuli daya. Tamal təgəsukia ma ti atəgəsiki ma ana kuli daya. ²¹ Atəgri zlam nday nani dek ana kuli ti azuhva lekuləm ndam goro, adaba təsər Bay ya ti àslərbiyu nu ni do. ²² Tamal nàra ndo, nəhi ma ana tay ndo nahəma, akal nday ndam magudar zlam do. Ay ti nàra, nəhia ma ana tay a, nahkay nday ndam magudar zlam, atətamfəŋa kà seriya koksah.

²³ « Maslaŋa ya ti ezirey nu ni ti maslaŋa gani nani ezirey Baba daya. ²⁴ Tamal nàgray zlam ya mis tàgray dáy-dáy do ni e kidif gatay bu ndo ni ti, akal nday ndam magudar zlam do. Nihi ti tipia təwi goro ya nàgray na. Ay ku tipia nəŋgu ni təbu tizirey nu, təbu tizirey Baba daya. ²⁵ Ay agravu nahkay ti, ti pakama ya àbu məbəkiani e *Divi gatay bu ni mǎgravu. Pakama gani nani ti nihi : “Tizirey nu masakani, day nəgri araŋa ana tay ndo.” †

²⁶ « Ay Məsuf ge jiri naŋ ya anəslərbiyu ana kuli kwa afa ga Baba ni, amara ga məjənaki kuli a. Amasləkabiya kwa afa ga Baba eminjikia ke kuli a ti amagrakua sedi a. ²⁷ Lekuləm day akəgrumkua sedi a, adaba kwa ka mənəkə ge təwi goro lekuləm kəbum akaba nu. »

† 15:25 Limis 35.19 ; 69.5.

16

¹ « Nèhi ma gani ana kùli ti adàba nawayay ti kâfumku ahàr, kòmbrènjum ba. ² Atagaraya kùli a ahay ga *mahèngalavù Melefit ba. Ay atægri ana kùli nahkay ciliñ do : sarta nahañ amara ; ka sarta gani nani ti maslaña ya ti amabazl kùli ni ti amèhi ana ahàr agray ere ye ti Melefit awayay ni. ³ Atagray nahkay ti adàba tèsèr Baba do, tèsèr nu do daya. ⁴ Ay nèhi ma gani ana kùli ti, adàba sarta gani eminjia ti akəsərùmki ka ma gani, nèhia ana kùli a àndava. Ma gani hini nèhi ana kùli ka mənjàki ge tawi geli ndo, adàba nu nèbu akaba kùli mba. »

Tawi ga Məsuf Njəlatani ya agray ni

⁵ Yezu àdəm keti : « Nihi ti nasləka, nakoru afa ga Bay ya ti àslərbiyu nu ni. Ay “Kəkoru eley” ti maslaña àbi ehindifua e kidiñ gekùli ba bi. ⁶ Ma hini ya nèhi ana kùli ni ti àhəlia ahàr ana kùli a. ⁷ Ay ma hini ya nèhi ana kùli ni ti ma ge jiri : hojo nasləka, adàba tamal nasləka ndo ni ti, maslaña ya ti nèdəm anəslərbiyu ana kùli ga məjənaki kùli ni ti amara do. Nahkay anasləka ti akəngətum zlam sulumani, adàba tamal nasləka ti anəslərbiyu nañ ana kùli. ⁸ Ka ya ti eminjia ni ti amədəfiaba zlam ana ndam ga *duniya ; zlam gani nani ti ndam ga duniya tèsərkaba lala do. Ere ye ti amədəfiaba ana tay a, awayay ti tèsərkaba lala ni ti nihi : zlam magudarani ge mis, jiri ge Melefit, seriya ge Melefit. ⁹ Àki ka zlam magudarani ti amədəfiaba ana tay a nday təbu tagudar zlam, tèsèr do. Zlam gatay ya tagudar ni ti nihi : təfəku ahàr do. ¹⁰ Àki ke jiri ge Melefit ti amədəfiaba ana tay a tèsèr ma gani do. Ere ye ti adafaki Melefit nañ jireni ni ti nihi : nasləka nakoru afa ga Baba, ekipəm nu e eri vu va do. ¹¹ Àki ka seriya ge Melefit ti amədəfiaba ana tay a tèsèr ma gani do. Ere ye ti adəfiki seriya ge Melefit ana tay ni ti nihi : bay magədavani ya agur duniya ni ti Melefit àgəsa nañ àna seriya àndava.

¹² « Zlam àbu kay nawayay nəhikivu ana kùli, ay ti nèhi ana kùli do, adàba kisləmki mægəskabani fañ do. ¹³ Məsuf ge jiri ni eminjia ti amədəfiki divi ge jiri ana kùli, aməhiaba ma gana dek ana kùli a. Ma ya ti aməhi ana kùli ni ti ma ga ahàr gayañ gayañani do ; aməhi ana kùli ti ma ya ti nañ èci ni ciliñ. Aməhi ere ye ti amagravu ni dek ana kùli daya. ¹⁴ Amadafaki ahəmamam nu gəđakani ni, adàba emici ma goro mək aməhi ma gani ana kùli. ¹⁵ Zlam ga Baba dek ti goro. Nədəm Məsuf ge jiri ni emici ma goro, aməhi ana kùli ni ti azuhva nani. »

Ndam ga Yezu atəjalay ahàr, kələñ gani atəmərvu

¹⁶ Yezu àhi ana tay keti : « Kama gəzit ti ekipəm nu do, ay kama gani gəzit ti ekipəm nu keti. » ¹⁷ Ndam madəbay nañ ni tàra ticia ma gayañ na ti ndahañ e kidiñ gatay bu tədəm : « Àdəm : “Kama gəzit ti ekipəm nu do, ay kama gani gəzit ti ekipəm nu keti” akaba àdəm : “Nasləka nakoru afa ga Baba” ti, àdəm nahkay ti ahəmamam ? » ¹⁸ Tədəm : « Ma gayañ ya àdəm “Kama gəzit” ni ti awayay adəmvaba mam ? Leli miciaba ma gana do. » ¹⁹ Yezu àra àsəra tawayay tihindifiña ma na ti àhi ana tay ahkado : « Ma goro ya nèhi ana kùli : “Kama gəzit ti ekipəm nu do, ay kama gani gəzit ti ekipəm nu keti” ni ti, kəbum kazlapumki e kidiñ gekùli bu. ²⁰ Nəhi ana kùli nahəma, lekələm ti ekituwəm, akandavum kudà, ay ndam ga *duniya ti ni atəmərvu. Akəgrum daliya, ay daliya gekùli ni amandav, mək akəmərūmvu.

²¹ « Nazay mazavu gani : akəgrum daliya akada ga wal a huđ awayay ewi wur ni. Wal ni agray daliya adàba sarta gayañ ènjia. Emiweya wur na ti àjalaki ahàr ka daliya gayañ ya àgray ni va do ; amərvu adàba èweya mis a duniya va. ²² Nihi ti lekələm day kəbum kəgrum daliya nahkay. Ay enipi kùli keti : ka sarta gani nani ti akəmərūmvu ; maslaña àbi amacafəña kùli kà məmərvani nana bi.

²³ « Ka fat gani nani ti pakama àbi ekihindūmfua bi. Nəhi ana kùli nahəma, tamal kəsərūma lekələm ndam goro a mək kihindūmfina zlam kà Baba azuhva nani nahəma, Baba aməvi ana kùli. ²⁴ Kekileña ka ya ti kihindūmfina zlam kà Baba ni ti ngay lekələm ndam goro ti kəhumi fañ ndo. Hindūmfina ; tamal kihindūmfina nahkay ti akəngətum mək akəmərūmvu dal-dal, araña amacafəña kùli kà məmərvana do. »

Yezu èyefiña kà duniya àndava

²⁵ « Nèhi ma gani dek ana kuli ti àna ma *gozogul. Ay sarta àbu ara ti anèhi ma ana kuli nahkay va do. Ka sarta gani nani ti anèdèmkì ma ka Baba vay-vay. ²⁶ Ka fat nani ti ekihindumfiña zlam kà Baba adaba lekulum ndam goro. Ugay anahəngali nañ ana kuli ti nèdèmkì do, ²⁷ adaba nañ nañani àna ahàr gayañ awayay kuli. Awayay kuli ti adaba lekulum kèbum kawayayum nu, kègəsumkabá nàsləkabiya afa gayañ a. ²⁸ Edefiñ nàsləkabiya afa ga Baba, nàra a duniya va, ay nihi ti naslèka a duniya ba, nañgoru afa ga Baba. »

²⁹ Eslini ndam madəbay nañ ni tēhi ahkado : « Nihi kèbu kazlapi ana leli vay-vay, kèhi ma gozogul ana leli va do. ³⁰ Nihi ti mèsəra nak kəsəra zlam a dek, nahkay ahàr àdèmkì mihindufuka ma do, adaba kəsəra ere ye ti mawayay məhuk na àndava. Ègia nahkay ti leli məfəkuk ahàr, məgəskabá kàsləkabiya afa ge Melefit a. » ³¹ Yezu àhi ana tay : « Nihi ti kəfumku ahàr edefiñ aw ? ³² Sarta amara, nihi ti ènjia àndava : ka sarta gani nani ti ekidumvu kway-kwayay, ku way way do amaslèka zlam gayañ a ; lekulum dek akəbrumbu nu, nu bəlañ ka ahàr goro. Ay ti nu bəlañ ka ahàr goro do, adaba Baba nañ àbu akaba nu. ³³ Nèhi ma gani hini ana kuli ti, nawayay ti arañ a həli ahàr ana kuli ba, adaba lekulum kèbum akaba nu akada mis bəlañ. Nihi a duniya bu ni ti atəgri daliya ana kuli, ay zum njəda, adaba nu ti nèyefiña kà duniya àndava. »

17

Yezu ahəngali Melefit ana ndam madəbay nañ ni

¹ Yezu àra àdèma ma nana nahkay ti àmənjoru e melefit vu, àdèmkì : « Bəba goro ni, sarta ènjia. Gray ti mis dek təsər Wur gayak ti nañ gədakani ; nahkay ti atəsər nak gədakani azuhva Wur gayak ni. ² Kəvia njəda ana Wur gayak ga məgur mis a dek, ti məvi *sifa ya àndav day-day do ni ana nday ya ti kəbi tay a ahar vu ni dek. ³ Sifa ya àndav day-day do ni ti nihi : təsər kur, nak bəlañ, nak Melefit edefiñ edefiñeni, təsər Yezu *Krist nañ ya kəslərbiyu ni daya. ⁴ Nəgra tūwi ya kəhu nəgray ka had na dek àndava ; tūwi goro gani nani àdèfikia ana mis a nak gədakana. ⁵ Ahaslani wudaka kəgraya məlañ a nahəma, nu nəbu akaba kur a məlañ gədakani masladani bu : nihi day hənguriyu nu a məlañ gani nani vu keti ti. ⁶ Kədəba mis a duniya ba, kəbua tay a ahàr va. Nihi ti nèdèfikia kur ana tay a, təsəra kur a àndava. Ahaslani ti nday a ahar bu afa gayak, ay nihi ti kəbua tay a ahar va, mək təgəsukkia ma. ⁷ Nihi ti təsəra zlam ya nu nəbu àna nañ ni dek ti nak kəbu tay a ahar vu edefiñ, ⁸ adaba nəhia pakama gayak ya kəhu nəhi ana tay na dek ana tay a. Pakama gayak gani nani ti təgəskabá : təsəra nàsləkabiya ti afa gayak, àslərbiyu nu ti nak edefiñ.

⁹ « Nahəngali kur ana tay. Nahəngali kur ana mis ga *duniya do, nahəngali kur ana ndam ya ti kəbu tay a ahar vu ni ciliñ, adaba nday ti ndam gayak. ¹⁰ Zlam goro dek ti gayak, zlam gayak dek day goro ; nahkay mis təsəra nu gədakani azuhva nday ya ti kəbu tay a ahar vu na. ¹¹ Kama kama ti nu anələbi a duniya bu bi, anaslèka anoru afa gayak, ay nday ti atanjəhad a duniya ni bu. Bəba goro ni, nak njəlata ; fi ahàr ana tay àna njəda gayak. Njəda gani nani ti nak kəvu. Fi ahàr ana tay ti tigi akada mis bəlañ akada geli ata nak leli məbu bəlañani ni. ¹² Kəvua njəda gayak a ; nahkay ka ya ti nəbu akaba tay ni ti, nəfia ahàr ana tay àna njəda gani nana. Nəbia slimi ana tay a, ku mis bəlañ gatay èji ndo, si maslaña ya ti ahàr àdèmkì ejiji ni kwa. Gayañ ya ejiji ni ti, ti pakama ya àbu məbəkiani a Wakita gayak ni bu ni məgravu.

¹³ « Nihi ti naslèka nakoru afa gayak. Nu nəbu nəhuk ma hini a duniya bu ni ti, nawayay ti nday təmərvu dal-dal azuhva nu, ti məmərani gani mīsliva ana tay a vu va. ¹⁴ Nəhia pakama gayak a dek ana tay a mək təgəskabá. Nahkay ndam ga duniya təbu tizirey tay adaba nday ndam ga duniya do, akada goro ya nu mis ga duniya do ni. ¹⁵ Nahəngalay kur ti ga məhəlabə tay a duniya ba do. Nahəngalay kur ti, ti kəhəngafəña tay kə *Seteni a. ¹⁶ Nday ti ndam ga duniya do, akada goro ya nu mis ga duniya do ni. ¹⁷ Gray ti tigi ndam gayak *njəlātani àna jiri gayak. Jiri gayak ti ma ge jiri ya nəhi ana tay ni. ¹⁸ Nak kəslərbiyu nu a duniya vu, nahkay nu day nəsləroru tay a duniya vu. ¹⁹ Nu mis gayak

njələtani, nahkay nday day etigi ndam gayak njələtani. Tigi ndam gayak njələtani ti àna pakama gayak jireni ya nəhi ana tay ni.

²⁰ « Nàhəngali kur ana tay ciliŋ do ; nahəngali kur ana nday ya ti atəgəskabu pakama gatay ya atəhi ana tay ni, mək atəfəku ahàr ni daya. ²¹ Bəba goro ni, nawayay ti mis ya təfəku ahàr ni dek tigi akada mis bəlaŋ, akada nak kəbu akaba nu, nu day nəbu akaba kur akada mis bəlaŋ ni. Nawayay ti nday day tigi akaba leli akada mis bəlaŋ ; nahkay ti ndam ga duniya atəsər nak kəslərbiyu nu. ²² Nak kəgray ti mis dek təsər nu gəđakani ; nahkay nu day nəgray ti mis təsər ndam ya tadəbay nu ni nday gəđakani akada goro ni. Nəgray nahkay ti, nawayay ti tigi akada mis bəlaŋ akada geli ya leli məbu bəlaŋani ni. ²³ Nu ti nəbu akaba tay akada mis bəlaŋ ; nak day kəbu akaba nu akada mis bəlaŋ. Azuhva nani nday day etigi bəlaŋani akada geli ni. Etigia bəlaŋana ti ndam ga duniya atəsər nak kəslərbiyu nu, kawayay tay akada gayak ya ti kawayay nu ni.

²⁴ « Bəba goro ni, nawayay ti ndam ya kəbu tay a ahar vu ni ti nday day tōru ka mələŋ goro ya nəbiyu ni. Nawayay ti tīpi nu, nu gəđakani azuhva njəda gayak ya kəvu ni. Kəvu njəda gani nani ti adaba kwa kəgraya mələŋ a faŋ ndo kəwaya nu a. ²⁵ Bəba goro ni, nak jireni. Ku tamal ndam ga duniya təsər kur do nəŋgu ni, nu nəsəra kur a ; ndam goro day təsəra nak kəslərbiyu nu. ²⁶ Nəđəfikia njəda gayak ana tay a, anəđəfikioru ana tay anəmbərəŋ do. Nawayay ti tawayavu akada gayak ya kawayay nu ni ; nahkay ananjəhad akaba tay akada mis bəlaŋ. »

18

Gəđakani ga ndam Zude təgəs Yezu

(*Meciyu* 26.47-56 ; Mark 14.43-50 ; Lük 22.47-53)

¹ Yezu àra àđəma ma na nahkay ti təsləka, tōru akaba ndam madəbay naŋ ni ke ledi ga zalaka ya təzalay Sedroŋ ni. Eslini ti dini nahəŋ àbu, təhuriyu. ² Ay ti Zudas naŋ ya ti ara asəkumoru naŋ ni àsəra mələŋ gani nana, adəba kəlavad ata Yezu təbu təcakalavu akaba ndam madəbay naŋ ni eslini. ³ Zudas nakəŋ àdi kama ana ndam slewja akaba ana nday ya ti tajəgay *ahay gəđakani ge Melefit ni. Ndam slewja gani nani ti gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni təcakalavu akaba ndam *Feriziyəŋ mək təsləroru tay. Tōru ti àna zlam ahar gatay, təhəla ceŋgel akaba vala-vala a ahar va daya. ⁴ Yezu àsəra ere ye ti amagrakivu na, nahkay nday nakəŋ tōru tìnjəa wudak ti, àŋgwivabiyu ana tay a ma vu mək àhi ana tay ahkado : « Kəđəbum way ? » ⁵ Təhi ahkado : « Madəbay Yezu zal Nazaret ni. » Naŋ nakəŋ àhi ana tay : « Nu gani, nu hi. » Zudas naŋ ya ara asəkumoru Yezu ni naŋ àkibu ka tay. ⁶ Yezu àra àđəma « Nu gani, nu hi » ti təŋgoru aləŋ-aləŋ, tədəđ ka had. ⁷ Yezu àhi ana tay keti : « Kəđəbum way ? » Təhi ahkado : « Madəbay Yezu zal Nazaret ni. » ⁸ Eslini Yezu àhi ana tay : « Nəhia ana kəli a “Nu gani, nu hi” a timey ! Tamal kəđəbum ti nu nahəma, mbrəŋum ndam goro hini təsləka. »

⁹ Àđəm nahkay ti, ti ma ya ti àhi ana Bəŋani : « Bəba, ndam ya ti kəbu tay a ahar vu ni ku mis bəlaŋ gatay əjifua ndo » ni məgravu. ¹⁰ Maslalam àfəŋ ka Simu Piyer ; Simu Piyer nakəŋ àradaya fətah mək àsi ana bay məgri təwi ana gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, àsifəŋa slimi ga ahar ga đaf a həndad. Bay magray təwi nani ti slimi gani Malkus. ¹¹ Ay ti Yezu àhi ana Piyer : « Həŋguriyu maslalam gayak ni a ahay gani vu. Baba àđəm anəkakay daliya, ay ti kəhi ana ahàr nəcakay ba waw ? »

Gəđakani ga ndam Zude takoru àna Yezu kə meleher ga Anna

¹² Eslini ndam slewja akaba gəđakani gatay ni akaba ndam *Zude ya tajəgay *ahay gəđakani ge Melefit ni təgəs Yezu, təwəlikabu ahar. ¹³ Təra təwəlikabá ahar na ti təzoru naŋ afa ga Anna. Anna ti medim ga Kayif. Ka sarta gani nani ti Kayif gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit. ¹⁴ Maslaŋa ya àhi ana ndam Zude : « Hojo mis bəlaŋ məmət azuhva mis dek » ni ti, Kayif gani nani.

Piyer adəm naŋ àsər Yezu do

(*Meciyu* 26.69-70 ; Mark 14.66-68 ; Lük 22.55-57)

¹⁵ Simu Piyer nday ata maslaŋa nahaŋ ya naŋ day adəbay Yezu ni tādəboru Yezu. Bay madəbay Yezu nani ti gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni əsəra naŋ a lala. Nahkay təhuriyu ka ahar bəlaŋ akaba Yezu a dalaka ga ahay ga gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni vu. ¹⁶ Ay ti Piyer əhuriyu ndo, əcik kà mahay. Eslini bay madəbay Yezu ya ti gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit əsəra naŋ a lala ni əhərkiaya ka wal ya ajəgay mahay na, əhi ma mək əziyu Piyer a dalaka ga ahay ni vu. ¹⁷ Wal ya ti ajəgay mahay ni əhi ana Piyer ahkado : « Nak day bəlaŋ ga ndam madəbay maslaŋa nani ni do waw ? » Eslini Piyer əhi : « Aha, nu bay madəbay naŋ do. »

¹⁸ Ndam ya tagray təwi eslini ni akaba nday ya ti tajəgay *ahay gəđakani ge Melefit ni aməd awər tay, təbefta aku a təbu tənjafeŋ. Piyer day ərəkivoru ka tay ənjafeŋ bilegeni.

Anna ehindifiŋa ma kà Yezu a

(Meciyu 26.59-66 ; Mark 14.55-64 ; Lək 22.66-71)

¹⁹ Eslini gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ehindifiŋa ma kà Yezu a, əhi ahkado : « Ndam madəbay kur ti ndamam ? Kacahi mam ana mis ni mam ? »

²⁰ Yezu əhəŋgrifeŋ, əhi : « Nəhia ma ana mis a dek vay-vay. Kəlavad nəbu nəcahi zlam ana tay a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit bu akaba a dalaka ga *ahay gəđakani ge Melefit ni bu, ka məlaŋ ya ndam *Zude dek təcakalavu ni. Ma ya ti nədəm akal-akal ni ti əbi.

²¹ Kihindifua ma ti kamam ? Hindi ma goro ti afa ga ndam ya ti nəhi ma ana tay ni. Nday ti təsəra ere ye ti nədəm na. »

²² Yezu əra adəma nahkay ti bəlaŋ ga ndam ya tajəgay ahay gəđakani ge Melefit ni ədi barva kəba mək əhi : « Təhəŋgrifeŋ kà ma ana gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ti nahkay aw ? » ²³ Yezu əhəŋgrifeŋ, əhi : « Tamal nəgudara ma ti dəfaya ma ya ti nəgudar na. Ay tamal ma goro ya nədəm ni ma ge jiri ti kədu barva ti kamam ? »

²⁴ Kələŋ gani Anna adəm təzoru naŋ afa ga Kayif gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni. Nahkay təzoru naŋ ahar məwəlikabani afa ga Kayif nakəŋ.

Piyer adəm keti naŋ əsər Yezu do

(Meciyu 26.71-75 ; Mark 14.69-72 ; Lək 22.58-62)

²⁵ Ka ya ti Simu Piyer naŋ əbu ənjafeŋ ka aku ni kekileŋa ni ti təhi ahkado : « Nak day bəlaŋ ga ndam madəbay maslaŋa hini do waw ? » Ay ti Piyer adəm : « Aha, nəbi nadəbay naŋ bi. » ²⁶ Zal nahaŋ naŋ əbu eslini, naŋ bay məgri təwi ana gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni. Maslaŋa gani nani ti Piyer əsifeŋa slimi a ti ana mis ge dini gayəŋ. Maslaŋa nani əhi ana Piyer ahkado : « Nipi kur kwa enekwiŋ e dini bu ata naŋ ti nak timey. » ²⁷ Ay ti Piyer adəm keti : « Aha, nu do. » Eslini agwazl əzlah həya.

Yezu naŋ əbu kə meleher ge Pilet bay ga ndam Rom ni

(Meciyu 27.1-2, 11-14 ; Mark 15.1-5 ; Lək 23.1-5)

²⁸ Du əna zuzəni nahəma, ndam *Zude təzay Yezu afa ga Kayif, tōru əna naŋ afa ge Pilet bay ga ndam *Rom ya agur had *Zude ni. Ay tōru tinqə əna naŋ a ti ndam Zude təwayay məhuriyani a ahay vu afa ga bay ni ndo. Adəba tamal təhuriya ti tigi nday njələta do, tisliki məzum zlam ga wuməri ga *Pak ni do. ²⁹ Nahkay bay *Pilet nakəŋ əhərkiaya ka tay e mite va, əhi ana tay ahkado : « Kəbəhadumki mirdim ka maslaŋa hini ti əgudar mam ? » ³⁰ Təhəŋgrifeŋ, təhi : « Tamal ti əgudar zlam ndo ni ti akal məzəbiyu naŋ afa gayək ndo. » ³¹ Nday nakəŋ tərə tədəma nahkay ti Pilet əhi ana tay ahkado : « Zuma naŋ a, lekələm lekələmeni grumfəŋa seriya, akada ge seriya gekəli ya kəgrum na. » Ndam Zude ni təhəŋgrifeŋ, təhi : « Leli nahəma, seriya ga makad mis ti təvi divi gani ana leli ga magrani ndo. » ³² Tədəm nahkay ti, ti ma ga Yezu ya adəm amara məmət nahkay ni ti məgravu.

³³ Eslini Pilet əŋgoru a ahay vu, əzalay Yezu, ehindifiŋa ma, əhi : « Nak ti bay ga ndam Zude ededifəŋ aw ? » ³⁴ Yezu əhəŋgrifeŋ, əhi : « Nak nakani kəjalay tək, day ti mis təhək aw ? » ³⁵ Pilet əhi : « Nu zal Zude aw ? Təzəbiyu kur afa goro ti ndam jiba gayək gayəkani akaba gəđakani gekəli ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni do waw ? Kəgudar

mam ? » ³⁶ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nu bay, ay bay goro ti ga duniya hini do. Tamal bay goro ni ga duniya hini ti, akal ndam goro tàkadva akaba ndam ya tэгəsi nu ana ndam Zude na. Ay ti tàgray nahkay ndo, adaba bay goro ni ga duniya hini do. » ³⁷ Pilet àhəŋgrifəŋ, àhi : « Kəđəm nahkay ti nak bay efedəŋ aw ? » Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nak kəđəm. Nu ti nàra a duniya va, tiwi nu ti, ti nàhi ma ge jiri ana mis. Ku way way do naŋ mis ge jiri ti abi slimi ana ma goro ya nəđəm ni. » ³⁸ Eslini Pilet àhi ahkado : « Jiri ti məŋ ga mam jikeŋ mam ? »

Təđəm seriya àgəsa Yezu a, si takad naŋ kwa
(*Meciyu* 27.15-31 ; *Mark* 15.6-20 ; *Luk* 23.13-25)

Pilet nakəŋ àra àhia ma ana Yezu a nahkay ti àhərkiaya ka ndam Zude na e mite va keti. Àhi ana tay ahkado : « Nu ti nədi ahàr ana zlam magudarani gayəŋ ndo simiteni. ³⁹ Ay kəsəruma kilevi a wuməri ga *Pak bu ni ti nəbu nəfiaya zal danğay ana kəli a bəlaŋ. Nihi ti kawayum nəfiaya bay ga ndam *Zude na ana kəli a waw ? » ⁴⁰ Nday nakəŋ tàra ticia ma ge Pilet na ti təzlah kay kay, təđəm : « Kàfaya maslaŋa nana ba, faya Barabas a sawaŋ ! » Barabas gani nani ti zal abra, àbazla mis a.

19

¹ Eslini Pilet àhi ana ndam slewja gayəŋ tázay Yezu, təzləb naŋ àna kurupu. ² Tàra təzləba naŋ a ti ndam slewja ni tàslapaya adak a hindigil-hindigil mək təfiviyu a ahàr vu akada ga jaku ni. Təfikabu mugudi ndizeni ga bay daya. ³ Tàra təbəkia zlam nday nana nahkay ti təhəđakfəŋbiyu, təhi ahkado : « Məgruk sa, bay ga ndam *Zude ! » Nday nakəŋ tàra təhia ma nahkay ti təsi barva kəba kəba.

⁴ Eslini Pilet àhərkiaya ka ndam Zude na e mite va keti, àhi ana tay : « Nihi nahəma, nara nəzibiyu naŋ ana kəli e mite vu, ti kəsərum nəŋgət zlam magudarani gayəŋ ga məwəlki naŋ di ndo. » ⁵ Mək Yezu nakəŋ àhəraya e mite va àna adak ya ka ahàr na akaba àna mugudi ndizeni ya təfikabu na. Yezu àra àhəraya ti Pilet àhi ana tay : « Maslaŋa nakəŋ naŋ hi. » ⁶ Gəđákani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam gatay ni tàra tipia Yezu a ti təzlah kay kay, təđəm : « *Darfəŋ naŋ kà təndal ! Darfəŋ naŋ kà təndal ! » Pilet àhi ana tay ahkado : « Lekuləm lekuləmeni zuma naŋ a ti kàdarumfəŋ ka təndal gani. Nu ti nəŋgət zlam magudarani gayəŋ ga məwəlki naŋ di ndo. » ⁷ Ndam Zude ni təhəŋgrifəŋ, təhi : « Melefit àvia divi ana leli ndam Zude a, ahàr àđəm tàkad naŋ, adaba azay ahàr gayəŋ àđəm naŋ Wur ge Melefit. » ⁸ Pilet àra ècia ma gatay na ti àgra aŋgwaz a dal-dal, ⁹ aŋgwiyu a ahay vu keti, àhi ana Yezu : « Nak kàsləkabiya ti eley ? » Ay ti Yezu naŋ te-te, àhəŋgrifəŋ ndo. ¹⁰ Pilet àhi : « Kəhu ma do ? Nisliki məmbrəŋ kur, nisliki *madarfəŋ kur kà təndal ti kəsər do waw ? » ¹¹ Yezu àhəŋgrifəŋ, àhi : « Kisliki məgru araŋa do, si tamal Melefit àvuka divi gana kwa. Nahkay ti maslaŋa ya ti àgəsukbiyu nu ni àgudara zlam a àtama gayak na. »

¹² Yezu àra àđəma nahkay ti Pilet nakəŋ àđəbay divi ga məmbrəŋ naŋ. Ay ndam Zude ni təzlah, təhi : « Tamal kəmbərəŋa maslaŋa hina ti kàđafakia kəwayay *Sezar do, adaba ku way way do azay ahàr gayəŋ àđəm naŋ bay ti maslaŋa gani nani ezirey Sezar. » ¹³ Pilet nakəŋ àra ècia ma ge mis na ti àzəbiyu Yezu e mite vu mək ànjəhad ka mələŋ magray seriya ni. Mələŋ gani nani ti maslamalani lala àna akur, təzalay àna ma *Hebri ti « Gabata. »

¹⁴ Vad gani nani ti vad ga maslamalakabu zlam ga wuməri ga *Pak ; fat agray wis wudak. Pilet nakəŋ àhi ana ndam Zude ni ahkado : « Bay gekəli nihi. » ¹⁵ Nday nakəŋ tàra ticia nahkay ti təzlah, təđəm : « Kada, kada, darfəŋ naŋ kà təndal ! » Eslini Pilet àhi ana tay ahkado : « Nàdarfəŋ bay gekəli ni kà təndal aw ? » Gəđákani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni təhəŋgrifəŋ, təhi : « Bay geli nahaŋ àbi, si Sezar kwa. » ¹⁶ Pilet àra ècia ma na nahkay ti àvi divi ana ndam slewja gayəŋ ga madarfəŋ Yezu kà təndal. Nahkay nday nakəŋ tázay Yezu, tàsləka àna naŋ a.

Tadarfəņ Yezu kà təndal

(Meciyu 27.32-44 ; Mark 15.21-32 ; Lūk 23.26-43)

¹⁷ Ka ya ti təbu takoru ni ti Yezu azay təndal ya ti takoru *tadarfəņ naņ ni àna ahar gayan gayanani. Tàhəraya a kəsa ni ba, tōru ka mələņ nahəņ ; mələņ gani nani ti təzalay « Mələņ ga Aslat ga Ahàr » ; àna ma *Hebri ti təzalay « Golgota. » ¹⁸ Tōru tinjua eslina ti *tadarfəņ naņ kà təndal ni. Tadarfəņa mis ndahaņ a cə kà təndal ndahaņ a daya : Yezu ti naņ e kidiņ gatay bu.

¹⁹ Pilet àdəm təbəki ma ka pələņgaf, tadarfəņiyu kà təndal ga Yezu ni ti mis tijeņgey, təsər. Ma gani ya ti təbəki ni nahkay hi : « Yezu, zal Nazaret, Bay ga ndam *Zude. » ²⁰ Ma gani nani ti təbəki àna ma Hebri, àna ma Rom akaba àna ma Gres. Ndam Zude kay tijeņa ma gana, adaba mələņ ya ti tadarfəņ Yezu kà təndal ni cifa akaba kəsa. ²¹ Gədəkani ga ndam *maņgalabakabu mis akaba Melefīt ni tàra ticia ma gana ti tēhi ana Pilet ahkado : « “Naņ Bay ga ndam Zude” ti kəbəki ba. ŋgulum bəki : “Maslaņa hini àdəm naņ Bay ga ndam Zude” sawaņ. » ²² Ay Pilet nakəņ àhi ana tay ahkado : « Ere ye ti nəbəki ni ti mənjuhəf nahkay. »

²³ Ndam slewja ni tàra tadarfəņa Yezu kà təndal na ti, təhəl azana gayan ni, tēdekaba mələņ fađ, ku way way do e kidiņ gatay bu aņgəta bəlaņ. Tàza endəwi gayan a daya ; endəwi gani nani ti mədəməkani àfəņ bi, tələməya zəbalana. ²⁴ Nahkay ndam slewja ni təzlapay e kidiņ gatay bu, tədəm : « Məguzleh endəwi hini ba ; ŋgulum məgrumki ca-ca ti məsər way azum way. » Ndam slewja ni tağray nahkay ti, zlam ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefīt ni bu ni àgravu. Pakama gani nani ti nihi : « Tēdekaba azana goro na e kidiņ gatay ba, mək tağrakia ca-ca ke endəwi goro a. * »

Ndam slewja ni tağray akada nani gani eđediņ.

²⁵ Kà gəvay ga təndal ya ti tadarfəņ Yezu ni ti wəl ndahaņ təbu micikeni. Wəl nday nani ti nday hi : məņ ga Yezu, wur ga məņ ga məņani, Mari wal ga Kəlopas akaba Mari ga kəsa Magədala. ²⁶ Bay madəbay Yezu ya Yezu awayay naņ kayani ni naņ àbu kà gəvay ga məņ ga Yezu daya. Yezu àra èpia tay a ti àhi ana məņani ni ahkado : « Mma, wur gayak ti naņ hini. » ²⁷ Àra àhia ma ana məņana nahkay ti àhi ana bay madəbay naņ ni ahkado : « Muk ti naņ hini. » Kwa ka fat nani bay madəbay Yezu ni àzoru məņ ga Yezu ni afa gayan ti mənjuhəda afa gayan a.

Yezu amət

(Meciyu 27.45-56 ; Mark 15.33-41 ; Lūk 23.44-49)

²⁸ Yezu àsəra àgra təwi gayan na dek àndava. Àra àsəra nahkay ti àdəm ahkado : « Yam àkada nu a. » Àdəm nahkay ti, ti zlam ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefīt bu ni məgravu. † ²⁹ Mandaray nahəņ àbu eslini mafəkadani akaba zum cecəwekeni. Tàra tici ma ga Yezu na ti təzay zlam ya esikabu yam akada ga matala ni, tətəliyu a zum ni vu, təbahki ka aday mək tətəlikabiyu kà pakama ana Yezu. ³⁰ Yezu àra àcaka zum cecəwekeni na ti àdəm ahkado : « Təwi goro dek àgrava àndava. » Àra àdəma nahkay ti àzəgad ahàr gəzak mək àmət.

Zal slewja nahəņ àtəhad Yezu àna awasl

³¹ Vad gani nani ti hajəņ gani vad məpəsabana, nahkay mis təbu təslamalavu. Vad məpəsabana gani nani ti àtama vad məpəsabana ndahaņ na, nahkay ndam *Zude tawayay ti kisim ge mis ya ti *tadarfəņ tay kà təndal ni tənjuhədfəņiyu kà təndal ni a vad məpəsabana ba ba. Nahkay tōru afa ge Pilet, tēhi ahàr àdəm tēhebi asak ana tay ti təmət weceweci, təhəlfəņa tay kà təndal na. ³² Nahkay Pilet àsləruru ndam slewja gayan. Tàra tinjia ti tēhebi asak ni ana mis bəlaņ gani ya tadarfəņ naņ kà təndal akaba Yezu ni, mək tēhebi ana naņ ye cə ni. ³³ Tàra tərəkia ka Yezu a, tawayay tēhebi asak ti tēdi ahàr naņ məmətani àndava, nahkay ti tēhebi asak ni ndo. ³⁴ Ay bəlaņ e kidiņ ga ndam slewja ni

* 19:24 Limis 22.19. † 19:28 Məņjay Limis 69.22.

bu àtəhad Yezu àna awasl a jamaŋgay vu gək. Àra àtəhadə naŋ a ti mimiz àŋgəzaya huya, yam day àŋgəzaya. ³⁵ Àgrakia sedi ka zlam gani nana ti, maslaŋa ya èpia ni. Àgrakia sedi a, pakama gayaŋ ya ti àdəm ni ti jiri ededij. Naŋ day àsəra pakama gayaŋ ya àdəm ni jiri ededij. Àdəm nahkay ti awayay ti lekuləm day kəgəsumkabu pakama gani, kəfumki ahàr ka Yezu. ³⁶ Zlam gani nani àgravu ti, ti zlam ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu ni mągravu. Pakama gani nani ti nihi : « Ku aslat ga vu gayaŋ tekeđi eteheb do. † » ³⁷ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi keti : « Ndam ya ti tətəhad mis ni atamənjələŋ ka maslaŋa ya ti nday tətəhad ni. § » Pakama gani nani day àgrava.

Təfiyu kisim ga Yezu e mindiviŋ vu

(Meciyu 27.57-61 ; Mark 15.42-47 ; Luk 23.50-56)

³⁸ Zal nahaŋ àbu slimi gani Zuzef, naŋ ga kəsa Erimete. Naŋ ti bay mađəbay Yezu, ay adəbay naŋ akal-akal adaba aŋgwaz awərfəŋa naŋ kà ndam *Zude a. Yezu àra àməta ti Zuzef nakəŋ òru afa ge Pilet, èhindifiŋa divi ga mazay kisim ga Yezu na, mək Pilet àvi divi gani. Nahkay òru àzay kisim ga Yezu ni. ³⁹ Nikodem day òra ka mələŋ gana. Nikodem ti naŋ ya ti a vad nahaŋ àrəkioru ka Yezu ga mələvad ni. Òru ti, àzay haf mebedeni gərgəri cə, bələŋ gani təzalay mir, nahaŋ ti ni eluwes, àgray kilu kru kru mahkər. Haf gani nani ti mizi gani àbəlay. ⁴⁰ Tàra təzaya kisim na ti ata Zuzef nday ata Nikodem nakəŋ titudey àna gabaga ; ka ya ti təbu titudey nahəma, təbəki haf ni ke kisim ni hi hi. Wudaka ndam Zude tili mis ti tagray nahkay day. ⁴¹ Kà gəvay ga mələŋ ya *tədarfəŋ Yezu kà təndal ni ti dini nahaŋ àbu eslini. E dini gani nani bu ni ti mindiviŋ nahaŋ àvu, tili nihi guhwa təfiyu kisim ga maslaŋa faŋ ndo. ⁴² Ka fat nani ti ndam Zude təbu təslamalavu ga vad *məpəsabana, nahkay ata Zuzef nday ata Nikodem nakəŋ təfiyu Yezu e mindiviŋ nani vu, adaba mindiviŋ ni driŋ do.

20

Ndam mađəbay Yezu takoru kə mindiviŋ

(Meciyu 28.1-8 ; Mark 16.1-8 ; Luk 24.1-12)

¹ Də ge miledə àna zuzəni a vad ye enjenjeni ga gosku nahəma, Mari ga kəsa Magədala òru ke mindiviŋ ni. Òru ènjəa ti àdi ahàr ana mindiviŋ ni bəŋa, èpi belim ni àləŋ ana mindiviŋ ni bi. ² Naŋ nakəŋ àra èpia belim ni àləŋ bi nahkay ti àcuhwakibiyu ka Simu Piyer nday ata bay mađəbay Yezu ya Yezu awayay naŋ kay ni, àhi ana tay ahkado : « Ndaməŋa təzaba Bay geli na e mindiviŋ ni ba, məsər mələŋ ya təfəkad ni do. »

³ Ata Piyer nday ata bay mađəbay Yezu nahaŋ ni tàra ticia nahkay nahəma, təsləka təzay divi ga moroni ke mindiviŋ ni. ⁴ Nday cəeni tacuhworu, ay bay mađəbay Yezu nahaŋ ni àcuhway àtam Piyer, ènjiyu ke mindiviŋ ni enji gayaŋ. ⁵ Òru ènjəa ti àndəhad ahàr, àmənjiyu e mindiviŋ ni vu, èpi gabaga ni məbəhadani ciliŋ, ay ti àhuriyu ndo. ⁶ Kələŋ gani Simu Piyer ti ni òru ènjəa ke mindiviŋ na ti àhuriyu huya, èpi gabaga ni məbəhadani duca, ⁷ azana ya ti titudey ahàr ana Yezu àna naŋ ni day mifedekabani ka mələŋ nahaŋ, məbəhadani akaba gabaga ni do. ⁸ Eslini bay mađəbay Yezu nahaŋ ya ènjiyu ke mindiviŋ enji ge Piyer ni àhuriyu bilegeni. Àra àhuriya ti èpi zlam ya ti àgravu ni, àsəra Yezu àŋgaba e kisim ba. ⁹ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, ahàr àdəm Yezu amət mək aŋgaba e kisim ba, ay kekilerə nday gani ticiaba pakama gana faŋ ndo. ¹⁰ Kələŋ gani ndam *mađəbay Yezu nakəŋ təsləka, tòru a magam.

Yezu aŋgazlivu ana Mari ga kəsa Magədala

(Meciyu 28.9-10 ; Mark 16.9-11)

¹¹ Ka sarta gani nani Mari naŋ àbu kà gəvay ge mindiviŋ ni, etəwi. Naŋ àbu etəwi ti àndəhad ahàr, àmənjiyu e mindiviŋ ni vu, ¹² èpi *məslər ge Melefit cə məbakabu azana bəđ-bəđani. Nday manjəhadani digəs-gəs ka mələŋ ya təfəkad kisim ga Yezu ni ; bələŋ

† 19:36 Mənjay Mahərana 12.46 ; Macalani 9.12 ; Limis 34.21. § 19:37 Zakari 12.10.

manjehadani gwar ka melaŋ ga ahàr, bəlaŋ gani ti ni gwar ka melaŋ ga asak. ¹³ Eslini məslər ni tihindifiŋa ma, təhi ahkado : « Wal hini, kitəwi mam ? » Wal ni àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Ndamarja təzaba Bay goro e mindiviŋ ba, nəsar melaŋ ya táfəkad ni do. »

¹⁴ Àra àdəma nahkay ti àmbatbiyu ma kələŋ, èpi Yezu naŋ jika, ay ti ŋgay Yezu ti àsər do. ¹⁵ Eslini Yezu àhi : « Wal ni, kitəwi mam ? Kadəbay way ? » Wal ni àhi ana ahər maslaŋa ya àhi ma ni ti bay ya agray təwi e dini bu ni. Nahkay àhi : « Maslaŋa goro, tamal nak kəzaba naŋ a ti dəfuki melaŋ gani, nakoru nazay. » ¹⁶ Yezu àhi : « Mari. » Eslini Mari nakəŋ àmbatkioru ma, àhi àna ma *Hebri : « Rabuni. » Awayay adəmvaba : « Məsi. » ¹⁷ Yezu àhi : « Kàcafəŋa nu kà masləkana ba, adaba nəcəloru afa ga Baba faŋ ndo. Nihi ti ru afa ga bəza ga mmawa ni, hi ana tay ahkado : “Nəcəloru afa ga Baba, naŋ Bəŋ gekuli daya. Naŋ gani ti Melefit goro, Melefit gekuli daya.” » ¹⁸ Mari ga kəsa Magədala nakəŋ àra ècia ma ga Yezu na ti àrəkioru ka ndam madəbay Yezu ni, àhi ana tay ahkado : « Nìpia Bay geli na. » Mək àŋgəhadì ma ga Yezu ya àhi ni ana tay.

Yezu aŋgazlivu ana ndam madəbay naŋ ni
(Meciya 28.16-20 ; Mark 16.14-18 ; Lək 24.36-49)

¹⁹ Ka fat ga ladi gani nani ga mələkarawa ti ndam *madəbay Yezu ni təŋgasva a ahay ba mək təzləkkabá mahay a, adaba aŋgwaz awərfəŋa tay kà ndam *Zude ndahaŋ na. Nday təbu maŋgasvani nahkay ti Yezu àhurkiviyyu ka tay, ècik jik e kidiŋ gatay bu, àhi ana tay : « Melefit məgray ti araŋa àhəli ahər ana kuli ba. » ²⁰ Àra àhia ma ana tay a nahkay ti àŋgazli ahar gayaŋ ni akaba jamaŋgay gayaŋ ni ana tay. Nday nakəŋ təra tìpia Bay geli na ti təmərva dal-dal. ²¹ Eslini Yezu àhi ana tay : « Melefit məgray ti araŋa àhəli ahər ana kuli ba » keti. Mək àhi ana tay : « Melefit àslərbiyu nu, nahkay nu day nəslər kuli akada gayaŋ ya àslərbiyu nu ni. »

²² Àra àdəma nahkay ti èviteki aməd gayaŋ ka tay mək àhi ana tay : « Nəvia Məsuf Njəlatana ana kuli a : gəsumkabá naŋ a. ²³ Ndam ya ti akəmbərəŋumfəŋa zlam magudarani gatay na kà tay a ni ti, Melefit day aməmbərfəŋa kà tay a. Ay ndam ya ti akəmbərəŋumfəŋa zlam magudarani gatay na kà tay a do ni ti, Melefit day aməmbərfəŋa kà tay a do. »

Yezu aŋgazlivu ana Tumas

²⁴ Tumas ti naŋ bəlaŋ ga ndam *madəbay Yezu kru mahar cəeni ni, təzalay naŋ Didim daya. Ka fat gani nani ya ti Yezu aŋgazlivu ana ndam madəbay naŋ ndahaŋ ni ti Tumas naŋ àkibu ka tay bi. ²⁵ Ndam madəbay Yezu ndahaŋ ni təhi ahkado : « Mìpia Bay geli na. » Àra ècia ma gatay na ti àhi ana tay ahkado : « Nawayay nipi melaŋ ga ahar ya tadar àna masaŋsaŋ ni, nawayay nətəliyu weleher a melaŋ gani vu. Nawayay nətəliyu ahar a melaŋ ga jamaŋgay ya tətəhad àna awasl ni vu. Tamal nəgray nahkay ndo ni ti nəgəskabu ma gekuli ni do. »

²⁶ Gosku sekw ka ahər gani ndam madəbay Yezu ni təbu maŋgasvani a ahay bu keti, mahay məzləkkabani, Tumas day naŋ àkibu ka tay. Yezu àrəkia ka tay a, ècik jik e kidiŋ gatay bu, àhi ana tay ahkado : « Melefit məgray ti araŋa àhəli ahər ana kuli ba. » ²⁷ Eslini àhi ana Tumas nakəŋ : « Mənjaki ka ahar goro ni, ti kətəliyu weleher gayak ni. Təliyu ahar gayak a jamaŋgay goro ni vu. Mbrəŋ gejewi, fəku ahər, gəskabá nəŋgaba e kisim ba edediŋ a. » ²⁸ Eslini Tumas nakəŋ àhi : « Nak Bay goro, nak Melefit goro. » ²⁹ Yezu àhi : « Nak ti kìpia nu a day kwa ti kəgəskabu nu nəŋgaba e kisim ni ba. Ndam ya ti təgəskabu nəŋgaba e kisim ba, tìpi nu ndo ni ti təmərva. »

Ere ye ti àzəkìyyu Zerj ga məbəkì wakita hini ni

³⁰ Yezu ti àgra zlam magray ejep ndahaŋ a gərgəri kay kə meleher ga ndam madəbay naŋ na. Ay ti təbi məbəkiani a wakita hini bu bi. ³¹ Zlam ya ti nəbəkì ni ti, nawayay ti kəgəsumkabu Yezu ti naŋ *Krist, naŋ Wur ge Melefit. Tamal kəgəsumkabá ti Melefit aməvi *sifa ya àndav day-day do ni ana kuli adaba kəbum kəfumki ahər ka Yezu palam.

21

Yezu aņgazlivu ana ndam mađabay naņ ni e Gelili

¹ Àra àgra vad a bal ka ahàr gana ti Yezu aņgazlivu ana ndam mađabay naņ ni keti. Aņgazlivu ana tay ti kà gəvay ga dəluv Tiberiyat. Zlam gani àgravu ti nahkay hi : ² ka sarta gani nani ndam *mađabay Yezu ata Simu Piyer, Tumas naņ ya təzalay naņ Didim ni, Natanayel ga kəsa Kana ga had *Gelili ni, bəza ge Zebede akaba ndam mađabay Yezu ndahaņ cū təbu ka ahar bəlaņ eslini. ³ Nday təbu eslini ti Simu Piyer àhi ana nday ndahaņ ni : « Nakoru nəgəsbīyu kilif. » Nday nakəņ təhi : « Leli day makoru. »

Nahkay tōru təcəliyu a *slalah ga yam vu, tadəboru kilif. Təndəhadki hundum ga məgəsani, ay ku kilif bəlaņ tekeđi təgəs ndo. ⁴ Məlaņ àra àsla ti ndam mađabay Yezu nakəņ tiپی Yezu naņ àbu jika ka dəņ-dəņ, ay ŋgay naņ ti təsər ndo. ⁵ Eslini Yezu àhi ana tay ahkado : « Ndam goro ni, zlam məzumani àfəņ kè kəli gəzit aw ? » Təhi : « Àbi. » ⁶ Mək Yezu nakəņ àhi ana tay : « Təlumiyu zəva gekəli ni gwar ka ahar ga daf. Nahkay ti akəgəsumaya kilif a. » Nday nakəņ tàra tətəliya ti zəva ni àgəsa kilif a dal-dal. Tawayay tagəjahaya a slalah ga yam ni va, ay ti tislīki ndo. ⁷ Eslini bay mađabay Yezu ya ti Yezu awayay naņ kay ni àhi ana Piyer : « Hini ti Bay geli ci ni. »

Simu Piyer àra ecia ya təhi « Hini Bay geli » ni ti àfakabīyu endəwi gayaņ ya àzakaba ni, mək àdiyu a yam ni vu cizliv. ⁸ Məlaņ ya təgəsaya kilif a ni ti driņ driņ akaba dəņ-dəņ ni do, àgray ezewed bəlaņ cilīņ, nahkay ndam mađabay Yezu ndahaņ ni tàra àna slalah ga yam na gwar kà dəņ-dəņ na, tagəjahbīyu zəva gatay ya akaba kilif dal-dalani ni. ⁹ Nday nakəņ tàra tīnjia ka dəņ-dəņ na, tàhəraya a slalah ga yam ni ba ni ti, tiپی aku ŋgulusa, kilif àki baca akaba *dipeņ. ¹⁰ Eslini Yezu àhi ana tay : « Dəguma àna kilif ya kəgəsumaya na. »

¹¹ Nahkay Simu Piyer acəliyu a slalah ga yam ni vu keti, àgəjahaya zəva na ka dəņ-dəņ a. Tàra təgəjahaya ti tədīviyu ahàr ana kilif gəđakani diņ àna kru kru zlam mahar mahkər. Akaba nani đek zəva ni àtədkaba ndo. ¹² Yezu àhi ana tay : « Dəguma kəzumum zlam. » Ku maslaņa bəlaņ e kidīņ ga ndam mađabay naņ ni bu ŋgay « Nak way ? » ti tislīki məhiani ndo, adəba təsəra naņ Bay geli. ¹³ Eslini Yezu àra àzay dipeņ ni, àvi ana tay, mək àvikīvu kilif ni ana tay. ¹⁴ Kwa ga Yezu ya aņgaba e kisim ba ni ti aņgazlivu ana ndam mađabay naņ ni sak mahkər àna hini.

Pakama ga Yezu ya ahi ana Piyer ni

¹⁵ Tàra təzuma zlam a ti Yezu àhi ana Simu Piyer ahkado : « Simu wur ge Zeņ, kawayay nu kàtama nday hina waw ? » Piyer nakəņ àhi : « Iy Bay goro, kəsəra nawayay kur. » Mək Yezu àhi : « Jəgay bəza təmbak goro ni. » ¹⁶ Yezu àhi ye cū : « Simu wur ge Zeņ, kawayay nu aw ? » Piyer àhi : « Iy Bay goro, kəsəra nawayay kur. » Mək Yezu àhi : « Hətay təmbəmbak goro ni. » ¹⁷ Yezu àhi ya mahkər : « Simu wur ge Zeņ, kawayay nu aw ? » Pakama ga Yezu ya àhi ana Piyer « Kawayay nu aw ? » ya mahkər ni ti àhəlia ahàr ana Piyer a, nahkay àhi ana Yezu : « Bay goro ni, kəsəra zlam a đek ; kəsəra nəbu nawayay kur. » Eslini Yezu àhi : « Jəgay təmbəmbak goro ni. ¹⁸ Nəhuk nahəma, ka ya ti nak wur dagwa ni ti, nak nakani kəwəlvu àna maslpara, kōra ka məlaņ ya ti kawayay na đek. Ay ka ya ti ekīgia medewel a ni ti akəhəloru ahar agavəla, maslaņa nahaņ aməwəlukvū maslpara gayak ni, mək amazoru kur ka məlaņ ya nak akawayay moroni do ni. » ¹⁹ Yezu àđəm nahkay ti, awayay adafaki ahəmamam Piyer amara məmət, mis atazləbay Melefīt azuhva məmət gayaņ ni. Yezu àra àhia ma nahkay ti àhi : « Dəbabīyu nu. »

Pakama ga Yezu ya adəmki ka bay ya Yezu awayay naņ kayani ni

²⁰ Eslini Piyer aməņjabīyu gwar kələņ, mək epī bay mađabay Yezu ya ti Yezu awayay naņ kay ni. Naņ ti naņ ya ti a vad ya ti təzum zlam akaba Yezu ni ti àzoru ahàr gayaņ gwar ka məbərūv ga Yezu, àhi : « Bay geli, maslaņa ya ara asəkumoru kur ni ti way ? » ni. ²¹ Piyer àra epīa naņ a nahkay ti àhi ana Yezu ahkado : « Ay naņ hini timey, Bay geli ? » ²² Yezu àhi : « Tamal nawayay ti mənjuhəđ duk abīvoru ana vad goro ya anəņa ni ti, ma gani gayak mam ? Nak ti dəbabīyu nu cilīņ. » ²³ Bəza ga məņ geli ndahaņ tàra ticia ma ga

Yezu ya àdɛm na ti, tɛbu tɛdɛm e kidin gatay bu bay madɛbay Yezu nani ti amɛmɛt do. Ay ŋgay amɛmɛt do ni ti Yezu àdɛm ndo. Ma gayan ya àdɛm ni ti nahkay hi : « Tamal nawayay ti mɛnjɛhad duk abivoru ana vad goro ya ananɛa ni ti, ma gani gayak mam ? Nak ti dɛbabiyu nu cilin. »

²⁴ Àbɛki zlam nday hini ka wakita ti bay madɛbay Yezu nani ; nan abu agray sedi gani daya. Leli day mɛsɛra sedi gayan ya agray ni ti sedi ge jiri.

²⁵ Yezu àgra zlam ndahan a kay daya. Tamal tɛbɛki ma gani bɛlan àna bɛlan ka wakita ti, amal wakita gani dal-dal àsɛbay. Nɛtamahay mɛlan ga duniya ni dɛk àhɛca ga mabɛhadvana.

Tɔwi ga ndam asak ga Yezu
Ere ye ti mɔdɔmki ke Tɔwi ga ndam asak ga Yezu ni

Maslaɗa ya ti àbɔki Tɔwi ga ndam asak ga Yezu ni ti àdafay slimi gayaɗ a wakita ni bu ndo. Ku tamal nahkay nɔngu ni, kwa ka mɔnjɔki gani ndam ga Yezu ðek tɔsɔra àbɔki ti Lɔk bay ya tàgrakabu tɔwi akaba Pol ni (2 Timote 4.11). Mɔsɔra, bay ya ti àbɔki Tɔwi ga ndam asak ga Yezu ni ti àbɔki Ma Mɔweni Sulumani ge Lɔk ni day naɗ (Lɔk 1.1-4 ; Tɔwi 1.1).

A wakita ge tɔwi ga ndam asak ni bu ni ti Lɔk àɗgɔhad zlam ya àgravu ka sarta ya Melefit àzoya Yezu e melefit va àndava ni. Àɗgɔhad mɔnjɔhad ga ndam ga Yezu ye enjenjeni ni : mɔnjɔhad gani nani ti adɔfiki mɔnjɔhad sulumani ana leli (mazavu gani 2.42-47 ; 4.32-36). Àɗgɔhad ere ye ti Pol zal asak ga Yezu àgray ni ; nahkay ka ya ti mejengey wakita ga Pol ni ti mɔsɔra mɔlaɗ ya tɔdɔmki ma na. Wakita ge tɔwi ga ndam asak ga Yezu ni awɔlkabu Ma Mɔweni Sulumani ni akaba wakita ga ndam asak ga Yezu ya tɔbikioru ana mis ni, ti Wakita Mɔweni ge Melefit ðek mîgi wakita bɔlaɗ.

Ka 1.8 ti Yezu àhi ana ndam gayaɗ ni : « Akɔgrumkua sedi a Zerɔzalem, ka had Zude, ka had Samari, ku kɛ sliri ga mɔlaɗ a ðek. » Ma hini adɔfiki ana leli ahɔmamam Lɔk àslamalakabu wakita ni : ka mɔnjɔki gani àɗgɔhad zlam ya àgravu a Zerɔzalem ni (1-7), mɔk àɗgɔhad zlam ya àgravu ka had Zude akaba ka had Samari ni (8-12) ; kɔlɔɗ gani àɗgɔhad zlam ya àgravu ka had driɗ-driɗeni ni (13-28).

Lɔk àɗgɔhad pakama ndahaɗ ya ndam asak ga Yezu tɔhi ana mis ni (mazavu gani 2.14-36 ; 10.34-43) ; nahkay adafay ahɔmamam mɔhi Ma Mɔweni Sulumani ana mis ni. Lɔk àɗgɔhad ma ga vu ga ndam asak ga Yezu ya tɔdɔm kɛ meleher ga ndam ge seriya ni (mazavu gani 4.8-12 ; 7.2-53). Azuhva pakama gani nani ti mɔsɔra zlam ya ti ndam ga Yezu tɔgɔskabu na lala.

A wakita ni bu ðek Lɔk awayay àɗgɔhad zlam kal-kal akaba ere ye ti àgravu ni. Àdafay slimi ga mɔlaɗ ndahaɗ ya ndam asak ga Yezu tɔru ni, akaba slimi ga ndam ga ɗgumna ya tɔdi ahàr ana tay eslini ni. Ku ka ya ti ndam ga Yezu tìcivu ndo nɔngu ni àɗgɔhad ma gani kal-kal akaba ere ye ti àgravu ni (15.1-2).

Lɔk àdɔm mɔgosay Mɔsuf Njɔlatani koksah (5.1-11 ; 8.9-25). Adafay daliya ya ndam ga Yezu tɔcakay ni (mazavu gani 5.40 ; 7.54-60). Ay adafay njɔda ga Yezu ya àniviyu ana ndam ga Yezu ni daya. Àɗgɔhad tɔwi ga ndam asak ga Yezu ya tàgray àna njɔda ga Mɔsuf Njɔlatani ni (mazavu gani 2.1-12 ; 3.1-10). Nahkay mɔsɔra, Yezu ti naɗ àbu àna njɔda ðal-ðal, avi njɔda ana leli daya.

Yezu adɔm Melefit amɔvi Mɔsuf Njɔlatani ana ndam asak gayaɗ

¹ Teyɔfil goro ni, nɔbukki wakita nahaɗ keti. A wakita goro ya ti nɔbukki enjenjeni ni bu ni ti, nàɗgɔhaduka tɔwi ga Yezu ya àgray na akaba zlam ya àcahi ana mis na ðek. Nàɗgɔhaduka ðek kwa ka mɔnjɔki ge tɔwi gayaɗ ² duk àbivu ana vad ya ti Melefit àzoru naɗ agavɔla na. Wudaka Yezu àcɔloru agavɔla nahɔma, àhia ma ana ndam ya àdaba tay a, tìgia ndam *asak gayaɗ a ni. Àhi ana tay ere ye ti naɗ àwayay tàgray ni, àhi ana tay àna njɔda ga *Mɔsuf Njɔlatani. ³ Àra àcaka daliya, àmɔta ti àɗgɔzlivu ana tay, àgra zlam a gɔrgɔri ti tɔsɔr naɗ àna sifa ededɗi. A huɗ ga vad kru kru fadani bu àrɔkia ka tay a sak kay, àhi ma ana tay àki ka *Mɔgur ge Melefit. ⁴ A vad nahaɗ Yezu naɗ àbu àzum zlam akaba tay nahɔma, àhi ana tay ahkado : « Nàhia ana kɔli a, Baba goro amɔvi zlam ana kɔli. Nahkay zla nahɔma, kɔslɔkumaba a Zerɔzalem a ba, jɔgum zlam gani ya ti amɔvi ana kɔli ni. ⁵ Zeɗ ti àbara mis àna yam a. Lekulɔm ti ni vad bɔl kama Melefit *amɔbaray kɔli àna Mɔsuf Njɔlatani. »

Melefit azoru Yezu e melefit vu

⁶ A vad nahan nday t̄bu akaba Yezu ti t̄hindifiŋa ma, t̄hi ahkado : « Bay geli, kara kagraŋ ti ndam *Izireyel t̄gur m̄laŋ zlam gatay keti ti nihi h̄ya aw ? » ⁷ Àh̄ngarf̄aŋ, àhi ana tay ahkado : « Bay ya ti àf̄ekad vad gani akaba sarta gani ti Baba goro. Lek̄l̄m zla ti Melefit àvi divi ana k̄li ga m̄s̄rani ndo. ⁸ Ay zla ti Melefit am̄b̄kiaya M̄suf gayan̄ ke k̄li a, nahkay ak̄grumkua sedi àna n̄d̄a gayan̄ a. Ak̄grumkua a Zer̄zalem, ka had̄ *Z̄ude, ka had̄ *Samari, ku k̄e sliri ga m̄laŋ a d̄ek. » ⁹ Yezu àra àhia ma nana ana tay a nahkay ti, nday t̄bu tam̄jal̄aŋ ti, Melefit àzoru nan̄ agav̄la a hud̄ melefit vu, m̄k m̄gudun̄gudun̄ aŋgah nan̄, t̄pi nan̄ va do.

¹⁰ Yezu àra àsl̄ka ti nday t̄bu tam̄joru agav̄la kekileŋa. Eslini mis c̄ m̄bakabu azana b̄d̄-b̄d̄ani t̄rh̄kia ka tay a, ¹¹ t̄hi ana tay ahkado : « Ndam Gelili, k̄m̄njumoru agav̄la ti kamam ? Yezu gani k̄p̄ma nan̄ a àdoru e melefit vu ti, am̄ŋa day akada gayan̄ ya ti k̄p̄m nan̄ òru e melefit vu ni. »

Ndam asak ga Yezu t̄daba mis ga m̄nguyu a m̄laŋ ga Z̄udas va

¹² Ka sarta gani nani ti nday ka h̄ma ya t̄zalay *Oliviye ni. H̄ma gani nani drin̄ drin̄ kay akaba Zer̄zalem do, àgray ezewed̄ kru. Nahkay nday nak̄ t̄sl̄ka eslina, t̄ŋga a Zer̄zalem a. ¹³ T̄oru tin̄j̄a ti t̄c̄loru a ahay gatay ya tan̄j̄had̄viyu ni vu. Ahay gani nani ti ka ah̄r ga ahay nahan̄. Nday gani ti ata : Piyer, Zeŋ, Zek, Andre, Filip, Tumas, Bartelemi, Meciȳ, Zek wur ga Alfe, Simu nan̄ b̄laŋ ga ndam ya takad̄vakivu ka had̄ gatay ni, nahan̄ ni ti ni Z̄ud wur ge Zek. ¹⁴ Nday d̄ek t̄bu t̄c̄akalavu k̄lavad̄ akaba w̄l ndahan̄, akaba Mari m̄ŋ ga Yezu akaba b̄za ga m̄ŋ ga Yezu. T̄c̄akalavu ti ga mah̄ŋgalay Melefit.

¹⁵ Àra àgra vad a b̄al ti b̄za ga m̄ŋ geli t̄c̄akalava, t̄gray nday din̄ àna kru kru c̄. Eslini Piyer ècikaba e kidin̄ gatay ba, àhi ana tay ahkado : ¹⁶⁻¹⁷ « B̄za ga mmawa, ahaslani Z̄udas nan̄ b̄laŋ geli Melefit àdaba nan̄ a ga magrakabu t̄wi akaba leli a, ay ti nan̄ gani àd̄fikia divi a ana ndam ya t̄ḡs Yezu na. Àgray nahkay nah̄ma, kwa ahaslani Devit àd̄m̄kia ma ka nan̄ a. Ma gani nani ti àd̄m̄ àna n̄d̄a ga *M̄suf N̄j̄latani, àbu m̄b̄kiani a Wakita ge Melefit bu. Nahkay ah̄r àd̄m̄ ma gani nani si m̄gravu kwa. »

¹⁸ Ga Z̄udas ya àd̄fiki divi ana mis ni ti àgudara zlam a. T̄vi sin̄gu azuhva nani, m̄k òru às̄kum v̄daŋ àna nan̄. Eslini nan̄ nak̄ àd̄d̄ a ma ma, hud̄ gayan̄ ni àt̄zkaba tuh, d̄indey gayan̄ d̄ek àh̄raya a dala va. ¹⁹ Ndam Zer̄zalem d̄ek t̄ara t̄icia zlam gana ya àgravu na ti, t̄zalay v̄daŋ nani Hakeldama, awayay ad̄m̄vaba àna ma gatay a ti dala ge mimiz.

²⁰ Nahkay Piyer àhi ana tay : « Àbu m̄b̄kiani a wakita ge Limis bu :
“Ti t̄m̄br̄ŋ ahay gayan̄, ti maslaŋa ànj̄had̄v̄u va ba.” *

« Àbu m̄b̄kiani keti :
“Ti maslaŋa nahan̄ m̄zay m̄laŋ gayan̄ ni, m̄gray t̄wi gayan̄ ni.” †

²¹ « Nihi nah̄ma, ah̄r àd̄m̄ m̄d̄umaba maslaŋa nahan̄ a. Maslaŋa nani ti ah̄r àd̄m̄ si nan̄ e kidin̄ ga ndam geli ya t̄ad̄bay Bay geli Yezu ka ya ti leli m̄bu masawad̄ay akaba nan̄ ni, ²² ànj̄ki ka fat ya ti Zeŋ *àbaray Yezu ni duk ànivoru ana vad ya ti Melefit àzaba Yezu e kidin̄ geli ba, àzoru nan̄ agav̄la ni. Leli ti magrakia sedi ka man̄gaba ga Yezu a, nahkay ah̄r àd̄m̄ b̄laŋ gatayani m̄h̄rkivaya ke leli a. »

²³ Piyer àra àd̄ma ma nana ti t̄h̄l mis c̄, b̄laŋ gani slimi gayan̄ Z̄uzef, mis t̄zalay nan̄ Barsabas, slimi gayan̄ nahan̄ Z̄ust̄s ; maslaŋa nahan̄ ni ti ni slimi gayan̄ Matiyas. ²⁴ Eslini nday d̄ek t̄h̄ŋgalay Melefit, t̄d̄m̄ : « Bay geli, nak̄ k̄s̄era ere ye ti àniviya ana mis a m̄b̄ruv bu na d̄ek. Nahkay d̄fiki maslaŋa ya k̄adaba nan̄ e kidin̄ gatay c̄eni hini ba ni ana leli. ²⁵ Maslaŋa ya nak̄ akadaba nan̄ a ni ti, emigi zal asak a m̄laŋ ga Z̄udas ni vu ga magray t̄wi gayan̄. Z̄udas ti àsl̄kaba, àdoru ka m̄laŋ gayan̄ nahan̄ zlam gayan̄. » ²⁶ T̄ara t̄h̄ŋgala Melefit a nahkay ti t̄agraki ca-ca ka tay ti t̄s̄rkaba maslaŋa ya ti Melefit àd̄kiba ni, m̄k àd̄d̄ki ka Matiyas. Nahkay Matiyas nak̄ ahurkiviya ka ndam *asak kru mahar b̄laŋani ni.

* 1:20 Limis 69.26. † 1:20 Limis 109.8.

2

Melefit aslɛribiyu Məsuf Njəlatani ana ndam gayan

¹ Ka fat ga wuməri ge *Peŋtikwet ti ndam ya təfəki ahàr ka Yezu ni tənɔasvu dek ka mələŋ bələŋani. ² Eslini huya tici daɗay ga zlam àhəndabiyu gwar e melefit bu akada ga aməd ya ti akəzlay kay kay ni. Mək daɗay ni àhəndiyu a ahay ya ti nday təvu manjəhadani ni vu dek. ³ Nday nakəŋ tɔpi zlam ndahaŋ, zlam gani nday nani tamənjavu akada arəd ga aku ni, tèdevu, tənɔhadki bələŋ bələŋ ka tay dek. ⁴ *Məsuf Njəlatani èsliva a vu vu ana tay a dek. Eslini tənɔki ka mazlapani àna ma həma ndahaŋ gərgərani, ku way way do azlapay àna pakama ya ti Məsuf Njəlatani àɗəfiki ni.

⁵ Ka sarta gani nani ndam *Zude ndahaŋ təbu a Zeruzalem, tawayay magray ere ye ti àbələfəŋ kè Melefit ni. Nday nani təsləkabiya a kəsa gərgərani ba ka haɗ ga mələŋ na dek. ⁶ Tàra ticia daɗay na ti tənɔasvu ka ahar bələŋ. Eslini ku way way do e kidɔŋ gatay bu èci zlapay àna ma həma gayan, maslaŋa nahaŋ e kidɔŋ ga ndam ga Yezu ni bu azlapay àna naŋ ni. Ere ye ti àgravu ni ti àgria ejep ana tay a dal-dal. ⁷ Təɗəm ahkado : « Ere ye ti mici ni agravu ahəmamam ? Nday hini ya ti təzlapay ni nday dek ndam Gelili do aw ! ⁸ Ay ti ku way way do e kidɔŋ geli bu naŋ àbu eci nday təbu təzlapay àna ma həma gayan ni ti àgravu ahəmamam ? ⁹ E kidɔŋ geli bu ahalay ti mis təsləkabiya a kəsa gərgərani ba kay : mis ndahaŋ təsləkabiya a Part a, ndahaŋ e Medi, ndahaŋ e Èlam, ndahaŋ keti a Mezopotami, ka haɗ *Zude, a Kapados, a Poŋ, a Azi, ¹⁰ e Firizi, e Pemfili, e Ezip a, mis ndahaŋ ti ni təsləkabiya ka haɗ Libi gwar e Sireŋ, akaba a Rom a. ¹¹ Mis ndahaŋ e kidɔŋ geli bu ndam Zude, ndahaŋ ti ni tigi ndam Zude migeni. Ndam Kret akaba ndam Arabi təbu e kidɔŋ geli bu daya. Ay ti ku way way do e kidɔŋ geli bu eci ere ye ti ndam nday nani təzlapay ni àna ma həma gayan. Nday təbu təɗəmki ma ka zlam sulumani ya Melefit àgray ni. » ¹² Nahkay zlam gani àhəliaba ahàr ana tay a, təsər ere ye ti tagray ni do. Nahkay təɗəm e kidɔŋ gatay bu ahkado : « Ere hini ya agravu ni ti awayay aɗəmvaba mam ? » ¹³ Mis ndahaŋ ti ni tɛyefiŋ kà ma gani, təɗəm : « Nday ya ti təzlapay nahkay ni ti zum àkadkaba tay a. »

Pakama ge Piyer ya ahi ana mis ni

¹⁴ Eslini Piyer ècikaba akaba ndam *asak ndahaŋ kru mahar bələŋani na, àhi ma ana mis ya ti təbu eslini ni. Àzlapay kay kay, àɗəm : « Lekuləm ndam *Zude akaba lekuləm ya ti kanjəhadum a Zeruzalem ni dek, bumi slimi ana ma goro ya nəhi ana kuli ni : ahàr àɗəm kicəm ere ye ti agravu ni lala. ¹⁵ Lekuləm kəɗəmum bi zum àbu akad nday ndani zla tək, aha ! Nahkay do ; njemdi ambəmbu ya ge miledə mba timey ! ¹⁶ Nihi ti pakama ga bay mahəŋgaray pakama ge Melefit Zəwel ya àɗəm ahaslani ni àbu agravu sawan. Àɗəm ahkado :

¹⁷ “Melefit àɗəm : Ka sarta ga mandav ga mələŋ wudak nahəma, anəbəkaiya Məsuf goro àki ke mis a dek.

Nahkay bəza gekuli zawalani akaba walani atəhəŋgri ma goro ana mis ;
dagwá gekuli etipi zlam ya ti mis tɔpi ɗay-ɗay ndo ni ;
medewél gekuli day kisim emizidekivu ka tay kay.

¹⁸ Iy nahkay, ka sarta gani nani anəbəkaiya Məsuf goro
ka ndam məgru tɔwi zawalani akaba walana dek,
mək atəhəŋgri pakama goro ana mis.

¹⁹ Eslini anagray zlam ya ti mis tɔpi ɗay-ɗay ndo ni kay agavəla akaba ka haɗ :
mis etipi mimiz, aku akaba azək ɗul-ɗul.

²⁰ Fat amasladaɗ va do, emigi ləvəŋ ;
kiyi day emigi ndizeni akada mimiz.

Zlam gani nani amagrava nahəma,
vaɗ ga Bay geli ara wudak.

²¹ Eslini ti ku way way do àzala slimi ga Bay geli a ti

Melefit amahəŋgay naŋ.” * »

²² Piyer àhi ana tay keti, àdɛm : « Ndam *Izireyel, bumi slimi ana ma goro ya ti nəhi ana kɛli ni. Lekɛlɛm dɛk kàsɛruma, Yezu zal Nazaret ni ti Melefit àdɛfiki ana kɛli ti àzaba naŋ ga mɛgri tɔwi gayan a. Àdafaki ti àna magray tɔwi gərgərani kay ya mis tipi day-day ndo, àvi ana Yezu ni. ²³ Maslanja gani nani ti zlam àgrakiva akada ge Melefit ya ti àdɛm ahaslani na, adaba Melefit ti àsɛra zlam ya amagravu na dɛk. Lekɛlɛm kijiŋɔma naŋ a àna mɛgəsi naŋ ana ndam ya tɛgəskabu ma ge Melefit do na, ti tākadfəŋ naŋ kà tɛndal. ²⁴ Ay Yezu àra àmɛta nahkay ti Melefit àhəŋgaraba naŋ a, àzaba naŋ a daliya ge kisim ni ba. Melefit àgray nahkay ti məsɛra njɛda ge kisim ni àhɛca ga mɛgəs Yezu a. ²⁵ Nahkay Devit àdɛmkia ma a wakita ba, àdɛm ahkado :

“Nipia Bay Melefit goro kəlavad ka ma goro a,
naŋ àbu ka ahar ga daf kà gəvay goro ti nəgəgər ba.

²⁶ Nahkay məbərɔv goro amər dal-dal,
nidi limis àna məmərani daya.

A vu goro bu dɛk nəsɛra Melefit amara mɛgru sulum gayan.

²⁷ Bay goro Melefit, nəsɛra akəmbrəŋ nu e kisim bu do ;
ti mis gayak *njəlatani ezi ti, akavay divi gani do.

²⁸ Kə̀dɛfukia divi ya ti nəŋgət sifa àna naŋ na ;
anəmərɔv dal-dal adaba nak kəbu akaba nu.” † »

²⁹ Piyer naŋ àbu adəmɔru ma gayan ni nahkay ti àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa, ahàr àdɛm nəhi ma gani ana kɛli vay-vay : bəŋ ga bəŋ geli Devit ti àmɛta, tileba naŋ a àndava. Ku kani nəŋgu ni mindiviŋ gayan àbu a kəsə geli bu. ³⁰ Ay Devit ti naŋ bay məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis. Àsɛra Melefit àmbadía, àhi ahkado : “Biliŋ e kidiŋ ga bəza huɔf gayak bu aməzum bay gayak.” ‡ ³¹ Nahkay wudaka ere gani agravu ti àsɛra : àsɛra *Krist *Bay gəɔakani ya amara ni aməmət mək aməŋgaba e kisim ba. Àra àsɛra ti àdɛmki ma ke Krist, àdɛm :

“Melefit àmbrəŋ naŋ e kisim bu ndo, vu gayan èzi ndo daya.” §

³² « Yaw Yezu gani ya ti nəzlapiki ana kɛli ni ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba. Leli ndahaŋ ni dɛk magray sedi gani tata. ³³ Bəŋani Melefit àzoru naŋ agavəla, àfəkad naŋ kà ahar ga daf gayan, mək àvi Məsuf gayan Njəlatani akada gayan ya ti àhi ahaslani ni. *Məsuf Njəlatani gani nani ti Yezu àbəkia ke leli a. Nahkay ere ye ti kipəm akaba kicəm ni ti tɔwi gayan. ³⁴ Devit ti Melefit àzoru naŋ e melefit vu ndo. Naŋ naŋani àna ahàr gayan àdɛm :

“Bay geli Melefit àhi ana bay goro : Njəhadə gwar kà ahar ga daf goro a, a məlan ga gəɔakani va.

³⁵ Ndam ezir gayak ti anabəhad tay kə meleher gayak
akada ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəcəlki ka tay.” *

³⁶ « Nahkay ahàr àdɛm lekɛlɛm ndam Izireyel dɛk kàsɛrum lala zlam gani ge jiri : Yezu gani ya kəkadum naŋ àna *madarfəŋ naŋ kà tɛndal nahəma, naŋ Bay gəɔakani ya Melefit àslərbiyu ni, Melefit adaba naŋ a, ègia Krist a. »

³⁷ Nday nakəŋ tàra ticia ma ge Piyer na ti bərɔv àtikaba ana tay a. Eslini tihindifiŋa kə Piyer a akaba ndam asak ndahaŋ na, tɛdɛm : « Bəza ga mmawa, nihi ti magray ahəmamam ? » ³⁸ Piyer àhəŋgarfəŋ, àhi ana tay ahkado : « Mbatumkaba majalay ahàr gekɛli a, ku way way do *tābaray naŋ àna *slimi ga Yezu Krist. Nahkay ti Melefit ambərfəŋa zlam magudarani gekɛli ni kə kɛli a. Aməvi Məsuf Njəlatani gayan ana kɛli daya. ³⁹ Ere gani nani ti Melefit àdɛm aməvi ana kɛli akaba ana bəza gekɛli. Aməvi ana ndam ya təbiyu driŋ ni daya. Bay Melefit geli aməvi ana mis ya ti amazalakabu tay ni dɛk. »

* 2:21 zɔwɛl 3.1-5. † 2:28 Məŋjay Limis 16.8-11. ‡ 2:30 Məŋjay Limis 132.11 ; 2 Semiyel 7.12-13. § 2:31 Limis 16.10. * 2:35 Limis 110.1.

⁴⁰ Eslini Piyer àhi ma ndahaŋ gəgərani ana tay kay, awayay ti təgəsiki. Àhi ana tay : « Gəsumkabá ti Melefit mǎhəŋgay kuli, sləkumkiba ka ndam magudar zlam ye e hini vu na ! » ⁴¹ Eslini mis ndahaŋ kay e kidiŋ gatay bu təgəskabá ma ge Piyer na. Tàra təgəskabá ma gayaŋ na ti ndam asak ni tǎbaray tay. Ka fat gani nani mis agray dǎbu mahkər tǎhurkiviya àkiva ka ndam mǎfəki ahàr ka Yezu na.

Manjəhad ga ndam mǎfəki ahàr ka Yezu

⁴² Ndam mǎfəki ahàr ka Yezu ni dek tǎbu tici ere ye ti ndam *asak tǎcahi ana tay ni kǎlavad ; tǎbu tǎcakalavu ka ahar bəlaŋ, tǎbu tǎzumkabu zlam ka ahar bəlaŋ, tǎbu tahəŋgalay Melefit ka ahar bəlaŋ daya. ⁴³ Ndam asak ni tǎbu tagray zlam gərgəri kay ya mis tǐpi day-day ndo ni àna njəda ge Melefit. Nahkay mis ni dek aŋgwaz awər tay. ⁴⁴ Ndam mǎfəki ahàr ka Yezu ni dek tanjəhad ka ahar bəlaŋ, zlam gatay day dek mebedekabani ka ahar bəlaŋ. ⁴⁵ Təsəkumoru vədaŋ gatay akaba zlam gatay ndahaŋ gəgərani ; tedevu siŋgu gani, ku way way do tǎdi ka wudəra gayaŋ. ⁴⁶ Kǎlavad nday tǎbu tǎcakalavu a dalaka ga *ahay gəɖakani ge Melefit ni bu ka ahar bəlaŋ. A magam day tǎbu tǎzumkabu zlam ka ahar bəlaŋ. Nday tǎbu tǎzumkabu zlam nahkay ti àna hud bəlaŋ àna mǎmərani. ⁴⁷ Tǎbu tazləbay Melefit kǎlavad daya. Nahkay ere ye ti tagray ni dek àbəlafəŋ kə mis dek. Eslini Bay geli ahəŋgakivu mis ndahaŋ kǎlavad, abəkiviya tay ka ndam mǎfəki ahàr ndahaŋ ni.

3

Piyer ahəŋgaraba zal dərə

¹ Ga mǎlafat a vad nahaŋ àna njemdi mahkər nahəma, ata Piyer nday ata Zeŋ tǎbu takoru a *ahay gəɖakani ge Melefit ni vu ga mahəŋgalay Melefit, adaba sarta gani ènjia. ² Zal nahaŋ àbu manjəhadani kà gəvay ga ahay gəɖakani ge Melefit ni, kà mahay ya ti tǎzalay Mahay Mǎbəlani ni. Zal nani ti tiwैया naŋ dərana, àsawaday koksah. Kǎlavad mis tǎzoru naŋ, tafəkad naŋ eslini ga mahəŋgalafəŋa zlam kə mis ya tǎhuriyu a ahay gəɖakani ge Melefit ni vu na. ³ Naŋ nakəŋ àra èpia ata Piyer nday ata Zeŋ a tawayay tǎhuriyu a ahay gəɖakani ni vu ti, àhəŋgalafəŋa zlam kà tay a. ⁴ Ata Piyer nday ata Zeŋ tàra ticia ma gayaŋ na ti tǎbəki eri ndekwa ndekwa, mək Piyer àhi ahkado : « Mənjələŋ kə leli ! » ⁵ Nahkay zal nakəŋ àmənjaləŋ kà tay lala, adaba àhi ana ahàr ara aŋgətfəŋa zlam kà tay a. ⁶ Ay ti Piyer àhi ahkado : « Siŋgu àfu bi, gru day àfu bi, ay ere ye ti àfu ni ti nəvuk : àna *slimi ga Yezu *Krist zal Nazaret ni ti cikaba, kàsawaday ! » ⁷ Àra àhia ma na nahkay ti àgəs ahar ga daf ga zal dərə ni ga mezefteba naŋ a. Piyer àra àgəs ahar gayaŋ na ti asak ga zal dərə ni tǐgia njaŋ-njaŋana huya. ⁸ Nahkay zal dərə ni ècikaba cəkwaɖ mək àsawaday. Eslini naŋ nakəŋ àhuriyu a dalaka ga ahay gəɖakani ge Melefit ni vu nday akaba ata Piyer nday ata Zeŋ. Ka ya ti ahuriyu a dalaka ni vu ni ti ahəruru agavəla, azləboru Melefit hihi. ⁹ Ka ya ti naŋ àbu asawaday, azləbay Melefit nahkay ni ti mis ye eslini ni dek tǐpia naŋ a. ¹⁰ Tàra tǐpia naŋ a ti tǎsəra naŋ a lala : naŋ zal ya ti ànjəhad kà gəvay ga ahay gəɖakani ge Melefit ni kà mahay ya tǎzalay Mahay Mǎbəlani ni, naŋ ya àhəŋgalafəŋa zlam kə mis a ni. Tàra tǎsəra naŋ a, tǐpia ere ye ti àgrakivu na ti, àgria ejep ana tay a, àsia aŋgwaz ana tay a dal-dal daya.

Piyer ahi ma ana mis a dalaka ga ahay gəɖakani ge Melefit ni bu

¹¹ Eslini zal nakəŋ àsləkafəŋa kà ata Piyer nday ata Zeŋ a do. Nahkay mis ni dek tǎcuhwakioru ka tay, tǎvelij tay adaba ere ya tǐpi ni àgria ejep ana tay a dal-dal. Nday a dalahay ya tǎzalay Dalahay ga Saloməŋ ni bu. ¹² Piyer àra èpia mis na nahkay ti àhi ma ana tay, adəm ahkado : « Ndam *Izireyel, ere ye ti àgravu ni ti kəgrum ejep gani ti kamam ? Kəmənjumləŋ ana leli nahkay ti kamam ? Kəhumi ana ahàr leli mǎhəŋgaraba zal hina ti àna njəda geli geleni aw ? Tək day ti kəhumi ana ahàr Melefit àhəŋgaraba naŋ a ti adaba leli mǎbəlafəŋ kà naŋ palam aw ? ¹³ Melefit ti naŋ Melefit ga Abraham, Melefit ga Izak, Melefit ge Zekup, Melefit ga ata bəŋ geli dek. * Naŋ gani àgray ti zal hini

* 3:13 Mənjay Mahərana 3.6, 15.

mɔngaba adaba awayay ti mis tɔzlɔbay Yezu bay mɔgri tɔwi ni. Ay lekulum ti kɔgɔsumi naŋ ana ndam ga ŋgumna, mɔk ka ya ti Pilet awayay afɔkad naŋ ni ti kɔhumi afɔkad naŋ ba. ¹⁴ Lekulum kawayum ti tɔfɔkadɔ Bay *njɔlatani jireni ni ana kuli ndo ; kawayuma ti tɔfɔkadɔ maslaŋa ya ti abazl mis ni ana kuli sawaŋ. ¹⁵ Yezu ti naŋ Bay mɔvi sifa ana mis ni, ay tɔkad naŋ ti ka mawayay gekuli. Tɔra tɔkada naŋ a ti Melefit ahɔngaraba naŋ e kisim ba. Ahɔngaraba naŋ a ti leli mɔpia, magray sedi gani. ¹⁶ Leli ti mɔfɔki ahɔr ka Yezu, magray tɔwi ana slimi gayaŋ, adaba naŋ ti njɔda afɔŋ. Yezu awayay ti mis tɔzlɔbay naŋ, nahkay ahɔngaraba zal hina. Lekulum deŋ kɔsɔruma zal hina, kɔpuma ere ye ti agrakivu na. Iy, zal hini egi njalaŋ-njalaŋani kɔ meleher gekuli ti adaba leli mɔfɔkia ahɔr ka Yezu a.

¹⁷ « Bɔza ga mmawa, nɔsɔra ere ye ti kɔgrumi ana Yezu lekulum akaba gɔdɔkani gekuli na kɔgrum ti adaba kɔsɔrum Yezu naŋ way ndo palam. ¹⁸ Ay kwa ahaslani Melefit ahɔbiya ana ndam mahɔngaray *pakama gayaŋ na deŋ, ahɔr adɔm *Krist acakay daliya kwa, mɔk nday day tɔhi pakama gani ana mis. Pakama ge Melefit nani ya adɔmki ke Krist ni agrava edeŋ a. ¹⁹ Egi nahkay ti mbatumkaba majalay ahɔr gekuli a, dɔguma afa ge Melefit a. Nahkay ti ambɔrfɔŋa zlam magudarani gekuli ni kɔ kuli a. ²⁰ Bay geli amɔvi sarta ga mɔpɔsabana ana kuli, amɔslɔribiyu Yezu *Bay gɔdɔkani ya amara ni ana kuli. Yezu ti Melefit adɔba naŋ ana kuli a kwa ahaslana. ²¹ Ahɔr adɔm mɔnjɔhad a huɔ melefit bu hayaŋ duk abivoru ana sarta ya ti Melefit amagraya zlam a deŋ mɔwena ni kwa. Kwa ahaslani Melefit ahɔbiya pakama gana ana ndam njɔlatani ya tɔhɔngaray pakama gayaŋ na, nday day tɔhi pakama gani ana mis. ²² Nahkay kwa ahaslani Mɔwiz ahɔ ana ndam Izireyel ahkado : “Bay Melefit amɔslɔribiyu bay mahɔngaray *pakama gayaŋ nahaŋ ana kuli akada nu. Bay nani ti amɔlɔbu bɔlaŋ e kidiŋ ga bɔza ga mɔŋ gekuli bu. Pakama gayaŋ ya amɔhi ana kuli ni deŋ ti akɔbumi slimi lala. ²³ Maslaŋa ya ti amɔbi slimi do ni ti ahɔr adɔm tɔgaraba naŋ e kidiŋ ga ndam ge Melefit ba, tɔkad naŋ.” † ²⁴ Ndam mahɔngaray pakama ge Melefit ni deŋ tɔdɔmkibiyu ma ka zlam ya agravu ka sarta geli na. Anjɔki kwa ke Semiyel, abivoru ana nday ndahaŋ ya tɔhɔngaray pakama ge Melefit ni deŋ. ²⁵ Pakama ge Melefit ya ndam mahɔngaray pakama gayaŋ tɔdɔmbiya, Melefit adɔm anagra ylam ni ti, agrɔia zlam gana ana kuli edeŋ a. Lekulum day ja gekuli akibu ka pakama ya ti Melefit *awɔlkabu akaba ga ata bɔŋ ga bɔŋ gekuli ni. Melefit ahɔ ana Abraham ahkado : “Anɔgri sulum goro ana jiba gɔrgɔrani ga had ni deŋ. Anɔgri ana tay ti ana bɔza huɔ gayak.” ‡ ²⁶ Bay mɔgri tɔwi ana Melefit ya Mɔwiz adɔmkibiyu ma ni ti, Melefit anɔgzaliya naŋ ana kuli a enjia. Aslɔribiyu naŋ ana kuli ti mɔgri sulum gayaŋ ana kuli akaba ti mɔmbatikaba majalay ahɔr magɔdavani na ana kuli a deŋ. »

4

Gɔdɔkani ga ndam Zude tagrafɔŋa seriya ka ata Piyer nday ata Zeŋ a

¹ Ka ya ti ata Piyer ata Zeŋ tɔbu tɔzlapɔ ana mis nahkay ni ti ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba bay ga ndam majɔgay *ahay gɔdɔkani ge Melefit ni akaba ndam *Seduseyeŋ ni tɔrɔkia ka tay a. ² Nday nakɔŋ tɔzumkia bɔruv ka ndam *asak ga Yezu cɔeni na adaba nday tɔbu tɔcahi zlam ana mis, tɔhi ana tay Yezu anɔgaba e kisim ba, mis taŋgaba e kisim ba tata daya. ³ Eslini tɔdɔm tɔgɔs ndam asak cɔeni ni, tɔbiyu tay a daŋgay vu, adaba mɔlakarawa egi, sarta abi ga magrafɔŋa seriya ka tay a bi. Nahkay tɔgɔs tay, tɔbiyu tay a daŋgay ni vu, tɔndɔhadviyu hundum. ⁴ Ay ti mis dal-dal e kidiŋ ge mis ya tici pakama ga ndam asak ni bu tɔfɔkia ahɔr ka Yezu a. Nahkay ndam mɔfɔki ahɔr ka Yezu ni tɔsagakivu, nday dekeni tɔgray mis dɔbu zlam.

⁵ Hajɔŋ gani zla nahɔma, bɔbay ga ndam *Zude akaba gɔdɔkani gatay akaba ndam *mɔsɔr Wakita ge Melefit ni tɔcakalavu a Zeruzalem. ⁶ E kidiŋ gatay nani bu nahɔma, Anna naŋ gɔdɔkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, Kayif, Zeŋ, Eleksender, akaba ndam ga huɔ ahay ga ndam gɔdɔkani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba

† 3:23 Mɔnjay Mimbiki 18.15, 18, 19. ‡ 3:25 Mɔnjɔkiani 22.18 ; 26.4.

Melefit ni dek. ⁷ Nday nakəŋ tàra təcakalava nahkay nahəma, təhəlbiyu ata Piyer ata Zeŋ kè meleher gatay. Tàra tɪnjia àna tay a ti nday nakəŋ tihindifiŋa ma kà tay a, təhi ana tay ahkado : « Kàhəŋgarumaba mis a ti àna njəda ga way ? Way àvi divi gani ana kəli way ? » ⁸ Eslini njəda ga *Məsuf Njəlatani èsliva a vu vu ana Piyer a, mək àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm : « Lekuləm bəbay akaba lekuləm gədaʔakani ni, ⁹ kihindumfiŋa ma kè leli a àki ka zlam sulumani ya məgri ana zal dəra ni, kədaʔamum ahəmamam mähəŋgaraba naŋ a ni mam ? ¹⁰ Tamal kihindumfiŋa kè leli a nahkay nahəma, lekuləm dek akaba ndam *Izireyel dek sərunki : maslaŋa ya àŋgaba, naŋ hi kè meleher gekəli ni ti, mähəŋgaraba naŋ a ti àna *slimi ga Yezu *Krist zal Nazaret, adaba naŋ ti njəda àfəŋ. Naŋ gani ti lekuləm kàdarumfəŋa kà təndal a àməta, ay ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba. ¹¹ Yezu ti Melefit àdaʔmki ma a Wakita gayan ni ba. Ma ge Melefit ya àdaʔmki ni ti nihi : “Akur nahaŋ àbu ti lekuləm ndam mələm ahay kawayum magray tɔwi àna naŋ ndo.

Ay ti akur gani nani ègia akur ya akay ahay na dek sawaŋ.” *

¹² « Melefit ahəŋgay mis ti si àna naŋ kwa ; do ni ti àdaba maslaŋa nahaŋ a duniya ba ga mahəŋgay mis àna naŋ a ndo. »

¹³ Ndam magray seriya ni tàra ticia pakama ga ata Piyer ata Zeŋ na ti, àgria ejep ana tay a, adaba tɪpi ti nday mis nahkay, təcay zlam ndo daya. Təsəra tay a nday ndam ya tādəbay Yezu ni. ¹⁴ Ay ti tɪpi maslaŋa ya àŋgaba ni naŋ jika kà gəvay gatay nahəma, təŋgət ma ga mähəŋgrifəŋani ana tay ndo. ¹⁵ Təsər ere ye ti təhəŋgrifəŋ ana tay ni va do ni ti, tədaʔm təhəliyu tay e mite vu. Tàra təhəlaya tay a ti ndam magray seriya ni təzlapay e kidɪŋ gatay bu, ¹⁶ tədaʔm ahkado : « Məgri mam ana tay mam ? Ndam Zeruzalem dek təsəra nday təgra ere ya mis tɪpi daʔ-daʔ ndo ni kè eri ge mis a dek. Nahkay ŋgay təgray ndo ni ti mədaʔm koksah. ¹⁷ Mawayay ti pakama gani òru kama va ba nahəma, məcumfəŋa tay kà macali slimi ana maslaŋa nana. Ku way way do təhi ma gani ba ; tamal təhia ana maslaŋa ti amatraʔ tay. »

¹⁸ Tàra tɪndeveriŋa zlapay gatay na ti təzalay ata Piyer nday ata Zeŋ, tələgi ana tay, təhi ana tay ahkado : « Kàcalumi slimi ana Yezu ba, kəcay zlam ana mis àna *slimi ga Yezu ba daya. » ¹⁹ Eslini ata Piyer ata Zeŋ təhəŋgrifəŋ ana tay, tədaʔm : « Zlam jireni kè meleher ge Melefit ti, məgəsiki ma ana Melefit tək məgəsiki ma ana kəli sawaŋ aw ? Lekuləm lekulumeni dəmka ba ma gana. ²⁰ Leli ti mɪsliki məmbrəŋ məhi ere ye ti mɪpi akaba mɪci ni ana mis koksah. » ²¹ Ndam magray seriya nakəŋ tələgi ana tay keti, mək təmbərəŋ tay. Nday gani təŋgət divi ga matraʔ tay ndo, adaba ndam ga kəsa ni dek təbu tazləbay Melefit azuhva ere ye ti àgravu ni. ²² Maslaŋa ya ti təhəŋgaraba naŋ a, àgri ejep ana mis ni ti vi gayan àtama vi kru kru fadana.

Ndam məfəki ahàr ka Yezu təhəŋgalay Melefit

²³ Gədaʔakani ga ndam *məŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gədaʔakani ndahaŋ ni tàra təmbərəŋa ata Piyer ata Zeŋ a ti, ata Piyer ata Zeŋ nakəŋ tərəkioru ka ndam gatay, mək təŋgəhadɪ ma ga ndam ge seriya ya təhi ana tay ni dek ana tay. ²⁴ Tàra ticia ma gatay na ti ndam məfəki ahàr ka Yezu ni dek ma gatay bəlaŋ, təhəŋgalay Melefit, tədaʔm ahkado : « Bay geli, bay ya ti àgraya huɔ melefit a, had a, dəluv gədaʔakana akaba zlam gatayana dek ni ti nak. ²⁵ Nak kəgray ti bəŋ geli Devit bay məgruk tɔwi ni məzlapay àna njəda ga *Məsuf Njəlatani ni. Devit àdəm :

“Ndam ga had gərgərani tagray zlabay ti kamam ?

Jiba gərgərani tədaʔgəzli ahàr ka zlam masakani ti kamam ?

²⁶ Bəbay gədaʔakani ga had ni təwəlvə ga makadvana, bəbay ndahaŋ ni daʔ təcakalava ka ahar bəlaŋ,

nday dekeni tawayay takadfəŋva kà Bay geli akaba *Krist Bay gayan ya àdaba ni.” †

²⁷ « Nahkay bay *Erot akaba Pons Pilet təcakalava ededɪŋ a kəsa hini ba akaba ndam ga had ndahaŋ akaba ndam jiba Izireyel a. Təcakalavu ti àkivu ka Yezu Bay njəlatani ya

* 4:11 Limis 118.22. † 4:26 Limis 2.1-2.

agruk tɔwi ni, naŋ Krist Bay ya kàdaba ni. ²⁸ Tàgray nahkay ti tàgra ere ye ti nak kawayay na dek. Kwa ahaslani kèdɛmbiyu àna njɛda gayak amagravu. ²⁹ Nihi ti tɛdɛm atatraɓ leli nahɛma, nak Bay geli bi slimi ana pakama gatay ni lala. Vi njɛda ana leli ndam mɛgruk tɔwi ni ga mɛhi pakama gayak ana mis, aŋwaz àwɛr leli ba. ³⁰ Ŋgazli njɛda gayak ana mis, hɛŋgaraba mis a, gray zlam gɛrgɛrani ya mis tìpi ðay-ðay ndo ni àna slimi ga Yezu Bay njɛlatani ya agruk tɔwi ni ti. » ³¹ Tàra tindeveriŋa mahɛŋgalay Melefit a ti mɛlaŋ gatay ya tɛcakalavu eslini ni àdadaɣ, Mɛsuf Njɛlatani àvikivu njɛda ana tay dal-dal, mɛk nday nakɛŋ tɛdɛmoru ma ge Melefit vay-vay, aŋwaz àwɛr tay ndo.

Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu tebedekabu zlam gatay ka ahar bɛlaŋ

³² Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni nday ðek akada mis bɛlaŋ, majalay ahàr gatay bɛlaŋ, mɛbɛruv gatay day bɛlaŋ. Nahkay maslaŋa ya ti adɛm zlam gayan ni gayan gayanani ti àbi. Zlam gatay ni ðek tɛbedekabu ka ahar bɛlaŋ sawaŋ. ³³ Melefit àvi njɛda dal-dal ana ndam *asak ga Yezu ga mɛdɛmoru pakama àki ka Bay geli Yezu, gayan ya àmɛt mɛk àŋgaba e kisim ba ni. Melefit àgri sulum gayan dal-dal ana tay daya. ³⁴ E kidiŋ ga ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni bu ni, maslaŋa ya ti araŋa àhɛci naŋ ti àbi. Adaba ndam ya ti vɛdaŋ gatay tɛbu ahkay do ni ahay gatay tɛbu ni tɛsɛkumoru tay, mɛk tɛhɛlbiyu siŋgu gani, ³⁵ tɛbɛhad afa ga ndam asak ga Yezu ni. Tɛbɛhada ti ku way way do ere ye ti àhɛci naŋ ni ti tɛdi ga wudɛra gayan. ³⁶ Zal nahaŋ àbu, slimi gani Zuzef, zal *Levi, tìwi naŋ e Sipir. Ndam asak ga Yezu tɛzalay naŋ Barnabas, awayay adɛmvaba « Maslaŋa ya avi njɛda ana mis ni. » ³⁷ Zal nani àsɛkumoru vɛdaŋ gayan, mɛk àhɛlbiyu siŋgu gani, àbɛhad afa ga ndam asak ga Yezu ni.

5

Ata Ananiyas nday ata Safira

¹ Zal nahaŋ àbu slimi gani Ananiyas, slimi ga wal gani ti ni Safira. Àsɛkumoru vɛdaŋ gayan, wal gani ni day àwayikia. ² Àra àsɛkumoya ti adafɛŋa siŋgu gana wal gayan ni day àgɛsikia, mɛk àhɛlbiyu mɛgɛjɛni gani, àbɛhad afa ga ndam *asak ga Yezu ni. ³ Àra àbɛhada siŋgu na ti Piyer àhi : « Ananiyas, *Seteni àhurukviyu a mɛbɛruv vu ti kamam ? Kàsɛkadia malfada ana Mɛsuf Njɛlatana, kadafɛŋa siŋgu ga vɛdaŋ ya kàsɛkumoru na. ⁴ Vɛdaŋ ya kàsɛkumoru ni ti gayak, siŋgu ya kɛŋgɛt àna naŋ ni gayak daya do aw ? Kàjalaki ahàr ka magray zlam nahkay hi ti kamam ? Malfada ya kàsɛkad ni ti kàsɛkad ana mis hihiriken do, kàsɛkad ti ana Melefit. » ⁵ Ananiyas nakɛŋ àra ècia ma ge Piyer na ti àzum mɛdɛdani mɛmɛtani kwiyah-kwiyah. Mis ðek ya ticia ere ye ti àgrakivu na ti aŋwaz àwɛra tay a dal-dal. ⁶ Eslini bɛza dagwa tàzay kisim gani, tàkambah, mɛk tòru tili.

⁷ Agray njemdi mahkɛr kɛlɛŋ gani nahɛma, wal gani àra. Wal ni àsɛr ere ye ti àgrakivu ka zal gayan ni do. ⁸ Piyer àhi ahkado : « Siŋgu ya kɛŋgɛtum àna vɛdaŋ ni ti nahkay hi edediŋ aw ? » Wal ni àhɛŋgrifɛŋ, àhi : « Iy nahkay gani edediŋ. » ⁹ Piyer àhi : « Kèdɛmum kɛgosum Mɛsuf ga Bay geli ti ahɛmamam ? Bay slimi, ndam ya ti tili kisim ga zal gayak ni nday tɛbu a mahay bu tahɛraya. Tara tazay kisim gayak, takoru tili daya. » ¹⁰ Piyer àra àhia ma nahkay ti wal ni àzum mɛdɛdani mɛmɛtani kwiyah-kwiyah kè meleher ge Piyer hɛya. Eslini bɛza dagwa ni tàhɛraya, tɛdi ahàr ana kisim gani mɛk tàzay, tòru tilifiŋiyu kà gɛvay ga zal gani ni. ¹¹ Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni akaba mis ndahaŋ ya ticia ere ye àgravu na ti nday ðek tàgra aŋwaz a dal-dal.

Ndam asak ga Yezu tagray zlam ya mis tìpi ðay-ðay ndo ni

¹² Ka sarta nani ti ndam *asak ga Yezu ni tàgray zlam ya ti mis tìpi ðay-ðay ndo ni kay kè meleher ge mis. Zlam nday nani adɛfiki njɛda ge Melefit ana mis. Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni ðek tɛbu tɛcakalavu ka ahar bɛlaŋ a dalaka ga *ahay gɛdakani ge Melefit ni bu kɛlavad. Tɛcakalavu ti a dalahay ya tɛzalay Dalahay ga Salomɔŋ ni bu ni. ¹³ Mis ndahaŋ ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ndo ni tagray aŋwaz ga mɛhurkiviyani ka tay. Akaba nani ðek mis tɛbu tacalfɛŋ kà ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni, tɛdɛm nday ndam sulumani.

¹⁴ Kɔlavɔf mis ndahaŋ tɔsagakivu dal-dal, zawal akaba wɔl, tɔfɔki ahɔr ka Bay geli Yezu, tɔhurkiviyu ka ndam mɔfɔki ahɔr ndahaŋ ni. ¹⁵ Nahkay mis tɔhɔlbiyu ndam gatay ya tɔbesey do ni e mite vu, tɔbɔhad ndahaŋ ka slalah, ndahaŋ ka hɔtav. Tɔdɔm bi ka ya ti Piyer akoru gwar eslini ni ti diksi gayaŋ ni aslɔkakia ka ndam gatay ndahaŋ ya tɔbesey do na ga mahɔŋgaraba tay a. ¹⁶ Mis dal-dal ga kɔsa ndahaŋ ya kɔ gɔvay ga Zeruzalem ni day tɔhɔlbiyu ndam gatay ya tɔbesey do ni akaba ya ti seteni tɔniviyu ana tay a ahɔr vu, tɔgri daliya ana tay ni. Ndam ya tɔhɔlbiyu tay ni dɛk tɔŋgaba.

Ndam asak ga Yezu kɛ meleher ga gɔdɔkani ga ndam Zude

¹⁷ Nahkay gɔdɔkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam gayaŋ ndahaŋ ndam *Seduseyerŋ ni tizirey ndam *asak ga Yezu ni, tɔzumkia bɔruv ka tay a dal-dal, tɔdɔm si tɔgri zlam ana tay kwa. ¹⁸ Eslini tɔgɔs ndam asak ga Yezu ni mɔk tɔbiyu tay a daŋgay vu kɛ eri ge mis dɛk. ¹⁹ Mɔlavɔf ɔra ɛgikia ka tay a ahay ga daŋgay ni ba ti, *mɔslɔr ge Melefit ɔzlɔkaba mahay ga daŋgay na dɛk, ɔbaya ndam asak ga Yezu na, mɔk ɔhi ana tay : ²⁰ « Dɔgum a dalaka ga *ahay gɔdɔkani ge Melefit ni vu, kɔhumi pakama ga sifa mɔweni ni dɛk ana mis. » ²¹ Nday nakɔŋ tɔgɔsikia ma gayaŋ ya ɔhi ana tay na. Dɔ ge miledɔ tɔru a dalaka ga ahay gɔdɔkani ni vu, tɔŋjɔki ka macahi zlam ana mis.

Nday tɔbu tɔcahi zlam ana mis ti gɔdɔkani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tɔnjia ka mɔlaŋ magray seriya na akaba ndam gayaŋ a. Tɔra tɔnjia ti tɔzalakabu gɔdɔkani ga ndam *Izireyel ga magray seriya. Nahkay tɔslɔroru mis ga moru mɔhɔlbiyu ndam asak ga Yezu ya tɔbiyu tay a daŋgay vu ni. ²² Nday nakɔŋ tɔru tɔnjɔa a ahay ga daŋgay ni va ti tɔdiviyu ahɔr ana tay ndo. Nahkay tɔslɔkabiya, tɔŋgɔhadɔ ma gani ana ndam ge seriya ni. ²³ Tɔhi ana tay ahkado : « Mɔru mɔnjɔa ti mɔdi ahɔr ana mahay ga daŋgay ni dɛk mɔzlɔkvani lala, ndam majɔgay mahay ni dɛk nday jika jika kɔ mahay ni. Ay ka ya ti mɔra mɔzlɔkaba mahay na ti mɔdiviyu ahɔr ana maslaŋa ndo. » ²⁴ Bay ga ndam majɔgay ahay gɔdɔkani ge Melefit ni akaba gɔdɔkani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni tɔra tɔcia ma na nahkay ti tɔsɔr ere ye ti tagray ni do. Tɔdɔm ahkado : « Nihi ti mɔŋ ga mam ɔgravu ni mam ? » ²⁵ Nday tɔbu tɔzlapay nahkay ti maslaŋa nahaŋ ɛnjiki tay, ɔhi ana tay ahkado : « Cɔm day ! Ndam ya ti kɔbumiyu tay a daŋgay vu ni tɔbiyu tɔcahi zlam ana mis a dalaka ga ahay gɔdɔkani ge Melefit ni bu. »

²⁶ Bay ga ndam majɔgay ahay ge Melefit ni ɔra ɛcia ma na nahkay ti tɔslɔka akaba ndam gayaŋ a ga mɔgɔsbiyu ndam asak ni. Tɔru tɔgɔs tay ti ɔna nɔdɔ do, adaba aŋgwaz ɔwɔrfɔŋa tay kɛ mis na ; tɔdɔm : « Bi mis ni etizligi leli ɔna akur. » ²⁷ Tɔra tɔgɔsbiya tay a ti tɔbɔhad tay kɛ meleher ga ndam magray seriya ni, mɔk gɔdɔkani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ɔlɔgi ana tay, ²⁸ ɔhi ana tay ahkado : « Mɔhia ana kɔli a kɔcahumi zlam ana mis ɔna slimi ga zal nani ba simiteni ti, ay nihi ti lekɔlɔm kɔcahumia ma na ana ndam Zeruzalem a dɛk. Nahkay ti kawayum mis tɔdɔm mɔkad naŋ ti leli zla do aw ! » ²⁹ Eslini Piyer akaba ndam asak ndahaŋ ni tɔhɔŋgarfɔŋ, tɔdɔm : « Ahɔr ɔdɔm tɔciiki ma ana Melefit mɔtama ya ticiiki ma ana mis na. ³⁰ Melefit ga ata bɔŋ ga bɔŋ geli ni ɔhɔŋgaraba Yezu e kisim ba, naŋ ya ti lekɔlɔm kɔkadum naŋ ɔna *madarfɔŋ naŋ kɔ tɔndal ni. ³¹ ɔra ɔhɔŋgaraba naŋ a ti ɔzoru naŋ agavɔla, ɔfɔkad naŋ kɔ ahar ga dɔf gayaŋ ka mɔlaŋ ga gɔdɔkani ni. Melefit ɔgray ti Yezu nakɔŋ mɔgi Bay ge mis dɛk akaba Bay mahɔŋgay mis dɛk. Awayay ti ndam Izireyel tɔmbatkaba majalay ahɔr gatay a ti mɔmbɔrfɔŋa zlam magudarani gatay na kɔ tay azuhva Yezu a. ³² Leli mɔsɔra zlam gani nday nani ɔgrava edefɔŋ a, magray sedi gani tata. *Mɔsuf Njɔlatani agray sedi gani daya, Melefit ɔvia Mɔsuf gani nana ana ndam ya tɔgɔsiki ma na. »

³³ Ndam magray seriya ni tɔra tɔcia ma ga ndam asak ga Yezu na ti, tɔzumkia bɔruv ka tay a dal-dal, tawayay mabazl tay. ³⁴ Ay ti zal Feriziyerŋ nahaŋ ɔvu e kidɔŋ gatay bu slimi gani Gemeliyel, naŋ bay mɔsɔr Wakita ge Melefit. Mis dɛk tɔgɔs ma gayaŋ. Eslini naŋ nakɔŋ ɛcikaba jik e kidɔŋ ga ndam magray seriya ni ba, ɔdɔm tɔhɔliyu ndam asak ni e mite vu day. ³⁵ Tɔra tɔhɔliya tay a ti naŋ nakɔŋ ɔhi ana ndam magray seriya ni ahkado : « Ndam Izireyel, dɔgɔzlumki ahɔr lala ka zlam ya ti mara mɔgrumi ana ndam nday nani

ni. ³⁶ Nɛdɛm nahkay ti adaba apɛsa vi a bal Tewdas ahɛraya adɛm naŋ gɛdakani. Nahkay mis agray diŋ diŋ fad tadɛba naŋ a. Ay tara takada naŋ a ti ndam gayan ya tadɛbay naŋ ni dek tɛdeva, pakama gani andav nahkay. ³⁷ Kɛlɛŋ gayan ka sarta ga macal mis nahɛma, Zɛdas zal Gelili ni ahɛraya, ahɛla mis a dal-dal tadɛba naŋ a. Naŋ day tara takad naŋ a ti ndam ya tadɛbay naŋ ni dek tɛdeva. ³⁸ Nihi ti nahi ana kɛli nahɛma, kidɛmi slimi ana ndam nday nani va ba, mbrɛŋum tay tɛslɛka. Tigi ti ere ye ti tawayay ni akaba tagray ni tɔwi ge mis hihiriken ni nahɛma, emebesvu ka ahɛr gayan. ³⁹ Ay tigi ti tɔwi ni tɔwi ge Melefit nahɛma, ekislumki mebeskabana koksah. Katɛkarum mebeskabana ba, do ni ti bi akɛkadumfɛŋva ti kɛ Melefit. »

Àra ahia ana tay a nahkay ti nday nakɛŋ tɛgɛskabá pakama gayan na. ⁴⁰ Nahkay tɛzaliyu ndam asak ni a ahay vu keti, tɛzlɛb tay mɛk tɛlɛgi ana tay, tɛhi ana tay ahkado : « Kacalumi slimi ana Yezu va ba. » Kɛlɛŋ gani tɛmbrɛŋ tay, ti tɛslɛka. ⁴¹ Nahkay ndam asak nakɛŋ tɛslɛka àna mɛmɛrana. Tɛdɛm Melefit àvi divi gani ana tay ti tɛcakay daliya azuhva slimi ga Yezu ti adafaki ti nday tɛbɛlafɛŋa kɛ Melefit a. ⁴² Nahkay kɛlavad nday nakɛŋ tɛbu tɛcahi zlam ana mis a dalaka ga ahay gɛdakani ge Melefit ni bu akaba a ahay ge mis bu. Tɛhi *Ma Mɛwɛni Sulumani ana mis, tɛdɛm Krist *Bay gɛdakani ya amara ni ti Yezu.

6

Tɛdaba mis adɛskɛla ga mɛjɛnaki ndam asak ga Yezu a

¹ Nahkay ndam madɛbay divi ga Yezu tɛsagakivu. Ka sarta gani nani ti nday ya ti tɛdɛm ma Gres ni tɛcivu akaba nday ya ti tɛdɛm ma *Hebri ni do. Ndam ya tɛdɛm ma Gres ni tɛdɛm ka ya ti kɛlavad tidi zlam ana wál madakway ni ti tɛmɛnjɛlɛŋ ka wál madakway gatay do. ² Ndam *asak ga Yezu kru mahar cɛni ni tara tɛcia ma gatay na ti tɛzalakabu ndam madɛbay divi ga Yezu ni dek, mɛk tɛhi ana tay ahkado : « Tamal leli ndam asak ni mɛmbrɛŋa mɛdɛm ma ge Melefit a, midi zlam ana mis ti, àbɛlay do. ³ Nihi nahɛma, bɛza ga mɛŋ geli ni, dumaba zawal adɛskɛla e kidiŋ gekɛli ba. Ahɛr adɛm nday nani ti mis tɛsɛra tay a nday mis sulumani, *Mɛsuf ge Melefit àniviyu ana tay dal-dal, tɛsɛra majalay ahɛr sulumana. Akɛdumaba tay a nahɛma, amɛvi tɔwi ge midi zlam ana mis ana tay. ⁴ Nahkay leli ti ni amazay sarta geli dek ga mahɛŋgalay Melefit akaba ga mɛhi ma gayan ana mis. »

⁵ Ndam mɛfɛki ahɛr ka Yezu ni tara tɛcia ma gatay na ti tɛgɛskabá. Nahkay tɛdaba Etiyɛŋ a ; naŋ afɛkia ahɛr ka Yezu a dal-dal akaba *Mɛsuf Njɛlatani àniviyu dal-dal daya. Tɛdaba Filip, Prokwar, Nikanor, Timon, Parmenas akaba Nikolas a. Nikolas ti tɛwi naŋ a Antiyos ; ègi zal Zɛde migɛni. ⁶ Tɛdaba tay a nahɛma, tɛhɛlbiyu tay afa ga ndam asak ni. Ndam asak ni tɛhɛŋgali Melefit ana tay, mɛk tɛbɛki *ahar ka tay ti Melefit mɛgri sulum gayan ana tay. ⁷ Ka sarta nani mis kay tɛgɛskabá pakama ge Melefit ya adɛmki ka Yezu na, nahkay ndam Zeruzalem ya tadɛbay divi ga Yezu ni tɛsagakiva dal-dal. Ndam *manɛgalabakabu mis akaba Melefit ni dal-dal tɛgɛskabá ga mɛfɛki ahɛr ka Yezu a daya.

Gɛdákani ga ndam Zɛde tɛgɛs Etiyɛŋ

⁸ Etiyɛŋ ti Melefit agrɛa sulum gayan a, àvia njɛda dal-dal. Nahkay agray ere ye ti mis tɛpi day-day ndo ni àna njɛda dal-dal, agri ejɛp ana mis. ⁹ Etiyɛŋ naŋ àbu agray nahkay ti mis ndahan tɛcɛlɛŋ ma. Nday gani nani ti ndam ga ahay ga *mahɛŋgalavù Melefit ya tɛzalay « Ahay ga ndam ya tɛhɛlaya tay e evidi ba ni. » Nday gani ndam ga kɛsa Sireŋ akaba ga kɛsa Eleksendri akaba ndam ga had Silisi akaba ga had Azi : tɛbu tagray gejewi akaba Etiyɛŋ. ¹⁰ Tɛbu tagray gejewi ti Etiyɛŋ àwɛlɛkia tay ka ma adaba àtama tay àna majalay ahɛr sulumani ya *Mɛsuf Njɛlatani àvi na. ¹¹ Àra àwɛlɛkia tay ka ma ti nday nakɛŋ tɛsɛkum mis ndahan ti tɛdɛm : « Leli mɛcifiŋa naŋ àbu endivi Mɛwiz akaba endivi Melefit. » ¹² Nahkay ndam ezir ge Etiyɛŋ nakɛŋ tɛbikivu estena ana ndam Zeruzalem akaba gɛdákani gatay akaba ndam *mɛsɛr Wakita ge Melefit ni mɛk tɛdɛgaki ke Etiyɛŋ nakɛŋ cip, tɛzoru naŋ kɛ meleher ga gɛdákani ya tagray seriya ni. ¹³ Tɛhɛl ndam ndahan ga masɛkadki malfada daya. Ndam malfada ni tɛdɛm ahkado : « Maslaŋa

hini ti naŋ àbu adəmki ma magədavani ka *ahay njelatani ge Melefit ni akaba ke *Divi gayaŋ ya Mɔwiz àbaki ni, àmbrəŋ do. ¹⁴ Leli mïcifiŋa àdəm ahkado Yezu zal Nazaret ni ara embedkaba ahay gədakani ge Melefit na, ara ambatkaba Divi ya Mɔwiz àdɔfiki ana leli na daya. » ¹⁵ Eslini ndam ya təvu manjəhadani a ahay ge seriya ni bu ni dek tamənjələŋ ke Etiyeŋ nakəŋ ndekwa ndekwa. Tipi ti meleher gayaŋ ni ègia akada meleher ga *məslər ge Melefit a.

7

Pakama ge Etiyeŋ ya àdəm kè meleher ga ndam magrafəŋa seriya ni

¹ Eslini gədakani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni èhindifiŋa ma kè Etiyeŋ a, àhi ahkado : « Ma ya ti mis tədəmki ni ti jiri ededifŋ aw ? » ² Etiyeŋ nakəŋ àhəŋgarfəŋ, àdəm : « Ata baba akaba bəza ga mmawa goro ni, bumu slimi day. Melefit naŋ ya ti leli dek məbu mazləbay ni àŋgazlivu ana bəŋ ga bəŋ geli Abraham. Àŋgazlivu ti ka ya ti naŋ ka haɔ Mezopotami, òru ànjəhad ka haɔ Haraŋ faŋ ndo ni. ³ Àhi : “Mərbu haɔ gayak akaba ndam gayak, ru ka haɔ ya ti anəɔfukki ni.” * ⁴ Nahkay Abraham nakəŋ àsləka ka haɔ ga ndam Selde a, òru ànjəhad ka haɔ Haraŋ. Bəŋ ga Abraham àmət eslini. Bəŋani àra àməta ti Melefit àhi ana Abraham məsləka a Haraŋ a, mərə manjəhad ka haɔ hini ya lekələm kəkumki ni. ⁵ Abraham àra enjia ka haɔ hina ti Melefit àsi haɔ ndo. Ku məlaŋ gəzit ga micikiani tekeɔ àsi ndo. Ku nahkay nəŋgu ni, àhi : “Anəvuk haɔ ni dek, kəməta day haɔ ni emigi ga bəza huɔ gayak.” † Ay ka ya ti Melefit àhi ma nani ana Abraham ni ti, Abraham èwi wur faŋ ndo. ⁶ Pakama ge Melefit ya àhi ni naŋ hi, àhi : “Bəza huɔ gayak atorɔ tanjəhad ka haɔ ge mis ndahaŋ ; etinjəa eslina ti etigi evidi, atəgri daliya ana tay vi diŋ diŋ faɔ. ⁷ Ay ti anatrəb ndam ya ti bəza huɔ gayak atəgri evidi ana tay ni. Kələŋ gani bəza huɔ gayak ni atasləka ka haɔ nana, mək atazləbay nu ka məlaŋ hini.” ‡ ⁸ Melefit àra àhia pakama na ana Abraham a nahkay nahəma, àwəlka bu pakama gayaŋ akaba ga Abraham àna *mekeley kəɔ. Abraham àra èwia Izak a, wur ni àgra vad a azlalahkər nahəma èkeli kəɔ. Nahkay day Izak àra èweya Zekup a ti èkeli kəɔ. Zekup day àra èweya ata bəŋ ga jiba geli kru mahar cəeni na ti èkeli kəɔ ana tay.

⁹ « Kələŋ gani ata bəŋ ga jiba geli ni tàgrafəŋa solu kà wur ga məŋ gatay Zuzef a. Nahkay təsəkumioru naŋ ana ndam ndahaŋ, mək ndam nday nani tòru àna naŋ ka haɔ Ezip. Ay ti Melefit naŋ àbu akaba naŋ ; ¹⁰ àzaba naŋ a huɔ ga daliya gayaŋ ya àgray ni ba dek. Melefit àvia majaləy ahər sulumana daya, nahkay ti ègia awələwa ga *Farəŋ bay ge Ezip na. Nahkay bay Farəŋ nakəŋ àfiyu naŋ bay məgur haɔ gayaŋ ni dek akaba huɔ ahay gayaŋ ni dek. ¹¹ Eslini ləwir àdaya ka haɔ Ezip a dek akaba ka haɔ Kanaŋ a. Ləwir àra àdaya nahkay ti, mis tàgra daliya dal-dal ; ata bəŋ ga jiba geli ya ka haɔ Kanaŋ ni təŋgət zlam məzumani va do. ¹² Zekup àra ècia *alkama àbu ka haɔ Ezip nahəma, àsləroru bəza gayaŋ ata bəŋ ga bəŋ geli ga məsəkumbiyu alkama. ¹³ Ka ya ti àsləroru tay ye cə nahəma, Zuzef àdɔfi vu gayaŋ ana bəza ga məŋani ni. Nahkay Farəŋ àra àsəra jiba ge Zuzef a. ¹⁴ Eslini Zuzef àsləroru mis ti tətibiya bəŋani Zekup akaba ndam gayaŋ a. Nday dekeni kru kru adəskəla mahar zlam. ¹⁵ Nahkay Zekup nakəŋ òru ka haɔ Ezip mək àmət eslini. Ata bəŋ ga jiba geli day təmət eslini. ¹⁶ Tərə təməta ti təhəlbiyu kisim gatay e Sihem mək tətəbiyu e mindiviŋ ga Abraham ni vu. Mindiviŋ nani ti Abraham asəkumfəŋa kà bəza ga Hamor e Sihem àna gru a.

¹⁷ « Yaw sarta ya Melefit agray ere ye ti àhi ana Abraham amagraŋ ni enjia wudək nahəma, ndam *Izireyel ni təsagakiva, tigia nday kay ka haɔ Ezip a. ¹⁸ Ka sarta gani nani ti tətəfiya bay nahaŋ ka haɔ Ezip a. Bay nani ti àsər Zuzef ndo. § ¹⁹ Nahkay naŋ nakəŋ àgosay ata bəŋ ga bəŋ geli, àgria daliya ana tay a, àhi ana tay si taboru bəza gatay ya ka ahar ni təmət. ²⁰ Ka sarta gani nani tìweya Mɔwiz a, naŋ ti Melefit àwaya naŋ a dal-dal. Ànjəhad kiya mahkər a magam afa ga ata bəŋani. ²¹ Kələŋ gani tizligoru naŋ. Tərə

* 7:3 Mənjəkiani 12.1. † 7:5 Mənjəkiani 17.8 ; 48.4. ‡ 7:7 Mənjay Mənjəkiani 15.13-14 ; Mahərana 3.12. § 7:18 Mənjay Mahərana 1.8.

tizligoya naŋ a ti wur dahalay wur ga Faron bay ga had Ezip àdi ahàr mæk àzay naŋ, àgal naŋ akada wur ga hudf gayan. ²² Nahkay ti təcahi mèsar zlam ga ndam Ezip ni dek. Pakama gayan ya adəm ni dek mis tægaskabu, tɔwi gayan ya agray ni day àbɛlafəŋ kè mis.

²³ « Àra àgra vi a kru kru fad nahəma, àdəm : “Nakoru nəmənjiyu bəza ga mmawa goro ndam Izireyel kwa.” ²⁴ Àra ènjia ti èpi zal Ezip nahan agri daliya àna zal Izireyel. Eslini naŋ nakəŋ èmbikivu ka maslaŋa ya ti tægri daliya ni mæk àkad zal Ezip ni ka duwa gani. ²⁵ Agray nahkay ti awayay ti adəfiki ana bəza ga mənani ni ti tèsər Melefit amahəŋgay tay ti àna naŋ, ay ti nday gani tèsərìki ndo. ²⁶ Hajəŋ gani nahəma, Məwiz nakəŋ àdi ahàr ana ndam Izireyel ndahan cə, təbu takadvu ; naŋ nakəŋ awayay aŋgalabakabu tay. Àhi ana tay : “Ndam goro ni, lekulum kà mən gekuli ti, kihirumvu ti kamam ?” ²⁷ Ay naŋ ya ti agri daliya ana naŋ nahan ni àhi ana Məwiz ahkado : “Way àfiyu kur bay magrafəŋa seriya kè leli a way ?” ²⁸ Kawayay kəkad nu akada ya kəkad zal Ezip nahan eweni ni aw ?” ²⁹ Məwiz àra ècia ma nana nahəma, àcuway ka had Ezip, òru ka had Madiyan, ànjəhad eslini. Naŋ àbu eslini, àra àda wal a ti, èwifija bəza zawalana cə.

³⁰ « Àra àgra vi kru kru fad ka ahàr gana nahəma, òru a hudf gili vu kà həma *Sinayi. Eslini ti *məslər ge Melefit aŋgazlivu a hudf ga aku ya agəs mənəghaf ni bu. † ³¹ Məwiz nakəŋ àra èpia ti àgria ejep a, nahkay awayay ahədafəŋoru ti mîpi lala. Naŋ àbu ahədafəŋoru ti èci dənəgu ga Bay geli, ahi ahkado ³² “Nu ti Melefit ga ata buk Abraham, Izak akaba Zekup.” ‡ Məwiz àra ècia ma na ti aŋgwaz àwəra naŋ a dal-dal, àgəgəra, mamənjələŋani nakəŋ tekeɗi èsliki ndo həya. ³³ Eslini Bay geli àhi ma keti, àhi ahkado : “Həlabə kimaka gayak a asak ba, adaba mələŋ ya kicikvù ni ti mələŋ *njəlatani. ³⁴ Nipia lala ahəmamam tægri daliya ana ndam goro ka had Ezip na, nicia tuway gatay a : nahkay nàra ti ga mahəŋgaya tay a. Nihi nak ti ru, nəsłəroru kur ka had Ezip.” §

³⁵ « Məwiz ti naŋ ya ti ndam Izireyel tàwayay naŋ ndo, təhi ahkado : “Way àfiyu kur bay magrafəŋa seriya kè leli a way ?” * ni. Ay naŋ ti Melefit əslərìkaboru naŋ ana tay ti mîgi bay gatay, mîgi bay məhəlabə tay e evidi ba daya. Melefit əslərìkaboru Məwiz ana tay nahkay ti, àhi ma gani ti məslər ge Melefit ya aŋgazlivu a hudf ga mənəghaf ni bu ni. ³⁶ Bay ya ti àhəlabə ndam Izireyel ka had Ezip a ni ti nani Məwiz. Àhəlabə tay a ti àna magray zlam magray ejep ya mis tìpi dáy-dáy ndo ni kay : àgray ka had Ezip, kà Dəluv Ndizeni, akaba ka ya ti nday a hudf gili bu vi kru kru fadani ni. ³⁷ Bay ya ti àhi ana ndam Izireyel : “Melefit aməslərìbiyu wur ga mən gekuli nahan ana kuli ga mahəŋgaray pakama ge Melefit akada goro ni” † ti Məwiz gani. ³⁸ Ka ya ti ndam Izireyel təcakalavu a hudf gili bu ni ti, bay ya ti èci ma ga məslər ge Melefit kà həma Sinayi mæk àhəŋgri ana ata bəŋ geli ni ti Məwiz gani. Bay ya ti Melefit àhi pakama ya avi sifa ana mis ga məhəŋgriani ana leli ni ti naŋ gani. ³⁹ Ay ti ata bəŋ geli ni ticiiki ma ndo, tàwayay madəbay naŋ ndo. A majalay ahàr gatay bu ni ti tàwaya mənəgona e Ezip a. ⁴⁰ Təhi ana *Aron ahkado : “Griya melefit ndahan ana leli ga mədi kama ana leli a, adaba Məwiz naŋ ya àhəlabəbiya leli ka had Ezip a ni ti, mèsər ere ye ti àgrakivu ni do.” ‡ ⁴¹ Nahkay nday nakəŋ təvəɗaya wur sla mæk tìsliŋi zlam ana wur sla ni, ègia pəra gatay a. Təgri wuməri àna məmərani ana zlam ya nday ndayani təvəɗaya àna ahar gatay a ni. ⁴² Təgra nahkay ti Melefit day àmbrəŋ tay ti tægri pəra ana zlam ya ti a hudf melefit bu ni. Ma gani hini àbu məbəkiani a wakita ga ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit bu nahkay hi :

“Ndam Izireyel, ka ya ti lekulum kəbum a hudf gili bu vi kru kru fad ni ti, kislìŋumi zlam akaba kəgrumi səɗaga ti, ana nu aw ?

⁴³ Aha, ana nu do ! Ahay mivìceni ya kəsawadum àna naŋ ni ti ahay ga Molok, § do ni ti goro do.

* 7:28 Mahərana 2.14. † 7:30 Mənəjay Mahərana 3.2. ‡ 7:32 Mahərana 3.6. § 7:34 Mahərana 3.5, 7, 8, 10. * 7:35 Mahərana 2.14. † 7:37 Mimbiki 18.15. ‡ 7:40 Mahərana 32.1, 23. § 7:43 Molok ti melefit ga ndam Kanaŋ ya ndam Izireyel təhəŋgrioru ahàr a had ahaslani ni.

Kàsawaduma àna pɛra gekɔli Refeɲ * ya tɛzavu ata boɲgur na daya.
Pɛra nday nani ti kɛgrumaya ga mɛhɛngrioru ahàr ana had ana tay a.
Gekɔli ya kɛgrum nahkay ni ti anagaroru kɔli driɲ kama ga Babilon.” †

⁴⁴ « Ka ya ti ata bɛɲ ga bɛɲ geli tɛbu a huɗ gili bu ni ti tɛsawadɛ àna zlam ge mivicey ahay ge Melefit àna naɲ a. Mazavu ga ahay gani nani ti Melefit àdɛfikia ana Mɛwiz a mɛk àhi màgraya akadɛ gayan ya èpi na. ⁴⁵ Ahay gani nani ti ata bɛɲ ga bɛɲ geli tɛmbribu ana bɛza gatay ; bɛza gatay ni day tɛra àna naɲ ka had hina, Zezɛwi àdi kama ana tay. Tɛra tinjia ti Melefit àgariaba ndam ga had hina ana tay a, mɛk nday nakɛɲ tɛnjɛhad. Nahkay nday tɛbu àna ahay ge Melefit *miviceni ni duk àbivoru ana sarta ge Devit. ⁴⁶ Devit ti Melefit àwaya naɲ a dal-dal, nahkay èhindifiɲa divi kɛ Melefit ga maslamali mɛlaɲ *nɲɛlatani ana bɛza huɗ ge Zekɔp a. ⁴⁷ Ay maslaɲa ya ti àra àlɛm ahay ge Melefit ni ti Salomonɲ. ⁴⁸ Ku tamal àlɛma nahkay nɛɲgu ni, Bay Melefit agavɛla driɲ, ànjɛhadvɛ a ahay ya mis tɛlɛmi ni bu do. Nahkay zla nahɛma maslaɲa nahanɲ àbu, àhɛɲgaray pakama ge Melefit, àdɛm :

⁴⁹ “Bay Melefit àdɛm : Mɛlaɲ manjɛhad goro ti huɗ melefit,
mɛlaɲ mɛbɛki asak goro ti ni had.

Ahay weley lekɔlɛm kislɛmki mɛlɛmuana ana nu a ni weley ?

Mɛlaɲ goro ya ananjɛhad, nɛpɛsaba ni ti weley ?

⁵⁰ Bay ya àgraya zlam nana dɛk ni ti nu nuani àna ahar goro do aw ?” † »

⁵¹ Etiyɛɲ àhi ana tay keti : « Lekɔlɛm ti kicɛm slimi do eɗeɗiɲ ! Lekɔlɛm ti mɛbɛruv gekɔli magɛdavani, slimi gekɔli mɛzlɛkvani ; lekɔlɛm akadɛ ndam ya tɛkeli kɛɗi ana tay ndo ni ! Lekɔlɛm akadɛ ga ata bɛɲ ga bɛɲ gekɔli ni, kekileɲa kɛgɛsumkabu pakama ga *Mɛsuf Nɲɛlatani ni do ! ⁵² Bay mahɛngaray *pakama ge Melefit ya ti ata bɛɲ ga bɛɲ gekɔli tɛgri daliya ndo ni ti weley ? Nday gani tɛbazla ndam mahɛngaray pakama ge Melefit ya tɛdɛm Bay ge Jiri amara ni. Bay ge Jiri nakɛɲ àra ènjia ti kɛsɛkumoya naɲ a mɛk kɛkaduma naɲ a. ⁵³ Lekɔlɛm ti mɛslɛr ge Melefit tɛdɛfikia *Divi ge Melefit na ana kɔli a, ay ti kɛbumi slimi ana Divi gani do. »

Takad Etiyɛɲ àna mizligi naɲ àna akur

⁵⁴ Ndam magray seriya ni tɛra ticia ma ge Etiyɛɲ na ti tɛzumki bɛruv dal-dal, tɛhɛpɛɗ ahar tasl tasl. ⁵⁵ Ay Etiyɛɲ ti *Mɛsuf Nɲɛlatani èsliva a vu va dal-dal, àmɛnɲoru e melefit vu, èpi mɛlaɲ masladani ge Melefit akaba Yezu naɲ jika kà ahar ga daf ge Melefit. ⁵⁶ Àra èpia ti àdɛm ahkado : « Cɛm day, nɛbu nipi huɗ melefit mɛzlɛkvabana, nipi *Wur ge Mis naɲ jika kà ahar ga daf ge Melefit daya. » ⁵⁷ Ge Etiyɛɲ ya naɲ àbu azlapay nahkay ni ti nday nakɛɲ tɛzlah kay kay, tɛbɛviyu ahar e slimi vu der der, mɛk nday dɛk tɛdɛgaki ka ahar bɛlaɲ, ⁵⁸ tɛgɛs naɲ, tɛzaba naɲ a kɛsa ba cak. Tɛra tɛslɛkafɛɲa àna naɲ kà kɛsa na nahkay ti tawayay tizligi naɲ àna akur ga makad naɲ. Ndam sedi ya tici pakama gayan ni tɛhɛlkaba mɛgudi gatay na, tɛbɛhadfɛɲ kà wur dagwa nahanɲ slimi gani Sol ti màjɛgaki. Mɛk tizligi Etiyɛɲ nakɛɲ. ⁵⁹ Ka ya ti tizligi Etiyɛɲ ni ti Etiyɛɲ àhɛɲgalay Yezu, àdɛm : « Bay goro Yezu, za sifa goro a. » ⁶⁰ Kɛlɛɲ gani àbɛhad mirdim grik, àzlah kay kay, àdɛm : « Bay goro, kɛwɛl tay àna seriya àki ka zlam magudarani hini ya tɛgru ni ba. » Àra àdɛma ma na nahkay ti àmɛt hɛya.

8

¹ Takad Etiyɛɲ ti, Sol àwaya daya.

Tɛgri daliya ana ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu

Ka fat gani nani ti tɛnjɛki ka mɛgri daliya dal-dal ana ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ya a Zeruzalem ni hɛya. Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni dɛk tɛdevu tɔru a kɛsa ciɛ-ciɛbeni vu ka had *Zɛde akaba ka had Samari. Nday ya tɛslɛka ndo ni ti si ndam *asak ga Yezu ciliɲ. ² Ndam ndahanɲ ya ti tɛhɛngrioru ahàr a had ana Melefit ni tili Etiyɛɲ, tìtɔwi naɲ

* 7:43 Refeɲ ti melefit ga ndam Siri ya ndam Izireyel tɛhɛngrioru ahàr a had ahaslani ni. † 7:43 Amos 5.25-27. † 7:50 Izayi 66.1-2.

dal-dal. ³ Sol ti àgria daliya dal-dal ana ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu a ; àsawadáy kà mahay kà mahay, àgɛs zawal akaba wál, àbiyu tay a dangay vu. ⁴ Nday ya ti tɛdevu ni tɛdɛmoru *Ma Mɔweni Sulumani kà kɛsa kà kɛsa.

Tɔwi ge Filip ya àgray a Samari ni

⁵ Ka sarta gani nani Filip òru a kɛsa gɛdákani vu ka had Samari, àhioru ma ge *Krist ana mis ye eslini ni. ⁶ Nday nani dɛk ma gatay bɛlaɲ, tɛbi slimi lala ana ma ge Filip ya àhi ana tay ni, adaba ticia pakama gayan a, tìpia zlam ya ti àgray, mis tìpi dáy-dáy ndo na daya. ⁷ Àna zlam nday nani ya àgray ni ti seteni tàslɛkiaba ana mis a dal-dal, tɛzlah kay kay. Ndam dɛra akaba ndam jùgwer tìgia sɛnduɓ-sɛnduɓana daya. ⁸ Eslini ndam ga kɛsa nani tɛmɔrva dal-dal.

⁹ Maslaɲa nahan àbu a kɛsa nani bu, slimi gayan Simu, nan zal maharam, agri ejep ana ndam ga had *Samari dɛk. Àzay ahàr gayan awayay mis dɛk tɛdɛm nan gɛdákani. ¹⁰ Mis ni dɛk, ku bɛza, ku mis gɛdákani tìciiki ma. Tɛdɛm : « Maslaɲa hini ti njɛda ge Melefit àfɛɲ. Njɛda gani nani ti tɛdɛm “Gɛdákani.” » ¹¹ Mis ni ticiiki ma dal-dal, adaba àpɛsa nan àbu agri ejep ana tay àna maharam gayan ni. ¹² Ay ka ya ti Filip àhia *Ma Mɔweni Sulumani àki ka *Mɛgur ge Melefit akaba ka Yezu Krist ana tay a nahɛma, zawal akaba wál ni tɛgɛskabá ma ge Filip na, mɛk *tɛbaray tay. ¹³ Simu nakɛɲ tekeɗi àgɛskabá ma gana, tàbara nan a. Kɛlɛɲ gani ànjɛhad akaba Filip. Eslini Filip nan àbu agray zlam gɛdákani gɛdákani ya mis tìpi dáy-dáy ndo ni. Simu nakɛɲ àra èpia ti àgria ejep a dal-dal.

¹⁴ Ndam asak ga Yezu ya a Zeruzalem ni tàra ticia ndam *Samari tɛgɛskabá ma ge Melefit a ti, tàslɛribiyu ata Piyer nday ata Zeɲ ana ndam Samari ni. ¹⁵ Ata Piyer nday ata Zeɲ tàra tìnjia ti tàhɛngalay Melefit ti mɛvi *Mɛsuf Njɛlatani ana ndam Samari ya tɛgɛskabá pakama ge Melefit a ni. ¹⁶ Tàgray nahkay ti adaba ku mis bɛlaɲ e kidin gatay bu Mɛsuf Njɛlatani àhɛrkiaya àhuriviyu fan ndo. *Tɛbaray tay ti àna slimi ga Bay geli Yezu ciliɲ. ¹⁷ Nahkay ata Piyer nday ata Zeɲ tɛbɛki *ahar ka tay, mɛk Mɛsuf Njɛlatani àhuriviyu ana tay.

¹⁸ Simu nakɛɲ àra èpia Mɛsuf Njɛlatani ahuriviyu ana ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ka ya ti ndam asak ga Yezu tɛbɛki ahar ka tay ni ti, awayay avi siɲgu ana ata Piyer nday ata Zeɲ. ¹⁹ Àhi ana tay ahkado : « Vumu njɛda ti ka ya ti nɛbɛki *ahar ke mis ni ti Mɛsuf Njɛlatani mɛhuriviyu ana tay. » ²⁰ Ay ti Piyer àhi ahkado : « Ahàr àdɛm siɲgu gayak ni mɛjijia, nak nakani day kɛjijia, adaba kɛhi ana ahàr ere ye ti Melefit avi ana mis ni ti mis asɛkum tata. ²¹ Nak kàkibu ke tɔwi geli ya magray ni bi, ma gayak àkibu bi, adaba majalay ahàr gayak magɛdavani kè eri ge Melefit. ²² Mbatkaba majalay ahàr gayak magɛdavani na, hɛngalay Bay geli. Nahkay ti bi Melefit amɛmbɛrfuka zlam ya kàgudar a majalay ahàr gayak bu na. ²³ Nɛsɛra nihi ti mɛbɛruv gayak magɛdavani kè eri ge Melefit, nahkay kɛgia evidi ga zlam magudarana. » ²⁴ Eslini Simu nakɛɲ àhɛngriɛfɛɲ, àhi ana tay ahkado : « Lekulɔm lekulɔmeni hɛngalum Bay geli ti ere ye ti kàhumu ni àgrakuvu ba simiteni ti ! »

²⁵ Ata Piyer ata Zeɲ tàra tàgrakia sedi ka Yezu a akaba tɛhia pakama ga Bay geli ana mis a nahɛma, tàngoru a Zeruzalem. Ka ya ti nday tɛbu takoru e divi bu ni ti tɛhia Ma Mɔweni Sulumana ana mis a kɛsa ndahan ba kay ka had *Samari a.

Ata Filip nday ata zal Etiyɔpi nahan

²⁶ Mɛslɛr ga Bay geli àngazlivu ana Filip, àhi ahkado : « Ru gwar ka Mboku, ke divi ya ti aslɛkabiya a Zeruzalem a, andoru ahàr a Gaza, mis tɛki tɛsawadaki bi ni. » ²⁷⁻²⁸ Filip nakɛɲ ècik, àslɛka hɛya. Nan ka ahàr divi nahɛma, èpi zal nahan manjɛhadani digusa e seret bu, eɲɲɛy wakita ge Izayi bay mahɛngaray *pakama ge Melefit ni. Nan gani òru a Zeruzalem ga mazlɛbay Melefit, nihi nan àbu aslɛkabiya ara a magam a. Zal nani ti zal Etiyɔpi, nan madaslani, nan mis gɛdákani agri tɔwi ana Kandas bay walani ge Etiyɔpi : nan gɛdákani ga ndam mangah elimeni ga bay ni. ²⁹ *Mɛsuf Njɛlatani àhi ana Filip ahkado : « Ru kahɛdàkfɛɲiyu ke seret ni lala. » ³⁰ Eslini Filip nakɛɲ àcuhworu. Òru ènjɛa nahɛma, èci zal Etiyɔpi ni nan àbu eɲɲɛy wakita ge Izayi bay mahɛngaray pakama ge Melefit ni. Àhi ahkado : « Ere ye ti keɲɲɛy ni ti nak kɛbu kiciaba ma

gana waw ? » ³¹ Naŋ nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Tamal maslaŋa àdəfuaba ndo ni ti nîciaba ahəmamam ? » Mək àhi : « Cəlkuvaya ga manjəhadfu kà gəvay a. » ³² Ka mələŋ ya ejeŋgey ni Izayi àdəm nahkay hi :

« Naŋ ti àhəlkaba ma ndo,
akada ga təmbak ya təzoru ka mələŋ misliŋ zlam ni,
akada ga wur təmbak ya tekəlkia eŋguc a ti ètɔwi do ni.

³³ Naŋ gani təhəŋgoraya naŋ a had a, təgri seriya ge jiri ndo simiteni.
Way amacali slimi mba way ?

Aɔaba təkada naŋ a, naŋ àbi ka had va bi ni.* »

³⁴ Gəɔakani nakəŋ àhi ana Filip ahkado : « Nahəŋgalay kur kam-kam, hu : bay mahəŋgaray pakama ge Melefit azlapaki ahalay ti ka way nani way ? Azlapaki ti àki ka naŋ naŋani tək, ka maslaŋa nahaŋ aw ? » ³⁵ Eslini Filip àhi ma, àdəfiaba *Ma Məweni Sulumani àki ka Yezu a, ànjiki ka pakama ya naŋ àbu ejeŋgey ni. ³⁶ Nday təbu takoru nahkay ti tēdi ahàr ana yam gwəŋgər a. Eslini naŋ gəɔakani nakəŋ àhi ana Filip ahkado : « Yam nihi. Mam acafəŋa nu ga *məbaray nu a mam ? » [³⁷ Filip àhi ahkado : « Tamal kəfəkia ahàr gayak dek ka Yezu a ti tabaray kur tata. » Naŋ nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nəfəkia ahàr ka Yezu *Krist a, naŋ Wur ge Melefit. »] ³⁸ Àhi ana bay ya agaray seret ni mîcika. Àra ècika àna seret na ti ata Filip nday ata naŋ gəɔakani nakəŋ təhəraya təhuriyu a yam ni vu, mək Filip àbaray naŋ. ³⁹ Tàra təhəraya a yam ni ba nahəma, Məsuf ga Bay geli àzafəŋa Filip a. Nahkay naŋ gəɔakani ni èpi naŋ va do, àsləka zlam gayaŋ àna məmərana. ⁴⁰ Filip àsərki ti naŋ a Azot. Àru a Sezare ; naŋ àbu akoru ti àhioru Ma Məweni Sulumani ni ana mis kà kəsa kà kəsa dek duk a Sezare.

9

Sol ambatkaba majalay ahàr a, afəki ahàr ka Yezu

(Tɔwi 22.6-16 ; 26.12-18)

¹ Ka sarta gani nani nahəma, Sol naŋ àbu awayay agri daliya ana ndam madəbay divi ga Bay geli, awayay abazl tay. Nahkay òru afa ga gəɔakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni, ² èhindifiŋa wakita ga medekiani ka gəɔakani ga ahay gərgərani a Damas ya tahəŋgalavù Melefit ni. Wakita nday nani ti tēvia divi ga məgəs ndam madəbay divi ga Bay geli a. Ku adi ahàr ana zawal ahkay do ni ana wál, ba agəs tay, awəl tay, ahəlbiyu tay a Zeruzalem. ³ Naŋ nakəŋ àra àŋgəta wakita nday nana ti àdəvu e divi vu.

Naŋ àbu enjiyu a Damas wudak nahəma, eslini masladani àsləkabiya e melefit ba, àhərkiaya huya, àsladay mələŋ gayaŋ nani. ⁴ Eslini naŋ nakəŋ àdəd a ga had pəda mək èci dəŋgu ga maslaŋa nahaŋ àzalay naŋ, àhi : « Sol, Sol kəgru daliya ti kamam ? » ⁵ Naŋ nakəŋ àhi : « Nak way, Bay goro ? » Mək àhəŋgrifəŋ, àhi : « Nu Yezu, nu ya kəgru daliya ni. ⁶ Ay ti cicikaba, huriyu a kəsa vu. Ekinjua eslina ti atəhuk ere ye ti ahàr àdəm kàgray kwa ni. » ⁷ Ndam ya tarakaboru akaba naŋ ni ticik, ma tekeɔi tisliki mədəmani koksah. Tici dəŋgu ciliŋ, ay ti tìpi maslaŋa gani do. ⁸ Sol nakəŋ ècikaba, àhəlkaba eri a, ay ti èpi divi do. Ndam ya tarakaboru akaba naŋ ni tēdafəŋa ahar a, təzoru naŋ a Damas. ⁹ Eslini àgray vad mahkər, divi day èpi ndo, zlam day àzum ndo, yam day èsi ndo.

¹⁰ A Damas eslini ti zal nahaŋ àbu slimi gani Ananiyas, naŋ bay madəbay divi ga Yezu. Eslini Bay geli àzalay naŋ e kisim mizideni bu : « Ananiyas ! » Ananiyas nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi : « Awi ! Nu hi, Bay goro ni. » ¹¹ Bay geli àhi ahkado : « Ru weceweci ke divi ya təzalay divi Ndəlabani ni, ru afa ga Zədas. Kìnjua ti kìhindi zal Tars ya təzalay naŋ Sol ni. Nihi ti naŋ àbiyu ahəŋgalay Melefit. ¹² Maslaŋa gani nani ti nēdəfikia maslaŋa nahaŋ a, slimi gani Ananiyas, ara afa gana mək abəki *ahar ti mîpi divi akada ya ahaslani ni. » ¹³ Ananiyas àhəŋgrifəŋ, àhi : « Bay goro ni, nìcia mis kay təbu təzlapaki àki ka maslaŋa nani akaba ka zlam gayaŋ magədavani ya àgri ana ndam gayak *njəlatani ya təbu a Zeruzalem na. ¹⁴ Àra ahalay a ti gəɔakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba

* 8:33 Izayi 53.7-8.

Melefit ni tɔvibiya divi ga mɛgɛs ndam ya ti tazlɔbay kur na dɛk. »¹⁵ Ay ti Bay geli Yezu àhɛngrifɛn, àhi ahkado : « Nak ru, adaba nɛzaba maslanja gana nana, ti mɛgru tɔwi : mɛhioru slimi goro ana mis ga had ndahaɛn akaba bɛbay gatayani ni, mɛhioru ana ndam *Izireyel daya. »¹⁶ Amacakay daliya kay azuhva slimi goro ; nu nuani anɛdɛfiki daliya ya ara agray ni dɛk. »

¹⁷ Nahkay Ananiyas nakɛn òru. Òru ɛnjɔa ti àhuriyu a ahay ni vu, àbɛki ahar ka Sol nakɛn mɛk àhi ahkado : « Sol wur ga mmawa, Bay geli Yezu, naɛn ya àngazlukvu ka ahàr divi ka sarta ya kara ni, àslɛrbiyu nu. Awayay ti kipi divi akada ya ahaslani ni, awayay ti *Mɛsuf Njɛlatani mɛslɔkvu a vu vu daya. »¹⁸ Naɛn àbu azlapi nahkay ti zlam ndahaɛn akada alɛn ge kilif tɛslɛkikia ke eri ana Sol nakɛn a. Eslini ɛpi divi akada ya ahaslani ni keti. Nahkay ɛcikaba, mɛk *tɔbaray naɛn àna *slimi ga Yezu. ¹⁹ Kɛlɛn gani àzum zlam, mɛk njɛda gayan àngiva.

Sol àhi ma ga Yezu ana mis

Sol ànjɛhadiyu vad bal a Damas afa ga ndam ya tadɔbay divi ga Yezu ni. ²⁰ Ka ya ti naɛn àbu eslini ni ti ànjɛki ke tɔwi hɔya, àhuriya a ahay gɛrgɛrani ga ndam *Zɛde ya *tahɛngalavù Melefit ni va, àhi ana mis Yezu ti naɛn Wur ge Melefit. ²¹ Ma gayan ya àdɛm ni àgria ejɛp ana mis ya tɛbi slimi na dɛk. Tɛdɛm ahkado : « Naɛn hini ti naɛn ya ti àgri daliya dal-dal ana ndam ya tazlɔbay Yezu a Zerɔzalem ni do aw ? Mara gayan ahalay a Damas a ti ga mɛgɛs ndam ya tazlɔbay Yezu ni akaba ga mɛhɛloru tay afa ga gɛdákani ga ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni do aw ? »²² Ay ti njɛda ga Sol àsagakivoru, àhi ana ndam Zɛde ya a Damas ni Yezu ti naɛn *Krist *Bay gɛdákani ya amara ni. Eslini nday nakɛn tɛsɛr ere ye ti tɛhɛngrifɛn ni do.

²³ Àra àgra vad a bal ti ndam Zɛde nakɛn tàgray sawari gatay, tɛdɛm si tijiɛn naɛn kwa. ²⁴ Nahkay nday nakɛn tàjɛgay naɛn mɛlafat akaba mɛlavad kà magudu ga kɛsa ni dɛk, tawayay makad naɛn. Ay ti Sol ɛcia sawari gatay ya tàgraki na. ²⁵ Ga mɛlavad nahɛma, ndam madɔbay naɛn ni tɛzoru naɛn ka ahàr ga gudu ya eveliɛn kɛsa ni. Tòru tinjɔa ti tɛfiyu naɛn a alɔngu vu mɛk tàfaya naɛn àna ezewɛd gwar ka dala. Nahkay àslɛka, òru a Zerɔzalem.

Ere ye ti agrakivu ka Sol a Zerɔzalem ni

²⁶ Òru ɛnjɔa a Zerɔzalem a ti awayay ahurkiviyu ka ndam madɔbay divi ga Yezu ni, ay ti nday dɛk tàgrafɛnɔn àngwaz a, tɛhi ana ahàr naɛn bay madɔbay divi ga Yezu ɛdɛdɛn do. ²⁷ Eslini Barnabas àzoru naɛn afa ga ndam *asak ga Yezu ni. Tòru tinjɔa ti Barnabas nakɛn àngɛhadɛ ana tay ahɛmamam Sol ɛpi Bay geli ka ahàr divi ka ya ti òru a Damas ni, ahɛmamam Bay geli àhi ma ni daya. Àngɛhadɛ ana tay keti ahɛmamam Sol àhi ma ana mis vay-vay àna *slimi ga Yezu a Damas ni. ²⁸ Kwa ka sarta gani nani Sol nakɛn naɛn àbu akaba tay, asawaday akaba tay a Zerɔzalem, àhi ma ge Melefit ana mis vay-vay àna slimi ga Bay geli. ²⁹ Àhi ma gani ana ndam *Zɛde ya tɛdɛm ma Gres ni daya, tɛbu tagravu gejewi akaba tay. Nahkay ti nday nani tadɔbay divi ge mijiji naɛn. ³⁰ Ndam ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ni tàra ticia ma na ti tɛzoru naɛn a Sezare ga moroni a Tars, mɛk tɛslɛroru naɛn eslini.

Piyer ahɛngaraba Ene a

³¹ Ka sarta gani nani ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ya ka had *Zɛde, ka had *Gelili akaba ka had *Samari ni dɛk ti mis tɛbi tàgri daliya ana tay va bi. Njɛda gatay asagakivu, tɛbu tadɔboru divi ga Bay geli lala. Nahkay mis ndahaɛn tɛbu tɛhurkiviyu ka tay àna njɛda ga *Mɛsuf Njɛlatani. ³² Piyer àsawadòru ka had nday nani dɛk. Ka ya ti naɛn àbu asawadòru nahɛma, òru e Lide afa ga ndam njɛlatani ga Yezu ni. ³³ Òru ɛnjɔa eslina ti àdi ahàr ana zal dɛra nahɛn slimi gani Ene, naɛn mandɛhadani ka slalah, vi azlalahkɛr ɛcik koksah. ³⁴ Piyer nakɛn àzalay naɛn, àhi : « Ene, Yezu *Krist ahɛngaraba kur a ; cikaba, slamalakabu slalah gayak ni. » Eslini naɛn nakɛn ɛcikaba cɛkwad hɔya. ³⁵ Ndam ya e Lide ni dɛk akaba nday

ya ka sagdala Saron ni dek tipi nan a ti, tambatkaba majalay ahàr gatay a tɔfaki ahàr ka Bay geli Yezu.

Tabita àmɔta, mək Piyer àhəngaraba nan e kisim ba

³⁶ Wal nahan àbu e Zɔpe, adəbay divi ga Yezu, slimi gani Tabita, àna ma Gres ti « Dorkas, » awayay adəmvaba « miyek. » Wal nani ti agray tɔwi sulumani dal-dal, ajənaki ndam talaga dal-dal daya. ³⁷ Ka ya ti Piyer e Lide nahəma, wal ni arməwər àra àgəsa, mək àmɔta àna nan a. Àra àmɔta ti tàbaray nan mək təfiyu nan a ahay vu ka ahàr ga ahay nahan. ³⁸ Zɔpe ti driŋ driŋ akaba Lide do, nahkay ndam madəbay divi ga Yezu ya e Zɔpe ni tàra ticia Piyer nan àbu e Lide nahəma, təslərkiuru mis cɔ, təhi ana tay : « Dəgum kəhumi ahkado kam-kam m̀ara afa geli a, àpəsbiyu ba. » ³⁹ Tàra təhəngria ma na ana Piyer a nahkay ti Piyer nakəŋ àdəbabiyu tay hɔya. Tàra tinjia ti təziyu Piyer a ahay ya ka ahàr ga ahay nahan ni vu. Eslini wál madakway dek tàrafəŋa kà gəvay ge Piyer a titɔwi, tədɔfiki endɔwi akaba azana ga Dorkas ya àləmi ana tay ka sarta ya àmɔt fan ndo ni. ⁴⁰ Eslini Piyer nakəŋ àgaraya mis na dek e mite va, mək àbəhad mirdim, àhəngalay Melefit. Àra àhəngala Melefit a nahəma, àmbatkiyu ma ke kisim ni, àzalay nan àhi : « Tabita, cicikaba. » Nahkay Tabita nakəŋ àhəlkaba eri a. Àra èpia Piyer a ti ànjəhad digus. ⁴¹ Eslini Piyer àdafəŋa ahar a, wal ni ècikaba. Wal ni àra ècikaba nahəma, Piyer nakəŋ àzalay wál madakway ni akaba ndam ga Yezu ndahan ni. Tàra tinjia ti àdɔfiki wal ni ana tay nan àna sifa. ⁴² Ere ye ti àgravu ni ti, ndam ga kəsa Zɔpe dek ticia, nahkay mis kay e kidin gatay bu tɔfakia ahàr ka Bay geli a. ⁴³ Piyer nakəŋ ànjəhadɔyu, àpəsiyu e Zɔpe afa ga bay məwəs ambəl nahan, slimi gani Simu.

10

Piyer akoru afa ga Korney

¹ Zal nahan àbu a Sezare, slimi gani Korney, nan zal Rom agur ndam slewja kay, slimi gatay « Slewja Itali. » ² Korney gani nan àbu ahəngriuru ahàr a had ana Melefit, nday akaba ndam ga hud ahay gayan dek tazləbay Melefit. Nan àbu avi zlam kay ana ndam *Zude ya talagani ni, ahəngalay Melefit kəlavad. ³ A vad nahan agray njemdi mahkər ya ga mələkarawa nahəma, *məslər ge Melefit àhurkiviyu, àŋgazlivu. Àzalay nan, àhi : « Korney ! » ⁴ Korney àra èpia nan a ti àgra angwaz a, àhəngrifəŋ, àhi ahkado : « Kəhu mam, bay goro ni ? » Məslər ni àhi ahkado : « Melefit ècia ere ye ti kəhəngalaləŋ na, èpia ere ye ti kəvi ana ndam talaga na ; nahkay ti kəgəjazlki ahàr ndo. ⁵ Nihi nahəma, sləroru mis e Zɔpe ga mazalabiyu Simu, nan ya təzalay nan Piyer ni. ⁶ Nan àbu anjəhad afa ga Simu bay məwəs ambəl, ahay gani kà gəvay ga *dəluv gəɔakani ni. » ⁷ Məslər ge Melefit ya àhi ma ni àra àsləka ti Korney nakəŋ àzalay ndam məgri tɔwi cɔ akaba zal slewja gayan nahan : zal slewja nani ahəngriuru ahàr a had ana Melefit. ⁸ Nday nakəŋ tàra tinjia ti àhi ma ga məslər ya àhi ni dek ana tay mək àsləroru tay e Zɔpe.

⁹ Hajəŋ gani təbu takoru, tinjiyu e Zɔpe wudak nahəma, Piyer ti ni àcəliyu ka *dalaha ga ahay ni ga mahəngalay Melefit. Ka sarta gani nani ti fad tirked-keɔ, ¹⁰ ləwir àwərkaba nan a, èhindi zlam məzumani. Ka ya ti təbu tidii zlam nahəma, Melefit àŋgazli zlam nahan. ¹¹ Èpi ti hud melefit məzləkvbana, araŋa nahan asləkabiya, ara ka had a. Ere gani nani ti akada azana gəɔakani, akada mis təgəsa ma gani fadana. ¹² A hud ga azana gani nani gəɔakani ni bu nahəma, zlam gərgərani kay təvu : zlam asak fadani dek, zlam a had dek, akaba edidin dek təvu. ¹³ Eslini dəŋgu ga maslaŋa àhəndabiyu, àhi : « Piyer, cikaba, bazl tay ti kəhəpəɔ tay. » ¹⁴ Piyer àhəngarfəŋ, àdəm : « Aha ! Nəgray nahkay do, Bay goro ni. Zlam ya ti Melefit àcafəŋa leli kà mahəpəɔdana ni akaba zlam ya ti *njəlatani do ni ti dəy-dəy nəhəpəɔ ndo. » ¹⁵ Dəŋgu ga maslaŋa nani àhəndabiyu keti, àhi : « Ere ye ti Melefit àdəm ere gani njəlatani nahəma, nak ti ŋgay ere gani nani njəlatani do ni ti kəɔəm ba. » ¹⁶ Ere gani nani àgravu sak mahkər, mək kələŋ gani azana ni àsləka, ɔru e melefit vu.

¹⁷ Eslini Piyer naŋ àbu ajalay ahàr, àsər ere ye ti Melefit awayay ahi àna zlam ya àngazlivu ni do. Naŋ àbu ajalay ahàr nahkay ti ndam ya ti Korney àslərbiyu tay ti tìhindi ahay ga Simu ni, nihi ti tìnjia kà mahay a. ¹⁸ Təzalay kay kay, tìhindi, tə̀dəm : « Simu ya təzalay naŋ Piyer ni ti anjəhad ahalay aw ? » ¹⁹ Piyer ti ni naŋ àbu ajalay ahàr zlam gayan, mək *Məsuf Njəlatani àhi ahkado : « Ci day, mis təvu mahkər e mite bu, tìhindi kur. ²⁰ Cikaba, huriyu a ga had ti kəsləkuma akaba tay a. Araŋa àhəluk ahàr ba, adaba àslərbiyu tay ti nu nuani. » ²¹ Nahkay Piyer nakəŋ àhərkiaya ka tay a, àhi ana tay ahkado : « Maslaŋa ya ti kihindəm ni ti nu. Kə̀dəguma ti kamam ? » ²² Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : « Korney gə̀dəkani ga ndam slewja ni àslərkuubiya leli. Naŋ ti mis jireni, ahəŋgrioru ahàr a had ana Melefit ; ndam Zəde dek tə̀dəm naŋ mis sulumani. Məslər ge Melefit àhi ahkado m̀zəlabiyu kur afa gani ti m̀ci pakama gayak ya akəhi ni. » ²³ Eslini Piyer àhəliyu tay a ahay vu mək t̀ndəhad hundum.

Hajəŋ gani ti Piyer nakəŋ təsləka e Zəpe akaba tay a. Ndam məfəki ahàr ka Yezu ndahaŋ təsləka akaba tay a daya. ²⁴ Hajəŋ nahaŋ gani ti tìnjəa a Sezare a. Korney ti ni naŋ àbu ajəgay tay, əzalakababiya ndam gayan akaba zləbəba gayan zə̀dək-zə̀dəkana. ²⁵ Piyer naŋ àbu ahuriyu a ahay vu afa ga Korney wə̀dək nahəma, Korney nakəŋ àhəraya e mite va, àŋgwivoru a ma vu. Àra ènjikiya ti àbəhadì mirdim grik meleher ndiə ana had. ²⁶ Eslini ti Piyer àhi : « Cikaba, nu day mis hihirikenì akada nak. » Nahkay èzefteba naŋ a. ²⁷ Nday təbu takoru a ahay vu təzlaporu hi hi. Tòru tìnjəa a ahay ni va nahəma, tìnjiki mis dal-dal macakalavani. ²⁸ Mək Piyer àhi ana mis ni ahkado : « Kəsəruma, leli ndam Zəde ti təcafəŋa leli kà mahə̀dəkfəŋiani kà ndam ya nday ndam Zəde do na, ku a ahay gatay vu day məhuriyu do. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, nihi ti Melefit àdəfuki ku mis weley weley do ni ti naŋ njələta, naŋ àbəlay. Mis ti ŋgay naŋ njələta do ahkay do ni naŋ àbəlay do ni ti, nislìki mədəmani do simiteni. ²⁹ Melefit àra àhua ma na nahkay ti, ka ya ti kəzalay nu ni ti nəjalay ahàr nahaŋ ndo, nìcìkbiyu nàra həya. Ay nihi ti nawayay kəhu ere ye ti kəzalakibiyu nu ni. »

³⁰ Eslini Korney nakəŋ àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Agray vad mahkər nihi, nəbu nahəŋgalay Melefit a ahay goro bu. Sarta gani day akada hini, njemdi mahkər ya ga məlakarawa. Ka sarta gani nani ti maslaŋa nahaŋ àngazlulu. Maslaŋa gani ti azana gani pə̀zləŋ-pə̀zləŋ, ahəlabə eri a vərut. ³¹ Əzalay nu : “Korney, Melefit ècia mahəŋgalay gayak ya kəhəŋgalay naŋ na : zlam ya kəvi ana ndam talaga ni day àgəzəlki ahàr ndo. ³² Nahkay ti sləruru mis e Zəpe ga mazalabiyu Simu ya təzalay naŋ Piyer ni ; naŋ àbu anjəhad afa ga Simu bay məwəs ambəl, ahay gani kà gəvay ga dəlul gə̀dəkani ni.” ³³ Àra àhua nahkay ti nəslərkuukoru mis ke weceweceni ti kàra. Səsi gayak, nak day kəpəsbiyu ndo, kàra həya. Ay nihi ti leli dek məcakalava kə meleher ge Melefit a, mawayay mici ere ye ti Bay Melefit àhuk ti kəhi ana leli ni. »

Pakama ge Piyer ya adəm afa ga Korney ni

³⁴ Nahkay Piyer ànjəki ka mazlapani, àdəm : « Nihi ti nəsəra Melefit èdekaba mis a gərgəri do edefiŋ. ³⁵ Nahkay zla nahəma, ku mis ga had weley weley do dek, tamal ti ahəŋgrioru ahàr a had ana Melefit akaba agray zlam ge jiri ti, Melefit agəskabu naŋ. ³⁶ Melefit àhibiya pakama gayan ana ndam *Izireyel a. Pakama gayan nani ti *Ma Məweni Sulumani, adafaki ti mis tislìki manjəhadkəbu akaba Melefit àna sulumani azuhva Yezu *Krist. Yezu Krist ti naŋ Bay ge mis dek. ³⁷ Kəsəruma ere ye ti àgravu kələŋ ge Zeŋ ya àhi ma ana mis, àhi ana tay si t̀baray kwa na. Ere gani nani ti ànjəki e Gelili, mək àgravu ka had *Zəde ni dek daya. ³⁸ Kəsəruma ge Melefit ya àvi njəda ga *Məsuf Njəlatani kay ana Yezu zal Nazaret na. Kəsəruma ga Yezu ya àsawadəy a mələŋ bu dek na : ka ya ti naŋ àbu asawadəy ni ti àgria zlam sulumani ana mis a akaba àhəŋgaraba mis ya ti seteni àgri daliya ana tay na. Agray tɔwi nday nani dek ti adaba Melefit naŋ àbu akaba naŋ palam. ³⁹ Leli ndahaŋ ni ti magray sedi ga zlam gayan ya àgray ka had gərgərani ya ti ndam *Zəde tanjəhad ni akaba a Zeruzalem ni dek. Kələŋ ga zlam gayan ya àgray ni ti ndam Zəde *tədarfəŋ naŋ kà təndal, mək àmət. ⁴⁰ Àra àməta ti a vad ya mahkər Melefit àhəŋgriviyu

sifa, àhəŋgaraba naŋ e kisim ba. Àra àhəŋgaraba naŋ a ti àvi nǝdà ti mǎŋgazlivu ana mis. ⁴¹ Àŋgazlivu ti ana mis dɛk do ; àŋgazlivu ti ana leli ya Melefit àdaba leli a kwa ahaslana ti mǐgi ndam sedi gayaŋ ni ciliŋ. Melefit àra àhəŋgriviya sifa ana Yezu a, àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni ti, leli mǎzuma zlam akaba mǐsia zlam akaba Yezu a. ⁴² Eslini Yezu gani àhi ana leli ahkado : “Humi ma goro ana ndam Zude, humi ana tay Melefit àfəkad nu ga magrafəŋa seriya kè mis a dɛk, ku nday ya tǝbu àna sifa ni, ku nday ya tǝmǝta ni.” ⁴³ Ndam mǎhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis ni dɛk tǝgrakia sedi a, tǝdǝm ahkado ku way way do tamal àfəkia ahàr ka Yezu a ti Melefit amǝmbərfəŋa zlam magudarani ga maslaŋa nana azuhva slimi ga Yezu a. »

Melefit avi Məsuf Njəlatani ana ndam ya nday ndam Zude do ni

⁴⁴ Ka ya ti Piyer naŋ àbu azlapi ana tay nahkay ni ti *Məsuf Njəlatani àhərkiaya ka ndam ya tǝbu tǝbi slimi na dɛk. ⁴⁵ Ndam *Zude ya tǝfəki ahàr ka Yezu, tǝra akaba Piyer a ni, tǝra tǝsəra Melefit avi Məsuf Njəlatani ana ku nday ya ti nday ndam Zude do ni ti, àgria ejep ana tay a dal-dal. ⁴⁶ Àgri ejep ana tay ti zlapay ga ndam ya nday ndam Zude do tǝzlapay àna ma hǝma ya nday ndayani tǝsər do ni, akaba mazləbay Melefit gatay ya tazləbay, tǝdǝm naŋ gǝdǝkani ni. Piyer àdǝm : ⁴⁷ « Nihi ndam nday hini Melefit àvia Məsuf Njəlatani ana tay akada ya àvi ana leli na ti, way esliki macafəŋa tay kà *mǝbaray tay àna yam a way ? Àbi ! » ⁴⁸ Piyer àra àdǝma ma nana ti, àdǝm : « Mǝbaray tay àna *slimi ga Yezu *Krist. » Tǝra tǝbara tay a ti nday nakəŋ tǝhi ana Piyer mǎnjəhadà akaba tay a vad bal.

11

Piyer àŋgəhad ere ye ti àgravu e Zupɛ ni

¹ Nahkay mis tǝbu tǝdǝm ku ndam ya nday ndam *Zude do ni tǝgəskabá ma ge Melefit ya tǝhi ana tay na. Ndam *asak akaba ndam ndahaŋ ya tǝfəki ahàr ka Yezu ya ka had *Zude ni tǝcia ma gana. ² Ka ya ti Piyer àŋga a Zeruzalem a ni ti ndam Zude ya tǝfəki ahàr ka Yezu ni tǝlǝgi, ³ tǝhi ahkado : « Nak kòru kǝhuriyu a ahay vu afa ga ndam ya nday ndam Zude do ni, kòru kǝzumumkabu zlam akaba tay ti kamam ? »

⁴ Eslini Piyer àŋgəhadɪaba ere ye ti àgravu na dɛk ana tay a. ⁵ Àhi ana tay ahkado : « Ka ya ti nu e Zupɛ, nǝbu nahəŋgalay Melefit nahǝma, nǝpi zlam ya Melefit àdǝfuki ni àna nǝdà ga *Məsuf Njəlatani. Nǝpi ti araŋa nahəŋ àsləkabiya a hud melefit ba, àrəkua : ere gani nani ti akada azana gǝdǝkani, akada mis tǝgəsa ma gani fadana. ⁶ Nǝmənjiyu a hud gani vu lala, nǝpi zlam gərgərani ya asak fad ni, zlam ge gili gərgərani, zlam a had gərgərani akaba edidŋ gərgərani. ⁷ Nu nǝbu nǝmənjiyu zlam nday nani nahkay ti nǝci dǝŋgu ga maslaŋa àhubiyu ma a hud melefit bu, àhu ahkado : “Piyer cikaba, bazl tay ti kǝhəpəɔ tay.” ⁸ Ay ti nu nakəŋ nǝhəŋgrifəŋ, nǝhi : “Aha ! Nǝgray nahkay do, Bay goro ni. Zlam ya ti Melefit àcafəŋa leli kà mahəpəɔdana ni akaba zlam ya ti njəlatani do ni ti nǝtǝliyu a ma goro vu dǝy-dǝy ndo.” ⁹ Eslini nǝci dǝŋgu gayaŋ keti, àhu : “Ere ye ti Melefit àdǝm ere gani njəlatani nahǝma, nak ti ŋgay ere gani nani njəlatani do ni ti kǝdǝm ba.” ¹⁰ Ere gani nani àgrakuvu sak mahkər, kǝləŋ gani ere gani nani dɛk àsləka, òru e melefit vu.

¹¹ « Ere gani nani àra àsləka ti mis ndahaŋ mahkər tǝra hǝya, nday tǝbu kà mahay ga ahay ya leli mǝvu ka sarta nani ni. Ndam nday nani tǝslərkubiyu tay kwa a Sezare. ¹² Nday tǝbu kà mahay nahkay ti Məsuf Njəlatani àhu ahkado : “Dəboru tay, araŋa nahəŋ àhəluk ahàr ba.” Nahkay mǝsləka akaba bəza ga mǝŋ geli nday hini mukuani na, mòru a magam afa ga maslaŋa ya ti àzalay nu ni. ¹³ Mòru mǝnjəa ti maslaŋa gani nani àŋgəhadɪ ma ana leli, àdǝm ahkado : “*Məslər ge Melefit àŋgazlulu a ahay bu, àhu ahkado : Sləroru mis e Zupɛ ga mazalabiyu Simu ya tǝzalay Piyer ni. ¹⁴ Eminjia ti aməhuk pakama. Pakama gani nani ti Melefit amahəŋgay kur akaba ndam ga hud ahay gayak dɛk àna naŋ.” ¹⁵ Maslaŋa nani àra àŋgəhadɪa ma na nahkay ti nǝnjəki ka mǝhi ma ge Melefit ana tay. Ka ya ti nǝbu nǝhi ma ana tay nahkay ni ti Məsuf Njəlatani àhərkiaya ka tay akada ya àhərkiaya

ke leli ahaslani na. ¹⁶ Eslini ti pakama ga Bay geli ya àdɔm ahaslani “Zɛɛ *àbaray mis ti àna yam, lekulum ti ni atabaray kuli àna Məsuf Njolatani” ni ànguaya a ahàr ba. ¹⁷ Tamal Melefit àvia zlam ana tay a kala-kala akada ya àvi ana leli ka ya ti mɛfəki ahàr ka Bay geli Yezu *Krist na ti, nu nisliki məhiani ana Melefit “Kàgray nahkay ba” tata waw ? » ¹⁸ Ndam mɛfəki ahàr ka Yezu ya a Zeruzalem ni tàra ticia ma ge Piyer ya àhi ana tay na ti tàmbrəɛ məzum bəruv gatay ni, tàzləbay Melefit, tɛdɔm : « Nahkay eɛdɛɛɛɛɛɛ, Melefit àvia divi ana ndam ya nday ndam Zude do na daya ga mambatkaba majalay ahàr gatay a ti tɛɛgət *sifa ya àndav day-day do ni. »

Ndam mɛfəki ahàr ka Yezu ya a Antiyos ni

¹⁹ Ka ya ti tàkad Etiyɛɛ, tɛgri daliya ana ndam ya tɛfəki ahàr ka Yezu ni ti, ndam ya tɛfəki ahar kà Yezu ni tɛdevoru a kəsà ndahaɛ vu. Mis ndahaɛ e kidiɛ gatay bu tòru bɛdàk e Fenisi, mis ndahaɛ tòru e Sipir, mis ndahaɛ ti ni tòru a Antiyos. Ay nday gani nani tɛhi ma ge Melefit ana ndam *Zude ciliɛ. ²⁰ Ku tamal nahkay nɛngu ni, ndam Zude ndahaɛ ya ga had Sipir akaba ga had Sireɛ ni tòru a Antiyos. Tòru tinjua eslina ti tɛhi *Ma Məweni Sulumani àki ka Bay geli Yezu ana ndam ya nday ndam Zude do ni daya. ²¹ Eslini Bay geli àvia njɛda gayaɛ ana tay a, nahkay mis kay tɛgəskabá ma gatay na, mək tɛfəki ahàr ka Bay geli.

²² Ndam ga Yezu ya a Zeruzalem ni tàra ticia ma gana ti tɛsləroru Barnabas a Antiyos. ²³ Òru ènjua, èpia *sulum ge Melefit ya àgray eslina na ti, àmərià məbəruf a. Àvi njɛda ana tay, àhi ana tay tɛdɛboru divi ga Bay geli àna huɛ bəlaɛ, tàmbrəɛ ba. ²⁴ Barnabas ti bay magray sulum, *Məsuf Njolatani àniviyu dal-dal, àfəkia ahàr ka Yezu a dal-dal daya. Nahkay ti mis ndahaɛ kay tɛfəki ahàr ka Bay geli Yezu, tɛhurkiviyu ka ndam gayaɛ ni àkivu.

²⁵ Kəlɛɛ gani Barnabas nakɛɛ àsləka, òru a Tars ga mazalabiyu Sol. ²⁶ Àra àdia ahàr a ti àzəbiyu naɛ a Antiyos. Tàra tinjia ti tivì dɛz afa ga ndam ga Yezu ye eslina ni. Mis dal-dal tɛbu eslina, nahkay nday nakɛɛ tɛcahi zlam ana tay. Mis tɛzalay ndam madəbay divi ga Yezu ni « ndam ge *Krist » enjenjeni ti a Antiyos.

²⁷ Ka sarta gani nani ti mis ndahaɛ tàsləka a Zeruzalem a, tòru a Antiyos. Nday gani nani ti ndam mahəɛgaray *pakama ge Melefit. ²⁸ Zal nahaɛ àbu e kidiɛ gatay bu, slimi gani Agabus. Eslini Məsuf Njolatani àvi njɛda, Agabus nakɛɛ àhi ana mis ahkado ləwir gɛdàkani amadaya ka had a dɛk. Ləwir gani nani àdaya ti ka sarta ga Kəlɛɛ *bay gɛdàkani ga ndam Rom eɛdɛɛɛɛɛɛ. ²⁹ Ndam madəbay divi ga Yezu ya a Antiyos ni tàra ticia ma ga Agabus na ti tɛdɔm ku way way do mɛfəkad siɛgu ya ahar gayaɛ àngət ni. Tàbɛhada nahkay ti atəslərikaboru ana ndam mɛfəki ahàr ka Yezu ya ka had *Zude ni ga məjənaki tay. ³⁰ Nday nakɛɛ tàra tɛbɛhada siɛgu na ti tɛbi a ahar vu ana ata Barnabas nday ata Sol, ti tɛhəlɛkaboru ana gɛdàkani ga ndam mɛfəki ahàr ka Yezu ya ka had Zude ni.

12

Məslər ge Melefit azaya Piyer a ahay ga dangay ba

¹ Ka sarta gani nani ti bay *Erot ànjəkia ka məgri daliya ana mis ndahaɛ e kidiɛ ga ndam mɛfəki ahàr ka Yezu ni ba. ² Eslini àdɔm tàkad Zek wur ga məɛ ge Zɛɛ àna maslalam, mək tàkad. ³ Erot nakɛɛ àra àsəra ere ye ti àgray ni àbəlafəɛa kà ndam *Zude a nahəma, àdɔm tɛgəsia Piyer a. Àdɔm nahkay ti ka sarta ga wuməri ge *dipeɛ ya zlam *miwisiɛɛni àkibu bi ni. ⁴ Tàra tɛgəsia naɛ a ti tɛfiyu a ahay ga dangay vu. Eslini Erot nakɛɛ àhi ana ndam slewja gayaɛ tɛdevu fad fad məlaɛ fad tɛjəgay Piyer. Àgray nahkay ti, awayay ti agraɛəɛa seriya kəlɛɛ ga wuməri ga *Pak na kè meleher ga ndam Zude a. ⁵ Ka ya ti Piyer naɛ àvu a ahay ga dangay ni bu ni ti ndam mɛfəki ahàr ka Yezu ni tàmbrəɛ mahəɛgali Melefit ndo.

⁶ Ga məlavad məlaɛ gani ara aslay, Erot ara agraɛəɛa seriya ti, Piyer nakɛɛ naɛ àvu e dəwir bu. Naɛ àvu e dəwir bu nahkay ti ndam slewja bebem cə tɛfəvù naɛ e kidiɛ vu, tɛjəgay naɛ. Naɛ məwəlani àna jejirbi cə. Ndam slewja ndahaɛ tɛjəgay mahay ga ahay ga dangay ni. ⁷ Eslini məslər ga Bay geli àngəzlavu hɛya, nahkay məlaɛ ya tɛfiyu

Piyer ni àsladay dal-dal. Məslər nakəŋ ènjfiŋ kà jaməŋgay ge Piyer, èpidəkaba naŋ a. Àra èpidəkaba naŋ a ti àhi ahkado : « Cikaba weceweci. » Àra àhi nahkay ti jejirbi ni təsləkiaba a ahar ba ana Piyer a. ⁸ Mək məslər ni àhi ana Piyer keti : « Wəlvu àna maslpara gayak, bəvu kimaka gayak. » Eslini Piyer nakəŋ àgray akada ga məslər ya àhi ni. Àhi keti : « Fakabu məgudi gayak, dəbabiyu nu. » ⁹ Nahkay Piyer àdəbabiyu məslər ni, təhəraya a mələŋ ya təfiyu Piyer ni ba. İŋgay ere ye ti məslər àgray ni jiri ti Piyer àsərkaba do. Àhi ana ahər bi Melefit aŋgazli zlam akada e kisim mizidəni bu ciliŋ. ¹⁰ Nday nakəŋ təsləkafəŋa kà ndam slewja ye enjenjeni ya ti tajəgay ahay na, mək təsləkafəŋa kà nday ye cə ya tajəgay ahay na, kələŋ gani tōru tīnjua kà mahay ge mite gəđakani ga ara na ti, mahay ni əzləkəvaba ka ahər gayəŋ a. Nday nakəŋ təhəraya e mite va, təbu takoru e divi bu ni ti məslər ni əsləkafəŋa hūya. ¹¹ Eslini Piyer əsərki ke ere ye ti àgravu ni dəma mba. Nahkay àdəm : « Nihi ti nəsəra Bay geli əslərkubiya məslər gayəŋ ededīŋa. Melefit àhəŋgafəŋa nu kà Erot akaba kə ere ye ti ndam Zude amal tara təgru na. »

¹² Àra àjalakia ahər ke ere ye ti àgrakivu na ti, òru a magam afa ga Mari məŋ ge Zeŋ ya təzalay Mark ni. Eslini afa ga Mari ti mis təvu dal-dal macakalavani, təhəŋgalay Melefit. ¹³ Piyer nakəŋ òru ènjua ti əsi ahar ana mahay. Wur dahalay nahaŋ slimi gani Ruda, aŋri tŭwi ana Mari, àra ècia ge Piyer ya əsi ahar ana mahay na ti àra ga mabay slimi a ti məsər bay ya ti asi ahar ana mahay ni. ¹⁴ Àra əsəra dəŋgu ge Piyer a ti ədiki ana məmərani, əzləkiaba mahay a ndo, àcuhwakivoru ke mis ndahaŋ ni. Àra ènjikiva ka tay a ti àhi ana tay Piyer naŋ əbu kà mahay e mite bu. ¹⁵ Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ təhi : « Nak ti araŋa agray kur aw ? » Ruda nakəŋ àdəm : « Piyer Piyerəni ededīŋ. » Nday nakəŋ təhi : « Tamal nahkay ti bi *məslər ge Melefit ya àvi ga majəgay naŋ ni. »

¹⁶ Nday təbu tagray gejewi nahkay ti Piyer naŋ əbu asi ahar ana mahay kekileŋa. Kələŋ gani təzləkiaba mahay na ; tərà tīpia naŋ a ti àgria ejep ana tay a dal-dal. ¹⁷ Nday təbu təzlapaki ti Piyer nakəŋ àgri ahar ana tay ti təlakkabá, mək àŋgəhadí ere ye ti àgrakivu ni ana tay, ahəməmam Bay geli əzaya naŋ a ahay ga daŋgay ni ba ni. Kələŋ gani àhi ana tay : « İŋgəhadumi ma gani ana ata Zek akaba bəza ga məŋ geli ndahaŋ ni. » Àra àhia ma na ana tay a nahkay ti àhəraya, əsləka òru ka mələŋ nahaŋ.

¹⁸ Mələŋ àra əsla ti ndam slewja ya tajəgay ahay ga daŋgay ni tēdi ahər ana Piyer ndo ni ti, bəruv àtikaba ana tay a kwir kwir. Tədəm ahkado : « Àmbava àdoru eley ? » ¹⁹ Bay Erot àra ècia ma gana ti àdəm tādəbay naŋ. Tərà tādəba naŋ a, tēdi ahər ndo ni ti, Bay Erot nakəŋ èhindifiŋa ma gana kà ndam slewja ya tajəgay ahay ga daŋgay na. Nday təsər ere ye ti àgrakivu ka tay ni do ni ti, Erot nakəŋ àdəm tábazla tay a. Kələŋ gani Erot əsləka ka had *Zude a, òru ànjəhad a Sezare.

Məmət ga bay Erot

²⁰ Ka sarta gani nani bay *Erot əzumkia bəruv ka ndam Tir akaba ndam Sidəŋ a. Nahkay ti ndam ga kəsa nday nani təzlapakabá ga məslərbiyu mis afa ga bay ni ti tēgri kam-kam, adaba təbu təŋgət zlam məzumani gatay ka had gayəŋ. Tərà tīnjia a Sezare a ti tēvi zlam ana Blastus gəđakani ga ndam məgri tŭwi ana bay ni ti məjənaki tay ga maŋgalabakabu tay akaba bay ni. Nahkay àfəkad vad gani.

²¹ Vad gani àra ènjia nday təbu eslini ti, Erot nakəŋ əbakabu azana ga bay gayəŋ mək ànjəhad e kərsi ga bay gayəŋ bu. Naŋ əbu maŋjəhadani gappa nahkay ti àhi ma ana tay kə eri ge mis dek. ²² Mis ni tərà tīcia ma gayəŋ na ti təzlah, tədəm ahkado : « Bay hini ya azlapay ni ti melefit, do ni ti mis hihiriken do ! » ²³ Mis təbu təzlah nahkay ti *məslər ge Melefit àra àfəki arməwər ka Erot nakəŋ, adaba àgəskabá ma ge mis ya təhi na, əza ahər gayəŋ akada ge Melefit na. Nahkay ti mekcehad təzumaba naŋ a, mək àmət.

²⁴ Kəlavad mis ndahaŋ ya təfəki ahər ka Yezu faŋ ndo ni təbu tici ma ge Melefit, mək təfəki ahər ka Yezu. ²⁵ Ata Barnabas nday ata Sol tərà tīndeveriŋa tŭwi gatay a Zeruzalem a ti təsləka, təŋgoru ka mələŋ gatay ya təsləkabiya ni. Ka ya ti təsləka ni ti təzəkiva Zeŋ ya təzalay Mark na ju.

13

Təsləröru ata Barnabas nday ata Sol enjenjeni ka had ndahaŋ

¹ A Antiyos ti mis ndahaŋ təbu təhəŋgri pakama ge Melefit ana ndam məfəki ahər ka Yezu, mis ndahaŋ təbu təcahi pakama ge Melefit ana tay. Nday gani nani ti ata : Barnabas, Simeyöŋ slimi gayaŋ nahaŋ Nizer, Lisiyəs zal Sireŋ, Manayaŋ ya tədəkkabu akaba bay *Erot ni, akaba Sol. ² A vad nahaŋ nday təbu təgəs ndəra, tazləbay Bay geli ti, *Məsuf Njəlatani àhi ma ana tay. Àdəm : « Dəmuaba ata Barnabas nday ata Sol a, adaba nəhəlabə tay ga məgru tɔwi nahaŋ a. » ³ Təra ticia ma na ti təgəs ndəra keti, təhəŋgalay Melefit mək təbəki *ahar ka tay ga məgri *sulum ge Melefit ana tay. Təra təgria ana tay a nahkay ti təvi divi ana tay ga moroni ka had ndahaŋ. ⁴ Məsuf Njəlatani àra əsləra ata Barnabas nday ata Sol nakəŋ a ti tōru e Selewsı. Tōru tınjəa ti təcəliyu a *slalah ga yam vu, tōru ka had Sipir.

Ata Barnabas nday ata Sol tagray tɔwi e Sipir

⁵ Tōru tınjəa a Salamiŋ a ti tədi ahər ana ahay gərgərani ga *mahəŋgalavù Melefit ga ndam *Zude, mək təhuriyu, təhi ma ge Melefit ana tay. Eslini ti Zeŋ Mark naŋ əbu akaba tay, əjənaki tay. ⁶ Təra təsawadaba kəsa Sipir na bədak a Pafos a ti, tədi ahər ana zal Zude nahaŋ, slimi gani Bar-Yezu, naŋ zal maharam. Àdəm naŋ bay mahəŋgaray pakama ge Melefit, ay ti əsəkad malfada. ⁷ Naŋ gani anjəhad afa ga zal Rom ya ti agur had Sipir ni. Slimi ga bay ni Serjəs Polus, əsəra zlam a. Awayay mici ma ge Melefit dal-dal, nahkay əzəloru ata Barnabas nday ata Sol afa gani. ⁸ Ay zal maharam ni ezirey tay, awayay ti zal Rom ni əfəki ahər ka Yezu ba. Zal maharam nani təzalay naŋ àna ma Gres ti Elimes. ⁹ Eslini *Məsuf Njəlatani àhuriviyu ana Sol dal-dal. (Sol ti təzalay naŋ Pol daya). Məsuf Njəlatani ni àra àhuriviya ti Pol nakəŋ əmənjaləŋ ka zal maharam ni, ¹⁰ mək àhi ahkado : « Nak ti wur ge *Seteni, nak zal cuday, nak bay magosay mis, zlam sulumani dek kəwayay do. Nak ti akəmbərəŋ magudar divi ga Bay geli ti ananaw ? ¹¹ Nihi nahəma, ci ma goro ya nəhuk ni lala : Melefit ara atrab kur àna ahar gayaŋ, kara kəwuluf. Ekipi fat va do duk abivoru ana vad ya ti Melefit aməmbərəŋ matraab kur ni. » Pol àra àhia ma na nahkay ti zal maharam ni əwuluf həya tatuf, əgia akada maslaŋa ya ti naŋ a ləvəŋ bu na. Nahkay ambatvu, adəbay mis ga madafəŋa ahar a. ¹² Bay məgur had ni àra əpia ere ye ti əgravu na ti əfəki ahər ka Yezu, adaba ma ga Pol ya ədəmki ka Bay geli Yezu ni əbələfəŋa dal-dal.

Ata Pol nday ata Barnabas tagray tɔwi a Antiyos ka had Pisidi

¹³ Pol akaba ndam ya ti tagrakabu tɔwi ni təcəliyu a *slalah ga yam vu, təsləka a Pafos a, tōru e Perzi ka had Pemfili. Eslini ti Zeŋ Mark əsləkafəŋa kə tay a, əŋgoru a Zeruzalem. ¹⁴ Nday nakəŋ təsləka e Perzi a, tōru a Antiyos ka had Pisidi. Vad *məpəsabana àra ənjia ti təhuriyu a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu, tənəhad digus-gus. ¹⁵ Eslini gəđakani ga ahay ga mahəŋgalavù Melefit ni tıjəŋgey ma ya e *Divi ge Melefit ya Məwiz əbəki ni bu ni akaba ma ga ndam ndahaŋ ya təhəŋgaray *pakama ge Melefit ni. Təra tıjəŋga ti təslərkiyu mis ka ata Pol ge məhiani ana tay ahkado : « Bəza ga məŋ geli ni, tamal pakama gekəli əbu ga məhiani ana mis maŋgasvani ni ga məvi njəda ana tay ti, dəmum. » ¹⁶ Nahkay Pol əcikaba, adaday ahar mək ədəm : « Lekuləm ndam *Izireyel ni akaba lekuləm ndahaŋ ya ti kəzləbum Melefit ni, bumu slimi. ¹⁷ Melefit ga ndam jiba geli Izireyel ni adaba ata bəŋ ga bəŋ geli a. Ka ya ti ndam jiba geli nday ka had Ezip ni ti Melefit əgray ti təwuday, nahkay təwuda. Kələŋ gani adafaki njəda gayaŋ, àhəlabə tay ka had nana àna ahar gayaŋ a. ¹⁸ Kələŋ gani ka ya ti nday təbu a huđ gili bu agray vi kru kru fad ni ti əbesia ana tay a. ¹⁹ Tōru tınjəa ka had Kanaŋ a nahəma, Melefit əbazliaba jiba adəskəla ya ka had nani na ana tay a, mək əvi had gani ana tay. ²⁰ Zlam nday nani dek təgravu ti agray vi diŋ diŋ fad àna kru kru zlam. Kələŋ gani adiabə ndam magray seriya ana tay a duk abivoru ana sarta ge Semiyel bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni. ²¹ Kələŋ gani tihindifiŋa bay kə Melefit a, mək Melefit adiabə Seyul ana tay a. Seyul ti naŋ wur ge Kis, ge dini ge Benjemen. Naŋ gani əgur tay vi kru kru fad. ²² Ay ka ya ti

Melefit àwayay naŋ va do ni ti Melefit àdiaba Devit ana tay a ti mîgi bay gatay. Devit nakəŋ Melefit àgrakia sedi a, àdəm : “Nəŋgəta Devit wur ge Zese a. Bay ya ti nàdəbay ni ti naŋ ; amagraŋ ere ye ti nu nawayay ni dek.” * ²³ Nihi ti Melefit àdaba mis nahaŋ e kidiŋ ga bəza huɗ ge Devit ba, àfəkaɗ naŋ Bay mahəŋgay ndam Izireyel, àgray akada ga pakama gayaŋ ya àdəm ahaslani ni. Maslaŋa gani nani ti Yezu. ²⁴ Wudaka Yezu àra ànjəki ke tɔwi gayaŋ nahəma, Zeŋ àhi ana ndam Izireyel dek ahàr àdəm tâmbatkaba majalay ahàr gatay a ti *tâbaray kwa. ²⁵ Zeŋ àra èndeveriŋaba tɔwi gayaŋ a wudak ti àhi ana mis : “Lekulum kəhumi ana ahàr ti nu way ? Bay ya ti lekulum kəbum kəjəgum ni ti nu do. Nədəm nahəma, ka ya ti enindeveriŋaba tɔwi goro na ti bay gani amara. Naŋ ti nìsli ga mepicehiaba ezewed ga kimaka gayaŋ a do.”

²⁶ « Bəza ga mmawa, lekulum bəza huɗ ga Abraham akaba lekulum ndahaŋ ya kəzləbum Melefit ni, pakama hini ya kicum ni ti Melefit ahəŋgay mis àna naŋ. Melefit àhi pakama hini ti ana leli. ²⁷ Ndam Zeruzalem akaba gəɗakani gatay təsər Yezu ti naŋ *Bay gəɗakani ya amara ni ndo, tici ma ga ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ya tijeŋgey kəla vad məpəsabana ni ndo daya. Nahkay təɗəm tâkaɗ Yezu kwa. Tàgray nahkay ti, tàgra ere ye ti ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit təɗəm amagravu na. ²⁸ Ku tamal ndam Zeruzalem ni təŋgətfəŋa zlam magudarani ga makadki naŋ di ndo nəŋgu ni, təhi ana Pilet tâkaɗ naŋ. ²⁹ Təgria zlam na dek akada ga pakama ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu na. Yezu àra àməta ti təzaya kisim gana kà təndal na, təfiyu e mindiviŋ vu. ³⁰ Ay ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba, àhəŋgriviya sifa. ³¹ Kələŋ gani Yezu nakəŋ àŋgazlivu ana ndam ya təsləka akaba naŋ e Gelili a, təruru akaba naŋ a Zeruzalem ni vad ehimeya. Nihi ti nday gani nani tagrakia sedi kə meleher ga ndam *Zude a. ³² Leli gani hini day məhi *Ma Məweni Sulumani gani ana kuli. Ere gani nani ti Melefit àhibiya pakama gana ana ata bəŋ geli a kwa ahaslana, ³³ ay nihi ti àgria ere ye ti àhibiyu ana ata bəŋ geli na ana leli bəza gatay na. Àgray ti àna mahəŋgaraba Yezu e kisim ba, akada ya àbu məbəkiani a wakita ge Limis bu ni. A limis ye cə ni bu Melefit àdəm : “Nak ti wur goro ; kani ti nawayay ti mis təsər nu buk.” †

³⁴ « Melefit àdəmbiya amahəŋgaraba naŋ e kisim ba ti èzi ba. Àdəmki ma nahkay hi : “Anəgri sulum goro ana kuli akada ya nədəm anəgri ana Devit ni. Zlam gani nani ti *njəlatani, amandav ɗay-ɗay do.” ‡

³⁵ « Nahkay a məlaŋ nahaŋ bu a Wakita ge Melefit bu keti Devit àdəm : “Akavay divi ti bay njəlatani gayak ni èzi e mindiviŋ vu ba.” §

³⁶ « Devit ka sarta gayaŋ ti àgria tɔwi ana Melefit akada ge Melefit ya àwayay na. Kələŋ gani Devit nakəŋ àməta, ènjikibiya ata bəŋana, kisim gayaŋ day èzia. ³⁷ Ay Bay ya ti Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba ni ti, kisim gayaŋ ni èzi ndo. ³⁸ Bəza ga mmawa, səruru lala : leli məhi ana kuli Melefit aməmbərfəŋa zlam magudarani gekuli ni kə kuli a ti azuhva Yezu. Melefit àmbərfəŋa zlam magudarani gekuli kə kuli àna *Divi gayaŋ ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu na koksah. ³⁹ Ay azuhva tɔwi ge *Krist ya àgray ni ti Melefit ambərfəŋa zlam magudarani kà ndam ya təfəki ahàr ke Krist na dek. ⁴⁰ Nahkay ti bumvu slimi, do ni ti zlam ya ti ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit təɗəmkibiyu ma ni ara agrakivu ke kuli. Ma gatay ya təɗəmbiyu ni ti nihi :

⁴¹ “Lekulum ndam ya kəɗəmum pakama ge Melefit zlam masakani ni ti mənjumki ere ye ti nara nagraŋ ni.

Ere gani nani məgri ejep ana kuli ti kījijuma !

Anagraŋ ti ka ya ti lekulum kəbum àna sifa mba ni.

Ere gani nani ti ku tamal maslaŋa àŋgəhadia ma gana ana kuli a nəŋgu ni, kəgəsumkabu do.” * »

⁴² Pol àra àhia ma gana ana tay a, ka ya ti nday ata Barnabas təhəraya a ahay ni ba ni ti, mis ya təbu eslini ni təhi ana tay : « A vad məpəsabana nahaŋ ya amara ni ti ŋguma

* 13:22 1 Semiyel 13.14 ; mənjay Limis 89.21. † 13:33 Limis 2.7. ‡ 13:34 Izayi 55.3. § 13:35 Limis 16.10. * 13:41 Habakuk 1.5.

ga məhikivu pakama àki ka ma hini ana leli keti. » ⁴³ Mis tɔbu tedevu ti mis ndahaŋ kay tàdɔboru ata Pol nday ata Barnabas. Nday nani ti ndam Zude akaba mis ndahaŋ ya tadɔbay divi ga ndam Zude ga mazlɔbay Melefit ni. Nahkay ata Pol nday ata Barnabas nakəŋ tɔzlapɔ ana tay, tɔvi njɔda ana tay ti tɔgɔskabu *sulum ge Melefit ya àgri ana tay ni, tɔmbrəŋ ba.

⁴⁴ Vad məpəsabana àra ènjia nahɔma, mis ga kɔsa ni ahar gɔdɔkani tàra dɛk ga məbi slimi ana ma ya tɔdɔmki ka Bay geli ni. ⁴⁵ Ndam Zude ni tàra tɔpia ndam ga kɔsa na dɛk macakalavani ti tɔzumki bɔruv ka tay, tɔnjɔki ke mindivi Pol akaba ka məhiani ana mis pakama gayaŋ ni ti ma ga malfada. ⁴⁶ Ata Pol nday ata Barnabas tàra tɔcia pakama ga ndam Zude na ti aŋgwaz àwɔr tay ndo, tɔhi ana tay vay-vay ahkado : « Ahàr àdɔm məhia ma ge Melefit na ana kɔli ndam Zude na enjia day. Ay nihi ti lekɔlɔm kɔgɔsumkabu pakama gani do ni ti, lekɔlɔm lekɔlɔmeni kɔdɔfumkia kɔslɔm ga mɔŋgɔt *sifa ya àndav dɔy-dɔy do ni do. Ègia nahkay ti leli məhi ma gani ana ndam ya ti nday ndam Zude do ni. ⁴⁷ Məhi ana tay nahkay ti adaba Bay geli àhi ana leli nahkay hi : “Nàfɔkad kur ti akada ge ceŋgel ni ga masladi mɔlaŋ ana ndam ga jiba gərgərani dɛk. Nawayay ti kɔhioru pakama àku ka nu ya nahəŋgay mis ni ana mis dɛk, duk kè sliri ga mɔlaŋ.” † »

⁴⁸ Mis ya ti nday ndam Zude do ni tàra tɔcia ma ga ata Pol nday ata Barnabas na ti tɔmɔrvu, tɔzlɔbay Melefit azuhva pakama gayaŋ ni. Eslini nday ya ti Melefit adaba tay ga mɔŋgɔt sifa ya àndav dɔy-dɔy do ni na, nday dɛk tɔfɔki ahàr ka Yezu.

⁴⁹ Kələŋ gani mis tɔdɔmkioru pakama àki ka Bay geli, nahkay mis ga had ni dɛk tɔcia ma gana. ⁵⁰ Ay ndam Zude ni tɔdɔmki ma magɔdavani ka ata Pol nday ata Barnabas, ti wál ya elimeni gatay àbu, tazlɔbay Melefit ni akaba gɔdɔkani ga kɔsa ni tɔzirey ata Pol nday ata Barnabas. Nahkay ndam ga kɔsa ni tɔnjɔki ka mɔgri daliya ana ata Pol nakəŋ, mək tàgaraba tay ka had gatay na. ⁵¹ Ka ya ti ata Pol nday ata Barnabas tawayay taslɔka ni ti tɔtukaba had ga kɔsa na ka asak gatay a ga mɔdɔfiki ana tay araŋa gani gatay va do. Mək tàslɔka, tɔru a Ikoniyum. ⁵² Ndam Antiyos ya tadɔbay divi ga Yezu ni tɔbu tɔmɔrvu, *Məsuf Njɔlatani èsliva a vu vu ana tay a.

14

Ata Pol nday ata Barnabas tagray tɔwi a Ikoniyum

¹ Ata Pol nday ata Barnabas tɔru tɔnjɔa a Ikoniyum a ti, tɔhuriyu a ahay ya ndam *Zude *tahəŋgalavù Melefit ni vu keti. Eslini tɔhi ma ge Melefit ana tay : azuhva ma gatay ni mis kay tɔfɔkia ahàr ka Yezu a, ku ndam Zude ku ndam ya nday ndam Zude do ni daya.

² Ay ndam Zude ya tàwayay mɔfɔki ahàr ka Yezu do ni tɔhi ma magɔdavani ana ndam ya nday ndam Zude do ni ti tɔzirey bɔza ga mɔŋ geli ye eslini ni. ³ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, ata Pol nday ata Barnabas tɔpɔsa kay a Ikoniyum a. Ka ya ti nday tɔbu eslini ni ti nday tɔbu tɔfɔki ahàr ka Bay geli lala, nahkay tɔhi ma ge Melefit ana mis vay-vay, aŋgwaz àwɔrki tay do. Nahkay Bay geli àvi njɔda ana tay ga magray zlam gərgəri kay ya ti mis tɔpi dɔy-dɔy ndo ni. Bay geli àgray nahkay ti, adafaki ti pakama gatay ya tɔhi ana mis àki ka sulum gayaŋ ni ti jiri ededɔŋ. ⁴ Nahkay ndam ga kɔsa nani tedevu mɔlaŋ cɔ : mis ndahaŋ ga ndam Zude ni, mis ndahaŋ ti ni ga ndam *asak ga Yezu ni.

⁵ Eslini ti ndam Zude akaba nday ya ndam Zude do ni akaba gɔdɔkani gatay tawayay tɔgri daliya ana ata Pol nday ata Barnabas, tawayay tabazl tay àna akur. ⁶ Ndam asak nakəŋ tàra tɔcia ma gana ti tàcuhway, tɔru gwar a kɔsa vu ka had Likawuni. Kɔsa nday nani ti Listir, Derbi akaba kɔsa ndahaŋ ciɔ-ciɔbeni ni. ⁷ Nday nakəŋ tɔru tɔnjɔa eslina ti tɔhi *Ma Mɔweni Sulumani ana mis.

Ata Pol nday ata Barnabas tagray tɔwi e Listir

⁸ Zal dɔra nahəŋ àbu e Listir, naŋ manjɔhadani adaba ècikaba koksah, àsawadɔy dɔy-dɔy ndo kwa ke miwivu gayaŋ. ⁹ A vad nahəŋ naŋ àbu abi slimi ana ma ga Pol ya adɔm

† 13:47 Izayi 49.6.

ni ti, Pol nakɛŋ àmɛnjɛlɛŋ, ɛpi ti zal dɛra ni àfɛkia ahàr ka Yezu a, Yezu ahɛŋgaraba naŋ a tata. ¹⁰ Nahkay Pol àdɛm kay kay, àhi ahkado : « Cikaba, kíkik jik àna asak gayak ! » Zal dɛra ni àra ɛcia ma ga Pol na ti ɛcikaba carakum, asawaday. ¹¹ Mis dal-dalani ga kɛsa ni tàra tìpia ere ya Pol àgray na ti tɛzlah àna ma hɛma ga had Likawuni, tɛdɛm ahkado : « Melefifit geli tàslɛkabiya e melefifit ba, tàmbavu mis, tɛhɛrkiaya ke leli a ! » ¹² Nahkay tɛzalay Barnabas Zɛs, Pol ti ni tɛzalay naŋ Hermes, adaba naŋ bay mɛhi ma ana mis.* ¹³ Ahay gɛdakani ge Zɛs ni ti ka ma ga kɛsa. Bay misliŋi zlam ana Zɛs ni ɛŋguledbiyu kokur àna vay-vay ga zlam, àhɛlbiyu àbɛhad tay kà mahay ga ahay ni ge misliŋieni ana ata Pol nday ata Barnabas nakɛŋ. Mis macakalavani ni day tawayay ti màgray nahkay.

¹⁴ Ndam *asak ni tàra tìcia ere ye ti ndam ga kɛsa ni tawayay tɛgri ana tay na ti tɛgɛzlehkaba azana ka vu gatay a kwar kwar ga mɛdɛfiki ana mis macakalavani ti tàwayay ere ye ti atɛgri ana tay ni do, mɛk tàcuhwakivoru ka tay àna zlahay. ¹⁵ Tɛhi ana tay ahkado : « Ndam geli, kɛgrum nahkay ti kamam ? Leli ti mis hihiriken i akada kɛli ni timey ! Màra afa gekɛli a ti ga mɛhi *Ma Mɛwɛni Sulumani ana kɛli ti kɛmbrɛŋum tɔwi gekɛli masakani akada ya kɛgrum nihi ni. Mawayay ti kɛhɛŋgrumioru ahàr a had ana Melefifit Bay ge sifa ni. Naŋ ti àgraya mɛlaŋ ya agavɛla, had, dɛlɛv gɛdakana akaba zlam ya tɛvu a hud gatay vu ni dɛk. ¹⁶ Ahaslani ti àmbrɛŋ mis ga had gɛrgɛrani dɛk ti tãgray ere ye ti tàwayay ni zlam gatay. ¹⁷ Ku tamal nahkay nɛŋgu ni, aŋgazlivu ana tay àna zlam sulumani ya agra ana tay ni : aslɛribiyu avɛr ana mis e melefifit bu ni ti tɛŋgɛtki zlam ka vɛdaŋ àna sarta gani. Avi zlam mɛzumani ana tay ti tɛmɛrvu. » ¹⁸ Ku tamal ndam asak ni tɛhia ma ana tay a nahkay nɛŋgu ni, wudaka tɛcafɛŋa mis dal-dalani na kɛ misliŋi zlam ana tay a ti, tàgraviya daliya dal-dal.

¹⁹ Kɛlɛŋ gani ndam *Zɛde ya a Antiyos ya ka had Pisidi ni akaba nday ya a Ikoniyum ni tàra e Listir a. Tàra tìnjia ti tɛdɛmki ma magɛdavani àki ka ndam asak ni, mɛk mis dal-dalani ni tɛgɛskabá ma gatay na. Eslini mis nakɛŋ tìzligi Pol àna akur ga makad naŋ. Tàra tìzligia naŋ a nahkay ti tɛdɛm àmɛta, mɛk tàgɛjahaba naŋ a kɛsa ni ba, tàmbɛrbu naŋ bɛlah. ²⁰ Ay ka ya ti ndam madɛbay divi ga Yezu ni tɛcakalakiva nahɛma, Pol nakɛŋ ɛcikaba, mɛk àŋgoru a kɛsa ni vu. Hajɛŋ gani tàslɛka nday ata Barnabas a, tɔru e Derbi.

Ata Pol nday ata Barnabas taŋgoru a Antiyos ka had Siri

²¹ Tòru tìnjɛa e Derbi a ti tɛhi Ma Mɛwɛni Sulumani ana mis, nahkay mis kay tàdɛbay divi ga Yezu. Kɛlɛŋ gani tàslɛka, tàŋga e Listir a. Tàslɛka eslina ti tàŋga a Ikoniyum a, mɛk tàslɛka a Ikoniyum a ti tàŋga a Antiyos ya ka had Pisidi na. ²² A kɛsa nday nani bu ni ti tɛvia njɛda ana ndam madɛbay divi ga Yezu a. Tɛhi ana tay ahkado : « Fumki ahàr ka Yezu lala, kɛmbrɛŋum ba. » Tɛhi ana tay keti : « Tamal mawayay mɛhuriyani a *Mɛgur ge Melefifit vu ti ahàr àdɛm màcaka daliya dal-dal day kwa. » ²³ Tɛdaba gɛdakani e kidiŋ ga ndam ya tɛfɛki ahàr ka Yezu ni ba ka kɛsa ka kɛsa, mɛk ndam *asak nakɛŋ tɛgɛs ndɛra akaba tàhɛŋgali Melefifit ana tay. Eslini tàmbrivu tay a ahar vu ana Bay geli, adaba nday nani tɛfɛkia ahàr a palam.

²⁴ Kɛlɛŋ gani tàslɛkaba ka had Pisidi a, tɔru ka had Pemfili. ²⁵ Tòru tìnjɛa e Perzi a ti tɛhi ma ge Melefifit ana mis, mɛk tàslɛka, tɔru a Atali. ²⁶ Eslini ti tɛcɛliyu a *slalah ga yam vu, tàŋga a Antiyos a. A kɛsa nani bu ka ya ti tɛnjɛki ke tɔwi gatay ni ti, tàbivù tay a ahar vu ana Melefifit ga magray tɔwi àna sulum gayaŋ. Tɔwi nani ti tìndeveriŋababiya.

²⁷ Tàra tìnjia nahkay ti tɛzalakabu ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni dɛk, tàŋgɛhadɛ ere ye ti tãgray àna njɛda ge Melefifit ni dɛk ana tay, tàŋgɛhadɛ ana tay ahɛmamam Melefifit àvi divi ana ndam ya ti nday ndam *Zɛde do ni ga mɛfɛki ahàr ka Yezu ni daya. ²⁸ Eslini tànjɛhadɛ akaba ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ni agray kiyi bal.

15

Mekeli kɛdi ana ndam ya nday ndam Zɛde do ni

* 14:12 Zɛs ti naŋ bay ge melefifit ga ndam Gres. Hermes ti melefifit ya ti ahɛŋgri pakama ga Zɛs ana mis ni.

¹ Mis ndahaŋ t̄asl̄ka ka haɗ *Zude a, t̄ara a Antiyos a. T̄ara t̄injia ti t̄cahi zlam ana ndam m̄ef̄aki ah̄ar ka Yezu ye eslini ni, t̄ahi ana tay ahkado : « Ah̄ar àd̄em *t̄ekeli k̄uɗi ana k̄ali akada ge M̄uwiz ya àd̄em a wakita gayaŋ ni bu ni kwa. Tamal k̄egr̄um akada gayaŋ ya àd̄em ni do ni ti, Melefit àh̄əŋgay k̄ali do simiteni. »²⁻³ T̄ara t̄əɗəma pakama na nahkay ti ata Pol nday ata Barnabas t̄əḡəskabu pakama gani nani ndo simiteni. Nahkay gejewi ḡəɗakani àh̄əraya e kid̄iŋ gatay akaba ndam ya t̄asl̄kabiya ka haɗ Zude ni ba. Eslini ndam m̄ef̄aki ah̄ar ka Yezu ya a Antiyos ni t̄əvi siŋgu ge divi ana ata Pol nday ata Barnabas akaba mis gatay ndahaŋ m̄ək t̄əsl̄əroru tay a Zeruzalem ga mihindifiŋbiya ma gana k̄à ndam *asak akaba ḡəɗakana ye eslini na. Nahkay t̄asl̄ka. Ka ya ti t̄əbu takoru ni ti t̄asl̄kaba ka haɗ Fenisi akaba haɗ *Samari a, t̄əŋḡəhad̄i zlam ya àgr̄avu ni ana ndam ga Yezu ya nday t̄əbu ka haɗ nday nani ni ; t̄ahi ana tay ah̄əmamam ndam ya nday ndam *Zude do ni t̄əf̄aki ah̄ar ka Yezu ni. Nday nakəŋ t̄ara t̄icia ma ga ata Pol nday ata Barnabas na ti t̄əmərvu dal-dal.

⁴ Ata Pol nakəŋ t̄oru t̄injua a Zeruzalem a ti, ndam asak ga Yezu akaba ndam ga Yezu ndahaŋ ni dek akaba ḡəɗakani gatay ni t̄əḡəskabu tay. Eslini ata Pol nakəŋ t̄əŋḡəhad̄i ere ye ti t̄əgray àna n̄jəɗa ge Melefit ni dek ana tay. ⁵ Ay ndam *Feriziyəŋ ndahaŋ ya t̄əf̄aki ah̄ar ka Yezu ni t̄əbu eslini. T̄ara t̄icia ma ga ata Pol na ti t̄icikaba, t̄əɗəm ahkado : « Ah̄ar àd̄em t̄ekeli k̄uɗi ana ndam ya nday ndam Zude do, t̄əf̄aki ah̄ar ka Yezu ni kwa. Ah̄ar àd̄em nday gani t̄əḡəskabu *Divi ya t̄əbu m̄əbəkiani a wakita ge M̄uwiz ni bu ni daya kwa. »

⁶ Nahkay ndam asak ni akaba ḡəɗakani ni t̄əŋgasvu ga mazlapakiani ka ma gani nani.

⁷ Eslini gejewi àh̄əraya e kid̄iŋ gatay ba dal-dal. Nahkay Piyer ècikaba, àhi ana mis ni ahkado : « Bəza ga mmawa, k̄əsər̄uma kwa ahaslani Melefit àdaba nu e kid̄iŋ gek̄ali ba ti n̄hi *Ma M̄uweni Sulumani ana nday ya nday ndam Zude do ni, ti t̄əf̄aki ah̄ar ka Yezu.

⁸ Melefit ti àsəra ere ye ti àniviyu ana mis a m̄əbər̄uv vu na. Àvi *Məsuf Njəlatani àna tay akada ya àvi ana leli ni ga maɗafakiani àḡəskabá tay a. ⁹ Ècirkaba leli ndam Zude ni akaba tay a ndo simiteni. Àbarafəŋa zlam magudarani k̄à tay a, t̄igia njəlatana adaba t̄əf̄akia ah̄ar ka Yezu a. ¹⁰ *Divi ge Melefit ya t̄əbu m̄əbəkiani a wakita ge M̄uwiz ni bu ni ti zlam zləzladani. Ku ata bəŋ geli, ku leli leleni tekeɗi m̄əbesebiyu zlah-zlah. Nihi ti k̄əfumki ŋgasa ka tay ya ti nday ndam Zude do ni t̄əɗəbay divi gani kwa ti kamam ? Tamal k̄egr̄um nahkay ti kahəŋgalum ma ge Melefit timey ! ¹¹ Leli m̄əsəra Melefit ahəŋgay leli ti adaba m̄əkela k̄uɗi a palam do. Ahəŋgay leli ti azuhva t̄əwi ga Bay geli Yezu ya àgri ana leli àna sulum gayaŋ ni. Ahəŋgay leli ti akada ya ahəŋgay tay ni daya. »

¹² Eslini mis macakalavani ni dek te-te, t̄əbi slimi ana ma ga ata Barnabas nday ata Pol ni. Ata Barnabas nakəŋ t̄əŋḡəhad̄i t̄əwi gatay ya t̄əgray e kid̄iŋ ga ndam ya nday ndam Zude do ni bu ni ana tay. A pakama gatay ni bu nahəma, t̄əɗəm Melefit àvia n̄jəɗa ana tay ga magray zlam gərgərani ya mis t̄ipi ɗay-ɗay ndo na dal-dal. ¹³ Ka ya ti ata Barnabas nakəŋ t̄əmbərəŋa zlapay na ti Zek ècikaba, àd̄em ahkado : « Bəza ga mmawa, bumi slimi ana pakama goro ni. ¹⁴ Simu àŋḡəhad̄ia ana leli a ah̄əmamam kwa ahaslani Melefit àmənjaləŋ ana ndam ya nday ndam Zude do ni ga madaba ndam gayaŋ e kid̄iŋ gatay ba daya. ¹⁵ Pakama ga Simu ya àd̄em ni bəlaŋani akaba ga ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ni, adaba a wakita gatay ni bu Melefit àd̄em :

¹⁶ “Kələŋ gani ti anaŋga, anələmaba ahay ge Devit ya àmbəɗ na.

Anəhələba akur ga ahay ya àmbəɗ na,
enedezlvaya nahəŋ àna tay ka mələŋ gana.

¹⁷ Nahkay mis dek atadəbay nu Bay Melefit ;

nday ya nday ndam Zude do, nəzalay tay

ge migi ndam goro ni dek atadəbay nu.

Nu Bay Melefit n̄əɗəm nahkay,

nu ya ti nagray ere ye ti n̄əɗəm anagray ni dek ni.

¹⁸ Zlam gani nani ti wudaka nàgraya mələŋ a ti

n̄əsəra kwa ahaslana anagray.” * »

* 15:18 Amos 9.11-12.

¹⁹ Zek àhi ana tay keti : « Ègia Melefit àdɔma nahkay zla nahɔma, nu nɔdɔm mɔfɔmki ɔgasa ga magray zlam zləzladani ka ndam ya nday ndam Zude do, tawayay madɔbay divi ge Melefit ni ba. ²⁰ Ere ye ti magray ni ti, hojo mɔbumiki wakita ana tay, mɔhumi ana tay ahkado : “Kàhɔpɔdum aslu ga pɔra ba, adaba àbɔlafɔn kè Melefit do ; kɔgrum mesuwɔhvu ba ; kàhɔpɔdum aslu ga zlam ya tɔmɔrɔday mɔmɔrdani ni ba, kɔzumum mimiz ba daya.” ²¹ Divi ge Melefit ya Mɔwiz àbaki ni ti, kwa ahaslani tɔbu tɔdɔfiki ana mis a kɔsa gɔrgɔrani bu dɛk, tijeɔgey ma gani a ahay gɔrgɔrani ga *mahɔngalavɔ Melefit bu kɔla vad *mɔpɔsabana lu daya. »

Tɔslɔrikaboru wakita ana ndam ga Yezu ya nday ndam Zude do ni

²² Zek àra àdɔma ma nahkay nahɔma, ndam *asak ni, gɔdɔkani akaba ndam ga Yezu ndahaɔ ye eslini ni dɛk tɔdɔm atɔdaba mis e kidiɔ gatay ba, atɔslɔrioru tay ana ndam Antiyos ni akaba ata Pol nday ata Barnabas. Nahkay tɔdaba Zud ya tɔzalay naɔ Barsabas na akaba Silas a, adaba nday cɔeni ndam ga Yezu dɛk ticiiki ma ana tay. ²³ Tɔvi wakita ana tay ga mɔzikabani ana ndam Antiyos ni, tɔbaki ka wakita ni nahkay hi :

« Leli bɔza ga mɔnɔ gekɔli, leli ndam asak ga Yezu akaba gɔdɔkani ni mɔgri sa ana kɔli, lekɔlum bɔza ga mɔnɔ geli, lekɔlum ya ti ndam *Zude do, kanjɔhadum a Antiyos, ka had Siri akaba ka had Silisi ni. ²⁴ Micia mis ndahaɔ ticiik afa geli, tɔru afa gekɔli. Tɔru tinjɔa ti tiwisirikaba ahàr ana kɔli a, tɔvi majalay ahàr ana kɔli àna pakama gatay ya tɔhi ana kɔli ni. Tàgray nahkay ti, leli mɔvi divi gani ana tay ndo simiteni. ²⁵ Nahkay zla nahɔma leli dɛk ka ahar bɔlanɔ madaba mis a ga mɔslɔrani afa gekɔli a. Nday gani atorukaboru akaba ata Barnabas nday ata Pol. Ata Barnabas nday ata Pol ti mawayay tay dal-dal, ²⁶ tɔgri tɔwi ana Bay geli Yezu *Krist ; ku tamal tabazl tay azuhva tɔwi gatay ya tagray ni nɔnɔgu ni, aɔgwaz àwɔrki tay do. ²⁷ Ndam ya ti madaba tay a ni ti ata Zud nday ata Silas. Nday gani atɔngɔhadɔaba ere ye ti mɔbiki ana kɔli ka wakita na daya. ²⁸ Pakama gani nani ti nihi : *Mɔsuf Njɔlatani akaba leli mɔdɔm mɔfɔki ɔgasa ga magray tɔwi zləzladani ndahaɔ ke kɔli do, si kɔgrum zlam ya ti ahàr àdɔm leli dɛk magray ni kwa. Zlam gani nday hi : ²⁹ Kàhɔpɔdum aslu ga pɔra ba ; kɔzumum mimiz ba ; kàhɔpɔdum aslu ga zlam ya tɔmɔrɔday mɔmɔrdani ni ba ; kɔgrum mesuwɔhvu ba daya. Tamal zlam nday nani dɛk kɔgrum do nahɔma, akanjɔhadum àna sulumani. Mɔmbɔrki pakama geli nahkay. »

³⁰ Nahkay tɔslɔroru nday ya ti tɔdaba tay a ni. Nday nakɔnɔ tɔslɔka, tɔru a Antiyos akaba ata Pol nday ata Barnabas. Tɔru tinjɔa ti tɔzalakabu ndam ga Yezu ye eslini ni, tɔvi wakita ni ana tay. ³¹ Tàra tijeɔga wakita na ti àmɔria mɔbɔruv ana tay a dal-dal, adaba àvikiva njɔda ana tay a. ³² Ata Zud nday ata Silas ti nday ndam mahɔngaray *pakama ge Melefit. Nahkay tɔhia pakama gɔrgɔrana kay ana ndam ga Yezu ye eslini na, tɔvi njɔda ana tay ti aɔgwaz àwɔr tay ba. ³³ Nday nakɔnɔ tɔpɔsiyu eslini gosku bal. Kɔlɔnɔ gani ndam ga Yezu ni tɔvi divi ana tay ga mɔngukiani ka ndam ya tɔslɔbiyu tay ni, tɔhi ana tay tɔslɔka àna sulumana. [³⁴ Ay Silas àdɔm àslɔka do, anjɔhad a Antiyos hɔya.] ³⁵ Ata Pol nday ata Barnabas day tɔnjɔhad a Antiyos. Eslini nday akaba mis ndahaɔ kay tɔhi *Ma Mɔwɔni Sulumani ana mis, tɔcahi pakama ga Bay geli ana tay daya.

Ata Pol nday ata Silas takoru ka had ndahaɔ

³⁶ Tàra tàgra gosku bal a Antiyos a ti Pol àhi ana Barnabas : « Manɔgoru a kɔsa ya ti mɔhibiyu pakama ga Bay geli ana mis ye eslini ni bu ni dɛk, ti mɔmɔnɔjiyu bɔza ga mɔnɔ geli ye eslini ni akaba ti mɔsɔr manjɔhad gatayani. » ³⁷ Barnabas nakɔnɔ àgɔskabá ma ga Pol na, ay ti àdɔm azɔkivu Zɛnɔ ya tɔzalay Mark ni ju. ³⁸ Pol àra ècia ma na ti àhɔngriɔfɔn, àhi : « Mɔzɔkivu naɔ ba, adaba ka ya ti leli ka had Pemfili ni ti àslɔkafɔnà kè leli a, àwayay magrakabu tɔwi akaba leli ndo. » ³⁹ Ata Pol nday ata Barnabas ticiivu àki ka ma ga mazay Mark ni ndo, nahkay nday nakɔnɔ tɔdevu. Barnabas àzay Mark, tɔcɔliyu a *slalah ga yam vu, tɔru e Sipir. ⁴⁰ Pol ti ni àzay Silas ; ndam ga Yezu ye eslini ni tɔhɔngalay Bay geli ti mɔgri sulum gayanɔ ana tay, mɔk ata Pol nday ata Silas tɔslɔka ⁴¹ ka had Siri a, tɔru gwar ka had Silisi. A kɔsa ya tinjɔa ni vu lu, Pol àvikivu njɔda ana ndam ga Yezu ya *tɔcakalavu eslini ni.

16

¹ Nahkay ata Pol nakəŋ tàsləka ka haɗ Silisi a, tòru e Derbi akaba e Listir. E Listir ti wur dagwa nahaŋ àbu, slimi gayaŋ Timote. Məŋani wur Zude, aɗəbay divi ga Yezu ; bəŋani zal Gres. ² Ndam ga Yezu ya e Listir akaba a Ikoniyum ni ðək təɗəm Timote ti mis sulumani. ³ Eslini Pol awayay azay naŋ ti məsawadoru akaba tay, nahkay àzay naŋ, *əkeli kɔɗi. Pol àgri ana Timote nahkay ti azuhva ndam *Zude ye eslini ni, aɗaba nday ðək təsəra bəŋ ga Timote ti zal Gres. ⁴ Kələŋ gani ata Pol nakəŋ tàsləka, tòru kama. A kəsa ya tɪnjɔa ni vu lu tɔŋgəhadɪ ma ga ndam *asak akaba ga gəɗəkani ya a Zeruzalem ya təɗəm ni ana ndam ga Yezu ye eslini ni. Tàra tɔŋgəhadɪ ana tay a nahkay ti təhi ana tay tɔgəskabá ma gana. ⁵ Nahkay ndam ya təfəki ahàr ka Yezu a kəsa nday nani bu ni ðək tɔŋgətɪkivu njəda, kəlavaf mis ndahaŋ day təfəki ahàr ka Yezu.

Melefit àhi ana Pol mōru e Mesedəweŋ

⁶ Ata Pol nakəŋ təbu takoru gwar ka haɗ Azi ti, *Məsuf Njəlatani àcafəŋa tay ga moru məhi ma ge Melefit ana mis ye eslini na. Nahkay tàsləka, tòru gwar ka haɗ Firizi akaba ka haɗ Galasi. ⁷ Tòru tɪnjɔa ka haɗ Misi a wudak ti tawayay təhuriyu ka haɗ Bitini, ay Məsuf ga Yezu àcafəŋa tay a. ⁸ Nahkay tàsləkaba ka haɗ Misi a, tòru kà gəvay ga ðəluv a Truwas. ⁹ Nday təbu eslini ga məlavaf ti kisim èzidekivu ka Pol, èpi zal Mesedəweŋ micikeni jika, àhəŋgalay naŋ, àhi : « Ru afa geli e Mesedəweŋ, kəjənaki leli ti ! » ¹⁰ Kələŋ ge kisim mizidəni ga Pol ni ti məwaya morana e Mesedəweŋ a, aɗaba məsəra Melefit àzala leli ga məhi *Ma Məweni Sulumani ana ndam ga haɗ nana. ¹¹ Nahkay məcəliyu a *slalah ga yam vu a Truwas, məsləka mōru suwwa a Samotras. * Hajəŋ gani mōru a Neyapolis ; mōru mɪnjɔa ti məhəraya a slalah ga yam ni ba, ¹² mōru e Filip. Kəsa gani nani ti kəsa gəɗəkani ga haɗ Mesedəweŋ. Ndam *Rom kay tɔnjəhadɪ eslina. Mōru mɪnjɔa ti mɔnjəhadɪ vaf bal.

Ere ye ti ata Pol nday ata Silas təgray e Filip ni

¹³ A vaf *məpəsabana ba ti məhəraya a kəsa ni ba, mōru gwar a zalaka bu, məɗəm mədi ahàr ana məlaŋ ga mahəŋgalavù Melefit eslini. Mōru mɪnjɔa ti mədi ahàr ana wál macakalavani mək mɔnjəhadɪ məzlapi ana tay. ¹⁴ Wal nahaŋ àbu e kidɪŋ gatay bu slimi gani Lidi. Naŋ wur Tiyatir, tɔwi gayaŋ məsəkumoru azana ndize-ndizeni ga siŋgu kayani, naŋ àbu azləbay Melefit daya. Ka ya ti naŋ àbu abi slimi ana ma ga Pol ya àɗəm ni ti Bay geli àgray ti wal ni mɪci ma gani ti məgəskabu lala. ¹⁵ Kələŋ gani *təbaray naŋ akaba ndam ga huɗ ahay gayaŋ ðək. Tàra təbara tay a ti wal ni àzalu leli afa gani, àhi ana leli ahkado : « Tamal kəsəruma nu nəbu nəfəki ahàr ka Bay geli ededɪŋ ti dəguma, kɔnjəhadɪma afa goro a. » Nahkay àfəki ŋgasa ke leli, mōru.

¹⁶ A vaf nahaŋ məbu makoru ka məlaŋ ga mahəŋgalavù Melefit ni ti, məbakabu ahàr akaba wal nahaŋ. Wal nani ti evidi ge mis ndahaŋ. Seteni àniviyu a ahàr bu, àɗəfiki ere ye ti amara magravu ni. Nahkay ndam ya ti wal ni evidi gatay ni təŋgət siŋgu kay àna pakama gayaŋ ya ti àhia ana mis a, ere gani àgravu ededɪŋ ni. ¹⁷ Eslini wal nakəŋ ànjəki ka madəboru leli akaba Pol e meteliŋ vu. Azlah, àɗəm : « Ndam nday hini ti təgri tɔwi ana Melefit naŋ agavəla driŋ ! Təɗəfiki ana kuli divi ya akəŋgətum sifa àna naŋ ni ! » ¹⁸ Àzlah, àɗəm ma ni nahkay vaf ehimeya. Kələŋ gani àwərikabá bəruv ana Pol a, nahkay Pol nakəŋ àmbatkibiyu ma ka wal ni mək àhi ana seteni ya àniviyu ni ahkado : « Nəhuk àna *slimi ga Yezu *Krist, həraya a wal hini ba ! » Eslini seteni ni àsləkiaba ana wal na həya. ¹⁹ Seteni ni àra àsləkiaba ana wal na ti, ndam ya ti wal ni evidi gatay ni təsəra wal ni aməŋgəti siŋgu ana tay va do. Nahkay təgəs ata Pol nday ata Silas, təgəjahoru tay ka məlaŋ ya mis təcakalavu ga magray seriya ni. ²⁰ Tòru tɪnjɔa àna tay eslina ti təhi ana ndam magray seriya ni ahkado : « Ndam nday hini təbu tagudar kəsa geli. Nday ti ndam *Zude, ²¹ təcahi zlam ana mis, ay ere ye ti təcahi ana tay ni ti leli ndam *Rom àgəski məgəskabu do, məgray do simiteni. »

* 16:11 Samotras ti haɗ e kidɪŋ ga yam bu.

²² Mis dal-dalani ni t̄ara t̄icia ma na ti nday day t̄ezumkia b̄eruv ka ata Pol nday ata Silas a. Eslini ndam magray seriya ni t̄ahi ana ndam slewja gatay ti t̄cawkakia zlam ka ata Pol nday ata Silas a, m̄ek t̄azl̄ob̄ tay àna aday. ²³ T̄ara t̄ezl̄ob̄a tay a dal-dal ti t̄abiyu tay a ahay ga dangay vu, m̄ek t̄ahi ana bay maj̄ogay ahay ga dangay ni ti m̄abi slimi ana tay lala. ²⁴ Bay maj̄ogay ahay ni àra ècia ma gatay na ti, àh̄el ata Pol nday ata Silas nak̄eɲ, àbiyu tay a m̄elaɲ nah̄eɲ vu ca-ca a huɔ ga ahay ga dangay ni vu. Eslini naɲ nak̄eɲ àw̄alf̄eɲ asak gatay dwa dwa k̄a damkoluk.

²⁵ A huɔ ya vad nah̄ema, ata Pol nday ata Silas nak̄eɲ tah̄eɲgalay Melefit, tidii limis ; ndam dangay ndahaɲ ni t̄ebu t̄ebi slimi ana zlam gatay ya tagray ni. ²⁶ Nday ðek t̄ebu tagray nahkay ti had̄ àdaɔay dal-dal, asak ga ahay ga dangay ni àdaɔay daya. Eslini ti mahay ga ahay ni ðek t̄ezl̄ekvaba b̄eɲa b̄eɲa, zlam ya t̄ew̄el ndam dangay àna naɲ ni ðek t̄epicehva wir wir. ²⁷ Bay maj̄ogay ahay ga dangay ni àra èpidekva, èpi ti mahay ga ahay ga dangay ni b̄eɲa b̄eɲa nah̄ema, àraɔaya maslalam gayeɲ a, awayay akad̄ ah̄ar gayeɲ àna naɲ. Àgray nahkay ti ad̄aba àhi ana ah̄ar ndam dangay ni t̄acuhwa. ²⁸ Ay Pol àzlah, àhi ahkado : « K̄egri araɲa ana ah̄ar gayak ba, leli ðek m̄ebu ahalay. » ²⁹ Naɲ nak̄eɲ àra ècia ma ga Pol na ti àðem t̄ezibiya ceɲgel a. T̄ara t̄ezibiya ceɲgel na ti àcuhiyu ka m̄elaɲ ya àbiyu ata Pol nday ata Silas ni. Òru èɲj̄ua eslina ti aḡeḡer slaɔ-slaɔ, àb̄ehadi mirdim ana tay meleher ndiɔ ana had̄. ³⁰ K̄elaɲ gani àh̄elaya tay a dala va, m̄ek àhi ana tay ahkado : « B̄ebay goro ni, n̄agray mam ti Melefit ah̄eɲgay nu ni mam ? » ³¹ Nday nak̄eɲ t̄ah̄eɲgrif̄eɲ, t̄ahi : « F̄eki ah̄ar gayak ka Bay geli Yezu. Nahkay Melefit amah̄eɲgay kur akaba ndam ga huɔ ahay gayak. » ³² M̄ek t̄ahi ma ga Bay geli ana tay akaba ndam ga huɔ ahay gayeɲ ni ðek. ³³ A huɔ ga m̄elavad̄ gani nani bu bay maj̄ogay ahay ga dangay ni àh̄el ata Pol nday ata Silas, àra àbarikia amb̄el̄ek gatay ni ana tay a. Nday day t̄abaray naɲ akaba ndam ga huɔ ahay gayeɲ ni ðek àna slimi ga Yezu h̄uya. ³⁴ K̄elaɲ gani bay maj̄ogay ahay ga dangay nak̄eɲ àh̄eliyu tay a ahay vu ga m̄ezum zlam. Nday t̄ebu t̄ezum zlam ti naɲ nak̄eɲ àm̄er̄va dal-dal akaba ndam ga huɔ ahay gayeɲ na ðek, ad̄aba t̄ef̄ekia ah̄ar ke Melefit a.

³⁵ M̄elaɲ àra àsla ti ndam magray seriya ni t̄esl̄erbiyu mis afa ga bay maj̄ogay ahay ga dangay ni ga m̄ehiani : « Baya mis c̄eni na. » ³⁶ Bay maj̄ogay ahay ga dangay ni àra ècia ma na ti, àh̄eɲgri ma gani ana Pol, àhi ahkado : « Ndam magray seriya ni t̄esl̄erbiya mis a, t̄eðem n̄abaya k̄uli a. Nihi ti h̄erumiyu e mite vu, sl̄ekuma àna sulumana. » ³⁷ Eslini Pol àhi ana ndam ya t̄esl̄erbiyu tay ni ahkado : « Leli ndam Rom ti t̄eḡes leli, t̄agraf̄eɲa seriya k̄e leli àna ðivi gana ndo, t̄ezl̄ob̄ leli k̄e meleher ge mis macakalavani, t̄abaya leli a dangay ba, nihi ti t̄eðem m̄as̄l̄eka akal-akal a nahkay ti, m̄eḡeskabu aw ? Aha, m̄eḡeskabu do. Tamal tawayay nahkay ti nday ndayani àna ah̄ar gatay t̄ara t̄abaya leli a. » ³⁸ Nahkay mis ya ti t̄esl̄eroru tay ni t̄oru t̄aɲḡehadi ma ni ana ndam magray seriya ni. Nday nak̄eɲ t̄ara t̄icia ata Pol nday ata Silas ndam Rom ti t̄agra aɲgwaz a dal-dal. ³⁹ Nahkay nday nak̄eɲ t̄er̄ekia ka ata Pol a, t̄egri kam-kam ana tay, t̄abaya tay a ahay ga dangay ni ba, m̄ek t̄ah̄eɲgalay tay ti t̄as̄l̄ekaba a k̄esa ni ba. ⁴⁰ Ata Pol nday ata Silas t̄ara t̄ah̄eraya a ahay ga dangay ni ba ni ti t̄oru afa ge Lidi. Eslini t̄abakabu ah̄ar akaba ndam m̄ef̄eki ah̄ar ka Yezu, t̄evi n̄j̄oɔa ana tay, m̄ek t̄as̄l̄ekaba a k̄esa ni ba.

17

Ata Pol nday ata Silas tagray tɔwi a Tesalonik

¹ Ata Pol nak̄eɲ t̄oru a Amfipolis, t̄as̄l̄eka eslina t̄oru a Apoloni, t̄ara t̄as̄l̄eka eslina keti t̄oru a Tesalonik. A Tesalonik ti ahay ga ndam *Zude ya tah̄eɲgalav̄u Melefit ni àbu. ² Eslini Pol àhuriyu a ahay ni vu akada gayeɲ ya agray k̄ela vad̄ *m̄ep̄esabana ni. Vad̄ m̄ep̄esabana mah̄k̄er ka mahar ka mahar àhuriya a ahay ni va, t̄ezl̄apakia ka pakama ya àbu m̄eb̄ekiani a Wakita ge Melefit ni ba akaba nday ye eslini na. ³ Nahkay àðefiki ma ge Melefit ana tay, àðem ah̄ar àðem *Krist *Bay ḡeðakani ya amara ni m̄acakay daliya, m̄em̄et, m̄ek m̄aɲgaba e kisim ba kwa. Àhi ana tay ahkado : « Krist Bay ḡeðakani ya amara ni ti nani Yezu ya n̄ehi ma gani ana k̄uli ni. »

⁴ Eslini ndam Zude ɓal gani tɛgɛskabá ma ga Pol na, tìgia ndam ga ata Pol nday ata Silas a. Ndam *Gres ya tàzlɔbay Melefit ni kay akaba wál kay ɓal ya ti zlam gatay tɔbu ni tìgia ndam ga ata Pol a daya. ⁵ Ay ndam Zude ndahaŋ ya tɛgɛskabu ma ga Pol ndo ni tàgrafɔŋa solu kà ata Pol a. Nahkay tɛzalakabu ndam ya tàgray təwi do, tɛsawaday kwanja kwanja a kɛsa bu ni, mək nday gani tɔhɔŋgalafɔŋa ma kè mis ga kɛsa na. Nahkay nday dek akaba mis ni tɛcakalavu, tɛzumki ɓɔruv ka ndam ga ata Pol ni, tɛgudari ma ana tay, tɛzlahki ka tay. Kɛlɛŋ gani tɛdɔboru ata Pol nday ata Silas a magam afa ga Zason, adaba tawayay tɛgɛs tay ga magrafɔŋa seriya kà tay a kè meleher ge mis macakalavani na. ⁶ Ay ti tɛdi ahà ana tay eslini ndo. Nahkay tɛgɛs Zason akaba ndam mɛfəki ahà ka Yezu ndahaŋ, mək tɛhɔloru tay kè meleher ga ndam magray seriya ni. Tòru tìnjua àna tay a ti tɛzlah, tɛdɔm : « Ndam ndani ti tìwisirikaba ahà ana mis ga duniya na dek. Nihi ti nday tɔbu ahalay, ⁷ Zason day àgɛskabá tay a magam afa gana. Nday gani dek tɛgɛskabu pakama ga *bay gɛdakani ga ndam Rom ya àdɔm ni do, tɛdɔm bay nahàŋ àbu, slimi gani Yezu. » ⁸ Ma gatay ya tɛdɔmki ka ndam *madɔbay Yezu ni ti àhɔliaba ahà ana mis macakalavani na akaba ndam magray seriya na. ⁹ Nahkay tɔhi ana ata Zason akaba nday ndahaŋ ni : « Bɔhadum sinɔu hayaŋ ti kɛslɔkuma. Amamɛnjay ma gani kama keti kwa ; tamal ma nahàŋ àbi ti akɔhɔŋgarum sinɔu gɛkuli zlam gɛkuli. »

Ata Pol nday ata Silas tagray təwi e Berey

¹⁰ Mɔlavaf àra ègia ti ndam mɛfəki ahà ka Yezu ni tɔhi ana ata Pol nday ata Silas : « Dɔgum e Berey. » Mək ata Pol nakɔŋ tàslɔka, tòru eslini. Tòru tìnjua eslina ti tɔhuriyu a ahay ga ndam *Zude ya tahɔŋgalavù Melefit ni vu. ¹¹ Ndam Zude ya e Berey ni tɛtama nday ya a Tesalonik na àna sulumana : tɛgɛskabá ma ge Melefit ya ata Pol tɔhi ana tay na àna huɔɓɔlɔŋ. Kɛlavaf tamɛnjaki ka Wakita ge Melefit, tawayay ti tɛsɔr ma ga ata Pol ya tɔhi ana tay ni ti ma ge jiri eɔɔɔɔŋ aw. ¹² Nahkay mis kay e kidiŋ gatay bu tɛfəkia ahà ka Yezu a. E kidiŋ ga ndam ya ti nday ndam Zude do ni bu ni ti mis kay ɓal tɛfəkia ahà ka Yezu a daya. Nday ya ti tɛfəki ahà ni ti wál ya ti zlam gatay tɔbu ni akaba zawal ndahaŋ.

¹³ Ay ndam Zude ya a Tesalonik ni tàra ticia Pol naŋ àbu ahi ma ge Melefit ana ndam Berey nahɔma, tàra. Tàra tìnjia ti tɛdɔmki ma magɔdavani àki ka ata Pol nakɔŋ, tìwisinɔkabu mis ga kɛsa ni. ¹⁴ Eslini huya ndam ga Yezu ni tɔhi ana Pol : « Slɔka, ndam geli tɔzoru kur e divi vu gwar ka dɔluv ni. » Mək tàslɔka tɔzoru naŋ, ay ti ata Silas nday ata Timote tɔnjɔhad, tàslɔka ndo. ¹⁵ Nday ya ti tɔzoru Pol ni tòru akaba naŋ a Ateŋ. Tòru tìnjua eslina ti Pol àhi ana tay : « Kɛslɔkuma nihi nahɔma, kara kɔhumi ana ata Silas nday ata Timote tàra tìnjiki nu ahalay ke weceweceni. » Mək nday nakɔŋ tɔŋga e Berey a.

Ma ga Pol ya àhi ana ndam Ateŋ ni

¹⁶ Ka ya ti Pol naŋ àbu a Ateŋ, ajɔgay ata Silas nday ata Timote ni ti, àsawaday a kɛsa ni bu. Naŋ àbu asawaday ti èpi ti zlam ga pɔra kay tɔbu a kɛsa ni bu. Ere ye ti èpi ni àzumia ɓɔruv a dal-dal. ¹⁷ Nahkay àhuriyu a ahay ga *mahɔŋgalavù Melefit vu, àhi ma ana ndam *Zude akaba mis ndahaŋ ya tàzlɔbay Melefit ni. Kɛlavaf ahi ma ana mis ya adi ahà ana tay a dala bu ni daya. ¹⁸ Ndam ya tɛsɔra zlam a kay ni tɛzlapa akaba Pol a daya. Mis nday nani ti ndahaŋ ndam Epikiriyeŋ, * ndahaŋ ti ni ndam Sitɔwisiyeŋ. † Ka ya ti Pol àdɔmki ma àki ka ga Yezu ya àmɔt mək àŋgaba e kisim ba ni ti mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu tɛdɔm ahkado : « Maslaŋa hini azlapay asak ma ahà gani day àbi ti, àdɔm ti mam ? » Mis ndahaŋ ti ni tɛdɔm : « Àzlapaki ke melefit ndahaŋ ya leli mɛsɔr tay do ni. »

* 17:18 Ndam Epikiriyeŋ ti ndam Gres ya tɛgɛskabu ma ga maslaŋa nahàŋ tɛzalay naŋ Epikir ni. Epikir ti tìwi naŋ vi 341 ka sarta ya ahaslani ni ; àdɔm zlam dek tagravu kwanja kwanja àna zlam ciɓ-ciɓeni, Melefit àfi ahà ana mis do ; àdɔm tamal mis tawayay zlam kay do, tawayay mis kay do ni ti tanjɔhad lala tata. † 17:18 Ndam Sitɔwisiyeŋ ti ndam Gres ya tɛgɛskabu zlam ya tɛcahi ana mis a Ateŋ gwar ke vi 300 ga sarta ya ahaslani ni. Tɛcahay ma nani ti a ahay bu ; slimi ga ahay ni Sitɔwi Peykili. Tɛdɔm ahà àdɔm mis tɛgɛskabu ere ye ti Melefit awayay ni ; ku tamal tɛcakay daliya dal-dal àna naŋ nɔŋgu ni si tɛgɛskabu kwa.

¹⁹ Nahkay tɔzaloru naŋ kɛ meleher ga gɛdɔ́akani ge seriya gatay ; mɛlaŋ ge seriya nani ti tɔzalay Eriyɔpez. †

Tòru tinjɔa eslina ti tɛhi : « Mawayay mɛsɛr ma mɔwɛni ya kacahi ana mis ni. ²⁰ Pakama gayak ya kɛdɛm ni ti leli m̀ici day-day ndo, nahkay mawayay mɛsɛrkaba ere ye ti kɛdɛmki ma na lala. » ²¹ Tɛdɛm nahkay ti adaba ndam Ateŋ akaba ndam mirkwi ya tanjɛhad eslini ni dɛk tɛbu tɛzlapaki ka pakama ya t̀ici day-day ndo ni akaba tɛbi slimi ana ma gani kɛlavad, tɔwi tekeɛ tɛŋgɛtfɛŋ ahar ga magrani do.

²² Nahkay Pol naŋ jika e kidiŋ gatay bu ka mɛlaŋ ge Eriyɔpez ni, àhi ana tay ahkado : « Lekulɔm ndam Ateŋ, nɛsɛra a zlam ya ti kɛgrum ni bu dɛk kɛbum kɛzlabum melefít gɛrgɛrani kay. ²³ Ka ya ti nɛbu nɛsawaday a kɛsa gekɔli bu nahɛma, ǹipia zlam gɛrgɛrani ya kɛdɛzlamia ya ana melefít nday nani na. E kidiŋ ga zlam nday nani ya kɛdɛzlam ni bu dɛk ti nɛdi ahàr ana mɛlaŋ *meviyekiki zlam ana melefít nahaŋ. Àki mɛbɛkiani nahkay hi : “Medezliaya ana melefít ya mɛsɛr do na.” Ay Melefít ya ti kɛsɛrum naŋ do, kɛzlabum ni ti nɛdɛfiki naŋ ana kɔli. ²⁴ Melefít gani nani ti àgraya mɛlaŋ akaba zlam ya a huɛ gani bu na dɛk ; naŋ Bay gɛdɔ́akani, agur huɛ melefít akaba had dɛk ; naŋ ànjɛhadviyu a ahay ya mis tedezli ni vu do. ²⁵ Zlam ya ti àhɛci naŋ ti mis tɛvi ni àbi, adaba Bay ya ti àvi sifa ana mis ti tɛsuf, àvi zlam dɛk ana tay ni ti naŋ. ²⁶ Melefít àgraya enjenjena ti mis bɛlaŋ. Mɛk àgray ti bɛza huɛ ga maslaŋa nani tɛdevu jiba gɛrgɛrani ga mɛlaŋ ni dɛk akaba àgray ti tanjɛhad ka had ya adɛm tanjɛhadki ni. Àfɛkadvu ekwi e kidiŋ gatay vu, àvi milmili akaba milevi ana tay daya. ²⁷ Melefít àgray nahkay ti, awayay ti mis tɛdɛbay naŋ, bi atɛdia ahàr a waw akada ge mis ya ti atam ahar, adɛbay zlam a mɛlaŋ ziŋ-zìŋeni bu ni. Tɛdɛbay naŋ nahkay, ay ti Melefít naŋ driŋ driŋ akaba mis do, ku way way do Melefít naŋ àbu kà gɔvay gayaŋ. ²⁸ Nahkay zla nahɛma,

“Leli mɛbu akaba naŋ akada mis bɛlaŋ :

leli mɛbu, leli àna sifa

akaba mɛbu magray tɔwi ti azuhva naŋ.”

« Ku ndam midi limis gekɔli ndahaŋ day tɛdɛm nahkay, tɛdɛm ahkado :

“Nahkay zla ti leli day bɛza huɛ gayaŋ.”

²⁹ « Leli bɛza huɛ ge Melefít nahkay ti, m̀hi ana ahàr Melefít ti tɛzavu akaba zlam ga pɛra ya tàgraya tay àna gru, àna evirzegena ahkay do ni àna akur ni ba, adaba zlam nday nani ti mis tàgraya tay àna egizli gatay a ti tɛzavu akaba zlam ya tɛjalaki ahàr ga magrani ni. ³⁰ Sarta ge mis ya ti tɛsɛrkaba Melefít a ndo ni ti Melefít àjalaki ahàr do. Ay nihi ti ahi ana mis dɛk ku eley eley do dɛk tɛmbatkaba majalay ahàr gatay na. ³¹ Adaba àfɛkadavɛd ga magrafɛŋa seriya àna jiri kɛ mis ga duniya na dɛk. Amagray seriya nani ti Bay ya ti Melefít adaba ni. Melefít adɛfiki ana mis dɛk Bay nani amagray seriya edɛdɛŋ ti, àna gayaŋ ya ti àhɛŋgaraba naŋ e kisim ba ni. »

³² Mis ye eslini ni tɛra t̀icia ma ga Pol ya adɛm mis tɛmɛt mɛk tangaba e kisim ba ni ti mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu tɛyefiŋ, mis ndahaŋ ti ni tɛhi : « Èslia, amɛbi slimi a vad nahaŋ keti kwa. » ³³ Eslini Pol àslɛkafɛŋa kà tay a. ³⁴ Ku tamal mis ahar gɛdɔ́akani tawayay mɛbi slimi ana ma ga Pol va do nɛŋgu ni, mis ndahaŋ tɛgɛskabá ma gayaŋ ya adɛm na, tɛfɛkia ahàr ka Yezu a. Denis bɛlaŋ ga ndam ge seriya ge Eriyɔpez ni naŋ àkibu ka tay, wal nahaŋ slimi gani Demeris day naŋ àkibu ka tay. Ndam ndahaŋ day tɛkibu ka tay.

18

Pol agray tɔwi a Koreŋ

¹ Kɛlaŋ gani Pol àslɛka a Ateŋ a, òru a Koreŋ. ² Òru ènjɔa eslina ti àdi ahàr ana zal Zude nahaŋ, t̀iwibiyu naŋ ka had Pɔŋ, slimi gani Èkiles. Tàslɛkabiya nihi guhwa ka had Itali

† 17:19 Eriyɔpez ti hɛma a Ateŋ ; awayay adɛm vaba « Hɛma ge Eres » (Eres ti melefít ga ndam Gres). Ahaslani ti gɛdɔ́akani ge seriya ga Ateŋ tɛcakalavu ka hɛma nani, ay ka sarta ga Pol tɛcakalavu ti a ahay bu. Ku tamal nahkay nɛŋgu ni tɔzalay mɛlaŋ ge seriya nani Eriyɔpez. Ahar gɛdɔ́akani tagray seriya àki ka pakama ge melefít gatay.

a nday ata wal gayan Prisol a, adaba bay Kəlot àhi ana ndam *Zude dek tāsłəkaba a Rom a. ³ Tɔwi gatay ti magray ahay ga ambəl. Nahkay Pol ànjəhad afa gatay ga magrakabu tɔwi ka ahar bəlan akaba tay, adaba nan day tɔwi gayan akada gatay ni. ⁴ Kəla vad *məpəsabana Pol ahuriyu a ahay ga *mahəngalavù Melefit vu, ahi ma ana mis ye eslini ni, awayay ti ndam Zude akaba nday ya ndam Zude do ni təgəskabu ma gayan ni.

⁵ Ka ya ti ata Silas nday ata Timote tāsłəkabiya e Mesedəwey a, tɔnjikiva ka Pol a nahəma, Pol nakəy àmbrəy tɔwi nahan ni, ànjəki ka məhi ma ge Melefit ana mis kəlavad. Àhi ana ndam Zude ahkado Yezu ti nan *Krist *Bay gədakani ya amara ni. ⁶ Nday nakəy tàra ticia ma nana ti təgəskabu ndo, tɔndivi nan. Eslini ti Pol àgavfəna had kà azana gayan a ga mədəfikiani ana tay àmbrəna tay a. Àhi ana tay ahkado : « Melefit aməgəs kəli àna seriya ti məsər gekəli ! Ahar goro amələkibu bi. Nihi ti nakoru nəhi ma ni ana nday ya ndam Zude do ni. » ⁷ Àra àhia ma ana tay a nahkay ti əsləka eslina, òru afa ga maslanə nahan : maslanə gani nani əzləbay Melefit, slimi gayan Tisus Züstus, ahay gayan kà gəvay ga ahay ga mahəngalavù Melefit ga ndam Zude ni. ⁸ Ay Krispus gədakani ga ahay ga mahəngalavù Melefit ni təfəki ahər ka Bay geli Yezu akaba ndam ga hud ahay gayan dek. Ndam Korey ndahan kay day tàra ticia ma ga Pol na ti təfəkia ahər ka Yezu a, nahkay *təbaray tay dek.

⁹ A vad nahan ga məlavad Bay geli Yezu àngazlivu ana Pol, àhi ahkado : « Kəgray anğwaz ba, hioru ma goro ana mis, kəmbərəy ba, ¹⁰ adaba nu nəbu akaba kur. Maslanə àbi emisliki məgruk daliya bi, nahkay gray tɔwi, adaba ndam goro təbu kay a kəsa hini bu, təfəku ahər fan ndo. » ¹¹ Nahkay Pol ànjəhad a Korey daz àna kiya muku, àcahi ma ge Melefit ana mis ye eslini ni dek.

¹² Ka sarta ya ti bay Galiyən àgur had Eseyi ni ti, ndam Zude dek təbedəfikivu ka Pol nakəy, təzoru nan kə meleher ga Galiyən ka məlan magray seriya. ¹³ Tòru tɔnjua àna nan a ti təhi ana Galiyən ahkado : « Maslanə hini acahi ana mis ti təzləbay Melefit gərgəri akaba ga ngumna ya adəm ni. » ¹⁴ Tàra tədəma nahkay ti Pol awayay ahəngrifən ana tay, ay ti Galiyən àhi ana tay ahkado : « Tamal lekələm ndam Zude kədəmum maslanə hini àgra zlam ya àbəlay do simiteni na ahkay do ni àgudara zlam nahan a dal-dal ti, akal nəbi slimi ana ma gani, akada goro ya nagra kəlavad ni. ¹⁵ Ay nihi ti pakama ya kələgumkivu ni ti ka zlam gekəli ya kacahum ni, àkivu ke slimi ge mis akaba ke divi gekəli ya kədəbum ni. Nahkay ti nəwayay magray seriya ga zlam nday nani do. » ¹⁶ Àhi ana tay tāsłəka ka məlan magray seriya na. ¹⁷ Ay ndam Zude ni dek təgəs Sostən gədakani ga ahay ga mahəngalavù Melefit ni, təzləb nan kà məlan magray seriya ni. Galiyən nakəy àra epia ere ye ti tagray na ti àhəngarfən ndo.

Pol anğoru a Antiyos

¹⁸ Pol apəs vad kay bal a Korey. Kəlan gani àhi ana ndam məfəki ahar ka Yezu ye eslini ni « Nasłəka, nəwayay nakoru ka had Siri. » Eslini òru e Sənkrey. Òru ènjua ti àwəskaba ahər a, adaba àhia ana Melefit a : « Tamal kəgrua zlam ya nihindilək na ti anagra nahkay.* » Kəlan gani təcəliyu a *slalah ga yam vu nday akaba Prisol nday ata Ekiles, tòru e Efez. ¹⁹ Tòru tɔnjua e Efez a ti Pol əsləkafənə kà ata Prisol nday ata Ekiles a, ahuriyu a ahay ga *mahəngalavù Melefit vu, təzlapay akaba ndam *Zude ye eslini ni. ²⁰ Təhi mənəhadə akaba tay vad bal àkiva, ay Pol awayay ndo. ²¹ Àhi ana tay : « Tamal Melefit avua divi a ti ananə afa gekəli a. »

Eslini nan nakəy əsləkafənə kà tay a, acəliyu a slalah ga yam vu, əsləka e Efez a, òru a Sezare. ²² Òru ènjua a Sezare a ti acəloru a Zeruzalem, àgri sa ana ndam məfəki ahər ka Yezu ye eslini ni, mək əsləka, òru a Antiyos. ²³ Òru ènjua a Antiyos a ti ànjəhad gosku bal. Kəlan gani əsləka òru ka had Galasi akaba ka had Firizi, àvi njəda ana ndam mədəbay divi ga Yezu ya ka had nday nani ni dek.

Apolos agray tɔwi e Efez akaba a Korey

* 18:18 Mənjay Macalani 6.1-18.

²⁴ Ka sarta gani nani zal Zude nahaŋ òru e Efez. Slimi gayaŋ Apolos, tìwi naŋ e Eleksendri. Naŋ ti àsèra zlapay a àsabay, àsèra pakama ya àbu mabəkiani a Wakita ge Melefit bu na dal-dal daya. ²⁵ Tàcahia divi ga Bay geli Yezu a, awayay divi gani nani dal-dal. Nahkay naŋ àbu àhi ma àki ka Yezu ana mis, acahi ana tay lala. Ay àsèra ge Zeŋ ya *àbaray mis na ciliŋ, do ni ti àsèr baray nahaŋ do. ²⁶ Anjəki ka macahi zlam ana mis a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ni bu, day aŋgwaz àwərki naŋ ka ma gani do simiteni. Ata Prisil nday ata Èkiles tàra tìcia ma gayaŋ na ti tàzay naŋ, tədəfikia divi ge Melefit àkiva lala.

²⁷ Kələŋ gani Apolos nakəŋ awayay moroni ka hađ Eseyi. Ndam ga Yezu ya e Efez ni təgəskabá ma gana, tədəm àbəlay, mək təbikiuru wakita ana ndam ga Yezu ya ka hađ Eseyi ni, təhi ana tay təgəskabá naŋ a lala. Nahkay Apolos nakəŋ àsləka, òru eslini. Òru ènjua ti àjənaki ndam ye eslini təfəki ahàr ka Yezu ni, àgray tɔwi àna njəda ge Melefit ya àvi ni. ²⁸ Àzlapay akaba ndam *Zude kè meleher ge mis đek, àwəlki tay ka pakama. Àđəfiki ana tay vay-vay àna pakama ya a Wakita ge Melefit bu ni *Krist *Bay gəđakani ya amara ni ti Yezu.

19

Pol agray tɔwi e Efez

¹ Ka ya ti Apolos naŋ a Koreŋ ni ti Pol àsləkaba gwar ka həma ya ka hađ Azi na, òru e Efez. Òru ènjua ti àdi ahàr ana mis ndahaŋ ya tađəbay divi ga Yezu ni, ² àhi ana tay ahkado : « Ka ya ti kəfumki ahàr ka Yezu ni ti Melefit àvia Məsuf Njəlatana ana kuli a waw ? » Nday nakəŋ təhəŋgrifəŋ, təhi ahkado : « *Məsuf Njəlatani ti đay-đay mici tàcalfəŋ ndo. » ³ Eslini Pol àhi ana tay : « Ay nahkay ti *baray ya tàbaray kuli ni ti baray weley ? » Təhi : « Tàbaray leli ti akada ge Zeŋ ya abaray mis ahaslani ni. » ⁴ Pol àhi ana tay : « Zeŋ àbaray ti mis ya təgəskabá məmbatkaba majalay ahàr gatay a ni. Àhi ana ndam *Izireyel : “Maslaŋa nahaŋ àbu amara, ahàr àđəm kəfumki ahàr.” Maslaŋa nani ya Zeŋ àđəmki ma ni ti naŋ Yezu. » ⁵ Nday nakəŋ tàra tìcia ma ga Pol na ti təgəskabá, mək tàbaray tay àna *slimi ga Yezu. ⁶ Eslini Pol àbəki *ahar ka tay. Àra àbəkia ahar ka tay a ti Melefit àvi Məsuf Njəlatani ana tay : nahkay təzlapay àna ma həma ya nday ndayani təsər do ni, təhəŋgri ma ge Melefit ana mis daya. ⁷ Mis ya tàbaray tay ni đekeni tagray kru mahar cə.

⁸ Ka sarta nani agray kiyi mahkər Pol àhuriyu kəlavad a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit vu. Eslini àhi ma ana mis, àgraki aŋgwaz do. Àđəmki ma ka *Məgur ge Melefit àna njəda, awayay ti mis təgəskabu. ⁹ Ay ti mis ndahaŋ kay e kidiŋ gatay bu tàwayay mici ma ni do simiteni, təfəki ahàr ka Yezu ndo, tədəmki ma magədavani àki ke divi gayaŋ kè meleher ge mis macakalavani daya. Nahkay Pol àsləkafəŋa kà tay a, àhəlkiba ndam mađəbay divi ga Yezu na àkiba ka tay a. Ahay ge lekwel ga zal nahaŋ àbu, slimy gayaŋ Tirenus : eslini ndam ga Yezu nakəŋ təhuriyu kəlavad a ahay ni vu, Pol àcahi zlam ana tay. ¹⁰ Àcahi zlam ana mis eslini vi cə, nahkay mis ga hađ Azi ni đek, ndam *Zude akaba nday ya ndam Zude do ni, tìcia ma ga Bay geli Yezu a.

Bəza ga Seva akaba ndam maharam ndahaŋ

¹¹ Eslini Pol àgray zlam gərgəri kay àna njəda ge Melefit, ku ndam ga Yezu tekeđi tìpi đay-đay ndo. ¹² Nahkay mis təhəl endəwi akaba azana ndahaŋ ya Pol ènjifiŋa ni, tòru təfəki ka ndam ga arməwər. Ndam ya ti tìnjifiŋa àna zlam nday nani ka tay a ni tənɔgaba, ndahaŋ seteni təsləkiaba ana tay a. ¹³ Ndam *Zude ndahaŋ təbu təsawadəy ka kəsa ka kəsa, təgariaba seteni ana mis a. Nday day tawayay tagariaba seteni ana mis àna slimy ga Bay geli Yezu a, nahkay ku way way do àhi ana ata seteni ni ahkado : « Nəhi ana kuli, sləkumiaba ana maslaŋa hini àna *slimi ga Yezu ya Pol ađəmki ma na. »

¹⁴ Ndam Zude ndahaŋ təbu nday ađəskəla, slimy ga bəŋ gatay Seva, naŋ gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit. Nday day təbu təhi ma ana seteni nahkay. ¹⁵ A vad nahaŋ tawayay tagariaba seteni ana mis a. Tàra təhia ma na ana seteni na ti seteni

ni àhəŋgrifəŋ ana tay, àdəm ahkado : « Yezu ti nəsəra naŋ a ; Pol ti nìcia slimi gayaŋ a ; ay lekulum ti ndamam ? »¹⁶ Seteni ni àra àdəma ma na nahkay ti maslaŋa nani ya seteni àniviyu ni àkadvu akaba tay, àtama tay a dek àna njəda. Nday nakəŋ dek tàhəraya a ahay ba, tàcuhway, vu gatay dek ambələk, azana day àki ka tay ka vu bi. ¹⁷ Ndam Efez dek, ndam Zude akaba ndam ya ti nday ndam Zude do ni, tìcia ere ye ti àgravu na. Tàgra aŋgwaz a dal-dal ; tàzləbay Bay geli Yezu, tədəm naŋ gədaƙani. ¹⁸ Mis ya təfəkia ahàr ka Yezu a ni ti tàra kay, tədafaya zlam ya tàgudar na vay-vay. ¹⁹ Ndam ya tàgray maharam ahaslani ni təhəlbìyu wakita ga maharam gatay ni, təviyekaba kè meleher ge mis a dek. Tàcal siŋgu ga wakita nday nani grusu dəbu kru kru zlam. ²⁰ Nahkay Bay geli àdafaki njəda gayaŋ ; pakama gayaŋ akoru kama kama, kəlavad mis ndahaŋ təgəskabu.

²¹ Kələŋ ga zlam nday nani ti Pol àdəm : « Nakoru ka had Mesedəweŋ akaba ka had Eseyi, anasləka eslina ti nakoru a Zeruzalem. Anasləka a Zeruzalem a ti ahàr àhu nàru a Rom. »²² Àra àdəma nahkay ti àsləroru ndam gayaŋ cə, ata Timote nday ata Erest, ka had Mesedəweŋ. Naŋ naŋani ti ni ànjəhadkivu gosku bal ka had Azi.

Ndam Efez təzumki bəruv ka ndam ga Yezu

²³ Ka sarta gani nani ti zlam magədavani zləzladani àgrava e Efez azuhva divi ga Yezu a. ²⁴ Zal nahaŋ àbu, slimi gani Demetriyus, tɔwi gayaŋ ga magray zlam sulumani àna gru. Ahar gədaƙani agraya mazavu ga ahay gədaƙani ge Ertemis * na cib-cibena. Ndam ya təgri tɔwi ni təŋgət siŋgu kay àna naŋ. ²⁵ Demetriyus nakəŋ àcəkalakabu tay akaba ndam ya tagray tɔwi akada gayaŋ ni, mək àhi ana tay ahkado : « Zləbəba goro ni, kəsəruma məŋgətum zlam ti àna tɔwi geli hini ya magray ni. ²⁶ Ay nihi ti kipurəma akaba kicuma ere ye ti Pol àgray na. Àhi ana mis ahkado zlam geli ya magraya tay àna ahar geli gelena ni ti melefít do. Ma gayaŋ ya ti àdəm ni ti mis kay təgəskabá. Təgəskabu ma gayaŋ ni ti mis ya ahalay e Efez ni cilin do, mis ya ka had Azi ni ndahaŋ day təgəskabá. ²⁷ Mis təbu tici ma gayaŋ ni ti atədəm tɔwi geli ya magray ni àbəlay do. Atədəm ahay gədaƙani ge melefít geli Ertemis gədaƙani ni day zlam masakani. Ertemis melefít geli gani ti ndam ga had Azi akaba mis ga duniya dek təhəŋgriuru ahàr a had, ay nihi ti atədəm naŋ day zlam masakani. »

²⁸ Demetriyus nakəŋ àra àdəma ma na nahkay ti mis ya təbi slimi ni təzuma bəruv a dal-dal, təzlah, tədəm : « Ertemis melefít ga ndam Efez ni ti naŋ gədaƙani. »²⁹ Mis ga kəsa ni dek tàra tìcia ma na ti tàgray tuwər. Nahkay tòru təgəs ata Gayus nday ata Aristark, nday ndam Mesedəweŋ, adaba nday gani təsawadəkabu akaba Pol. Tàra təgəsa tay a ti təhəloru tay ke weceweceni ka mələŋ gatay ya təcakalavu taməŋjaləŋ kè givi ni. † ³⁰ Eslini Pol awayay ahurkiviyu ke mis macakalavani ni, ay ti ndam madəbay divi ga Yezu ni təcəfəŋa naŋ a. ³¹ Zləbəba gayaŋ ndahaŋ təbu, nday ndam ga ŋgumna ga had Azi. Nday day təslərkiuru mis ti təhi ahkado kam-kam òru ka mələŋ ge givi ni ba. ³² Mis ni tàra təcakalava nahəma, ma gatay àrakaboru ndo ; ku way way do azlah, adəm ma gayaŋ tera. Nahkay mis kay e kidin gatay bu ŋgay təcakalakivu kamam ti təsər do simiteni. ³³ Eslini zal nahaŋ àvu, slimi gani Eleksender. Ndam *Zude ndahaŋ e kidin ge mis macakalavani ni bu təhiaba ma gana, təhi mòru mədəmaya ma na kè meleher ge mis na dek. Eleksender nakəŋ àra ècika kè meleher ge mis na ti àdadì ahar ana tay, awayay azlapay. ³⁴ Ay tàra təsəra naŋ zal Zude nahəma təzlah, təpəski ka zlahay ni agray njemdi cə, tədəm ahkado : « Ertemis melefít ga ndam Efez ni ti naŋ gədaƙani ! Ertemis melefít ga ndam Efez ni ti naŋ gədaƙani ! »

³⁵ Kələŋ gani bay məhəŋgri pakama ga ŋgumna ana ndam ga kəsa ni àhi ana mis macakalavani ni təlakakaba, mək mis nakəŋ təlakakabá ededīŋ a. Tàra təlakakabá ti àhi ana tay ahkado : « Lekulum ndam Efez ni, mis ga duniya ni dek təsəra Efez ti mələŋ

* 19:24 Ertemis ti melefít walani ga ndam Gres ; tədəm naŋ melefít ge kiyi akaba ga waray. Ahay gayaŋ gədaƙani ti e Efez ; ahay nani ti gədaƙani, sulumani dal-dal ; mis tədəm ahay nani bilin ga zlam adəskəlani ya təgri ejep ana mis a duniya bu dek ni. † 19:29 Mələŋ ga maməŋjaləŋ ke givi e Efez ti gədaƙani. Azum mis agray 26.000.

*njɔlatani ga ahay ge Ertemis melefɪt geli gɛdɔkani ni. Mazavu ge Ertemis nakɛŋ ya ɔslɔkabiya e melefɪt ba ni ti mis dɛk tɛsɛra naŋ day a hud ga ahay gani bu. ³⁶ Maslaŋa ya adɛm ma gani nani ma ga malfada ni ti way ? Nahkay ti jalum ahɔr lala, lakumkaba, kɔgudarum ma ba. ³⁷ Mis nday ndani ya kɛhɛlumbiyu tay ahalay ni ti tɛhɛlababiya zlam akal a ahay ge melefɪt geli ni ba ndo. Tɪndivi melefɪt geli gani ndo daya. ³⁸ Ay tamal ti ata Demetriyus akaba ndam ya tagrakabu tɔwi ni tawayay mabɛhadki mirdim ka maslaŋa nahɛma, mɛlaŋ ge seriya ɔbu : tɔru tɔbɛhadki ka tay eslini afa ga ndam magray seriya ni. ³⁹ Ay tamal ti zlam nahaŋ ɔbu kawayum kihindɛm nahɛma, ka fat ya ti gɛdɔkani atɛcakalava ni ti akɛdɛgum ɔna ma gani afa gatay kwa. ⁴⁰ Geli ya ti mɔcakalavu kani ni ti ndam *Rom atɛhi ana leli kɔcakalumvu ti kawayum kakadumfɛŋva kɔ ŋgumna tɛk, kɔcakalumvu ti ɔki ka mam ? Ay ti amɛŋgɛt ma ga mɛhɛŋgrifɛŋani ana tay ti tɛgɛsiki ana leli do. » ⁴¹ Bay mɛhɛŋgri pakama ga ŋgumna ana mis nakɛŋ ɔra adɛma ma na nahkay ti, ɔhi ana mis macakalavani ni ku way way do mɔslɔka, mɔru a magam.

20

Pol akoru e Mesedɔweŋ akaba e Gres

¹ Ndam ga kɛsa ni tɔra tɛmbrɛŋa magray tuwɛr a nahɛma, Pol ɔzalakabu ndam madɔbay divi ga Yezu ni, ɔhi ana tay tɔza njɛda. ɔra ɔhia ma ana tay a nahkay ti ɔgri sa ana tay mɛk ɔslɔka, ɔru e Mesedɔweŋ. ² ɔru ɛnjɔa eslina ti ɔsawaday ɔvi njɛda ana ndam mɛfɛki ahɔr ka Yezu ni ɔna ma gɛrgɛrani kay ya ɔhi ana tay ni. Kɛlɛŋ gani ɔslɔka, ɔru e Gres, ³ ɔnjɛhad kiyi mahkɛr. Ka ya ti awayay acɛliyu a *slalah ga yam vu akoru ka had Siri ni ti, ɛcia ndam *Zɛde tɛzlapakia ga mɛgri zlam magɛdavana. Nahkay naŋ nakɛŋ ɔŋgoru gwar e Mesedɔweŋ zlam gayaŋ. ⁴ Ndam ya tɛsawadɔkaboru akaba naŋ ni ti ata : Sopatros wur ge Pirus ga kɛsa Berey ; Aristark, Sikɔŋdɛs nday ga kɛsa Tesalonik ; Gayus ga kɛsa Derbi ; Timote ; ata Tisik nday ata Trofim ga kɛsa ya ka had Azi ni. ⁵ Nday nakɛŋ tɔslɔka tɔru kama, tɔru tɔjɛgay leli a Truwas. ⁶ Leli ti ni kɛlɛŋ ga wumɛri ya tɛzumvu dipɛŋ *miwisiŋeni do ni mɔslɔka e Filip a, mɔru mɛcɛliyu a slalah ga yam vu ga moru minjiki tay a Truwas. Mɔgray vad zlam ka ahɔr divi, day ti mɔru minjiki tay. Eslini magray gosku sekw.

Pol ahi ma ge Melefɪt ana mis a Truwas

⁷ Mɔra mɔŋgasva ga mɛzum daf ge Melefɪt a ka ahar bɛlaŋ mɛlakarawa ka fat ga sɛvdi fat adiya a ahay va nahɛma, Pol ɔhi ma ge Melefɪt ana mis mɔŋgasvani ni. Adaba ɔsɛra mɛlaŋ amasla ti ara ɔslɔka nahɛma, ɔhi ma ni ana mis ni duk ɔbiviya ana hud mɛlavad. ⁸ Cɛŋgel tɛbu kay a ahay ya ti leli mɔŋgasvu ni vu. Ahay gani nani ti ka ahɔr ga ahay ndahaŋ. ⁹ Eslini wur dagwa nahaŋ slimu gani Ewtis naŋ ɔbu mɔnjɛhadani digusa a moftotur bu ni ti ɛnjia dɛwir a daŋ. Ka sarta gani nani ti Pol naŋ ɔbu azlapay kekilerɛja. Wur dagwa nakɛŋ naŋ ɔbu ɛnji dɛwir nahkay ti adɛbiyu kwa ka ahɔr ga ahay ya mahkɛr ya leli mɛvu ni bu, adaya ka had a. Nahkay tɔra tizɛfteba naŋ a ti naŋ mɛmɛtani ɔndava. ¹⁰ Ay Pol ɔhɛraya a ga had a, adɛkiyu ka wur dagwa nakɛŋ mɛk ɔzay naŋ a ahar vu. ɔra ɔza naŋ a nahɛma ɔhi ana mis ni ahkado : « ɔhɛli ahɔr ana kɛli ba, ɔmɛt ndo. »

¹¹ Kɛlɛŋ gani Pol nakɛŋ ɔcɛloru a ahay ni vu zlam gayaŋ. ɔru ɛnjɔa ti ɔzay *dipɛŋ, ɛsekaba mɛk ɔzum. ɔra ɔzuma dipɛŋ na nahɛma, ɔcahi zlam ana mis ni keti hundum mɛlaŋ pay. Mɛlaŋ ni ɔra ɔcada ti naŋ nakɛŋ ɔslɔka. ¹² Wur dagwa ni ti ni tɛzoru naŋ a magam, ɔmɛt ndo naŋ lala zlam gayaŋ. Nahkay mis ni dɛk tɛmɛra dal-dal.

Pol ɔslɔka a Truwas a, akoru e Milet

¹³ Mɛlaŋ ɔra ɔsla ti leli mɛcɛliyu a *slalah ga yam vu ga moru mɛzɛvu Pol a Asos. Nahkay leli nakɛŋ mɔslɔka, mɔru minjiyu ɛnji gayaŋ. Naŋ ti ni ɔzay divi ga asak, adɛm amoru mazay naŋ eslini kwa. ¹⁴ Pol nakɛŋ ɔru ɛnjikia leli a Asos a nahɛma, mɛzɛvu naŋ a slalah ga yam ni vu mɛk mɔru e Mitilɛŋ. ¹⁵ Mɔru minjɔa ti hajɛŋ gani mɔslɔka, mɔru a Siyu. Hajɛŋ nahaŋ gani mɔslɔka mɔru a Samos. Hajɛŋ teguni gani day kwa ti minjiyu

e Milet. ¹⁶ Mìcik e Efez ndo, adaba Pol àwayay mijin sarta gayaŋ eslini ka had Azi do. Naŋ àwacavu ga moroni a Zeruzalem, awayay ti ahàr àdám wudaka tagray wumèri ge *Pentikwet ni ti ènjua.

Ma ga Pol ya àhi ana gə́dákani ga ndam Efez ni

¹⁷ Nday tǎbu e Milet nahkay ti Pol nakəŋ àsləruru mis e Efez ga mazalabiyu gə́dákani ga ndam məfəki ahàr ka Yezu ye eslini ni. ¹⁸ Gə́dákani nakəŋ tǎra tɪnjia ti Pol àhi ana tay ahkado : « Kwa ka fat goro ya ti nàra a Azi a àbivaya ana vad ya kana ni ti, kəsəruma ahəmamam mǎnjəhadkabu akaba kuli na akaba ere ye ti nàgra na. ¹⁹ Kəsəruma tɔwi ya ti nəgri ana Bay geli na ; a hud ge tɔwi gani nani bu ni ti nàzay ahàr goro akada ge mis gə́dákani ndo ; ku tamal nahkay nəŋgu ni mis təzumua bəruv a akaba təgrua daliya adaba ndam *Zude təgraku mbada-mbada palam. ²⁰ Kəsəruma daya nimbirifin zlam ya ti àbəlay ajənaki kuli ni ana kuli ndo. Zlam ni dek nəhia ana kuli a, nəcahia ana kuli kè meleher ge mis a vay-vay. A magam gekuli day nəhia zlam na dek ana kuli a, nəcahia ana kuli a daya. ²¹ Ma goro ya nədəm ni ti nəhi ana ndam Zude akaba ana nday ya ndam Zude do ni àna njəda goro dek tǎmbatkaba majalay ahàr gatay a, təgəskabu ma ge Melefit, tǎfəki ahàr ka Bay geli Yezu.

²² « Ay nihi ti nakoru a Zeruzalem akada ga Məsuf *Njəlatani ya àhu “Ru” kwa ni. Ere ye ti amagrakuvu eslini ni ti nəsər do. ²³ Ay ti ere ye ti nəsər nahəma nihi : a kəsa ya nakoru ni vu dek ti *Məsuf Njəlatani àhu ma, àdəm atəfiyu nu a danjay vu, atəgru daliya. ²⁴ Ay a majalay ahàr goro bu nahəma, ku tamal nəbu àna sifa, ku nəmət nəŋgu ni arəŋa gani goro do. Ere ya nawayay ni ti, nawayay nindeverinaba tɔwi ga Bay geli Yezu ya àhu gray ni cilin. Tɔwi gayaŋ gani ti ga məhi *Ma Məweni Sulumani àki ka *sulum ge Melefit ana mis.

²⁵ « Nəpəsa e kidin gekuli ba dek, nəhia ma àki ka *Məgur ge Melefit ana kuli a. Ay nihi nəsəra ekipəmkiwu wur ge eri goro va do. ²⁶ Adaba zlam gani nani nəhi ma ana kuli kani : Tamal maslaŋa e kidin gekuli bu èjja ti ahar goro àkibu bi. ²⁷ Nədəm nahkay ti adaba nədəfikiaaba ere ye ti Melefit awayay agray na dek ana kuli a, day nimbirifin arəŋa ana kuli ndo. ²⁸ Nahkay ti bumi slimi ana ahàr gekuli, bumi slimi ahar gə́dákani ti ana mis ndahaŋ ya ti Məsuf Njəlatani àbəhadivu tay ana kuli a ahar vu ni akada ge mis ya təbi slimi ana zlam ga gənw ni. Wur ge Melefit àmət ti azuhva mis nday nani. Nahkay ti bumi slimi ana tay lala. ²⁹ Nəsəra ka ya ti anasləka afa gekuli a ni ti mis ndahaŋ atara təhurkiyiyu ke kuli akada ga kərá gili ya təhurkiyiyu ka zlam ga gənw ni. Nahkay ti nday gani nani ti atəgrikaba ahàr ana mis na kway-kwayay. ³⁰ Ku e kidin gekuli gekuleni bu day mis ndahaŋ atasəkad malfada, tawayay ti ndam məfəki ahàr ka Yezu ni tǎdəbay tay. ³¹ Nahkay ti bumvu slimi, dəgəzlumki ahàr ka zlam ya nəcahi ana ku way way do gekuli vi mahkər məlafat akaba məlavad ni. Ka ya ti nəcahi zlam nday nani ana kuli ni ti yam tuway goro àdəgaya daya.

³² « Ay nihi ti nəmbrivù kuli a ahar vu ana Melefit. Naŋ gani aməgri sulum gayaŋ ana kuli akada ya àdəm aməgri ana kuli ni. Naŋ ti esliki məvi njəda ana kuli ti kəfumki ahàr ka Yezu àtam ya ti kəfumki ahàr nihi ni. Esliki məvi zlam sulumani ana kuli akada ya aməvi ana ndam gayaŋ dek ni. ³³ Nu ti ku sinju, ku gru, ku azana ga maslaŋa ègə eri ndo : ³⁴ lekulum day kəsəruma, nu ti nàgray tɔwi àna ahar goro goroani day kwa ti nəŋgəti zlam ana hud goro akaba ana ndam goro ya masawaday akaba tay ni. ³⁵ Nu nahəma, a hud ga zlam ya nàgray ni bu dek ti nədəfikia ana kuli a, ahàr àdəm si kəgrum tɔwi kwa, nahkay ti kəŋgətum zlam ga məjənaki ndam talaga àna naŋ. Bay geli Yezu àdəm àna ahàr gayaŋ ahkado : “Kəvi zlam ana mis ti amər kur àtama ya mis avuk na.” Ma hini ya àdəm ni ti jalumki ahàr lala. »

³⁶ Pol àra àdəma ma hina nahkay nahəma, àbəhad mirdim grik akaba tay, àhəŋgalay Melefit. ³⁷ Eslini nday dek titɔwi, tǎdəgakiyu ka Pol nakəŋ cip cip ga məgri sa. ³⁸ Bəruv àwər tay ti ahar gə́dákani azuhva àhi ana tay ahkado : « Ekipəmkiwu wur ge eri goro va do » ni palam. Tǎra təgria sa ti təzoru naŋ e divi vu bədak ka məlaŋ ga *slalah ga yam ya akoru acəlviyu ni.

21

Pol akoru a Zeruzalem

¹ Ka ya ti mɛcɛliya a *slalah ga yam va, mɛdeva akaba tay a nahɛma, mɔru suwwa a Kos. Mɛra mɛslɛka eslina ti hajɛn gani minjia a Rot a. Kɛlɛn gani mɛslɛka eslina, mɔru a Patara. ² Eslini mɛdi ahɛr ana slalah ga yam ga moroni e Fenisi, mɛcɛlviyu mɛk mɛslɛka. ³ Mɛra minjia e kidin ga dɛluv ni ba nahɛma, mɛcoru Sipir gwar ka ahar ga gɛjar geli, mɔru suwwa ka had Siri. Mɛra minjia eslina ti mɛcik e Tir ka mɛlan ga slalah ga yam ya ticik ti mis tɛhɛlaba zlam a ni. ⁴ Eslini mɛdi ahɛr ana ndam madɛbay divi ga Yezu ni, mɛnjɛhad gosku sekwa akaba tay. Nday nakɛn *Mɛsuf Njɛlatani ɛdɛfikia ere ye ti amagrakivu ka Pol a Zeruzalem na ana tay a, nahkay tɛhi ana Pol : « Kɔru ba. » ⁵ Mɛra mɛzuma gosku sekweni na akaba tay a ti mɛhi ana tay leli maslɛka, nahkay nday dɛk akaba wɛl gatay akaba bɛza gatay tɛzoru leli e divi bu, mɛslɛkaba a kɛsa ni ba, mɛra minjia kɛ gɛvay ga dɛluv a ti mɛbɛhad mirdim, mɛhɛngalay Melefit. ⁶ Mara medevu akaba tay wudak nahɛma, mɛgravu sa akaba tay. Kɛlɛn gani leli mɛcɛlviyu a slalah ga yam vu, nday ti ni tɛslɛka, tɛngoru a magam gatay.

⁷ Leli nakɛn mɛslɛka e Tir a ti mɔru a Petlemayus. Eslini mɔru mɛdi ahɛr ana ndam mɛfɛki ahɛr ka Yezu, mɛgri sa ana tay, mɛnjɛhad akaba tay ruk mɛk mɛndɛhadbu. ⁸ Mɛlan ɛra ɛsla ti mɔru a Sezare afa ge Filip bay macahi ma ge Melefit ana mis ni, mɛk mɛnjɛhad eslini. Ka ya ti tɛdaba mis a adɛskɛlana a Zeruzalem a ni ti naɛn ɛkibu ka tay. ⁹ Bɛza dahalay gayan tɛbu fad, tɛsɛr zawal do, tɛbu tɛhɛngri pakama ge Melefit ya awayay ahi ana mis ni ana mis. ¹⁰ Leli mɛbu eslini vad ehimeya nahɛma, zal nahan slimi gani Agabus ɛslɛkabiya e Zude a, ɛdi ahɛr ana leli. Naɛn gani ti bay mahɛngaray *pakama ge Melefit. ¹¹ ɛra ɛnjia ti ɛzay maslɛpara ga Pol mɛk ɛwɛlkabu asak akaba ahar gayan ɛna naɛn. Nahkay ɛdɛm : « Ere ye ti Mɛsuf Njɛlatani ɛdɛm ni nihi : “Bay ga maslɛpara hini ti ndam *Zude atoru tɛwɛl naɛn a Zeruzalem akada goro hini ya nɛwɛlkabu asak akaba ahar ni. Atɛgria nahkay ti atɛvi naɛn ana ndam ya ti nday ndam Zude do ni.” » ¹² Leli nakɛn mɛra mɛcia ma gayan na nahkay ti, leli akaba bɛza ga mɛn geli ya eslini a Sezare ni mɛhɛngalay Pol, mɛhi : « Kam-kam kɔru a Zeruzalem ni ba ti. » ¹³ Ay ti Pol ɛhi ana leli ahkado : « Kitɛwɛm ti kamam ? Kawayum kɛbumuvu ɛngwaz ti kamam ? Nu ti ku takoru takad nu a Zeruzalem azuhva Bay geli Yezu tekeɛi arɛna gani goro do. Tamal ti takoru tɛwɛl nu cilin ti ma gani goro mam ; nɛgray ɛngwaz do, nɛgɛskabu nahkay. » ¹⁴ Misliki mekelikaba ma gayan na ndo ni ti mɛmbrɛn naɛn, mɛdɛm ere ye ti Bay geli Yezu awayay ni mɛgravu cilin.

¹⁵ Mɛra mɛpɛsa eslina vad a bal nahɛma, mɛslamalavu mɛk mɔru a Zeruzalem. ¹⁶ Ka ya ti mɔru ni ti, akaba ndam Sezare ya tadɛbay divi ga Yezu ni. Mɔru minjia ti tɛzoru leli afa ga zal Sipir nahan slimi gani Mɛnasɛn ka mɛlan ya ti makoru manjɛhad ni. Naɛn gani ti ɛfɛkia ahɛr ka Yezu a ɛpɛsa.

Pol akoru afa ge Zek

¹⁷ Leli nakɛn mɔru minjia a Zeruzalem a ti bɛza ga mɛn geli ye eslini ni tɛgɛskabu leli ɛna mɛmɛrani. ¹⁸ Hajɛn gani ti mɔru akaba Pol afa ge Zek. Mɔru minjia ti mɛdi ahɛr ana gɛdɛkani ga ndam mɛfɛki ahɛr ka Yezu ni dɛk macakalavani eslini. ¹⁹ Pol ɛgri sa ana tay mɛk ɛngɛhad tɛwi gayan, ɛngɛhad zlam ya ti Melefit ɛgray e kidin ga ndam ya ti nday ndam *Zude do ni bu ni dɛk ana tay. ²⁰ Tɛra tɛcia ma gayan na ti tɛzlɛbay Melefit, mɛk tɛhi ahkado : « Kici ndo waw wur ga mɛn geli ni ? E kidin ga ndam Zude bu ni ti ndam ya tɛfɛki ahɛr ka Yezu ni ti tagray dɛbu ehimeya. Nday dɛk tɛgɛskabɛ *Divi ge Melefit ya ɛbu mɛbɛkiani a wakita ge Mɛwiz ni ba lala. ²¹ Tɛcia nak kɛbu kɛhi ma ana ndam Zude ya tɛbu tanjɛhad e kidin ga ndam ya nday ndam Zude do ni bu ni, kɛhi ana tay tɛmbrɛn Divi ge Melefit gani nani, *tɛkeli kɛdi ana bɛza gatay va ba akaba tadɛbay manjɛhad ya ahaslani ga ndam Zude ya tadɛbay ni va ba ferera. ²² Ay nihi ti magray ahɛmamam ? Tara tici nak kɛbu ahalay ni. ²³ Nihi nahɛma, gray ere ye ti mɛhuk ni : mis tɛbu fad ahalay, tɛhi ana Melefit : “Tamal kɛgria zlam ya mihindiluk na ana leli a ti mɛwɛskaba ahɛr a.”

* ²⁴ Ka ya ti takoru tagray zlam ge migi *njelatani ni ti dɔgum akaba tay. Singu gatay ya ahàr àdɛm tɔpɛl ni ti pɛlkia ka tay a : nahkay ti etisliki mɔwɛskaba ahàr a. Kàgra nahkay ti ma ya mis tɛdɛmkuk ni ti, mis dɛk atɛsɛr ma gatay ni ma ga malfada. Atɛsɛr nak nakani kɛmbrɛnj Divi ge Melefit ya àbu mɛbɛkiani a wakita ge Mɔwiz ni bu ni ndo, kɛbu kadɛbay àna divi gani lala. ²⁵ Ay nday ndahaɗ ya nday ndam Zude do tɛfɛki ahàr ka Yezu ni ti mɛbikiyoa wakita ana tay a àndava. Ere ye ti mazlapaki ni, mɛhi ana tay ahkado : “Kàhɛpɛdum aslu ga pɛra ba, kɛzumum mimiz ba, kàhɛpɛdum aslu ga zlam ya tɛmɛrday mɛmɛrdani ni ba, kɛgrum mesuwɛhvu ba daya.” »

²⁶ Nahkay hajɛnj gani Pol nakɛnj tàslɛka akaba mis fadani na, tàgray zlam gatay ge migi njelatani. Kɛlɛnj gani Pol nakɛnj àhuriyu a dalaka ga *ahay gɛdɛkani ge Melefit ni vu. Àhi ana ndam *maɗgalabakabu mis akaba Melefit ni ahkado : « Amagra vad adɛskɛla ti migi njelatani, nahkay ti ku way way do geli amaɗga ga mɛvi sɛdaga ana Melefit a. »

Tɛgɛs Pol

²⁷⁻²⁸ Vad adɛskɛlani ara andav wudak nahɛma, ndam *Zude ga had Azi ni tìpi Pol a dalaka ga *ahay gɛdɛkani ge Melefit ni bu. Tàra tìpia naɗ a ti tɛdɛmki ma magɛdavani, tɛzlahki, tɛdɛm : « Ndam *Izireyel, dɛgumkiva ke leli a. Zal ya ti adɛmki ma magɛdavani ka ndam Izireyel, adɛmki ma magɛdavani ke *Divi ge Melefit ya Mɔwiz àbɛki ni akaba adɛmki ma magɛdavani ka ahay gɛdɛkani ge Melefit ni naɗ hi. Naɗ ti ku eley eley do dɛk ahi ma gayaɗ ni ana mis dɛk. Nday ya ti nday ndam Zude do ni tekeɗi àvia divi ana tay a, tɛbu tɛhuriyu a ahay gɛdɛkani *njelatani ge Melefit ni vu. Nahkay àgudarkabá ahay na ! » Ndam Zude ga had Azi ni tàra tɛdɛma nahkay ti mis kay tɛrɛkiva ka tay a, mɛk tɛgɛs Pol nakɛnj. ²⁹ Tɛdɛm Pol àgudarkabá ahay na ti, adɛba tìpikaba tay ata Trofim zal Efez na tɛbu tɛsawadakabu a kɛsa bu. Nahkay tɛhi ana ahàr ahkado Pol naɗ àbu afiyu naɗ a ahay gɛdɛkani ge Melefit ni vu.

³⁰ Mis ga kɛsa dɛk tàra tìcia ma na ti tɛrɛkia ka Pol nakɛnj ke wecewecena a ahay gɛdɛkani ge Melefit ni va. Tɛgɛsaya naɗ a yaw, tàgɛjahaya e mite va mɛk tɛzlkɛvù mahay ga ahay ni dɛk hɛya. ³¹ Tawayay takad naɗ wudak nahɛma, ma gani ènjɛa afa bay ga ndam slewja ga ndam *Rom a. Tɛhi ahkado : « Tuwɛr àgrava ahalay a kɛsa Zerɛzalem ba dɛk. » ³² Eslini bay ga ndam slewja ni àday ndam slewja akaba gɛdɛkani gatay ndahaɗ ke weceweceni, tàcuhwakioru ke mis dal-dalani ni. Mis ni tɛbu tɛzlɛb Pol, ay tàra tìpia bay ga ndam slewja akaba ndam slewja gayaɗ na ti tɛmbrɛnj mɛzlɛb naɗ hɛya. ³³ Eslini bay ga ndam slewja ni àhɛdɛkfɛnjyu ka Pol, àgɛs naɗ mɛk àhi ana ndam slewja gayaɗ ni tɛwɛla naɗ àna jejirɛbi a cɛ. Èhindifiɗa ma kɛ mis na, àhi ana tay ahkado : « Naɗ way ? Àgudar mam ? » ³⁴ Ay ti mis ya ti eslini ni ku way way do azlah, adɛm ma gayaɗ nahaɗ. Nday tɛbu tɛzlah nahkay ti bay ga ndam slewja ni ècikaba ere ye ti mis tɛdɛm na do. Eslini àhi ana ndam slewja gayaɗ ni tɛzoru Pol ka mɛlaɗ ga ahay gatay ya tanjɛhadvù ni. ³⁵ Tòru tìnjɛa àna naɗ a, tɛbu tɛcɛl dava ga ahay ni ti tàzay naɗ mazani kwa, adɛba mis ni tɛmbrɛnj naɗ do, tawayay tɛzlɛb naɗ keti, ³⁶ nday dɛk tɛzlahlɛjɔru, tɛdɛm : « Kàduma ! »

Pol adɛm ma ga vu gayaɗ kɛ meleher ga ndam Zude

³⁷ Ka ya ti tawayay tɛziyu Pol nakɛnj a dalaka ga ahay ni vu nahɛma, àhi ana bay ga ndam slewja ni ahkado : « Nawayay nɛhuk ma ti kɛvu divi gani aw ? » Bay ga ndam slewja ni àhɛnjgrifɛnj, àhi : « Kɛsɛra ma Gres a waw ? » ³⁸ Tata zal Ezip ya ti àgɛskabu ma ga ngumna ndo, àgray ti mis dɛbu fad tɛdɛbay naɗ, tàrakaboru akaba tay a huɗ gili vu guhwa hini ni ti nak do waw ? » ³⁹ Pol àhɛnjgrifɛnj, àhi ahkado : « Nu zal Zude, tìwi nu a Tars ka had Silisi, nu mis ga kɛsa gɛdɛkani. Nɛgruk kam-kam ; vu divi ga mɛhi ma ana mis ni ti ! » ⁴⁰ Nahkay bay ga ndam slewja ni àvi divi gani. Pol ècikaba jik ka dava ga dalaka ga ahay na, mɛk àdadɛ ahar ana mis ni ti tɛlakakabá. Mis ni tàra tɛlakakabá ti Pol nakɛnj àhi ma ana tay àna ma *Hebri. Àhi ana tay ahkado :

* 21:23 Mɛnjay Macalani 6.1-18 ; Tɔwi 18.18.

22

¹ « Ata bəba akaba bəza ga mmawa goro ni, nəhi ma ga vu goro ana kuli, cimuki day. »
² Tàra ticia naŋ àbu àhi ma ana tay àna ma Hebri nahəma, təlakkabu dɛdik-dɛdik, nahkay àhi ana tay ahkado : ³ « Nu zal Zude, tìwi nu a Tars ka had Silisi. Ay ti nɛdɛk ahalay a Zeruzalem, maslaŋa ya ti àcahu zlam day Gemeliyel, àdɛfukia Divi ge Melefit ya ata bəŋ geli tàdɛbay na lala. Ka sarta nani ti nəvia ahàr a dɛk ana Melefit akada gekuli ya kəbum kəvumi na. ⁴ Nəgria daliya dal-dal ana ndam ya ti tàdɛbay divi ga Yezu na, nəwaya mabazl tay a ; nəgəsa zawal akaba wál a, nəbia tay a daŋgay va. ⁵ Gəɖakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gəɖákani ndahaŋ təsəra ma goro ya nɛdɛm ni jiri, tagrakua sedi a tata. Təbua wakita, təhu nəhəlɛkaboru ana bəza ga məŋ geli ya a Damas ni. Nahkay nu nakəŋ nədəvu e divi vu ga moru məwəlbɛiyu ndam ya tɛfəki ahàr ka Yezu eslini ni, ga məhəlbɛiyu tay ahalay a Zeruzalem ti tàra tātɛrəb tay. »

Pol azlapaki ka mənɔki ka mɛfəki ahàr gayaŋ ke Melefit

(Tɔwi 9.1-19 ; 26.12-18)

⁶ « Ka ya ti nəbu nakoru a Damas, ninjiyu wudak fat àra ècika tirked-keɖ nahəma, masladani dal-dal àsləkabiya e melefit ba, àhərkuaya. ⁷ Eslini nu nakəŋ nəzum mədɛdani mək nìci dəŋgu ga maslaŋa àzalay nu, àhu ahkado : “Sol, Sol kəgru daliya ti kamam ?”
⁸ Àra àhua ma nahkay ti nəhi : “Nak way, bay goro ?” Mək nìci dəŋgu ni keti : “Kəgri daliya ti ana nu, nu Yezu zal Nazaret ni.” ⁹ Ndam ya ti leli məbu makoru akaba tay ni tìpia masladani na, ay ti tici dəŋgu ga bay ya ti àhu ma ni ndo. ¹⁰ Eslini nəhi : “Nàgray nihi ti mam, bay goro ?” Àhəŋgrufəŋ, àhu : “Cikaba, ru a Damas, ekinjəa eslina ti atəhuk ere ye ti Melefit àhuk gray ni dɛk.” ¹¹ Masladani ni àra àhərkuaya ti àwulufa nu a, nahkay ndam ya ti məbu makoru akaba tay ni tɛdafua ahar a, tɛzoru nu a Damas.

¹² « A Damas nahəma zal nahaŋ naŋ àbu, slimi gayaŋ Ananiyas. Naŋ gani mis sulumani, àgəskabá Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki na lala. Nahkay ndam *Zude ye eslini ni dɛk tɛdɛm naŋ mis sulumani edɛdɛŋ. ¹³ Mòru mìnjəa a Damas a ti naŋ nakəŋ àra àdu ahàr, àhu ahkado : “Sol, wur ga mmawa goro ni, pi divi akada ya ahaslani ni.” Eslini nìpi divi, nìpi naŋ huya. ¹⁴ Ananiyas nakəŋ àhu keti : “Melefit ga ata bəŋ geli ni àdəkiba kur kwa ahaslana, ti kəsər ere ye ti naŋ awayay ni, ti kəsər Bay Jireni ni, ti kici ma ya ti naŋ àhuk ni. ¹⁵ Awayay ti kigi zal sedi gayaŋ, kəhi ere ye ti kipi ni akaba ma gayaŋ ya kici ni ana mis dɛk kwa. ¹⁶ Ay nihi kicia ma nahkay ti, kajəgay mam mba mam ? Cikaba, *təbaray kur, həŋgalay Melefit àna *slimi ga Yezu, nahkay ti Melefit ambərfukwa zlam magudarani gayak na.”

¹⁷ « Àra àpəsa bal nahəma, nəŋga a Zeruzalem a. A vad nahaŋ nəhuriyu a dalaka ga *ahay gəɖakani ge Melefit ni vu, nəbu nahəŋgalay Melefit nahəma, Melefit àŋgazlu zlam nahaŋ. ¹⁸ Nìpi Bay geli Yezu, àhu ahkado : “Sləkaba a Zeruzalem a ke wecewecena, adaba ndam Zeruzalem atəgəskabu ma ya akəɖəmku ni do.” ¹⁹ Nahkay nu nakəŋ nəhəŋgrifəŋ, nəhi ahkado : “Bay goro, nday day təsəra, ahaslani nu nəbu nakoru a ahay gəgərani gatay ya *tahəŋgalavù Melefit ni vu, nəhuriyu nəgəsaya ndam ya tɛfəkuk ahàr na, ndahaŋ nəbiyu tay a daŋgay vu, ndahaŋ ti ni nəzləb tay timey. ²⁰ Ka ya ti təbu takad zal sedi gayak Etiyeŋ ni ti nu day nəbu ka məlaŋ gani, nəwaya dal-dal, nəjəgakia məgudi ga ndam ya takad naŋ na daya.” ²¹ Naŋ nakəŋ àhu keti : “Nak sləka kòru, adaba nəsləroru kur drin e kidin ga jiba ndahaŋ ya ti nday ndam Zude do ni vu.” »

Pol naŋ àbu kè meleher ga gəɖakani ga ndam slewja

²² Tàra ticia ma ga Pol ya àdɛm ahkado : « Yezu àhu : “Sləka kòru, nəsləroru kur e kidin ga jiba ndahaŋ ya ti nday ndam *Zude do ni” » nahəma, mis ni tɛzlah, tɛdɛm : « Jijijəma maslaŋa hina, kaduma naŋ a ! Ahàr àdɛm kəɖrəŋumiviyu sifa ba ! » ²³ Nahkay nday nakəŋ tɛzlah, təhəlɛkaba məgudi gatay a taboru, akaba taboru had agavəla. ²⁴ Nday təbu tagray nahkay ti bay ga ndam slewja ga ndam *Rom ni àhi ana ndam slewja gayaŋ ni tɛziyu Pol ka dalaka ga ahay ni ti tɛzləb naŋ. Awayay tɛzləb naŋ nahkay ti adaba awayay mədɛmaya ma ge jiri a ti tɛsər mis ni tɛzlahki ti kamam. ²⁵ Ka ya ti təbu təwəl Pol ga

məzləb naŋ nahəma, Pol nakəŋ àhi ana bay ga ndam slewja ya naŋ àbu eslini ni ahkado : « Təvia divi ana kuli a ga məzləb zal Rom mənjad magrafəŋa seriya waw ? »²⁶ Naŋ nakəŋ àra ècia ma ga Pol na ti àrəkioru ka bay gayəŋ, àhi ahkado : « Kagray hi ti ahəmamam ? Naŋ hini zal Rom ci ni ! »²⁷ Nahkay bay ga ndam slewja nakəŋ àrəkia ka Pol a, àhi : « Hu nak ti zal Rom ededɛŋ aw ? » Pol àhi : « Iy nu zal Rom ! »²⁸ Bay ga ndam slewja ni àhi : « Nu nəbəhada siŋgu a dal-dal day ti niŋi zal Rom ! » Pol ti ni àhəŋgrifəŋ, àhi : « Ay nu ti kwa tiweya nu a, nu zal Rom. »²⁹ Ndam slewja ya təwəl Pol, tawayay təzləb naŋ ti mədəmaya ma ge jiri a ni tàra təsəra Pol naŋ zal Rom ti tàsləka, təmbərbu naŋ. Bay ga ndam slewja ni àra àsəra Pol zal Rom, àwəla naŋ àna jejirbi a ti, naŋ naŋani àna ahàr gayəŋ day aŋgwaz àwəra naŋ a.

Pol naŋ àbu kè meleher ga ndam magray seriya

³⁰ Bay ga ndam slewja ni awayay asər ere ye ti ndam *Zude tàcaliki Pol ni lala. Nahkay hajəŋ gani èpicehiaba jejirbi na ana Pol a, àzalakabu gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba ndam magray seriya ga ndam Zude ni đek. Tàra təcakalava nahəma, àra àna Pol e kidɛŋ gatay va.

23

¹ Eslini Pol nakəŋ àmənjaləŋ ana ndam magray seriya ni lala, àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa goro ni, a majalay ahàr goro bu ni ti kwa ka ya ti nənjàki məgri tɔwi ana Melefit ni àbivaya ana kana nu nəbu njəlata kè meleher gayəŋ. »² Ananiyas gəđakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni àra ècia ma ga Pol na ti àhi ana ndam ya ti kà gəvay ga Pol ni : « Sumikabiyu bəbarva ka pakama gayəŋ ni. »³ Eslini Pol àhəŋgrifəŋ, àhi ahkado : « Melefit aməsi bəbarva ti ana nak ! Nak ti akada ga gudu awayay ambəd, təgria zlam bəđ-bəđana ni. Nak kəđəm kəbu kagrafua seriya ti akada ge *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni. Ay nihi ti kəgray ere ye ti Melefit àđəm a wakita ge Məwiz ni bu ni do, adaba kəhi ana mis təsu bəbarva. »⁴ Mis ya təbu eslini ni təhi ana Pol ahkado : « Kindivi gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ya Melefit adaba naŋ a ni zla do waw ! »⁵ Pol àhəŋgrifəŋ ana tay, àhi ana tay ahkado : « Bəza ga mmawa goro ni, ŋgay naŋ gəđakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ti nəsər do. Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : “Kindivi gəđakani ga ndam jiba gayak ba.” * »

⁶ Pol àra àsəra mis macakalavani ni ndahaŋ ndam *Seduseyən, ndahaŋ ti ni ndam *Feriziyən nahəma, àzlah kè meleher ga ndam magray seriya ni, àđəm ahkado : « Bəza ga mmawa goro ni, nu zal Feriziyən, baba day zal Feriziyən. Təzəbiyu nu kè meleher gekuli, tagrafua seriya ti adaba nəfəki ahàr ke Melefit, nəsəra mis atəŋgaba e kisim ba. »⁷ Pol àra àđəma ma na nahkay ti ndam Feriziyən təgray gejewi akaba ndam Seduseyən, mək mis macakalavani ni ticirvu. ⁸ Ticirvu nahkay ti adaba ndam Seduseyən təđəm mis àməta ti àŋgaba e kisim ba do, təđəm məslər àbi, məsuf day àbi ; ndam Feriziyən ti ni təđəm mis təŋgaba e kisim ba, məslər akaba məsuf day təbu. ⁹ Zlahay ge mis ni àra àsagakiva ti ndam *məsər Wakita ge Melefit ya tàkibu ka ndam Feriziyən ni təzuma bəruv a dal-dal, tàpaslakiaba eri ke mis ndahaŋ na, təđəm : « Magudar ga maslaja hini ti àbi ; bi məsuf ahkay do ni məslər àhi ma ti məsəruma waw ? »¹⁰ Nday nakəŋ təbu tagray gejewi kay kay nahkay ti bay ga ndam slewja ni àgra aŋgwaz a, àđəm bi atakwacakaba Pol a. Nahkay àhi ana ndam slewja gayəŋ ni tōru təzababiya Pol e kidɛŋ ge mis ni ba, təzoru naŋ ka dalaka ga ahay ni.

¹¹ Ga məlavad gani Bay geli àŋgazlivu ana Pol nakəŋ, àhi ahkado : « Kəgray aŋgwaz ba, kəgra sedi goro ahalay a Zeruzalem a, nahkay nawayay kōru kəgray akada nani a Rom daya. »

Ndam Zude təzlapaki ka Pol ga məgri zlam magədavani

* 23:5 Mahərana 22.27.

¹² Ge miledu gani ti ndam *Zude tɔzlapaki ka Pol ga mɔgri zlam magɔdavani. Tɔmbadɔy dɔk, tɔdɔm : « Tamal mɔkad Pol ndo ni ti mɔzum zlam do, misi arɔɔa do. »
¹³ Nday ya ti tɔdɔmki ma ka Pol ni ti tɔtama kru kru fadana. ¹⁴ Nahkay tɔru afa ga gɔdɔkani ga ndam *mɔngalabakabu mis akaba Melefit nday tɔbu akaba gɔdɔkani ndahaɔ, tɔhi ana tay ahkado : « Leli mɔmbadɔ dɔk, mɔdɔm ahkado : Tamal mɔkad Pol ndo ni ti mɔzum zlam do, misi arɔɔa do. ¹⁵ Nihi nahɔma lekulum akaba ndam magray seriya ni ti ma gekuli mɔnja bɔlaɔ, dɔgum kɔhumi ana bay ga ndam slewja ni mɔzibiya Pol ana kuli a. Kɔhumi ahkado mawayay mihindifiɔa zlam gayaɔ ya ɔgray na lala. Leli ti ni amakad naɔ e divi bu, etinjikia ɔna naɔ ke kuli a do. »

¹⁶ Ka ya ti nday tɔbu tɔzlapay nahkay ni ti wurum ga Pol ɛcia zlapay gatay na. Nahkay ɔcuhworu ka mɔlaɔ ga ahay ga ndam slewja ni. ɔru ɛnjua ti ɔcɔliyu a dalaka ga ahay ni vu mɔk ɔhɔngri ma gatay ni ana Pol. ¹⁷ Nahkay Pol nakɔɔ ɔzalabiyu gɔdɔkani ga ndam slewja nahaɔ bɔlaɔ, ɔhi ahkado : « Zoru dagwa hini afa ga bay gekuli ni, adaba ma gayaɔ ɔbu akoru ahi. »

¹⁸ Eslini gɔdɔkani ga ndam slewja nahaɔ ni ɔzoru naɔ afa ga bay gatay nakɔɔ. ɔru ɛnjua ɔna naɔ a ti ɔhi ahkado : « Pol zal daɔgay ni ɔzalay nu, ɔhu nɔzukbiya dagwa hina, ma gayaɔ ɔbu awayay ahuk. » ¹⁹ Nahkay bay ga ndam slewja ni ɔgɔs ahar gani, tɔru cak mɔk ɛhindifiɔa ma gana, ɔhi : « Kɔra ti ɔna ma ga mam ? » ²⁰ Naɔ nakɔɔ ɔhɔngrifɔɔ, ɔhi ahkado : « Ndam Zude tɔzlapakabɔ, tɔdɔm etihindi kur kɔzoru Pol kɛ meleher ga ndam magray seriya ni hajɔɔ, atɔhuk tawayay tihindifiɔa ma lala. ²¹ Ay ti atɔhuka ma gatay na nahkay ti kɔgɔskabu ba, adaba mis tɔtam kru kru fad tɔbu atabɔhadɔ eri e divi bu. Nday gani tɔmbadɔ dɔk, tɔdɔm : “Tamal mɔkad naɔ ndo ni ti mɔzum zlam do, misi arɔɔa do.” Nihi ti ma gatay bɔlaɔ, tajɔgay ma gayak ya akɔhi ana tay ni cilij. » ²² Wur dagwa ni ɔra ɔhia ma nahkay ti bay ga ndam slewja ni ɔhi : « Slɔka, ay ti ɔgay kɔhua ma hina ti kɔhi ana maslaɔa ba. »

Tɔzoru Pol a Sezare

²³ Kɔlɔɔ gani bay ga ndam slewja ni ɔzalay gɔdɔkani ga ndam slewja ndahaɔ cu, ɔhi ana tay : « Slamalumvu ga maroni a Sezare ga mɔlakarawa ɔna njemdi ambɔlmbu. Ka ya ti kɔdɔgum nahɔma, duma ndam slewja diɔ diɔ cu, ndam ya takoru ɔna pilis ni kru kru adɔskɔla, slewja ndahaɔ awasl ɔfɔɔ kɔ tay ni day diɔ diɔ cu ; ²⁴ ɔgɔtumiva pilis ndahaɔ ana Pol a, zumoru naɔ afa ga bay Felis ti arɔɔa ɛnjifiɔ ka ahɔr divi ba. » ²⁵ Nahkay bay ga ndam slewja ni ɔbikioru wakita ana bay Felis ni ; ɔhi nahkay hi :

²⁶ « Nu Kɔlot Liziyas nɔgruka sa, bay gɔdɔkani Felis. ²⁷ Maslaɔa hini ya nɔslɔrukaboru ni ti ndam *Zude tɔgɔs naɔ, tawayay takad naɔ. Nɔra nɔcia naɔ zal Rom ti mɔru akaba ndam slewja goro mɔhɔngafɔɔa naɔ kɔ tay a. ²⁸ Nawayay ti nɔsɔr ere ye ti tacalki naɔ ni ti, nɔzoru naɔ kɛ meleher ga gɔdɔkani ge seriya gatay. ²⁹ Ka ya ti tagrafɔɔa seriya ti nɔdi ahɔr ana zlam magudar gayaɔ ya ti takadki naɔ di ahkay do ni esli ga mɔfiyu naɔ a daɔgay vu ni ndo. Ay tacalki naɔ ti ɔki ke divi gatay ya tadɔbay ni. ³⁰ Yaw maslaɔa nahaɔ ɔrɔkua ɔhu ahkado : “Ndam Zude tɔzlapakabɔ ga mɔgri zlam magɔdavani ana Pol a.” Nɔra nɔcia ma nana ti nɔslɔrukaboru naɔ ti nahkay, mɔk nɔhi ana ndam ya tacalki naɔ ka zlam magudarani ni tɔbɔhadki mirdim afa gayak. »

³¹ Nahkay zla nahɔma, ndam slewja ni tɔgray ere ye ti bay gatay ɔhi ana tay ni : tɔzay Pol ga mɔlavad nani, tɔru ɔna naɔ a Antipatris. ³² Hajɔɔ gani ndam slewja ya tɔru ɔna asak ni tɔslɔkabiya, tɔnga ka mɔlaɔ gatay na, tɔmbɔrfɔɔbiyu Pol kɔ ndam ya tɔru ɔna pilis ni ti tɔzoru naɔ. ³³ Tɔru tɔnjua a Sezare a ti tɔvi wakita ni ana Felis bay gɔdɔkani nakɔɔ mɔk tɔdɔfiki Pol. ³⁴ Bay gɔdɔkani ni ɔra ɔza wakita na, ɛjeɔga ti ɔhi ana Pol ahkado : « Nak mis ga had weley ? » Pol ɔra ɔhia naɔ mis ga had Silisi ti ³⁵ naɔ nakɔɔ ɔhi ahkado : « Ndam ya ti tacalki kur ka zlam magudarani ni etinjia day kwa ti enihindifuka ma. » Nahkay ɔhi ana ndam slewja gayaɔ tɔfiyu Pol a ahay gɔdɔkani ga bay *Erot ni vu, tɔjɔgay naɔ.

24

Ndam Zude tabəhadki mirdim ka Pol afa ga bay Felis

¹ Vad zlam kələŋ gani ti Ananiyas gəɖakani ga ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ènjia a Sezare a. Tàra ti akaba gəɖakani ndahaŋ akaba Tertulus bay məsər seriya ya embikivu ke mis àna seriya ni. Eslini nday nakəŋ təɖəfi vu gatay ana bay gəɖakani Felis ga məbəkɪ mirdim ka Pol. ² Tàra təzalibiya Pol nakəŋ ana tay a ti Tertulus àɖəmki ma ga macalki naŋ ka zlam magudarani, àɖəm ahkado : « Gəɖakani Felis, leli məbu manjəhad àna sulumani ka had geli ti azuhva nak ; had geli àslamalavu ti adaba kəsəra zlam a palam. ³ Zlam nday nani ti gərgəri kay, kəgri ana leli ka had geli ni dek. Nahkay məgruk səsɪ dal-dal azuhva zlam ya mənɔgət afa gayak ni dek. ⁴ Ay ti nəwayay niŋi sarta gayak kay do ; nahkay àna sulum gayak kam-kam mahəŋgalay kur ciiki pakama geli ni ana leli gəzɪt ti ! ⁵ Naŋ hini ti məsəra naŋ mis magudarkaba had geli a, naŋ àbu ewisiŋkabu ndam *Zude ga mələŋ ni dek. Naŋ gəɖakani ga ndam Nazaret ya təɖəbay divi magədavani ni. ⁶ Àgudara zlam ndahaŋ a nahkay ti, awayay agudarkaba *ahay gəɖakani ge Melefit na daya. Məgəs naŋ ti azuhva nani. [Leli amal mawayay magrafəŋa seriya akada ge *Divi ge Melefit geli na. ⁷ Ay ti, Liziyas bay ga ndam slewja ni àra àhəŋgay naŋ a ahar geli bu ga njəɖa. ⁸ Mək Liziyas àhi ana ndam ya tacalki naŋ ka zlam magudarani ni tábəhadki mirdim afa gayak.] Tamal kihindifiŋa ma nəŋgu ni, akəsər zlam geli ya macalki naŋ ni ti jiri ededɪŋ. » ⁹ Tertulus àra àɖəma ma gayəŋ na ti ndam Zude ye eslini ni təɖəm Pol àgudara, ma ge Tertulus ya àɖəm ni jiri ededɪŋ.

Pol adəm ma ga vu gayəŋ kə meleher ge Felis

¹⁰ Kələŋ gani bay Felis nakəŋ àvi divi ana Pol ga mazlapani. Eslini Pol àhi ahkado : « Nəsəra àgray vi ehimeya nak kəbu kəgray seriya ka had hini. Nahkay nəmər ga məɖəmaya ma ga vu goro kə meleher gayak a. ¹¹ Moru goro a Zeruzalem ga mazləbay Melefit nahəma, tamal kihindi ma gani ti àtam vad kru mahar cə do. ¹² Day-day mis àdu ahər nu nəbu nagray gejewi ata maslaŋa a *ahay gəɖakani ge Melefit ni bu ndo ; nu niwisiŋkabu mis a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ga ndam *Zude gərgərani ni bu ahkay do ni a kəsə bu ndo. ¹³ Ere ye ti ndam nday hini tacalki nu, təɖəm nəgudara ni ti àbi, ere gani ya təɖəm nəgudara ni ti təɖəfukaya koksah. ¹⁴ Ay ti ere ye ti nəsəra, nəɖəm kə meleher gayak ni ti nihi : Nu nəbu nəɖəbay divi məwəni ya ndam nday nani təɖəm magədavani ni. Ay nu nəbu nəgri təwi ana Melefit ga ata bəŋ ga bəŋ geli ya təɖəbay ni, nəbu nəgəskabu *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkɪ ni akaba pakama ya ndam məhəŋgri *pakama ge Melefit ana mis tábəkɪ ni dek. ¹⁵ Nəbu nəfəkɪ ahər ke Melefit, nəsəra ndam jireni akaba ndam magudar zlam atəŋgaba e kisim ba. Nday day təbu təfəkɪ ahər, təsəra nahkay. ¹⁶ Azuhva nani ti nazay njəɖa goro, nəwayay ti nənjəhadə kəlavad àna sulumana kə meleher ge Melefit akaba kə meleher ge mis a.

¹⁷ « Yaw àgray vi ehimeya nàra a Zeruzalem a ndo, nihi ti nàra ga məjənaki ndam jiba goro àna siŋgu akaba ga məvi səɖaga ana Melefit a. ¹⁸ Ka ya ti təgəs nu ni ti tədu ahər a ahay gəɖakani ge Melefit ni bu, ka sarta gani nani ti nəgraba ere ye ti mis tagray ti tigi *njəlatani na àndava. Ka gani nani ti mis təfu kə gəvay kay bi, ndam magray tuwər nday təbi. ¹⁹ E kidiŋ ge mis ya təbu eslini ni bu ni ti ndam Zude ndahaŋ təsləkabiya ka had Azi a. Tamal təɖəm nəgudara zlam a ti akal tara kə meleher gayak a ga macalki nu a kwa. ²⁰ Do ni ti, tamal magudar goro àbu ti nday hini təɖəmaya ere ye ti təcalki nu ka ya ti təzoru nu kə meleher ga ndam magari seriya a Zeruzalem na. ²¹ Tamal zlam àbu ya tislɪki macalki nu ni ti, pakama hini ya nəɖəm kay kay ni : “Təzəbiyu nu kani kə meleher gekuli, tagrafua seriya ti adaba nəfəkɪ ahər ke Melefit a, nəsəra mis atəŋgaba e kisim ba !” »

²² Felis bay ni àsəra manjəhad ga ndam məfəkɪ ahər ka Bay geli a, nahkay àhəŋgaroru seriya ni kama. Àhi ana ndam ya tacalki Pol ka zlam magudarani ni ahkado : « Liziyas bay ga ndam slewja ni eminjia day kwa ti anəgri seriya ana kuli. » ²³ Mək àhi ana gəɖakani ga

ndam slewja ni tãjɔgay Pol lala, ay tãgri daliya akadã ya tãgri ana ndam dangay ndahaŋ ni ba, tãvi divi ana ndam gayaŋ tãmãnjaya naŋ a.

Pol naŋ àbu a dangay bu

²⁴ Pol àra àgra vad a bal eslina ti ata Felis nday ata wal gani Dursil wur Zude tãzalabiyu naŋ, tawayay tici ma àki ka mãfãki ahãr ka Yezu *Krist. ²⁵ Pol nakãŋ àra ãnjia ti ànjãki ka pakama, àdãmki ma ka manjãhad sulumani àna magray jiri, àki ka mãbi slimi ana ahãr akaba àki ke seriya ya Melefit amagrafãŋa kã mis a ni. Felis àra ãcia ma gayaŋ ya àdãm na ti àgra aŋgwaz a, mãk àhi : « Nihi nahãma slãka ; ka ya ti anãŋgãta ahar a ni ti anãzalay kur keti kwa. » ²⁶ Ku tamal àdãm nahkay nãŋgu ni, Felis àhi ana ahãr bi Pol amãvi siŋgu ; nahkay ti azalay Pol ga marana afa gayaŋ a kãlavãd. ²⁷ Pol àra àzuma vi a cã a dangay ba nahãma, Porkiyus Festus àŋguviyu a bay ge Felis vu. Ka ya ti Felis àslãkaba a bay gayaŋ ni ba ni ti àmbãrvũ Pol a dangay bu, adãba awayay amãri mãbãruv ana ndam *Zude.

25

Pol awayay ti bay gãdãkani ga ndam Rom mãgrafãŋa seriya

¹ Festus àra àzumva vad a mahkãr a bay gayaŋ ni ba nahãma, ãcik a Sezare, òru a Zeruzalem. ² Òru ãnjãa eslina ti gãdãkani ga ndam *mãŋgalabakabu mis akaba Melefit ni akaba gãdãkani ga ndam *Zude ni tãrãkia ka bay na, tãbãhadki mirdim ka Pol keti. Tãhãngalay naŋ, tãdãm : ³ « Tamal kãgãskabã ma geli na ti hãŋgaroru Pol a Zeruzalem. » Tãdãm nahkay ti adãba tawayay takoru tabãhadã eri ana Pol e divi bu ga makãd naŋ. ⁴ Ay ti Festus nakãŋ àhãŋgrifãŋ ana tay, àhi ana tay ahkãdo : « Pol naŋ àbiyu a dangay bu a Sezare, nu day nawayay naslãka naŋgoru eslini. » ⁵ Àhi ana tay keti : « Tamal maslaŋa gani nani àgudaria zlam ana kũli a ti, dumaba gãdãkani gekũli a ti makoru akaba tay a Sezare. Etinjãa eslina ti atabãhadki mirdim. »

⁶ Festus àpãsiyu a Zeruzalem vad azlalahkãr ahkay do ni vad kru day kwa ti àŋga a Sezare a. Àra ãnjia ti hajãŋ gani àhãraya ànjãhad ka mãlaŋ magray seriya mãk àdãm tãzãbiya Pol a. ⁷ Pol nakãŋ àra ãnjia ti ndam Zude ya tãslãkabiya a Zeruzalem a ni tãvelinji ahãr mãk tãcalki naŋ ka zlam gãrgãri kay ya ti tãbãlay do simiteni ni. Ay zlam gani ãek ya ti tãcalki naŋ ni ti tãsliki madãfana koksah. ⁸ Nahkay Pol àhãŋgrifãŋ ana tay, àdãm ahkãdo : « Ere ye ti nãgudar ni ti àbi, ku àki ke Divi ga ndam Zude ya Mũwiz àbãki ni, ku àki ka *ahay gãdãkani ge Melefit, ku àki ka *Sezar bay geli gãdãkani nãŋgu ni nãgudar ndo. »

⁹ Festus àra ãcia ma ga Pol na ti àhãŋgrifãŋ, àhi ahkãdo : « Mazoru kur a Zeruzalem, nakoru nagrafuka seriya eslina ti kãgãskabu aw ? » Àdãm nahkay ti adãba awayay amãri mãbãruv ana ndam Zude. ¹⁰ Eslini Pol nakãŋ àhãŋgrifãŋ, àhi : « Ahalay ti kala-kala nu kã meleher ga Sezar bay geli gãdãkani ni. Tagrafua seriya ti si ahalay kwa. Nak day kãsãra lala, nãgudari zlam ana ndam Zude ndo timey. ¹¹ Tamal nãgudara zlam a àgãski takãdki nu di ti, nãgãskabu tãkadã nu a. Ay tamal ma gatay ya tãcalki nu ni ma ga malfadã ti maslaŋa àbi ãsliki mãvi nu ana tay bi. Nakoru àna ma gani kama afa ga Sezar bay geli gãdãkani ni. » ¹² Festus nakãŋ àra ãcia ma ga Pol na ti tãzlapaki akaba ndam ya tãvi sawari ni, mãk àhi ana Pol ahkãdo : « Kãdãm kakoru àna ma gani kã meleher ga Sezar ti, tãzoru kur afa gayaŋ gani. »

Pol adãm ma kã meleher ga Agripa

¹³ Àra àgra vad a bal ti bay Agripa nday ata wur ga mãŋani walani Berenis tãra a Sezare a ga mãgri sa ana Festus a. ¹⁴ Tãra tãpãsa eslina vad bal nahãma, Festus àŋgãhadã ma àki ka Pol ana bay Agripa. Àhi ahkãdo : « Zal nahaŋ naŋ àbu ahalay, Felis àmbãrva naŋ a dangay ba. ¹⁵ Ka ya ti nòru a Zeruzalem ni ti gãdãkani ga ndam *mãŋgalabakabu mis akaba Melefit akaba gãdãkani ga ndam *Zude ndahaŋ ni tãbãhadki mirdim, tãdãm seriya mãzãgãdã naŋ a. ¹⁶ Nãhi ana tay ahkãdo : “Leli ndam *Rom ti mãgray nahkay do. Wudãka magrafãŋa seriya kã mis a ti mazaya naŋ kã meleher ga ndam ya tãcalki naŋ ka zlam magudarani na ti maslaŋa nani mãdãmaya ma ga vu gayaŋ day kwa.” ¹⁷ Tãra ticia ma

goro na ti màra akaba tay ahalay a Sezare a. Nijijij sarta ndo, hajəŋ gani nòru ka mələŋ magray seriya ni, nɛdɛm tɛzɛbiya zal nana huya. ¹⁸ Ndam ya tɛbɛhadki mirdim ni tɛra, ay ti tɛalki naŋ ka zlam magudarani ya nɛjalaki ahàr ni ndo. ¹⁹ Tɛlɛgavu àkivu ti, àki ke divi gatay ya tɛdɛbay Melefit gatay àna naŋ ni ciliŋ. A huɔ ga pakama gatay ya tɛlɛgavu àkivu ni bu ni ti ahar gɛɔakani àki ka zal nahaŋ slimi gani Yezu. Naŋ gani nani ti àmɛta, ay ti Pol maslaŋa ya tɛalki naŋ ka zlam magudarani ni àdɛm naŋ àbu kekileŋa àna sifa. ²⁰ Nu ti nɛsɛr ahɛmamam nagray seriya ga pakama gani hini do. Nahkay nɛhi ana Pol : “Kawayay ti nɛzoru kur a Zeruzalem, nagrafuka seriya eslina àki ka pakama hina waw ?” ²¹ Ay ti Pol àdɛm “Seriya goro ti tɔru àna naŋ kama afa ga *Sezar bay geli gɛɔakani ni.” Nahkay nɛdɛm mɛnjɛhad a ahay bu tɛjɛgay naŋ, anɛŋgɛta ahar day kwa ti anɛslɛroru naŋ afa bay geli gɛɔakani ni. » ²² Agripa àra ècia ma ge Festus ya àhi na ti àdɛm : « Nu day nawayay nici ma ga maslaŋa nani, nawayay ti naŋ naŋani azlapu àna ma gayaŋ. » Festus àhɛŋgrifɛŋ, àhi : « Hajəŋ hajəŋa kara kici ma gayaŋ ya amazlapay ni. »

²³ Hajəŋ gani mis gɛɔakani kay tɛzoru ata Agripa nday ata Berenis afa ge Festus a ahay gɛɔakani ya mis taŋgasvaviyu ni vu. Bɛbay ga ndam slewja akaba gɛɔakani ga kɛsa ni dɛk tɛbu eslina àndava. Ata Agripa nday ata Berenis tɔru tɛnjɛa ti Festus àdɛm tɛzɛbiya Pol a. ²⁴ Tɛra tɛnjɛa àna Pol a ti Festus nakəŋ àdɛm ahkado : « Bay Agripa akaba lekɛlum ya kɛbum ahalay akaba leli ni dɛk, nɛhi ana kɛli nahɛma, maslaŋa hini ya lekɛlum kɛmɛnjumləŋ ni ti ndam Zude dɛk tɛra afa goro a, tɛbɛhadkia mirdim a. Kwa ka ya ti nu a Zeruzalem ni ti tɛbɛhadkia mirdim a, tɛzlahki, tɛdɛm tɛkɛda naŋ a, ahalay day tɛgray nahkay. ²⁵ Ka nu ti, nɛpi zlam magudar gayaŋ ya takadki naŋ di ni ndo. Ku tamal nahkay nɛŋgu ni, naŋ naŋani àdɛm àna ma gayaŋ tɛzoru ma gani afa ga bay geli gɛɔakani ni. Nahkay nɛgɛskabá ma gayaŋ na, nɛdɛm tɛzikaboru ana naŋ. ²⁶ Ay ti ere ye ti nɛbikioru ana bay àki ka naŋ ni nɛsɛr faŋ do. Nɛzalabiyu naŋ kɛ meleher gekɛli, ahar gɛɔakani kɛ meleher gayak bay Agripa ti nahkay. Emihindifiŋa ma day kwa ti anɛsɛr ere ye ti anɛbikioru ni. ²⁷ Nɛslɛroru zal daŋgay a Rom afa ga bay ti nɛbiki ere gani ya tɛalki naŋ do ni ti, nɛtamahay àgravu do. »

26

¹ Eslini Agripa àhi ana Pol ahkado : « Nɛvuka divi a, kisliki mazlapaya ma ga vu gayak a. » Nahkay Pol àdaɔay ahar ti mis tɛci ma gayaŋ, mɛk ànjɛki ka mazlapaya ma ga vu gayaŋ a. Àdɛm ahkado : ² « Bay Agripa, kani nɛzlapay ma ga vu goro àki ka zlam ya ndam *Zude tɛalki nu ni. Nɛzlapay nahkay ti nɛmɛrvu dal-dal adaba nu nɛbu kɛ meleher gayak. ³ Nɛmɛrvu ahar gɛɔakani ti adaba kɛsɛra mɛnjɛhad ga ndam Zude akaba pakama ya tagrakivu gejewi na lala. Nahkay kam-kam biaba slimi ana ma goro ya nɛdɛm na.

⁴ « Ndam Zude dɛk tɛsɛra mɛnjɛhad goro a. Kwa ka ya ti nu wur dagwa nɛŋgu ni tɛsɛra ahɛmamam nɛnjɛhad e kidiŋ ga ndam jiba goro bu a Zeruzalem na. ⁵ Kwa ahaslani tɛsɛra nu a, tamal tawayay magrakua sedi a ti tislɛki mɛdɛmani ahɛmamam nɛnjɛhad akada zal Feriziyen, nday ya ti tɛdɛbay *Divi ge Melefit lala, tɛtam mis ndahaŋ ni dɛk ni. ⁶ Nihi ti ndam Zude ni tagrafua seriya ti adaba nɛgɛskabá pakama ge Melefit ya àhibiyu ana ata bɛŋ geli, àdɛm amɛgri zlam sulumani ana tay na. ⁷ Ndam ge dini kru mahar cɛeni ga jiba geli ni tɛgri tɔwi ana Melefit mɛlafat akaba mɛlavad àna njɛda gatay dɛk, adaba tawayay tipi zlam gani nani ya Melefit àdɛm agray ni. Bay Agripa, nu day nawayay nɛpi zlam gani nani, ay ndam Zude tɛalki nu ti ka pakama gani hini ! ⁸ Lekɛlum ndam Zude ti kɛdɛmum mis àmɛta ti Melefit àhɛŋgaraba naŋ e kisim ba koksah ti kamam ? ⁹ Nu day ahaslani nɛdɛm si ahàr àdɛm nɛcafəŋa mis kà mɛfəki ahàr ka Yezu zal Nazaret na àna njɛda goro a dɛk kwa. ¹⁰ Nàgray a Zeruzalem ti nahkay. Gɛɔakani ga ndam *mɛŋgalabakabu mis akaba Melefit tɛvua divi a ga mɛbiyu ndam ya tɛfəki ahàr ka Yezu ni a daŋgay va, nahkay nɛbiya tay a kay a daŋgay ni va. Ka ya ti ndam magray seriya tɛdɛm tɛbazl tay ni ti nu day nɛgɛskabá tɛbazla tay a. ¹¹ Sak ehimeya nɛsawadɔru a kɛsa vu, nɛhuriya a ahay ga *mahəŋgalavù Melefit ga ndam Zude ni va dɛk, nɛdɛm si tɛtraɔ ndam ya tɛfəki ahàr ka

Yezu ni, nɛfɛki njɛda ka tay, nawayay ti tɛmbrɛn mɛfɛki ahɛr ka Yezu. Nɛzumkia bɛruv ka tay a dal-dal, nɛwaya mɛgri daliya ana nday ya ti a kɛsa ndahaɛ bu na daya. »

Pol azlapaki ka mɛnjɛki ka mɛfɛki ahɛr gayaɛ ke Melefit

(Tɔwi 9.1-19 ; 22.6-10)

¹² « Nahkay ndam maɛgalabakabu mis akaba Melefit ni tɛvu divi gani, tɛslɛroru nu a Damas ga magray tɔwi gani nani ɛna slimi gatay. ¹³ Bay Agripa, fat wis wis ka ya ti nu nɛbu ka ahɛr divi ga moroni nahɛma, nɛpi masladani ɛtam masladay ga fat ni ɛhɛrkuaya kwa a huɔ melefit ba, ɛsladay leli akaba ndam ya ti masawadoru akaba tay ni. ¹⁴ Eslini leli dɛk mɛdɛdɛ ma ma ndec ndec. Nɛci dɛngɔ ga maslaɛa azalay nu, ɛhu ɛna ma *Hebri : “Sol, Sol, kɛgru daliya ti kamam ? Nak ti kici slimi do ; akɛzɛkibiyu daliya ka ahɛr gayak akada ga slasla ya tatɛhadɛ vɛdaɛ ɛna tay, ticika tɛcuhway masawadani do, tɛsi aday ana tay ni.” ¹⁵ Nu nakɛn nɛhi ahkado : “Nak way, Bay goro ?” Bay geli ɛhɛngrufɛn, ɛhu : “Nu Yezu, nu bay ya ti kɛgru daliya ni. ¹⁶ Nihi ti cikaba, cik jik. Nɛngazlukvu ti nawayay kigi bay mɛgru tɔwi. Nawayay ti kigi zal sedi goro, kɛhi ere ye ti kipi kani ni akaba pakama ndahaɛ ya anɛdɛfukki ni ana mis. ¹⁷ Anahɛngafɛna kur kɛ ndam Zɛde a, anɛslɛroru kur afa ga ndam ya ti nday ndam Zɛde do ni, anahɛngafɛna kur kɛ tay a daya. ¹⁸ Nɛslɛroru kur afa gatay ga mɛziaba azay slimi ana tay a, ti tɛmbrɛn zlam magɛdavani, tɛgray zlam sulumani, ti *Seteni ɛgur tay va ba, Melefit mɛgur tay sawaɛ. Tamal tɛfɛkua ahɛr a ti anɛmbɛrfɛna zlam magudarani gatay ni kɛ tay a, anagraɛ ti tigi ndam ge Melefit akada ndam goro ndahaɛ ni.”

¹⁹ « Bay Agripa, nɛgɛskabɛ pakama ga Bay ya ti ɛngazluvu a huɔ melefit bu ɛhu na, nɛmbrɛn ndo. ²⁰ Nahkay nɛhi ma ge Melefit enjenjeni ana ndam Damas. Kɛlɛn gani nɛhi ma gani ana ndam Zeruzalem, ana ndam ga hadɛ *Zɛde dɛk akaba ana ndam ya nday ndam Zɛde do ni. Nɛhi ana tay tɛmbatkaba majalay ahɛr gatay a, tɛfɛki ahɛr ke Melefit akaba tɛgray tɔwi sulumani ti mis tɛsɛr tɛmbatkaba majalay ahɛr gatay a ɛdɛdɛn ɛdɛdɛna. ²¹ Ndam Zɛde tɛgɛs nu a dalaka ga *ahay gɛdakani ge Melefit ni bu, tawayay takadɛ nu ti azuhva ma hini ya nɛngɛhaduk ni. ²² Ay ti Melefit ɛhɛngabiya nu ɛna njɛda gayaɛ duk ɛbivu ana vadɛ ya kana. Nu nɛbu ɛna sifa kekileɛa ti nagraɛ sedi ga Yezu kɛ meleher ge mis dɛk, ku kɛ meleher ga nday ya ti gɛdɛkani do ni, ku kɛ meleher ga gɛdɛkani daya. Ere ye ti nɛhi ana mis ni ti pakama ge Mɛwiz akaba ga ndam ndahaɛ ya tɛhɛngaray pakama ge Melefit tɛdɛm amagravu ni ciliɛ, do ni ti nɛdɛm pakama ga araɛa nahaɛ do. ²³ Pakama gani nani ti nihi : Ahɛr ɛdɛm *Krist *Bay gɛdakani ya amara ni amacaka daliya kwa, amɛmɛt mɛk amaɛgaba e kisim ba enji ge mis a dɛk, amɛhi ana ndam geli, amɛhi ana ndam jiba ndahaɛ Melefit ahɛngay mis. Pakama ge Krist nani ti akada zlam ya asladay ni. »

²⁴ Pol naɛ ɛbu adɛm ma ga vu gayaɛ nahkay ti Festus nakɛn ɛzlacaki bɛra, ɛhi ahkado : « Pol, nak ti seteni ara agray kur aw ! Kɛcaha zlam a ɛsabay. Zlam gani nani ya kɛcahay ni ɛvuka seteni na ! » ²⁵ Pol nakɛn ɛhɛngrifɛn, ɛhi ahkado : « Aha, bay goro Festus, araɛa ɛbi ɛgray nu bi. Pakama goro ya nɛdɛm ni ti pakama ge jiri, pakama ga bay mɛsɛr zlam daya. ²⁶ Bay Agripa ɛsɛra zlam nday nana. Nahkay nislɛki mɛdɛm ma gani vay-vay kɛ meleher gayaɛ, ɛngwaz ɛwɛrki nu do. Nɛsɛra lala, Bay Agripa ɛsɛra ere ye ti ɛgravu na dɛk, adaba zlam nday nani tɛgravu ti akal-akal do. ²⁷ Bay Agripa, kɛgɛskabɛ ma ga ndam mahɛngaray *pakama ge Melefit na waw ? Ku kɛhɛngrufɛn do nɛngɔ ni, nɛsɛra kɛgɛskabɛ ! » ²⁸ Agripa ɛhi ana Pol ahkado : « Kambatukaba majalay ahɛr a ti nigi bay mɛfɛki ahɛr ka Yezu ke weceweceni ti kisliki tata aw ? » ²⁹ Pol nakɛn ɛhɛngrifɛn, ɛhi : « Ku tamal apɛs ku tamal ke weceweceni nɛngɔ ni, nahɛngalay Melefit, nawayay ti kigi akada goro ni. Nawayay kigi akada goro ni ti nak ciliɛ do : nawayay ti lekɛlum ya kɛbumi slimi ana pakama goro kani ni dɛk kigum akada goro ni. Nawayay ti tɛwɛl kɛli ɛna jejirbi akada goro ni ba ciliɛ. »

³⁰ Kɛlɛn ga pakama ga Pol ni ti bay Agripa, bay Festus, Berenis akaba mis ndahaɛ ya tɛbu akaba tay ni dɛk ticikaba ga maslɛkana. ³¹ Ka ya ti nday tɛbu taslɛka ni ti tɛzlapay e kidɛn gatay bu, tɛdɛm : « Maslaɛa hini ti ɛgudar zlam ya takadki naɛ ahkay do ni tɛwɛlki

naŋ di ni ndo. » ³² Bay Agripa àhi ana bay Festus : « Tamal maslaŋa hini àdɛm azoru ma gani kama afa ga bay geli gɛɔakani ni ndo ni ti akal kafaya naŋ a. »

27

Taslɛka àna Pol a Sezare a, tawayay takoru àna naŋ a Rom

¹ Kɛlɛŋ ga zlam ya àgravu a Sezare ni ti tɛɔɔm tɔru àna Pol akaba ndam daŋgay ndahaŋ gwar ka haɔ Itali a *slalah ga yam bu. Nahkay tɛbi tay a ahar vu ana gɛɔakani ga ndam slewja nahaŋ, slimi gani Zulyus, tɛzalay ndam slewja gayaŋ « Ge Egust.* » ² Nahkay mɛcɛlviyu a slalah ga yam vu, mɛslɛka. Slalah ga yam nani ti àslɛkabiya e Edremi a, awayay aŋgoru gwar ka haɔ Azi. A slalah ga yam nani bu ni ti zal nahaŋ àkibu ke leli. Maslaŋa gani nani ti slimi gani Aristark, naŋ zal Mesedaweŋ, kɛsa gayaŋ Tesalonik. ³ Hajɛŋ gani ti mìnjɛa a Sidoŋ a. Mòru mìnjɛa eslina ti Zulyus àvi divi ana Pol ga moru mɛmɛnɛjiyu zləbɛba gayaŋ ti tɛjɛnaki naŋ. Zulyus àvi divi gani nahkay ti adaba awayay naŋ dal-dal. ⁴ Pol àra àslɛkabiya ti mɛslɛka a Sidoŋ a, mòru slap-slap kà gɛvay ga haɔ, mɛcoru Sipir ka ahar ga gɛjar. Mòru gwar eslina ti adaba tamal makoru ndɛlaɛba ti amɛɔ ahɛŋgaroru leli kɛlɛŋ kɛlɛŋ. ⁵ Mòru slap-slap, mɛcoru Silisi akaba Pemfili ka ahar ga ɔaf, mìnjɛa a Mira ka haɔ Lisi a. ⁶ Eslini ti gɛɔakani ga ndam slewja ni àdia ahà ana slalah ga yam nahaŋ, àslɛkabiya e Eleksendri a, awayay akoru gwar ka haɔ Itali. Àra àdia ahar a ti àhi ana leli « Cɛlumviyu » mɛk leli nakɛŋ mɛcɛlviyu.

⁷ Màra mɛslɛka eslina ti mɛgray vaɔ ehimeya ka ahà divi, mòru weceweci koksah adaba amɛɔ ni. Mìnɛjiyu kà gɛvay ga Kinit zlah-zlah. Eslini amɛɔ ni àcafaŋa leli ga moroni kama ti mawayay makoru slap-slap kà gɛvay ge Kret, nahkay mòru gwar ka hɛma Salmoni ya ka haɔ nani ni. ⁸ Mòru mìnjɛa eslina pɛlɔk pɛlɔk nahɛma, mòru slap-slap kà gɛvay ge Kret, nahkay mìnɛjiyu zlah-zlah ka mɛlaŋ ya tɛzalay Dɛŋ-dɛŋ Sulumani ni. Mɛlaŋ nani ti kà gɛvay ga kɛsa Lazi.

⁹ Ka ahà divi ni ti mìnɛbiya sarta dal-dal. Vaɔ ga mɛgɛs ndɛra àslɛkaba ti, sarta ga moroni ka ahà ga yam àndava. Nahkay ti tamal mɛɔɔm makoru kama ti araŋa esliki magrakivani ke leli tata. Nahkay Pol àhivù ana ndam ya tagaray slalah ga yam ni, àhi ana tay ahkado : ¹⁰ « Ndam goro ni, nɛsɛra tamal mɛɔɔm makoru àna slalah ga yam geli ni kama ti araŋa akoru agrakivu ke leli. Emizikiba ka slalah ga yam geli na akaba zlam ya a huɔ gani bu na, leli leleni day bi emisiki mahɛŋgay ahà geli ɔɛk do. » ¹¹ Ay bay ga slalah ga yam ni akaba maslaŋa ya agaray ni tɛɔɔm makoru kwa ; nahkay gɛɔakani ga ndam slewja ni àgɛskabá ma gatay na, èciiki ma ga Pol ni ndo. ¹² Ka mɛlaŋ ya leli mɛvu ni ti sarta ga amɛɔ ya akɛzlay ni ticik àna slalah ga yam lala do. Nahkay ndam ya tɛvu a slalah ga yam ni bu ni ahar gɛɔakani tɛɔɔm maslɛka kwa. Tamal agravu tata ti tawayay tinɛjiyu e Fenis. Fenis day ka haɔ Kret ; eslini ti ɔɛlɛv gwar agavɛla ka ahar ga gɛjar akaba gwar agavɛla ka ahar ga ɔaf, nahkay ka sarta ga amɛɔ ya akɛzlay ni ti tawayay tanɛhad eslina.

Amɛɔ gɛɔakani akɛzlay ka ahà ga ɔɛlɛv

¹³ Tàra tìpia amɛɔ àbu ara fer-fer gwar kɛlɛŋ gatay a nahɛma, tɛhi ana ahà ere ya tawayay ni tagray tata. Nahkay nday nakɛŋ tàgɛjahaya ara ya ticik *slalah ga yam àna naŋ na a yam ba mɛk mòru slap-slap kà gɛvay ga haɔ Kret ni. ¹⁴ Ay cepepa ti amɛɔ nahaŋ àkɛzlabiyu datu-datu gwar ka hɛma ga haɔ Kret, ahɛŋgaroru leli e kidiŋ ga ɔɛlɛv ni vu. Amɛɔ gani nani ti tɛzalay àna ma ga ndam *Gres Ewrekiloŋ. ¹⁵ Amɛɔ ni naŋ àbu ahɛŋgaroru leli nahkay ti ndam ya tagaray slalah ga yam ni tìsliki moroni àna naŋ kama ndo, tɛmbrɛŋa magarana. Eslini amɛɔ ni àhɛloru leli e kidiŋ ga ɔɛlɛv ni vu zlam gayaŋ. ¹⁶ Haɔ gɛziteni nahaŋ àvu e kidiŋ ga ɔɛlɛv ni bu, tɛzalay Koda. Leli nakɛŋ mòru slap-slap kà gɛvay ga haɔ ni, nahkay amɛɔ ni àgri daliya ana leli akada ka ya ti leli e kidiŋ ga ɔɛlɛv ni bu ndo. Slalah ga yam geli gɛziteni àbu mɛwɛlfɛŋani kà gɛɔakani ni ; leli nakɛŋ mɛgɛjahbiyu kà gɛvay ga gɛɔakani ni zlah-zlah. ¹⁷ Màra mɛgɛjahbiya ti ndam ya tagaray

* 27:1 Egust ti slimi ga bay gɛɔakani ga ndam Rom.

slalah ga yam ni tɔfaya a huɔ ga slalah ga yam geli gɔɔakani ni va. Mɔk tɔwɔlkabu slalah ga yam gɔɔakani ni àna ezewed ti yam àhuriyu va ba. Wiyaŋ àvu dal-dal a huɔ ga dɔluv ni bu maŋgakabani gwar ka haɔ Libi : aŋgwaz àwɔra tay a, tɔɔɔm bi amɔɔ ni amazuru slalah ga yam geli ni gwar eslini, nahkay tɔwɔlfɔŋ zlam gwar kɔlɔŋ ga slalah ga yam ni ti mɔcafɔŋa naŋ ga moroni ke wecewecena. Eslini tɔmbrɔŋ magaray slalah ga yam ni ti amɔɔ ni azoru zlam gayaŋ. ¹⁸ Amɔɔ ni naŋ àbu adafay leli dal-dal ti hajɔŋ gani tɔŋjɔki ka mɔhɔlaba zlam ya tɔhɔlvabiyu a slalah ga yam ni vu na, tɔbiyu a dɔluv ni vu cizliv cizliv. ¹⁹ Hajɔŋ nahaŋ gani tɔbiyu zlam ya tagray tɔwi àna tay a slalah ga yam ni bu ni cizliv cizliv a dɔluv ni vu àna ahar gatay gatayani. ²⁰ Vad ehimeya amɔɔ ni àmbrɔŋ makɔzlani do, nahkay miŋliki mipi fat akaba boŋgur koksah. Kɔlɔŋ gani leli nakɔŋ mɔɔɔm amatam do, leli ðek emijiji.

²¹ Àgray vad ehimeya leli mɔzum zlam ndo. Eslini Pol ècikaba jik kè meleher gatay a mɔk àhi ana tay ahkado : « Ndam goro ni, tamal kiɔumukia ma goro na ti amal mɔŋjɔhada e Kret a. Nahkay ti amal zlam geli ni tijiji ndo akaba mɔcakay daliya emiteni ndo. ²² Ay nihi ti kam-kam zum njɔɔa, adaba ku maslaŋa bɔlaŋ e kiɔŋ gekɔli bu tekeɔ emijiji do. Emijiji ti slalah ga yam ni cilij. ²³ Nɔɔɔm nahkay ti adaba Melefit goro ya nɔgri tɔwi ni àslɔrkubiya mɔslɔr gayaŋ ga mɔlavaf a, ²⁴ àhu ahkado : “Pol, kàgray aŋgwaz ba, adaba kinjiyu kè meleher ga *bay gɔɔakani ga ndam Rom ni kwa. Nak ti Melefit àgruka sulum gayaŋ a : azuhva nak ti mis ya a slalah ga yam ni bu ni ðek etijiji do.” ²⁵ Nahkay ti, ndam goro ni, zum njɔɔa. Nɔfɔkia ahàr ke Melefit a ; nɔsɔra amagraŋ ere ya àhu ni eɔɔɔŋ. ²⁶ Ay ti slalah ga yam geli ni amɔɔ amagɔjahoru ka haɔ nahaŋ e kiɔŋ ga dɔluv bu mɔk amazal mɔlaŋ ŋguf akaba leli. »

²⁷ Àgra vad a kru mahar faɔ amɔɔ ni naŋ àbu agɔjahoru leli ka ahàr ga dɔluv Edriyetik. Ga mɔlavaf ga vad ya kru mahar faɔani ni ti ndam ya tagaray slalah ga yam ni tɔɔɔm bi mɔɔi ahàr ana haɔ wuɔak. ²⁸ Ezewed nahaŋ àvu ara mɔwɔlkiani, tiɔligiyu a dɔluv ni vu ti tɔsɔr zileŋ gani. Tàra tɔgura ti tɔɔi ahàr ana zileŋ gani agray ahar slwa slwa kru mahar azlalahkɔr. Kama gani bal ti tiɔligiyu ezewed ni keti ; tɔɔi ahàr ahar slwa slwa kru mahar faɔ. ²⁹ Eslini nday nakɔŋ tàgra aŋgwaz a, tɔhi ana ahàr slalah ga yam ni amara mazlala akur a ti, amɔhuɔkaba. Nahkay tɔbiyu ara ya ti ticik slalah ga yam àna naŋ ni faɔ a dɔluv ni vu kɔlɔŋ geli. Eslini tawayay mɔlaŋ mɔslay weceweci. ³⁰ Ay ndam ya tagaray slalah ga yam ni tawayay tɔtam ahàr gatay. Nahkay tɔfiyu slalah ga yam gɔziteni ni ka dɔluv ni ; tagosay leli, tɔɔm tawayay tɔwɔlfɔŋ zlam ya ticik slalah ga yam àna naŋ ni kama ga slalah ga yam gɔɔakani ni. ³¹ Eslini Pol àhi ana gɔɔakani ga ndam slewja ni akaba ana ndam slewja ndahaŋ ni ahkado : « Tamal mis nday hini taslɔkakiba ke leli a ti ekijijum ðek, akatamum koksah. » ³² Ndam slewja ni tàra tiɔcia ma ga Pol na ti tɔkeley ezewed ya tɔwɔlfɔŋ slalah ga yam gɔziteni ni kà gɔɔakani àna naŋ ni. Nahkay amɔɔ àzay slalah ga yam gɔziteni ni ka ahàr gayaŋ maslaŋa àvu bi.

³³ Mɔlaŋ ara aslay wuɔak ti Pol àhi ana mis ni tɔzum zlam. Àhi ana tay ahkado : « Àgra vad a kru mahar faɔ kani kèbesumbiya, zlam day kɔzumum ndo. ³⁴ Nahɔŋgalay kɔli zumuma zlam a day ; nahkay akɔŋgɔtum njɔɔa ga mahɔŋgay ahàr gekɔli àna naŋ. Mɔhɔr ga ahàr gekɔli bɔlaŋ tekeɔ amadoru a ga haɔ do. » ³⁵ Pol nakɔŋ àra àɔɔma nahkay ti àzay *ɔipeŋ, àgri sɔsi ana Melefit kè meleher ge mis ni ðek, mɔk èsekaba, àŋjɔki ka mɔzumani. ³⁶ Mis ni tàra tiɔpia naŋ a naŋ àbu azum zlam nahkay ti bɔruv àŋgiva ana tay a ðek, nday day tɔzum zlam. ³⁷ Leli a slalah ga yam ni bu ðek ti leli ðiŋ ðiŋ cɔ àna kru kru adɔskɔla mahar muku. ³⁸ Leli ðek mɔra mɔzumuma zlam na mɔrɔha ti ndam magaray slalah ga yam ni tɔhɔlaba *alkama na a slalah ga yam ni ba, tɔbiyu a dɔluv ni vu, ti slalah ga yam ni àɔs va ba.

Slalah ga yam ni azlal wiyaŋ a dɔluv ni bu

³⁹ Mɔlaŋ àra àsla ti ndam magaray slalah ga yam ni tiɔi haɔ ya mahɔɔafɔŋɔru ni, ay leli kà dɔŋ-dɔŋ ga haɔ weley ti tɔsɔr do. Eslini tiɔi gododuk ga haɔ ya wiyaŋ àvu ni kà gɔvay ga dɔluv ni. Tamal tiŋliki tata ni, tawayay takoru àna *slalah ga yam ni eslini.

⁴⁰ Nahkay tɛpicheh ezewɛd ga ara ya ticik slalah ga yam àna naŋ ni dek, tɛmbɔrviyu tay a dɛluv ni bu ; tɛpichehaya zlam ya tagaray slalah ga yam àna tay na daya. Kɛlɛŋ gani tɛwɛlfɛŋ azana kà slalah ga yam ni gwar kama ti amɛd mɛgɛjahoru slalah ga yam ni kama kama. Nahkay tɛgaroru slalah ga yam ni suwwa gwar ka mɛlaŋ ga wiyaŋ ni. ⁴¹ Ay leli mɛbu makoru nahkay ti slalah ga yam geli ni òru àzlal wiyaŋ ya a huɔd ga dɛluv ni bu ni. Eslini ma ga slalah ga yam ni àrɔvoru a huɔd ga wiyaŋ ni vu, nahkay wiyaŋ ni àgɛskabu, àdaɔay koksah. Yam ya ti adadaɔ dal-dalani ni azlal meteliŋ ga slalah ga yam ni ŋguf ŋguf, àbu ehebka. ⁴² Nahkay ndam slewja ni tawayay tabazl ndam danɔay ni adaba tɛdɛm bi tɛsɛra yam a, atɛtamfɛŋa kà tay a, ⁴³ ay gɛɔakani gatay ni àcaɔfɛŋa tay a, adaba awayay ahɛŋgay Pol. Eslini àhi ana ndam ya ti tɛsɛra yam a ni tɛhuriyu a yam ni vu enji ga moroni ka dɛŋ-dɛŋ, tɛcɛlaba. ⁴⁴ Àhi ana mis ndahaŋ ya tɛsɛr yam do ni tɛgɛskabá tɛndal ahkay do ni biyem ndahaŋ ya tɛhuɔfɛŋa kà slalah ga yam a ni. Mis ni tàra tàgra akada gayay ya àhi ana tay na ti leli dek mɛcɛlaba a yam ni ba, araŋa àgri ana leli ndo.

28

Pol ka had Malta

¹ Leli nakɛŋ màra màtama ti tɛhi ana leli had hini ti slimi gani Malta. ² Ndam ga had nani tɛgɛskabu leli lala, tɛgri zlam sulumani ana leli. Avɛr naŋ àbu ekwesey, mɛlaŋ day èndisliŋa ti, tɛbefta aku a gir-gir, tɛhi ana leli mòru mɛnɔfɛŋ leli dek. ³ Pol àhɛla cɛcul a, adɛm abɛkiyu ka aku ni ti zlam a had àvu a huɔd gani bu ; aku ni àvɛɔibiya ti àji aslɛr ana Pol nakɛŋ ka ahar. Naŋ àfɛŋ kà ahar ni tandal-ndala, àdaɔfɛŋa do. ⁴ Ndam ga had ni tàra tɛpia zlam a had ni naŋ àfɛŋ kà ahar tandal-ndala nahɛma, tɛzlapaki e kidiŋ gatay bu, tɛdɛm ahkado : « Maslaŋa hini ti bay makad mis eɔfɛɔiŋ. Ku tamal àtamfɛŋa kà dɛluv a nɛŋgu ni, Melefit àmbrɛŋ naŋ mɛnɔjɛhad àna sifa do. » ⁵ Ay Pol nakɛŋ àtɛloru zlam a had ni a aku ni vu, èci mɛwɛr gani ndo. ⁶ Mis ye eslini ni tamɛnɔjalɛŋ ka Pol, tɛdɛm bi ahar ni ara agɛsl mba ahkay do ni bi ara amɛt sɛrdaw mba. Tàra tɛpɛsa dal-dal àna mamɛnɔjalɛŋana ti tɛpi ti araŋa àgrakivu ndo, nahkay tɛmbat majalay ahàr gatay nahaŋ, tɛdɛm naŋ bɛlaŋ e kidiŋ ge melefit gatay ndahaŋ bu.

⁷ Ka mɛlaŋ ya leli mɛbu eslini ni ahay ga zal nahaŋ àbu cifa. Slimi ga maslaŋa nani ti Pɛbliyus, naŋ gɛɔakani ga had nani. Naŋ nakɛŋ àzaloru leli afa gani, àgɛskabu leli àna mɛmɛrani ; màndɛhad afa gani vad mahkɛr. ⁸ Bɛŋ ge Pɛbliyus àbu, ay ti naŋ àvu màndɛhadani èbesey do ; ahàr egizleki, azay day abafɛŋa. Pol àra ècia ma gana ti òru afa gani. Àra ènjikia ti àhɛŋgalay Melefit, àbɛki *ahar ga mahɛŋgaraba naŋ a, mɛk bɛŋ ge Pɛbliyus ni àŋgaba. ⁹ Ndam ga armɛwɛr ndahaŋ ga had ni dek tàra tɛcia ma gana ti nday day tàra, mɛk Pol àhɛŋgaraba tay a. ¹⁰ Nahkay mis tɛgri zlam sulumani ana leli gɛrgɛri kay. Ka ya ti mawayay maslɛka ni ti tɛvia zlam ya mawayay na ana leli ga moroni àna naŋ kama daya.

Pol aslɛka a Malta, akoru a Rom

¹¹ Mɛnɔjɛhad eslini kiyi mahkɛr, kɛlɛŋ gani mɛcɛliyu a *slalah ga yam nahaŋ vu. Slalah ga yam nani ti ècikbiyu e Eleksendri, àra a Malta, ècik eslini ga majɛgay mandav ga sarta ga amɛd ni. Slimi ga slalah ga yam ni Diyuskur. * ¹² Màslɛka mòru e Sirekuz, eslini màndɛhad vad mahkɛr. ¹³ Màslɛka eslina ti mòru slap-slap kà gɛvay ga had, nahkay mìnɔjiyu e Reziyu. Hajɛŋ gani amɛd àkɛzlabiyu gwar kɛlɛŋ, nahkay màslɛka, màgray vad cɛ e divi bu ni ti mìnɔjɛa a Puzol a. ¹⁴ Mòru mìnɔjɛa eslina ti màdi ahàr ana ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ndahaŋ. Nday nakɛŋ tɛhi ana leli mɛnɔjɛhad afa gatay gosku sekw. Kɛlɛŋ gani màslɛka, mòru gwar a Rom. ¹⁵ Ndam mɛfɛki ahàr ka Yezu ya a Rom ni tàra tɛcia leli mɛbu ka ahàr divi ti tɛngwivabiyu ana leli a ma vu. Nahkay mɛbakabu ahàr akaba mis ndahaŋ a Gosku ge Epiyus bu, mis ndahaŋ ti ni mɛbakabu ahàr akaba tay ka mɛlaŋ ya tɛzalay Mɛlaŋ Màndɛhadani Mahkɛr ni. Pol àra èpia tay a ti àgri sɛsi ana Melefit, àzay

* ^{28:11} Diyuskur ti slimi gatay ata Kastor nday ata Poluks. Nday melefit ga ndam Gres, tɛdɛm nday kà mɛŋ gatay, bɛŋ gatay Zus. Tɛdɛm tɛfi ahàr ana ndam magaray slalah ga yam.

njɛda hɔya. Mɛk mɔslɛka, mɔru a Rom. ¹⁶ Mɔru minjɛa a Rom a ti tɔvi divi ana Pol ga manjɛhadani a ahay nahaŋ bu. Tɔfɛkadfɛŋ zal slewja nahaŋ ga majɛgay naŋ cilij.

Pol adɛmki ma ka Yezu a Rom

¹⁷ Pol ɔra ɔgra vad a mahkɛr ti ɔzalakabu gɛdɔkani ga ndam *Zɛde ya a Rom ni. Nday nakɛŋ tɔra tɔŋgasva ti ɔhi ana tay ahkado : « Bɛza ga mmawa, nɔgudari zlam ana ndam jiba geli ndo, nɔgudar zlam ya ti ata bɛŋ geli tɛcafɛŋa leli a ni ndo daya. Ku tamal nahkay nɛŋgu ni, ndam geli ya a Zerɔzalem ni tɛgɛsia nu a ana ndam *Rom a. ¹⁸ Ndam Rom ni tihindifua ma, tɛŋgɛtfu zlam ya nɔgudar ti tɔkadki nu di ni ndo, nahkay tawayay tɛmbrɛŋ nu. ¹⁹ Ay ndam Zɛde ni tɛdɛm tɛmbrɛŋ nu ba ; nahkay nɛdɛm si nɔra ɔna ma gana ahalay afa ga bay gɛdɔkana kwa. Ay nɔra ahalay a ti ga mabɛhadki mirdim ka ndam jiba goro do. ²⁰ Nɛzalakabu kɔli nahkay ti, nawayay kɛcɛm ma gani bilegeni. Tɛwɛl nu ɔna jejirbi hini ti azuhva pakama ya ndam *Izireyel tɛgɛskabu, tɛdɛm Melefit amɛgri ana leli ni. »

²¹ Ndam Zɛde ni tɔra tɛcia ma gayan na ti tɛhɛŋgrifɛŋ, tɛhi ahkado : « Ndam ga had *Zɛde tɛslɛribiyu wakita ɔki ka ma gayak ana leli ndo. Wur ga mɛŋ geli nahaŋ ya ɔslɛkabiya eslina ɔra ɔŋgɛhad ma gani ahkay do ni ɔdɛmkuk ma magɛdavani ni ti ɔbi.

²² Ay mawayay mici ere ye ti nak kajalaki ahɔr ni, adaba mɛsɛra ku eley eley do dɛk mis tɛdɛmki ma magɛdavani ɔki ke divi gekɔli ya kɛdɛbum ni. »

²³ Eslini tɔfɛkad vad ga mɛbakabu ahɔr. Vad gani ɔra ɛnjia ti mis kay tɛtam nday ya ti tɔra enjenjeni na tɔra afa ga Pol a. Pol nakɛŋ ɔzlapi ana tay, ɔnjɛki kwa ge miledɔ ɔbiviya ana mɛlakarawa, ɔdɛmki ma ti ka *Mɛgur ge Melefit. Awayay tɛgɛskabu pakama gayan ya adɛmki ka Yezu ni, nahkay ɔdɛfiaba *Divi ge Melefit ya Mɛwiz ɔbɛki a wakita gayan bu na akaba ma ga ndam ndahaŋ ya tɛhɛŋgaray pakama ge Melefit na ana tay a. ²⁴ Nday nakɛŋ tɔra tɛcia ma ga Pol na ti, mis ndahaŋ e kidij gatay bu tɛgɛskabɔ, mis ndahaŋ ni ti ni tɔwayay mɛgɛskabani do. ²⁵ Nahkay nday nakɛŋ tɛcivu ndo. Ka ya ti tɛbu taslɛka ni ti Pol ɔhikivu ma nahaŋ ana tay bɛlɛŋ cilij. ɔhi ana tay ahkado : « Izayi bay mahɛŋgaray pakama ge Melefit ni ɔhibiya ma ana ata bɛŋ gekɔli ɔna njɛda ga Mɛsuf Njɛlatana ti, ma ge jiri ɛdɛdij ! ²⁶ ɔdɛm ahkado :

“Melefit ɔhu : Ru kɔhi ma ana nday hini, hi ana tay ahkado :

Akɛbumi slimi lala ana ma goro, ay ti ekicɛm do simiteni.

Akɛmɛnjumlɛŋ ana ere ye ti anɛdɛfiki ana kɔli ni lala, ay ti ekipɛm do simiteni.

²⁷ Adaba mam, ahɔr ga ndam hini ɛgia bɛŋ-bɛŋana ;

ɛgia bɛŋ-bɛŋana ti tɛgɛskabu zlam va ba.

Tɛrikva slimi gatay na der der ti tɛci zlam va ba.

Tɛbakabɔ eri a tecic-cic ti tɛpi zlam va ba.

Tɛgray nahkay ti tɔŋga afa goro a ba,

adaba tɔwayay ti nahɛŋgaraba tay a do.” † »

²⁸ Pol ɔhi ana tay keti : « ɛgia nahkay ti, sɛrumki lala : nihi Melefit aslɛroru ndam gayan afa ga ndam ya nday ndam Zɛde do ni ga mɛhiani ana tay ahɛmamam Melefit amahɛŋgay tay ni. Nday ti, atɛhia ma gana ana tay a ti atɛgɛskabu ! » [²⁹ Pol ɔra ɔdɛma ma nana ti ndam Zɛde nakɛŋ tɛslɛka ɔna lɛgayva.]

³⁰ Eslini Pol ɔgray vi cɛ bɛraŋa a ahay ya ti naŋ ɔvu ɔpɛl singu gani ni bu. Ka sarta gani nani ti mis dal-dal tɔra tɛmɛnjaya naŋ a, naŋ day ɔgɛskabɔ tay a dɛk. ³¹ Nahkay naŋ ɔbu adɛmki ma ka Mɛgur ge Melefit, acahi zlam ɔki ka Bay geli Yezu *Krist ana mis. ɔgray aŋgwaz ɔna ma gani ndo, mis day tɛcafɛŋa naŋ a ndo.

† 28:27 Izayi 6.9-10.

Wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Rom ni

Ere ye ti m¹adámki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Rom ni

Maslaɗa ya ti àbaki wakita hini ni ti àdafa slimi gayaɗ a : àbaki ti Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1). Àbaki ti ka sarta ya ti awayay akoru a Zeruzalem ga mähəloru sɗngu ga ndam Eseyi akaba ga ndam Mesedəweɗ ya tājami ana ndam Zeruzalem ni (15.25-26 ; Tūwi 19.21 ; 20.1-3). Àhi ana ndam Rom tǎgəskabá Fūbe wal ya ti àgray tūwi akaba ndam Səɗkre na (16.1) ; nahkay mələɗ ya àbaki wakita ni bi a Səɗkre, bi a Koreɗ (Səɗkre ti kà gəvay ga kəsa gəɗakani Koreɗ, ka had Eseyi).

Pol àbikioru wakita hini ana ndam Rom ti adaba awayay akoru eslini ga məhi ma ge Melefit ana tay ; awayay ti tǎvi njəɗa ga moroni gwar ka had Espeɗ daya (1.11-15 ; 15.23-24). Ka ya ti àbikioru wakita ana tay ni ti òru eslini ndo, adaba awayay mähəloru sɗngu ga ndam Eseyi ni a Zeruzalem day.

Rom ti kəsa gəɗakani ka had Itali : ka sarta ga Pol ti ndam Rom tǎgur had ya kà gəvay ga dəluv gəɗakani ni dek. Ndam ga had gərgərani kay tǎnjəhadá a Rom a : ndam Zude kay tǎkibu ka tay (Tūwi 28.17). Ndam məfaki ahàr ka Yezu tǎbu eslini kay daya (Tūwi 28.14-15) ; Pol àbikioru wakita hini ana tay (1.7), àdám tǎgri sa gayaɗ ana mis ndahaɗ e kidiɗ gatay bu (16.3-16).

A wakita ni bu ni ti Pol àdámkia Ma Məweni Sulumani àki ka Yezu a (1-8). Ku tamal ndam ga Yezu tǎbu a Rom nəɗgu ni, ka sarta nani ti zal asak ga Yezu òru eslini faɗ ndo : Pol awayay ti tǎsər lala mis dek tǎgudara zlam kè eri ge Melefit a, tamal tawayay ti Melefit mǎgəskabu tay ti tǎsər divi nahaj àbi, si àna tūwi ga Yezu kwa. Pol àdám mələɗ ga ndam Zude àbu a Məgur ge Melefit bu daya (9-11) : bi ndam ga Yezu ya nday ndam Zude do ni tǎdám ndam Zude ti tǎsli araja do ti ni (14.3), ay Pol àdám tamal ndam Zude tǎləbi ti, akal maslaɗa ya Melefit àgəskabu ni àbi simiteni (11.17-18)

A wakita gayaɗ ni bu dek Pol àcahi ma ge Melefit ana ndam ga Yezu, kələɗ gani àhi ana tay ègia nahkay ti ahàr àdám tǎnjəhad akada ge Melefit ya awayay ni. Pol àsər ndam Rom lala ndo, nahkay ma gayaɗ ya àhi ana tay àki ka manjəhad gatay ni ti kay do (12-14) ; pakama ya àbaki enjenjeni ni ti ma ya ndam ga Yezu dek ahàr àdám tǎsər ni (1-11).

A wakita gayaɗ ya àbikioru ana ndam Rom ni bu ni ti àdafaba Ma Məweni Sulumani ga Yezu a dek, àtam ya ti àbaki ka wakita gayaɗ ndahaɗ ni ; tǎfəkad wakita hini ka mənɗjeki ga wakita ga Pol ndahaɗ ni a Wakita ge Melefit ni bu ni ti azuhva nani.

Sa ga Pol

¹ Nu Pol nəbikioru wakita hini ana kuli. Nu bay məgri tūwi ana Bay geli Yezu *Krist. Melefit àzala nu a, nìgia zal asak ga Yezu Krist a ; adaba nu ga məhi *Ma Məweni Sulumani ana mis a.

² Ma Məweni Sulumani gani nani ti kwa ahaslani Melefit àhikibiya ana ndam mahəɗgaray *pakama gayaɗ a ; àdám amahəɗgay mis. Ndam mahəɗgaray pakama gayaɗ ni tǎbəkia ma gana a Wakita ge Melefit ba. ³ Ma ge Melefit ya àdámbyu ni ti àdámki ka Wur gayaɗ. Wur nani ti tǎwi naɗ akada ge mis hihirikeni ni ; naɗ wur huɗ ge Devit. ⁴ Ay ka ya ti Melefit àhəɗgaraba naɗ e kisim ba ni ti àdafaki naɗ Wur gayaɗ, naɗ njəɗa-njəɗani. Melefit àgray nahkay ti àna njəɗa ga *Məsuf Njəlatani. Wur nani ti Yezu Krist, naɗ Bay geli. ⁵ Àgray ti nu nìgi zal asak gayaɗ ti ga sulum gayaɗ, adaba awayay ti nəhiuru ma gayaɗ ana mis ga jiba gərgərani dek ti tǎfəki ahàr, tǎgəsiki ma. Nahkay leli dek amazləbay naɗ. ⁶ Nəbikioru ti ana kuli ndam *Rom. Lekulum day kəkumkibu ka ndam ya ti Melefit àzala tay a ti tǎgi ndam ga Yezu Krist ni.

⁷ Nəgri sa ana kuli ; lekulum ti Melefit awayay kuli, àzala kuli ge migi ndam gayaɗ njəlatana. Bəɗ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist tǎgri sulum gatay ana kuli, tǎgray ti *kǎnjəhadumkabu àna sulumani ti.

Pol awayay moru mämənjiyu ndam Rom

⁸ Enjenjeni ti nēgri sūsi ana Bay Melefit goro azuhva kuli dek akaba azuhva zlam ga Yezu *Krist ya āgri ana kuli ni, adaba mis dek ticia kəbum kəfumki ahār, təbu təzlapaki ka ma gani. ⁹ Ka ya ti nahəngalay Melefit ni ti Melefit day əsəra nəbu nacali slimi ana kuli, nəmbərəj macali slimi ana kuli do. Melefit ti nəbu nēgri təwi əna njəda goro dek, nəbu nəhi *Ma Məweni Sulumani āki ka Wur gayaŋ ni ana mis. ¹⁰ Nəbu nahəngalay naŋ, nəhi kəlavad tamal əwaya ti məvu divi ga moru mämənjiyu kuli. Nəpəskia ka mahəngalay naŋ a, ¹¹ adaba nawayay dal-dal ga moru mämənjiyu kuli ; nawayay ti ere ye ti *Məsuf Njəlatani əvu ni nəvi ana kuli bilegeni. Nahkay ti akəngətum njəda e divi ge Melefit bu. ¹² Ere ye ti nədəm ni ti, nawayay ti leli dek məngətum njəda e kidiŋ geli bu. Gekuli ya kəfumki ahār ka Yezu Krist ni ti aməvu njəda ; goro ya nəfəki ahār ka Yezu Krist ni day aməvi njəda ana kuli bilegeni.

¹³ Bəza ga mmawa goro ni, səruma sak ehimeya nəwaya ga moru mämənjiyu kuli a, ay ti kekileŋa nəngət ahar faŋ ndo. Nawayay moroni ti nawayay nəjənaki kuli ti mis tādəbay divi ga Yezu ətam ya kani ni. Nahkay ti nawayay nagray akada goro ya nagray e kidiŋ ga ndam ga had ndahaŋ bu ni. ¹⁴ Təwi nani ti Melefit əvu. Awayay ti nəhiuru Ma Məweni Sulumani ana mis dek : ana ndam ya tanjəhad a kəsa gədakani bu ni akaba ana ndam ya tanjəhad a həma bu ni, ana ndam ya tijeŋga ni akaba ana ndam ya tijeŋgey ndo ni. ¹⁵ Nahkay ti nawayay ti nakoru afa gekuli, nəhi Ma Məweni Sulumani ana kuli ndam *Rom daya.

Ma Məweni Sulumani ti njəda ge Melefit

¹⁶ Nəgray mimili ga məhi *Ma Məweni Sulumani gani nani ana mis do, adaba Ma Məweni nani ti njəda ge Melefit ; adafaki ti ku way way do tamal əfəkia ahār ka Yezu *Krist a ti Melefit ahəngay naŋ. Melefit ahəngay enji ti ndam *Zəde, day kwa ti mis ga jiba gərgərani ndahaŋ ni. ¹⁷ Ma Məweni Sulumani ni ti adafaki ahəmamam Melefit agray ti mis tigi ndam jireni kə eri gayaŋ ni. Ahār ədəm si mis təfəki ahār ka Yezu Krist ciliŋ ; divi nahaŋ əbi, si təfəki ahār ti ka naŋ kwa. Əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Maslaŋa ya ti Melefit ədəm naŋ jireni kə eri gayaŋ adaba əfəkia ahār a ti, maslaŋa gani nani ti Melefit aməvi sifa.* »

Mis dek ndam magudar zlam

¹⁸ Nədəm nahəma, Melefit naŋ agavəla naŋ əbu azum bəruv azuhva ge mis ya təhəngrioru ahār a had do ni ; zlam gatay ya tagudari ana mis ndahaŋ ni day əbu awəri bəruv. Nahkay ti amagrafəŋa seriya kə tay a adaba zlam gatay ya tagudar ni acafəŋa mis ga məsər jiri a. ¹⁹ Melefit amagrafəŋa seriya kə tay a ti adaba zlam ya ti amal təsər Melefit əna naŋ ni təbu ; Melefit ana ahār gayaŋ ədəfikiki zlam gani nday nani ana tay, əngah ndo, ay ti təgəskabu ndo. ²⁰ ŋgay Melefit naŋ ahəmamam ti mis təsər do, adaba mis tiŋi naŋ day-day ndo. Ay ti kwa ka ya ti əgraya mələŋ a ni əbivaya nihi a ti zlam ya əgraya gərgərana ni dek ədəfikiki ana mis Melefit ti naŋ njəda-njədani, naŋ Melefit naŋ bələŋ, amanjəhad ga kaŋgay-kaŋgayani. Nahkay ti mis ni ŋgay təgudar zlam ndo ni ti atədəm koksah. ²¹ Təsəra Melefit naŋ əbu ca, ay ti təhəngrioru ahār a had do, təgri sūsi akada ya ti əgəski təgri ana Melefit ni do daya. Təjalaki ahār ka zlam masakani sawaŋ, təsər magray zlam sulumani va do, nday a mələŋ ziŋ-ziŋeni bu, tiŋi divi ge Melefit va do. ²² Təhi ana ahār nday ndam məsər zlam, ambatakani do tiŋia ndam muru a. ²³ Melefit naŋ njəda-njədani, day-day əmət do, giri-giri təhəngrioru ahār a had, ay ti təwayay do, təhəngrioru ahār a had ana pəra sawaŋ : pəra gani nday nani ti ndahaŋ akada mis hihirikeni ya əmət ni, ndahaŋ akada edidiŋ, ndahaŋ akada zlam ya ti təsawaday əna asak fad ni, ndahaŋ ti ni zlam a had.

²⁴ Nahkay Melefit əmbərəŋa tay a, ti təgray zlam ya ti məbərur gatay awayay ni, ti təbəkiki mimili ka ahār gatay əna zlam magudarani gatay ya tagray ni. ²⁵ Təmbərəŋa jiri ge Melefit a, tadəbay zlam ga malfada sawaŋ. Giri-giri ti təhəngrioru ahār a had ana Melefit,

* 1:17 Habakuk 2.4.

təgri tūwi, adaba naŋ ti àgraya zlam a dek ; ay təhəŋgrioru ahàr a hađ, təgri tūwi ti ana zlam ya ti Melefit àgraya ni sawaŋ. Melefit ti mis tãzləbay naŋ ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay !

²⁶ Tàgray nahkay ti Melefit àmbrəŋa tay a ti t̄bək̄i mimili ka ahàr gatay àna zlam magudarani ya məbər̄uv gatay awayay ni. Nahkay ti wál gatay ni t̄mbrəŋa mandəhadkabana akaba zawal a, tandəhadkabu akaba wál ndahaŋ. Zlam gani nani ti Melefit àwayay do : àgraya tay a ti ga magrani nahkay do simiteni. ²⁷ Zawal day tagray nahkay, t̄mbrəŋa mandəhadkabana akaba wál a, tandəhadkabu akaba zawal ndahaŋ sawaŋ, tawayay magrani nahkay dal-dal, ay ti Melefit àgraya tay a ti ga magrani nahkay do simiteni. Zawal nday nani tagray zlam ya ti asay mimili ni e kid̄iŋ gatay gatayani bu. Azuhva tūwi gatay ya tagray ni ti Melefit amatrəb̄ tay ; gayaŋ ya atrəb̄ tay ni ti kal-kal akaba zlam gatay ya t̄gudar ni.

²⁸ Akada gatay ya t̄awayay məsər Melefit do ni ti, Melefit day àmbrəŋa tay a ti t̄jalaki ahàr ka zlam ya ti məbər̄uv gatay magədavani awayay ni ciliŋ. Nahkay t̄əbu tagray zlam ya àgəs̄ki magrani do ni. ²⁹ Tagray zlam ya àgəs̄ki magrani do ni, tagudar zlam dal-dal : tawayay zlam kay, təgri daliya ana mis, zlam ge mis tigi eri ana tay, tabazl mis, taləgavu e kid̄iŋ gatay bu, tagosay mis, tagray cud̄ay, t̄əs̄ivu ana mis, ³⁰ t̄əbi seki ana mis, t̄awayay Melefit do, tahəŋgalay ma ge mis, tiji zlabay, tazləbay ahàr gatay, tadəbay divi ga məgri cud̄ay ana mis, t̄iciiki ma ana ata bəŋ gatay do. ³¹ T̄əsər ahàr va do, t̄əgray ere ye ti t̄ədəm atagray ni do, t̄awayay mis do, mis day t̄əsi cicihi ana tay do. ³² Ma ge Melefit ya àdəm ndam ya tagudar zlam akada nani ni ahàr àdəm t̄abazla tay a ni ti, t̄əsəra ma gani nana lala. Ku tamal t̄əsəra lala nəŋgu ni nday t̄əbu tagudar zlam zlam gatay. Tàgray nahkay ciliŋ do : tazləbay ndam ya ti tagudar zlam akada gatay ni daya. Gatay ya ti tagray nahkay ni ti àgudarkiva tay a àkiva.

2

Seriya ge Melefit ti seriya ge jiri

¹ Nak ya ti kədəm mis ndahaŋ tagudar zlam ciliŋ ni ti, ku nak way way do Melefit aməwəl kur àna seriya. Gayak ya ti kədəm mis ndahaŋ t̄əgudara zlam a ni ti, seriya àgəs̄a kur kurana. Adaba nak ya ti kədəm mis ndahaŋ tagudar zlam ni ti nak day k̄əbu kagudar akada gatay ni. ² Məsəra, Melefit amagrafəŋa seriya kà ndam ya tagray nahkay na. Seriya gani nani ti seriya ge jiri. ³ Nak ya ti kədəm mis ndahaŋ t̄əgudara zlam a, ambatakani do nak nakani day k̄əbu kagraŋ akada gatay ni ti, k̄əhi ana ahàr akatamfəŋa kà seriya ge Melefit a waw ? ⁴ Tək day ti *sulum ge Melefit ya agruk dal-dalani ni akaba gayaŋ ya ti ebesək, àtrəb̄ kur weceweci do ni ti, k̄əhi ana ahàr zlam masakani aw ? Agruk sulum nahkay ni ti, awayay ti k̄ambatkaba majalay ahàr gayak a ti k̄əsər do waw ? ⁵ Nak k̄ici slimi do, k̄awayay mambatkaba majalay ahàr gayak a do ni ti, nak nakani àna ahàr gayak kagraŋ ti Melefit m̄atrəb̄ kur dal-dal. Ka fat ya ti Melefit aməzuma bər̄uv a ni ti aməgəs̄ kur àna seriya. Ka fat gani nani ti amagrafəŋa seriya k̄ə mis a ; seriya gayaŋ ya agray ni ti ge jiri. ⁶ Ku way way do, Melefit aməvi zlam ke tūwi ga maslaŋa gani ya àgray ni : ⁷ nday ya ti tagray zlam sulumani kəlavad̄ ni ti Melefit aməvi *sifa ya àndav d̄ay-d̄ay do ni ana tay. Nday gani tawayay ti Melefit m̄azləbay tay, m̄ədəmki ma sulumani ka tay, akaba tawayay tanjəhad̄ akaba Melefit ga kaŋgay-kaŋgayani. ⁸ Ay nday ya ti t̄iciiki ma do, t̄awayay jiri do, tawayay magudar zlam ni ti Melefit aməzumki bər̄uv ka tay, amatrəb̄ tay dal-dal. ⁹ Ndam ya ti tagudar zlam ni dek atəcakay daliya dal-dal, bər̄uv amətikaba ana tay a. Atəcakay daliya gani nani enji ti ndam *Zude, mək nday ya ti nday ndam Zude do ni. ¹⁰ Ay nday ya ti tagray zlam sulumani ni ti ni Melefit amazləbay tay, amədəm nday sulumani, aməvi manjəhad̄ sulumani ana tay. Aməvi ana ndam Zude enji, mək ana nday ya ti nday ndam Zude do ni. ¹¹ Adaba Melefit agray seriya ti èmbikivu ka maslaŋa nahaŋ do.

¹² Tamal mis t̄əsər *Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz ni do mək tagudar zlam nahkay ti, etijiji dek. Ay etijiji ti akada ga pakama ya àbu məbək̄iani a wakita ge Məwiz

ni bu ni do. Nday ya ti tèsèra divi ge Melefit ya àvi ana Mùwiz na mæk tagudar zlam ni ti, Melefit amægəs tay àna seriya akada ga pakama ya àbu mæbəkiani a wakita gani nani bu ni. ¹³ Ndam ya ti tèbu tici pakama ge Melefit ya àhi ana Mùwiz ni àna slimi ciliŋ ni ti Melefit amədəm nday ndam jireni do ; amədəm ndam jireni ti nday ya ti tægəskabu, tagray tūwi àna pakama gani nani ni. ¹⁴ Nday ya ti ndam Zude do ni tèsər Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Mùwiz ni do. Ay tamal tagray zlam akada ge Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Mùwiz ni ka məsər gatay do nahəma, zlam gatay ya tagray ni adafaki Divi ya Melefit àvi ana Mùwiz ni àniviyu ana tay a mæbəruf bu. Ku tamal tèsər Divi gani nani do nəŋgu ni, Divi gani àniviyu ana tay a mæbəruf bu. ¹⁵ Nahkay tədəfaki tèbu tagray tūwi ti àna Divi ge Melefit ya àvi ana tay a mæbəruf gatay bu ni. Təsərkaba zlam sulumana akaba magədavana a mæbəruf gatay ba ; sarta nahəŋ tèsəra təgra zlam sulumana, sarta nahəŋ ti ni tèsəra təgudara zlam a. ¹⁶ Zlam ya ti nəzlapaki nihi ni ti aməŋgazlavu vay-vay ka fat ya ti Yezu *Krist amagrafəŋa seriya kè mis àna njeđa ge Melefit a ni. Amagrafəŋa seriya kà tay a ti àki ka zlam ya ti àniviyu ana tay a mæbəruf bu mənəghani ni. A *Ma Məweni Sulumani ya nəhi ana kəli ni bu ni day nədəm nahkay.

Ndam Zude tægəskabu Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Mùwiz ni do

¹⁷ Nak zal Zude ya kazləbay ahər gayak adaba nak zal Zude ni ti, nak kəbu kagraj ahəmamam ? Kədəm kəsəra Melefit akaba Divi gayəŋ ya àdəfiki ana Mùwiz na ; ¹⁸ kədəm kəsəra ere ye ti Melefit awayay na ; *Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Mùwiz ni ti àdəfukia zlam a ; kəsəra medekaba zlam sulumana akaba magədavana ; ¹⁹ kədəm kipiə divi a, kadafəŋa ahar kà ndam wuluf a ; kədəm nak bay masladı mələŋ ana ndam ya ti nday a ləvəŋ bu ni ti tıpi divi lala ni ; ²⁰ kədəm kəsəra zlam a, kədəfiki zlam ana ndam ya ti tèsər zlam do ni ; kədəm nak bay məsər zlam, kacahi zlam ana ndam ya ti tèsər Divi ge Melefit do ni. Kagraj nahkay ti kəhi ana ahər Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Mùwiz ni ti àdəfukaba zlam jirena dək. ²¹ Ay nak ya ti kacahi zlam ana mis ni ti, kəcahi zlam ana ahər gayak gayakani do ni ti kamam ? Nak ya ti kəhi ana mis « Kigum akal ba » ni ti, nak nakani kigi ni ti kamam ? ²² Nak ya ti kəhi ana mis « Kəgrum hala ba » ni ti, nak nakani kagraj ni ti kamam ? Nak ya ti kəhi ana mis « Kəgrum pəra ba » ni ti, nak nakani kəhuriyu a mələŋ ga pəra vu ga məhəl zlam ya təbəhadı ana pəra ni akal ni ti kamam ? ²³ Nak ya ti kədəm Divi ge Melefit àbəlāy ni ti kagraj ere ye ti Melefit àdəm kəgray ba e Divi gayəŋ bu ni, kəbəkı mimili ke Melefit nahkay ni ti kamam ? ²⁴ Adaba àbu mæbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Nday ya ti nday ndam *Zude do ni tèbu tindivi Melefit azuhva tūwi gekəli ya kəgrum ni.* »

²⁵ Tamal kəgəskabá Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Mùwiz na ti, gayak ya *kəkeley kədi ga madafaki nak ge Melefit ni ti àbəlāy. Ay tamal kəgəskabu Divi ge Melefit gani do ni ti, ègia akada kəkeley kədi ndo. ²⁶ Tamal mis àgəskabá Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Mùwiz na ti, ku tamal èkeley kədi ndo nəŋgu ni, kè eri ge Melefit ti ègia akada èkela kədi a. ²⁷ Tamal mis èkeley kədi ndo, mæk àgəskabá Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Mùwiz na ti, masləŋa gani nani amədəm nak ya ti kıkela kədi a, kəsəra Divi ge Melefit a mæk kəgəskabu do ni ti kəgudara zlam a. ²⁸ Zal Zude ededıŋ ededıŋeni ti way ? Zal Zude kè eri ge Melefit ti nəŋ ya ti agray zlam ya ti mis tipi ni do. Mekeley kədi ededıŋ ededıŋeni ti mam ? Mekeley kədi kè eri ge Melefit ti ya təkəlkia ambəl gana ni do. ²⁹ Zal Zude ededıŋ ededıŋeni ti àsərvu do ; zal Zude kè eri ge Melefit ti masləŋa ya ti Melefit àmbatikaba majalāy ahər a ni. Mekeley kədi ededıŋ ededıŋeni day ere ye ti *Məsuf ge Melefit agri a mæbəruf bu ni. Ere gani nani ti Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Mùwiz ni àgray do. Masləŋa gani nani ti mis təzləbay nəŋ do ; azləbay nəŋ ti Melefit.

3

Masləŋa ya ti àgudari zlam ana Melefit do ni ti àbi

* 2:24 Izayi 52.5.

¹ Tamal nahkay ti, ndam *Zude tètam mis ndahañ ni ti àna mam ? *Mekeley kuđi gatay ya tekeley ni ti asagikivu mam ana tay mam ? ² Zlam gani nday nani ti a zlam bu dek tàbèlay dal-dal. Adaba Melefit àgri sulum akaba àhi ma gayañ enji ni ti ana ndam Zude. ³ Mis ndahañ e kidin gatay bu tèmbrəña ma ge Melefit a ; ay ku tamal tèmbrəña nəngu ni, gatay ya ti tàgray nahkay ni ti Melefit day aməmbərəñ magray ere ye ti àdəm amagray ni azuhva nani aw ? ⁴ Aha, nahkay do simiteni ! Ku tamal mis dek tasəkad malfada nəngu ni, day-day Melefit àmbrəñ ere ye ti àdəm amagray ni do. Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Ka ya ti kəđəm ma ni ti, mis atəsər ma gayak ya kəđəm ni ti ma ge jiri.

Ku tamal tacalki kur ka zlam magudarani nəngu ni, ekeyefin kà tay, atəsər kəgudar arəña ndo simiteni.* »

⁵ Ay bi maslaña nahañ adəm məsər Melefit nañ jiri ti àna zlam ge mis ya tagudar ni. Tamal adəm nahkay ti aməđəmum mam ? Ka ya ti Melefit aməzuma bəruv a, amatrab mis ni ti, aməđəmum Melefit agri cuday ana tay aw ? Ma goro hini ya nəđəm nihi ni ti ma goro goroani do ; nəđəm ti akada ge mis ndahañ ya təbu təđəm ni. ⁶ Nahkay Melefit agri cuday ana mis aw ? Aha ! Melefit ti nañ cudayani do simiteni. Tamal ti nañ cudayani ti, amagrafəña seriya kè mis ga duniya ti ahəmamam ?

⁷ Ay bi maslaña nahañ adəm tamal nasəkad malfada ti, mis atəsər Melefit nañ jiri àna malfada goro ya nəsəkad ni, mək atazləbay Melefit azuhva jiri gayañ ni. Tamal nahkay ti Melefit aməgəs nu àna seriya, aməđəm nu bay magudar zlam ti kamam ?

⁸ Tamal pakama gani nani pakama ge jiri ti, hojo məđəmum : « Magudarum zlam, ti zlam sulumani mągravu. » Nu ti nəđəm nahkay do simiteni, ay mis ndahañ təbu tasəkadku malfada, təđəm nu nəbu nəđəm nahkay. Melefit amatrab tay àki ka ma gatay ya tàgudar ni ; amatrab tay ti ge jiri.

⁹ Nihi ti nəđəm mam ? Leli ndam Zude ti mətam mis ndahañ aw ? Aha ! Nəđəma : nəđəm ahkado leli ndam Zude akaba mis ga jiba ndahañ ni dek ti mığia evidi ga zlam magudarana. ¹⁰ Ma goro nani ti akada ma ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni. Ma gani nani ti nahkay hi :

« Maslaña àbi jireni bi, ku mis bəlañ day àbi.

¹¹ Maslaña ya ti àsəra jiri a ni àbi, maslaña ya ti adəbay Melefit ni day àbi.

¹² Mis dek tija, nday dek ka ahar bəlañ tàmbatia aləñ ana Melefit a ; maslaña ya ti agray zlam sulumani ni ku bəlañ tekeđi àbi. †

¹³ Ma gatay ya təđəm ni ti àbèlay do, ezi akada mindivin məzləkləña. ‡ Arəđ gatay àbèlay do, tagosay mis àna nañ.

Pakama gatay ya təđəm ni ti akada məwər ga gavañ. §

¹⁴ Pakama gatay ni dek ti pakama ga cuday, tetikwesl mis àna nañ cilin. *

¹⁵ Asak gatay ni azavu kaf-kaf ga moru mabazl mis.

¹⁶ Ka mələñ ya ti tóra ni dek ti tagudar zlam, təgri daliya ana mis.

¹⁷ Təsər manjəhadkabani akaba mis àna sulumani do. †

¹⁸ Təgrafəña aŋgwaz kè Melefit a do simiteni.‡ »

¹⁹ Məsəra Divi ge Melefit ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni dek ti Melefit àhi ana ndam ya ti təgəskabá ma gana ni. Àdəm ma gani ti, awayay adafaki ku way way do àgudara zlam a ; ŋgay tàgudar zlam ndo ni ti mis atəhi koksah. Nahkay mis dek təsəra akal Melefit aməwəl tay àna seriya. ²⁰ Maslaña ya ti Melefit aməđəm nañ jireni adaba àgəskabá Divi ge Melefit ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu na dek ti àbi. Wakita ge Melefit ya Məwiz àbəki ni ti mis təsər zlam magudarani gatay àna nañ cilin.

Mis tiqi ndam jireni kè meleher ge Melefit ti ahəmamam ?

* 3:4 Limis 51.6. † 3:12 Limis 14.1-3 ; 53.2-4. ‡ 3:13 Limis 5.10. § 3:13 Limis 140.4. * 3:14 Limis 10.7.
† 3:17 Izayi 59.7-8. ‡ 3:18 Limis 36.2.

²¹ Ay nihi ti Melefit àdǎfikia divi ana mis a ti tǐgi ndam jireni kè eri gayaŋ. Divi gani nani ti gergəri akaba *Divi ya Műwiz àbėki a wakita gayaŋ ni bu ni. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, Műwiz akaba ndam ndahaŋ ya tǎhəŋgaray *pakama ge Melefit ni tǎdǎmkibiya ma. ²² Mis tigi ndam jireni kè eri ge Melefit nahəma, adaba tǎbu tǎfėki ahàr ka Yezu *Krist palam. Melefit àvi divi gani nani ana nday ya ti tǎfėki ahàr ka Yezu Krist ni dǎk. Adaba Melefit ti ècirkaba mis a do : ²³ mis dǎk tǎgudara zlam a ; nahkay nday driŋ driŋ akaba Melefit Bay njǎda-njǎdani ni, tǎru afa gani koksah. ²⁴ Ay ti Melefit àgri sulum gayaŋ ana tay, àdǎm nday ndam jireni kè eri gayaŋ ni ti ga sulum gayaŋ. Àgri ana tay nahkay ti àna tǎwi ga Yezu Krist ya àgray ni. Yezu Krist ti àhəŋgaya tay a zlam magudarani gatay ni ba. ²⁵ Naŋ ti Melefit àslǎrbiyu naŋ ti mǎmǎt azuhva mis. Àgray nahkay ti, ti mimiz ga Yezu ya àdǎgaya ni mǎbarafəŋa zlam magudarana kè mis a. Nahkay tamal mǎfėkia ahàr ka Yezu Krist a ti, Melefit ambǎrfəŋa zlam magudarani geli ni kè leli a. Melefit àgray nahkay ti, adǎfaki Melefit ti naŋ jireni : ahaslani ti Melefit àtraǎki mis ka zlam magudarani gatay ni ndo, ²⁶ èbesia ana tay a. Ay nihi ti Melefit àdǎfakia naŋ jirena. Àgray nahkay ti, awayay agray zlam ge jiri akaba awayay ti ndam ya ti tǎfėki ahàr ka Yezu ni tǐgi ndam jireni daya.

²⁷ Tamal nahkay ti zlam nahaŋ àbu ti miji zlabay àna naŋ aw ? Aha ! Àbi. Tamal maslaŋa esliki magray zlam ya ti Melefit àdǎm a Wakita gayaŋ ni bu grum ni dǎk ti, amal esliki miji zlabay, ay maslaŋa ya ti esliki ni ti àbi simiteni. Nahkay Melefit àdǎfikia divi nahaŋ ana leli a, ay ti miji zlabay àna naŋ koksah. Divi gani ya adǎfaki ni ti mǎfėki ahàr ka Yezu Krist. ²⁸ Nahkay zla nahəma, mǎsəra Melefit àdǎm mis jireni kè eri gayaŋ ni ti azuhva maslaŋa gani naŋ àbu afėki ahàr ka Yezu Krist. Ku tamal maslaŋa gani adǎbay Divi ya ti Műwiz àbėki a wakita gayaŋ ni bu ni dǎk nəŋgu ni, Melefit adǎm maslaŋa gani nani mis jireni ti azuhva tǎwi gani nani do. ²⁹ Melefit ti naŋ Melefit ga ndam *Zǎde ciliŋ aw ? Aha ! Naŋ ti Melefit ga nday ya ti nday ndam Zǎde do ni daya do waw ? Iy, naŋ Melefit ga ndam ya ti nday ndam Zǎde do ni daya. ³⁰ Adaba Melefit ti naŋ bəlaŋ, nahaŋ àbi. Tamal ndam Zǎde tǎfėki ahàr ka Yezu Krist ti Melefit amǎdǎm nday ndam jireni kè eri gayaŋ. Mis ndahaŋ ni day tamal tǎfėki ahàr ka Yezu Krist ti Melefit amǎdǎm nday ndam jireni kè eri gayaŋ daya. ³¹ Geli ya ti mǎdǎm Melefit agray ti mis tǐgi ndam jireni kè eri gayaŋ adǎba tǎfėkia ahàr ka Yezu Krist a ni ti, awayay adǎmvaba Divi ge Melefit ya adǎfiki ana Műwiz ni ti zlam masakani aw ? Aha, nahkay do ! Mǎbu madǎfaki pakama ge Melefit ya àdǎm a wakita gani nani bu ni ti pakama ge Melefit ededŋ ededŋeni sawaŋ.

4

Melefit àdǎm Abraham ti naŋ mis jireni kè eri gayaŋ

¹ Majalumki ahàr ka Abraham bəŋ ga bəŋ geli ni. Mǎdǎmki ti mam ? Naŋ ti mam àgrakivu a manjəhad gayaŋ ni bu mam ? ² Tamal Melefit àdǎm Abraham ti naŋ mis jireni kè eri gayaŋ azuhva àgray tǎwi sulumani ti, akal Abraham eji zlabay tata. Ay ti kè meleher ge Melefit ti èji zlabay koksah, ³ adaba àbu mǎbėkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi : « Abraham àfėkia ahàr ke Melefit a, nahkay ti Melefit àdǎm naŋ mis jireni kè eri gayaŋ.* » ⁴ Səruma lala : maslaŋa ya ti agray tǎwi ni ti tǎvi endif gayaŋ. Ere ye ti tǎvi ni ti ga sulum do. ⁵ Ay tamal mis àfėkia ahàr ke Melefit a, Melefit àdǎm maslaŋa gani nani ti mis jireni kè eri gayaŋ. Ku tamal maslaŋa gani àgri tǎwi ana Melefit ndo nəŋgu ni, àsəra Melefit agray ti ndam magudar zlam tǐgi ndam jireni kè eri gayaŋ ti ga sulum gayaŋ. ⁶ Ahaslani Devit day àdǎmkia ma ka ndam ya ti Melefit àgray ti tǐgi ndam jireni kè eri gayaŋ na ; ku tamal ndam nday nani tǎgri tǎwi ndo nəŋgu ni Melefit àdǎm nday ndam jireni kè eri gayaŋ. Devit àdǎm ndam nday nani ti tǎbu ana mǎmərani. ⁷ Àdǎm ahkado :

« Ndam ya ti Melefit àmbǎrfəŋa zlam magudarani gatay na kà tay a, àwayay mamənjələŋani kà zlam gatay ya tǎgudar ni va do ni ti tǎmǎrvu.

* 4:3 Mənjėkiani 15.6.

⁸ Maslaṅa ya ti Bay Melefit àcalfəṅ kà zlam gayaṅ ya àgudar ni do simiteni ni ti mêmərvu.[†] »

⁹ Devit awayay adəm ndam ya tēmərvu ni ti ndam ya nday *təkela kudi a ni ciliṅ aw ? Aha ; ndam ya tēkeley kudi ndo ni day tēmərvu. Məđəm Melefit adəm Abraham naṅ mis jireni kè eri gayaṅ ni ti, adaba àfəkia ahàr a palam do aw ? ‡ ¹⁰ Melefit adəm Abraham naṅ mis jireni kè eri gayaṅ ni ti, ka sarta gani nani ti Abraham èkela kudi a tək, èkeley faṅ ndo waw ? Ka sarta gani nani ti èkel kudi faṅ ndo. ¹¹ Nahkay Abraham àfəki ahàr ke Melefit, mək Melefit adəm naṅ zal jiri kè eri gayaṅ nahəma, ka sarta gani nani èkeley kudi faṅ ndo. Àra àfəkia ahàr ke Melefit a ti Melefit àhi mēkeley kudi ti ga madafaki naṅ ègia mis jirena kè eri ge Melefit a. Nahkay Abraham ti naṅ bəṅ ga ndam ya ti tēkeley kudi ndo, təfəkia ahàr ke Melefit a ni. Melefit adəm nday day ndam jireni kè eri gayaṅ akada ya àhi ana Abraham ni. ¹² Abraham ti naṅ bəṅ ga ndam ya ti təkela kudi a ni daya, ay ti si ahàr adəm tēkeley kudi ciliṅ do ; təfəki ahàr ke Melefit akada ga bəṅ gatay Abraham ya àgray ka ya ti èkeley kudi faṅ ndo ni daya kwa.

Melefit aməvi sulum gayaṅ ti ana ndam ya ti təfəki ahàr ka Yezu ni

¹³ Kwa ahaslani Melefit adəm Abraham ahkay do ni bəza huđ gayaṅ atanjəhad ka had dek. § Adəm nahkay ti adaba Abraham adəba *Divi ge Melefit na palam do ; Melefit adəm nahkay ti adaba Abraham àfəkia ahàr a palam. Abraham àra àfəkia ahàr ke Melefit a nahkay ti Melefit adəm naṅ ti mis jireni kè eri gayaṅ. ¹⁴ Tamal mis tadəbay Divi ge Melefit ni mək Melefit adəm nday ndam jireni kè eri gayaṅ azuhva tūwi gani nani ti, akal məfəki ahàr geli ke Melefit ni egi zlam masakani. Tamal nahkay ti, akal ge Melefit ya ti adəm aməvi zlam ana mis ga sulum ni day egi ma masakani. ¹⁵ Nahkay tamal mis təsəra Divi ge Məwiz ya Melefit àvi ana tay na, mək taḡray zlam ya ti Məwiz adəm grum ni do ni ti, Melefit azumki bəruv ka tay adaba tàwayay məgəskabu ma gani do. Adaba tamal Divi ge Melefit àləbi ti, akal magudar zlam day àbi simiteni.

¹⁶ Nahkay zlam ya ti Melefit adəm aməgri ana mis ni ti, aməgri ti ana ndam ya ti təfəki ahàr ni. Àgray nahkay ti ga sulum gayaṅ. Awayay agri ana bəza huđ ga Abraham dek. Melefit agri zlam ya ti adəm aməgri ana mis ni ti, àgri ana nday ya ti təgəskabu Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki a wakita gayaṅ ni bu ni ciliṅ do. Aməgri ti ana mis ndahaṅ ya ti təfəki ahàr akada ga Abraham ya àfəki ahàr ni dek daya. Adaba Abraham ti naṅ bəṅ geli dek. ¹⁷ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit àhi ana Abraham nahkay hi : « Nəgray ti kigi bəṅ ga jiba gərgəri kay.* » Nahkay Abraham ègia bəṅ geli kè meleher ge Melefit a, adaba àfəki ahàr ti ke Melefit. Melefit ti ahəṅgaraba mis e kisim ba, zlam ya ti təbi ahaslani bi ni day agray tay àna pakama ya adəmaya ni. ¹⁸ Abraham ti àmbrəṅ məfəki ahàr ke Melefit ndo. Ku tamal ere ye ti Melefit adəm aməgri ni mis təđəm àgravu koksah nəṅgu ni, Abraham àmbrəṅ məfəki ahàr ke Melefit ndo. Nahkay Abraham ègia bəṅ ga jiba gərgəri a kay akada ge Melefit ya àhi ahkado : « Bəza huđ gayak atala dal-dal nahkay[†] » ni. ¹⁹ Ka ya ti Melefit àhi ma gani ana Abraham ni ti vi ga Abraham agray vi diṅ. Àsəra ègia medewel a kwete-kwete, wal gayaṅ Sara day dəḡəlani, ay àmbrəṅ məfəki ahàr ke Melefit ndo. ²⁰ Àjalay ahàr cə cə do, àsəra aməṅgət ere ye ti Melefit adəm aməvi ni ; àṅgəta njəda adaba àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay àzləbay Melefit. ²¹ Àsəra lala, Melefit naṅ àbu àna njəda ga məgri ere ye ti adəm aməgri ni. ²² Melefit adəm naṅ mis jireni kè eri gayaṅ ni ti azuhva nani. ²³ Ma ya ti àbu məbəkiani : « Melefit adəm naṅ mis jireni kè eri gayaṅ[‡] » ni ti adəmki ka Abraham ciliṅ do, ²⁴ adəmki ti ke leli daya. Leli məfəkia ahàr ke Melefit a ; naṅ ti àhəṅgaraba Bay geli Yezu e kisim ba. Məfəki ahàr nahkay ti, Melefit aməđəm leli day ndam jireni kè eri gayaṅ. ²⁵ Yezu ti Melefit àmbrəṅ naṅ ti məmət ti azuhva zlam geli ya məgudar ni. Melefit àhəṅgaraba naṅ e kisim ba ni ti, ti leli mīgi ndam jireni kè eri gayaṅ.

† 4:8 Limis 32.1-2. ‡ 4:9 Mənjay Mənjəkiani 15.6. § 4:13 Mənjay Mənjəkiani 12.2-3 ; 17.4-6 ; 22.15-18. * 4:17 Mənjəkiani 17.5. † 4:18 Mənjəkiani 15.5. ‡ 4:23 Mənjəkiani 15.5.

5

Leli manjəhad akaba Melefit àna sulumani

¹ Nihi ti Melefit àdəm leli ndam jireni kè eri gayaŋ ni ti adaba məfəkia ahàr a. Nahkay ti leli məbu manjəhad akaba Melefit àna sulumani azuhva zlam ga Bay geli Yezu *Krist ya àgray ni. ² Bay ya ti àvi divi ana leli ti məŋgət *sulum ge Melefit ni ti Yezu Krist. Leli məfəkia ahàr a, nahkay məki nihi ti ka sulum gani nani. Məmərnu adaba məsəra Melefit amagraŋ ti mənəhad akaba naŋ a mələŋ masladani gayaŋ ni bu. ³ Məmərnu ti azuhva nani ciliŋ do, ku leli a daliya bu day məmərnu. Adaba məsəra ka ya ti məbu macakay daliya ni ti macahay mebesey zlam. ⁴ Ka ya ti mebesey zlam ni ti məŋgət njəda, məmbrəŋ məfəki ahàr ka Yezu do. Ka ya ti məŋgəta njəda nana ni ti məsəra Melefit aməgri ere ye ti àdəm aməgri ana leli ni ana leli ededīŋ. ⁵ Leli məsər nahkay ti masakani do, adaba məsəra Melefit awayay leli dal-dal. Məsər ti àna njəda ga *Məsuf Njəlatani, adaba Melefit àvia Məsuf gani nana ana leli a, àniviyu ana leli.

⁶ Ahaslani ti njəda àfəŋ kè leli ga məmbrəŋ magudar zlam bi. Ay Krist àməta a kəla ga ndam magudar zlam va. Àmət ti ka fat ya ti Melefit adaba ni. ⁷ Ku tamal mis naŋ jireni nəŋgu ni, mis nahaŋ agəskabu ti məmət a kəla gayaŋ vu ti zləzlada. Tamal mis sulumani ti, bi maslaŋa agəskabu ti məmət a kəla gayaŋ vu. ⁸ Ay ti Melefit awayay leli dal-dal. Ere ye ti adafaki awayay leli dal-dal ni ti nihi : ka sarta gani nani leli məbu magudar zlam kekileŋa, ay àslərbiyu Krist ti məmət a kəla geli vu. ⁹ Krist àra àməta a kəla geli va, mimiz gayaŋ àra àdəgaya nahkay nahəma, Melefit àdəm leli ndam jireni kè eri gayaŋ. Ègia nahkay ti məsəra ka fat ya ti Melefit amagrafəŋa seriya kè mis a ni ti Krist amahəŋgay leli ti Melefit àzumki bəruv ke leli ba. ¹⁰ Ahaslani ti leli ndam ezir ge Melefit. Ay nihi ti Wur gayaŋ àməta, nahkay àŋgalabakabá leli akaba Melefit a. Ègia nahkay ti məsəra lala Melefit amahəŋgay leli ga kaŋgay-kaŋgayani adaba Wur gayaŋ ni àŋgaba e kisim ba, naŋ àbu àna sifa. ¹¹ Ay nahkay ciliŋ do ; məmərnu àna ere ye ti Melefit àgri ana leli ni. Ere ye ti àgray ni ti azuhva Bay geli Yezu Krist. Àŋgalabakabu leli akaba Melefit ni ti naŋ.

Ata Adam nday ata Krist

¹² Ere ye ti nawayay nədəm ni ti nihi : mis bəlaŋ ànjəki ka magudar zlam, mək magudar zlam gayaŋ ni àzəkibiya kisim ke mis a dək. Nahkay mis ni dək təmət, adaba nday dək təgudara zlam a. ¹³ Wudaka Melefit àdəfiki *Divi gayaŋ ana Məwiz nahəma, zlam magudarani àbu a duniya bu àndava. Ay ka sarta gani nani ti Melefit àcalki mis ka zlam magudarani gatay ni ndo, adaba àdəfiki Divi gayaŋ ni ana Məwiz faŋ ndo. ¹⁴ Ay ti kwa ka sarta ga Adam àbivaya ana Məwiz a ti kisim àbu zlam gayaŋ. Ku tamal mis təgudari zlam ana Melefit akada ga Adam ni ndo nəŋgu ni, təbu təmət. Adam ti akada maslaŋa ya ti amara ni. ¹⁵ Ay ti təwi gatay ni gərgəri. Zlam magudarani ga Adam ni ti gərgəri akaba zlam ya ti Melefit avi ana mis ga sulum ni. Iy, ededīŋ mis bəlaŋ àgudar zlam, mək magudar zlam gayaŋ ni àzəkibiya kisim ke mis a dək.

Ay *sulum ge Melefit ya agri ana mis ni ti nahkay do, àtam təwi ga Adam ni àna njəda dal-dal. Adaba məsəra Melefit amahəŋgay mis dal-dal ga sulum azuhva təwi ge mis bəlaŋ. Maslaŋa nani ti Yezu *Krist. ¹⁶ Nahkay sulum ya ti Melefit agri ana mis ni ti gərgəri akaba zlam magudarani ya mis bəlaŋ àgudar ni. Zlam magudarani ya mis bəlaŋ àgudar ni ti Melefit àwəlkia mis àna naŋ ka seriya. Ay sulum ge Melefit ya agri ana mis ni ti nahkay do. Mis ni təgudara zlam a dal-dal, ay ku tamal nahkay nəŋgu ni Melefit àgria sulum ana tay a. Sulum gayaŋ ya àgri ana tay ni ti, agray ti tīgi mis jireni kè eri gayaŋ. ¹⁷ Iy, ededīŋ mis bəlaŋ àgudar zlam, mək zlam magudarani ge mis bəlaŋani ni àzəkibiya kisim ke mis a dək. Ay maslaŋa nahaŋ bəlaŋ àgra təwi nahaŋ a, təwi gayaŋ ni àtama nahaŋ na àna njəda dal-dal ; maslaŋa gani nani bəlaŋani ni ti Yezu Krist. Melefit agri sulum ana mis ti azuhva naŋ. Àna sulum gani nani ti mis etigi jireni kè eri gayaŋ. Nahkay ti nday ya ti tīgria mis jirena kè eri gayaŋ a ni atəŋgət *sifa ya àndav dəy-dəy do ni, ti tənəhadkabu akaba naŋ a bay gayaŋ bu.

¹⁸ Nahkay zla nahəma, məsəra mis bəlaŋ əgudar zlam, mək zlam magudarani gayan ni əzəkibiya kisim ke mis a dek, adaba Melefit əwəla tay əna seriya. Nahkay day mis nahəŋ bəlaŋ əgray zlam sulumani, əmbaya mis a dek a seriya ba, əvia sifa ya əndav day-day do na ana tay a. ¹⁹ Məsəra mis bəlaŋ əgəsiki ma ana Melefit ndo, əgudar zlam ; nahkay ti mis kay tigi ndam magudar zlam. Nahkay day mis bəlaŋ əgray zlam sulumani, əgəsikia ma ana Melefit a ; azuhva zlam gayan ya əgray ni ti Melefit ədəm mis kay etigi ndam jireni.

²⁰ Melefit əferkivu Divi gayan, ədəfiki ana Məwiz ni ti, ti mis təsərki nday təbu tagudar zlam kay. Ay ka ya ti mis tagudar zlam gərgəri kay ni ti Melefit day agri sulum gayan ana tay kay, ətam zlam gatay ya təgudar ni əna njəda ferek-ferek. ²¹ Məsəra tamal mis agudar zlam ti amət, adaba magudar zlam gayan ni naŋ əbu əna njəda ga makad naŋ. Nahkay day sulum ge Melefit ya agri ana mis ni ti naŋ əbu əna njəda ga mahəŋgay mis : azuhva sulum gani nani ti mis ni tigi jireni kə eri ge Melefit, nahkay Melefit avi sifa ya əndav day-day do ni ana tay azuhva təwi ga Bay geli Yezu Krist ya əgray ni.

6

Leli məbu əna sifa azuhva Yezu Krist

¹ Tamal nahkay ti, mədəm nihi ti mam ? Mədəm magudarumkivu zlam kəlavad, ti Melefit məgri sulum gayan ana leli əkivu aw ? ² Aha, məgrum nahkay ba. Məsəra ahaslani ti leli ndam magudar zlam, ay nihi ti kala məməta, leli evidi ga zlam magudarani va do. Tamal leli evidi ga zlam magudarani va do ni ti, kekileŋa mawayay magudar zlam ti kamam ? ³ Ka ya ti *təbaray leli dek əna *slimi ga Yezu *Krist ni ti, ŋgay miŋia akada mis bəlaŋ akaba naŋ a, kala leli dek məməta akaba naŋ a ti kəsərum do aw ? ⁴ Ka ya ti təbaray leli əna slimi ge Krist ni ti kala məməta ka ahar bəlaŋ akaba naŋ a, tiliya leli ka ahar bəlaŋ akaba naŋ a daya. Ay Bəŋ geli Melefit ti njəda əfəŋ dal-dal, əhəŋgaraba Yezu Krist e kisim ba əna njəda gani nana ; nahkay awayay ti leli day manjəhad geli məmbatvu, miŋi mis məweni.

⁵ Leli miŋia akada mis bəlaŋ akaba Yezu Krist a, nahkay kala leli məməta akaba naŋ a. Tamal nahkay ti leli day aməŋgaba e kisim ba akada gayan ya ti əŋgaba e kisim ba ni. ⁶ Məsəra ka ya ti *tədarfəŋ Yezu kə təndal ni ti, kala tədarfəŋiya manjəhad geli magədavani ya ahaslani na daya. Nahkay ti manjəhad geli nani ti əbi va bi, kala əməta. Əgia nahkay ti leli evidi ga zlam magudarani va do. ⁷ Adaba maslaŋa ya ti əməta əndava ni ti tisliki macalki naŋ ka zlam magudarani va do. ⁸ Leli miŋia akada mis bəlaŋ akaba Krist a. Nahkay ka ya ti təkad naŋ ni ti leli day kala məməta. Tamal nahkay ti məsəra leli aməŋgaba e kisim ba, amənjəhad akaba naŋ daya. ⁹ Məsəra Krist əŋgaba e kisim ba. Əŋgaba ti aməmət day-day va do. Kisim əsliki məgri araŋa va do. ¹⁰ Gayan ya ti amət ni ti, amət ti sak bəlaŋ həya əndava, ga məhəlfəŋa zlam magudarani geli ni kə leli a. Nihi ti əŋgaba e kisim ba, naŋ əbu əna sifa. Naŋ əbu əna sifa ti ga mazləbay Melefit. ¹¹ Nahkay ahar ədəm kəsərum lekələm day kala akada kəmətuma, nahkay ti lekələm evidi ga zlam magudarani va do. Ahar ədəm kəsərum lekələm kəbum əna sifa ti ga mazləbay Melefit, adaba kiŋuma akada mis bəlaŋ akaba Yezu Krist a.

¹² Əgia nahkay ti kiŋum evidi ga zlam magudarani va ba. Kəgrum zlam magədavani ya ti kawayum ahaslani ni va ba. Zlam nday nani ti mis təgri ana vu gatay, ay vu ge mis ti amənjəhad ga kaŋgay-kaŋgayani do. ¹³ Kəvumi vu gekəli ana zlam magudarani ge miŋi evidi gani ba. Vumi vu gekəli dek ana Melefit sawaŋ. Lekələm ti akada ge mis ya ti təməta mək təŋgaba e kisim ba ni. Nahkay ti vumi vu gekəli dek ana Melefit ti kiŋum evidi gayan, kəgrum jiri akada gayan ya awayay ni. ¹⁴ Nahkay ti ekigum evidi ga zlam magudarani va do, adaba kəbumi kədəbum *Divi ge Melefit ya ədəfiki ana Məwiz ni va bi ; kəbum kədəbum ti divi ge Melefit ya əvi ana kəli ga sulum gayan ni.

Leli ti evidi ga way ?

¹⁵ Tamal nahkay ti mədəm nihi ti mam ? Leli ti məbi mədəbum *Divi ge Melefit ya ədəfiki ana Məwiz ni va bi, məbu mədəbum ti divi ge Melefit ya əvi ana leli ga sulum

gayaŋ ni. Ay ègia nahkay ti magudarumkivu zlam kəlavad aw ? Aha, mągadarum zlam ba ! ¹⁶ Tamal ti kəvumia ahàr gekəli ana maslaŋa, kəbum kəgəsumiki ma gayaŋ ni ti, kiguma evidi gayaŋ a ti kəsərum do aw ? Tamal kiguma evidi ga zlam magudarana ti akəmətum. Ay tamal kəgəsumikia pakama ana Melefit a, kiguma evidi gayaŋ a ti, amədəm lekulum ndam jireni kə eri gayaŋ. ¹⁷ Ahaslani ti lekulum evidi ga zlam magudarani, ay nihi ti kəmbatumkaba majalay ahàr gekəli a, kəgəsumikia pakama ana Melefit àna məbəruv bəlaŋ a. Kəgəsumkabá ma ge jiri ya ti təcəhi ana kəli na. Məgrumi səsi ana Melefit azuhva nani ! ¹⁸ Melefit àhəŋgafəŋa kəli kə zlam magudarana, kiguma evidi gayaŋ a. Nahkay ti kiguma ndam jirena. ¹⁹ Nəhi ma ana kəli nahkay, nazay mazavu ge evidi ti, ti kícum ere ye ti nəhi ana kəli ni, adəba kícum zlam weceweci do. Ahaslani ti kəvumia ahàr gekəli ana magudar zlam ge migi evidi gana, kəlavad kəbum kagudarumi zlam ana Melefit àkivu. Ay nihi ti vumi ahàr gekəli ana Melefit, kígum evidi gayaŋ ti kəgrum jiri. Nahkay ti akanjəhadum njəlata.

²⁰ Ka ya ti lekulum evidi ga zlam magudarani ni ti, kəjalumki ahàr ka magray jiri do simiteni, adəba lekulum evidi gani do. ²¹ Ka ya ti kəbum kagudarum zlam nday nani ti kəŋgətum mam àna naŋ mam ? Nihi ti kəmənjumləŋ kə zlam gani nday nani zlam ge mimili : tijiŋ kəli, kəmətum àna naŋ. ²² Ay nihi ti Melefit àhəŋgafəŋa kəli kə zlam magudarana, kiguma evidi gayaŋ a. Nahkay ere ye ti kəŋgətum àna naŋ ni ti nihi : kiguma njəlata, nahkay ti Melefit aməvi sifa ya àndav day-day do ni ana kəli. ²³ Tamal mis agudar zlam ti aməŋgət zlam ka duwa gani ; ere ya aməŋgət ni ti kisim. Aməmət azuhva zlam magudarani gayaŋ ni. Ay zlam ya ti Melefit avi ana mis ni ti avi ana tay ga sulum : avi ana tay ti *sifa ya àndav day-day do ni ; avi ti ana nday ya ti tigia akada mis bəlaŋ akaba Bay geli Yezu *Krist a ni.

7

Təfəki ŋgasa ke leli ga magray zlam ya ti Məwiz àdəm grum ni va do

¹ Bəza ga mmawa, nəhiki ma ana kəli àki ke *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki a wakita gayaŋ bu ni. ŋgay Məwiz àfəki ŋgasa ke mis ka ya ti maslaŋa nani naŋ àbu àna sifa ni ciliŋ ti kəsəruma do waw ? ² Nədəm nahəma, ka ya ti zal ga wal naŋ àbu àna sifa àmət ndo ni ti Məwiz a wakita gayaŋ ni bu àvi divi ana wal ni ge medeveni do. Ay tamal zal ni àməta ti Məwiz àcafəŋa wal gayaŋ na ga maday zal nahaŋ a do. ³ Nahkay məsəra, tamal zal ni àmət ndo, wal ni àda zal nahaŋ a ti wal ni àgra hala. Ay tamal zal ni àməta day ti Məwiz àdəm wal ni esliki masləkana : tamal àza zal nahaŋ a ti àgray mesəwehvu ndo. ⁴ Bəza ga mmawa, lekulum day nahkay. Kiguma akaba Yezu *Krist a akada mis bəlaŋ ; nahkay ka ya ti Krist àmət ni ti kala lekulum day kəmətuma akaba naŋ a. Kəmətuma nahkay ti Məwiz àna Divi ya àbu məbəkiani a wakita gayaŋ ni bu ni àfəki ŋgasa ke kəli va do : kiguma ndam ga maslaŋa nahaŋ a. Maslaŋa gani nani ti àŋgaba e kisim ba, naŋ Krist. Kiguma ndam gayaŋ a nahkay ti akəgrumi təwi sulumani ana Melefit. ⁵ Ka ya ti məgəskabu Yezu faŋ ndo ni ti leli məbu magray ere ye ti məbəruv geli awayay ni. Zlam gani nani ti Məwiz àna Divi ya àbu məbəkiani a wakita gayaŋ ni bu ni àcafəŋa mis ga magrana, ay ka ya ti məsəra zlam nday nani zlam magudarani nahəma, məwayay magray zlam nday nani sawaŋ ; nahkay Divi ya àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni èzligiyu leli a magudar zlam vu. Zlam gani nani ya məgray ni ti agudar leli, azoru leli e kisim vu. ⁶ Ka sarta gani nani ti ahàr àdəm mədəbum Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni, mīgia akada evidi gana. Ay nihi ti Melefit àhəŋga leli a, leli evidi gani va do, adəba leli akada məmətani, Məwiz àna Divi nani àfəki ŋgasa ke leli va do. Nahkay ti leli məgray təwi àna Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz ahaslani ni va do ; magray təwi ge Melefit ti akada ga Məsuf gayaŋ ya awayay ni.

Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni ti təwi gani mam ?

⁷ Nahkay ti, leli mədəm mam ? *Divi ge Melefit ya təbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni ti zlam magudarani aw ? Aha ! Zlam magudarani do. Ay tamal Divi gani tələbi ti,

akal nèsər zlam magudarani do. Àbu mabəkiani e Divi gani bu nahkay hi : « Zlam ge mis ègək eri ba.* » Ay tamal təkəki nahkay ndo ni ti, ŋgay zlam ge mis egi eri ti akal nèsər do. ⁸ Ay àbu mabəkiani a wakita ge Məwiz ni bu nahkay hi : « Zlam ge mis ègək eri ba. » Tədəm nahkay ti nəŋgəta evidi ga magudar zlam àna naŋ a, nahkay nìgia evidi ga zlam magudarana ; zlam ge mis gərgəri kay ègua eri a. Ay tamal Divi nani àləbi ti akal nàgudar zlam ndo daya. ⁹ Ahaslani ka ya ti nèsər Divi ya Məwiz àbəkni ni faŋ ndo ni ti nu nèbu àna sifa zlam goro. Ay ka ya ti nèsəra Divi gana ni ti nənjàki ka magudar zlam huya, nìgi evidi gani. ¹⁰ Nahkay nìgia akada məmətani kè eri ge Melefit a ; Divi ya àbu mabəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni ti, Melefit àwayay ti nəŋgət sifa àna naŋ, ay ti nəŋgət kisim àna naŋ sawaŋ. ¹¹ Nahkay nàra nèsəra Divi ya Məwiz àbəkni na ti nənjàki ka magudar zlam, nìgia evidi gana, nàgosa ahər goro a. Ègia akada nàkada ahər goro àna Divi gani nana.

¹² Nahkay ti pakama ge Melefit ya Məwiz àbəkni ni ti zlam *njəlatani, Divi ya a huf gani bu ni day njəlata, sulumani, divi ge jiri. ¹³ Ègia nahkay ti zlam sulumani ni agray ti nu məmətani kè eri ge Melefit aw ? Aha ! Nahkay do. Nu məmətani kè eri ge Melefit ti azuhva zlam magudarani. Nàza zlam sulumani na, nàgudara zlam àna naŋ a ; nìgia evidi gana, nahkay nəməta àna naŋ a. Zlam gani àgravu ti mis təsər zlam magudarani ti zlam magudarani edefiŋ, adaba nàzay Divi ge Melefit mək nàgudar zlam ya Melefit adəm e Divi gayaŋ ni bu təgudar ba ni : nahkay magudar zlam gani àbəlay do simiteni.

Mis ti ègia evidi ga zlam magudarana

¹⁴ Məsəra *Divi ge Melefit ni ti Məwiz àbəkni àna njəda ga *Məsuf ge Melefit. Ay nu ti mis hihiriken, njəda àfu bi : nahkay nìgia evidi ga zlam magudarana. ¹⁵ Ere ye ti nagray ni ti nèsər do. Ere ye ti nawayay magrani ni ti nàgray do. Ay nagray ti ere ye ti nawayay do simiteni ni sawaŋ. ¹⁶ Ay tamal nagray ere ye ti nawayay do ni ti, nèsəra Divi ge Melefit ni zlam sulumani, nəgəskabá. ¹⁷ Nahkay nagudar zlam ti àna majalay ahər goro do. Nagudar zlam ti adaba nìgia evidi ga zlam magudarana, nisliki makadfeŋvana do. ¹⁸ Nèsəra àna vu goro gedebeni ni ti nisliki magray zlam sulumani koksah. Nahkay nisliki mawayay magray zlam sulumani tata, ay ti nisliki magrani koksah. ¹⁹ Zlam sulumani ya nawayay nagray ni ti nàgray do. Ere ye ti nagray ni ti zlam magədavani ya ti nawayay do ni sawaŋ. ²⁰ Ere ye ti nagray ni ti ere ye ti nawayay do ni. Tamal nahkay ti nèsəra nagudar zlam ti àna majalay ahər goro do. Nagudar zlam ti adaba vu goro gedebeni, nìgia evidi ga zlam magudarana palam.

²¹ Nèsəra ere ye ti agravu ni nahkay hi : nawayay nagray zlam sulumani, ay ere ye ti nisliki magrani ni ti zlam magədavani ciliŋ. ²² A majalay ahər goro bu ni ti Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkni ni ti zlam sulumani, àbəlafu. ²³ Ay nèsəra vu goro gedebeni ; àrakaboru akaba majalay ahər goro sulumani ni do. Nahkay ti nisliki magray ere ye ti nədəm sulumani, àbəlafu ni koksah. Vu goro ni gedebeni nahkay ti nìgia evidi ga zlam magudarana. ²⁴ Nasay cicihi timey ! Ere ye ti vu goro gedebeni ni awayay ni ti amazoru nu e kisim vu timey. Way esliki mahəŋgay nu way ? ²⁵ Ahəŋgay nu ti Melefit. Ahəŋgay nu ti àna təwi ga Bay geli Yezu *Krist ! Nəgri səsı dal-dal !

Nahkay nu ti, a majalay ahər goro bu ni ti Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkni ni zlam sulumani, nəgəskabá. Ay àna vu goro gedebeni ni ti nagudar zlam ciliŋ, nìgia evidi gana.

8

Melefit avi sifa ana leli àna Məsuf gayaŋ

¹ Nahkay zla nahəma, ndam ya ti nday akaba Yezu *Krist akada mis bəlaŋ ni ti Melefit aməgəs tay àna seriya day-day va do simiteni. ² *Məsuf ge Melefit ti naŋ njəda-njədani, avu sifa adaba nu akaba Yezu Krist akada mis bəlaŋ. Azuhva njəda ga Məsuf nani ti nu evidi ga zlam magudarani va do, anəmət va do daya. ³ *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkni a wakita gayaŋ ni bu ni àbi àna njəda ga magray zlam gani nani bi, adaba vu ge mis ti gedebeni asabay, nahkay nisliki magray zlam ya ti Məwiz adəm grum ni do. Ay

* 7:7 Mahərana 20.17 ; Mimbiki 5.21.

Melefit àslərbiyu Wur gayaŋ gayaŋani azuhva zlam magudarani geli : leli mis hihirikeni ti gedebeni, magudar zlam, ay vu ga Wur ni gedebeni akada ge mis ni, nahkay Melefit àwəl naŋ àna seriya a kəla ge mis vu azuhva zlam magudarani gatay ni. ⁴ Melefit àgray nahkay ti, awayay ti mîgi ndam jireni kè eri gayaŋ, ere ya magudar ni mēləbi simiteni, akada ya àdəm e Divi gayaŋ ya Məwiz àbəki ni bu ni. Ay migi nahkay ti àna vu geli gedebeni ni do ; migi ti àna njəda ga *Məsuf Njəlatani. ⁵ Ndam ya ti tagray zlam ya ti vu gatay gedebeni awayay ni ti təjalaki ahàr ka zlam ya ti məbərur gatay awayay ni. Ay ndam ya ti tagray zlam ga Məsuf Njəlatani ya awayay ni ti təjalaki ahàr ka zlam ya ti Məsuf awayay ni. ⁶ Tamal mis ajalaki ahàr ka zlam ya ti məbərur gayaŋ awayay ni ti aməmət. Ay tamal mis ajalaki ahàr ka zlam ya ti Məsuf Njəlatani awayay ni ti Melefit aməvi *sifa ya àndav day-day do ni, amagraŋ ti araŋa àhəli ahàr va do daya. ⁷ Ndam ya ti təjalaki ahàr ka zlam ya ti məbərur gatay awayay ni ti nday ndam ezir ge Melefit, adaba təgəskabu Divi ge Melefit do. Ku tədəm təgəskabu nəŋgu ni tisliki məgəskabani do simiteni. ⁸ Ndam ya ti tagray ere ye ti məbərur gatay awayay ni ti tisliki magray zlam ya ti Melefit awayay ni do simiteni.

⁹ Ay lekulum ti kəgrum nahkay do : kəgrum ere ye ti məbərur gekuli awayay ni do. Kəgrum ti ere ye ti Məsuf Njəlatani awayay ni sawaŋ. Kəgrum nahkay ti adaba Məsuf ge Melefit àniviyu ana kuli. Maslaŋa ya ti Məsuf ge Krist àniviyu bi ni ti naŋ mis ge Krist do. ¹⁰ Ku tamal vu gekuli gedebeni ni aməmət adaba zlam magudarani nəŋgu ni, tamal Krist naŋ àbu akaba kuli ti Məsuf gayaŋ ya àniviyu ana kuli ni aməvi sifa ana kuli. Aməvi ana kuli ti adaba kiguma ndam jireni kè eri ge Melefit a. ¹¹ Ka ya ti Yezu Krist amət ni ti Bay Melefit àhəŋgaraba naŋ e kisim ba. Nahkay tamal Məsuf gayaŋ àniviyu ana kuli edediŋ ti, məsəra amahəŋgaraba kuli e kisim ba bilegena. Amahəŋgaraba kuli e kisim ba ti àna njəda ga Məsuf gayaŋ ya ti àniviyu ana kuli ni.

¹² Nahkay zla nahəma, bəza ga mmawa, ahàr àdəm məgrum ere ye ti Melefit awayay ni, məgrum ere ye ti məbərur geli awayay ni ba. ¹³ Adaba tamal kəgrum ere ye ti məbərur gekuli awayay ni ti akəmətum edediŋ edediŋeni. Ay tamal àna njəda ga Məsuf ge Melefit kəmrəŋuma zlam ya ti məbərur gekuli awayay na ferera ti sifa gekuli amandav day-day do. ¹⁴ Ndam ya ti təbu tadəbay divi ga Məsuf ge Melefit ya adəfiki ana tay ni ti nday dek bəza ge Melefit. ¹⁵ Melefit àvia Məsuf gayaŋ ana kuli a àndava. Məsuf gani nani ti, àgray ti aŋgwaz àwər kuli va do, adaba lekulum evidi va do. Məsuf gani nani ti agray ti kigum bəza ge Melefit. Àna Məsuf gani nani ti mazalay Melefit : « Baba, nak Bəŋ geli. » ¹⁶ Àna njəda ga Məsuf gani nani ti leli məsəra a majalay ahàr geli ba, leli bəza ge Melefit edediŋ edediŋeni. ¹⁷ Tamal leli bəza ge Melefit ti məsəra Melefit aməgri zlam sulumani ya ti àdəm aməgri ana bəza gayaŋ ni ana leli. Aməgri ana Krist, nahkay aməgri ana leli daya. Aməgri ana leli ti adaba leli məbu macakakabu daliya akaba Krist. Krist àcaka daliya ti ègia gəđakana : nahkay Melefit awayay ti leli day mîgi gəđakani akada ge Krist ya àcakay daliya, ègi gəđakani ni.

Bəza ge Melefit etigi gəđakani akada ge Krist ni

¹⁸ Nəsəra daliya geli ya ti macakay nihi ni ti èsli araŋa do, adaba Melefit amədəfiki zlam sulumani ana leli. Zlam sulumani nani ti àtam zlam sulumani ndahaŋ ni dek, nahkay amajalaki ahàr ka daliya hini day-day va do. ¹⁹ Zlam ya ti Melefit àgraya ni dek təbu tahətay, tawayay dal-dal ti Melefit mənŋgazli bəza gayaŋ ana tay, ti tîpi. ²⁰ Melefit àgray ti zlam ya àgraya ni dek tîgi zlam masakani hayaŋ. Zlam nday nani tigi nahkay ti àna ahàr gatay gatayani do. Melefit àgray nahkay ti, àsəra aməmrəŋ zlam ya ti àgraya ni nahkay do. ²¹ Nihi ti zlam ya ti Melefit àgraya ni dek si tizi kwa. Ay a vad nahaŋ Melefit amagraŋ ti tizi va do. Ka fat gani nani ti zlam nday nani dek etigi zlam gəđakani akada ga bəza ge Melefit etigi gəđakani ni. ²² Məsəra ku kani zlam ya ti Melefit àgraya tay a ni dek təbu tahətay, tinjidey, təkakay daliya akada ga wal ya ti awayay ewi wur ni. ²³ Tinjidey ti zlam ndahaŋ ya ti Melefit àgraya tay a ni ciliŋ do, leli day məbu minjidey. Melefit àvia Məsuf gayaŋ ana leli a, nahkay məsəra naŋ amədəm leli bəza gayaŋ. Minjidey ti adaba

məbu mahətay vad gani nani. Ka fat gani nani ti Melefit aməvi njəda ana vu geli gedebeni ni. ²⁴ Melefit àhəngga leli a, ay nihi ti m̀pi faŋ do. Nahkay məbu mahətay vad gani nani. Tamal m̀pia ere ye ti mahətay na ti m̀hətay va do. Maslaŋa ya ti èpia zlam a mək ahətay keti ni ti way ? ²⁵ Ègia m̀pi ere ye ti mahətay ni faŋ ndo ni ti mebesey, mahətay.

²⁶ Nahkay *Məsuf ge Melefit day ajənaki leli, adaba njəda geli àbi. Mahəngalay Melefit ahəmamam ti m̀sər do. Ay Məsuf ge Melefit ahəngali Melefit ana leli a kəla geli vu. Ahəngalay Melefit àna njidey ; pakama gayan ya adəmaya ni ti mis hihirikeni èsliki mədəmani do. ²⁷ Ay Melefit ti àsəra ere ye ti àniviyu ana leli a m̀bəruf bu na, àsəra ere ye ti Məsuf gayan adəm na daya. Adaba Məsuf ni ahəngali Melefit ana ndam gayan akada ge Melefit ya ti awayay ni.

²⁸ M̀səra Melefit ti aslamalikabu zlam dek ana ndam gayan ya tawayay naŋ ni ga m̀gri zlam sulumani ana tay. Nday gani ti àzalay tay akada gayan ya awayay ni. ²⁹ Nahkay ndam ya ti Melefit adaba tay ahaslana ni ti adəm amagray ti t̀gi akada ga Wur gayan ni. Adaba awayay ti Wur gayan ni m̀gi gədakani ge mis ndahaŋ dal-dalani ya ti t̀gia bəza ga mənana ni. ³⁰ Ndam ya ti adəmki ma ka tay nahkay ni ti àzala tay a daya. Ndam ya ti àzala tay a ni ti adəm nday ndam jireni kè eri gayan. Nday ya ti adəm nday ndam jireni ni ti adəm atəhuriyu a m̀laŋ gayan masladani vu daya.

Melefit awayay leli ga kangay-kangayani

³¹ Ègia nahkay ti leli mədəm nihi ti mam ? Tamal Melefit naŋ àbu akaba leli ti, way esliki ke leli way ? ³² Melefit àhənggay wur ga huđ gayan ndo, àslərbiyu naŋ ti t̀kad naŋ a kəla geli vu dek. Àgra nahkay ti aməgrikivu zlam dek ana leli ga sulum do waw ? ³³ Melefit adaba leli a nahkay ti way esliki macalki leli ka zlam magudarani way ? Bay ya ti adəm leli ndam jireni ni ti Melefit. ³⁴ Ègia nahkay ti way esliki m̀gəs leli àna seriya way ? Yezu *Krist ti àmət azuhva leli. Ay ti àmət cilin do, ànggaba e kisim ba daya, naŋ àbiyu manjəhadani kà ahar ga daf ge Melefit ka m̀laŋ ga gədakani, ahəngali Melefit ana leli. ³⁵ Krist ti awayay leli dal-dal. Nahkay ti way esliki macafəŋa naŋ ga mawayay leli a way ? Ku tamal macakay daliya, aŋgwaz awər leli dal-dal, mis təgri daliya ana leli adaba leli ndam ge Krist, zlam məzumani afəŋ kè leli bi, leli àna mahayma, zlam zləzladani àca leli a, ahkay do ni takad leli nəŋgu ni Krist ambrəŋ mawayay leli aw ? ³⁶ Zlam nday nani dek ti akada ma ya ti àbu m̀bəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi ni :

« Bay Melefit, kəlavad tawayay mabazl leli azuhva nak ;
tamənjələŋ ana leli akada ga zlam ga gənaw ya ti tabazl tay ni.* »

³⁷ Ay ku tamal nahkay nəŋgu ni, m̀yefiŋa kà tay àna njəda ge Krist, naŋ ya ti awayay leli na ; leli məbu àna məmərani dal-dal. ³⁸ Ǹsəra ededifŋ ededifŋena, ere ye ti àcafəŋa Melefit ga mawayay leli a ti àbi : ku kisim, ku sifa, ku *məslər ge Melefit, ku gədakani weley weley do dek, ku zlam ya t̀bu nihi ni, ku zlam ya t̀biyu kama mba ni, ku gədakani ya təgur m̀laŋ ya agavəla ni, ³⁹ ku zlam njəda-njədani ya ti t̀biyu agavəla drin ni, ku zlam njəda-njədani ya ti t̀biyu drin a had bu ni, ku mam mam do ya ti Melefit àgraya ni àcafəŋa Melefit ga mawayay leli a do. M̀səra Melefit awayay leli ti àna t̀wi ga Bay geli Yezu Krist ya ti àgri ana leli ni.

9

Ndam Izireyel

¹ Nu mis ge *Krist, nəsəkad malfada do. Ma goro ya nawayay nədəm ni ti ma ge jiri : nəsəra a m̀bəruf goro ba, *Məsuf Njələtani day àsəra ma goro ya nawayay nədəm ni ti ma ge jiri. ² Ma gani nani ti nihi : nəbu nəjalay ahər dal-dal, bəruf day awər nu kəlavad, ³ adaba nawayay ndam jiba goro dal-dal ; nday ti bəza ga mmawa, adaba bəŋ ga bəŋ geli bəlaŋani akaba tay. Tamal ti Melefit etikwesl nu, edekaba nu ata Krist a ti nday təŋgət sifa ti, akal nawayay tamal agravu tata ni. ⁴ Nday ti bəza huđ ge Izireyel. Melefit adaba tay a ti t̀gi bəza gayan. Melefit adəfiki ana tay naŋ ti naŋ gədakani. Melefit *awəlkabu

* 8:36 Limis 44.23.

ma gayaŋ akaba tay, àdǎfiki *Divi gayaŋ ana tay. Àdǎfiki ana tay ahəmamam tahəŋgalay naŋ ni akaba àhi ana tay ahkado : « Aməvi zlam sulumani ana kəli. »⁵ Nday ti bəza huđ ga Abraham. Ka ya ti tiwi Krist ni ti tiwi naŋ a jiba gatay bu. Krist ti naŋ gəđakani àtam zlam đek, naŋ Melefit, məzləbum naŋ ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay.

⁶Ŋgay zlam ya ti Melefit àdəm amagraŋ ni àgravu do ni ti nədəm ndo. Adaba bəza huđ ge Izireyel đek ti nday ndam *Izireyel ya ti Melefit àdaba ni do. ⁷Bəza huđ ga Abraham đek ti bəza ge Melefit ya àdaba tay a ni do. Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu, Melefit àhi ana Abraham : « Akəŋgət bəza huđ gayak ti àna Izak.* »⁸ Melefit àdəm nahkay ti adaba bəza ya tiwi tay đek ti bəza ge Melefit do. Bəza ge Melefit ti nday ya ti Melefit àdəm etigi bəza gayaŋ ni ciliŋ. ⁹Zlam ya ti Melefit àhi ana Abraham anəgruk ni ti nihi : « Sarta ya ti nədəm ni eminjia ti anaŋga. Ka sarta gani nani ti Sara emiwi wur zalani.† »

¹⁰Àgravu ti nani ciliŋ do. Rebeka ti wal ga bəŋ ga bəŋ geli Izak. A vad nahaŋ àzay huđ ga bəza mara. ¹¹Ka sarta ya ti tiweya tay a faŋ ndo ni ti tàgudar araŋa ndo, tàgray zlam sulumani ndo daya. Ay ku tamal nahkay nəŋgu ni, Melefit àdaba biliŋ e kidiŋ gatay ba àndava akada gayaŋ ya ti awayay na. ¹²Wur ya ti Melefit àdəkiba naŋ a ni ti, adaba tūwi ga wur ya àgray ni do ; Melefit àdaba naŋ a nahkay. Melefit àhi ana Rebeka ahkado : « Wur ya ti amadaya enjia ni ti aməgri tūwi ana naŋ ya ti amadaya kələŋ a ni.‡ »¹³ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Zekup ti, nàwaya naŋ a ; Eseyu ti, nàwayay naŋ ndo.§ »

¹⁴Ègia nahkay ti leli mədəm mam ? Zlam ge Melefit ya àgray ni ti zlam magədavani aw ? Aha, zlam magədavani do ! ¹⁵A vad nahaŋ Melefit àhi ana Məwiz nahkay hi : « Nəgri sulum ti ana maslaŋa ya ti nawayay ni ciliŋ ; asu cicihi ti maslaŋa ya ti nawayay ni ciliŋ.* »

¹⁶Nahkay tamal Melefit adaba mis a ti adaba zlam gayaŋ a ; do ni ti adaba maslaŋa gani nani awayay ti Melefit mādaba naŋ a do, ahkay do ni azuhva tūwi ga maslaŋa nani ya àgray ni do. Melefit adaba mis a ti adaba maslaŋa gani nani asi cicihi palam. ¹⁷Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu, Melefit àhi ana bay *Farəŋ nahkay hi : « Nədaba kur a, nak bay ti nawayay nədǎfiki njəda goro ana mis àna nak, ti mis ga duniya đek təsər nu Melefit.† »¹⁸ Nahkay ti tamal Melefit adəm : « Maslaŋa hini məsə cicihi » ti, maslaŋa gani asi cicihi edediŋ. Ay tamal Melefit adəm : « Maslaŋa hini ècəki slimi ba » ti, maslaŋa gani nani èciiki slimi do edediŋ.

Melefit ti agray zlam akada gayaŋ ya awayay ni

¹⁹Ègia nahkay ti akəhu ahkado : « Tamal nahkay ti Melefit àdəm mis tagudar zlam ti kamam ? Maslaŋa ya ti àgray ere ye ti Melefit awayay ni do ni ti way ? »²⁰ Zləba goro ni, kəgrumkabá gejewi akaba Melefit a ti nak way ? Tamal mis àləmaya zlam a ti zlam nani esliki məhiani « Kələmaya nu a nahkay hi a kamam ? » tata aw ?²¹ Maslaŋa ya aləm zlam ni àsəra ere ye ti agray àna elibisl gayaŋ na. Àna elibisl gani nani ti esliki mələmaya mandaray gərgəri a cə, bəlaŋ sulumani àtam nahaŋ ni.

²²Tamal Melefit agray akada ga maslaŋa ya ti aləm zlam ni ti mam gani acay kur mam ? Naŋ ti awayay mis təsər njəda gayaŋ akaba ahəmamam azum bəruv ni ; ku tamal nahkay nəŋgu ni mis ya ti akal azumki bəruv ka tay, a vad nahaŋ etizi ni ti naŋ àbu ebəsi ana tay dal-dal. ²³Melefit agray nahkay ti, awayay ti mis təsər naŋ Bay njəda-njədani dal-dal, agri sulum ana mis. Nahkay mis ndahaŋ təsi cicihi, àdəm amagraŋ ti tənəhad akaba naŋ a məlaŋ gayaŋ sulumani bu. ²⁴Leli day məkibu ka tay : Melefit àdaba leli e kidiŋ ga ndam *Zude ba, àdaba leli e kidiŋ ga nday ya ti nday ndam Zude do ni ba daya. ²⁵Nahkay bay mahəŋgaray *pakama ge Melefit Oze àdəm ahaslani nahkay hi :

« Melefit àdəm : “Nday ya ti nday ndam goro do ni ti anədaba tay a, anədəm nday ndam goro.

* 9:7 Mənjəkiani 21.12. † 9:9 Mənjəkiani 18.10. ‡ 9:12 Mənjəkiani 25.23. § 9:13 Malasi 1.2-3. * 9:15 Mahərana 33.19. † 9:17 Mahərana 9.16.

Ndam ya ti ahaslani nàwayay tay do ni ti anawayay tay.” ‡

²⁶ Ahaslani ti Melefit àhi ana tay : “Lekulùm ndam goro do.”

Ay a vad nahaŋ ti atəhi ana tay :

“Lekulùm bəza ge Melefit Bay ga sifa ni.” § »

²⁷ Izayi bay mahəŋgaray pakama ge Melefit ni day àdəmkiya ma ka ndam *Izireyel a. Àzlah, àdəm : « Melefit àdəm : “Ku tamal ndam Izireyel tàwuɗa, nday dal-dal akada wiyəŋ ga zalaka nəŋgu ni, anahəŋgay mis bal e kidin̄ gatay bu cilin̄. ²⁸ Bay Melefit amagraŋ ere ye ti àdəm amagraŋ ka haɗ ni ðek. Aməpəs do, ara agray weceweci.” * »

²⁹ Izayi àdəm keti :

« Bay Melefit Njəda-njəɗani àvia bəza huɗ ana leli a.

Tamal àvi bəza huɗ ana leli ndo ni ti

akal mīgia ahàr akada ga ndam *Sodom ya Melefit èziŋ tay ðek na,

akal mīgia ahàr akada ga ndam *Gomor na daya. † »

Ndam məfəki ahàr ka Yezu Krist ti nday ndam jireni kè eri ge Melefit

³⁰ Ègia nahkay ti leli məɗəm mam ? Nday ya ti nday ndam *Zude do ni tàɗəbay divi ge migi ndam jireni kè eri ge Melefit ndo. Ay ku tamal nahkay nəŋgu ni təfəkiya ahàr ke Yezu a, nahkay Melefit àdəm nday ndam jireni kè eri gayaŋ. ³¹ Ay ndam *Izireyel ti ni tawayay tigi ndam jireni kè eri ge Melefit àna maɗəbay *Divi ya ti àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz bu ni. Ay nahkay ti tisl̄iki migi ndam jireni kè eri ge Melefit ndo. ³² Tisl̄iki ndo ni ti kamam ? Adaba tàwayay migi ndam jireni ti àna məfəki ahàr ke Melefit do. Tàwayay migi ndam jireni ti àna təwi gatay ya tagray ni. Gatay ya tàgray nahkay ni ti tija asak àna akur ya azəgaɗ mis na : ³³ akur gani nani ti *Krist. Melefit àdəmkiya ma a Wakita gayaŋ ba nahkay hi a :

« Cəm day ! Nafəkad akur ga mazəgaɗ mis a kəsa *Siyon bu.

Akur gani nani ti mis etiji asak àna naŋ.

Maslaŋa ya àfəkiya ahàr a ni ti atəbəki mimili ɗay-ɗay do. ‡ »

10

¹ Bəza ga mmawa, nahəŋgalay Melefit dal-dal, nawayay ti ndam *Zude târa afa ge Melefit a ti mähəŋgay tay. Nawayay dal-dal ti ere gani mǎgravu. ² Nəsəra nday ti tawayay maɗəbay Melefit àna njəda gatay ðek, ay ti təsər divi gani do. ³ Mis tigi ndam jireni kè eri ge Melefit ahəmamam ti təsər do. Nahkay taɗəbay divi gatay nahaŋ. Tagray nahkay ti, təmbərəŋa Divi ge Melefit ya àvi ana mis ti tigi ndam jireni àna naŋ na. ⁴ Ere ye ti Melefit àwayay magrani àna Divi gayaŋ ya Məwiz àbəki ni ti *Krist àgra àndava. Ndam ya ti tigi ndam jireni kè eri ge Melefit ni ti, nday ya ti təfəki ahàr ke Krist ni. Nday ðek etigi ndam jireni.

Melefit ti Bay mahəŋgay mis dek

⁵ Ahaslani ti Məwiz àdəmkiya ma àki ke *Divi ya təbu məbəkiani a wakita gayaŋ bu na. Ere ye ti àdəm ni ti aɗafəki ahəmamam mis tigi ndam jireni kè eri ge Melefit àna Divi gani nani mam : « Maslaŋa ya ti àgəskabá ere ye ti àbu məbəkiani a wakita hini bu na mək agray zlam gani nani ðek nahəma, Melefit aməvi sifa azuhva nani.* » ⁶ Ay àki ke migi mis jireni kè eri ge Melefit àna məfəki ahàr ti təɗəm nahkay hi : « ŋgay way aməɗəloru e melefit vu way ti kəhi ana ahàr ba. † » Tamal kəhi ana ahàr nahkay ti kawayay ti Krist mǎsləkabiya e melefit ba, ay ti àsləkabiya àndava. ⁷ Təɗəm keti : « ŋgay way amoru afa ga ndam evid way ti kəhi ana ahàr ba. » Tamal kəhi ana ahàr nahkay ti kawayay ti Krist mǎŋgaya e evid ba, ay ti àŋgaya àndava. ⁸ Ay ere ye ti təɗəm ni ti mam ? Təɗəm nahkay hi : « Pakama ge Melefit ti driŋ driŋ akaba nak do. Naŋ a ma gayak bu, naŋ a məbəruf gayak bu daya. » Pakama gani nani ti pakama ga məfəki ahàr ke Krist ya ti leli

‡ 9:25 Oze 2.25. § 9:26 Oze 2.1. * 9:28 Izayi 10.22-23. † 9:29 Izayi 1.9; Mənjəkiani 19.23-28. ‡ 9:33 Izayi 8.14; 28.16. * 10:5 Levi 18.5. † 10:6 Mənjay Mimbiki 30.12-14.

məḏəmoru ni. ⁹ Pakama gani nahkay hi : Tamal nak nakani kəḏəm àna ma gayak kè eri ge mis Yezu ti naḥ Bay gəḏakani, tamal kəgəskabá a məbərurv gayak ba Melefit àhəngaraba naḥ e kisim ba ti, Melefit amahəngay kur. ¹⁰ Tamal mis afəki ahàr ke Krist àna məbərurv bəlaḥ ti, Melefit adəm maslaḥa gani nani mis jireni kè eri gayaḥ. Tamal mis adəm àna ma gayaḥ kè eri ge mis Yezu ti naḥ Bay gəḏakani ti, Melefit amahəngay maslaḥa nani. ¹¹ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Ku way way do afəkia ahàr a ti atəbəki mimili ḏay-ḏay do. ‡ » ¹² Nahkay ndam *Zude ti nday gərgəri akaba ndam ya ti nday ndam Zude do ni do. Nday dek Bay gatay bəlaḥ, avi zlam sulumani kay ana ndam ya ti tahəngalay naḥ ni dek. ¹³ Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Ku way way do ahəngalay Bay geli àna məbərurv bəlaḥ ti Melefit amahəngay naḥ. § »

¹⁴ Ay tamal təfəki ahàr ndo ni ti tahəngalay naḥ ahəmamam ? Tamal tici ma gayaḥ ndo ni ti təfəki ahàr ahəmamam ? Tamal mis təhi ma gani ana tay ndo ni ti tici ahəmamam ? ¹⁵ Tamal Melefit əslər ndam məhi ma gani ana mis ndo ni ti ndamam təḏəm ma gani mam ? Nahkay àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu : « Maslaḥa ya ti ara afa ge mis ga məhi Ma Məweni Sulumani ana tay a ni ti təgəskabu naḥ àna məmərani dal-dal. * » ¹⁶ Ay Ma Məweni Sulumani gani ti, təgəskabu ti mis dek do. Izayi bay mahəngaray *pakama ge Melefit ni adəm : « Bay Melefit goro, ma geli ya ti məḏəm ni ti way əgəskabá way ? » † ¹⁷ Nahkay tamal maslaḥa afəkia ahàr ka Yezu a ti, adaba ècia ma palam. Ma ya ti èci ni ti ma àki ke Krist.

¹⁸ Ay ègia nahkay ti nəḏəm : Ndam *Izireyel təbi slimi ana ma hini ndo aw ? Iy, təbia slimi a, adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Ma gatay ya təḏəm ni ti təḏəmoru a məlaḥ vu dek. Mis ga duniya dek təbia slimi ana ma gana. ‡ »

¹⁹ Nahkay ti nəḏəm keti : Ndam Izireyel ticia ma ya təbi slimi na waw ? Təwayay miceni ndo. Adafaki enjenjeni ti ma ge Məwiz ya àhi ana tay ni. Àhi ana tay ahkado : « Melefit adəm : “Anəgri zlam sulumani ana ndam ya ti tislə arəḥa do, təsər arəḥa do ni, ti lekələm kəgrumləḥ solu ana tay, ti kəzumumki bərurv ka tay.” § »

²⁰ Kələḥ gani Izayi adəm vay-vay : « Melefit adəm : “Nəgray ti ndam ya ti təḏəbay nu do ni tədu ahàr, nahkay ti tədua ahàr a.

Nəngazliva ana ndam ya ti təjalaku ahàr do na.” * »

²¹ Ay àki ka ndam Izireyel ni ti ni Izayi adəm ma hini : « Melefit adəm : “Kələvad nəhəlkaba aḥar a, nawayay ti ndam goro tāḥga afa goro a. Ay ti təwayay mici pakama goro do, təḏəbay divi gatay nahaḥ zlam gatay.” † »

11

Melefit àmbrəḥ ndam Izireyel ndo

¹ Ègia nahkay ti Melefit àmbrəḥa ndam *Izireyel, ndam gayaḥ na waw ? Aha, àmbrəḥ tay ndo ! Adaba nu day zal Izireyel, nu wur huḏ ga Abraham, ge dini ge Benjemen. ² Melefit àmbrəḥ ndam gayaḥ ya adaba tay kwa ahaslani na ndo. Kəsərurv ma ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu àki ka Eli ni do waw ? Ka ya ti adafaya ere ye ti ndam Izireyel təgray na ti àhi ana Melefit nahkay hi : ³ « Bay goro ni, təbazla ndam mahəngaray *pakama gayak a, təmbedkaba məlaḥ meviyekukki zlam na dek, əgəjəni nu bəlaḥ, təwayay takad nu daya. * » ⁴ Ay Melefit àhəngrifəḥ ti ahəmamam ? Àhi nahkay hi : « Nəḏaba mis zawalana dəbu adəskəla, nday ndam goro. Nday nani ti təbəhadfi mirdim

‡ 10:11 Izayi 28.16. § 10:13 Zəwel 3.5. * 10:15 Izayi 52.7. † 10:16 Izayi 53.1. ‡ 10:18 Limis 19.5. § 10:19 Mimbiki 32.21. * 10:20 Izayi 65.1. † 10:21 Izayi 65.2. * 11:3 1 Bəbay 19.10, 14.

ana Bal † day-day ndo. »⁵ Ka sarta geli hini day Melefit àbu agray nahkay. Àdaba mis a bal e kidin̄ ge mis ndahañ ba. Àdaba tay a ti adaba awayay agri zlam sulumani ana tay zlam gayañ. ⁶ Àdaba tay ga sulum gayañ a ti adafaki àdaba tay a ti azuhva tawi gatay ya tàgray ni do. Tamal ti àdaba tay azuhva tawi gatay ya tàgray na ti, akal ere ye ti Melefit àgray ga sulum ni ti àgray ti ga sulum va do.

⁷ Nahkay ti ere ye ti ndam Izireyel tadəbay ni ti tən̄gət ndo : mis ndahañ ya ti Melefit àdaba tay a ni tən̄gət. Nday ndahañ ya tən̄gət ndo ni ti Melefit àgray ti ticiiki slimi ba.

⁸ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi :

« Melefit àgray ti tisl̄iki majalay ahàr ba,
nday akada ndam ya ti tidin̄gezey àna d̄əwir ni.

Àgray ti eri gatay ni èpi divi va ba,
slimi gatay ni day èci zlam va ba.

Ku kani day nday nahkay.‡ »

⁹ Devit day àd̄əmkia ma ka tay a, àd̄əm nahkay hi :

« Wuməri gatay ya tagray ni ti m̄əgəsa tay
akada ga kəmbazl na ahkay do ni akada ga zəva na,
m̄əzəgəf̄ tay, Melefit m̄ətraf̄ tay azuhva wuməri gani nani.

¹⁰ Eri gatay ni m̄əwəluf ti t̄ipi divi àna nañ va ba.

Melefit m̄əf̄əki zlam m̄əd̄əsani ka tay,
m̄əhebkia aləñ ka tay a kəlavəf̄.§ »

¹¹ Ègia ndam *Zude t̄ijia asak a, t̄əd̄əf̄ ni ti tan̄jəhadkiviyu kañgay-kañgay h̄əya waw ? Aha, tan̄jəhadkiviyu do. Nday gani tàgudara zlam a nahkay ti, Melefit awayay ahəngay mis ndahañ ya nday ndam Zude do ni, ti ndam Zude t̄ipi, t̄əwayay ti Melefit m̄əhəngay tay daya. ¹² Ga ndam Zude ya tàgudar zlam ni ti Melefit àgria zlam sulumana ana ndam ga *duniya dal-dal àna nañ a. Ga ndam Zude ya ti t̄ijikia ke divi a ni ti Melefit àgria zlam sulumana dal-dal ana nday ya ti nday ndam Zude do na àna nañ a. Ay tamal ndam Zude ni dek tən̄gəkia ke divi ge Melefit a ti Melefit aməgray zlam sulumani dal-dal àtam ya ti àgray ni do waw ?

Ahəmamam Melefit ahəngay ndam ya ti nday ndam Zude do ni

¹³ Ay nihi nəhi ma ti ana k̄əli dek do ; nəhi ma ti ana k̄əli ya ti lek̄əl̄um ndam *Zude do ni ciliñ. Nu zal asak ge Melefit ; Melefit əslər nu ga məhi ma gayañ ana mis ti əsləribiyu nu ti ana k̄əli. Nahkay nəd̄əm t̄əwi goro ya nagrañ ni ti t̄əwi gəf̄akani, ¹⁴ adaba nawayay tamal agravu tata ti ndam jiba goro day t̄əwayay zlam ya ti Melefit àgri ana mis ndahañ ni. Nahkay ti bi azuhva t̄əwi goro ni ndam goro ndahañ atara afa ge Melefit a ti m̄əhəngay tay aw. ¹⁵ Ka ya ti Melefit àmbrəñ ndam Zude hayañ ni ti, àgray ti mis ndahañ ya t̄əbu a duniya bu ni t̄isl̄iki marana afa gana ti m̄əhəngay tay. Ègia nahkay ti tamal ndam Zude dek tən̄ga afa gana ti m̄əhəngay tay ti m̄əd̄əm ahəmamam ? Kala akada t̄əm̄əta mək tən̄gaba !

¹⁶ Tamal ma ga zlam ya ti t̄əvi ana Melefit ni ge Melefit ti, zlam ni dek gayañ daya do waw ? Nahkay keti, tamal sliri ga m̄əñ ga zlam ge Melefit ti, ahar gani day dek gayañ do waw ? ¹⁷ Ndam Zude ti akada m̄əñ ga zlam ya ti Melefit àjav ni ; nak ti ni akada ahar ga m̄əñ ga zlam ya ti afət kwañja e gili ni. Melefit èkelkia ahar ga m̄əñ ga zlam gayañ ndahañ a, àzay kur mək àf̄əkiyu kur e kidin̄ ga ahar gani ndahañ ni bu, ti yam ga m̄əñ ga zlam ni m̄ərukvoru bilegeni. ¹⁸ Ègia nahkay ti k̄əyefin̄ kà ahar ga m̄əñ ga zlam ya ti Melefit èkelkia tay a ni ba. Keyefin̄ kà tay ti kamam ? Nak ya ti ahar ga zlam ya ti Melefit àf̄əkiyu kur ni ti, k̄əvi njəda ana sliri ga m̄əñ ga zlam ni ti nak do : sliri ga m̄əñ ga zlam ni avuk njəda ana nak sawañ.

¹⁹ Bi nak kəd̄əm ahkado Melefit èkelkia ahar ga m̄əñ ga zlam na ga m̄əf̄əkiyu kur do waw ? ²⁰ Iy nahkay eded̄in̄. Melefit èkelkia tay a ti adaba t̄əgəsiki ma gayañ do. Nak ti ni àf̄əkiyu kur adaba k̄əf̄əkia ahàr a palam. Nahkay ti k̄iji zlabay àna zlam gani nani

† 11:4 Bal ti slimi ge melefit ga ndam Kanañ. ‡ 11:8 Məñjay Mimbiki 39.3 ; Izayi 6.10. § 11:10 Limis 69.23-24.

ba, aṅgwaz m̄w̄er kur sawaṅ. ²¹ Ahar ga m̄oṅ ga zlam ya ti tàbalkiaya ka m̄oṅ gana ni t̄si cicihi ana Melefit ndo. Nahkay day tamal nak k̄ambr̄oṅa m̄of̄aki ah̄r ke Melefit a ti nak day ak̄esi cicihi do. ²² Ah̄r àd̄m k̄s̄er Melefit ti agri sulum ana mis, atraḅ mis daya. Ndam ya ti tàgudara zlam a ni ti atraḅ tay ; nak ti ni àgruka sulum gayaṅ a. Ay ah̄r àd̄m k̄s̄er k̄lavad̄ naṅ àbu agruk zlam ga sulum gayaṅ. Tamal k̄anj̄had̄ nahkay do ni ti emekelkia kur a daya. ²³ Nday ndahaṅ ya ti Melefit èkelkia tay a ni ti, tamal tàmbatkaba majalay ah̄r gatay a, tàḡesikia ma ti amah̄ngarkiyu tay ka m̄oṅ gani. Ad̄aba Melefit ti nj̄da-nj̄dani, esliki magrani nahkay tata. ²⁴ Nak ti k̄abalkiaya ka m̄oṅ ga zlam ya ti àf̄otaya e gili a ni, ay Melefit àzay kur m̄ak àf̄akiyu kur d̄egar ka m̄oṅ ga zlam ya ti k̄abalkiaya ndo ni. Àgra nahkay ti esliki mazay ahar ga zlam ya ti èkelkia ka m̄oṅ gana ni m̄ak ah̄ngarkiyu koksah aw ? Esliki mah̄ngarkiyani !

Melefit amah̄ngay jiba ga ndam Z̄ude

²⁵ B̄za ga mmawa, ma nahaṅ àbu Melefit àṅgaha : nihi ti nawayay ti k̄s̄erum ma gani nani, ad̄aba nawayay ti k̄humi ana ah̄r lek̄ul̄m ndam m̄s̄er zlam ba. Ma gani nihi : mis ndahaṅ e kid̄iṅ ga ndam *Izireyel bu at̄eḡskabu ma ge Melefit faṅ do, si ka sarta ya ti nday ya ti nday ndam *Z̄ude do, Melefit ad̄aba tay a ni at̄ef̄akia ah̄r ke Melefit a d̄ek kwa. ²⁶ Nahkay day kwa ti Melefit amah̄ngay jiba ge Izireyel d̄ek. N̄d̄m nahkay ti ad̄aba àbu m̄ab̄kiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi, Melefit àd̄m :

« Bay mah̄ngay mis emicikbiyu ti a *Siyon̄ ;
am̄b̄erf̄oṅa zlam magudarana ga b̄za huḍ ge Zek̄up na k̄a tay a.

²⁷ Pakama goro ya ti an̄w̄alkabu akaba gatay ni ti nahkay :

ka sarta gani nani ti an̄b̄erf̄oṅa zlam magudarana gatay na k̄a tay a. * »

²⁸ Ndam Izireyel tàḡskabu *Ma M̄weni Sulumani ndo, nahkay ti t̄gia ndam ezir ge Melefit a. T̄gi ndam ezir ge Melefit ti azuhva k̄li, ad̄aba k̄nḡtuma zlam sulumana àna naṅ a. Ay ahaslani ti Melefit ad̄aba ndam Izireyel a, nahkay ti awayay tay azuhva ata b̄oṅ gatay. ²⁹ M̄s̄era, tamal Melefit àzala mis a, àvia zlam sulumana ti àmbat ah̄r d̄ay-d̄ay do. ³⁰ Ahaslani ti lek̄ul̄m k̄ḡsumkabu ma ge Melefit ndo, ay nihi ti k̄sumia cicihi a. K̄sumi cicihi ti ad̄aba ndam Izireyel t̄mbr̄oṅa m̄ḡskabu ma gayaṅ a. ³¹ Ndam Izireyel day nahkay : t̄mbr̄oṅa m̄ḡskabu ma ge Melefit a, m̄ak lek̄ul̄m k̄sumi cicihi. Melefit àgray nahkay ti, awayay ti nday day t̄si cicihi. ³² Nahkay ti mis d̄ek t̄mbr̄oṅa m̄ḡsiki ma ana Melefit a, m̄ak Melefit àgray ti t̄anj̄had̄ nahkay, ad̄aba awayay ti mis d̄ek t̄si cicihi.

M̄zl̄bum Melefit !

³³ *Sulum ge Melefit ya agri ana mis ni ti àndav d̄ay-d̄ay do. Majalay ah̄r gayaṅ akaba m̄s̄er zlam gayaṅ àndav d̄ay-d̄ay do daya. Way às̄era ere ye ti àd̄m agray na way ? Way esliki moroni àna divi gayaṅ ya ti akoru àna naṅ ni way ?

³⁴ Majalay ah̄r ga Bay Melefit ti way às̄era way ?

Way àvia sawari a ana Melefit a d̄ay-d̄ay way ? †

³⁵ Way duwa gayaṅ àf̄oṅ k̄e Melefit, awayay ti Melefit m̄p̄eli way ? ‡

³⁶ Maslaṅa gani àbi, ad̄aba àgraya zlam a d̄ek ti Melefit, zlam ya àgraya ni d̄ek t̄bu ti azuhva naṅ, àgriaya ti ana ah̄r gayaṅ gayaṅani. Mis d̄ek t̄zl̄bay naṅ ga kaṅgay-kaṅgayani ti. Aya nahkay !

12

Manj̄had̄ m̄weni ga ndam ge Melefit

¹ B̄za ga mmawa, leli m̄sia cicihi ana Melefit a, m̄ak àgria sulum gayaṅ ana leli a ti, n̄hia ma gana ana k̄li a àndava. Ègia nahkay ti nah̄ngalay k̄li, nawayay ti k̄vumi ah̄r gek̄li d̄ek ana Melefit, akad̄a ya ti t̄vi zlam ana Melefit ahaslani m̄ak t̄si ni. Ay lek̄ul̄m ti t̄si k̄li do : lek̄ul̄m k̄bum àna sifa, lek̄ul̄m ndam *nj̄latani ge Melefit,

* 11:27 Izayi 59.20-21 ; 27.9. † 11:34 M̄njay Izayi 40.13. ‡ 11:35 M̄njay Z̄wop 41.3.

lekulum kàbolumfəŋ kè Melefit. Tamal kəvumi ahàr gekuli dek ana Melefit ti, kəbum kəzləbum Melefit àna divi gani. ² Nawayay ti kədfəbum divi ga ndam ga *duniya ba. Mbrəŋum ti Melefit mēmbatikaba majalay ahàr ana kuli a, mēvi majalay ahàr nahaŋ ana kuli. Nahkay ti akəsərum zlam ya ti Melefit awayay ni : zlam sulumani, zlam maḅəlani, zlam lalani, araŋa àhəcakivu do.

³ Melefit àgrua sulum gayaŋ a, àgray ti nīgi zal asak ga Yezu. Nahkay ti nəhi ana ku way way do e kidiŋ gekuli bu èji zlabay ba, àhi ana ahàr manjəhad gayaŋ gəḍakani àtam ya Melefit àvi ni ba. Ay ti ahàr àdəm mājalay ahàr sulumani àki ka manjəhad gayaŋ sawaŋ, akada ya Melefit àvi manjəhad gərgəri ana ndam ya təfəki ahàr ni. ⁴ Məsəra mis lu vu bəlaŋ, ay ti zlam ndahaŋ kay təfəŋ kà vu ni. Zlam nday nani ya təfəŋ kà vu ni ti ku weley weley do naŋ àbu àna təwi gayaŋ tusa. ⁵ Leli day nahkay : leli kay, ay leli dek məfəki ahàr ke *Krist ti, miŋgia vu a bəlaŋ. Ku way way do əfəŋ kà vu ni, ay ti vu ni gayaŋ ciliŋ do, geli dek. ⁶ Melefit àvia njəḍa ga magray təwi gərgərana ana leli àna sulum gayaŋ a ; nahkay ti ahàr àdəm ku way way do mājray təwi ni akada ga *sulum ge Melefit ya àgri ni. Tamal Melefit àvia njəḍa gayaŋ ana mis ga məhəŋgri ma gayaŋ ana mis a nahəma, maslaŋa gani mājəŋgaraya akada ge Melefit ya àvi njəḍa gani na. ⁷ Maslaŋa ya ti Melefit àvia njəḍa ga məjənaki mis a ni ti, maslaŋa gani nani mājənaki mis. Maslaŋa ya ti Melefit àvia njəḍa ga macahi zlam ana mis a ni ti, maslaŋa gani nani mājahi zlam ana mis. ⁸ Maslaŋa ya ti Melefit àvia njəḍa ga məvi njəḍa ana mis a ni ti, maslaŋa gani nani mēvi njəḍa ana mis. Maslaŋa ya ti Melefit àvia njəḍa ge midi zlam gayaŋ ana mis a ni ti, mēdey àna hud bəlaŋ. Maslaŋa ya ti Melefit àvia njəḍa ga mədi kama ana mis a ni ti, maslaŋa gani nani mājray təwi gani, àmbrəŋ ba. Maslaŋa ya ti Melefit àvia njəḍa ga məgri sulum ana ndam ya tasay cicihi na ti, mājri ana tay àna məmərani.

⁹ Ahàr àdəm kawayumvu ge jiri ge jireni kwa. Cuhwumfəŋa kà zlam magudarana. Grum təwi sulumani kəlavaf. ¹⁰ Wayum ndam ge Krist ndahaŋ ni lala, wayum tay adaba lekulum kà məŋ gekuli. Ku way way do mājəŋgrioru ahàr a had ana maslaŋa nahaŋ, mājay njəḍa gayaŋ mājtam maslaŋa nahaŋ ni àna məhəŋgrioru ahàr a had. ¹¹ Grum təwi àna njəḍa gekuli dek, kəgrum masəfa ba. Grumi təwi ana Bay geli àna hud bəlaŋ, kəmbəŋum ba. ¹² Kəsəruma Melefit aməvi ere ye ti àdəm aməvi ana kuli ni, nahkay ti mərumvu. Tamal kacakum daliya ti zum njəḍa gekuli, ḅesəm. Həŋgalum Melefit kəlavaf, kəmbəŋum ba. ¹³ Tamal zlam àhəci ndam njəlatani ge Melefit ti jənumki tay. Zum njəḍa gekuli ga məgəskabu ndam ya tara afa gekuli a ni.

¹⁴ Tamal mis təgri daliya ana kuli ti həŋgalum Melefit ti mājri sulum gayaŋ ana tay. Kətikweslum tay ba, həŋgalum Melefit ti mājri sulum gayaŋ ana tay sawaŋ. ¹⁵ Mərumvu akaba ndam ya ti təmərvu ni, təwum akaba ndam ya ti titəwi ni. ¹⁶ Ma gekuli mājəkaboru. Kəzum ahàr gekuli akada lekulum gəḍəkani ba. Ku tamal təvi təwi gəziteni ana kuli nəŋgu ni, grum. ŋgay lekulum ndam məsər zlam ti kəhumi ana ahàr ba.

¹⁷ Ku way way do tamal àgudaria zlam ana kuli a ti kəhəŋgrumivu ba : jalumki ahàr ka magray zlam sulumani kə meleher ge mis dek sawaŋ. ¹⁸ Lekulum ti, tamal agravu ti, njəhadum akaba ku way way do àna sulumani. ¹⁹ Bəza ga mmawa, nawayay kuli : tamal mis àgudaria zlam ana kuli a ti lekulum lekulumeni kəhəŋgrumivu ba. Mbrəŋum Melefit mājzumki ḅəruv, mājtraḅ naŋ zlam gayaŋ. Kəsəruma àbu məḅəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Bay Melefit àdəm : “Bay magray seriya ti nu ; Bay məhəŋgrivu zlam magudarani ana mis ti nu.” * » ²⁰ Ay ti àbu məḅəkiani nahkay hi keti : « Tamal ləwir awər zal ezir gayak nahəma, vi zlam məzumani. Tamal yam àkada naŋ a ti cəhiaya. Tamal kəgri nahkay ti, kala akada kəḅəkiju azay ga aku ka dalahar.† » ²¹ Kigum evidi ga zlam magudarani ba. Grum zlam sulumani ti zlam magudarani mājəbi va bi.

* 12:19 Mimbiki 32.35. † 12:20 Gozogul 25.21-22. Azay ga aku : mis ndahaŋ təḍəm adafaki daliya, Melefit amatraḅ maslaŋa gani dal-dal, ay mis ndahaŋ ti ni təḍəm adafaki mimili ti maslaŋa gani mēmbatikaba majalay ahàr a.

13

Mægəsiki ma ana ndam ya tægur mis ni

¹ Ku way way do mægəsiki ma ana ndam ya tægur mis ni. Ndam mægur mis ni dek ti Melefit àdiyu tay ; bay mægur mis ya ti Melefit àdiyu naŋ ndo ni ti àbi. ² Nahkay maslaŋa ya ti àgəsiki ma ana ndam ya tægur mis ni do ni ti àgəskabu ere ye ti Melefit awayay ni do. Ndam ya tagray nahkay ni ti tagray ti Melefit mēwəl tay àna seriya. ³ Tamal mis agray zlam sulumani ti ndam magray seriya təsi aŋgwaz do. Təsi aŋgwaz ti ana ndam ya ti tagudar zlam ni ciliŋ. Nahkay tamal kawayay ti ndam magray seriya təsuk aŋgwaz ba nahəma, gray zlam sulumani. Tamal kagraŋ nahkay ti atazləbay kur sawaŋ. ⁴ Adaba ndam ya tægur mis ni tægri təwi ti ana Melefit. Melefit àdiyu tay ti, ti kânjəhad àna sulumani. Ay tamal kagudar zlam ti təsuk aŋgwaz, adaba tisliki matraḅ mis ; Melefit àvi njəda gani ana tay ti masakani do. Tægri təwi ana Melefit, tatraḅi ndam ya ti tagudar zlam, azumki bəruv ka tay ni. ⁵ Nahkay ti ahàr àdəm mægəsümüki ma ana tay. Mægəsümüki ma ana tay ti azuhva tisliki matraḅ leli ciliŋ do : azuhva məsəra Melefit awayay ti mægur nahkay palam.

⁶ Kabəhadum hadam ti azuhva nani daya, adaba ndam ga ŋgumna ti Melefit àdiyu tay ti tægur təwi gani nani lala. ⁷ Nahkay zla nahəma, ahàr àdəm kəpəlumi ana ku way way do ere ye ti àgəski kəpəlumi ni : ana bay məhəl hadam ti pəlumi hadam ; ana bay məhəl jaŋgal ti pəlumi jaŋgal ; ana bay magray seriya ti grumfəŋa aŋgwaz a ; ana bay mægur mis ti ni həŋgrumioru ahàr a had.

Wayumvu

⁸ Ahàr àdəm maslaŋa àdəbay kəli àna duwa ba, pəlumkaba dek. Ay duwa àbu bəlaŋ ti kəpəlumkaba koksah : duwa nani ti mawayay mis. Ku way way do mawayay maslaŋa nahaŋ, adaba tamal naŋ àbu agray nahkay ti àgra ere ye ti Melefit àdəm tægur e Divi gayaŋ bu na dek. ⁹ Məsəra *Divi ge Melefit a. Melefit àdəm : « Kəgray hala ba, kəkad mis ba, kigi akal ba, araŋa ga maslaŋa èguk eri ba.* » Ay Divi nahaŋ àbu ti, Divi nday nani dek akaba Divi ndahaŋ ni dek təvu a huḅ gani bu. Divi gani nani nihi : Melefit àdəm : « Wayay ndam ya ti nak kəbu akaba tay ni akada ya ti kawayay ahàr gayak gayakani ni.† » ¹⁰ Tamal kawayay maslaŋa ya nak kəbu akaba naŋ ni ti kəgri zlam magədavani do. Nahkay tamal kawayay mis ti, kəgra ere ye ti Melefit àdəm tægur na dek.

Maslamalavani

¹¹ Kəsəruma sarta ya ti leli məvu nihi na daya. Sarta gekəli ga mepidekvabana e dəwir ba ènjia. Adaba nihi ti sarta ge Melefit ya ara ahəŋgay leli ni ènjikia ke leli a cifa, àtam ya ka ya ti mənjəki ka məfəki ahàr ka Yezu ni. ¹² Nihi ti ləvəŋ àbu ara andav, məlaŋ ara aslay wudak. Ègia nahkay ti məmbatumi aləŋ ana zlam ge mis ya tagray a məlaŋ ziŋ-zijeni bu ni. Məhəlum zlam ahar ya makadvu àna naŋ a məlaŋ masladani bu ni. ¹³ Manjəhadum lala, akada ge mis ya tanjəhad a məlaŋ masladani bu ni. Məvumi vu geli ana zlam məzumani ahkay do ni ana zum ba ; məgrum hala ahkay do ni mesəwehvu ba ; mələgumvu ahkay do ni məgrum solu ba daya. ¹⁴ Zum Bay geli Yezu *Krist akada ga ndam sləwja ya təhəl zlam ahar gatay ni. Kigum evidi ga zlam ga duniya va ba, kəjalumki ahàr ka tay va ba.

14

Ŋgay majalay ahàr ga maslaŋa nahaŋ àbəlay do ni ti kədəmum ba

¹ Maslaŋa ya ti àfəkia ahàr ka Yezu a, àsər njəda ge Melefit lala faŋ do ni ti, gəsümkabá naŋ a lala. Ŋgay majalay ahàr gayaŋ àbəlay do ni ti kədəmum ba. ² Maslaŋa nahaŋ àhi ana ahàr esliki məzum zlam dek : maslaŋa nahaŋ ti ni àhi ana ahàr azum eli slimberi ciliŋ. Àdəm nahkay ti adaba àsər njəda ge Melefit lala faŋ do. ³ Maslaŋa ya ti azum zlam dek ni ŋgay maslaŋa ya ti àzum zlam dek do ni èsli araŋa do ni ti àdəm ba. Maslaŋa ya ti

* 13:9 Mənjay Mahərana 20.13-17 ; Mimbiki 5.17-21 ; Levi 19.18. † 13:9 Levi 19.18.

àzum zlam ðek do ni ti ni ñgay maslaña ya azum zlam ðek ni àgudara zlam a ti àðəm ba daya. Adába maslaña gani nani ti Melefit àgəskabá nañ a. ⁴ Nak ya ti kəðəm bay magray tawi ga maslaña nahañ àgudara zlam a ti nak way ? Tamal nañ àki ke divi ahkay do ni èjikia ke divi a ti, ma gani gayak mam ? Ma ti ga bay gayañ ciliñ. Ay ti maslaña gani nani emijikia ke divi a do, adába Bay geli esliki magrani ti èjikia ke divi a ba.

⁵ Maslaña nahañ àhi ana ahàr kè eri ge Melefit ti vad nahañ àtam vad nahañ. Maslaña nahañ ti ni àhi ana ahàr vad ni ðek kala-kala. Ku way way do àsəra majalay ahàr gayañ a, mənjuhəd àna nañ. ⁶ Maslaña ya ti àhi ana ahàr vad nahañ àtam vad nahañ ni ti, agray ti azuhva nañ ka ahar ga Bay geli. Maslaña ya ti azum zlam ðek ni day azum ti azuhva nañ ka ahar ga Bay geli, adába agri səsi ana Melefit. Maslaña ya ti àzum zlam ðek do ni day àzum do ni ti azuhva nañ ka ahar ga Bay geli ; nañ day agri səsi ana Melefit. ⁷ Tamal mis e kidiñ geli bu nañ àna sifa ti, sifa gayañ a ahar gayañ gayañani bu do. Tamal amət nəngu ni, sarta ga məmət gayañ a ahar gayañ gayañani bu do daya. ⁸ Ka ya ti leli məbu àna sifa ni ti, məbu àna sifa ti ka ahar ga Bay geli. Ka ya ti məmət nəngu ni, məmət ti ka ahar ga Bay geli. Nahkay ti ku leli àna sifa, ku məmət nəngu ni, leli ka ahar ga Bay geli. ⁹ Adába *Krist amət, nihi ti nañ àbu àna sifa ti, ti mīgi Bay ga ndam ya ti nday àna sifa ni akaba ga nday ya ti təməta ni. ¹⁰ Nak ti kəðəm wur ga muk agudar zlam ti kamam ? Nak nahañ ni ti ni kəðəm wur ga muk əsli arəna do ni ti kamam ? Məðəmum nahkay ba, adába leli ðek amoru kè meleher ge Melefit, amagrafəña seriya kè leli a. ¹¹ Adába àbu məbəkiani nahkay hi :

« Nu Bay Melefit, nu Bay ga sifa. Bumi slimi ana ma goro.
Nəðəm nahəma : mis ðek atabəhad mirdim kè meleher goro ;
ku way way do amazləbay nu, aməðəm nu Melefit.* »

¹² Nahkay ti ku way way do geli Melefit amagrafəña seriya ; ku way way do geli aməngəhadaya ere ye ti àgray na ðek àna ma gayañ kè meleher ge Melefit a.

Mijikia bəza ga mən geli ke divi a ba

¹³ Nahkay ti ñgay mis ndahañ tàgudara zlam a ti məðəmum va ba. Ere ye ti àgəski məðəm ni ti nihi : Məgrum ere ye ti ejiñkia bəza ga mən geli ke divi a ahkay do ni abiyu tay a zlam magudarani bu ni ba. ¹⁴ Nu ti nəsəra ere ye ti Bay geli Yezu awayay na lala : nahkay àki ka zlam məzumani weley weley do ni ti nəsəra kè eri ge Melefit ti ere ye ti awəsli ana mis ni ti àbi. Ay ku tamal nahkay nəngu ni, tamal maslaña nahañ àðəm zlam hini njəlata do ni ti, ka nañ ti njəlata do edediñ. ¹⁵ Nahkay tamal kəzum zlam ti, zlam gani nani ya kəzum ni ahəli ahàr ana wur ga muk nahəma, ere ye ti kagrañ ni ti adafaki kawayay wur ga muk ni do. Kijiñ wur ga muk àki ka zlam məzumani ba, adába *Krist amət ti azuhva nañ. ¹⁶ Zlam ya ti nak kəðəm njəlata ni ti njəlata edediñ ; ay tamal mis ndahañ təðəm kəzuma ti kəgudara zlam a ti mbrəñ, kəzum ba. ¹⁷ Ndam ya ti nday a *Məgur ge Melefit bu ni ti təjalaki ahàr ka zlam məzumani ahkay do ni ka zlam miseni do. Tawayay magray jiri, tawayay mənjuhədani akaba mis àna sulumani, tawayay məmərveni daya. Zlam nday nani ðek ti tawi ga *Məsuf Njəlatani. ¹⁸ Maslaña ya ti agri tawi ana Krist nahkay ti àbəlafəñ kè Melefit, mis day təðəm tawi gayañ ni àbəlay.

¹⁹ Ègia nahkay ti zlam ya ti ahàr àðəm madəbay ni ti nihi : mis tənjuhədkabu àna sulumani, ku way way do e kidiñ geli bu məvikivu njəda ana maslaña nahañ ga məfəki ahàr ke Krist lala. ²⁰ Ere ye ti Melefit àgray ni ti kəgudar àna zlam gayak ya kəzum ni ba. Zlam məzumani ti ðek njəlata edediñ. Ay ku tamal nahkay nəngu ni, tamal zlam ya məzumum ni ejiñkia maslaña nahañ ke divi a ti, zlam məzumani nani ègia zlam magədavana. ²¹ Ere ye ti ahàr àðəm kagrañ ni ti nihi : ku aslu kəhəpəð do, ku zum kisi do, ku zlam weley weley do ya ti ejiñkia wur ga muk ke divi a ni day kəgray do. ²² Nak ti majalay ahàr gayak àki ka zlam məzumani ti kəhi ana maslaña nahañ ba, si ana Melefit ciliñ. Maslaña ya ti àhi ana ahàr zlam ya agray ni sulumani, əjalay ahàr cə cə do ni ti məmərvu. ²³ Ay maslaña ya ti azum zlam, əjalaki ahàr cə cə ni ti, Melefit àgəsa nañ

* 14:11 Izayi 45.23.

àna seriya àndava, adaba ñgay ere ye ti agray ni sulumani ahkay do ni sulumani do ni ti àsèrkaba do. Zlam ya ti magray ni ðek, mèsèr ñgay sulumani do ni ti tamal màgra ti màgudara zlam a.

15

Məjənumvu

¹ Leli ya ti mèsèra njəda ge Melefit a lala ni ti ahàr àdəm məjənaki ndam ya ti tèsèr njəda gayəñ fañ do ni. Ahàr àdəm màgray ere ye ti məbəruf geli awayay ni ciliñ ba. ² Ahàr àdəm ku way way do màgray ere ye ti àbəlafəñ kà maslaña ya ti kà gəvay gayəñ ni ga məjənaki nañ ti môru kama kama e divi ga Yezu vu. ³ Adaba *Krist day àgray ere ye ti məbəruf gayəñ awayay ni ciliñ ndo. Àbu məbəkiani nahkay hi : « Bay Melefit goro, tìndivia kur a, ay gatay ya ti tìndivi kur ni tìndivi ti nu.* » ⁴ Ma ge Melefit ya təbəkibiyu ni ðek ti ga mədəfikì zlam ana leli. Təbəkì ti, ti məmbrəñ məfəki ahàr geli ke Melefit ba, màzay njəda geli ti mèsèr ere ye ti Melefit àdəmbiyu amagray ni ti amagray ededñ. ⁵ Melefit ti avi njəda ana leli ti məmbrəñ məfəki ahàr geli ka Yezu ba. Nahkay màgray ti *kànjàhadumkabu àna sulumani, ma gekùli màrakaboru, akada ga Yezu Krist ya awayay ni. ⁶ Tamal kəgrum nahkay ti akəzləbum Melefit Bəñ ga Bay geli Yezu Krist ka ahar bəlañ, àna məbəruf bəlañ.

⁷ Nahkay ti ahàr àdəm ku way way do e kidñ gekùli bu mēgəskabu maslaña nahañ akada ge Krist ya ti àgəskabu kùli ni. Tamal kəgrum nahkay ti mis atəzləbay Melefit. ⁸ Nəðəm nahəma, Krist ègi bay məgri təwi ana ndam *Zude ; àgray nahkay ti adaba awayay ti tèsèr ma ge Melefit ti ma ge jiri. Nahkay àra ti ga magray ere ye ti Melefit àhi ana ata bəñ ga bəñ gatay amagravu ni. ⁹ Nahkay day àra ti, ti ndam ya nday ndam Zude do ni təzləbay Melefit adaba tèsia cicihi a, àgria sulum gayəñ ana tay a. Àbu məbəkiani nahkay hi :

« Nahkay ti anəzləbay kur àna limis
kè meleher ga ndam ya ti nday ndam Zude do ni,
anəðəm nak Melefit.† »

¹⁰ Àbu məbəkiani keti :
« Lekùlum ndam Zude do ni,
mərufvu akaba ndam ge Melefit ni.‡ »

¹¹ Ka mələñ nahañ day àbu məbəkiani nahkay hi :
« Lekùlum ndam Zude do ni ðek zləbum Bay Melefit.
Ahàr àdəm jiba gərgərani ni ðek təzləbay nañ.§ »

¹² Izayi day àbəkì a wakita gayəñ ni bu nahkay hi :
« Maslaña nahañ amara, maslaña gani nani wur huđ ge Zese,
aməgur ndam ya ti nday ndam Zude do ni,
mək nday atəðəm wur ni aməgri sulum gayəñ ana tay.* »

¹³ Melefit màgray ti kəmərufvu dal-dal akaba kànjàhadumkabu àna sulumani adaba kəbum kəfufki ahàr ; mèsèra ara agri ere ye ti àdəm ni ana leli. Nahkay akəsəruf aməgri sulum gayəñ ana kùli, akəmərufvu àna nañ dal-dal. Zlam gani nani ðek amagravu ti àna njəda ga *Məsuf Njəlatani.

Təwi ga Pol ya agri ana Melefit ni

¹⁴ Bəza ga mmawa, nu ti nèsèra lekùlum ti ndam sulumani dal-dal, kəsərufkaba ma ge Melefit a lala, kəsərufma macahi zlam ana mis ndahañ e kidñ gekùli ba daya. ¹⁵ Ay a wakita goro ni bu ka mələñ ndahañ nəbiki ma ana kùli ga mələgiani ana kùli ti, adaba nawayay ti kəsərufki ka ma gani lala. Nəgray nahkay ti adaba Melefit àgrua sulum gayəñ a ¹⁶ ga məgri təwi ana Yezu *Krist azuhva nday ya nday ndam *Zude do ni. Nəðəm nəgri təwi ana Melefit ciliñ, nəhi *Ma Məweni Sulumani gayəñ ana mis, ti ndam ya ti nday

* 15:3 Limis 69.10. † 15:9 Limis 18.50 ; 2 Semiyel 22.50. ‡ 15:10 Mimbiki 32.43. § 15:11 Limis 117.1.

* 15:12 Izayi 11.10.

ndam Zude do tɛfɛki ahàr ka Yezu ni tìgi akada ga sɛdaga ya tɛvi ana Melefit, àbɛlafɛn ni. Nday gani nani ti tìgia njɛlatana àna njɛda ga Mɛsuf Njɛlatana. ¹⁷ Tɛwi gani nani ti nɛgri ana Melefit àna njɛda ga Yezu Krist, nahkay nazlɛbavu àna naɲ kè meleher ge Melefit. ¹⁸ Pakama goro ya nawayay nɛdɛm ni ti àbi, nɛdɛm ti pakama ge tɛwi goro ya nàgray àna njɛda ge Krist, ti ndam ya ti nday ndam Zude do ni tɛgɛsiki ma ni ciliɲ. Tɛwi gani nani àgrayu ti àna pakama ya nɛhi ana mis ni, àna zlam ya nàgray ni, ¹⁹ akaba àna zlam njɛda-njɛdani gɛrgɛri ya àgri ejep ana mis ni. A tɛwi gani nani bu dɛk ti *Mɛsuf Njɛlatani àdɛfiki njɛda gayaɲ ana mis. Nahkay nɛhia Ma Mɛweni Sulumani àki ke Krist ana mis ga kɛsa dɛk ; nɛnjɛki a Zeruzalem, nòru àna naɲ bɛdak ka had Iliri. ²⁰ Nɛhi ana ahàr si nakoru nɛhi Ma Mɛweni Sulumani ana mis ka mɛlaɲ ya tìci ma ge Krist day-day ndo ni kwa. Nàgray nahkay ti, nàwayay magray tɛwi ka mɛlaɲ ya ti mis ndahaɲ tɛnjɛkia ni do. ²¹ Nɛdɛm si nagraɲ tɛwi akada ya àbu mɛbɛkiani a Wakita ge Melefit bu ni :
« Ndam ya tɛhiki ma ana tay day-day ndo ni etipi naɲ ;
ndam ya tìci ma gayaɲ day-day ndo ni atɛsɛr naɲ.† »

Pol awayay akoru a Rom

²² Sak ehimeya nàwaya marona afa gekɛli a, ay nɛngɛt ahar ga moroni ndo ni ti azuhva tɛwi nani. ²³ Vi ehimeya nàwaya mɛmɛnɲiyu kɛli a, ay tɛwi àcafɛnɛ nu a. Ay nihi ti tɛwi goro àbi ka had nday ndani va bi. ²⁴ Nahkay nawayay nakoru ka had Espeɲ ti nɛdɛm nakoru nɛhuriyu gwar afa gekɛli day. Tamal nɛnjɛa ti ananjɛhad afa gekɛli gosku bal, anɛmɛrvu akaba kɛli. Kɛlɛɲ gani akɛjɛnumki nu ga moroni e mirkwi goro ni. ²⁵ Ay nihi ti nakoru a Zeruzalem ga mɛjɛnaki ndam *njɛlatani ge Melefit ya tɛbu eslini ni. ²⁶ Adaba ndam geli ya ka had Mesedɛwenɛ akaba ya ka had Eseyi ni tàwaya majama zlam ga mɛjɛnaki ndam talaga e kidɛɲ ga ndam njɛlatani ge Melefit ya tɛbu a Zeruzalem ni ba. ²⁷ Nday ndayani àna ahàr gatay tɛjalay mɛk tàgray nahkay. Nday ya ti nday ndam *Zude do ni ti tajami zlam ana ndam Zeruzalem ti kigeni, adaba ndam Zeruzalem ni tɛjɛnakia tay ga mɛngɛt zlam sulumani ge Melefit a ; nihi ti ahàr àdɛm nday day tɛjɛnaki ndam Zeruzalem ni, tɛvi zlam ya àhɛcikivu ana tay ni. ²⁸ Ka ya ti eninɲɛa àna zlam na dɛk, anɛvia ana tay a ni ti, anoru ka had Espeɲ ; ka ya ti nakoru nahɛma anɛhuriyu afa gekɛli. ²⁹ Nɛsɛra, eninɲɛa afa gekɛli a ti *Krist amɛgri sulum gayaɲ dɛk ana leli.

³⁰ Bɛza ga mmawa, leli dɛk ndam ga Bay geli Yezu Krist ; avi njɛda ana leli ga mawayavani ti Mɛsuf gayaɲ. Nahkay nihindi kɛli, nawayay ti kɛzum njɛda gekɛli dɛk ga mahɛngalumu Melefit. ³¹ Hɛngalum Melefit ti ndam ga had *Zude ya tɛfɛki ahàr ka Yezu do ni tɛgru daliya ba, ti ndam ge Melefit ya a Zeruzalem ni tɛgɛskabá zlam ya anɛzikaboru ana tay na lala. ³² Nahkay ti tamal Melefit àvua divi gana ti eninɲiyu afa gekɛli àna mɛmɛrani, anɛpɛs akaba kɛli gɛzit. ³³ Melefit ti avi manjɛhad sulumani ana mis ; nawayay ti mɛlɛbu akaba kɛli, mɛvi manjɛhad sulumani gani nani ana kɛli dɛk. Aya nahkay !

16

Pol agri sa ana mis

¹ Nawayay ti kɛgɛsumkabá wur ga mɛɲ geli walani Fɛbe a lala. Naɲ ti naɲ àbu àjɛnaki ndam ga Yezu ya *tɛcakalavu e Senkrey ni. ² Naɲ mis ga Bay geli Yezu, nahkay ti nawayay kɛgɛsumkabá naɲ a akada ga ndam ge Melefit ya tɛgɛskabu ndam gatay ni. Tamal zlam àhɛci naɲ nahɛma, nawayay ti kɛjɛnumki naɲ, adaba ahaslani ti àjɛnakia mis a kay, nu day àjɛnakia nu a.

³ Grumi sa goro ana Prisil nday ata Ekiles. Nday ti leli mɛbu magrakabu tɛwi ga Yezu *Krist ka ahar bɛlaɲ akaba tay. ⁴ Ka ya ti akal mis takad nu ni ti nday gani tɛhɛngɛ nu a ; ku tamal tɛbazl tay azuhva nu day akal tɛgɛskabá. Nɛgria sɛsi ana tay a. Àgri sɛsi ana tay ti nu ciliɲ do : ndam ga Yezu ya ti nday ndam *Zude do, tɛcakalavu a kɛsa gɛrgɛrani bu ni dɛk day tɛgria sɛsi ana tay a. ⁵ Grumi sa goro ana ndam ga Yezu ya tɛbu tɛcakalavu a

† 15:21 Izayi 52.15.

ahay gatay bu ni daya. Grumi sa goro ana Epenet : naŋ ti nawayay naŋ dal-dal ; maslaŋa ya ti àfèki ahàr enji ke Krist ka haď Azi ni ti naŋ. ⁶ Grumi sa goro ana Mari ; naŋ day àgra tūwi a dal-dal azuhva kùli a. ⁷ Grumi sa goro ana Andronikos nday ata Zūniyas. Nday ti ndam ge dini goro, m̀zumkabá daŋgay akaba tay a. E kidiŋ ga ndam *asak ga Yezu ni bu ni ti mis t̀bu tazl̀bay tay ; nday ti t̀fèki ahàr ke Krist enji goro.

⁸ Grumi sa goro ana Ampliyatus, naŋ ti nawayay naŋ dal-dal, naŋ day mis ga Bay geli. ⁹ Grumi sa goro ana Yurbəŋ ; naŋ ti m̀bu magrakabu tūwi ge Krist ka ahar bəlaŋ. Grumi sa goro ana Istesis ; naŋ day nawayay naŋ dal-dal. ¹⁰ Grumi sa goro ana Epeles ; naŋ ti àcaka daliya kay, ay ti àmbrəŋ m̀fèki ahàr ke Krist ndo. Grumi sa goro ana ndam ga huď ahay ge Eresteb̀l daya. ¹¹ Grumi sa goro ana Erodiyon ; naŋ ti mis ge dini goro. Grumi sa goro ana ndam ga Bay geli ya t̀bu a huď ahay ge Nersis bu ni. ¹² Grumi sa goro ana ata Trifiŋ nday ata Trifus. Wál nday nani c̀ueni ti t̀za njəďa gatay a, t̀gria tūwi ana Bay geli a dal-dal. Grumi sa goro ana Persis ; wal nani ti mis tawayay naŋ dal-dal, adaba naŋ day àza njəďa gayaŋ a, àgria tūwi ana Bay geli a dal-dal. ¹³ Grumi sa goro ana Rufus ; naŋ ti àgria tūwi sulumana ana Bay geli a àtama ge mis ndahaŋ a. Grumi sa goro ana m̀ŋani ; naŋ ti ègia mmawa. ¹⁴ Grumi sa goro ana ata Eseŋkrit, Filigon, Hermes, Patrobas, Hermas akaba bəza ga m̀ŋ geli ya t̀bu akaba tay ni. ¹⁵ Grumi sa goro ana ata Filolog nday ata Zuli, ana ata Neri nday ata wur ga m̀ŋani walani ni, ana Olimp as akaba ndam ge Melefit ya t̀bu akaba tay ni dek.

¹⁶ Grumvu sa e kidiŋ gekùli bu lala, akada ga ndam *nj̀latani ge Melefit ya tagravu sa ni. Ndam ge Krist ya t̀cakalavu a k̀sa gərgərani bu ni dek t̀gria sa ana kùli a.

Pol avi sawari ana mis ka mandav ga wakita gayaŋ ni

¹⁷ Bəza ga mmawa, nahəŋgalay kùli, nawayay ti k̀bumvu slimi ana ndam ya ti t̀wayay m̀gəskabu ma ya m̀cahi ana kùli do ni. Nday ti tagray ti mis t̀devu, ma gatay àrakaboru ba. Nday gani tagray ti mis t̀jikia ke divi a daya. Nahəŋgalay kùli, kam-kam k̀d̀bum divi gatay ba. ¹⁸ Adaba nday gani nani ti, t̀gri tūwi ti ana *Krist Bay geli ni do ; t̀gri tūwi ti ana huď gatay gatayani ciliŋ. Təzlapay ma sulumani sulumani ge mesipet mis àna naŋ ; nahkay ti tagosay ndam ya ti t̀sərkaba zlam magədavana do ni ti t̀jikia ke divi a. ¹⁹ Lekulum ti mis dek t̀səra k̀bum k̀gəsumiki ma ana Bay geli ; nahkay ǹbu nəmərvu azuhva kùli, ay nawayay ti k̀sərum magray tūwi sulumani lala, ti k̀bedumkabu zlam magədavani akaba sulumani ba. ²⁰ Melefit ti avi manjəhad sulumani ana mis ; nahkay amazəgad *Seteni ti k̀cəlumki dap dap àna asak. Ere gani nani ti Melefit ara agray ke weceweceni.

Bay geli Yezu m̀gri sulum gayaŋ ana kùli ti.

²¹ Timote naŋ ya ti magrakabu tūwi ni àgria sa ana kùli a. Ndam ge dini goro ata Lisiyus, Zason akaba Sosipatros t̀gria sa ana kùli a daya. ²² Nu Tertiyus, nu ya nəbəki ma ga Pol ni, ǹgria sa ana kùli a, adaba leli dek, leli ndam ga Bay geli Yezu. ²³ Gayus àgria sa ana kùli a. Nu Pol nanjəhad ti afa gani. Ndam ga Yezu ya ti ahalay ni dek day t̀cakalavu ti afa gani. Erest bay manjəhad siŋgu ga k̀sa ni àgria sa ana kùli a. Wur ga m̀ŋ geli Kartus day àgria sa ana kùli a. [²⁴ Bay geli Yezu Krist m̀gri sulum gayaŋ ana kùli dek ti. Aya nahkay.]

Məzləbum Melefit keti !

²⁵ Məzləbum Melefit, m̀dəmum naŋ gəďakani ! Naŋ ti njəďa-njəďani, nahkay avi njəďa ana kùli ga m̀fèki ahàr ka Yezu *Krist, akada ya nəďəm ka ya ti nəhi *Ma M̀weni Sulumani ana mis ni. Ma M̀weni Sulumani nani ti Melefit àŋgah ; kwa ka m̀njəki ga m̀laŋ mis t̀ci ndo. ²⁶ Ay nihi ti Melefit àŋgazlaya ma gani nana àna pakama ga ndam mahəŋgaray *pakama gayaŋ ya t̀bəki a wakita bu na. Melefit ti naŋ àbu ga kaŋgay-kaŋgayani, àďəm zlam gani m̀gravu nahkay ti naŋ. Awayay ti mis ga jiba gərgərani ya ka haď ni dek t̀ci ma gani, ti t̀fèki ahàr ka Yezu, t̀gəsiki ma.

²⁷ Melefit ti naŋ bəlaŋ, majalay ahàr gayaŋ dek sulumani. Naŋ gəďakani ga kaŋgay-kaŋgayani. Məzləbum naŋ azuhva ere ye ti àgri ana leli àna Yezu Krist ni. Aya nahkay.

Wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Korej enjenjeni ni

Ere ye ti mədəmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Korej enjenjeni ni

Maslaɲa ya ti àbeki wakita hini ni ti àdafa slimi gayaɲ a : àbeki ti Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1 ; 16.21). Àbeki ti ka sarta ya ti naɲ e Efez, awayay akoru a Korej gwar e Meseduwɛɲ ni (16.5-9 ; Tɔwi 20.1-3).

Maslaɲa ya àhi ma ge Melefit ana ndam Korej enji ni ti Pol (Tɔwi 18.1-17) : àsɛra ndam Korej a lala. Korej ti kɛsa gɛɔakani ka haɔ Eseyi (Gres) ; gosku gɛɔakani àbu eslini, ndam ga cakala gɛrgɛri kay tɛbu takoru a gosku ni vu eslini ; ndam ga kɛsa nani ti tagray mesuwɛhvu dal-dal daya. Wakita hini ti wakita ya Pol àbikioru ana ndam Korej ya mɛdi ahàr a Wakita ge Melefit bu enjenjeni ni, ay ka sarta ya ti àbeki wakita hini ni ti àbikioya wakita nahaɲ ana tay a àndava ; a wakita nani bu ni ti àhi ana tay tɔnjɛhadkabu akaba ndam magray mesuwɛhvu ka ahar bɛlaɲ ba (5.9). Ndam ga Yezu a Korej day tɛbikioya wakita ana Pol ge mihindifiɲa ma ; a wakita hini bu ni ti Pol àhɛngriɲa ana tay kà pakama gatay ni bɛlaɲ àna bɛlaɲ (7.1 ; 8.1 ; 12.1 ; 16.1).

Ndam ga Yezu ya a Korej ni ti tàsɛra zlam a ; tɛbu àna njɛɔa gɛrgɛri kay ga Mɛsuf ge Melefit ya àvi ana tay ni (1.4-7). Ku tamal nahkay nɛngu ni majalay ahàr gatay ni ti majalay ahàr ga ndam ga duniya : tɛjalay ahàr akada ga ndam ga Yezu ni di faɲ ndo (3.1-3). Nahkay a wakita hini bu ni ti Pol àlɛgi ana tay : àhi ana tay si tɛcivu, tɛmbrɛɲ majalay ahàr ga duniya ni kwa (3-4), tɔnjɛhadkabu akaba ndam mesuwɛhvu ka ahar bɛlaɲ ba (5), tɛbɛhadki mirdim ke mis ndahaɲ e kidɲ gatay bu ba (6). Zlam nday nani ðek ti tɔwi ga ndam ya tɛsɛr Yezu lala do ni.

Pol àhɛngriɲa kà pakama ga ndam Korej ya tɛhindifiɲa ni daya : àcahia zlam ana tay àki ka maday wal a (7), àcahia zlam ana tay àki ka aslu ga pɛra (8-10 : ndam Korej tɛɔm tamal mis àsɛra Yezu a ti esliki ka magray ere ye ti awayay ni ðek, ay Pol àɔm si mɛjɛnaki mis ndahaɲ day kwa). Àɔfikia divi sulumani ga mazlɛbay Melefit ana tay a (11), àhi ana tay si tɛgray tɔwi àna njɛɔa ya Mɛsuf Njɛlatani àvi ana tay ni akada ge Melefit ya awayay ni kwa (12-14) ; ahar gɛɔakani si tɔwayavu kwa (13). Ndam Korej ndahaɲ tɛɔm mis atɔngaba e kisim ba do (15.12) ; nahkay Pol àcahia zlam ana tay àki ka pakama nana daya (15). Kɛlɛɲ gani Pol àhi ana tay ahɛmamam tɛjam siɲgu ni (16).

Ma ga Pol ya àhi ana ndam Korej ni ajɛnaki ndam ga Yezu ðek ga mɛmbrɛɲ majalay ahàr ga duniya, ti tɔnjɛhad akada ge Melefit ya awayay ni.

Sa ga Pol

¹ Nu Pol Melefit àzala nu a ti nɛgi zal asak ga Yezu *Krist. Àzalay nu nahɛma ka mawayay gayaɲ palam. Nɛbiki wakita hini ana kɛli ti nu gani. Mɛbiki ana kɛli ti leli ata wur ga mɛɲ geli Sostɛɲ. ² Mɛbikioru ana kɛli, lekɛlɛm ndam ge Melefit ya *kacakalumvu a Korej ni. Kɛgɛma ndam gayaɲ njɛlatana azuhva tɔwi ga Yezu Krist ya àgray na. Melefit àwayay ti kɛgɛm njɛlata, àzalay kɛli ti nahkay ; àzala ndam ndahaɲ ya tahɛngalay Bay geli Yezu Krist na ðek, nday ya a kɛsa gɛrgɛrani bu ni daya. Yezu Krist ti naɲ Bay gatay ðek, Bay geli ðek daya. ³ Bɛɲ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist tɛgri sulum gatay ana kɛli, tɛgray ti kɔnjɛhadumkabu àna sulumani ti.

Zlam sulumani ya ti Yezu àvi ana ndam gayaɲ a Korej ni

⁴ Nɛgri sɛsi ana Bay Melefit goro a sarta bu ðek azuhva kɛli, adaba àgria zlam sulumana ana kɛli a, kɛgɛma ndam ga Yezu *Krist a. ⁵ Eɔɔɔɔɔ lekɛlɛm kɛgɛma akaba Yezu Krist a akada mis bɛlaɲ, nahkay ti Melefit àgria sulum gayaɲ ana kɛli a kay. Iy nihi ti kɛsɛruma jiri a, kɛsɛruma mɛɔm ma ge jiri a. ⁶ Nɛɔm nahkay nahɛma, adaba ka ya ti mɛhi ma ge Krist ana kɛli ni ti kɛgɛsumkabá ma gana lala a mɛbɛruv gekɛli ba. ⁷ Azuhva nani lekɛlɛm kɛngɛtuma zlam sulumani ya ti Melefit agri ana ndam gayaɲ na ðek. Nahkay ka

ya ti kèbum kəjəgum sarta ga manja ga Bay geli Yezu Krist a ni ti ere ya àhəcikivu ana kuli ni ti àbi. ⁸ Nañ gani aməvi njəda ana kuli duk abivoru ana mandav ga duniya. Agray nahkay ti adaba awayay ti seriya àgəs kuli ka fat ya ti nañ amanja ni ba. ⁹ Melefit àna ahàr gayan àzalay kuli ti, ti kígum akaba wur gayan Yezu Krist akada mis bəlan. Yezu Krist ti nañ Bay geli. Melefit ti ere ye ti àdəm agray ni ti agray ededij, àdəkia asak a do ferera.

Kicirumvu e kidij gekuli bu ba

¹⁰ Bəza ga mmawa goro ni, nahəngalay kuli àna slimi ga Bay geli Yezu *Krist : kicirumvu e kidij gekuli bu ba. Nawayay nahəma, ma gekuli mārakaboru ka ahar bəlan. Cəmvu ma, majalay ahàr gekuli dek mīgi bəlan. ¹¹ Bəza ga mmawa goro ni, nədəm nahkay ti adaba ndam ga ahay ga Kuluwe tàra təhu ahkado lekulum kəbum kələgumvu e kidij gekuli bu. ¹² Ere ye ti nawayay nəhiki ma ana kuli ni ti nihi : maslanja nahan adəm nañ ga Pol ; maslanja nahan adəm nañ ga Apolos, maslanja nahan keti adəm nañ ga Sifas * ; maslanja nahan ti ni adəm nañ ge Krist ni. ¹³ Lekulum kədəmun nahkay ti Krist gani nañ medeveni aw ? Bay ya *tədarfəñ kà təndal, àmət azuhva kuli ni ti Pol aw ? Tək *təbaray kuli ti àna slimi ga Pol aw ?

¹⁴ Nəgri səsi ana Melefit adaba maslanja ya ti nəbaray nañ e kidij gekuli bu ni ti àbi, si Krispus nday ata Gayus. ¹⁵ Nahkay ti maslanja ya ti esliki mədəmani nu nəbaray kuli àna slimi goro ti àbi. ¹⁶ Ededij àgəjazlkua ahàr a, nəbara Istefanas akaba ndam ga hud ahay gayan a daya. Ay tamal nəsərkiə lala ti nəbarakivu maslanja nahan keti ndo. ¹⁷ Krist àslər nu ti ga moru məbaray mis do. Àslər nu ti ga moru məhi *Ma Məweni Sulumani ana mis sawan. Àslər nu ti ga məhi ma ni ana mis àna məsər zlam ge mis ni do. Nagray nahkay ti, ti məmət gayan ya ti àmətfəñ kà təndal ni ti ègi zlam masakani ba.

Yezu adafaki məsər zlam ge Melefit

¹⁸ Ga Yezu ya *tədarfəñ nañ kà təndal àmət ni ti, tamal təhi ma gani ana mis ya təbu tijiji ni ti tazay ma gani ka zlam masakani. Ay leli ya ti Melefit nañ àbu ahəngay leli ni ti, məsəra tədəm ma gani nani ti àna njəda ge Melefit. ¹⁹ Məsəra ma gani nani nahkay ti adaba Melefit adəm a Wakita gayan bu ahkado :

« Enijijki məsər zlam ga ndam ya təsəra zlam a ni ka tay.

Anagray ti məsər zlam gatay ni mīgi zlam masakani.† »

²⁰ Nihi Melefit adəma ma na nahkay ti, ndam məsər zlam a duniya bu ni, ndam *məsər Wakita ge Melefit ni akaba ndam ya təsəra zlapay a ka sarta hina ni ti məsər zlam gatay ni ènjəa eley ? Melefit adafaki məsər zlam ge mis ga duniya ni, nani zlam masakani do waw ?

²¹ Nahkay ndam ga *duniya àna məsər zlam gatay ni tipia ere ye ti Melefit àgray àna məsər zlam gayan na, ay ti nday gani təsər nañ ndo. Azuhva nani nañ àbu agray təwi ti àna ma geli ya məhi ana mis ni. Mis ni ti ni tədəm ma nani ti ma ga muru. Ay ti Melefit awayay mahəngay ndam ya təfəki ahàr ka nañ ni ti àna ma gani nani. ²² Ndam *Zude tawayay təgriaya zlam ge ejep ana tay a day kwa ti təgəskabu ma geli ni ti ma ge jiri. Ndam *Gres ti ni tawayay təhi ma ana tay àna məsər zlam akada gatay ni. ²³ Leli zla nahəma, mədəm *Krist ti tədarfəña nañ kà təndal a. Ma geli nani ya məhi ana mis ni ti azumi bəruv ana ndam Zude : təhi ana leli « Kindivəm Melefit. » Mis ndahan ya ti nday ndam Zude do ni ti ni tədəm ma gani nani ma ga muru. ²⁴ Ay ti nday ya ti Melefit àzala tay a ni, ku ndam Zude, ku ndam Gres nəngu ni, təsəra Krist ti adəfiki njəda ge Melefit ana leli, adəfiki məsər zlam ge Melefit ana leli daya. ²⁵ Mis ndahan tədəm ere ye ti Melefit àgray ni ti zlam ga muru ; ay təwi ge Melefit ya mis tədəm zlam ga muru nahəma, àtama məsər zlam ge mis a. Tədəm ere ye ti Melefit àgray ni ti zlam ga ndam gedebi ; ay təwi ge Melefit ya mis tədəm zlam ga ndam gedebi ni ti àtama njəda ge mis a.

²⁶ Bəza ga mmawa goro ni, lekulum ya Melefit àzalay kuli ni, mənjumki : lekulum ndamam ? Kè eri ge mis ga duniya nahəma, ndam məsər zlam təbi e kidij gekuli bu

* 1:12 Sifas ti slimi ge Piyer. † 1:19 Izayi 29.14.

kay bi ; ndam ya njêda àfêj kà tay ni akaba ya ti mis tãhêngrioru ahàr ana tay a had ni tãbi e kidîj gekûli bu kay bi daya. ²⁷ Ay ti Melefit àdaba mis ya ndam ga duniya tãdãm nday ndam masakani na ga mabiki mimili ka ndam ya tãdãm tãsëra zlam a ni. Nahkay day Melefit àdaba mis ya ndam ga duniya tãdãm njêda àfêj kà tay bi na ga mabiki mimili ka ndam ya njêda àfêj kà tay ni. ²⁸ Àdaba mis masakana ya mis tãmênjalêj ana tay do na, mädëmani nday ya ti tãdãm tîsli arãja ndo na, ge mijij ndam ya tãdãm nday gädákani na. ²⁹ Melefit àdaba nday nana nahkay, awayay ti ku maslaña bëlañ èji zlabay kè meleher gayañ ba. ³⁰ Lekulùm kigùm bëlañani akaba Yezu Krist ti Melefit àgray. Nahkay ti Bay ya ti acahi mäsë zlam ge Melefit ana leli ni ti Yezu Krist ; nañ àmbay leli ti mîgi ndam jireni kè eri ge Melefit, ti mîgi ndam gayañ daya. ³¹ Melefit àgray nahkay ti, awayay ti pakama ya a Wakita gayañ bu ni mâgravu. Pakama gani nahkay hi : « Tamal maslaña awayay eji zlabay nahëma, mîji zlabay ti àna tãwi ga Bay geli ya àgray ni.† »

2

Pol ahi ana mis Yezu àmëtfêj kà tëndal

¹ Bëza ga mmawa goro ni, ka ya ti nõru afa gekûli enjenjeni, nëhi ma *manjahani ge Melefit ana kûli ni ti, nëhi ana kûli àna ma zlëzladani ndo ahkay do ni àna mäsë zlam ga ndam ga *duniya ni ndo. ² Ka sarta gani nani nahëma, nëza njêda, nëdãm ma ya ti anëzlapiki ana kûli ni ti ma àki ka Yezu *Krist cilij, nëzlapay ma nahañ do. Ma àki ka Yezu ya nëdãm anëzlapaki ni ti gayañ ya ti *tãdarfêj kà tëndal, àmët ni. ³ Ka goro ya nu eslini akaba kûli ni ti njêda goro àbi, aŋgwaz awër nu, nëgëgër. ⁴ Ka ya ti nëhi ma ana kûli akaba nëcahi zlam ana kûli ni ti, nëhi ma ana kûli àna mäsë zlam ga ndam ga duniya ndo ; nëhi ana kûli àna ma ga magosay mis ndo daya. Ay ti ma goro ya nëhi ana kûli ni ti ma ge jiri, àdëfiki ana kûli ni ti *Mësuf ge Melefit. Mësuf gani nani ti nañ àbu àna njêda dal-dal. ⁵ Lekulùm këfumki ahàr ka Yezu ti adaba kîpuma ere ye ti Melefit àgray àna njêda gayañ na àna eri gekûli a. Ere gani nani ti mäsë zlam ge mis ya täsë ni àgray do.

Melefit avi mäsë zlam gayañ ana mis

⁶ Ka ya ti leli mëhi ma ana ndam ya tëndëhva a ma ge Melefit ba ni ti, macahi ana tay ti mäsë zlam, ay ti mäsë zlam gani nani ti ga ndam ga *duniya ahkay do ni ga bëbay ga duniya hini do, adaba ndam ga duniya ni etijji. ⁷ Mäsë zlam ya ti leli macalfêj ni ti, nani mäsë zlam ge Melefit. Zlam nani ti manjahani : Melefit àŋgahfêja kè mis a kwa ahaslana. Ka sarta ya Melefit àgraya duniya fañ ndo nahëma, àjuhivu ana leli ga mahêngay leli àna nañ, ti mëhuriyu a mëlãj masladani gayañ ni vu. ⁸ Bëbay ga duniya ni täsë mäsë zlam gani hini ndo. Tamal täsëra ti, akal *tãdarfêj Bay geli kà tëndal ndo. Ay Bay ya ti tãdarfêj nañ kà tëndal ni ti nañ gädákani, mis dëk atazlëbay nañ. ⁹ Ay ti ere ye ti Melefit àgray ni ti àgray akada ya àbu mëbëkiani a Wakita gayañ bu ni : « Melefit àjuhi zlam ana ndam ya tægëskabá ma gayañ a, tawayay nañ ni : ere ye ti àjuhi ana tay ni ti eri èpi ndo, slimi èci ndo ; ere gani nani àniviyu ana mis a mëbëruv bu bi daya.* »

¹⁰ Ay Melefit àdafaki zlam gani nani ti àna njêda ga Mësuf gayañ ; àdëfiki ti ana leli. Mësuf gayañ ni ti àsëra ba huf ga zlam a dëk, ku ere ye ti àniviyu ana Melefit a mëbëruv bu ni day àsëra. ¹¹ E kidîj geli leli mis bu ni ti way àsëra ere ya àniviyu a mëbëruv bu ana maslaña nahañ a ni way ? Si tigi nañ nañani àna ahàr gayañ kwa do ni, maslaña nahañ àbi asër bi. Melefit day nahkay : ere ye ti àniviyu a mëbëruv bu ni maslaña àbi asër bi, si tigi Mësuf gayañ gayañani kwa. ¹² Leli zla nahëma, Mësuf ya ti àniviyu ana leli ni ti nani mësuf ga ndam ga duniya do. Ay leli ti Mësuf ya àniviyu ana leli ni ti Melefit àvi ana leli. Àvi ana leli ti, awayay ti mäsë sulum gayañ ya àgri ana leli ni àna nañ. ¹³ Ka ya ti leli mëbu mëhi ma gani ana mis nahëma, mëdãm àna mäsë zlam ga ndam ga duniya do, mëdãm ti àna njêda ga *Mësuf ge Melefit ya avi ana leli ni. Nahkay ere ye ti leli macahi

† 1:31 Zeremi 9.23. * 2:9 Izayi 64.3 ; 52.15.

ana mis ni ti Məsuf ge Melefit adəfiki ana leli, leli day macahi ana ndam ya ti Məsuf ge Melefit àniviyu ana tay a məbəruf bu ni bilegeni.

¹⁴ Nahkay maslaña ya ti Məsuf ge Melefit ni àniviyu a məbəruf bu bi ni ti àgəskabu pakama ga Məsuf ge Melefit ni do, amənjələñ akada zlam masakani e eri gayañ bu. Àsər do simiteni, adaba ere gani àsərvu nahkay koksah, maslaña gani àsər ti si Məsuf ge Melefit àjənakia nañ a kwa. ¹⁵ Maslaña ya Məsuf ge Melefit àniviyu a məbəruf bu ni ti àsərkaba zlam a dək, ay nañ ti nday ya ti Məsuf ge Melefit àniviyu ana tay bi ni ti təsər majalay ahər gayañ do. ¹⁶ Nahkay àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu :

« Majalay ahər ga Bay Melefit ti way àsəra way ?

Way esliki mədəfiki ma way ?† »

Ay leli ya Məsuf ge Melefit àniviyu ana leli ni ti mədəgəzl ahər akada ge *Krist ya adəgəzl ni.

3

Ndam mægri tawi ana Melefit

¹ Bəza ga mmawa goro ni, ka sarta ya ti nu nəbu afa gekəli ni ti nislili məhi ma ana kəli akada ya təhi ma ana ndam ya *Məsuf ge Melefit àniviyu ana tay ni ndo. Nəhi ma ana kəli ti akada ya təhi ana ndam ya ti təjalaki ahər ka zlam ga duniya ni, adaba lekələm akada bəza, kəfumki ahər ke *Krist lala fañ ndo. ² Ere ye ti nəcahi ana kəli ni ti kala nəvi duwa ana kəli, do ni ti nəvi dəf ana kəli ndo. Nəgray nahkay ti adaba ka sarta gani nani kisləmki məzumumani ndo. Nihi day kekileña tamal nəhia ma ana kəli a akada ya təhi ana ndam ya təfəkia ahər ke Krist a lala ni ti kisləmki do. ³ Adaba nihi kekileña day lekələm kəbum kajalumki ahər ka zlam ga duniya. Lekələm kəbum kəgrum solu, kəbum kələgumvu. Kəbum kəgrum nahkay ti kekileña lekələm akada ga ndam ga *duniya ni do aw ? Iy edeđiñ lekələm ti kəbum akada gatay ni. ⁴ Maslaña nahañ e kidiñ gekəli bu adəm « Nu ga Pol, » maslaña nahañ ti ni « Nu ga Apolos. » Lekələm kəbum kəgrum nahkay ti, lekələm akada ga ndam ga duniya ni edeđiñ do aw ?

⁵ Apolos ti nañ way ? Nu Pol day nu way ? Leli cəeni ti leli ndam mægri tawi ana Melefit ciliñ. Azuhva tawi geli ni ti kəfumki ahər ka Yezu. Ku way way do geli àgray tawi ya ti Bay geli Yezu àhi məgray ni. ⁶ Magray tawi geli ti akada ge mis ya tagray tawi e dini bu ni : nu nəjav zlam, Apolos ti ni àcəhi yam. Ay ti adək zlam gani nani ti Melefit. ⁷ Nahkay maslaña ya ti ajav nday ata maslaña ya ti acəhi yam ni tislil arañ do. Si Melefit nañ bələñ nañ ya ti adək zlam tata ni kwa. ⁸ Maslaña ya ti ajav zlam nday ata maslaña ya acəhi yam ni nday bələñani. Ku way way gatay do Melefit aməvi endif gayañ akada ge tawi gayañ ya àgray ni. ⁹ Leli ti magray tawi ge Melefit ka ahar bələñ, lekələm ti ni kiguma akada lekələm vədəñ ge Melefit ya təwəs na.

Lekələm kiguma akada lekələm ahay ge Melefit ya tələm ni daya. ¹⁰ Melefit àvu divi ka mawayay gayañ ga mənəkəki ke tawi afa gekəli ti, nu akada maslaña ya ti àsəra mələmaya ahay a, àsəra məfəkad asak gana lala ni. Nu nəfəkada asak ga ahay a lala, mək maslaña nahañ àra àləmkəiyu. Ahər adəm ndam ya tara tələmkəiyu ni ti way way do gatay məbay slimi, mələm ahay ni lala. ¹¹ Asak ga ahay ni ti məfəkadani àndava, nani Yezu Krist ; maslaña əsliki məfəkad nahañ va do. ¹² Mis ndahañ tələmkəiyu gru ka asak ga ahay gani nani, mis ndahañ ara, mis ndahañ ti ni akur sulumani. Mis ndahañ keti nahəma, tələmkəiyu biyem, mis ndahañ kəzir, mis ndahañ ti ni fifiñ. ¹³ Ka fat ya ti Melefit amagrafəña seriya kə mis a nahəma, way way do mis dək etipi tawi gayañ ya àgray ni. Adaba ka fat nani ti aku aməgəs tawi ga way ga way do dək : ndahañ aməzum, ndahañ ti ni aməzum do. Nahkay ti way way do mis dək etipi tawi gayañ ya àgray ni àbələy tək àbələy do aw. ¹⁴ Maslaña ya ti aku aməzum tawi gayañ do ni ti Melefit aməvi endif gayañ. ¹⁵ Ay maslaña ya ti aku àzuma tawi gayañ a ni ti Melefit amahəngay nañ ciliñ, aməvi arañ do. Maslaña nani ti akada ge mis ya ti àtamaba a aku ba pircək-pircək ni.

† 2:16 Izayi 40.13.

¹⁶ Ægay lekulum ti kiguma ahay ge Melefit a, Məsuf gayan naŋ àniviyu ana kuli a məbərüv bu ni ti kəsərüm do waw ? ¹⁷ Tamal ti maslaŋa agudarkaba ahay ge Melefit a nahəma, Melefit day amagudar naŋ, adaba ahay ge Melefit ti njələta. Ahay gayan gani nani ti lekulum.

¹⁸ Nahkay ti maslaŋa agosay ahər gayan ba. Tamal maslaŋa e kidin gekuli bu àhi ana ahər naŋ àsəra zlam akada ga ndam ga duniya na ti, mêmbrəŋ məsər zlam gayan nani, mănjuhəd akada ga maslaŋa ya ti àsər araŋa do ni. Tamal àgra nahkay ti aməŋgət məsər zlam sulumani. ¹⁹ Nədəm nahkay ti adaba məsər zlam ga ndam ga duniya ya təsər ni ti ègia zlam masakana kè eri ge Melefit a. Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Mis ya tagray wir-wir ni ti Melefit agəski tay akada ga kəmbazl ya agəs zlam ni.* » ²⁰ Àbu məbəkiani keti : « Melefit àsəra məsər zlam ga ndam məsər zlam ni ti zlam masakani.† » ²¹ Nahkay ti maslaŋa èji zlabay àna maslaŋa nahan, adəm nadəbay naŋ ba. Sərümki zlam ni dek ti gekuli sawan. ²² Nu Pol, Apolos akaba Piyer ti leli gekuli. Duniya, sifa, kisim, zlam ya agravu nihi ni akaba zlam ya amagravu ni dek day gekuli. ²³ Lekulum nahəma ge Krist, Krist ti ni ge Melefit.

4

Kijum zlabay ba

¹ Nawayay ti mis təsər, leli ndam *asak ge *Krist ti leli ndam məgri tawi. Melefit àfiva zlam ana leli a ahar va : ahaslani zlam nani manğahani, ay nihi ti awayay ti leli mädəfiki ana mis. ² Kəsərüma, maslaŋa ya ti təfiva zlam a ahar va ti māgray tawi àna naŋ nahəma, si ahər adəm maslaŋa gani nani mis jireni kwa. ³ Ka majalay ahər goro nahəma, ma ya ti lekulum kazlapumku ni àhəlu ahər kay do. Ku mis ndahan tagrafua seriya nəŋgu ni, àhəlu ahər kay do. Ku nu nuani àna ahər goro day nəgrafəŋa seriya ka ahər goro a do. ⁴ Nu nuani nəsəra àna ahər goro a nəgudar zlam ndo. Ay akaba nani dek ņgay nu jireni ti nədəm nahkay ndo daya. Bay ya ti agrafua seriya ni ti si Bay geli àna ahər gayan gayanani kwa. ⁵ Adaba nani zla nahəma, kəgrumfəŋa seriya kè mis a ba. Besuma, jəgum vad ge Melefit ya afəkad ni. A vad gani nani ti Bay geli anga, naŋ ti aməŋgazlaya zlam ge mis ya a məlaŋ ziŋ-ziŋeni bu na, zlam ge mis ya təjalay a ahər gatay bu ni day aməŋgazlaya. Ka sarta gani nani ti ku way way do Melefit amazləbay naŋ àki ke tawi ya agray ni.

⁶ Bəza ga mmawa goro ni, nədəmki ma ka ahər goro akaba ka Apolos akada ma *gozogul ti ga məjənaki kuli. Nawayay ti kəsərümaba zlam a huđ gani ba : ahər adəm kədəbum divi sulumani ya ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni akada geli ya madəbay ni ; kəgrumkivu zlam ndahan ya təbi məbəkiani bi ni ba. Nahkay zla nahəma, kijumki zlabay ke mis ndahan ba ; kəmənjumlah ana mis ndahan akada təsər araŋa do ba daya. ⁷ Way àhuk ahkado nak kətam mis ndahan ni way ? Zlam ya ti afuk ni ti, avuk ti Melefit do waw ? Kəsəra tamal ti Melefit avuk nahəma, kiji zlabay àna naŋ akada nak nakani kəŋgət àna njədə gayak ti kamam ?

⁸ Ay nihi zla ti lekulum kədəmum ahkado kərəhuma, lekulum kəbum àna elimeni, lekulum kəzumuma bay a, leli ti bəbay do. Kəzumuma bay na edəfiŋa ti akal abəlay. Nahkay akal leli day məzum bay ni akaba kuli ka ahar bəlaŋ. ⁹ Leli ti ndam asak ga Yezu Krist, ay ti nəjalay a ahər goro bu nahəma akada Melefit abəhad leli kələŋ ge mis ndahan ni dek. Leli ti miŋia akada ndam ya ti seriya agəsə tay a mək takoru tabazl tay kè meleher ge mis ni. Miŋia akada leli zlam ga sewiya kè eri ge mis ga *duniya akaba kè eri ga *məslər ge Melefit a. ¹⁰ Leli məbu məhi ma ge Krist ana mis ti seteni acəliva ana leli a ahər va zla do aw ? Lekuli ti ni kəsərüma zlam a adaba lekuli ka ahar bəlaŋ akaba Krist aw ! Leli ti ndam gedebeni, lekuli ti ni njədə gekuli àbu zla do aw ? Leli ti taməŋjaləŋ ana leli akada zlam masakani, ay lekuli zla nahəma təhəŋgrioru ahər ana had ana kuli. Nahkay zla do aw ? ¹¹ Nihi kekileŋa ləwir àbu awər leli, yam àbu akad leli, azana àki ke leli ka vu bi, mis təbu təzləb leli, masawadəy satat, ahay geli àbi, ¹² mągra tawi a dal-dal day kwa ti

* 3:19 Məŋjay Zəwop 5.13. † 3:20 Limis 94.11.

məzumi zlam ana huf geli. Ka ya ti mis təbu tindivi leli ni ti leli mahəngalay Melefit ti mēgri sulum gayaŋ ana tay. Ka ya ti təbu tēgri daliya ana leli ni ti leli mebesey. ¹³ Ka ya ti mis tagudari ma ana leli ni ti leli məngwiviyu ana tay. Ke eri ge mis ga duniya nahəma, leli miġia akada zlam ya taboru ke jiguri na. Nihi kekileŋa təhi ana ahər leli miġia zlam masakana a duniya ba dek.

¹⁴ Nəbiki zlam nday hini ana kuli ti ga məbəki mimili ke kuli do. Ay nəbiki ana kuli ti, nawayay nəcahi zlam ana kuli, adaba kiġuma bəza goro ya nawayay na palam. ¹⁵ Ku tamal mis ndahaŋ ehimeya təbu təcəhi zlam ana kuli àki ke Krist nəŋgu ni, bəŋ gekuli ti bəlaŋ huya. Bəŋ gekuli ti nu gani. Kiġuma bəza goro a adaba àhi *Ma Məweni Sulumani ga Yezu Krist ana kuli enjenjeni mək kəfumki ahər ka naŋ ti nu. ¹⁶ Nihi èġia nu bəŋ gekuli a nahəma, grum zlam hwək-hweka akada goro ya nagraŋ ni. ¹⁷ Nawayay ti kəgrum nahkay. Nahkay ti nəsləroya Timote a, àdoru afa gekuli. Naŋ ti èġia wur goro a, nawayay naŋ, adəbay divi ga Bay geli ge jiri ge jireni. Eminjua nahəma, aməziaba azay slimi ana kuli àki ka manjəhad goro akaba Yezu Krist na. Amacahi zlam ana kuli akada goro ya nəbu nəcahi ana ndam ga Yezu ya *təcakalavu ku eley eley do ni, ti manjəhad gatay mənja akada goro na.

¹⁸ Mis ndahaŋ e kidiŋ gekuli bu təbu tiji zlabay, adaba təhi ana ahər nu anaŋgoru afa gekuli va do. ¹⁹ Ay tigi ti Melefit àvua divi gana ti nəbu nakoru afa gekuli wudək. Eninjua nahəma, enipi zlam ga ndam zlabay nday nani ya tagraŋ ni. Nahkay anəsər nday tədəm ma masakani ciliŋ tək day ti təgraŋ tūwi àna njəda ge Melefit aw ? ²⁰ Nədəm nahəma *Məgur ge Melefit ti mam ? Ndam ya ti təbu a Məgur ge Melefit ni bu ni ti təzlapay ma masakani do : tagraŋ tūwi àna njəda ge Melefit. ²¹ Nihi ti dəmukiba ere ye ti lekulum kawayum na. Ka ya ti anaŋgoru afa gekuli ni ti nəza malawad a ahar va ga matraḅ kuli àna naŋ a waw ? Tək day ti kawayum ti nəwayay kuli, nəru àna məbərur bəlaŋ aw ?

5

Zlam ya ti abəki mimili ke mis ni

¹ Nihi ničia mis təbu tədəm ahkado mis ndahaŋ e kidiŋ gekuli bu təbu tagudar zlam, tagraŋ zlam məwəslani ya ti ku ndam ya təfəki ahər ke Melefit do tekeḏi təgraŋ do ni. Təhu maslaŋa gekuli nahaŋ àbu andəhadfəŋ kà wal ga bəŋani. ² Lekulum zla ti kəbum kijum zlabay, giri-giri ti amal kituwum sawaŋ. Maslaŋa ya ti àgray ere məwəslani nani ni ti kəgarumaba naŋ e kidiŋ gekuli ba do ni ti kamam ? ³ Nu ti ku nu nəbi akaba kuli eslini bi nəŋgu ni, nəbu nədəgəzlkioru ahər ke kuli dal-dal. Maslaŋa ya ti àgudar zlam ni ti nəkelkaba seriya gayaŋ a àndava sək akada nu nəbu akaba kuli eslini. ⁴ Nəgray seriya gani hini ti àna slimi ga Bay geli Yezu. Lekulum day cakalumvu ; eslini majalay ahər goro amələbu akaba kuli, njəda ga Bay geli Yezu day amələbu akaba kuli. ⁵ Akacakalumva ti vumi maslaŋa gani nani a ahar vu ana *Seteni ti mēgri daliya hayaŋ. Nahkay ti maslaŋa gani aməbrəŋ majalay ahər magədavani ni, mək Melefit amahəngay sifa gayaŋ ni ka fat ya ti Bay geli amagrafəŋa seriya kə mis a ni.

⁶ Kijum zlabay ti kamam ? Àbəlay do timey ! *Miwisiŋ ġəzit təbəkiviya ka humbu ga makala masəfarana, ewisiŋaba zlam na dek ti kəsərum do aw ? ⁷ Ahər àdəm si kəzumaba miwisiŋ gani nana e kidiŋ gekuli ba kwa. Tamal kəgruma nahkay ti kiġum *njəlatani akada ga humbu ga makala masəfarani ya təbəkiviyu miwisiŋ ndo ni. Ay nəsəra kiġuma njəlatana akada ga humbu nana edediŋena, adaba *Krist àmət azuhva leli. Krist ti naŋ Wur təmbak ya ti tisliri ana leli a wuməri ga *Pak bu ni. ⁸ Nihi nahəma məgrum wuməri ga Pak geli ! Ay məbrəŋum zlam magudarani akaba cuday ya məgrabiyu ni dek, məbumkiviyu miwisiŋ nani va ba. Mədəbum divi ge Melefit àna məbərur bəlaŋ akaba àna jiri sawaŋ.

⁹ A wakita nahaŋ ya nəbiki ana kuli ni bu ni ti nəhi ana kuli ahkado kənjəhadumkabu akaba ndam magraŋ mesəwehvu ka ahar bəlaŋ ba. ¹⁰ Nəhi ana kuli nahkay ti nədəmki ma ti ka ndam ga *duniya ya ti tagraŋ mesəwehvu ni do. Nday ya ti eri gatay àki ka zlam ge mis ni, nday ya ti tigi akal ni, nday ya ti tagraŋ pəra ni day nədəmki ma ka tay

ndo. Tamal mis àwayay manjèhadfani akaba tay do nahèma, si maslaña gani aslèkaba a duniya ba. ¹¹Ere ye ti nèdèm ni ti nèdèmki ti ka ndam mæfèki ahàr ke Krist ni. Tamal mis àdèm ahkado nañ mis ga Yezu mæk agray mesèwehvu, bi eri gayañ àki ka zlam ge mis, bi agray pèra, bi asivù ana mis, bi avi vu gayañ ana zum, ahkay do ni bi egi akal nahèma, ku mæzum zlam akaba nañ ka ahar bəlañ kəzumum ba.

¹²Maslaña ya ti agrafəña seriya kà ndam ya kəbumi akaba tay bi ni ti nu do. Lekuləm day grumfəña seriya kà ndam ya kəbum akaba tay ka ahar bəlañ na ciliñ. ¹³Nday ya ti kəbumi akaba tay bi ni ti Melefit amagrafəña seriya kà tay a. Àbu mæbəkiani a Wakita gayañ bu : « Garumaba mis cudayana e kidiñ gekuli ba.* »

6

Ndam ga Yezu tàbèhadki mirdim ka bəza ga məñ gatay ba

¹Nèdèm nahèma, mis tàlégava ata wur ga məñana mæk akoru abèhadkibiyu mirdim afa ga ndam ya tàdəbay *Krist do ni ti àbəlay aw ? Giri-giri ti akoru àna ma gani ti afa ndam ge Melefit sawañ do waw ? ²Ŋgay ndam ge Melefit atagrafəña seriya kà ndam ga *duniya na dek ti kəsərum do waw ? Tamal akəgrumfəña seriya kà ndam ga duniya dek ti, kəgrum seriya ga zlam nday hini cib-cibeni ni koksah ti kamam ? ³Ŋgay *məslər ge Melefit tekeđi leli amagrafəña seriya kà tay a ti kəsərum do aw ? Iy zla aw kəsəruma nahkay ti, misliki magray seriya ga zlam ga duniya do ni ti kamam ? ⁴Nèdèm nahkay ti adaba tamal ti mis tàlégava ata wur ga məñana e kidiñ gatay ba ti, kəcuhwumoru àna ma gani afa ga ndam ga dala ti àbəlay aw ? Ka ya ti ndam ga Yezu təcakalavu nahèma, ndam nday nani ti lamba gatay àbi akaba tay bi. ⁵Nèdèm nahèma, kəgrum nahkay ti mimili do aw ? Bay məsər zlam bəlañ ti àbi e kidiñ gekuli bu ga mekelikaba seriya gana ana bəza ga məñana àbi ededəñ aw wahay ? ⁶Ku tamal àbi nəñgu ni, mis abèhadki mirdim ka wur ga məñani ti àbəlay do. Ay lekuləm ti kabèhadumki mirdim ka bəza ga məñ gekuli afa ga ndam ya tàfəki ahàr ke Krist do ni ti ahəmamam !

⁷Nèdèm nahèma, ku tamal kabèhadumki mirdim ka ndam gekuli nəñgu ni kijəmki ke divi ge Melefit a àndava. Lekuləm ti tamal maslaña nahañ àgudaria zlam ana kuli a nahèma, hojo bəsümia. Tamal àzafəña zlam kè kuli àna akal a nahèma, hojo bəsümia daya. ⁸Ay lekuləm ti kèbesum do. Kagudarumi zlam ana mis ndahañ, kigumfiña akal kà tay a sawañ ; tata nday gani bəza ga məñ gekuli keti ni ! ⁹Ŋgay ndam ya ti tagudar zlam ni atəhuriyu a *Məgur ge Melefit vu do ni ti kəsərum do aw ? Kəgosum ahàr gekuli ba, sərüm : ndam magray hala, ndam ga pəra, ndam mesèwehvu, ndam ya ti təhəlvu ata zal ata zal ti tandèhadkəbu ni, ¹⁰ndam akal, ndam ya zlam ge mis egi eri ana tay ni, ndam ya ti təvi vu gatay ana zum ni, ndam mbađambada akaba ndam ya ti təhəlfəña zlam kè mis a ga njəda ni, nday nani dek ti atəhuriyu a Məgur ge Melefit vu do. ¹¹Ahaslani mis ndahañ e kidiñ gekuli bu day tàgrabiya nahkay. Ay nihi nahèma, Melefit geli àbara kuli àna njəda ga Məsuf gayañ a, nahkay ti kiguma njəlatana, kiguma ndam jirena daya. Zlam gani nani dek ti àgray àna slimi ga Bay geli Yezu Krist.

Kəgrum mesèwehvu ba

¹²Mis ndahañ e kidiñ gekuli bu təhi àna ahàr ahkado ndam ge *Krist ti təvia divi ana tay ga magray zlam a dek. Təvia divi ana tay ga magray zlam a dek ededəñ, ay ti zlam dek àgri sulumani ana mis do. Nu day nəhi ana ahàr nahkay : təvua divi ga magray zlam a dek, ay ti nigì evidi ga zlam nday nani ti nəwayay do. ¹³Nahkay day kədəmum Melefit àgriaya zlam məzumani ana huđ a, huđ ti ni ga məzumiyu zlam. Iy nahkay ededəñ, ay ti Melefit emijiñ huđ ata zlam məzumani ni cecəeni. Vu geli ti Melefit àgria ana leli a ti məgray mesèwehvu àna nañ do. Àgria ana leli a ti awayay ti məgri təwi ana Bay geli àna nañ sawañ. Bay geli ti ni afi ahàr ana vu geli. ¹⁴Bay geli àməta ti Melefit àhəngaraba nañ e kisim ba, àvia sifa məwena : leli day amara mahəngaraba leli a aməvi sifa məwəni ana leli àna njəda gayañ.

* 5:13 Mimbiki 17.7.

¹⁵ Ægay leli dek ka ahar bəlan mīgia vu ge Krist a, nahkay lekulum day palahar ga vu gayan ti kəsərum do aw ? Nahkay ti nazay palahar ga vu ge Krist ti egi vu bəlan akaba vu ga wal hala ti ahəmamam ? Àgravu do simiteni ! ¹⁶ Mis tamal ti tandəhadkabu ata wal hala ti, vu gatay cəni egi vu ge mis bilin ti kəsərum do aw ? Adaba Melefit adəm a Wakita gayan bu : « Nday cəni ti vu gatay emigi bəlan.* » ¹⁷ Ay ti maslaņa ya ti tanjəhadkabu ata Bay geli ni ti əgia Məsuf ga Yezu aniviyu, majalay ahər gatay dek bəlanani.

¹⁸ Cuhwumfəņa kà ndam mesəwehva. Zlam magudarani ndahan ya ti mis tagray ni dek ti tijifin kà vu gatay do. Ay maslaņa ya agray mesəwehvu ni ti agudar ahər gayan gayanani. ¹⁹ Vu gekuli ni ti əgia ahay njəlatani ge Melefit a, *Məsuf Njəlatani anjəhadviyu ti kəsərum do aw ? Məsuf Njəlatani nani ti Melefit àvi ana kuli, nan əvu a məbəruv gekuli bu. Vu gekuli ti ge Melefit, do ni ti gekuli gekuleni do. ²⁰ Melefit apəla zlam gədakana ga mambay kuli àna nan a. Nahkay ere ye ti kəgrum àna vu gekuli ni dek ti zləbum Melefit àna nan.

7

Məhəlvani ata zal ata wal

¹ Nihi nahəma nəngəkia àki ka ma ya kəbumukibiyu a wakita gekuli bu na. Ka nu ti zal aday wal do simiteni ti abəlay. ² Ay ku tamal nahkay nəngu ni, bi maslaņa amagraj mesəwehvu ti hojo zal maday wal gayan, wal day maday zal gayan. ³ Nahkay ahər adəm zal ambati aləņ ana wal gani ba, wal day ambati aləņ ana zal gani ba. ⁴ Adaba mam, wal ti vu gayan ti gayan gayanani do : ga zal gani sawan. Zal day nahkay ; vu gayan ti gayan gayanani do : ga wal gani sawan. ⁵ Nahəma, wal ekeli vu gayan ana zal gayan ba, zal day ekeli vu gayan ana wal gayan ba. Si bi ticiva e kidin gatay ba, təpəsaba ga sarta bal ga mahəngalay Melefit a. Ay zla nahəma kəpəsəsumaba kay ba, do ni ti *Seteni aməngət divi ga magosay kuli, adaba bi ekisləmki məpəsəsumabana ga sarta kay koksah ti ni.

⁶ Ægay grum nahkay ti nəhi ana kuli ga njəda do. Nədəm tamal kəgrum nahkay ti abəlay sawan. ⁷ Ka nu ti nawayay ti mis dek tanjəhad akada goro ni, təday wəl ba. Ay ti Melefit àvia njəda ana mis a gərgəri. Maslaņa nahan Melefit avi njəda ga maday wal ahkay do ni ga maday zal, ana maslaņa nahan ti ni avi njəda ga manjəhadani nan bəlan.

⁸ Nihi nahəma nəhi ma ana wəl madakway akaba ndam ya wəl təfəņ kà tay bi ni. Nəhi ana tay nahəma, tamal tanjəhad ka ahər gatay akada goro ni ti abəlay. ⁹ Ay ti maslaņa ya ti əsliki mebeseni do ni ti maday wal, wal ti ni maday zal. Hojo kəhəlumvu zlam gekuli, ere gani arəh ga wal ahkay do ni ga zal amakad kuli ti ni.

¹⁰ Nihi ti nəhi ma ana ndam ya təhəlva ni. Ma hini ya nədəm ni ti ma goro do, ma ga Bay geli. Adəm ahkado : Wal tèdevu ata zal gayan ba. ¹¹ Ay tamal ti tèdeva nəngu ni, mənəhadə nahkay, aday zal ba. Tamal əbesey manjəhadani koksah nahəma, tanğalabu ata zal gayan. Zal day agray wal gayan ba.

¹² Nihi ti nəhi ma ana lekulum ndahan ni. Nədəm ma hini ti nu, do ni ti Bay geli Yezu do. Nədəm nahəma : Tamal maslaņa afəkia ahər ka Yezu a, wal gayan ni afəki ahər ka Yezu ndo mək wal ni awayay manjəhadani ata nan ti, agray nan ba. ¹³ Wal day nahkay, tamal afəkia ahər ka Yezu a, zal gayan ni afəki ahər ka Yezu ndo mək zal ni awayay manjəhadani ata nan ti, əsləka ba. ¹⁴ Nədəm nahkay ti adaba zal ya afəki ahər ka Yezu ndo ni ti nan mis ge Melefit azuhva wal gayan ya afəkia ahər ka Yezu a ni. Nahkay day wal ya afəki ahər ka Yezu ndo ni ti nan mis ge Melefit azuhva zal gayan ya afəkia ahər ka Yezu a ni. Əgia nahkay ti bəza gatay ni Melefit adaba tay a, tīgia ndam gayan a. Tamal nahkay do ni ti bəza gatay ni tigi ndam ge Melefit ndo. ¹⁵ Ay tamal maslaņa ya ti afəki ahər ka Yezu ndo ni awayay medeveni ata wal gayan ahkay do ni ata zal gayan nahəma, tèdevu. Nan ya ti afəkia ahər ka Yezu a təmbrəņ nan ni ti ku zal, ku wal nəngu ni təfəki ηgasa ga manjəhadkabani akaba maslaņa nahan ni do. Adaba Melefit azalay kuli ti, awayay kənjəhadum àna sulumani. ¹⁶ Nədəm nahəma, nak wal ya ti kəfəkia ahər ka Yezu a ni ti

* 6:16 Mənjəkiani 2.24.

bi Melefit amahəngay zal gayak azuhva nak ti kəsəra waw ? Nak zal ya ti kəfəkia ahər ka Yezu a ni ti bi Melefit amahəngay wal gayak azuhva nak ti kəsəra waw ?

Ku way way do mənjuhəd akada gayaŋ ya Melefit àzalay naŋ ni

¹⁷ Giri-giri nahəma, ahər àdəm ku way way do manjuhəd gayaŋ mənja akada ga Bay geli Yezu ya àvi ka sarta ya Melefit àzalay naŋ ni. Ere ya nəhi ana ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsə gərgərani bu ni ti nahkay. ¹⁸ Tamal bi maslaŋa Melefit àzalay naŋ kudi gayaŋ *mekeleni ti mənjuhəd nahkay, àhəngarkiyu ba. Tamal bi maslaŋa Melefit àzalay naŋ kudi gayaŋ mekeleni do ni ti mənjuhəd nahkay, èkeley ba. ¹⁹ Mekeley kudi ahkay do ni mekeley kudi do ni ti àzaya araŋa do. Zlam məbəlani ti magray ere ye ti Melefit àdəm ndam gayaŋ tğray ni ciliŋ. ²⁰ Ahər àdəm nahəma, ku way way do mənjuhəd akada gayaŋ ya Melefit àzalay naŋ ni. ²¹ Tamal bi nak evidi ka sarta ya Melefit àzalay kur ni ti àhəluk ahər ba. Ay ti bi kəngəta divi ga mambay ahər gayak a ti mbay. ²² Nədəm nahkay ti adaba maslaŋa ya ti naŋ evidi mək Bay geli àzala naŋ a nahəma, naŋ akada evidi va do, adaba ègia mis ga Bay geli a. Nahkay day, maslaŋa ya ti naŋ evidi do mək *Krist àzala naŋ a nahəma, ègia evidi ge Krist a. ²³ Lekulum dek Melefit àmba kuli àna zlam gədakana. Nahkay ti kədfəbum mis akada lekulum evidi gatay va ba. ²⁴ Bəza ga mmawa goro ni, nəhi ana kuli nahəma, ahər àdəm ku way way do mənjuhəd kè eri ge Melefit akada gayaŋ ya ti Melefit àzalay naŋ ni. Tənjəhad nday ata Melefit ti nahkay.

Wəwal ya təsər zawal day-day do ni

²⁵ Nihi ti nəzlapaki ka ma ga wəwal ya təsər zawal do ni. Ma ya anəfəm ni ti Bay geli àhu ndo, nani majalay ahər goro goroani. Ay nu ti, Bay geli àgrua sulum gayaŋ a, nahkay mis tisliki məgəskabu ma goro ya nədəm ni.

²⁶ Ka majalay ahər goro nahəma, hojo ku way way do mənjuhəd akada gayaŋ ya anjuhəd ni. Nədəm nahkay ti azuhva daliya ge mis ya təcakay ka sarta hini ni. ²⁷ Tamal nak kəbu àna wal gayak nahəma, kідəmvu ba. Tamal nak wal gayak àbi ti ni, kaday wal ba. ²⁸ Ay tamal kaday wal nahəma, zlam magudarani do. Nahkay day tamal wal ya àsər zal day-day do ni akoru ka zal day, zlam magudarani do. Ay ti sərunki lala, wəwal akaba zawal gatay atəcakay daliya dal-dal a duniya bu. Nəhi ana kuli kədum wəl ba akaba kədagum ka zawal ba ti, adaba nawayay ti kəcakum daliya nani ba.

²⁹ Bəza ga mmawa goro ni, ere ye ti nədəm ni ti nədəm adaba sarta àbiyu kay va bi. Kwa nihi, maslaŋa ya ti wal gayaŋ àbu ni ti məjalay ahər akada ga maslaŋa ya wal gayaŋ àbi ajalay ahər ni. ³⁰ Maslaŋa ya ti etəwi ni ti mənjuhəd akada naŋ àbi etəwi bi. Maslaŋa ya ti amərvu ni ti mənjuhəd akada naŋ àbi amərvu bi. Maslaŋa ya ti asəkum zlam ni ti mənjuhəd akada naŋ àbi asəkum zlam bi. ³¹ Maslaŋa ya ti agray təwi àna zlam ga duniya ni day mənjuhəd akada naŋ àbi àgray təwi àna zlam ga duniya bi. Nədəm nahkay ti adaba manjuhəd ga duniya hini ara andav wudak.

³² Nawayay ti araŋa àhəli ahər ana kuli ba simiteni. Maslaŋa ya ti wal gayaŋ àbi ni ti ajalaki ahər ke təwi ga Bay geli Yezu ciliŋ. Awayay agray zlam ya ti àbəlafəŋ kà Bay geli Yezu ni. ³³ Ay maslaŋa ya ti wal gayaŋ àbu ni ti ajalaki ahər ka zlam ga duniya. Awayay agray zlam ya ti àbəlafəŋ kà wal gayaŋ ni. ³⁴ Majalay ahər gayaŋ cə cə, adaba awayay ti ere ye ti agray ni məbəlafəŋ kà wal gayaŋ awayay ti məbəlafəŋ kà Bay geli daya. Nahkay day, wəwal ya ti təbi ka zawal bi ni akaba bəza dahalay ni təjalaki ahər ke təwi ga Bay geli ciliŋ. Tawayay ti vu gatay akaba majalay ahər gatay dek mənja ga Bay geli. Ay wəwal ya ti təbu ka zawal ni ti təjalaki ahər ka zlam ga duniya. Tawayay tagray zlam ya ti àbəlafəŋ kà zawal gatay ni.

³⁵ Ma goro hini ya nəhi ana kuli ni ti ga məjənaki kuli, do ni ti ga macafəŋa kuli ga magray ere ye ti lekulum kawayum na do. Ay ti nawayay ti kəgrum zlam àna divi gani, nawayay ti kədfəbum Bay geli àna huđ bəlaŋ, ti kəjalum ahər cə cə ba.

³⁶ Nihi nahəma, bi wur dagwa nahər naŋ àbu àna məva gayaŋ, nday təbu nahkay, təhəlvu faŋ ndo. Mək wur dagwa ni adəm : « Tamal nəzay naŋ ndo ni ti àbəlāy do, adaba məbərūv goro àdəvia a naŋ va, nahkay nawayay ti məhəlvu. » Tamal naŋ àbu

adægəzl nahkay ti mâgray akada ga məbərüv gayəñ awayay ni, mâzay nañ : nani ti zlam magudarani do. *³⁷ Ay bi wur dagwa ni àwayay mazay məva gayəñ ni do, àsəra a məbərüv gayəñ ba, maslaña nahañ àcafəña nañ a ndo, esliki manjəhadani nahkay ka ahàr gayəñ tata nahəma, tamal àzay nañ ndo ni ti àgra zlam məbəlana. ³⁸ Ma gani ti nahkay hi : Maslaña ya ti àza məva gayəñ na ti àgra zlam sulumana. Ay maslaña ya ti àzay məva gayəñ ni ndo ni ti àgra zlam sulumana àtama ga maslaña ya ti àzay na.

³⁹ Ay wal ya ti zal gayəñ nañ àbu àna sifa mba ni ti àday zal nahañ ba simiteni. Ay tamal zal gayəñ ni àməta nahəma, esliki maday zal nahañ ya ahàr gayəñ awayay ni tata. Ay zla ti aday ti zal ya ti nañ àbu afəki ahàr ka Bay geli ni. ⁴⁰ A majalay ahàr goro bu ni ti tamal ànjəhada zlam gayəñ a nahəma, azum gəda àtama ga wal ya àday zal nahañ na. Nədəm nahkay ti nu day *Məsuf ge Melefit nañ àbu akaba nu.

8

Aslu ga pəra

¹ Nihi ti nəzlapaki ka ma ga aslu ga pəra. Ma gekəli ya kədəmum leli dek məsəra zlam a ni ti ma gekəli ni jiri ededij. Ay məsər zlam ti avi zlabay ana mis ; ere ye ti azoru mis kama ni ti mawayavani. ² Tamal mis àdəm nañ àsəra zlam a ti, àsər zlam lala fañ ndo. ³ Ay tamal mis awayay Melefit nahəma, Melefit àsəra nañ gayəñ a àndava.

⁴ Kəhumu ndam ya təfəki ahàr ka Yezu ni ti təvia divi ana tay a ga məzum aslu ga pəra aw ? Ma gekəli ya kədəmum ni ti jiri : pəra ti zlam masakani ededij. Nahañ ni kədəmum ahkado Melefit ti bəlañ, nahañ àbi : nani day jiri ededij. ⁵ Zlam təbu kay a hud melefit bu akaba ka had, mis tìpia ti tədəm zlam nday nani melefifit. Nahkay ti melefifit akaba bəbay təbu kay. ⁶ Ku tamal nahkay nəngu ni, geli ti Melefit nañ bəlañ, nañ Bəñ ga Yezu. Nañ ti àgraya zlam a dek. Leli day nañ àgraya leli a ti mīgi ndam gayəñ. Nahkay Bay geli ti nañ bəlañ, nañ Yezu Krist. Zlam ge Melefit ya àgraya ni dek ti, àna nañ. Leli day məbum àna sifa ti azuhva nañ.

⁷ Ay ku tamal leli ndahañ ni məsəra zlam nday nana nəngu ni, mis ndahañ təbu e kidij geli bu təsər do. Nday nani ti ahaslani tàgrabiya pəra, aŋgwaz gani àsləkiaba ana tay ndo kekileña. Nahkay tamal təcaka aslu ga pəra ti tədəm tàgudara, adaba nday gani təsərkaba divi ge Melefit a lala fañ ndo. ⁸ Ere ye ti azoru leli afa ge Melefit ni ti zlam məzumani do. Tamal məzum ti àjənaki leli ga moroni kama do. Tamal məzum do day àgulu leli do.

⁹ Kəsəruma kisləmki məzum zlam dek. Ay ti bumvu slimi lala, do ni ti maslaña ya ti àsərkaba divi ge Melefit a lala fañ ndo ni emijikia ke divi a azuhva zlam gekəli ya kəzumum na. ¹⁰ Adaba tamal ti maslaña nani epia kur a, nak ya ti kəsəra zlam a ni, nak kəbu kəzum zlam a ahay ga pəra bu nahəma, nañ ya ti àsərkaba divi ge Melefit a lala fañ ndo ni nañ day ara azay njəda gayəñ ga məzumani. ¹¹ Nahkay ti məsər zlam gayək ni ejiñ maslaña ya ti àsərkaba divi ge Melefit a lala fañ ndo ni. Maslaña nani ti wur ga məñ geli, Krist àmət ti ga mahəngay nañ. ¹² Tamal kəgrum nahkay ti kagudarumi zlam ana bəza ga məñ geli, kəvumi majalay ahàr ana tay adaba təsərkaba divi ge Melefit a lala fañ ndo. Kagudarumi zlam ana tay ti, kagudarumi zlam ana *Krist. ¹³ Nahkay ere ye ti nədəm ni ti nihi : tamal zlam məzumani goro ni ejiñkia wur ga məñ goro ke divi a nahəma, anahəpəd aslu day-day va do. Adaba mam, nawayay ti wur ga məñ goro èjikia ke divi a ba.

9

Pol adəfiki manjəhad gayəñ ana mis

¹ Nu ti nəsəra nisliki magray ere ye ti nawayay ni dek. İgay nìpia Bay geli Yezu àna eri goro a, nu zal asak gayəñ daya ti kəsərüm do aw ? Lekuləm kəfümki ahàr ka Bay geli ti azuhva təwi goro ya nəgri ni do aw ? ² Ku tamal mis ndahañ təsər nu zal asak ga Yezu do

* ^{7:36} Mis ndahañ tədəm Pol àdəmki pakama hini ti ka wur dagwa nday ata məva gayəñ do ; tədəm Pol àdəmki ti ka bəñ ga wur nday ata wur gayəñ dahalayani, bəñ ga wur ni awayay adi zal.

nəŋgu ni, lekulum ti kəsəruma nu zal asak gayan. Kəfumkia ahər ka Bay geli Yezu azuhva tawi goro ya nəgray e kidin gekuli bu na ti, nani adafaki nu zal asak gayan.

³ Ka ya ti mis təbu tahəŋgalafua ma ni ti nahəŋgarfəŋ, nədəm nahkay nihi : ⁴ Leli ndam *asak ga Yezu ti misliki məzum zlam akaba misi zlam azuhva tawi geli ya magray ni do aw ? ⁵ Misliki moroni afa gekuli àna wal ya àfəki ahər ke Yezu ni do waw ? Ndam asak ndahaŋ ni akaba bəza ga məŋ ga Bay geli Yezu ni akaba Piyer təbi tagray nahkay bi aw ? ⁶ Ahər àdəm magray tawi ga məzumi zlam ana hud geli ti leli ata Barnabas cecə cə a cilin aw ? ⁷ Ndam slewja tagray tawi ga slewja gatay ti, təpəl tay do aw ? Maslaŋa ya ti àjava zlam a ni ti azum bəza gani do aw ? Tək day ti maslaŋa ya ti ajəgay zlam ga gənaw ni ti aducaya duwa gana esi do aw ?

⁸ Ma ya nədəm ni ti, nani majalay ahər geli mis cilin do, e *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni bu day nahkay. ⁹ Àbu məbəkiani e Divi gani nani bu nahkay hi : « Ka ya ti kəzləbum hay àna sla nahəma, kəwəlumikabu pakama ga macafəŋa naŋ kà məzum zlam a ba.* » Melefit àdəm nahkay ti, kəhumi ana ahər àdəmki ma ti ka slasla cilin aw ? ¹⁰ Melefit àdəm nahkay ti, àdəmki ti ke leli ndam məgri tawi ni do aw ? Iy, àdəmki ti ke leli ededin. Leli ti magray tawi akada ga ndam ya ti təwəs vədaŋ ahkay do ni akada ndam ya ti təzləb hay ni. Nday nani tagray tawi ti təsəra atəŋgət zlam. ¹¹ Leli ti akada ndam mizligi hay : hay gani nani ti pakama ge Melefit ya məhi ana kuli ni. Nihi ti lekulum kəbum àna zlam sulumani ge Melefit ya leli məgri ana kuli ni, ay leli məŋgətfəŋa zlam sulumana kə kuli a ti kawayum do waw ? Məŋgət zlam sulumani nani ti mabaz hay ya ti mizligi ni do waw ? ¹² Mis ndahaŋ ni tekeđi təŋgətfəŋa zlam kə kuli a, sakomba leli aw !

Ay ku tamal misliki məŋgətfəŋa zlam kə kuli a tata nəŋgu ni, mihindifiŋa kə kuli a ndo. Miβesey zlam ni dek, adaba mawayay ti macafəŋa mis ga məgəskabu *Ma Məweni Sulumani ge Krist na ba. ¹³ A *ahay gəđakani ge Melefit bu ni ti ŋgay ndam məgri tawi ana Melefit ni təŋgət mahar gatay, ndam meviyeki aslu ni day təŋgət mahar gatay ti kəsərūm do aw ? ¹⁴ Nahkay day, Bay geli àdəm ndam ya ti təhi Ma Məweni Sulumani ana mis ni təŋgət zlam məzumani àna Ma Məweni Sulumani ya təhi ana mis ni.

¹⁵ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, nu ti nəgray nahkay do : ku kəvumu zlam day nəwayafəŋa kə kuli a do. Ere ye ti nəbəki ni ti, ge mihindifiŋa zlam kə kuli àna naŋ a do. Tamal nagraŋ nahkay ti hojo nəməta ! Nəŋgətfəŋa zlam kə kuli a do ni ti avu məmərani. Maslaŋa àbi esliki macafəŋa nu kə məmərani gani nana bi. ¹⁶ Nu nəbu nəhi Ma Məweni Sulumani ana mis kəlavad. Ay tawi gani nani àvu miji zlabay do, adaba mam, Melefit àfəku njəda ga magrani. Tamal nəhi Ma Məweni Sulumani ana mis do nahəma, Melefit mətəraβ nu ! ¹⁷ Tamal tawi gani nani nagraŋ ka mawayay goro ti si akal təpəlləŋ nu. Ay ègia nəgray ka mawayay goro do, nagraŋ ti adaba Melefit àfuva a ahar va palam. ¹⁸ Tamal ti ègia nahkay ti nəŋgətləŋ mam ? Ere ye ti nəŋgətləŋ ni ti nihi : nəhi Ma Məweni Sulumani ana kuli ga sulum. Ku tamal ahər àdəm lekulum kəvumuləŋ zlam nəŋgu ni, nihindilin zlam kə kuli ndo.

¹⁹ Nu evidi ga maslaŋa do, nu nəgur ahər goro. Ay ti nəza ahər goro a, nigia evidi ge mis a dek, ti nəhəlibiyu mis ana Krist a kay dal-dal, ti təfəki ahər lala. ²⁰ Ka ya ti nu nəbu e kidin ga ndam *Zəde bu nahəma, nanjəhad akada nu zal Zəde, adaba nawayay ti nəhəlibiyu tay ana Krist ti təfəki ahər lala. Ka ya ti nu e kidin ga ndam ya tadəbay Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni bu nahəma, nanjəhad akada ga maslaŋa ya adəbay Divi ge Melefit gani nani ni, ay Məwiz àna Divi gani nani àfəku ŋgasa va do. Nagraŋ nahkay ti nəhəlibiyu tay ana Krist, ti təfəki ahər lala. ²¹ Ka ya ti nu e kidin ga ndam ya təsər Divi ge Melefit do ni bu ni ti nanjəhad akada ga maslaŋa ya ti àsər Divi ge Melefit do ni, ti nəhəlibiyu tay ana Krist, təfəki ahər lala. Ay ti nu maslaŋa ya ti àsər ma ge Melefit do ni do, adaba nəsəra nəgəskabá ma ge Krist a. ²² Ka ya ti nu e kidin ga ndam ya ti təsərkaba divi ge Melefit a lala faŋ ndo ni ti nanjəhad akada ga maslaŋa ya ti àsərkaba divi ge Melefit a lala faŋ ndo ni, ti nəhəlibiyu tay ana Krist, ti təfəki ahər lala. Nahkay ka ya ti nu e kidin

* 9:9 Məŋjay Mimbiki 25.4. Ka sarta gani nani ti təzləb zlam ti àna aday do : slasla təcalki.

ge mis weley weley bu do ni dek ti nazay manjehad ga ndam nani, adaba nawayay ti ku àbi àbi nenggu ni nêhëlibiyu mis ndahañ ana Krist ti mâhënggay tay. ²³ Ere gani nani ya nagray ni dek ti, ti Ma Mæweni Sulumani môru kama kama, ti Melefit mægru sulum gayañ akada ya agri ana ndam gayañ ndahañ ni.

²⁴ Kæsëruma, ka ya ti mis tacuhwakaboru ti tæsë way eminjiyu enji way nahëma, tacuhwakaboru ti nday dek ka ahar bëlañ. Ay ti mis biliñ gatay enjiyu enji : àra ënjiyu ti tævi zlam ka duwa gani. Nahkay ti lekulum day si kèzum njëda gekuli akada ga ndam ya ti tacuhwakaboru ni, ti këngëtum zlam bilegeni. ²⁵ Ndam ga hwa dek tæcavavu àna hwa ga njëda, ti vu gatay mæsërvu àna nañ. Ere ye ti tagray ni dek, tawayay ti tângët zlam ka duwa gani ; zlam gani ti àpësfeh kà tay do, agëdavu. Ay leli ti zlam ya ti Melefit avi ana leli azuhva tæwi geli ni ti agëdavu do, amëlëbu ga kangay-kangayani. ²⁶ Nahkay zla nahëma, nu day nèbu nagray tæwi lala akada ga maslaña ya ti acuhworu ndëlaða ni, ahkay do ni akada ga maslaña ya ti asi mædukduk ana mis, ahar gayañ àdoru a had do ni. ²⁷ Nægri daliya ana vu goro, nægri ere ye ti nu nawayay ni, do ni ti bi nu ya ti nèhi ma ge Melefit ana mis ndahañ ni anëngët zlam azuhva nani akada gatay ni do.

10

Këhëngrumioru ahàr a had ana përa ba

¹ Bëza ga mmawa goro ni, zlam ya ti àgrakivu ka ata bëñ geli ka sarta ge Mæwiz ni ti agëjazlki ahàr ke kuli ba. Ka sarta gani nani ti Melefit àfëkiaya maklabasl ka tay a dek ga majëgay tay àna nañ a. Nday dek tätuwadaba Dëluv Ndizeni na daya. ² Gatay ya ti maklabasl àhërkiaya ka tay a akaba ya tätuwadaba dëluv ni ba ni ti, kala Melefit àbara tay a dek. Melefit àgray nahkay ti, àwayay ti nday dek tigi akaba Mæwiz akada mis bëlañ. ³ Nday dek tæzuma zlam mæzumani ya Melefit àvi ana tay na. ⁴ Nday dek tisia yam ya Melefit àvi ana tay na. Yam gani nani ti àngëzaya a pëlad ba. Pëlad gani nani ti Melefit àvi ana tay, nani ti *Krist, asawadoru akaba tay. ⁵ Ku àgrava nahkay nenggu ni, mis ahar gëdakani e kidin gatay bu tægri zlam sulumani ana Melefit ndo. Nahkay tëmët, huð gili dek kisim gatay.

⁶ Zlam gani nday nani tægriakivu ka tay ti adaba tawaya magudar zlam a. Awayay adëfiki zlam ana leli, ti magudar zlam akada gatay ya tawayay magudarani ni ba. ⁷ Mis ndahañ e kidin gatay bu tënjkia ka mëhëngrioru ahàr a had ana përa. Àbu mëbëkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Mis tånjehada, tæzuma zlam a akaba tisia zlam a, mëk tìcikaba ga mëhëbïani ana përa.* » Lekulum zla nahëma këngumkivu ka mëhëngrioru ahàr a had ana përa akada gatay ni ba. ⁸ Mis ndahañ e kidin gatay bu tægri hala, nahkay Melefit àbazl tay dëbu kru kru cæ mahar mahkër ka fat bëlañ. Lekulum zla nahëma këgrum hala akada gatay ni ba. ⁹ Mis ndahañ e kidin gatay bu tæhëlfëña eyu kè Melefit a. Nahkay Melefit àslërkibiyu zlam a had kay ka tay, àbazla tay a. Lekulum zla nahëma, këhëlumfëña eyu kè Krist akada gatay ya tæhëlfëña kè Melefit a ni ba. ¹⁰ Mis ndahañ e kidin gatay bu tæzërdia ma ana Melefit a. Nahkay àslërkibiyu mëslër gayañ ka tay, àbazla tay a. Lekulum zla nahëma kèzërdum ma akada gatay ni ba.

¹¹ Melefit àgri zlam nday nani ana tay nahkay ti, awayay ti adëfiki zlam ana mis. Nahkay tæbu mëbëkiani a Wakita ge Melefit bu, ga mëziaba azay slimi ana leli a, adaba leli mëbu ka mandav ga duniya wudak. ¹² Nahkay zla ti maslaña ya ti àhi ana ahàr nañ àbu àna njëda ni ti mëbavu slimi. Tamal àbavu slimi do ni ti ara ejikia ke divi a. ¹³ Zlam ya ti ejinjia kuli ke divi a ni ti ejinjia mis a dek. Ay Melefit ti ara ajënaki kuli akada gayañ ya àdëm ni : zlam ya ti akal etijinjia kuli a atëtam njëda gekuli ni ti Melefit amacafëña zlam nday nani ge mijinjia kuli ke divi a. Ka ya ti zlam nday nani tawayay tijinjia kuli a nahëma, Melefit amëvi njëda ana kuli ge mibëseni, ti katamumaba.

¹⁴ Ndam goro ni, nawayay kuli. Tamal kicuma pakama goro ya nèhi ana kuli na ti, kàhëdakumfëñjiyu kà përa ba. ¹⁵ Lekulum ya nèhi pakama hini ana kuli ni ti kësëruma

* 10:7 Mahërana 32.6.

zlam a. Jalumki ahàr lala, pakama gani jiri do aw ? ¹⁶ Ka sarta ya ti məzumumkabu daf ge Melefit nahəma, mazay hijiyem akaba zum ni, məgri səsi ana Melefit mək leli dek misi. Leli dek misi zum ni ka ahar bəlañ ti, adafaki ti leli mīgia akada mis bəlañ akaba Krist a adaba mimiz gayañ àngəziaya ana leli a. Nahkay day mazay *dipeñ, mesekeba, məzumum. Magray nahkay ti, adafaki ti vu geli ègia akada vu bəlañ akaba Krist a. ¹⁷ Dipeñ ya mesekeba, məzumum ni ti dipen bəlañ. Nahkay leli dek mīgia akada vu a bəlañ, adaba dipen ya məzumum ka ahar bəlañ ni ti dipen bəlañ.

¹⁸ Nahkay ndam *Izireyel day ka ya ti təbu təzum aslu ga zlam ya ti tìsliñ ana Melefit ni ti tigi bəlañ akaba Melefit do aw ? ¹⁹ Pakama hini ya nəhi ana kəli ni ti adəmvaba ahəmamam ? Adəmvaba ti aslu ga pəra akaba pəra pərani ti təbu àna njəda ededñ aw ? ²⁰ Aha, təbi àna njəda bi. Ay ka ya ti ndam ga pəra tagray pəra gatay, tislñ zlam ni ti, tìsliñ ana Melefit do, ana seteni sawañ. Nahkay zla nahəma, nawayay ti kīgum bəlañ akaba seteni ba. ²¹ Kisum zum ga Bay geli mək kisumkivu ge seteni keti ni ti àgravu do. Nahkay day kəzumum zlam ga Bay geli mək kəzumumkivu ge seteni keti ni ti àgravu do. ²² Magray nahkay ti, mawayay ti Bay geli məzumki bəruv ke leli aw ? Lekəlum kəhumi ana ahàr njəda geli àtam gayañ aw ?

Grum zlam ya ti ajənaki mis ndahañ ni

²³ Kədəmum ahkado zlam ni dek kislumki magrani. Iy, zlam ni dek kislumki magrani ededñ, ay ti zlam dek ti ndahañ təjənaki mis do. Zlam ni dek kislumki magrani ededñ, ay ti zlam dek ti ndahañ təzoru mis kama e divi ga Yezu bu do. ²⁴ Ku way way do adəbay zlam ga məjənaki ahàr gayañ cilñ ba, mādəbay zlam ga məjənaki mis ndahañ kwa sawañ.

²⁵ Nahkay zlam ya ti təsəkumoru a gosku bu ni dek kislumki məzumumani. Araña àhəli ahàr ana kəli ba : kihindum day ba. ²⁶ Adəba mam, duniya akaba zlam gani dek ti ga Bay geli. †

²⁷ Tamal maslaña ya ti àfəki ahàr ka Yezu do ni àzala kəli a ga məzum zlam akaba nañ a mək kədəguma nahəma, zumum ere ya avi ana kəli ni dek. Araña àhəli ahàr ana kəli ba : kihindum day ba. ²⁸ Ay tamal bi maslaña nahañ ahi ana kəli ahkado : « Hini aslu ga pəra » nahəma, kəzumum ba. Kəzumum do ni ti azuhva maslaña nani ya àhi ana kəli ni, ti ahàr àhəli ba. ²⁹ Nədəm nahkay ti, nədəmki ti ka majalay ahàr ga maslaña ya ti awayay azum ni do ; nədəmki ti ka majalay ahàr ga maslaña ya ti àhi ma gani ni.

Tamal àhua ma gana mək nədəm nəgur ahàr goro, nəzum zlam ni kekileña nahəma, maslaña gani nani ya àhu ma ni ara adəm nu nàgudara zlam a. Ay tamal adəmkua nahkay ti àbəlay do. ³⁰ Tamal nəgri səsi ana Melefit ga zlam ya nəzum ni mək maslaña nahañ adəmku ma, adəm ahkado nàgudara zlam a nahəma, àbəlay do, adaba nəgria səsi ana Melefit a àndava.

³¹ Nahkay tamal bi kəzumum zlam, bi kisum zlam ahkay do ni bi kəgrum zlam weley weley do dek nahəma, grum ti mis tàzləbay Melefit àna nañ. ³² Kəgrum zlam ya ti ejiñkia mis ke divi a ni ba, ku ndam *Zude, ku nday ya ndam Zude do ni, ku ndam ge Melefit ya *təcakalavu ku eley eley do dek ni, kəgrum zlam ya ti ejiñkia tay ke divi a ni ba. ³³ Nu nəbu nagrañ ti nahkay : zlam ya nagrañ ni dek, nawayay ti mabəlafəñ kə mis ndahañ ni dek. Nəjalaki ahàr ke ere ya ajənaki nu ni do ; nəjalaki ahàr ti ke ere ye ti ajənaki mis ndahañ ni dek sawañ. Nagrañ nahkay ti, nawayay ti Melefit mähəngay tay.

11

¹ Nahkay grum zlam dek akada goro ya nagrañ ni ; nu day nəbu nagrañ zlam dek akada ge *Krist ya agray ni.

Məfakabu zlam ka ahàr

² Nəgri səsi ana kəli adəba kəbum kajalumku ahàr a zlam bu dek, kəgəsumkabá pakama ya təhu mək nəcahi ana kəli na. ³ Ay ti ere ye ti nawayay ti kícum lala ni ti nihi : agur zawal dek ti *Krist ; agur wal ti zal ; agur Krist ti Melefit. ⁴ Tamal ti zal ahəngalay Melefit

† 10:26 Məñjay Limis 24.1.

ahkay do ni ahəngri pakama ge Melefit ana mis, naŋ àbu àna azana ka ahàr nahəma, anjak Bay ya agur naŋ ni. ⁵ Ay tamal ti wal ahəngalay Melefit ahkay do ni ahəngri pakama ge Melefit ana mis, naŋ àbi àna azana ka ahàr bi nahəma, anjak bay ya agur naŋ ni. Egi zlam ge mimili, akada ga wal ya àwəskaba ahàr a ndəluḅ ni. ⁶ Nahkay tamal wal àwayay məfakabu azana ka ahàr do nahəma, hojo məwəskaba, nani dek zlam bəlaŋ. Ay kəsəruma wal ya ti awəskaba ahàr a ahkay do ni ekelkia məhər a asay mimili ti ahàr àdəm məfakabu azana ka ahàr. ⁷ Zal zla nahəma, ahàr àdəm əfakabu azana ka ahàr ba, adaba Melefit àgraya naŋ ka mazavu gayaŋ ga madafaki njəda gayaŋ a. Wal ti ni Melefit àgraya naŋ ga madafaki njəda ga zal a. ⁸ Melefit àgraya zal a ti àna jamaŋgay ge mis walana do, àgraya wal àna jamaŋgay ge mis zalana sawaŋ. ⁹ Melefit àgraya zal a ti azuhva wal do. Àgraya wal azuhva zal a sawaŋ. ¹⁰ Nahkay ti ahàr àdəm wal məfakabu azana ka ahàr, ga madafakiani maslaŋa àbu agur naŋ. Agray nahkay ti azuhva *məslər ge Melefit. ¹¹ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, afa geli ndam ga Bay geli ni ti wal anjəhadıvu a ahar vu ana zal, zal day anjəhadıvu a ahar vu ana wal. ¹² Wal ti Melefit àgraya naŋ àna jamaŋgay ge mis zalana, zal ti ni wal ewi naŋ. Ay mis dek ti Melefit àgraya tay a.

¹³ Jalum a ahàr gekəli bu lala day nimi : tamal wal ahəngalay Melefit məfakabu azana ka ahàr do ni ti àbəlay aw ? ¹⁴ Mis dek təsəra, tamal zal agalkabu ahàr ti nani zlam ge mimili do aw ? ¹⁵ Ay wal ti ni tamal agalkabu ahàr nahəma, nani zlam məbəlani dal-dal do waw ? Melefit àgray məhər ga wal mədək zilip ti ga maŋgah ahàr gayaŋ a kəla ga azana ya amal afakabu, aŋgah ahàr gayaŋ àna naŋ ni. ¹⁶ Maslaŋa ya ti àgəskabu pakama hini ya nədəm ni do ni ti si mıcı lala : leli magray ti nahkay, ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni dek tagray nahkay, tādəbay divi nahaŋ do.

Məzum dəf ge Melefit

¹⁷ Pakama nahaŋ àbu nəhi ana kəli, a huḍ ga pakama nani bu nahəma nəgri səsı ana kəli do simiteni. Adaba ere ye ti kəgrum ni àzoru kəli kama do, ahəngaroru kəli kələŋ sawaŋ. ¹⁸ Ma ya nəhi ana kəli enjenjeni nahəma, nihi : Nıcı, təhu ahkado ka ya ti kacakalumvu ni ti kəbum kicirumvu. Tədəm nahkay ti nətamahay ma gatay ni ahar gədakani jiri ededıŋ. ¹⁹ Lekələm kicirumvu nahkay ti àgəski, adaba Melefit awayay adafaki nday ya təfəki ahàr ka Yezu lala ni, ti mis dek təsər tay. ²⁰ Nahkay ka ya ti lekələm kəbum kacakalumvu kəzumum ni ti dəf ga Bay geli do. ²¹ Adaba kacakalumva nahkay ti, ku way way do azum zlam zlam gayaŋ ; mis ndahaŋ ləwir awər tay, mis ndahaŋ ti ni zum abazl tay. ²² Tamal kawayum məzumum zlam akaba misum zlam nahəma, kəzumumbiyu a magam, kisumbiyu a magam gekəli do aw ? Nahkay ti kəmənjumləŋ kà ndam ge Melefit ni ti akada nday zlam masakani zla do aw ? Kawayum kəbumki mimili ka ndam ya ti zlam gatay àbi ni zla do aw ? Nihi nahəma, nəhi mam ana kəli mam ? Nəgri səsı ana kəli zla tək ? Aha, nəgri səsı ana kəli do simiteni.

²³ Pakama ya nəhi ana kəli ni ti, nani ma ga Bay geli Yezu. Pakama gani nihi : A huḍ ga məlavad ya tara təgəsi Bay geli Yezu ana ndam məgur ndam *Zude ni bu ni ti, Yezu àzay *dipeŋ, ²⁴ àgri səsı ana Melefit, èsekaba, àdəm : « Hini hi ti aslu ga vu goro, navay ti ga mahəŋgay kəli. Grumoru nahkay, ti kəjalumku ahàr. » ²⁵ Nahkay day ka ya ti təzuma zlam na àndava nahəma, àzay hijiyem akaba zum, àdəm : « Àna zum ge hijiyem hini ti Melefit awəlkabu pakama gayaŋ akaba ge mis ; məwəlvani nani ti məweni. Awəlkabu ti àna mimiz ga vu goro. Grumoru nahkay. Ka ya ti ekisum akada hini lu ni ti kəjalumku ahàr ka ahar bəlaŋ. » ²⁶ Bay geli àdəm nahkay ti, awayay adafaki ti ka ya ti kəzumum dipen akada hini akaba kisum zum akada hini nahəma, kədəfumiki ana mis ti təsər Bay geli àməta. Akədəfumikioru ana tay duk abivoru ana maŋga gayaŋ a.

²⁷ Nahkay ti maslaŋa ya ti azum dipen ahkay do ni esi zum ge hijiyem ga Bay geli, àjalaki ahàr do ni ti, àgudara zlam a, adaba àmənjələŋ ka vu ga Bay geli akaba mimiz gayaŋ ni akada zlam masakani. ²⁸ Nahkay zla nahəma, ahàr àdəm ku way way do məsərkaba majalay ahàr gayaŋ a lala day kwa ti məzum, mısı. ²⁹ Adaba maslaŋa ya ti azum, esi, əsərkaba vu ga Bay geli a do ni ti, naŋ naŋani agray ti Melefit mətraḅ naŋ.

³⁰ Mis kay e kidîŋ gekûli bu tēbesey do, ndahaŋ njēda àfēŋ kà tay bi, ndahaŋ ti ni tēmēt ti, azuhva zlam gani nani. ³¹ Tamal ti mēsarkaba majalay ahàr geli a lala ti, amal Melefit àtraŋ leli ndo. ³² Bay geli atraŋ leli ti, acahi zlam ana leli, adaba awayay ti ka ya ti amēwəl ndam ga *duniya àna seriya ni ti àwəl leli akaba tay ba.

³³ Nahkay bēza ga mmawa goro ni, ka ya ti kacakalumvu ga mēzum daf ge Melefit nahēma, jēgum mis dek tînjikaba day. ³⁴ Tamal maslaŋa gani lūwir awēr naŋ nahēma, mēzumbiya zlam a magam a day. Do ni ti, ka ya ti kàcalumva ni ti, akēgrum ti Melefit mēwəl kûli àna seriya.

Ma ndahaŋ ni ti, nu eninjūa day kwa ti anēslamalakabu tay.

12

Njēda ga magray tūwi gērgērani ya Mēsuf Njēlatani avi ana mis ni

¹ Bēza ga mmawa goro ni, nihi ti nēzlapaki ka njēda ga magray tūwi gērgērani ya *Mēsuf Njēlatani avi ana mis ni. Nawayay ti kîcūm ma gani lala. ² Serumki ka ya ti lekūlum kēbum kēgrum pēra nahēma, kîgūma evidi ga pēra nday nana. Pēra nday nani ku tamal tēzlapay koksah nēŋgu ni, tēbia kûli a zlam magudarani va. ³ Nahkay zla nahēma, nēhi ana kûli vay-vay : Maslaŋa ya ti njēda ga *Mēsuf ge Melefit àniviyu ni ti ŋgay Melefit mētikwesla Yezu a ti àdēm do. Ay maslaŋa ya ti adēm : « Yezu Bay geli » ni ti, maslaŋa nani adēm nahkay ni ti àna njēda ga Mēsuf Njēlatani ededîŋ.

⁴ Njēda ga magray tūwi ya Mēsuf Njēlatani avi ana mis ni ti tēbu gērgēri kay, ay Mēsuf Njēlatani gani ti bēlaŋ. ⁵ Tūwi ya ti Bay geli avi ana mis ga magrani ni ti tēbu gērgēri kay, ay Bay geli gani ti bēlaŋ. ⁶ Divi ya Melefit avi ana mis ga magray tūwi ni ti tēbu gērgēri kay, ay Melefit gani ti bēlaŋ : agray ti mis dek tâgray tūwi gani nani dek ti naŋ. ⁷ Nahkay Melefit adāfaki njēda ga Mēsuf Njēlatani gayaŋ a manjēhad ga ku way way do geli bu dek. Agray nahkay ti ga mējēnavani àna naŋ e kidîŋ geli bu. ⁸ Ana mis ndahaŋ nahēma, Mēsuf Njēlatani avi njēda ana tay ti tēsēr majalay ahàr sulumani ge Melefit ti tēhēŋgri ana mis, tējēnaki tay àna naŋ. Ana mis ndahaŋ ti Mēsuf gani bēlaŋani ni avi njēda ana tay ti tēsēr ere ye ti Melefit awayay ni ti tēhēŋgri ana mis. ⁹ Ana mis ndahaŋ ti Mēsuf gani bēlaŋani ni avi njēda ana tay ti tēfēki ahàr ke Melefit tētām mis ndahaŋ. Ana mis ndahaŋ ti Mēsuf gani bēlaŋani ni avi njēda ana tay ti tēhēŋgaraba mis a armēwēr ba. ¹⁰ Ana mis ndahaŋ ti avi njēda ana tay ti tâgray zlam ya mis tîpi dāy-dāy ndo ni. Ana mis ndahaŋ ti avi njēda ana tay ti tēhēŋgri pakama ge Melefit ana mis. Ana mis ndahaŋ ti avi njēda ana tay ti tēsērkaba Mēsuf ge Melefit a nday ata mēsuf magēdavana. Ana mis ndahaŋ ti avi njēda ana tay ti tēzlapay ma hēma gērgērani ya nday ndayani tēsēr do ni. Ana mis ndahaŋ ti ni avi njēda ana tay ti tēhēŋgaraba ma hēma gērgērani ya nday ndayani tēsēr do na ni. ¹¹ Tūwi gani nani gērgērani ni dek ti Mēsuf bēlaŋani gani nani agray. Avi njēda gērgērani ana ku way way do akada gayaŋ ya awayay ni.

Leli dek mîgia akada vu a bēlaŋ

¹² Mēzum mazavu ga vu ge mis. Vu ge mis ti bēlaŋ, ay ti zlam gērgēri kay tēfēŋ. Ku zlam gērgēri kay tēfēŋ nēŋgu ni, vu ni ti bēlaŋ. *Krist day naŋ nahkay. ¹³ Nēdēm nahkay ti adaba leli dek ku ndam *Zūde, ku nday ya ndam Zūde do ni, ku evidi, ku nday ya ti evidi do ni, leli dek Melefit àbara leli àna Mēsuf bēlaŋana, mîgia akada vu a bēlaŋ. Àvia Mēsuf gayaŋ bēlaŋani na ana leli a : Mēsuf gani nani ti akada ga yam ya tēcāhiaya ana mis a ti esi bira ni.

¹⁴ Nahkay zla ti zlam ya tēfēŋ kà vu ge mis ni ti bēlaŋ do ; nday kay. ¹⁵ Bi asak adēm : « Nu ahar do, nahkay nu nēfēŋ kà vu bi. » Ku tamal adēma nahkay nēŋgu ni, naŋ àfēŋ kà vu ni va bi aw ? ¹⁶ Ahkay do ni bi slimi adēm : « Nu eri do, nahkay nu nēfēŋ kà vu bi. » Ku tamal adēma nahkay nēŋgu ni, naŋ àfēŋ kà vu ni va bi aw ? ¹⁷ Tamal mis vu gayaŋ ni dek eri, zlam ndahaŋ tēfēŋ bi ti, eci slimi ti àna mam ? Ahkay do ni bi tamal vu gayaŋ ni dek slimi ti, ezā zlam ti àna mam ? ¹⁸ Ay ti Melefit àgraya vu ge mis a nahkay ndo. Àgraya mis a ti, zlam tēfēŋ gērgēri kay, àbafēŋ tay kà vu ni bēlaŋ àna bēlaŋ ka mawayay gayaŋ.

¹⁹ Tamal zlam ya tɛfɛŋ kà vu ni ðek zlam bɛlaŋ, nday gɛrgɛri do nahɛma, vu ni àbu mba waw ? ²⁰ Ay ti Melefit àgraya mis a nahkay ndo. Àgraya vu na ti zlam tɛfɛŋ gɛrgɛri kay, vu ni bɛlaŋ.

²¹ Bi eri ahi ana ahar : « Nàwayay kur do » ni ti, esliki mɛhiani tata waw ? Ahàr day bi ahi ana asak : « Nawayay kur do » ni ti, esliki mɛhiani tata waw ? Aha ! Tìsliki mɛdɛmani do ; ²² zlam tɛfɛŋ kà vu ya mis tɛdɛm njɛda tɛfɛŋ kà tay bi ni, ay zlam nday nani ti tagray tɔwi dal-dal. Tamal tɛhɛlfɛŋa tay kà vu na ti vu ni àgray tɔwi do. ²³ Ay zlam ndahaŋ tɛfɛŋ kà vu ya mɛdɛm tìsli araŋa ndo ni, zlam nday nani ti mɛfi ahàr ana tay tɛtama zlam ndahaŋ na. Zlam ndahaŋ tɛfɛŋ kà vu ya mɛdɛm mis tìpi ba asay mimili ni, maŋgah tay àna zlam sulumani. ²⁴ Zlam ndahaŋ tɛfɛŋ kà vu ya mɛdɛm mis tìpi ni ; mɛbɛki zlam sulumani ka tay do. Nahkay Melefit àgraya vu ge mis a nahɛma, awayay afi ahàr ana zlam ya mɛdɛm tìsli araŋa ndo ni àtama zlam ndahaŋ na. ²⁵ Àgra nahkay ti, awayay ti vu ge mis èsevu ba, awayay ti zlam ya tɛfɛŋ kà vu ni ðek tɔgray tɔwi ka ahar bɛlaŋ, tɛjɛnavu e kidiŋ gatay bu. ²⁶ Nahkay tamal zlam bɛlaŋ ya àfɛŋ kà vu ni acakay daliya ti zlam ndahaŋ ni ðek tɛcakay daliya daya. Tamal tazlɛbay zlam bɛlaŋ ya àfɛŋ kà vu ni ti zlam ndahaŋ ni ðek tɛmɛrvu daya.

²⁷ Lekulɔm zla ti, lekulɔm ðek vu ge Krist. Nahkay ku way way do gekuli ðek àfɛŋ kɛ Krist akada ga zlam ya tɛfɛŋ kà vu ge mis ni. ²⁸ Nahkay e kidiŋ ga ndam ge Krist ya *tɛcakalavu ni bu nahɛma, Melefit àbɛhadɛnjenjeni ti ndam *asak. Ye cɔ ti ndam ya tɛhɛŋgri pakama ge Melefit ana mis ni, ya mahkɛr gani ndam ya ti tɛchahi zlam ana mis ni. Mɛk àbɛhadɛndam ya tagray zlam ya mis tìpi ðay-ðay ndo ni, ndam ya ti tahɛŋgaraba mis a armɛwɛr ba ni, ndam ya ti tɛjɛnay mis ni, ndam ya ti tɛdɛfiki divi ana mis ni akaba ndam ya ti tɛzlapay ma hɛma gɛrgɛrani ya ti nday ndayani tɛsɛr do ni. ²⁹ Melefit àbɛhadɛ mis ni ðek ti ndam asak aw ? Mis ni ðek ti nday ndam ya ti tɛhɛŋgri pakama ge Melefit ana mis ni aw ? Mis ni ðek ti nday ndam macahi zlam ana mis aw ? Mis ni ðek ti nday ndam ya ti tagray zlam ya ti mis tìpi ðay-ðay ndo ni aw ? ³⁰ Mis ni ðek ti nday ndam mahɛŋgaraba mis a armɛwɛr ba waw ? Mis ni ðek ti nday ndam ya ti tɛzlapay ma hɛma gɛrgɛrani ya nday ndayani tɛsɛr do ni aw ? Mis ni ðek ti nday ndam mahɛŋgaraba ma hɛma gɛrgɛrani ya nday ndayani tɛsɛr do na ni aw ? Aha, nahkay do ! ³¹ Ay ti njɛda ga *Mɛsuf Njɛlatani ya avi ana mis ni ti ndahaŋ gɛdákani tɛtam ndahaŋ. Nahkay ti hindɔm nday nani kay.

Nihi nahɛma, nɛdɛfiki divi nahaŋ ana kulɛ. Divi nani ti sulumani dal-dal, àtam ndahaŋ ni ðek.

13

Mawayavani ti àtam zlam ndahaŋ ðek

¹ Ku nɛzlapay ma hɛma gɛrgɛrani ya nɛsɛr do ni, ku ma hɛma ge mis ku ma ga *mɛslɛr ge Melefit nɛŋgu ni, tamal nàwayay mis do nahɛma, nahɛnday akada ga ara ahkay do ni akada ga gɔŋgɔŋu ya tɛsi aday ana tay, tahɛnday ni ciliŋ. ² Ku nɛhɛŋgri ma ge Melefit ana mis, ku nɛsɛra zlam a ðek, ku nɛsɛra zlam maŋgahani ge Melefit na ðek, ku nɛfɛkia ahàr ke Melefit a dal-dal àtama mis ndahaŋ a, nahkay nisliki mɛhiani ana hɛma tɛslɛkaba a mɛlaŋ gatay ni ba mɛk tɛslɛkaba eɛɛɛɛŋ a nɛŋgu ni, tamal ti nàwayay mis do nahɛma, nisli araŋa do. ³ Ku nidiaba zlam goro a ðek ana ndam talaga, ku nɛgɛskabu ti mis tɛviyek nu adaba nɛfɛkia ahàr ka Yezu a nɛŋgu ni, tamal nàwayay mis do nahɛma, nɛŋgɛtki araŋa do.

⁴ Maslaŋa ya ti awayay mis ni ti anjɛhadɛ ahɛmamam ? Maslaŋa gani nani ti eɛɛɛɛ ana mis, agri sulum ana mis, àgralɛŋ solu kɛ mis do, èji zlabay do, àzay ahàr gayaŋ naŋ gɛdákani do. ⁵ Àgray zlam ge mimili do, àwayi zlam ana hudɛ gayaŋ ciliŋ do, àzum bɛruv weceweci do, àgɛs zlam ya mis tagudari ni a bɛruv vu do. ⁶ Maslaŋa gani nani ti zlam ge mis ya tagudar ni àsi bi ; amɛrvu àna zlam jireni ge mis ya tagray ni, ⁷ ambɛrfɛŋa zlam ya mis tɛgri na ðek kà tay a, agɛskabu pakama ge mis, awayay ti zlam ge mis ya tagray ni ðek màla kigeni, àmbrɛŋ mawayay mis ðay-ðay do.

⁸ Maslaņa ya awayay mis nahəma, mawayay mis gayarj ni àndav day-day do. Pakama ge Melefit ya tədəm àna njəda ga Məsuf gayarj ni ti, a vad nahaŋ atəmbərəŋ, atəhəŋgri ana mis va do. Ma həma gərgərani ya mis təzlapay tay àna njəda ga *Məsuf Njəlatani, təsər tay do ni ti, a vad nahaŋ atəmbərəŋ tay, atəzlapay tay va do. Məsər zlam ge mis ya təsər àna njəda ga Məsuf Njəlatani ni ti, a vad nahaŋ Məsuf Njəlatani aməvi njəda gani ana tay va do. ⁹ Zlam nday nani atagravu nahkay ti, adaba nihi ti ere ya məsər ni ti məsəraba dek faŋ ndo, àhəcikivu ana leli ; pakama ge Melefit ya məhəŋgri ana mis àna njəda ga Məsuf gayarj ni ti mədəmaba dek faŋ ndo, àhəcikivu ana leli. ¹⁰ Ay ka ya ti Melefit emendeveriŋa tūwi gayarj a ni ti, ere ye ti ahəci leli ni ti amələbi va bi.

¹¹ Nədfəm nahəma, ka ya ti nu a wur bu ni ti nəzlapay akada ga bəza ni, nəjalay ahər akada ga bəza ni, nədəgəzl zlam akada ga bəza ni. Ay ka ya ti nigia gədakana ni ti, nəmbərəŋa zlam ga bəza ya tagray na, nəgray va do. ¹² Nahkay day, nihi ti mipi Melefit lala do, akada geli ya mipi vu geli a kutrum magədavani bu mipi lala do ni : ka fat gani nani ti emipivu akaba Melefit e eri vu e eri vu lala. Nihi ti nəsər Melefit lala faŋ do, ay ka fat nani ti anəsər naŋ lala akada gayarj ya àsəra nu a ni.

¹³ Nihi ti zlam mahkər təbu kaŋgaya : məfəki ahər geli ya məfəki ke Melefit ni, məsər zlam geli ya məsər Melefit amagray zlam dek sulumani ni, akaba mawayavani geli ya mawayumvu ni. Ay e kidiŋ ga zlam mahkərani nday nani bu ni ti, ere ye ti àtam ndahaŋ ni ti mawayavani geli ya mawayumvu ni.

14

Njəda ga Məsuf Njəlatani ya avi ana mis ni

¹ Nahkay zla nahəma, zum njəda gekuli ti kawayum mis. Hindəm njəda ga *Məsuf Njəlatani ya avi ana mis ni kay. Ahar gədakani hindəm njəda ga məhəŋgri ma ge Melefit ana mis. ² Adaba mam, maslaņa ya ti azlapay ma həma gərgərani ya naŋ naŋani day àsər do ni ti, àzlapi ana mis do, azlapi ti ana Melefit ciliŋ. Nahkay ti maslaņa ye eci ma gayarj ni àbi ; maslaņa nani adəm pakama *maŋgahani ge Melefit àna njəda ga Məsuf Njəlatani ciliŋ. ³ Ay maslaņa ya ti ahəŋgri ma ge Melefit ana mis ni ti àhi ana Melefit do, ahi ana mis àna ma həma gatay. Nahkay ma ya ahi ana tay ni avi njəda ana tay, ajənaki tay, azoru tay kama e divi ge Melefit vu. ⁴ Maslaņa ya ti azlapay ma həma gərgərani ya naŋ naŋani day àsər do ni ti azoru ahər gayarj kama e divi ge Melefit vu ciliŋ. Ay maslaņa ya ahəŋgri ma ge Melefit ana ndam ga Yezu àna ma həma gatay ni ti ma gayarj azoru tay dek kama e divi ge Melefit vu.

⁵ Nu nawayay ti lekulum dek kəzlapum ma həma gərgərani ya ti lekulum lekulumeni day kəsərurum do ni, ay ti nawayay ahar gədakani ti kəhəŋgrumi ma ge Melefit ana mis. Maslaņa ya ti ahəŋgri ma ge Melefit ana mis ni ti àtama maslaņa ya ti azlapay ma həma gərgərani ya naŋ naŋani day àsər do na, ahkay do ni si ahəŋgriaba ma həma ya azlapay ni ana tay a kwa. Tamal ahəŋgriaba ana tay a nahəma, ma gayarj ni azoru ndam ga Yezu kama kama e divi ga Yezu vu. ⁶ Nihi nahəma, bəza ga mmawa goro ni, bi nakoru afa gekuli, nəhi ma ana kuli àna ma həma gərgərani ya leli dek məsər do ni ti, ma goro gani ajənaki kuli ti ahəmamam ? Ahər àdəm nakoru afa gekuli ti naŋgəhadı pakama maŋgahani ge Melefit ana kuli, nədfəfiki məsər zlam ana kuli, nəhəŋgri ma ge Melefit ana kuli, ahkay do ni nəcəhi zlam ana kuli. Tamal nəgra nahkay day kwa ti nəjənəkia kuli a do aw ?

⁷ Məzum mazavu ga zlam ge mereki, bi slelim, bi tində. Zlam nday nani ti təhənday ka ahər gatay do. Nahkay tamal kəsər miveni lala do ni ti, ku kivi slelim, ku tində nəŋgu ni mis təsərkaba ge mereki weley do. ⁸ Nahkay day tamal kəsər mivi slimi cicek do ni ti, mis atəslamalavu, atədəm hini cicek ga kadvu ti ahəmamam ? ⁹ Lekulum day nahkay : ka ya ti kazlapum ma həma ya lekulum lekulumeni kəsərurum do, mis ndahaŋ day təsər do ni ti mis etici ma gekuli ya kədəmum ni ti ahəmamam ? Ma gekuli ni ma masakani. ¹⁰ Ma həma təbu kay a duniya bu, ku ma həma weley weley do dek ndam ga həma gani tici. ¹¹ Ay tamal nəsər ma həma ga maslaņa ya ti azlapu ni do ni ti nu nigia zal zuh məlaŋ gayarj a, naŋ day ègia zal zuh məlaŋ goro a. ¹² Nəhi ana kuli nahəma, ègia kihindəm njəda

ga Məsuf Njəlatani ya avi ana mis ni kay ti, hindəm ahar gəđakani ti njəđə gani ya təzoru ndam ga Yezu kama e divi gayan vu ni.

¹³ Nahkay maslaņa ya ti azlapay ma həma ya naņ naņani day əsər do ni ti mähəngalay Melefit ti mähvi njəđə ga mähəngriaba ma gayan ya adəmaya ni ana mis a. ¹⁴ Tamal nahəngalay Melefit əna ma həma ya nu nuani day nəsər do ni ti məbərüv goro amər əna zlam ya nahəngalay ni, ay ka ya ti nahəngalay nahkay ni ti zlam goro ya nəjalay ni əbi. ¹⁵ Nahkay nagraj ahəmamam ? Anahəngalay naņ ti əna ma həma ya nu nuani day nəsər do, Məsuf Njəlatani avu njəđə gani ni, ay anagraj nahkay ciliņ do : anahəngalay naņ əna ma həma goro, anəjalaki ahər daya. Nahkay day enidi limis ti əna ma həma ya nu nuani day nəsər do, Məsuf Njəlatani avu njəđə gani ni, ay anagraj nahkay ciliņ do : enidi limis əna ma həma goro, anəjalaki ahər daya. ¹⁶ Nəđəm nahkay ti kamam ? Nəđəm nahkay ti, tamal kəgri səsü ana Melefit əna ma həma ya nak nakani day kəsər do, Məsuf Njəlatani avuk njəđə gani ni, mək bi maslaņa nahaņ əhurkiviya ke küli ge mici ere ye ti kəđəmum na ti, maslaņa gani nani esliki məđəmāni « Aya nahkay » aw ? Əsliki məđəmāni do, adaba əci pakama gayak ya kəđəm ni ndo. ¹⁷ Nak nakani ti kəbu kəgri səsü ana Melefit lala, ay maslaņa nani ti ma gayak ya kəđəm ni əzoru naņ kama e divi ge Melefit vu do.

¹⁸ Nu ti nəgri səsü ana Melefit dal-dal, adaba nəzlapay ma həma gərgərani ya nu nuani day nəsər do ni nətama küli a dek. ¹⁹ Ay ka ya ti ndam ga Yezu təcakalava nahəma, hojo nəđəmaya ma zlam əna ma həma goro ya nəjalaki ahər na ga macahi zlam ana mis ndahaņ, ere gani nəđəmaya ma dəbu ehimeya əna ma həma ya nu nuani day nəsər do ni.

²⁰ Bəza ga mmawa goro ni, nawayay ti kəjalumki ahər ka zlam nday ndani akada ge mis gəđəkani ni. Əki ka zlam magədavani ti nawayay ti kəjalumki ahər akada ga bəza ciđ-ciđeni ya təsər magudar zlam do ni. Ay əki ka zlam ndahaņ nahəma, nawayay ti kəjalumki ahər akada ge mis gəđəkani ni. ²¹ Əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Bay Melefit əđəm : “Anəhi ma ana nday hini.

Ma gani nani ti ndam mirkwi atəhi ana tay əna ma həma nahaņ.

Ay ku tamal nagraj nahkay nəņgu ni atəgəskabu ma goro ni do.” * »

²² Nahkay ti ma həma ya mis təsər do ni adəfiki zlam ti ana ndam ya təfəki ahər ke Melefit ni do, adəfiki ti ana ndam ya təfəki ahər ke Melefit do ni sawaņ. Ma ge Melefit ya təhəngri ana mis ni ajənaki ndam ya təfəki ahər ke Melefit do ni do, ajənaki ti ndam ya təfəki ahər ke Melefit ni sawaņ.

²³ Nahkay ka ya ti lekələm ndam ga Yezu kəcakalumva dek ka məlaņ bəlaņana nahəma, bi lekələm dek kazlapum ma həma gərgərani ya lekələm lekələmani day kəsərüm do ni, mək ndam ndahaņ təhərkiyaya ke küli a. Ndam nday nani ti bi tawayay tici ere ye ti kəđəmum ni ahkay do ni bi təfəki ahər ke Melefit ndo. Ma geküli ya kəđəmum ni ti etici aw ? Etici do ! Nahkay atəhi ana küli lekələm ndam seteni do aw ? ²⁴ Ay bi lekələm dek kəbum kəhəngrumi ma ge Melefit ana mis ti, mək maslaņa nahaņ əhurkiviya ke küli a. Maslaņa gani nani ti bi əfəki ahər ke Melefit do ahkay do ni bi awayay eci ere ye ti kəđəmum ni. Emicia ma geküli ya kəđəmum na dek ti, aməsər naņ bay magudar zlam, Melefit aməgəs naņ əna seriya. ²⁵ Eslini ere ya a məbərüv gayan bu ni dek aməngazlavaya ka dala. Nahkay ti amazləbay Melefit, aməhəngrioru ahər a had meleher ndibani a had, aməhi ana küli Melefit naņ əbu e kidiņ geküli bu edediņ.

Ka ya ti kacakalumvu ni ti grum zlam kigeni

²⁶ Bəza ga mmawa goro ni, nəhi mam ana küli mam ? Ka ya ti kacakalumvu ni ti ku way way do *Məsuf Njəlatani avi njəđə ga magray zlam : maslaņa nahaņ bi edi limis, maslaņa nahaņ bi acahi zlam ana mis, maslaņa nahaņ bi azlapi pakama *maņgahani ge Melefit əna mis, maslaņa nahaņ bi azlapay ma həma ya naņ naņani day əsər do ni, maslaņa nahaņ bi ahəngaraba ma həma ya naņ naņani day əsər do ni. Ay ere ye ti kəgrum ni dek ti ahər əđəm azoru mis kama e divi ge Melefit vu kwa. ²⁷ Tamal mis təzlapay ma həma gərgərani ya nday ndayani day təsər do ni ti təzlapay bəlaņ əna bəlaņ. Mis cə, mahkər təzlapay

* 14:21 İzayi 28.11-12.

ciliŋ, àtamkia ba. Ahàr àdèm mis naharŋ day ahəŋgaraba pakama gana kwa. ²⁸ Ay tamal maslaŋa àbi ga mahəŋgarabana bi ti, ahàr àdèm maslaŋa ya ti awayay azlapay ni àzlapay e kidiŋ ge mis macakalavani ni bu ba. Ahàr àdèm màzlapa ana ahàr gayarŋ gayarŋani akaba ana Melefit ciliŋ. ²⁹ Ndam ya ti Məsuf Njəlatani avi njəda ana tay ga məhəŋgri pakama ge Melefit ana mis nahəma, mis cə, mahkər təzlapay ciliŋ : mis ndahaŋ ni ti təbi slimi, ma gatay ni kigeni tək kigeni do waw. ³⁰ Tamal mis àbu ahəŋgri ma ge Melefit ana mis, mək Melefit àvia ma naharŋ a ana mis naharŋ ya narŋ àbu manjəhadani digusa na ti, ahàr àdèm maslaŋa ya ti narŋ àbu azlapay ni màlakakaba day. ³¹ Lekulum dek kəhəŋgrumi ma ge Melefit ana mis tata, ay ti kədəmum bəlarŋ àna bəlarŋ kwa. Ahàr àdèm pakama gekuli ya kədəmum ni ti mis dek təsər zlam àna narŋ, mis dek təŋgət njəda àna narŋ. ³² Njəda ya Məsuf Njəlatani avi ana mis ga məhəŋgri pakama ge Melefit ana mis ni ti, mis ya təbu àna njəda gani nani ti tisliki mazlapani àna narŋ ka mawayay gatay tata. ³³ Adaba mam, Melefit awayay ti mis təgray zlam kwaŋa kwaŋa ba. Narŋ awayay ti mis təgray zlam kigeni, ti tənjəhadkaba àna sulumani.

Nawayay ti kəgrum akada ga ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsa ndahaŋ bu dek ni. ³⁴ Nahkay ka ya ti kacakalumvu nahəma, ahàr àdèm wál təzlapay ba. Təvi divi ana tay ga mazlapani ba. Ahàr àdèm təhəŋgriuru ahàr a had ana zawal, akada ge Melefit ya àdèm a Wakita gayarŋ bu ni. ³⁵ Tamal tawayay təsər zlam ti, tōru tihindifiŋa kà zawal gatay a magam a. Adaba wal azlapay e kidiŋ ge mis macakalavani bu ni ti àbəlay do timey.

³⁶ Nədəm nahəma, pakama ge Melefit ànjəki enji ti afa gekuli aw ? Ahkay do ni Melefit àhi pakama gayarŋ ti ana kuli ciliŋ aw ? ³⁷ Mis ndahaŋ e kidiŋ gekuli bu tədəm nday təbu àna njəda ga Məsuf Njəlatani, tədəm tisliki məhəŋgri pakama ge Melefit ana mis. Tamal mis àdèm nahkay ti ahàr àdèm agəskabu pakama goro ya nəbiki ana kuli ni ti divi ga Bay geli ya àvi ana kuli ni. ³⁸ Maslaŋa ya ti àgəskabu pakama hini do ni ti Melefit day àgəskabu narŋ do bilegeni.

³⁹ Nahkay zla nahəma, bəza ga mmawa goro ni, hindəm njəda ga Məsuf Njəlatani ga məhəŋgri pakama ge Melefit ana mis. Hindəm njəda gani nani kay. Kəcumfəŋa mis ga mazlapay ma həma gərgərani ya nday ndayani day təsər do na ba. ⁴⁰ Ay zlam ya kəgrum ni dek ti kəgrum kwaŋa kwaŋa ba, grum ti àna divi gani.

15

Yezu Krist àməta mək àŋgaba e kisim ba ecediŋ a

¹ Bəza ga mmawa goro ni, nawayay nəhəŋgri eri ana *Ma Məweni Sulumani ya nəhi ana kuli ahaslani ni. Lekulum kəgəsumkabá ma na, kəbum kəgrum təwi àna narŋ, kəmbərəŋum do. ² Ma Məweni Sulumani ya nəhi ana kuli ni ti Melefit ahəŋgay kuli àna narŋ. Ay tamal kəmbərəŋuma pakama ya nəhi ana kuli na ti, məfəki ahàr gekuli ka Yezu ni ègia zlam masakana.

³ Pakama ya təhu enjenjeni, nu day nəhi ana kuli ni ti nahkay hi : *Krist ti àmət azuhva zlam magudarani geli. Ere gani àgravu ti akada ya àbu məbəkiani kwa ahaslani a Wakita ge Melefit bu ni. ⁴ Àra àməta ti tili, mək a vad ya mahkər gani ti àŋgaba e kisim ba. Ere gani àgravu akada ya àbu məbəkiani kwa ahaslani a Wakita ge Melefit bu ni. ⁵ Àra àŋgaba ti àŋgazlivu ana Piyer, mək àŋgazlivu ana ndam *asak gayarŋ kru mahar cəni ni. ⁶ Àra àŋgazliva ana tay a ti àŋgazlivu ana bəza ga məŋ geli ndahaŋ macakalavani tətam diŋ diŋ zlam. Kwa kani mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu ahar gədakani təbu àna sifa, mis ndahaŋ ti ni təməta. ⁷ Kələŋ gani àŋgazlivu ana Zek, àŋgazlivu ana ndam asak gayarŋ dek daya.

⁸ Kələŋ ge mis nday nani dek ti àŋgazlulu ana nu, nu ya ti akada ga wur ya ti tiwi kiyi gani ènjiyu ndo ni. ⁹ Nədəm nahkay ti adaba ndam asak ndahaŋ ni dek tətam nu. Nu ti giri-giri àgəski təzalay nu zal asak ga Yezu do, adaba ahaslani nəgria daliya ana ndam ge Melefit a. ¹⁰ Ku tamal nahkay nəŋgu ni Melefit àgrua sulum gayarŋ a, nìgia akada ya ti kəsərum nu kani na. Melefit àgru sulum gayarŋ ti masakani do, adaba nəgra təwi a àtama ga ndam asak ndahaŋ na dek. Ay nəgray təwi ti àna njəda goro goroani do, nəgray ti àna *sulum ge Melefit ya àgru ni. ¹¹ Ku nu nəhioru Ma Məweni Sulumani ana mis ahkay do

ni ndam asak ndahaŋ ni tædæmoru nønğu ni, ma geli ni dek ma bəlaŋani. Pakama gani akada ya nəhi ana kuli, lekulum day kəgəsumkabu ni.

Mis àmæta ti amaŋgaba e kisim ba edeđiŋ a

¹² Nahkay ti leli mæbu mæhi ana mis *Krist àmæta mæk àŋgaba e kisim ba. Leli mædæm nahkay ti, mis ndahaŋ e kidiŋ gekuli bu tædæm mis ataŋgaba e kisim ba do ni ti ahəmamam ? ¹³ Tamal mis ataŋgaba e kisim ba do edeđiŋ ti, akal Krist day àŋgaba e kisim ba ndo kwa. ¹⁴ Tamal Krist àŋgaba e kisim ba ndo edeđiŋ a ti, akal *Ma Mæweni Sulumani ya mæhi ana mis ni ma masakani, lekulum day kəfumki ahàr ka Yezu ti masakani. ¹⁵ Tamal nahkay edeđiŋ ti, mæsəkadia malfada ana kuli àna slimi ge Melefit a, adaba mædæm Yezu Krist àmæta mæk Melefit àhəŋgaraba naŋ a. Ay tamal mis taŋgaba e kisim ba do ni ti, akal Yezu day Melefit àhəŋgaraba naŋ a ndo kwa. ¹⁶ Nædæm nahkay ti, tamal mis taŋgaba e kisim ba do edeđiŋ a ti, akal Krist day àŋgaba ndo kwa. ¹⁷ Tamal Krist àŋgaba e kisim ba ndo edeđiŋ a ti, akal mæfæki ahàr gekuli ka naŋ ni masakani kwa. Tamal nahkay ti, akal lekulum kəbum àna zlam magudarani gekuli kekileŋa, Melefit àmbərfəŋa kè kuli a ndo. ¹⁸ Nahkay ti ndam ya tæfæki ahàr ke Krist, tæmæt ni ti tija gweha. ¹⁹ Leli mæfæki ahàr ke Krist ti mæhəŋgay leli, ay tamal ahəŋgay leli ka ya ti leli mæbu àna sifa ka dala ni ciliŋ ti, akal mæsəy cicihi matam mis ndahaŋ ni dek.

²⁰ Ay ti Krist àŋgaba e kisim ba edeđiŋ a. Àŋgaba enji ge mis a dek akada ga zlam ya aŋgazlay eri ni. Àŋgaba nahkay ti, adafaki ti mis dek ataŋgaba e kisim ba daya. ²¹ Àgray ti mis dek tæmæt ti mis bəlaŋ, nahkay day àgray ti mis ataŋgaba e kisim ba ni ti mis bəlaŋ. ²² Nædæm nahəma, leli dek ti bəza ga Adam, nahkay mæmæt akada gayaŋ ni. Nahkay day leli dek amaŋgaba e kisim ba, aməŋgæt sifa ti azuhva Krist. ²³ Ay ti mis ni dek ataŋgaba e kisim ni ba ni ti àna sarta gatay. Àŋgaba enjenjeni akada ga zlam ya aŋgazlay eri na ti Krist, mæk ka ya ti amaŋga ni ti amahəŋgaraba ndam ya tæfækia ahàr a ni ka ahar bəlaŋ. ²⁴ Kələŋ gani ti Krist emeyefiŋ kè seteni akaba kə bəbay gatayani akaba kə nday ya ti təgur mələŋ ya agavəla ni dek, aməhəlfəŋa njəda kə tay a. Amagray nahkay ti egi mandav ga duniya. Eslini ti aməhəŋgri bay ga Bəŋani Melefit zlam gayaŋ. ²⁵ Nahkay ahàr àdæm Krist agur zlam dek ga hayaŋani, duk abivoru ana sarta ya ti Melefit aməvi njəda ge meyefiŋeni kə ndam ezir gayaŋ ni dek. ²⁶ Zal ezir ya Melefit emendeveriŋ mijij naŋ kələŋ ga nday ndahaŋ ni dek ti kisim. ²⁷ Àbu mæbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Melefit àvia njəda ge meyefiŋeni kə zlam a dek.* » Ku tamal pakama gani nahkay nənğu ni, Melefit ya àvi njəda ge meyefiŋeni kə zlam ni dek ni ti àkibu bi, adaba Krist àgur naŋ do. ²⁸ Melefit àvia njəda ge meyefiŋ kə zlam na dek ana Wur gayaŋ Krist a ti, Wur ni day aməhəŋgrioru ahàr a had ana Bəŋani Melefit, naŋ ya àvi njəda ge meyefiŋ kə zlam dek ni. Nahkay ti Melefit aməgur zlam dek akaba mis dek, zlam ya àgur do ni ti amələbi.

²⁹ Kəsərum ti mis ndahaŋ təbu *tabaray tay a kəla ga ndam ya tæmæt ni vu. Mis nday nani ti tabaray tay ti kamam ? Tamal mis tæmæta ti taŋgaba e kisim ba do edeđiŋ a ti, tabaray mis ndahaŋ a kəla gatay ya tæmæt ni vu ti kamam ? ³⁰ Tamal mis taŋgaba e kisim ba do edeđiŋ a ti, leli ndam *asak ni mægəskabu ti mis tægri daliya ana leli ahəcakiyu ŋgir-ŋgir ka mæmætani kəlavad ti kamam ? ³¹ Bəza ga mmawa goro ni, kəlavad nagray daliya, nahəcakiyu ŋgir-ŋgir ka mæmætani. Ere ya nəhi ana kuli ni ti jiri edeđiŋ : adafaki ti, nəbu nəmərnu azuhva kuli adaba kiguma akaba Bay geli Yezu Krist a akada mis bəlaŋana ni. ³² E Efez ti nəkadva akada ge mis ya ti akadvu akaba zlam ge gili ya tagray cuday na ni. Nəkadkivu ka zlam ga duniya ndo ; tamal nəkadkivu ka zlam ga duniya ti akal azuaya mam ? Tamal mis tæmæta ti taŋgaba e kisim ba do edeđiŋ a ti, akal hojo məzumum zlam zlam geli akaba misum zlam zlam geli, adaba kama kama ti aməmætum. †

³³ Bəza ga mmawa goro ni, kəgosum ahàr gekuli ba : tamal lekulum mis sulumani mæk kasawadumkabu kəlavad akaba ndam cuday ti, lekulum day kigum cudayani akada gatay ni. ³⁴ Jalum ahàr lala, kəgudarum zlam akada ga ndam seteni ni ba. Nəhi ana kuli nahəma,

* 15:27 Limis 8.7. † 15:32 Mənjay Izayi 22.13.

mis ndahaŋ t̄əbu e kidiŋ gekuli bu t̄əsər Melefit do. Nəhi ana kuli nahkay ti nawayay ti nəbəki mimili ke kuli.

Ka ya ti amaŋgaba e kisim ba ni ti vu geli ni amanja ahəmamam ?

³⁵ Bi maslaŋa adəm ahkado : « Mis àməta ti amaŋgaba e kisim ba ti ahəmamam ? Ka ya ti ataŋgaba ti vu gatay ni atanja ahəmamam ? » ³⁶ Nak gani ya kihindi nahkay ni ti nak moru do aw ? Kizligia hilfi ga zlam gayak a ti vu gani ezi day kwa ti eri gani ni afətaya do aw ? ³⁷ Hilfi ga zlam ya kizligi nani ti aday gani ya adək ni do. Kizligi ti wur gani ciliŋ ; bi kizligi bəza ga *alkama ahkay do ni bəza ga zlam ndahaŋ ni. ³⁸ Kizligia nahkay ti Melefit afətaya naŋ a, adək aday gani. Nahkay aday nani amanjəhad akada ge Melefit ya awayay ni. Wur ga zlam weley weley do dek Melefit afətaya ti, aday gani gərgəri akaba aday ga zlam ndahaŋ ya təfətaya ni dek.

³⁹ Zlam ndahaŋ ya àna sifa ni day nahkay : ku zlam àna sifa weley weley do dek ti, vu gani gərgəri akaba vu ga zlam àna sifa ndahaŋ ni dek. Nahkay ti mis hihirikeni, zlam ya àna asak fadani ni, edidiŋ akaba kilif ti vu gatayani dek gərgəri.

⁴⁰ Zlam t̄əbu a huđ melefit bu akada ya t̄əbu ka had ni. Ay mazavu ga zlam ya a huđ melefit bu ni gərgəri akaba mazavu ga zlam ya ka had ni, mazavu ga zlam ya ka had ni day gərgəri akaba mazavu ga zlam ya a huđ melefit bu ni. ⁴¹ Nahkay day fat, kiya akaba boŋgur t̄əsladay gərgəri. Ku boŋgur e kidiŋ gatay gatayani bu day t̄əsladay gərgəri.

⁴² Ka ya ti mis ataŋgaba e kisim ba ni day amagravu nahkay. Nədəm nahəma, tilia mis a ti emiziviyu e evid vu, ay ka ya ti amaŋgaba e kisim ba ni ti, àna vu m̄əweni ya èzi do ni. ⁴³ Tili mis ti vu gayaŋ ni zlam masakani, ay ka ya ti amaŋgaba e kisim ba nahəma, vu gayaŋ ni àbəlay, egi eri. Tili mis ti vu gayaŋ ni njəda àfəŋ bi, ay ka ya ti amaŋgaba e kisim ba nahəma, vu gayaŋ ni njəda àfəŋ dal-dal. ⁴⁴ Tili mis ti vu gayaŋ ni zlam ga duniya, ay ka ya ti amaŋgaba e kisim ba ni ti vu gayaŋ ni *Məsuf Njəlatani aməvi. Vu t̄əbu gərgəri c̄ə : m̄əsəra vu ga duniya àbu ; nahkay ahàr adəm m̄əsər vu ya Məsuf Njəlatani avi ana mis ni day àbu. ⁴⁵ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu : « Adam mis ye enjenjeni ni ti vu gayaŋ ni ga duniya, Melefit àvia sifa. † » Adam ya àra kələŋ a ni ti naŋ *Krist ; avi sifa m̄əweni ana mis àna njəda ga Məsuf gayaŋ. ⁴⁶ Nahkay vu ge mis ye enji ni ti nani ya Məsuf Njəlatani avi ni do, nani vu ga duniya. Vu ya ti Məsuf Njəlatani avi ni ti ara kələŋ ga vu ga duniya na. ⁴⁷ Mis ye enjenjeni ni ti ga duniya, Melefit àgraya naŋ àna had a. Mis ya kələŋ ni ti àsləkabiya e melefit ba. ⁴⁸ Nahkay zla nahəma, ndam ga *duniya ti nday akada ga bay ya ti Melefit àgraya naŋ àna had ga duniya ni. Nday ya ti a huđ melefit bu ni ti ni nday akada Bay ya àsləkabiya a huđ Melefit ba ni. ⁴⁹ Nahkay day, nihi ti leli dek akada bay ya Melefit àgraya naŋ àna had ga duniya ni. Ay kama ti leli dek amanja akada ga Bay ya àsləkabiya a huđ melefit ba ni.

⁵⁰ Bəza ga mmawa goro ni, nəhi ana kuli nahəma, mis èsliki məhuriyani a *Məgur ge Melefit vu àna aslu ga vu ga duniya ni do, adaba zlam ya ezi ni t̄ənjəhadkabu akaba zlam ya èzi day-day do ni koksah.

⁵¹ C̄əm day, nawayay nəhi ma maŋgahani ya Melefit àhu ni ana kuli : mis ndahaŋ e kidiŋ geli bu atəmət do, ay leli ya məbu àna sifa ni akaba ndam geli ya t̄əməta ni, leli dek Melefit aməmbat vu geli ni nahəŋ. ⁵² Ka sarta gani nani ti etivi mezlelim, kələŋ gani etivi va do, mək Melefit aməmbat leli dek. Aməmbat leli ti ke weceweceni aməpəski do, akada ge mis ya ekibicey eri kibic ni. Ka ya ti tivia mezlelim na ti nday ya t̄əmət ni ataŋgaba e kisim ba àna vu ya èzi day-day va do na ; leli ya məbu àna sifa ni day Melefit aməmbat vu geli ni emizi day-day do. ⁵³ Nahkay ti ahàr adəm vu ya ezi ni egi vu ya ti èzi day-day do ni, mis ya amət ni egi mis ya ti àmət day-day do ni kwa. ⁵⁴ Ka ya ti vu ya ezi ni ègia vu ya ti èzi day-day do na, mis ya amət ni ègia mis ya ti àmət day-day do na ti, pakama ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu ni amagravu. Pakama gani nani nahkay hi :

« Kisim àbi va bi, Melefit èjiŋa naŋ a. §

⁵⁵ Kisim nak hi ti njəda gayak àbi ga mabazl mis va bi zla,

† 15:45 Mənjəkiani 2.7. § 15:54 Izayi 25.8.

zlam ahar gayak ya kægri daliya ana mis àna naŋ ti tîmæt ni ti àbi va bi zla.* »

⁵⁶ Zlam ahar ge kisim ya abazl mis àna naŋ ni ti zlam magudarani gatay. Zlam ya avi njêda ana zlam magudarani ge mis ti tîmæt àna naŋ ni ti, Melefit àna *Divi gayaŋ ya Mûwiz àbêki ni àdêm maslaŋa ya agudar zlam ni si amæt kwa ni. ⁵⁷ Ay leli ti mèyefiŋa kè kisim azuhva tûwi ga Bay geli Yezu Krist ya àgray na. Məgrumi səsı ana Melefit dal-dal azuhva nani !

⁵⁸ Bəza ga mmawa goro ni, nawayay kuli. Nəhi ana kuli nahəma, zum njêda, kàmətaɓum ba, grumoru tûwi ga Bay geli kəlavad, kəmbərəŋum ba. Grum nahkay adaba kəsəruma ere ye ti kəgrumi ana Bay geli ni ti masakani do, akəŋgətum zlam azuhva nani palam.

16

Singu ya tajamkabu ga məjənaki ndam ge Melefit ya a Zeruzalem ni

¹ Nihi ti nəhi ma ana kuli àki ka singu ya kajamumi ana ndam ge Melefit ya a kəsa ndahaŋ bu ni. Nèdəm nahəma, ahàr àdəm kəgrum akada ya nəhi ana ndam ga Yezu ya *təcakalavu ka haɗ Galasi tàgray ni. ² Nahkay kəla vad ga ladi ti ahàr àdəm ku way way do singu ya aŋgət ni mâdafəŋa ; àdafəŋa ti mâfəkad singu gani a magam afa gani tera. Tamal kəgruma nahkay ti, ka ya ti eninjua ni ti anəhi ana kuli jamum va do, anədi ahàr ana singu majamvani àndava. ³ Dumaba mis ga məhəloru singu gani a Zeruzalem a daya. Eninjua afa gekuli a ti anəbiki wakita ana ndam Zeruzalem ga mədəfiki ndam gekuli ya kədumaba ni ana tay, mək anəsləroru nday gani nani, atəhəloru singu ni akaba wakita ni eslini. ⁴ Tamal ti agəski nu nuani day nakoru a Zeruzalem ti amorukaboru akaba tay ka ahar bəlaŋ.

Sawaday ga Pol ya amasawadoru ni

⁵ Anoru afa gekuli, ay wudaka nakoru nahəma, nawayay nəmənjiyu ndam geli ya təbu ka haɗ Mesedəweŋ ni day. Ka ya ti anasləka e Mesedəweŋ a ni ti ⁶ anoru afa gekuli cə nəpəsiyu gəzit, cə anəzumiyu ahar kusi afa gekuli ti nəsərkaba faŋ do. Tamal nòru nəpəsa afa gekuli a nahkay ti, ka ya ti anasləka ni ti akəjənumki nu àna zlam ga moroni àna naŋ kama. ⁷ Eninjua afa gekuli a sak bəlaŋ ti nəwayay moru masləkana huya do. Tamal Melefit àvua divi a ti anəpəsiyu dal-dal.

⁸ Ay ku tamal anoru nəŋgu ni, nihi ni ti nawayay manjəhadani ahalay e Efez duk abivoru ana vad ga wuməri ge *Pəŋtikwet, ⁹ adaba ahalay ti Melefit àvua divi sulumana ga magray tûwi gəɗakana ; ndam ezir goro təbu kay daya.

¹⁰ Tamal Timote ènjua afa gekuli a nahəma, gəsumkabá naŋ a lala, ti ahàr àhəli ba. Naŋ day naŋ àbu agra tûwi ana Bay geli akada goro ni, ¹¹ nahkay ti maslaŋa ànjak naŋ ba. Jənumki naŋ ti mícikbiyu afa gekuli, màra afa goro àna sulumana, adaba nu nəbu najəgay naŋ, najəgay bəza ga məŋ geli ndahaŋ ni daya.

¹² Nihi ti nəzlapaki ka Apolos wur ga məŋ geli ni. Sak ehimeya nəhia ma ga moroni afa gekuli a akaba bəza ga məŋ geli ndahaŋ na, ay nihi ti àcuway moroni faŋ do ferera. Apolos aməŋgəta ahar a day kwa ti amoru.

Pol endeveriŋ pakama gayaŋ

¹³ Nèdəm nahəma, njəhadum eri, fumki ahàr ka Yezu lala, kəmbərəŋum ba, aŋgwaz àwər kuli ba, kumva njaŋ-njaŋ. ¹⁴ Ere ye ti kəgrum ni dek ti grum àna mawayavani.

¹⁵ Kəsəruma Istefanas akaba ndam ga ahay gayaŋ a ; təfəki ahàr ka Yezu enjenjeni ka haɗ Eseyi ni ti nday. Nday gani tagray tûwi ga məjənaki ndam ge Melefit kəlavad. Nahkay zla nahəma, bəza ga mmawa goro ni, nahəŋgalay kuli ¹⁶ ti kícəmiki ma ana mis akada nday nani. Cəmiki ma ana ndam ya təbu tagrakabu tûwi akaba tay, təmbərəŋ do ni dek daya.

¹⁷ Nu nəbu nəmərɓu dal-dal, adaba Istefanas, Fertinetus akaba Eseyikus tàra, nday təbu akaba nu. Nday təbu akaba nu ti kala lekulum dek kəbum akaba nu. ¹⁸ Nday gani

* 15:55 Oze 13.14.

təhəŋgruva məbəruv a, təhəŋgriva ana kəli a daya. Nahkay ti səruma mis akada nday hini ti tislia mis a, zləbum tay.

¹⁹ Ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsa gərgərani bu ya ka had Azi ni təgria sa ana kəli a. Ata Ekiles nday ata Prisil akaba ndam ge Krist ya *təcakalavu a ahay bu afa gatay ni təgria sa ana kəli a dal-dal àna slimi ga Bay geli a. ²⁰ Bəza ga mənə geli ya ahalay ni dek təgria sa ana kəli a.

Grumvu sa e kidin gəkəli bu lala, akada ga ndam ge Melefit ya tagravu sa ni.

²¹ Nu Pol nəgri sa ana kəli bilegeni, nu nuani nəbəki ma hini àna ahar goro.

²² Maslaŋa ya àwayay Bay geli do ni ti, Melefit mətikwesla naŋ a. Maranata ! *

²³ Bay geli Yezu məgri sulum gayaŋ ana kəli ti.

²⁴ Lekuləm dek nawayay kəli, adaba leli məbu akaba Yezu Krist akada mis bəlaŋ.

* 16:22 « Maranata » ti awayay adəmvaba « Bay geli, ra ! »

Wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Korej ye cɔ ni

Ere ye ti mɛdɛmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Korej ye cɔ ni

Maslaɗa ya ti àbɛki wakita hini ni ti àɗafa slimi gayaɗ a : àbɛki ti Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1 ; 10.1). Àbɛki ti ka sarta ya ti naɗ e Mesedɔwen, awayay akoru ka haɗ Eseyi ni (2.13 ; 7.5 ; Tɔwi 20.1-3). Àbiki ti ana ndam ga Yezu ya a Korej ni ciliɗ do, àbiki ti ana ndam ga Yezu ya ka haɗ Eseyi ni ðek daya (1.1 ; Korej ti kɛsa gɛɗakani ga haɗ Eseyi).

Àbɛki ti adaba ndam Eseyi ndahaɗ tɛɗɛm Pol àgosa tay a : àɗɛm awayay moroni afa gatay sak cɔ, mɛk àmbatkaba majalay ahàr gayaɗ a (1.15-16). A wakita hini bu ni ti Pol àhɛngrifɛɗ kà ma gatay ni ana tay : àɗɛm naɗ zal asak ga Yezu, nahkay ti agray tɔwi akada ge Melefit ya awayay ni, do ni ti akada ga ndam ga duniya ya tawayay ni do (1-7). Ndam ga Yezu ya tagray ere ye ti Melefit awayay ni ti tebesey macakay daliya tata ; kè eri ge mis ga duniya ti tìsli araɗa do, ay ku tamal nahkay nɛngu ni maslaɗa ya ti agray ere ye ti Melefit awayay ni ti amɔrvu dal-dal àna njɛɗa ge Melefit ya àvi ni.

Pol àhi ana ndam Eseyi tɛslamalavu lala ti tɛndiveriɗ majam sɛngu ga mɛjɔnay ndam ga Yezu ya a Zeruzalem ni, (8-9). Èndeveriɗ wakita gayaɗ, àɗɛm amoru afa gatay edeɗiɗ, àɗɛm si tɛmbatkaba majalay ahàr gatay na, tɛslamalavu kwa : tamal tɛslamalavu do ni ti amatraɓ tay, adaba naɗ zal asak ga Yezu edeɗiɗ. Adafaki naɗ zal asak ga Yezu edeɗiɗ ti macakay daliya gayaɗ ya àcakay ni (10-12).

A wakita hini bu ðek Pol àɗɛm tamal ndam ga Yezu tɛbi àna njɛɗa bi ti tɛmɔrvu, adaba gedebi gatay gatayani ni avi divi ana Yezu ga mɔvi njɛɗa gayaɗ ana tay (12.10). Yezu àhi ana ku way way do : « Sulum goro ya nɛgruk ni ti eslɔk, adaba ka ya ti mis naɗ àbu gedebeni ni ti, ere ye ti agray ni ðek agray ti àna njɛɗa goro ciliɗ » (12.9).

Sa ga Pol

¹ Nu Pol Melefit adaba nu a, nu zal asak ga Yezu *Krist. Leli ata wur ga mɛɗ geli Timote mɛbiki wakita hini ana ndam ge Melefit ya *tɛcakalavu a Korej ni, akaba ana ndam ge Melefit ðek, nday ya ti tɛbu a kɛsa gɛrgɛrani bu ka haɗ Eseyi ni. ² Bɛɗ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist tɛgri sulum gatay ana kɔli, tɛgray ti *kɛnjɛhadumkabu àna sulumani ti.

Melefit naɗ àbu avi njɛɗa ana ndam ya ti tɛbu tagray daliya ni

³ Mɛzlɛbum Melefit Bɛɗ ga Bay geli Yezu *Krist ; kɛlavaf mɛsi cicihi adaba naɗ Bɛɗ geli, njɛɗa day avi ana leli kɛlavaf adaba naɗ Melefit geli. ⁴ Ka sarta ya ti mɛbu magray daliya lu ni ti avi njɛɗa ana leli. Agray nahkay ti, ti leli day mɛvi njɛɗa ana mis ndahaɗ ya tagray daliya gɛrgɛrani ni ðek bilegeni. Njɛɗa gani nani ya ti mɛvi ana tay ni ti njɛɗa ge Melefit ya àvi ana leli ni. ⁵ Nɛɗɛm nahɛma, Krist àgra daliya dal-dal, leli day magray daliya ti adaba leli ndam gayaɗ. Ay ku tamal magray daliya nahkay nɛngu ni, Melefit avi njɛɗa ana leli dal-dal adaba leli ndam ge Krist. ⁶ Ka ya ti tɛgri daliya ana leli nahɛma, mawayay ti kɛngɛtum njɛɗa àna naɗ, ti Melefit mɛhɛngay kɔli. Ka ya ti Melefit avi njɛɗa ana leli nahɛma, mawayay ti lekɔlɔm day kɛngɛtum njɛɗa gani ; nahkay ekislɔmki mebesey daliya akada geli ya ti mebesey ni. ⁷ Mɛsɛra Melefit àmbrɛɗ mɛgri sulum gayaɗ ana kɔli do ; nahkay mɛsɛra ku tamal kɛgrum daliya akada geli ni nɛngu ni, amɔvi njɛɗa ana kɔli akada ya ti avi ana leli ni daya.

⁸ Bɛza ga mmawa, mawayay ti kɛsɛrumki lala : ndam ga haɗ Azi tɛgria daliya ana leli a dal-dal àsaɓay. Daliya gani ya mɛgray ni àtam njɛɗa geli, mɛɗɛm amatamaba àna sifa do. ⁹ Nahkay mɛhi ana ahàr atara tabazl leli. Zlam nday nani àgrakivu ke leli ti, ti mɛfɛki ahàr ka njɛɗa geli geleni ba, mɛfɛki ahàr ti ka njɛɗa ge Melefit, adaba Melefit ti ahɛngaraba mis e kisim ba. ¹⁰ Àhɛngafɛɗa leli kè kisim gani nana ti naɗ. Amɛhɛlaba leli e kisim ba keti. Mɛfɛki ahàr geli ka naɗ, mɛsɛra amɛhɛlaba leli a daliya ndahaɗ ba keti. ¹¹ Lekɔlɔm

day akəjənumki leli àna mahəŋgali Melefit ana leli. Mis kay atahəŋgala naŋ a ti emiciiki ana tay, aməgri sulum gayəŋ ana leli. Nahkay ti mis kay atəgri səsi daya.

Pol àmbata ahàr a

¹² Zlam geli ya məmərɔvɔ àna naŋ ni ti nihi : məsəra a məbərɔv geli ba, manjəhad geli akaba mis ti manjəhad ge jiri àna hud bəlaŋ. Mənjəhad akaba mis dek ti nahkay, ay akaba kuli ti manjəhad geli ni àtam geli ya mənəhad akaba mis ndahaŋ ni. Məgray nahkay ti, Melefit àwayay : məgray ti àna sulum gayəŋ ciliŋ, do ni ti àna məsər zlam ge mis do. ¹³ Nahkay məbiki ana kuli a wakita geli ni bu ni ti ere ye ti kəbum kejeŋgum, kəbum kicum ni ciliŋ, do ni ti ma ndahaŋ do. Ma hini ya ti nəhi ana kuli ni ti nawayay ti kicumaba lala. ¹⁴ Nihi ti kicuma bal, ay ti ekicumaba lala : kislumki məmərɔvani azuhva leli akada geli ya aməmərɔvɔvɔ azuhva kuli ka fat ya ti Bay geli Yezu eminjia ni.

¹⁵⁻¹⁶ Adaba nəsəra zlam nana nahkay ti, akal wudaka nakoru e Mesedəwəŋ nahəma, nəwaya morona afa gekuli a day, mək anasləkabiya eslina ti nəwaya maŋgana afa gekuli a. Nahkay ti akal nəjənakia kuli a sak cə, lekulum day akal kəjənumkia nu a, kəvumua zlam ga moroni ka had *Zude a. ¹⁷ Ka ya ti nəhi ana kuli anoru ni ti, nədəm ma masakani aw ? Zlam ya ti nədəm nagraŋ ni ti nəjalaki ahàr akada ge mis ya təfəki ahàr ke Melefit do ni aw ? Afa gatay ti « Iy » ahkay do ni « Aha » ti zlam bəlaŋani. ¹⁸ Melefit ti naŋ jireni. Ere ye ti nəhi ana kuli kə meleher gayəŋ ni jiri daya. Tamal nədəma « Iy » ti, ba iy gani. Tamal nədəma « Aha » day, ba aha gani. ¹⁹ Nədəm nahkay ti adaba Bay ya ti nu, Silas akaba Timote mədəmki ma, məhi ana kuli ni ti naŋ Wur ge Melefit, Yezu *Krist. Naŋ ti àdəma « Iy » ti àdəm « Aha » va do. Kwa ka mənəki gani naŋ « Iy, » ²⁰ adaba ere ye ti Melefit àdəm amagraŋ ni dek ti àdəm « Iy, » àgra àndava ti azuhva Yezu Krist. Nahkay azuhva naŋ day leli mazləbay Melefit, mədəm : « Iy, Melefit naŋ jireni. » ²¹ Bay ya ti avi njəda ana leli ti məmbrəŋ divi ge Krist ba ni ti Melefit. Avi njəda ana kuli ti kəmbərəŋum divi ge Krist ba ni ti Melefit gani. Bay ya ti adaba leli ga məgri təwi a ni ti naŋ gani bəlaŋani ni. ²² Àvi Məsuf gayəŋ ana leli, àniviyu a məbərɔv bu ana leli ni ti naŋ ; nahkay məsəra leli ndam gayəŋ ededij ; ere ye ti àgray ni adafaki ti aməvi zlam ya ti àdəm aməvi ana leli ni dek daya.

²³ Nu nəŋgoru afa gekuli a Korej do ni ti adaba nəwayay məgrikivu daliya ana kuli do. Tamal ma goro hini ya nədəm ni jiri do ni ti Melefit məkada nu a ! ²⁴ Nədəm nahkay ti məwayay məgurki kuli ka məfəki ahàr gekuli ka Yezu do. Lekulum kəbum kəfumki ahàr lala, kəmbərəŋum do. Leli magrakabu təwi akaba kuli ti, mawayay ti kəmərɔmɔvɔvɔ sawəŋ.

2

¹ Nahkay nəwayay maŋgoni afa gekuli do ni ti, adaba nəwayay ti nəhikivu zlam ana kuli ga məhəli ahàr ana kuli va do. ² Tamal nəhia ma ya ti ahəli ahàr ana kuli na ti way aməmərɔv məbərɔv way ? Maslaŋa àbi, adaba lekulum ya ti akal kəmərɔmɔv məbərɔv ni pakama goro ahəli ahàr ana kuli. ³ Nəbiki wakita gani nani ana kuli, nəŋgoru afa gekuli ndo ni ti azuhva nani. Adaba tamal nəŋgoya afa gekuli a, enipia kuli a ahàr naŋ àbu ahəli ana kuli ti nu day ahàr aməhəlu. Ay ndam ya ti akal təmərɔv məbərɔv ni ti lekulum sawəŋ do aw ? Nəsəra lekulum ti, tamal nəbu nəmərɔv ti lekulum day kəmərɔmɔv. ⁴ Ka ya ti nəbiki wakita ana kuli ni ti ma gani àhəlua ahàr a dal-dal, yam tuway goro tekeđi àdəgaya. Nəbiki pakama gani ana kuli ti ga məhəli ahàr ana kuli do, nawayay ti kəsərɔm nu ti nəbu nawayay kuli dal-dal.

Maslaŋa nahəŋ àgudar zlam a, Pol àdəm təmbərfəŋa

⁵ Maslaŋa nahəŋ àgudara zlam a. Zlam gayəŋ ya ti àgudar ni ahəli ahàr ana mis ; ay nu ti àhəlu ahàr do, ahəli ahàr ti ana kuli dek sawəŋ. Tamal nədəm lekulum dek ti bi nədəma àsabəy, hojo nədəm àhəlia ahàr ana mis a dal-dal e kidij gekuli ba. ⁶ Mis kay e kidij gekuli bu tàtrəba maslaŋa gani nana, ay ti èslia nahkay. ⁷ Nihi ti ahàr àdəm kəmbərəŋumfəŋa zlam gayəŋ ya àgudar na, kəvumi njəda sawəŋ. Tamal kəgrumi nahkay do ni ti zlam ya kəgrumi ni aməhəlikivu ahàr, emijij naŋ.

⁸ Nahkay nahəŋgalay kuli, grumi zlam ya ti adəfiki ti kəbum kawayum naŋ ni. ⁹ Nəbiki ma gani ana kuli ni ti adaba nəwayay nəsar akəgəsumuki ma goro ni dek tək akəgəsumuki do waw. ¹⁰ Tamal lekulum kəbum kəmbərŋumfəŋa zlam magudarani kə mis a ti nu day nəmbərŋa zlam magudarani ga maslaŋa gani nana. Nahkay tamal maslaŋa gani əgudarua zlam a nəŋgu ni nəmbərŋa əndava. Nəmbərŋa ti azuhva kuli, adaba leli dek kə meleher ge *Krist. ¹¹ Nəgray nahkay ti, nawayay ti *Seteni əgosay leli ba. Adaba ere ye ti awayay agri ana leli ni ti məsəra lala.

Meyefiŋ kà ndam ezir geli azuhva Krist

¹² Nìcik, nòru a Truwas ga məhi *Ma Məweni Sulumani àki ke *Krist ana mis eslini. Nòru nìnjəa ti Bay geli əvua divi ga məhi ma gana ana tay a lala. ¹³ Ay ti ahər əhəlua adaba nədi ahər ana wur ga məŋ geli Tit ndo, nahkay nəsləka eslina, nòru e Mesedəweŋ.

¹⁴ Ay si məzləbum Melefit kwa adaba əgray ti leli ana məmərani akada ndam ya tēyefiŋa kà ndam ezir gatay a, tasləkabiya tara a magam a ni. Agray nahkay kəlavad adaba leli məbu akaba Krist akada mis bəlaŋ. Leli mədəfiki Krist ana mis ku eley eley do dek ; pakama geli ya mədəmki ke Krist ni akada ga zlam ya ti tazəbay, azək gani ezi əcər ni. ¹⁵ Zlam gani ye ezi əcər, əbəlafəŋ kə Melefit ni ti leli, leli ya ti məbu akaba Krist akada mis bəlaŋ ni. Mizifiŋ kà ndam ya ti Melefit naŋ əbu ahəŋgay tay ni akaba kà ndam ya ti tijji ni. ¹⁶ Mis ndahaŋ ti mizifiŋ kà tay əcər dal-dal, təŋgət *sifa ya əndav dəy-dəy do ni əna naŋ. Mis ndahaŋ ni ti ni mizifiŋ kà tay kisik-kisik, təmət əna naŋ. Ay təwi gani nani dek ti way esliki magrani tata way ? ¹⁷ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, leli məbu məgri təwi ana Melefit. Mis ndahaŋ təhi ma ge Melefit ana mis ti təŋgət siŋgu əna naŋ, ay leli ti məgray akada gatay ni do. Leli məhi ma ge Melefit ana mis ti, Melefit əslər leli, məhi ana tay kə meleher gayaŋ əna hud bəlaŋ, adaba leli məbu akaba Krist akada mis bəlaŋ.

3

Məwəlvani məweni

¹ Nədəm nahkay ti, kəhumi ana ahər leli magray zlabay keti aw ? Kawayum ti mis təbiki wakita ana kuli ti kəsərum leli ndam *asak ga Yezu edediŋ edediŋeni aw ? Tək day ti kawayum mihindifiŋa wakita kə kuli ga maŋgazliani ana mis ndahaŋ a waw ? Ku tamal mis ndahaŋ təbu tagray nahkay nəŋgu ni, leli ti məwayay magrani nahkay do. ² Lekulum ti kala wakita geli ; kala məbəkiani a məbərurv geli bu, adaba məbu majalaki ahər ke kuli kəlavad. Mis dek təsəra lekulum kəgəsumkabu *Krist ti azuhva leli. ³ Nahkay mis dek təsəra lekulum kala wakita ge Krist ya əbəki ti məzikaboru ana mis ndahaŋ ni. Wakita gani nani məbəkiani əna zlam do, məbəkiani ti əna *Məsuf ge Melefit Bay ga sifa ni. Wakita gani nani məbəkiani ka akur magaslani do, kala məbəkiani a məbərurv ge mis bu.

⁴ Mədəm nahkay ti adaba məsəra Melefit əslər leli edediŋ ; məsar nahkay ti adaba məfəkia ahər ke Melefit azuhva Krist a. ⁵ Ay məsəra misliki magray təwi gani nani əna njədə geli geleni do ; magray ti si əna njədə ge Melefit kwa. ⁶ Avi njədə ana leli ga məhi ma àki ka məwəlvani məweni ana mis ni ti naŋ. Məwəlvani məweni nani ti təbəki məbəkiani do, nani təwi ga Məsuf ge Melefit. Ndam ya ti təgəskabu məwəlvani ya ahaslani məbəkiani ni ti atəmət, ay ndam ya ti təgəskabu məwəlvani ga Məsuf ge Melefit ni ti atəŋgət *sifa ya əndav dəy-dəy do ni.

⁷ Ahaslani ti Melefit əbəkia ma gayaŋ ka akur magaslana. Ka ya ti əbəki ni ti mis tìpia masladani gayaŋ a ; ku eri ge Məwiz day əslada. Masladani nani əpəs ndo, ay ndam *Izireyel tislaki maməŋjaləŋani ana eri gayaŋ ni ndo simiteni. Nahkay məwəlvani ya ahaslani ni ti ku tamal mis təmət əna naŋ nəŋgu ni, nani zlam gədəkani, əsladəy. ⁸ Tamal nahkay ti məwəlvani məweni ya Məsuf ge Melefit agray təwi əna naŋ ni ti zlam gədəkani əsladəy dal-dal àtam məwəlvani ya ahaslani ni simiteni do aw ? ⁹ Məwəlvani ya ahaslani ni ti zlam gədəkani əsladəy, Melefit agəs mis əna naŋ əna seriya ; tamal nahkay ti məwəlvani məweni ya ti Melefit avi jiri ana mis əna naŋ ni ti zlam gədəkani əsladəy dal-dal àtam nani simiteni do aw ? ¹⁰ Nahkay məwəlvani ya ti əsladəy ahaslani

ni ti kala asladay va do, adaba masladani ga mawelvani maweni ni asladay dal-dal atam nani simiteni. ¹¹ Mawelvani ya ti apas do ni ti zlam gadakani, asladay ; tamal nahkay ti mawelvani ya ti abu kangay-kangayani ni ti zlam gadakani asladay dal-dal atam nani simiteni do aw ?

¹² Egia masera zlam nday nana ti mazlapay vay-vay ke meleher ge mis dek. ¹³ Ahaslani Mawiz ahambava azana e eri va. Agray nahkay ti adaba eri gayan asladay ; ay masladani gani apas do ni ti awayay ti ndam Izireyel tipi ba. * Leli ti magray akada gayan ni do. ¹⁴ Ndam Izireyel ku kani ka ya ti tabu tijegey ma ya ti a wakita ga mawelvani ya ahaslani ni bu ni ti tici do, kala azana aniviyu ana tay e eri bu, taba ndo. Aziaba azana nana ana mis e eri ba ni ti si Krist kwa. ¹⁵ Nahkay ku kani ka ya ti tijegey wakita ge Mawiz ni ti tici do, kala ahari gatay ni makambahani ana azana. ¹⁶ Ka ya ti mis ambatkaba majalay ahari gayan a, adabay Bay geli nahama, azana aniviyu e eri vu va bi. ¹⁷ Bay geli nani ti avi Məsuf gayan ana leli. Nahkay maslana ya ti Məsuf ga Bay geli aniviyu ni ti esliki membrer zlam magudarani, zlam magudarani tigur nan va do. ¹⁸ Leli ya ti mafaki ahari ka Bay geli ni dek ti ku way way do geli eri gayan makambahani ana azana do. Nahkay Bay geli asladi eri ana leli, mis ndahan tipi masladani gani e eri geli bu. Migi akada nan, masladani geli asagakivu kelavad. Tawi gani nani ti ga Bay geli, agray ti ana Məsuf gayan ya avi ana leli ni.

4

Njeda ahari ke leli bi, si ke Melefit

¹ Egia nahkay ti ahari adagafana ke leli a do, adaba masera Melefit avi tawi gani nani ana leli ana sulum gayan. ² Zlam ge mimili ti leli magray do, magray tawi geli akal-akal do. Magosay mis do, mambatkaba ma ge Melefit a do ; mahi ma ge jiri ana mis. Magray nahkay ti, mawayay ti mis dek taser magray tawi geli ke meleher ge Melefit ana jiri. ³ Mis ndahan tici *Ma Maweni Sulumani ya mahi ana tay ni do, kala ahari gatay makambahani ana azana. Mis nday nani tici do ni ti adaba nday tabu tiji palam. ⁴ Nday ti tafaki ahari ka Yezu ndo, nahkay bay magadavani ya agur duniya ni ewisirikaba ahari ana tay a, awayay ti tipi masladani ya ti asladi ana tay ni ba. Masladani gani nani ti ga Ma Maweni Sulumani ; Ma Maweni Sulumani nani ti adafiki ana leli *Krist ti nan gadakani. Mis epia nan a ti epia Melefit a. ⁵ Madamki ma ti ka ahari geli geleni do : madamki ti ka Yezu Krist nan Bay geli gadakani ni. Leli ti mahi ana kuli leli ndam magari tawi ana kuli azuhva Yezu. ⁶ Kwa ahaslani Melefit adambiya, adem : « Masladani masladay a malar zih-ziheni bu. » Ay kani ti nan abu asladi maberuv ana leli : asladi maberuv ana leli ti ana Krist ; Krist ti eri gayan masladani, maser njeda ge Melefit dek ti azuhva nan.

⁷ Masladani nani ti zlam sulumani dal-dal. Leli ti ni akada zlam melamani ana elibis ; masladani ge Melefit aniviyu ana leli akada ya tabviyu zlam a zlam ge elibis vu ni. Zlam gani nani ti Melefit agray ti ana njeda gayan. Njeda gayan ni ti atam ga zlam ndahan dek ; agray nahkay ti, awayay ti mis taser njeda gani ti gayan, do ni ti geli do. ⁸ Mis tambrer magari daliya gergari kay ana leli do, ay ti daliya nani abi atam njeda geli bi. Leli mabu majalay ahari dal-dal, ay ti ahari adagafana ke leli a do. ⁹ Mis tawayay mages leli, ay ti Melefit nan abu akaba leli, avi divi gani ana tay do. Tabu tazogad leli, ay ti takadkiviyu leli koksah. ¹⁰ Kelavad, ku eley eley do, matamfana ke kisim a pelok-pelok ; tawayay mabazl leli akada gatay ya takadfan Yezu ka tondal ni. Nahkay mis dek tipi leli mabu ana sifa ti adaba Yezu day nan abu ana sifa. ¹¹ Ku tamal leli mabu ana sifa nangu ni, kelavad mis tawayay mabazl leli adaba leli ndam ga Yezu. Njeda ahari ke leli bi, ay tagri ana leli nahkay ti, Melefit awayay ti sifa ga Yezu ya aniviyu ana leli ni mangazlavaya. ¹² Nahkay leli ti kelavad matamfana ke kisim a pelok-pelok ; ay lekulum ti ni kbum ana sifa azuhva nani.

¹³ Abu mabekiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Nefakia ahari ke Melefit a, nahkay nedama ma.† » Leli day mafakia ahari ke Melefit a, nedama ma na akada ga

* 3:13 Mənjay Mahərana 34.33. * 4:6 Mənjay Mənjəkiani 1.3. † 4:13 Limis 116.10.

maslaṅa ya ti àbèki ma hini na, ¹⁴ adaba mèsèra Melefit àhəṅgaraba Bay geli Yezu a, nahkay amahəṅgaraba leli a daya, adaba leli məbu akaba Yezu akada mis bəlaṅ. Amahəṅgaraba leli a ti, ti mənəhad kà gəvay ga Yezu ka məlaṅ ya ti Melefit aslamali ana leli akaba kəli ni. ¹⁵ Zlam gani nday nani dek tagravu ti ga məjənaki kəli. Nahkay Melefit amahəṅgakivu mis ndahaṅ àna sulum gayaṅ, mək mis atəsagakivu ga məgri səsı, ga mazləbay naṅ.

Leli məjəgay zlam ya ti mipi faṅ ndo, Melefit aməvi ana leli ni

¹⁶ Ègia nahkay ti ahar àdəgafəṅa kè leli a do. Mèsèra ku tamal njəda ga vu geli naṅ àbu aguloru kəlavad nəṅgu ni, Melefit naṅ àbu avi njəda ga Məsuf gayaṅ ana leli kəlavad a məbərıv bu àkivu. ¹⁷ Edəfəṅ nihi ti leli macakay daliya, ay daliya gani nani ti mamənjələṅ akada zlam masakani, èsli araṅa do, adaba mèsèra Melefit aməvi masladani dal-dalani ana leli azuhva daliya nday nani ya məcakay ni. Masladani ya Melefit aməvi ana leli ni ti àtam zlam dek, amandav day-day do. ¹⁸ Mamənjələṅ ka zlam ya ti mis tipi ni do, mamənjələṅ ti ka zlam ya ti mis tipi do ni sawaṅ. Adaba zlam ya ti mis tipi ni àpəs do, zlam ya ti mis tipi do ni apəs, àndav day-day do.

5

¹ Vu geli mis ka dala ti akada ahay miviceni, àpəs do. Ay tamal vu geli gani èzia ti, mèsèra leli məbu àna vu nahaṅ sulumani a huđ melefit bu, Melefit aməvi ana leli. Vu gani nani ti akada ahay mələmani sulumani, Melefit àgraya àna ahar gayaṅ a, do ni ti mis do ; anjəhad kaṅgay-kaṅgay. ² Nihi ti məbu mitəwi adaba mawayay ti Melefit məvi vu məweni nani ana leli ; vu məweni gani nani asləkabiya e melefit ba, vu nani ti akada azana məweni ya ti təbəki ke mis ni. ³ Nahkay leli amələbu àna azana, amanjəhad àna mahayma do. ⁴ Nihi ti vu geli ya leli məbu àna naṅ ni ti akada ahay miviceni, nahkay leli məbu macakay daliya àna naṅ, mitəwi àna naṅ. Ere ye ti mawayay nahəma, mawayay ti Melefit ejiṅ vu geli ya ti leli məbu àna naṅ ni do : mawayay ti Melefit məbəki vu məweni ke leli akada ya ti təbəki azana ke mis ni sawaṅ. Vu geli ni ti ara eji ; vu məweni ya Melefit avi ana leli ni amələbu ga kaṅgayani. ⁵ Bay ya ti àslamalivù zlam nday nani ana leli ni ti Melefit àna ahàr gayaṅ. Àvia Məsuf gayaṅ ana leli a, nahkay mèsèra aməgri zlam nday nani dek ana leli daya.

⁶ Nahkay məbu mazay njəda geli, ahar àdəgafəṅa kè leli a do. Mèsèra ka ya ti leli məbu àna vu geli hini ni ti leli driṅ driṅ akaba məlaṅ ga Bay geli ya anjəhad ni. ⁷ Manjəhad nahkay ti adaba leli məbu məfəki ahàr ; do ni ti adaba mipi naṅ a do. ⁸ Nahkay ahar àdəgafəṅa kè leli a do. Ere gani manjəhad àna vu geli hini nahəma, hojo makoru manjəhad afa ga Bay geli. ⁹ Nahkay ku manjəhad a duniya bu, ku makoru afa gani nəṅgu ni, ere ye ti mawayay magrani dal-dal ni ti ere ye ti àbələfəṅ ni. ¹⁰ Adaba si ahàr àdəm leli dek makoru kè meleher ga Yezu Krist ti məgrafəṅa seriya kè leli a. Eslini ti ku way way do tamal àgra zlam sulumana ahkay do ni zlam magədavana a duniya ba ti, Krist aməvi zlam ka duwa gani akada ge təwi gayaṅ ya àgray ni.

Melefit àslərbiyu Krist ga maṅgalabakabu mis akaba naṅ

¹¹ Mèsèra ahəmamam təhəṅgrioru ahàr a hađ ana Bay geli ni, nahkay mawayay ti mis təgəsiki ma geli ya mədəm ni ana leli. Melefit ti àsəra leli a lala ; nətamahay tamal kəjaluma ahàr a lala ti lekələm day kəsərıma leli a. ¹² Nihi ti kəhumi ana ahàr leli məbu magray zlabay kè meleher gekəli keti aw ? Aha, məgray zlabay do : mawayay magray ti kəmərıvıv azuhva leli sawaṅ. Nahkay akəsərıv ahəmamam məhəṅgrifəṅani ana nday ya ti tədəmki ma magədavani ke leli ni. Nday ti təjalaki ahàr ka zlam ya ti epıvıv ni cilıṅ, təjalaki ahàr ka zlam ya ti ànivıvıv ana mis a məbərıv bu ni do. ¹³ Mis nday nani tədəm leli ndam muru. Tamal leli muru ti ga məgri təwi ana Melefit. Ay leli muru do ; leli wir-wir sawaṅ. Leli wir-wir ti ga məjənaki kəli. ¹⁴ Magray nahkay ti adaba mèsèra *Krist awayay leli dal-dal. Nahkay mawayavani ge Krist ni ti afəki njəda ke leli ga məgri təwi. Mèsèra mis bəlaṅ àmət ga mahəṅgaraba mis a dek, nahkay mèsèra kè eri ge Melefit ti

mis dek tàmèta akaba nañ a. ¹⁵ Àmèt ga mahəngaraba mis a dek ti, ti mis ya ti nday təbu àna sifa ni tàgray ere ye ti nday ndayani tawayay ni ba, tàgray ere ye ti nañ awayay ni sawaň. Adaba àmèt ti ga mahəngaraba tay a ; Melefit àhəngaraba nañ e kisim ba ni ti ga mahəngaraba tay a daya.

¹⁶ Ègia nahkay ti màmənjələň kè mis akada ga ndam ga *duniya ya tamənjələň kà tay ni va do. Ku ahaslani màmənjələňja kè Krist a nahkay nəngü ni, nihi ti màmənjələň akada nani va do. ¹⁷ Ka ya ti mis ègia ata Krist akada mis bəlaňana ni ti, Melefit agray ti mīgi mis maweni. Majalay ahàr gayaň ya ahaslani ni àbi va bi, ègia mis mawena. ¹⁸ Zlam gani nani dek ti Melefit agray. Àslərbiyu Krist ga maňgalabakabu leli akaba nañ. Nihi ti àvia tawi ana leli a : tawi gani nani ti ga məhəloru mis afa ge Krist ti maňgalabakabu tay akaba Melefit. ¹⁹ Nədəm nahkay ti adaba Krist àňgalabakabá mis a dek akaba Melefit a ti, nani tawi ge Melefit, agray àna ahàr gayaň. Nahkay àmənjələň ana zlam magudarani ge mis ga duniya va do. Melefit àvia tawi gana ana leli a, awayay ti məhioru ma gani ana mis ti təsər : Krist ti àňgalabakabá mis akaba Melefit a.

²⁰ Àslər leli ga məhi ma gani ana mis ti Krist. Melefit àna ahàr gayaň azalay mis àna pakama gayaň ya ti məhi ana tay ni. Nahkay mahəngalay kuli azuhva tawi ge Krist ya ti àgri ana leli ni, ɲgalumbu akaba Melefit. ²¹ Krist ti àgudar zlam ndo simiteni. Ay ti Melefit àhəngarkiyu zlam magudarani geli ni ka nañ, ti mīgi ndam jireni kè eri ge Melefit, adaba leli məbu akaba Krist akada mis bəlaň.

6

Tawi ga Pol ya agri ana Melefit ni

¹ Ègia leli məbu magrakabu tawi ka ahar bəlaň akaba Melefit nahəma, mahəngalay kuli : ti *sulum ge Melefit ya àgri ana kuli ni ègi zlam masakani ba. ² Adaba Melefit àhibiya ana ndam gayaň a, àdəm ahkado :

« Sarta ga məgri sulum goro ana kuli àra ènjia ti, niiciikia pakama gekuli ya kəhəmu na ana kuli a.

Fat goro ya nahəngay kuli ni àra ènjia ti nəjənakia kuli a.* »

Ay sarta ge Melefit ga məgri sulum gayaň ana kuli ni ti kani. Fat ge Melefit ga mahəngay kuli ni ti kani.

³ Nahkay mawayay magray zlam ya ti ejinikia mis ke divi ge Melefit a ni do, adaba mawayay ti mis tənjak tawi geli ba. ⁴ Ere ye ti mawayay ni ti, mawayay ti a hud ge tawi geli ya magray ni bu dek ti mis təsər leli ndam məgri tawi ana Melefit ededəň. Ku tamal mis təgri daliya gərgərani kay ana leli nəngü ni, mebesey, ahar àdəgafəňja kè leli a do. ⁵ Mis təzləb leli, təbiyu leli a daňgay vu, təcakalakivu ke leli. Mamətaḅ, məcakay dawir do, məzum zlam do. ⁶ Mawayay magudar zlam do ; məsəra ma ge jiri a ; mebesey zlam ; məgri sulum ana mis ; leli məbu àna *Məsuf Njələtani ; mawayay mis àna hud bəlaň ; ⁷ məhi ma ge jiri ana mis ; magray tawi àna njədə ge Melefit. Manjəhad geli jireni ni ti ègia zlam ahar geli a. Leli məbu àna nañ akada awasl akaba slaku ya məhəl tay a ahar vu, makoru àna nañ ka kadvu ni. ⁸ Mis ndahaň tazləbay leli, mis ndahaň ti ni tənjak leli ; mis ndahaň tədəm leli ndam sulumani, mis ndahaň ti ni tədəm leli magədavani. Mis ndahaň tədəm leli ndam magosay mis, ambatakani do leli ndam jireni sawaň. ⁹ Mis ndahaň tàcalkivu leli ke mis do, ambatakani do mis dek təsəra leli a. Mis ndahaň tamənjələň kè leli ti tədəm leli məmətani, ambatakani do leli məbu àna sifa. Təzləb leli, ay ti tàbazl leli koksah. ¹⁰ Zlam kay təbu təhəli ahàr ana leli nəngü ni, leli məbu məmərvu. Leli ndam talaga nəngü ni, mis kay təngət zlam azuhva leli. Mis tədəm zlam geli àbi, ambatakani do zlam dek Melefit àbia ana leli a.

¹¹ Lekuləm ndam Korej ni, mawayay kuli àna hud bəlaň, nahkay ma ya ti məhi ana kuli ni ti mədəm vay-vay. ¹² Kəmbərəjum mawayay leli ti lekuləm, do ni ti leli məmbərəj

* 6:2 Izayi 49.8.

mawayay kuli ndo. ¹³ Nèhi ma ana kuli ti akada lekulum bəza goro. Grumi zlam ana leli akada ya ti mægri ana kuli ni : wayum leli àna hud bəlan akada geli ya ti mawayay kuli ni.

Kəgrum zlam akada ga ndam ya təsər Yezu do ni ba

¹⁴ Ndam ya ti təkəki ahər ka Yezu do ni tagray zlam gatay, ay lekulum ti kəhurumkiviyu ka tay ba ; do ni ti kigum akada tēbedekabá ata sla nday ata azonngu ka ahar bəlan ga matəhad vədan àna tay a ni. Nədəm nahəma, ndam jireni akaba ndam magudar zlam tagray zlam ka ahar bəlan ti agravu tata aw ? Məlan masladani nday ata məlan zih-ziheni ti tebedevu tata aw ? ¹⁵ Ata *Krist nday ata *Seteni ti ma gatay arakaboru aw ? Maslanja ya ti afəki ahər ka Yezu ni nday ata maslanja ya ti afəki ahər ka Yezu do ni ti ma gatay arakaboru aw ? ¹⁶ A *ahay gədakani ge Melefit ni bu ni ti tagraviyu pəra tata aw ? Adaba Melefit ti Bay ga sifa ; leli ti ni mīgia ahay gədakana gayan ya anjəhadviyu na. Nahkay adəma a wakita gayan ba, adəm :

« Ananjəhad akaba ndam goro, amasawadəkabu akaba tay.

Enigi Bay Melefit gatay, nday day etigi ndam goro.† »

¹⁷ Nahkay Melefit adəm :

« Sləkumaba e kidin ga ndam ya ti təkəku ahər do ni ba, kənjəhadumkabu akaba tay ba.

Kinjəmfinj kə zlam ya ti *njəlatani do ni ba ;

tamal kəgrum akada ya ti nəhi ana kuli ni ti anəgəskabu kuli. ‡

¹⁸ Kama kama ti mis atəsər nu Bəj gekuli, lekulum day bəza goro : zawal akaba wəwal dek ekigum bəza goro.

Bay geli narj njəda-njəđani adəm nahkay.§ »

7

¹ Zləbəba goro ni, Melefit àvia zlam ya ti adəm aməvi ana leli na ana leli a andava. Ègia nahkay ti magudarum zlam va ba, zlam geli ya magray ni dek ti mēla njəlata, məbərurv geli mēla njəlata daya. Ahər adəm leli ya ti məhəngrioru ahər a had ana Melefit ni ti manjəhad geli dek mēla lala.

Pol amərvu adəba ndam Korej təmbatkaba majalay ahər gatay a

² Mawayay ti kəwayum leli àna hud bəlan. Leli magudari zlam ana maslanja ndo, maslanja èjikia ke divi azuhva leli a ndo, magosay maslanja ga məhəlfəna zlam a ndo daya. ³ Nədəm nahkay ti, ngay nəbəki mimili ke kuli ti kəhumi ana ahər ba. Məhia ana kuli a andava, mədəm ahkado mawayay kuli dal-dal, leli ka ahar bəlan. Ku tamal məmətum ahkay do ni leli məbu àna sifa day, leli məbu ka ahar bəlan. ⁴ Nu nəbu nazləbay kuli kə meleher ge mis ndahan, nəbu məmərvu àna kuli, adəba nəsəra akəgrum ere ye ti Melefit awayay ni. Leli məbu macakay daliya dal-dal ; ku tamal nahkay narngu ni, ahar adəgafəna kə leli a do, məbu məmərvu dal-dal sawan.

⁵ Nədəm nahkay ti adəba ka ya ti leli akaba ndam goro ni mōru mīnjua e Mesedəwej a ni ti zlam kay təhəlia ahər ana leli a, zlam zləzladani gərgəri tədia ahər ana leli a daya. Mis təhəngalafəna ma kə leli a, leli leleni day məjalakia ahər ka zlam a kay. ⁶ Ay ti Melefit avi njəda ana ndam ya ti njəda afəj kə tay bi ni, nahkay àvia njəda ana leli a, əsləribiya Tit ana leli a. ⁷ Məngət njəda ti adəba ge Tit ya àra ni cilin do, məngət njəda ti adəba lekulum kəvumia njəda ana narj a daya. Tit əngət njəda ti adəba kəhumi kawayum ti kīpuma nu a lu, kītəwuma azuhva zlam ya əgravu na, akaba kawayum ma goro ya nəhi ana kuli ni dal-dal. Nəra nicia ma ge Tit ya əhəngru na ti nəmərvu akiva.

⁸ Ka ya ti nəslərikaboru wakita ana kuli ni ti ma goro ya nəbiki ana kuli ni əhəlia ahər ana kuli a ; ay nihi ti nəhəngarvu maravu do. Ka ya ti nəsəra ma goro ya nəhi ana kuli ni narj əbu əhəli ahər ana kuli gəzit gəzit nahəma, akal nəhəngarva marava. ⁹ Ay nihi ti nəmərvu sawan. Nəmərvu ti adəba ma goro ya nəhi ana kuli ni əhəli ahər ana kuli a

† 6:16 Mənjay Levi 26.12 ; Ezekiyel 37.27. ‡ 6:17 Mənjay Izayi 52.11 ; Ezekiyel 20.34. § 6:18 Mənjay 2 Semiyel 7.14 ; Izayi 43.6.

palam do ; nəmərnu ti azuhva ahàr ya ti àhəli ana kuli ni àmbatikaba majalay ahàr ana kuli a. Ma goro ya nəhi ana kuli àhəli ahàr ana kuli ni ti, Melefit àwaya ti mēhəli ahàr ana kuli ti mēmbatikaba majalay ahàr ana kuli a. Nahkay àna ma goro ya nəhi ana kuli ni ti nàgudari ma ana kuli ndo. ¹⁰ Ahàr ya ahəli ana mis ni ti təbu slala cə : bəlaŋ gani ti Melefit awayay ; ambatikaba majalay ahàr ana mis a ti tōŋgət sifa àna naŋ, nahkay ti àsi aŋgwaz ana leli ba. Nahaŋ ni ti ni majalay ahàr ga ndam ga *duniya ; majalay ahàr gani nani ti àvay sifa do, mis təmət àna naŋ sawaŋ. ¹¹ Ahàr ya àhəli ana kuli ni ti Melefit àwaya, àmbatikaba majalay ahàr ana kuli a nahkay hi : kəgrum zlam hat-hat, kawayum ti mis təsər lekulum kəgudarum zlam ndo, ere ye ti àgravu ni àwəria bəruv ana kuli a, àsia aŋgwaz ana kuli a daya. Kawayum ti kīpuma nu a lu, kawayum ma goro ya nəhi ana kuli ni dal-dal, kawayuma matraβa maslaŋa ya ti àgudara zlam a ni. Nahkay ti kədfumkia lekuli lekuleni kəgudarum zlam ndo.

¹² Nəbikioru wakita ana kuli ti ahar gəfakani azuhva maslaŋa ya ti àgudara zlam a ni do, ahkay do ni azuhva maslaŋa ya tàgudaria zlam a ni do. Nəbiki wakita ni ana kuli ti, nawayay ti kəsərum ahəmamam lekulum kawayum leli ni, nawayay ti kəsərum ti kə meleher ge Melefit. ¹³ Gekuli ya kəgrum nahkay ni ti àvia njəda ana leli a.

Iy, àvia njəda ana leli a, ay məmərva dal-dal daya : məmərnu ti adaba kəgəsumkabá Tit a lala. Tit ti àmərva azuhva nana, nahkay ti leli day məmərva. ¹⁴ Nəzləba kuli kə meleher ge Tit a. Nəzləbay kuli ti kigeni, adaba kələŋ gani kəbumku mimili ndo : nahkay pakama geli ya məzləbay kuli àna naŋ kə meleher ge Tit ni ti ma ge jiri. Pakama gani nani ma ge jiri ; pakama geli ya məhi ana kuli ni dek day ma ge jiri. ¹⁵ Ka ya ti Tit òru afa gekuli ni ti kəgruma aŋgwaz a azuhva pakama ya naŋ aməhi ana kuli na, nahkay lekulum dek kəgəsumkabá naŋ a lala, kəgəsumikia pakama gayaŋ na daya. Gekuli ya kəgrum nahkay ni ti Tit àwaya kuli a dal-dal àtama ya àwayay kuli ahaslani na. ¹⁶ Nu day nəbu nəmərnu adaba nisliki məfəki ahàr ke kuli, nəsəra kəbumku mimili do simiteni.

8

Jamum siŋgu akada ga ndam Mesedəweŋ ya tajaŋ ni

¹ Bəza ga mmawa, Melefit àvia divi ana ndam gayaŋ ya *təcakalavu e Mesedəweŋ na ti təgri təwi sulumani ; mawayay kəsərum àgravu ti ahəmamam. ² Ndam Mesedəweŋ ni təcaka daliya dal-dal, ay ti ahar àdəgafəŋa kə tay a ndo, təmərva dal-dal sawaŋ. Nday ndam talaga ; ku tamal nday ndam talaga nəŋgu ni, məmərnuvani gatay nani ni àvi njəda ana tay ga majami siŋgu ana ndam ge Melefit. Nahkay tigia ndam ge elimeni a àna siŋgu ya tajaŋi ana ndam ge Melefit na. ³ Nəhi ana kuli nahəma, tajaŋa siŋgu àki ka njəda gatay a, tajaŋa àtamkia ka njəda gatay a sawaŋ. Nagray sedi gani tata. Təwi gani nani ti tàgray ka mawayay gatay. ⁴ Təmbrəŋ leli ndo, tihindi leli, təhi ana leli si məvi divi ana tay ga majami zlam ana ndam ge Melefit ni akada ya məvi divi gani ana mis ndahaŋ ni. ⁵ Leli mədəm atagray zlam sulumani, ay təwi gatay ya tàgray ni sulumani àtam geli ya mədəm atagray ni. Enjenjeni təgəskabá ti Bay geli mēgur tay a zlam gatay ya tagray ni bu dek, mək təgəskabá ti leli day mēgur tay, adaba Melefit awayay nahkay. ⁶ Ndam Mesedəweŋ təbu tagray nahkay ti məhi ana Tit mənəgoru afa gekuli, mōru mēndeveriŋbiyu təwi ga majam siŋgu ni akada ya ànjəki ni, adaba təwi gani nani ti zlam sulumani. ⁷ Lekulum ti kəgrum zlam ya Melefit awayay ni kay : kəfumki ahàr ka Yezu lala, kəhumi ma gayaŋ ana mis lala, kəsəruma ma gayaŋ a lala, kəbum kawayum ti təwi gayaŋ mōru kama lala, kəbum kawayum leli lala daya. Nahkay ti mawayay kəgrum təwi ga majam siŋgu ni lala daya, adaba təwi gani nani ti təwi sulumani.

⁸ Ŋgay si kajamum kwa ni ti nəhi ana kuli do. Nəhi ana kuli nahkay ti, nawayay ti kəsərum mis ndahaŋ tawayay ti təwi gani mōru kama. Lekulum day kislumki majam zlam, ti mis ndahaŋ təsər kawayum ndam ge Melefit ededīŋ. ⁹ Kəsəruma ahəmamam Bay geli Yezu *Krist àvi zlam sulumani ana ndam gayaŋ na. Ahaslani naŋ bay ge elimeni, zlam dek ànivù a ahar bu ; ay ti àmbrəŋ zlam ni dek, ègi zal talaga. Ègi zal talaga nahkay ti azuhva kuli, ti kīgum ndam ge elimeni àna talaga gayaŋ ya ègi ni.

¹⁰ Pakama ya nèhi ana kùli ni ti zlam ya ti nèjalay ni, ay tamal kəgrum ti àbəlay, adaba alayni lekulum kəgruma tawi gana. Kəgrum tawi gani ciliŋ do ; kənjumki ka ma gani enji day lekulum gani. ¹¹ Nihi ti ahàr àdəm kendeveŋum tawi gani nani ya kənjumki ni lala. Ka ya ti kəđəmum akəgrum ni ti kəmərumsa dal-dal ; nihi day grum àna məmərani akada nani. Ku way way do máfəkəđ zlam ti àki ka njəda gayaŋ. ¹² Tamal kəvumi zlam ana Melefit àna məbərur bəlaŋ ti Melefit agəskabu. Ajalaki ahàr ka zlam gayak ya àfuk ni ciliŋ, àjalaki ahàr ka zlam ya àfuk bi ni do.

¹³ ŋgay lekulum cākum daliya ti mis ndahaŋ ni təmərva àna zlam gekuli ni ti nèjalay nahkay do. Ere ye ti nawayay ni ti ahàr àdəm ndam ge Melefit dek tigi kala-kala. ¹⁴ Nihi ti zlam gekuli àbu kay, nahkay jənumki tay àna naŋ. A vad nahaŋ nday day atəŋgəta zlam a kay ti atəjənaki kuli àna naŋ bilegeni. Nahkay lekulum dek ekigum kala-kala. ¹⁵ Akada ya àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi ni :
« Maslaŋa ya ti zlam gayaŋ kayani ni ti zlam ni àsaɓaki ndo.
Maslaŋa ya ti zlam gayaŋ kay do ni ti zlam ni àhəci naŋ ndo.* »

Tit akaba ndam ya ti tarakaboru e mirkwi ni

¹⁶ Tit ti awayay məjənaki kuli kay akada geli ya mawayay məjənaki kuli ni. Àgray nahkay ti Melefit àna ahàr gayaŋ : məgri səsi ana Melefit, mazləbay naŋ azuhva tawi nani. ¹⁷ Geli ya məhi ana Tit môru afa gekuli ni ti Tit agəskabá ma gana. Agəskabu ma geli ya məhi ni ciliŋ do : wudaka leli məhi môru ni ti naŋ naŋani àna ahàr gayaŋ àwaya morona afa gekuli a dal-dal. ¹⁸ Leli məbu məslərləŋoru wur ga məŋ geli nahaŋ. Wur ga məŋ geli nani ti ndam ga Yezu ya *təcalavu a kəsa gərgərani bu ni dek tazləbay naŋ azuhva tawi gayaŋ ya agray, ahi *Ma Məweni Sulumani ana mis ni. ¹⁹ Məslərləŋoru naŋ ti azuhva tawi gayaŋ ya agray ni ciliŋ do : məslərləŋoru naŋ ti adaba ndam ga Yezu ya təcalavu a kəsa gərgərani bu ni tədaba naŋ a ga masawadəkabani akaba leli ga magray tawi hini sulumani na. Tawi gani nani ti adafaki ahəmamam leli mawayay məjənaki ndam ge Melefit àna naŋ ni mam ni. Nahkay mis atazləbay Bay geli azuhva tawi gani nani daya.

²⁰ Singu ya majam ni ti kay, nahkay ka ya ti magray tawi àna naŋ ni mawayay ti mis təđəmki ma magədavani ke leli do. ²¹ Mawayay ti magray tawi sulumani kè eri ga Bay geli ciliŋ do ; mawayay ti magray tawi sulumani kè eri ge mis daya.

²² Məbu məslərləŋoru wur ga məŋ geli nahaŋ ka tay : naŋ ti mɪpia naŋ a, naŋ àbu agray tawi ge Melefit gərgəri kay, awayay ti tawi ni dek môru kama kama. Nihi ti awayay tawi ni dal-dal àtam ya ahaslani ni, adaba àsəra lekulum akəgrum ere ye ti kəđəmum kəgrum na. ²³ Tit ti mis goro, leli məbu magrakabu tawi ka ahar bəlaŋ afa gekuli. Bəza ga məŋ geli ndahaŋ ni ti ni ndam ga Yezu ya təcalavu a kəsa gərgərani bu ni tədaba tay a, mis dek təbu tazləbay *Krist azuhva tawi gatay ya tagray ni. ²⁴ Nahkay ti grum zlam ti təsər lekulum kəbum kawayum tay. Məzləba kuli a : ndam ga Yezu ni eticia kəbum kəgrum nahkay ti atəsər pakama geli ya məđəmki ke kuli ni ti ma ge jiri.

9

Pol awayay ti ka ya ti eminjia a Korej a ni ti singu ni àjamva àndava

¹ Àki ke tawi hini sulumani ya məgri ana ndam ge Melefit ni ti akal nəbiki ana kuli do, adaba kəsəruma ma gana àndava. ² Nu nəsəra lekulum kawayum tawi gani. Nəhia ma gana ana ndam Mesedəweŋ àna məmərvana, nəhi ana tay ahkado : « Ndam ge Melefit ya ka had Eseyi ni ku alayni təsləmalava ga magray tawi gani nana. » Tàra ticia lekulum kawayum tawi gani nani dal-dal ti mis kay e kidiŋ gatay bu təđəm nday day tagray bilegeni. ³ Ku tamal nahkay nəŋgu ni nəsələruru bəza ga məŋ geli ni afa gekuli, nawayay ti wudaka minjiyu eslini ti kəslamalumsa, adaba nəhia ana ndam Mesedəweŋ a kəgrum nahkay. Nawayay ti ma goro ya nəhi ana tay ni ègi ma masakani ba. ⁴ Ay tamal ti minjəa akaba ndam Mesedəweŋ a, mədi ahàr ana kuli kəslamalumsa faŋ ndo ni ti, pakama geli

* 8:15 Məhərana 16.18.

ya mǎdǎmki ke kǔli ni amǎbǎki mimili ke leli do aw ? Leli tekeđi amǎbǎki mimili ke leli ti, lekǔlum ti amǎbǎki mimili ke kǔli àtam geli ni do aw ? ⁵ Nahkay nǎdǎm àgǎski nǎslǎroru bǎza ga mǎŋ geli ni ka ma goro, ti tǎjǎnaki kǔli ga maslamalakabu zlam ya ti kǎdǎmum kajamum ni hayaŋ. Ka ya ti eninjǎa tamal kǎslamalumkabá àndava ni ti, mis atǎsǎr zlam ya ti kajamum ni, kajamum ti àna mǎbǎruv bǎlaŋ, do ni tǎfǎki ŋgasa ke kǔli ndo.

⁶ Jalumki ahàr ka ma hini : maslaŋa ya ti èzligi zlam gǔzit ni ti àbaz day gǔzit. Maslaŋa ya ti ezligi zlam kay ni ti abaz day kay. ⁷ Ahàr àdǎm ku way way do mǎfǎkad zlam akada gayaŋ ya awayay mǎfǎkadani ni. Kǎfǎkadum àna majalay ahàr cǔ cǔ ba, kǎfǎkadum akada tǎfǎki ŋgasa ke kǔli ba. Adaba Melefit ti awayay maslaŋa ya ti afǎkad zlam àna mǎmǎrani ni. ⁸ Esliki mǎgri zlam sulumani gǎrgǎri kay ana kǔli, araŋa amǎhǎcikivu ana kǔli do. Agray nahkay ti awayay ti kǎgrum zlam sulumani kay àna zlam ya àvi ana kǔli kayani ni. Awayay ti kǎlavǎd a huđ ge tǔwi gekǔli ya kǎgrum ni bu đek ti kǎgrum nahkay. ⁹ Àbu mǎbǎkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Mis sulumani ti avi zlam ana ndam talaga àna mǎbǎruv bǎlaŋ ;

zlam sulumani ya agray ni ti đay-đay àgǎjazlki ahàr ke Melefit do.* »

¹⁰ Avay hilfi ga zlam, awayay ti mis tǎzligi ti Melefit. Avi zlam mǎzumani ana mis ti Melefit daya. Zlam gekǔli ya kǎgrum tǔwi sulumani àna naŋ ni akada hilfi ga zlam ya tǎzligia, àfǎtaya ti adǎk ni. Hilfi ga zlam gani nani ti Melefit àvi ana kǔli, àfǎkia mǎsǎkani gayaŋ a, awayay ti kǎgrum zlam sulumani kay àna naŋ. ¹¹ Amǎgri zlam sulumani ana kǔli gǎrgǎri kay, araŋa amǎhǎci kǔli do, adaba awayay ti kǎgrumi zlam sulumani kay ana mis ndahaŋ. Nahkay mis nday nani atǎgri sǔsi ana Melefit azuhva zlam gekǔli sulumani ya akajamuma, leli amǎhǎlikaboru ana tay ni. ¹² Gekǔli ya kajamum siŋgu ni ti àjǎnaki ndam ge Melefit. Ay ti àjǎnaki tay ciliŋ do ; agray ti mis kay tǎgri sǔsi ana Melefit azuhva siŋgu ya akajamumi ana tay ni. ¹³ Nday atǎsǎra zlam ya akajamumi ana tay ni kay nahkay ti atazlǎbay Melefit adaba atǎsǎr kǎgǎsumkabá *Ma Mǔweni Sulumani ge *Krist a akaba kǎgrum ere ye ti àgǎski ndam ge Krist tǎgray na. Atazlǎbay Melefit adaba kǎjǎnumkia tay àna zlam gekǔli a, kǎjǎnumkia mis ndahaŋ na đek daya. ¹⁴ Akǎvumi zlam ana tay azuhva *sulum ge Melefit ya àgri ana kǔli ni ; sulum gayaŋ gani nani ti àtam zlam đek. Nahkay ti mis nday nani atawayay kǔli, atahǎŋgali Melefit ana kǔli. ¹⁵ Mǎzlǎbum Melefit, mǎgrumi sǔsi adaba àvia Wur gayaŋ ana leli a. Gayaŋ ya àvi Wur gayaŋ ana mis ni ti àtam zlam ndahaŋ ya ti avi ana mis ni đek.

10

Pol àbu àna njǎda ga mǎgur ndam ga Yezu

¹ Nǎhi ma ana kǔli ti nu Pol. Nu ti mis ndahaŋ tǎdǎmku ma, tǎdǎm ka ya ti nu nǎbu akaba kǔli ni ti nu kudufa, ka ya ti nu nǎbi akaba kǔli bi ni ti nu bilek-bilek. *Krist ti kudufa, agri sulum ana mis, nahkay ² nahǎŋgalay kǔli mbatumkaba manjǎhad gekǔli a, ti ka ya ti eninjǎa afa gekǔli a ni ti niđi bilek-bilek ba. Mis ndahaŋ e kiđiŋ gekǔli bu tǎdǎm manjǎhad geli ti akada ge mis hihirikeni ni. Nday ya tǎdǎm nahkay ni ti, eninjǎa ti anǎmbrǎŋ tay do, amamǎnjǎvù akaba tay ! ³ Ededǎŋ, leli ti manjǎhad geli akada ge mis hihirikeni ni, ay makǎđvu ti akada ge mis hihirikeni ni do. ⁴ Zlam ahar geli ya makǎđvu àna naŋ ni ti gǎrgǎri akaba ge mis hihirikeni ni. Zlam ahar geli ni ti Melefit àvi ana leli, njǎda gayaŋ àki. Pakama ge mis ya tǎdǎm ni akada gudu ya mis tedezlǎvù ana ndam ezir gatay ni, ay leli mǎbedkaba gudu gani nana àna zlam ahar ge Melefit ya àvi ana leli na. Nahkay ti madǎfaki ma ge mis ya tǎdǎm ni ti ma ga mǎfada. ⁵ Mǎwǎlki mis ka ma ga zlabay gatay ya tawayay tǎcafǎŋa mis ndahaŋ kǎ ma ge Melefit a ni đek ; mǎmbatikaba majalay ahàr mǎgǎdavani na ana mis a đek ti tǎgǎskabu ma ge Krist. ⁶ Nawayay ti lekǔlum đek kǎgǎsumuki ma day, kǎlǎŋ gani ti anatrađ maslaŋa ya ti àwayay mǎgǎsuki ma do ni.

⁷ Jalumki ahàr ka zlam ya kǎgrum ni đek lala. Tamal maslaŋa àdǎm naŋ mis ge Krist ti, ahàr àdǎm mǎjalay ahàr lala keti, mǎsǎr leli day ndam ge Krist akada gayaŋ ya àdǎm

* 9:9 Limis 112.9.

nañ mis ge Krist ni. ⁸ Bay geli àvua njéda ga mægur kùli a ti nêjónaki kùli àna nañ. Àvu njéda gani nani ti ge mijij kùli àna nañ do. Bi nàzléba ahàr goro a kay àna njéda gani nani ya àvu na nêngu ni, mimili àbu awèrki nu bi. ⁹ Ìgay nawayay nêbivù angwaz ana kùli àna wakita goro ya nêbikioru ana kùli ni cilij ti kèdégèz lum ba. ¹⁰ Adaba mis ndahañ tédém : « Ka ya ti Pol abikibiyu wakita ana leli ni ti ma gayañ ya abikibiyu ana leli ni ma ga dagwa gayañ gèrgèri kay. Ay ka ya ti nañ akaba leli ni ti njéda gayañ àbi, àdém ma ga dagwa gayañ ni va do. » ¹¹ Maslaña ya ti àdém nahkay ni ti màjalay ahàr lala : eminjua ti amagrañ zlam ti kala-kala akada ya mèbiki ana kùli ka ya ti leli drinj drinj akaba kùli ni.

¹² Mis nday nani ti tãhi ana ahàr nday gèdákani. Leli ti màtèkar mægurfèjvuni kà tay do, mèdém leli kala-kala akaba tay do daya. Nday ti tægurfèjvu ka ahàr gatay gatayani e kidij gatay bu ; tédém mis nañ gèdákani ti si maslaña gani akada gatay ni kwa. Tagray nahkay ti nday muroni, tèsèr araña do simiteni. ¹³ Ay leli ti ni mazlèbavu ti àna tãwi ya Melefit àguraya, àvi ana leli ni cilij, do ni ti màzlèbavu àna tãwi ya àvi ana leli ndo ni do. Tãwi ya ti Melefit àguraya, àvi ana leli ni ti, tãwi ga mèhioru ma gayañ ana mis, ge minjiyuani àna nañ bédak afa gekùli ni. ¹⁴ Ka ya ti leli mòru afa gekùli, mèhi *Ma Mùweni Sulumani àki ke Krist ana kùli ni ti, màgray tãwi àtamkia ka ge Melefit ya àguraya, àvi ana leli na ndo. ¹⁵ Màzlèbavu àna tãwi ge mis ndahañ ya Melefit àguraya, àvi ana tay, àhi ana tay tãgray ni ndo. Tagray mam mam nêngu ni araña gani geli do. Ere ye ti leli mawayay ni ti, ahàr àdém mèfèki ahàr gekùli ke Krist ni màsagakivu kèlavad. Mawayay ti tãwi geli ya magray e kidij gekùli bu ni màsagakivu daya ; ku tamal màsagakivu nêngu ni, àtamkia ke tãwi ya Melefit àguraya, àvi ana leli na ba. ¹⁶ Nahkay ti amoru mèhi Ma Mùweni Sulumani ana mis ga had ndahañ ya kama ga had gekùli ni. Mawayay makoru eslini ti adaba màwayay mazlèbavani àna tãwi ge mis ndahañ ya Melefit àguraya, àvi ana tay, àhi ana tay tãgray ni do.

¹⁷ « Tamal maslaña awayay eji zlabay nahèma, mîji zlabay ti àna tãwi ga Bay geli ya àgray ni.* » ¹⁸ Maslaña ya ti azlèbay ahàr gayañ gayañani ni ti Melefit àgèskabu nañ do, si maslaña ya ti Bay Melefit Melefiteni ana ahàr gayañ azlèbay nañ ni kwa.

11

Pol akaba ndam ya ti tédém nday ndam asak ga Yezu ni

¹ Nihi ti nawayay nèzlapi ana kùli akada ga ndam muru ni. Ay ti besumua ; iy nahèngalay kùli, besumua. ² Nawayay kùli dal-dal akada ge Melefit ya awayay kùli ni. Nèbia kùli ana *Krist a, nawayay ti kígum ndam gayañ akada ga wur dahalay ya àsèr zal fañ do, bèjani avi ana zal ni. Nawayay ti maslaña nahañ ahi ma ana kùli va do. ³ Angwaz àbu awèr nu, nédém bi maslaña nahañ amagosay kùli ; nahkay bi ekijumkia ke divi ge Krist a, akèdèbum nañ àna hud bèlaj va do. Jalumki ahàr ke Ev ya gavañ èsipet nañ, àgosay nañ ni ! Tàgosay kùli akada gayañ ni ba. ⁴ Ka ya ti ku way way do ara afa gekùli a, awayay acahi ma mùweni ana kùli ni ti kèbum kebesum. Ku tamal adémki ma ke Krist ya gèrgèri akaba ma geli ya nédémki ni nêngu ni, kebesum. Ku tamal azlapaki ka mèsuf nahañ gèrgèri akaba Mèsuf ya àniviyu ana kùli ni, ahkay do ni ahi ma ana kùli, azlapaki ka *Ma Mùweni Sulumani nahañ gèrgèri akaba gekùli ya kicum ni nêngu ni, kebesum.

⁵ Nèsèra nday ya tédém nday ndam *asak ga Yezu gèdákani ni tètam nu do simiteni. ⁶ Edèdij nèsèr mazlapani lala akada gatay ni do, ay nu ti nèsèra zlam a nètam tay. Kèlavad a hud ga ma goro ya nèhi ana kùli ni bu dèk kèsèruma, nèsèra zlam a.

⁷ Ka ya ti nu nèbu afa gekùli ni ti nèhia Ma Mùweni Sulumani ya Melefit àvi ana kùli na ana kùli ga sulum a. Nàhèngoroya ahàr goro e gèziteni va, nawayay ti lekulum kígum gèdákani. Goro ya nàgray nahkay ni ti nàgudara zlam a zla do waw ? ⁸ Ka sarta gani nani ti ndam ga Yezu ya *tècakalavu a kèsa ndahañ bu ni tèsèrubiya singu a. Nahkay nèhèlfèja singu kà tay a ti nìsliki magray tãwi e kidij gekùli bu lala. ⁹ Ka ya ti nu nèbu afa gekùli nahkay ni ti zlam àhècukivá, ay nàhèngalalaj zlam kè kùli a ndo. Tèhèlubiya zlam ti bèza ga møj geli ya e Mesedùweñ ni. Nèhèli muru ana kùli àna mèhiani ana kùli

* 10:17 Zeremi 9.23.

vumu zlam ya àhēcukivu ni ku gūzit ndo. Nàgray nahkay ndo, ðay-ðay anagray nahkay do daya. ¹⁰ Nàgray nahkay ti niji zlabay gani ka had Eseyi tata, maslaŋa àbi acafəŋa nu ge miji zlabay gana bi. Ma hini ya nədəm ni ti jiri : nu zal asak ge Krist ; Krist ti jireni. ¹¹ Niji zlabay nahkay ti bi kədəmum nawayay kuli do. Aha, nahkay do : Melefit àsəra nəbu nawayay kuli.

¹² Nihindifiŋa zlam kè kuli a ndo, kama day enihindifiŋa kè kuli a do. Nagray nahkay ti adaba nawayay ti mis ndahaŋ təŋgət divi ge miji zlabay ba. ŋgay təbu tagray təwi akada geli ndam asak ga Yezu ni ti nawayay ti tədəm ba. ¹³ Nday nani ti ndam asak ga Yezu edediŋ edediŋeni do ; tazay mazavu ga ndam asak ge Krist ciliŋ. Təwi gatay ya tagray ni ga magosay mis. ¹⁴ Zlam gani nani ti àgri ejep ana kuli ba. *Məslər ge Melefit asladay, ay *Seteni àna ahər gayaŋ esliki mazay vu gayaŋ akada ga məslər ge Melefit ni. ¹⁵ Seteni àna ahər gayaŋ agray nahkay ti, tamal ndam məgri təwi ni tazay mazavu ga ndam məgri təwi ge jireni ana Melefit ti àgri ejep ana kuli ba. Ndam məgri təwi ana Seteni ni ti Melefit aməgri daliya ana tay azuhva təwi gatay ya tagray magədavani ni.

Pol eji zlabay àna daliya gayaŋ ya acakay ni

¹⁶ Nəhi ana kuli keti : maslaŋa àhi ana ahər nu Pol murani ba. Ay tamal kədəmum nu murani ti mənjumlu ti akada ya kəmənjumləŋ kà ndam muru ni. Nahkay ti nisliki miji zlabay gūzit bilegeni. ¹⁷ Niji zlabay nahkay ti nəzlapay akada ga Bay geli awayay ni do ; nəzlapay akada ga zal muru ni, adaba nəsəra nəbu nagray zlam ya nisliki mijiki zlabay ni edediŋ. ¹⁸ Ay ègia mis kay təbu tiji zlabay akada ga ndam ga *duniya ni ti nu day nara niji zlabay bilegeni. ¹⁹ Lekuləm ndam ya kəsəruma zlam a ni kebesumi ana ndam muru tata. ²⁰ Ka ya ti maslaŋa aməŋjaləŋ ana kuli akada lekuləm evidi ni ti kəbum kebesumi ; ka ya ti maslaŋa azumfəŋa zlam kè kuli a ni ti kəbum kebesumi ; ka ya ti maslaŋa agosay kuli ni ti kəbum kebesumi ; ka ya ti maslaŋa aməŋjaləŋ ana kuli akada kisləm araŋa do ni ti kəbum kebesumi ; ku maslaŋa asi barva ana kuli nəŋgu ni kəbum kebesumi. ²¹ Iy nu nàgray nahkay ndo ni ti, nisli araŋa e eri gekuli bu ndo. Nàgray nahkay ndo ni ti asu mimili zla do aw ?

Mis ndahaŋ tazay ahər gatay akada nday gəđákani ni ti, nu day nagray akada nani. Ay ma hini ti ma ga ndam muru. ²² Tamal tədəm nday ndam *Hebri, nu day zal Hebri. Tamal tədəm nday ndam *Izireyel, nu day zal Izireyel. Tamal tədəm nday bəza huđ ga Abraham, nu day wur huđ ga Abraham. ²³ Tamal tədəm nday ndam məgri təwi ana *Krist, nu bay məgri təwi ana Krist nətam tay. Ma hini ya nədəməya ni ti àhərkiba ka ma ga muru a. Nàgra daliya nətam tay, təfiya nu a daŋgay va sak kay àtama gatay na, təzləba nu a sak kay àtama gatay na, nətamfəŋa kè kisim a sak kay, akal takad nu. ²⁴ Sak zlam ndam *Zəde təsua kurupu a kru kru mahkər mahar ambəlm̄bu a. ²⁵ Sak mahkər təzləba nu àna aday a, sak bəlaŋ tizligia nu àna akur a, sak mahkər *slalah ga yam àhəmbahadva akaba nu a, ruk hundum nənjuhədva a huđ ga *dəluv gəđakani ba. ²⁶ Sak kay nòra ka mələŋ ndahaŋ àna asak a ; sak kay akal yam àsləka àna nu a, sak kay ndam akal təgrua daliya, sak kay ndam jiba goro təgrua daliya, sak kay ndam jiba ndahaŋ day təgrua daliya, sak kay nàgra daliya a kəsa ba, sak kay nàgra daliya a huđ gili ba, sak kay nàgra daliya ka ahər ga dəluv a, sak kay nday ya tədəm nday bəza ga mma ni təgrua daliya daya. ²⁷ Nàgra təwi zləzladana, nəcaka daliya, sak kay nəcakay dəwir ndo, sak kay nənjuhədə e ləwir a akaba nəcakay yam ndo, sak kay nəŋgət zlam məzumani ndo, sak kay azana àfu bi, aməd àwəra nu a. ²⁸ Nàgra daliya ndahaŋ a daya, ay ti nàcalaya tay a va do. Ay ti zlam àbu bəlaŋ nəjalaki ahər, àhəlu ahər kəlavad : nəbu nəjalaki ahər ka ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni dek. ²⁹ Tamal nìpia maslaŋa naŋ gedebeni e divi ge Melefit ba ni ti kala akada nu gedebeni. Tamal maslaŋa èjikia ke divi a ti awəru bəruv dal-dal.

³⁰ Tamal niji zlabay kwa ti niji zlabay ke gedebi goro. ³¹ Melefit Bəŋ ga Bay geli Yezu, naŋ ya ti mis dek tazləbay naŋ ga kaŋgay-kaŋgayani ni ti, àsəra ma goro ya nədəm ni ti ma ge jiri. ³² Ka sarta ya ti nəbu a Damas ni ti maslaŋa ya Bay Aretas àfiyu naŋ ga məgur kəsa nani ni awayay məgəs nu, nahkay àbəhad mis kà magudu ga kəsa ni. ³³ Eslini bəza

ga mən̄ geli ni təfəviyu nu a alongu vu, təfaya nu àna ezewed a dala va gwar a fəlku ga gudu na. Nahkay nətəmfəŋja kà bay məgur kəsa nana.

12

Pol eji zlabay àna zlam ya ti Yezu àngazli ni

¹ Ku tamal miji zlabay ti zlam masakani nən̄gu ni, ahàr àdəm si niji zlabay ni kwa. Nahkay nəzlapaki ka zlam ya ti Bay geli àngazlu, nipi ni. ² Maslaŋa nahaŋ àbu, nəsəra naŋ a, naŋ mis ge *Krist. Maslaŋa gani nani ti Melefit àzoya naŋ agavəla driŋ afa gana a huđ melefit va. Zlam gani nani àgrakivu ti àgra vi a kru mahar fađ. Cə Melefit àzoru ni naŋ naŋani, cə àzoru ni naŋ naŋani do, àngazli zlam, èpi ciliŋ ti nəsər do. Àsər ti si Melefit kwa. ³⁻⁴ Iy, maslaŋa gani nani Melefit àzoya naŋ a driŋ agavəla a mələŋ gayəŋ sulumani va. * Cə Melefit àzoru ni naŋ naŋani, cə àzoru ni naŋ naŋani do, àngazli zlam, èpi ciliŋ ti nəsər do. Àsər ti si Melefit kwa. Ka mələŋ nani ti maslaŋa gani təhia ma ndahaŋ a. Ma gani nani ya èci ni ti mis hihirikeni èsliki mədəmmani do, Melefit àcafəŋa mis ga mədəmmana daya. ⁵ Maslaŋa nani ti niji zlabay àna naŋ tata, nu nuani ti niji zlabay àna ahàr goro do. Nijiki zlabay ti ke gedebi goro ni ciliŋ. ⁶ Ay ku tamal niji zlabay àna ahàr goro nən̄gu ni, zlabay goro ya niji ni ti zlabay ga muru do, adaba ma goro ya nədəm ni ti ma ge jiri. Ay ti nawayay miji zlabay do, adaba nawayay ti mis tədəm nu gəđakani àna zlabay goro ya niji ni ba. Nawayay mis tədəm nu gəđakani ti azuhva təwi goro ya təbu tipi nagraj ni akaba ma goro ya nəhi ana tay, tici ni sawəŋ.

⁷ Zlam ge Melefit ya àngazlu sulumani gərgəri kayani ni ti akal niji zlabay àna tay tata. Ay ti Melefit àvua zlam nahaŋ a, àfuviya a vu va, awayay ti niji zlabay ba. Ere gani nani awər nu akada adak èjia mis a ti awər naŋ ni. Ere gani nani Melefit àvi divi gani ana *Seteni ti məfuviyu, ti niji zlabay ba. ⁸ Nahkay sak mahkər nəhəŋgala Bay geli a ti məzuaba ere gani nana ya agru daliya na a vu ba. ⁹ Ay ti àhəŋgrufəŋ, àhu ahkado : « Sulum goro ya nəgruk ni ti eslək, adaba ka ya ti mis naŋ àbu gedebeni ni ti, ere ye ti agray ni dek agray ti àna njəda goro ciliŋ. » Ègia nahkay ti nəmər àna gedebi goro ni, niji zlabay àna naŋ, adaba ere ye ti nagraj ni dek ti nawayay nagraj àna njəda ge Krist ciliŋ. ¹⁰ Nahkay nu gedebi ti nəmər sawəŋ. Ku tamal mis tindivi nu, təfəku ŋgasa, təgru daliya gərgəri kay nən̄gu ni, nəsəra zlam nday nani ya təgru ni ti azuhva Krist, nahkay nəmərnu àna naŋ. Adaba ka ya ti nu gedebeni ni ti, nəbu àna njəda ge Krist ya àvu ni.

Pol ajalaki ahàr ka ndam ga Yezu ya a Korej ni

¹¹ Ma goro ya nədəm ni ti ma ga muru. Ay kəfumku ŋgasa ga mazlapay ma ga muru nahkay ti lekələm gani. Giri-giri àgəski kəzləbum nu ti lekələm. Nu ti nisli araŋa do, ay ndam ya ti kədəmum nday ndam *asak ga Yezu gəđakani ni ti ku gəzit day tətam nu do. ¹² Ka ya ti nu nəbu afa gekuli ni ti nəbesa daliya gərgərana kay, Melefit day àvua njəda ga magray zlam magray ejep a gərgərana kay. Zlam ya àgravu ni dek ti adafaki nu zal asak ga Yezu ededīŋ ededīŋeni. ¹³ Ere ye ti nəgri ana ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsa ndahaŋ bu ni, nəgri ana kəli ndo ni ti mən̄ ga mam ? Àbi ! Zlam àbu bələŋ ciliŋ nəgri ana kəli ndo. Zlam gani nani ti nihi : nihindifiŋa siŋgu kə kəli ga məjənaki nu a ndo. Tamal goro ya nagraj nahkay ni zlam magudarani ti, mbrəŋumfua !

¹⁴ Nihi day nəbu nəslamalavu ga maŋgoni afa gekuli ya mahkər. Eninjəa day enihindifiŋa zlam kə kəli ga məjənaki nu a do. Nawayay ti lekələm lekələmeni, do ni ti nawayafəŋa zlam kə kəli a do. Təŋgahi elimeni ana bəza ti ata bəŋ gatayani, do ni ti bəza təŋgahi elimeni ana ata bəŋ gatay do. ¹⁵ Ku nijijəkaba zlam goro a dek, ku nijijə ahàr goro goroani ga məjənaki kəli nən̄gu ni àhəlu ahàr do, nəmərnu àna naŋ sawəŋ. Nawayay kəli dal-dal emiteni ti, akawayum nu va do azuhva nani aw ?

¹⁶ Leli dek məsəra, nihindifiŋa zlam kə kəli a ndo. Ay ti mis ndahaŋ tədəm nən̄jəhkia ke kəli a sawəŋ. ¹⁷ Nən̄jəhki ke kəli ti ahəmamam ? Ndam ya ti nəsləroru tay afa gekuli ni

* 12:3-4 Mələŋ sulumani ge Melefit ti awayay adəmvaba dini sulumani (mənjay Maŋgahani 2.7 ; Lək 23.43).

ti, maslaña gatay bəlañ ti àgosa kuli a waw ? ¹⁸ Nəhi ana Tit môru afa gekuli, nəsərləñoru wur ga mənş geli ya kəsəruma nañ a lala ni. Tit òru ènjua afa gekuli a ti àgosafəña zlam kè kuli a waw ? Ùgay leli ata Tit ti tawi geli ya magray ni bəlañani, majalay ahàr geli day bəlañani ti kəsərums do waw ?

¹⁹ Kəhumi ana ahàr a ma goro ya nəbiki ana kuli ni bu ni dek ti mawayay matamfəña kè kuli a waw ? Aha, nahkay do, adaba leli ndam ge *Krist. Zləbəba goro ni, pakama geli ya məhi ana kuli ni dek ti məhi ana kuli ti kè meleher ge Melefit, adaba mawayay ti kəñgətumkivu njəda e divi ge Melefit bu. ²⁰ Nədəm nahkay ti adaba nakoru afa gekuli wudak. Eninjua, nədi ahàr ana kuli kəbum kəgrum zlam ya ti nəwayay kəgrum do ni ti nəwayay do. Tamal nahkay ti zlam ya anəgri ana kuli ni ti lekulum day akawayum do. Zlam ya ti nawayay kəgrum ba ni nday hi : kələgumvu ba, kizirəmvu ba, kəzumum bəruv ba, kəgrumvu solu ba, kəndivəmvu ba, kəsumivu ana mis ba, kijum zlabay ba, akaba kəwisijumkabu zlam ba. ²¹ Eninjua afa gekuli a ti Bay Melefit goro aməbaku mimili kè meleher gekuli àna tawi gekuli ya kəgrum ni ti nəwayay do. Bi eninjua afa gekuli a ti nədi ahàr ana ndam ya təbu tagudar zlam kekileña, təmbərəñ magray hala ndo, tagray zlam ge mimili kəlavac, təwayay məmbrəñ magudar zlam gatay ni do ni. Tamal nòru nədia ahàr ana tay a nahkay ti enitawi azuhva zlam gatay ya tagray ni. Zlam gani nani dek ti nəwayay do simiteni.

13

Pol ahivù ma ana ndam Korej

¹ Nihi ti nawayay nañoru afa gekuli ya mahkər. Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Təwəlki mis ka zlam wudaka ti ahàr àdəm mis cə ahkay do ni mis mahkər təgray sedi gani.* » ² Ka ya ti nòru afa gekuli ye cə ni ti nəhiva ana kuli a àndava. Ay nihi nu nəbiyu eslini bi day nəhikaboru ma gani ana ndam ya təgudar zlam ni akaba mis ndahañ ni dek keti : ka fat ya ti eninjua ni ti anatrab ndam magudar zlam ni dek, maslaña gatay bəlañ amatamfua do. ³ Kawayum kəsərums ma goro ya nəhi ana kuli ni ti ma ge *Krist ya ahi ana kuli ededij ededijeni ni aw ? Nara nədəfiki ana kuli, kara kəsərums. Tawi ge Krist ya agray e kidij gekuli bu ni ti tawi ge mis gedebeni do, adafaki nañ àbu ana njəda. ⁴ Ka ya ti *tədarfəñ Krist kə təndal ni ti nañ gedebeni ededij, ay nihi ti Melefit àhəngaraba nañ a, nañ àbu àna sifa. Nahkay ere ye ti agray ni dek ti agray àna njəda ge Melefit. Leli ndam *asak gayan ni məbu akaba nañ akada mis bəlañ, leli day ndam gedebi. Ku tamal leli gedebeni nəñgu ni, eminjua afa gekuli ka fat gana ti amədəfiki ana kuli leli məbu àna sifa ge Krist. Nahkay tawi geli ya amagray e kidij gekuli bu ni ti amagray ti àna njəda ge Melefit.

⁵ Nəhi ana kuli nahəma, njəhaduma ti kədəgəzlum ahàr lala day. Lekulum ti kəbum kəfumki ahàr ke Krist ededij aw ? Ùgay Yezu Krist nañ bəlañani akaba kuli ti kəsərums do waw ? Do ni ti bi kədəgəzluma ahàr a, kəsəruma kijumkia ke divi a. ⁶ Leli ndam asak ededij ti nəsəra, akəsərums. Akəsərums ti àna tawi geli ya magray ni ; mijikia ke divi a ndo. ⁷ Ay ti leli məbu mahəngali Melefit ana kuli ti kəgudarums zlam ba simiteni. Leli mijikia ke divi a ndo, ay ùgay mis tədəm leli mis sulumani ti məwayay do ; mawayay kəgudarums zlam ba ni ti ga nani do. Ere ye ti leli mawayay ni ti, mawayay ti kəgrum zlam sulumani. Ku tamal mis tədəm mijikia ke divi a nəñgu ni, agray arañ do. ⁸ Nədəm nahkay ti adaba leli misliki məmbrəñ tawi ge jiri koksah ; magray ti si tawi ge jiri kwa. ⁹ Kəla ka ya ti leli gedebeni, lekulum ti ni njəda-njədani ni ti məmərvu. Leli mahəngalay Melefit, mawayay ti məslamalay manjəhad gekuli ti kəgudarums zlam va ba. ¹⁰ Nəbikiuru pakama hini ana kuli ka wakita ka ya ti nu driñ driñ akaba kuli nahkay ni ti, adaba nawayay ti kəmbatumkaba manjəhad gekuli a. Nahkay eninjua afa gekuli a ti anələgi ana kuli do. Tawi goro ya nagraj ni dek ti nagraj àna njəda ga Bay geli ya àvu ni. Ay njəda gani nani ya àvu ni ti ge mijij kuli do, ga məvi njəda ana kuli àna nañ sawañ.

* 13:1 Mimbiki 19.15.

Pol agri sa ana mis

¹¹ Nihi ti bəza ga mmawa goro ni, ma goro àbi kay va bi. Nawayay ti kâmerumvu, kâslamalum manjəhad gekəli, ku way way do e kidin gekəli bu mēvi njəda ana maslaŋa nahaŋ, ma gekəli mārakaboru, kânjəhaduma àna sulumana. Bay Melefit ti awayay mis, avi manjəhad sulumani ana mis daya ; nahkay tamal kəgrum zlam nday nani dek ti amanjəhad akaba kəli kəlavad.

¹² Grumvu sa e kidin gekəli bu lala, akada ga ndam ge Melefit ya tagravu sa ni. Ndam ge Melefit ya ahalay ni dek təgria sa ana kəli a.

¹³ Sulum ga Bay geli Yezu *Krist mēləbu akaba kəli dek, Melefit məgray ti lekulum dek kawayumvu akada gayaŋ ya awayay mis ni, *Məsuf Njəlatani məgray ti lekulum dek kânjəhadumkabu àna sulumani.

Wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Galasi ni

Ere ye ti m̀ad̀mki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Galasi ni

Maslaɗa ya ti àb̀aki wakita hini ni ti àdafa slimi gayaɗ a : àb̀aki ti Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1). Leli m̀s̀ar sarta ya àb̀aki wakita ni do, m̀s̀ar m̀laɗ ya àb̀aki ni do daya. Àbiki ti ana ndam Galasi : Galasi ti k̀sa do ; had̀ k̀a g̀vay ga Azi (a vad̀ ya kani Azi akaba Galasi ti t̀bu ka had̀ T̀rki). K̀sa Ikoniyum, Listir akaba Derbi ti ka had̀ Galasi ; ka ya ti Pol òru e mirkwi gayaɗ ye enjenjeni ni ti àhia ma ge Melefit ana ndam ga k̀sa nday nana (T̀wi 14). Pol àbiki wakita hini ana ndam Galasi ya ti t̀g̀skabá ma ga Yezu ya àhi ana tay na.

Àb̀aki wakita ti adaba mis ndahaɗ e kidiɗ ga ndam ga Yezu ya ka had̀ Galasi ni bu ni t̀d̀m ah̀r àd̀m ndam ga Yezu t̀g̀skabu Divi ge Melefit ya M̀wiz àb̀aki ni d̀k : ahar g̀d̀kani t̀d̀m si ndam ga Yezu d̀k t̀keley k̀di kwa (6.12). Pakama gatay ya t̀d̀m ni àzumia b̀ruv ana Pol a dal-dal, nahkay àbiki wakita hini ana ndam Galasi d̀k ga m̀hiani ana tay t̀f̀ki ɗgasa ke mis ge mekeley k̀di ba ; tamal maslaɗa awayay egi mis ge Melefit àna mekeley k̀di ni ti, Krist àj̀naki naɗ va do (5.2).

Pol ànj̀ki ka pakama gayaɗ, àd̀m naɗ zal asak ga Yezu ededɗ : àfiyu Pol e t̀wi gayaɗ ni vu ti Melefit ; ndam asak ga Yezu ndahaɗ ni t̀g̀skabá Pol a, t̀d̀m ma gayaɗ ya àhi ana mis ni ti ma ge Melefit ededɗ. Pol àd̀m zlam ya ti àcahi ana mis ni ti Melefit Melefiteni àhi, do ni ti mis àhi do (1-2).

Pol àd̀m ka ya ti ndam Galasi t̀g̀skabu ma ge Melefit enji ni ti t̀gia b̀za ge Melefit a. T̀g̀skabu, t̀gi b̀za ge Melefit ti azuhva t̀wi ga M̀suf ge Melefit, do ni ti azuhva Divi ge Melefit ya M̀wiz àb̀aki ni do. Àhi ana tay nihi ti k̀mbr̀m M̀suf ge Melefit, k̀g̀sumkabu Divi ge M̀wiz ni ciliɗ ti kamam ? Nday ya ti t̀g̀skabu Divi gani ciliɗ, t̀mbr̀m M̀suf ge Melefit ni ti nday evidi, nday b̀za ge Melefit va do (3-4).

Ke mendeveriɗ ga wakita ni àhi ana ndam Galasi si t̀nj̀had̀ àna nj̀da ga M̀suf ge Melefit kwa. Tamal maslaɗa ag̀skabu nj̀da ga M̀suf ge Melefit ya avi ni ti, esliki m̀mbr̀m zlam magudarani d̀k ; do ni ti Divi ge M̀wiz ciliɗ ni ti àj̀naki naɗ do. Tamal maslaɗa ag̀skabá Krist a ti, maslaɗa nani ègia mis m̀wena : zlam ndahaɗ ni d̀k t̀sli arana do (5-6).

Sa ga Pol

¹ Ǹb̀aki wakita hini ti nu Pol, nu zal asak ga Yezu. Àsl̀rbiyu nu ti mis hihiriken ni do. T̀vu nj̀da gani ti mis do ; t̀vu nj̀da gani ti ata Yezu *Krist nday ata B̀j geli Melefit, naɗ ti àh̀ngaraba Yezu e kisim ba. ² Nu Pol ǹgri sa ana k̀li, lek̀l̀m ya ti k̀fumki ah̀r ka Yezu, k̀bum *kacakalumvu a k̀sa g̀rg̀rani bu ka had̀ Galasi ni. B̀za ga m̀j geli ya m̀bu akaba tay ni t̀gria sa ana k̀li a daya.

³ B̀j geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist t̀gri sulum gatay ana k̀li, t̀gray ti *k̀nj̀had̀m kabu àna sulumani ti. ⁴ Krist ti ag̀skabá ti t̀kad̀ naɗ azuhva zlam magudarani geli, ga m̀h̀laba leli a duniya hini mag̀davani ni ba. Krist àgray nahkay ti ka mawayay ga B̀j geli Melefit. ⁵ Melefit ti m̀zl̀bum naɗ ga kanɗay-kanɗayani. Aya nahkay !

Ma M̀weni Sulumani ti b̀laɗ h̀ya, nahaɗ àbi

⁶ Ere ye ti k̀grum ni ti àgrua ejep a dal-dal, adaba ǹhi ana ah̀r k̀grum zlam akada nani do. Melefit àzala k̀li azuhva sulum ge *Krist ya àgri ana k̀li na. Ay ti lek̀l̀m k̀mbr̀muma Melefit ke wecewecena ; k̀bum k̀d̀bum ma m̀weni nahaɗ sawaɗ ti ah̀mamam ? ⁷ *Ma M̀weni Sulumani nahaɗ ti àbi, si goro ya ǹhi ana k̀li ni ciliɗ. Ay mis ndahaɗ t̀bu tiwisirikaba ah̀r ana k̀li a, tawayay tambatkaba Ma M̀weni Sulumani ge Krist na. ⁸ Leli m̀hia Ma M̀weni Sulumani ana k̀li a ; tamal maslaɗa ahi ma nahaɗ ana k̀li g̀rg̀ri akaba ma ya m̀hi ana k̀li ni ti Melefit m̀tikwesla maslaɗa gana. Ku leli

leleni, ku *məslər ge Melefit əsləkabiya e melefit ba ahi ma gani ana kəli nəŋgu ni, Melefit mətikwesla naŋ a. ⁹ Leli məhia ana kəli a, nihi day nəhi ana kəli keti : Tamal maslaŋa ahi ma məweni nahaŋ ana kəli gərgəri akaba ma ya ti kəgəsumkabu ni ti Melefit mətikwesla maslaŋa gana.

¹⁰ Nəhi ana kəli nahkay ti kəhumi ana ahər nawayay ti mis təzləbay nu waw ? Aha, nahkay do ! Bay ya ti nawayay məzləbay nu ni ti Melefit. Kəhumi ana ahər nawayay ti pakama goro məbələfəŋ kə mis aw ? Aha, nahkay do ! Kekileŋa tamal nawayay pakama goro məbələfəŋ kə mis keti ti akal nu bay məgri təwi ana Krist va do.

Pakama ga Pol ya ahəŋgri ana mis ni ti Yezu Krist əhi əna ahər gayan

¹¹ Bəza ga mmawa, nəhi ana kəli nahəma, *Ma Məweni Sulumani ya nəbu nəhi ana kəli ni ti ma ge mis hihirikeni do. ¹² Mis hihirikeni əhu ma gani do, mis hihirikeni əcahu ma gani do daya. Adəfuaba ma gana ti Yezu *Krist əna ahər gayan.

¹³ Zlam ya ti nəgray ahaslani ka ya ti nədəbay Melefit akada ga ndam *Zude ni ti kicəma əndava. Ka sarta gani nani ti nəgria daliya ana ndam ge Melefit əsabəy, nəwaya mijij tay a. ¹⁴ E kidij ga məndalala goro bu e jiba goro bu ni ti nədəba divi ga ndam goro ndam Zude na, nətama nday ndahaŋ na ahar gədəkana. Nəwaya mədəbay divi ga ata bəŋ goro na dal-dal əsabəy.

¹⁵ Ay kwa ka ya ti nu a huđ ga mmawa bu ni ti Melefit adaba nu a. Əgru sulum gayan, əzalay nu ga məgri təwi. Sarta gayan əra ənjia ti ¹⁶ əŋgazlu Wur gayan ti nəsər Wur ni, ti nəzlapaki ka Wur ni, nəhi ma gani ana mis ya nday ndam Zude do ni. Ka sarta gani nani ti nihindifiŋa ma kə mis hihirikena ndo. ¹⁷ A Zeruzalem day nərə ga məmənjiyu ndam ya ti tiŋi ndam *asak ga Yezu enji goro ni ndo. Nərə suwwa ka hađ Arabi sawaŋ. Kələŋ gani nəŋga a Damas a. ¹⁸ Vi mahkər kələŋ gani day kwa ti nərə a Zeruzalem ti nəsər Piyer. Mənjəhadkəbu vad kru mahar zlam ciliŋ. ¹⁹ Eslini ti nipi zal asak nahaŋ ndo, nipi ti Zek wur ga məŋ ga Bay geli ni ciliŋ. ²⁰ Kə meleher ge Melefit, ma goro ya nəbəki ni ti ma ge jiri, nəəkəđ malfada do.

²¹ Kələŋ gani nəsləka, nərə ka hađ Siri akaba ka hađ Silisi. ²² Ka sarta gani nani ti ndam ge Krist ya *təcakalavu ka hađ *Zude ni tipi nu dəy-dəy faŋ ndo. ²³ Ticia ma ge mis ya tədəmku na ciliŋ ; mis ni tədəm : « Maslaŋa ya ti əgri daliya ana leli ahaslani, əcafəŋa leli ga məhi ma ga məfəki ahər ke Krist ana mis a ni, nihi ti əgia naŋ naŋani əna ahər gayan naŋ əbu ahi ma gani nani ana mis. » ²⁴ Tərə ticia nahkay ti təzləbay Melefit azuhva nu.

2

Pol akaba ndam asak ga Yezu ndahaŋ ni

¹ Vi kru mahar fađ ka ahər gani nahəma, mərə a Zeruzalem ata Barnabas. Ka ya ti mərə ni ti nəza Tit a ju. ² Nərə eslini ti adaba *Məsuf ge Melefit əhu ru. Nərə ninjua ti məcakalavu akaba gədəkani gatay ka ahər geli. Mərə məcakalava ti nəŋgahadiaba *Ma Məweni Sulumani ya nəhi ana nday ya ndam *Zude do na ana tay a. Nəhi ana ahər bi atədəm təwi goro ya nəgray ahaslani ni akaba təwi goro ya nəbu nəgray nihi ni zlam masakani. ³ Ay tədəm nahkay ndo. Ku Tit naŋ zal Gres ni day təfəki ŋgasa ge *mekeley kədi akada ya əbu məbəkiyani a wakita ge Məwiz ni bu ndo. ⁴ Təzlapaki ke mekeley kədi ti adaba mis ndahaŋ təbu təəkəđ malfada, tədəm tədəbay Yezu. Nday gani ti təhurkiyiyu ke leli akal-akal, tawayay tacalki leli ndam ga Yezu *Krist ni ka zlam magudarani adaba mədəbay *Divi ge Melefit ya Məwiz əbəki ni va do. Nday tawayay ti mədəbay Divi gani, miŋi evidi gani keti. ⁵ Nday gani nani ti məgəsiki pakama gatay ni ana tay ku gəzit ndo simiteni. Adaba Ma Məweni Sulumani ya məhi ana kəli ni ti ma ge jiri ; nahkay mawayay ti təgudarikaba ma gana ana kəli a ba.

⁶ Ay nday ya ti ndam geli a Zeruzalem ni tədəm nday gədəkani ni ticia ma goro na. Ku tamal nday gədəkani, ku tamal nday gədəkani do nəŋgu ni araŋa gani goro do, adaba Melefit ti əmənjələŋ ke mis akada ge mis hihirikeni ni do. Nday gani tərə ticia ma goro na ti təhu : « Ma Məweni Sulumani ya kəhi ana mis ni ti əbəlay, kədəmkiviyu ma nahaŋ

ba. » ⁷ Têdêm nahkay ti adâba têsêra Melefit adâba nu ga mæhi Ma Mûweni Sulumani ana ndam ya nday ndam Zude do, têkeley kûdi do na, akada ya adâba Piyer ga mæhi Ma Mûweni Sulumani ana ndam Zude, nday ya ti tekeley kûdi na. ⁸ Yezu àvia njêda ana Piyer ge migi zal asak gayan e kidîŋ ga ndam Zude ba ; àvu njêda ge migi zal asak gayan e kidîŋ ga ndam ya nday ndam Zude do ni bu ni day nan gani. ⁹ Nahkay ata Zek, Piyer akaba Zeŋ, nday ya ti ndam Zeruzalem têdêm nday akada medikedik gatay ni, tægaskabá ga Yezu ya àgru sulum gayan ga mægri tûwi na, mæk tægəsfəŋa ahar kè leli akaba Barnabas a ga madəfakiani mīgia leli dekeni ka ahar bəlan : leli ti magray tûwi e kidîŋ ga ndam ya ti nday ndam Zude do ni bu, nday ti ni tagray tûwi e kidîŋ ga ndam Zude bu. ¹⁰ Ay ti tæhi ana leli mæjənaki ndam gatay ya talagani ni ciliŋ, do ni ti tæhikivu ma nahan ana leli ndo. Ma gatay hini ya tæhi ana leli ni ti nu day ànuviyu a ahàr bu, nàwaya magrana akada nana.

Ata Pol nday ata Piyer tagray gejewi a Antiyos

¹¹ Ay ka ya ti Piyer àra afa goro a Antiyos a ni ti nələgia kè meleher ge mis a, adaba àgudara zlam a : ¹² ka ya ti ènjia afa geli a ni ti nan àbu azum zlam akaba nday ya ti ndam *Zude do ni. Ay kələŋ gani Zek àslərbiyu ndam Zude ndahan. Nday nakəŋ tàra tìnjia nahəma, Piyer nakəŋ àgrafəŋa anğwaz kà tay a, nahkay àsləkafəŋa kà ndam ya ti nday ndam Zude do, təbu təzum zlam akaba tay na, àwayay ti tîpi nan akaba tay do. ¹³ Ndam Zude ndahan ni day tğray akada ge Piyer ni, təbu tajalay ahàr cə cə. Barnabas àra èpia nahkay ti ku nan day àgray akada ga nday ndahan ni bilegeni ; àwayay ti ndam Zude ni têsər nan àmbrəŋa divi gatay na do. ¹⁴ Ka ya ti nîpi ti nday nakəŋ tādəbay divi ga *Ma Mûweni Sulumani àna jiri gani va do ni ti nəhi ma ana Piyer kè meleher ge mis dek. Nəhi ahkado : « Nak zal Zude tekeđi kànjàhad akada ga ndam Zude ni do, kanjàhad akada ga nday ya ti nday ndam Zude do ni. Ay ti kəhi ana ndam ya ti nday ndam Zude do ni, tånjàhad akada ga ndam Zude ni ti àgravu ahəmamam ? »

Melefit adəm leli ndam jireni ti azuhva mæfəki ahàr geli ka Yezu ni ciliŋ

¹⁵ Leli ti ndam *Zude ededîŋ adaba ata bəŋ geli ndam Zude ; leli ndam jiba ndahan ya təzalay tay ndam magudar zlam ni do. ¹⁶ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, leli mèsəra tûwi ga ndam ya tadəbay *Divi ge Melefit ya Mûwiz àbəki ni ti, maslaŋa àbi ya ti Melefit adəm nan jireni kè eri gayan azuhva tûwi gani nani bi ; Melefit adəm mis jireni ti si maslaŋa ya ti àfəkia ahàr ka Yezu *Krist a ni ciliŋ. Leli ti mæfəki ahàr ka Yezu Krist ti mawayay ti Melefit mædəm leli ndam jireni kè eri gayan azuhva mæfəki ahàr geli ni, do ni ti mawayay ti Melefit mædəm leli ndam jireni azuhva geli ya mædəbum Divi ya Mûwiz àbəki ni do. Adâba tûwi ga ndam ya tadəbay Divi ya Mûwiz àbəki ni ti maslaŋa àbi Melefit adəm nan jireni azuhva tûwi gani nani bi simiteni. ¹⁷ Leli ndam Zude ti mawayay ti Melefit mædəm leli ndam jireni kè eri gayan ti adaba leli məbu mæfəki ahàr ke Krist palam. Magray nahkay ti ndam Zude ndahan ni təzalay leli ndam magudar zlam, adaba magray tûwi akada ge Mûwiz ya adəm ni do. Ègia nahkay ti Krist ezligiyu leli a magudar zlam vu waw ? Aha, ezligiyu leli do ! ¹⁸ Ay tamal maslaŋa àmbrəŋa zlam ya ti Mûwiz adəm tğray a wakita gayan ni bu na, kələŋ gani agray keti ti gayan ya agray keti ni ti àgray ti ègia bay magudar zlam a. ¹⁹ Nu ti ka mædəm ge Melefit ya Mûwiz àbəki ni ti akada nu məmətani. Ègia nəməta nahkay ti nādəbay Divi ya Mûwiz àbəki a wakita gayan bu ni va do. Ere gani àgravu nahkay ti, ti nånjàhad àna sifa kè eri ge Melefit. Ka ya ti *tədarfəŋ Krist kà təndal ni ti tādarkabiyu leli ka ahar bəlan ; ²⁰ nihi ti nu nəbu àna sifa, ay sifa ya ànuviyu ni ti sifa ya ahaslani ni va do : leli məbu ka ahar bəlan akaba Krist, nahkay sifa ya ànuviyu ni ti sifa ge Krist. Tamal nu nəbu àna sifa nihi a duniya bu ni ti azuhva nəfəkia ahàr ke Krist Wur ge Melefit a palam. Nan ti awayay nu, àgəskabá ti təkad nan a kəla goro va. ²¹ Zlam gani nani ti Melefit àgru ga sulum gayan : nahkay ti nəmbrəŋ do simiteni. Mis ndahan tədəm Melefit adəm mis jireni ti azuhva tûwi ga maslaŋa gani nani ya àgray akada ge Mûwiz ya àbəki ni. Ay nahkay do : tamal nahkay ededîŋ ti Krist amət ti masakani.

3

Melefit ahəngay mis ti ahəmamam ?

¹ Lekuləm ndam Galasi ti lekuləm ndam muru ! Lekuləm ti arəŋa agray kuli aw ? *Tadarfəŋ Yezu *Krist kà təndal ti təhia ma gana ana kuli a, kicuma lala, kala kipurama àna eri gekuli a. ² Nihi ti nawayay nihindifiŋa ma kè kuli a bəlaŋ : Melefit àvi *Məsuf Njəlatani ana kuli ti adaba kədəbum *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni tək, day ti àvi ana kuli ti adaba kəgəsumkabá ma àki ka məfəki ahàr ka Yezu na palam aw ? ³ Lekuləm ndam muru emiteni ti kamam ? Kənjumki ka məfəki ahàr ke Krist ti àna njəda ga Məsuf ge Melefit, nihi ti kəgrum tawi àna njəda ga vu gekuli gekuleni ti kamam ? ⁴ Zlam àgrakiva ke kuli a kay, ay zlam nday nani ti kəhumi ana ahàr zlam masakani aw ? Zlam nday nani ti tigi zlam masakani koksah ! ⁵ Melefit naŋ àbu avi Məsuf gayəŋ ana kuli, agray zlam magray ejep e kidiŋ gekuli bu daya. Agray nahkay ti adaba kədəbum Divi gayəŋ ya Məwiz àbəki ni tək, day ti agray ti adaba kəgəsumkabá ma àki ka məfəki ahàr ka Yezu na palam aw ?

Ere ye ti àgrakivu ka Abraham ni

⁶ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Abraham àfəkia ahàr ke Melefit a, nahkay Melefit àdəm naŋ mis jireni kè eri gayəŋ. » ⁷ Nahkay ti ahàr àdəm kəsərum nday ya ti təfəkia ahàr ke Melefit a ni ti nday bəza huđ ga Abraham. ⁸ Kwa ahaslani Melefit àdəm a Wakita gayəŋ ni bu nahkay hi : nday ya ti nday ndam *Zude do ni ti a vad nahaŋ Melefit amədəm nday ndam jireni kè eri gayəŋ azuhva məfəki ahàr gatay ni. Wudaka zlam nani ara agravu ti Melefit àhiaba ma gana ana Abraham a àndava. Àbu məbəkiani a Wakita gayəŋ ni bu nahkay hi : àhi « Anəgri sulum goro ana jiba gəgərani dek ti, anagraŋ àna nak. † » ⁹ Abraham àra àfəkia ahàr ke Melefit a ti Melefit àgria sulum gayəŋ a. Nahkay ku way way do tamal àfəkia ahàr ke Melefit a ti Melefit agri sulum gayəŋ akada ya àgri ana Abraham ni.

¹⁰ Nday ya ti tədəm tadəbay *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ni ti Melefit mədəm nday ndam jireni nahəma, Melefit etikwesl tay, aməwəl tay dek àna seriya sawaŋ. Adaba àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni nahkay hi : « Ahàr àdəm ku way way do mēgəskabu pakama ya àbu məbəkiani a wakita hini bu ni dek, məgray tawi àna naŋ kəlavad, àmbrəŋ ba, do ni ti Melefit aməwəl naŋ àna seriya. ‡ » ¹¹ Məsəra maslaŋa ya ti Melefit àdəm naŋ mis jireni kè eri gayəŋ adaba adəbay Divi ya ti Məwiz àbəki a wakita gayəŋ ni bu ni ti àbi. Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi : « Maslaŋa ya ti Melefit àdəm naŋ jireni kè eri gayəŋ adaba àfəkia ahàr a ni ti, maslaŋa gani nani ti Melefit aməvi sifa. » ¹² Nahkay divi ga wakita ge Məwiz akaba divi ga məfəki ahàr ke Melefit ti nday gərgəri. Àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu nahkay hi : « Maslaŋa ya ti àgəskabá ere ye ti àbu məbəkiani a wakita hini bu na mək agray zlam gani nani dek nahəma, Melefit aməvi sifa azuhva nani. § »

¹³ Ay leli ti mādəbay Divi ya ti Məwiz àbəki ni dek do, nahkay akal Melefit etikwesl leli, awəl leli àna seriya. Ay *Krist àmba leli a ; Melefit àwəl naŋ àna seriya a kəla geli vu. Məsəra, àbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu nahkay hi : « Maslaŋa ya ti *tadarfəŋa naŋ kà təndal a ni ti Melefit etikwesla naŋ a àndava. * » ¹⁴ Yezu Krist àgray nahkay ti, àwaya ti nday ya ti nday ndam Zude do ni nday day tēŋgət *sulum ge Melefit ya àgri ana Abraham ni ; atəŋgət ti nday ya ti təbu akaba Krist akada mis bəlaŋ ni. Ahaslani ti Melefit àdəmbya, àdəm aməvi Məsuf gayəŋ ana mis ; àwayay məviani ti ana leli ya məfəki ahàr ke Krist ni.

Melefit àwəlkabu pakama gayəŋ akaba Abraham

¹⁵ Bəza ga mmawa, nazay mazavu ga zlam ya ti mis tagray ni. Tamal mis ti ma gatay dek bəlaŋ təwəlkabá ma gatay a ti, maslaŋa ya ti adəm ma gani ma masakani ahkay do ni eferkiviyu ma nahaŋ ni ti àbi. ¹⁶ Nahkay day Melefit *àwəlkabu pakama gayəŋ akaba

* 3:6 Mənjəkiani 15.6. † 3:8 Mənjəkiani 12.3. ‡ 3:10 Mimbiki 27.26. § 3:12 Mənjay Levi 18.5.

* 3:13 Mimbiki 21.23.

Abraham, àhi : « Anəgruk sulum goro, anəgri ana wur huf gayak daya.[†] » Ɔgay aməgri ana bəza huf gayaŋ ti àdəm ndo : nahkay àdəm aməgri ana mis kay do, ana mis bəlaŋ ciliŋ. Məsəra, àbu məbəkiani a Wakita gayaŋ ni bu nahkay hi : « Anəgri ana wur huf gayak. » Wur huf gayaŋ nani ti *Krist. ¹⁷ Ere ye ti nawayay nədəm ni ti nihi : Melefit àwəlkabá pakama gayaŋ ata Abraham a àndava. Vi diŋ diŋ fad àna kru kru mahkər ka ahàr gani day kwa ti àdəfiki *Divi gayaŋ ana Məwiz. Ay pakama ya àhi ana Məwiz ni ti àzay mələŋ ga pakama ya àwəlkabu ata Abraham ni koksah, adaba ere ye ti Melefit àdəm amagraŋ ni ti agray edediŋ. ¹⁸ Tamal Melefit avi zlam ana mis ti azuhva tàdəbay Divi ya ti Məwiz àbəkì a wakita gayaŋ ni bu ni ti, àvi ana tay akada gayaŋ ya àdəmbiyu aməvi ana tay ga sulum ni do. Ay ti àgravu nahkay do, adaba Melefit àwəlkabá pakama gayaŋ akaba Abraham a, àhi : « Anəvuk zlam ga sulum. »

Melefit àdəfiki Divi gayaŋ ana Məwiz ni ti kamam ?

¹⁹ Ay tamal nahkay ti kələŋ gani Melefit àdəfiki *Divi gayaŋ ana Məwiz ni ti kamam ? Àdəfiki ti, ti leli məsər məbu magudar zlam kè eri ge Melefit. Melefit àdəfiki ti ga hayaŋani, duk àbivoru ana mara ga wur huf ga Abraham ya Melefit àdəmki biyu ma ni. *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkì ni ti *məslər ge Melefit təhi, mək Məwiz day àhəŋgri ana ata bəŋ geli. ‡ ²⁰ Tamal maslaŋa àbu ahəŋgri ma ana mis ndahaŋ ni ti, ma ya ti ahəŋgri ni ti gayaŋ gayaŋani do. Ay ka ya ti Melefit àhi ma ana Abraham ni ti, naŋ naŋani àhi àna ma gayaŋ, do ni ti maslaŋa nahaŋ àhəŋgri ana Abraham do.

²¹ Ègia nahkay ti Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz ni ti awayay adəmvaba pakama ya àhibiyu ana Abraham ni ti pakama masakani aw ? Aha, nahkay do ! Tamal mis təŋgət *sifa ya àndav day-day do ni àna Divi ya Məwiz àbəkì ni edediŋ ti, akal Melefit adəm mis jireni ti azuhva pakama gani nani. Ay ti àgravu nahkay do. ²² Ere ye ti pakama ge Melefit àdəm agravu edediŋ ni ti nihi : mis a duniya bu dek tàgudara zlam a, tislìki məmbrəŋani do ; tìgia evidi gana, akada nday a daŋgay bu. Agravu nahkay ti Melefit awayay agri sulum gayaŋ ana ndam ya ti təfəkia ahàr ka Yezu *Krist a ni. Sulum gani nani ti Melefit àdəmki biya ma ahaslana, mis təŋgət ti azuhva təfəkì ahàr ka Yezu Krist, do ni ti təŋgət do.

²³ Ahaslani ti divi ga məfəkì ahàr ke Krist àbi faŋ bi. Ka sarta gani nani ti Melefit àjəgay leli àna Divi ya ti àdəfiki ana Məwiz ni akada leli a daŋgay bu. Ahətay sarta ya aməŋgazli divi ga məfəkì ahàr ka Yezu Krist ana leli ni. ²⁴ Nahkay Divi ya Məwiz àbəkì ni ti ègia akada ga maslaŋa ya abi slimi ana bəza ni. Melefit àvi ana leli ti, ahətay sarta ga Yezu Krist ya amara ni, ti mādəm leli ya ti məfəkì ahàr ka Yezu Krist ni ti leli ndam jireni. ²⁵ Nihi ti Yezu Krist ènjia, leli məbu məfəkì ahàr. Nahkay ti təwi ga bay məbi slimi ana leli ni àndava ; Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkì ni àbi àna njəda ga məgur leli va bi.

²⁶ Lekuləm dek kəfumkia ahàr ka Yezu Krist a, nahkay ti kīguma bəza ge Melefit a. ²⁷ Lekuləm ya *təbaray kuli àna slimi ge Krist ni dek ti kīguma akada mis bəlaŋ akaba naŋ a. Kàmbatumkaba majalay ahàr gekuli a, nihi ti kəbum kajalum ahàr akada ge Krist ni. ²⁸ Nahkay ku nak zal Zəde, ku nak zal Gres, ku nak evidi, ku nak evidi do, ku nak zal, ku nak wal nəŋgu ni àgray araŋa do ; lekuləm dek kīguma ka ahar bəlaŋ akaba Yezu Krist a akada mis bəlaŋ. ²⁹ Krist ti wur huf ga Abraham ; lekuləm ndam ge Krist, nahkay ti lekuləm day kīguma bəza huf ga Abraham a. Nahkay kəŋgətuma *sulum ge Melefit ya àhibiyu ana Abraham, àhi « Anəvuk » na.

4

¹ Ma goro ya nawayay nəhi ana kuli ni ti nihi : wur tamal bəŋani àdəm ara azum mekeji gayaŋ, ay naŋ wur gəziteni mba ti, ku zlam ni dek gayaŋ nəŋgu ni naŋ akada evidi. ² Ka sarta nani ti mis təbi slimi, təbi slimi ana zlam gayaŋ ni daya, duk abivoru ana sarta ya bəŋani àdəm aməzum mekeji gayaŋ ni. ³ Leli day nahkay : ka ya ti leli məfəkì ahàr ka

[†] 3:16 Məŋjay Mənjəkiani 12.7. ‡ 3:19 Ndam Zəde tādəm pakama ge Melefit ya Məwiz àbəkì ni ti məslər ge Melefit təhəŋgri. Ay mēdi ahàr ana pakama gani a Wakita ge Melefit bu do.

Yezu fañ ndo ni ti leli akada bəza, leli evidi ga *məşuf magədavani ya təgur duniya ni. ⁴ Ay sarta ya ti Melefit əfəkad ni əra ənjia ti əslərbiyu Wur gayañ. Əwi nañ ti wal ; tiwi nañ ti e kidin ga ndam ya ti tadəbay Divi ya Məwiz əbəki ni bu. ⁵ Tiwi nañ nahkay ti, ti mambaya ndam ya tadəbay Divi gani nani na, ti leli dek miği bəza ge Melefit.

⁶ Ere ye ti adafaki kiğuma bəza ge Melefit a ni ti nihi : Melefit əslərivabiya Məşuf ga Wur gayañ ana leli a məbərur va. Məşuf gani nani nañ əbu azlah, adəm : « Aba, Baba. * » ⁷ Əgia nahkay ti ku way way do e kidin gekuli bu nañ evidi va do, əgia wur ge Melefit a. Nahkay ti Melefit aməgri sulum gayañ ya ti adəm aməgri ana bəza gayañ ni ana kuli bilegeni. Nani dek ti təwi ge Melefit.

Pol awayay ti ndam Galasi tijkia ke divi a ba

⁸ Ahaslani ti lekulum evidi ga zlam ga duniya ; zlam nday nani ti Melefit do. Ka sarta nani ti Melefit nañ way ti kəsərum do. ⁹ Ay nihi ti kəsəruma Melefit a. Nədəm nahkay ti, nawayay nədəm Melefit əsər kuli enji. Ahaslani ti *məşuf magədavani ya təgur duniya ni təcəhia zlam ana kuli a, ay kəmbərənəuma. Zlam nday nani ti zlam masakani, njədə əfəñ kə tay bi : nihi ti kədəbum zlam nday nani keti ti kamam ? Kawayum kiğum evidi ga zlam nday nani keti ededin aw ? ¹⁰ Ere ye ti kajalumki ahər ni ti vad gərgərani, kiyi gərgərani, sarta gərgərani akaba vi gərgərani ya ti tagrafəñ wuməri ni ni. ¹¹ Ere ye ti kəgrum ni ti ahəlu ahər, nədəm bi təwi goro zləzladani ya nəgray e kidin gekuli bu ni ti emigi təwi masakani.

¹² Bəza ga mmawa, nahəngalay kuli, nawayay ti kiğum akada nu, adaba nu ti niğia akada kuli a. Ere ye ti kəgudarumu ku gəzit ni ti əbi. ¹³ Kəsəruma nərə afa gekuli a, nəhi *Ma Məweni Sulumani ana kuli ye enjenjeni ni ti nəngət ahar gani ti adaba nəbesey do. ¹⁴ Arməwər goro ni ti əgia zlam zləzladana kə eri gekuli a. Ku tamal nahkay nəngu ni kənjakum nu ndo, kəgəsumkabá nu a. Kəgəsumkabu nu ti akada nu *məslər ge Melefit, akada nu Yezu *Krist simiteni. ¹⁵ Ka sarta gani nani ti kəmərümva dal-dal, ay nihi ti mam əgrakivu ke kuli mam ? Ma goro ya nədəm ni ti ma ge jiri : kawayuma nu a dal-dal. Tamal əgravu tata ti ku eri gekuli tekeđi akal kəhəlumaba kəbumua. ¹⁶ Əgia nəbu nəhi ma ge jiri ana kuli ti niğia zal ezir gekuli a zla do aw ?

¹⁷ Mis ya ti təhurkiviyu ke kuli ni ti təza njədə gatay a dek ga magray təwi e kidin gekuli ba. Ay təgray nahkay ti təwayay məgri zlam sulumani ana kuli do. Tawayay ti tedekaba nu akaba kuli a, ti kəmbərənəm nu, kəzum njədə gekuli dek ga madəbay tay. ¹⁸ Mis azay njədə gayañ dek ga magray zlam ti əbəlay, ay ti ahər adəm zlam ya ti agray ni ti zlam sulumani kwa. Nahkay ahər adəm ku nu nəbu akaba kuli, ku nu nəbi akaba kuli bi nəngu ni kəzum njədə gekuli dek ga madəbay nu kəlavad. ¹⁹ Lekulum ti akada bəza goro, ay nihi ti akada lekulum a huđ bu keti, niwi kuli ti nəcakay daliya dal-dal. Anəcakay daliya gani ti duk abivoru ana sarta ya ti majalay ahər gekuli dek əgia akada ge Krist a ni. ²⁰ Nawayay ti akal nihi ti nu e kidin gekuli bu ! Nahkay ti akal nəsər ahəmamam nəhi ma goro ana kuli ni, adaba nihi ti nəsər ere ye ti nəhi ana kuli ni va do.

Ata Sara nday ata Agar

²¹ Lekulum ya ti kədəmum kawayum madəbay *Divi ge Melefit ya Məwiz əbəki ni ti, ma ga wakita gani nani ya adəm ni ti kicəm ndo waw ? Həngrumufəñ nimi ! ²² Əbu məbəkiani a wakita gani nani bu nahkay hi : Bəza ga Abraham təbu cə, bəlanani ni evidi ewii, nahañ ni ti ni wal gayañ ye evidi do ni ewii. † ²³ Wur ge evidi ni ti tiwi nañ akada ge mis ya tiwi bəza ni, ay wur ga nañ ye evidi do ni ti tiwi nañ akada nani do ; tiwi nañ ti azuhva ge Melefit ya əhi ana Abraham « Ekiwi wur » ni. ²⁴ Pakama gani nani awayay adəfiki zlam nahañ ana leli. Wál cəeni ni ti akada pakama gərgəri cə ya ti Melefit *əwəlkabu akaba mis ni. Pakama ge Melefit ya əwəlkabu akaba ndam *Izireyel, əhi ana Məwiz ka həma *Sinayi ni ti Agar. Ndam ya ti tadəbay pakama gani hini ni

* 4:6 Ana ma ge ndam Zude « Aba » ti awayay adəmvaba « Baba. » † 4:22 Mənjay Mənjəkiani 16.15 ; 21.2. Evidi ni slimi gani Agar, nañ ya ti evidi do ni slimi gani Sara.

ti nday evidi. ²⁵ Agar ti awayay adəmvaba həma Sinayi ya ka had Arabi ni. Awayay adəmvaba Zeruzalem ya kani daya, adaba ndam Zeruzalem ya kani ni ti nday dek evidi. ²⁶ Ay Zeruzalem nahañ abu agavəla ; ndam Zeruzalem gani nani ti evidi do. Leli ti ndam ga kəsa gani nani, tiwi leli ti eslini. ²⁷ Abu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Nak wal dəgəl, nak ya kiwi wur day-day ndo ni mərvu, nak ya ti kacakay daliya ga wur miwəni ndo ni gray salalay. Adaba nak ya ti zal gayak əmbrəña kur a, əndəhadfuk do ni, ekiwi bəza dal-dal atama ga wal nahañ ya tandəhadkəbu ata zal gayañ na. ‡ »

²⁸ Bəza ga mmawa, lekulum ti bəza ge Melefit ededij ededijeni ; kigum nahkay ti azuhva pakama ge Melefit ya əhi ana Abraham « Ekiwi wur, » mək ewi Izak ni : nahkay ti lekulum akada Izak, lekulum akada wur ya Abraham ewifinja kə evidi na do. ²⁹ Ahaslani ti Ismayil wur ya tiwi nañ akada ge mis ya tiwi ni ti əgria daliya ana Izak wur ya tiwi nañ ana njəda ga *Məsuf ge Melefit na. Ku kani day abu agravu nahkay. ³⁰ Ay ti cum pakama ge Melefit ya abu məbəkiani a Wakita gayañ bu ni. Abu məbəkiani nahkay hi : « Garay evidi ni nday ata wur ye ewi ni. Adaba wur ge evidi ti azum mekeji ga bəñani do simiteni, si wur ya ti məñani evidi do ni kwa. § » ³¹ Nahkay zla nahəma bəza ga mmawa, wal ya ti nañ evidi ni ewi leli do ; ewi leli ti wal ya ti evidi do ni.

5

Ahər adəm miği evidi ge Divi ya Məwiz əbəkini ba

¹ *Krist əgray ti mətamfəña kə *Divi ya Məwiz əbəkini, ndam *Zude tədəbay na. Əgray nahkay ti, ti miği evidi gani va ba. Nahkay ti zum njəda gekuli dek, kəñgumiyu e evidi ni vu va ba.

² Nu Pol nəhi ana kuli nahəma, tamal kawayum *təkeli kudi ana kuli ti Krist əgia zlam masakana, adaba əjənaki kuli va do. ³ Nəhi ana kuli keti, maslaña ya əkeley kudi ni ti ahər adəm maslaña gani nani mədəbay Divi ya ti Məwiz əbəkini a wakita gayañ bu ni dek. ⁴ Tamal kawayum Melefit mədəm lekulum ndam jireni adaba kədəbum Divi ya ti Məwiz əbəkini ni ti, kəmbərəñuma Krist a, kідəmvə akaba nañ a, kislumki mənğət *sulum ge Melefit ni va do. ⁵ Leli ti ni məsəra Melefit amədəm leli ndam jireni kə eri gayañ ti adaba məbu məfəki ahər ke Krist. Leli məbu mahətay zlam ge Melefit gani nani ya ara əgray ni ti əna njəda ga Məsuf gayañ. ⁶ Tamal kəfəki ahər ka Yezu Krist a ti ku təkəlu ka kudi a, ku təkəlu ndo nəñgu ni, əgray arəña do. Ere ye ti əbələfəñ kə Melefit ni ti nihi : kəfəki ahar ke Krist, kadafaki məfəki ahər gayak ni əna mawayay mis.

⁷ Ka ya ti kəfumki ahər ke Krist enjenjeni ni ti kəgrum zlam dek kigeni kigeni. Ay nihi ti way əcafəña kuli ga mədəbay divi ge jiri a ni way ? ⁸ Bay ya ti əgosay kuli nahkay ni ti Melefit do : Melefit əzalay kuli ti ga mədəbay divi gayañ. ⁹ Ma ge mis ya tədəm : « *Miwisij gəzit əkibu ka zlam ti ewisijəba zlam na dek » ni ti jiri ededij. ¹⁰ Nəsəra lekulum day majalay ahər gekuli dek akada goro ni, adaba leli dek akaba Bay geli akada mis bəlañ. Maslaña ya ti ewisirikəba ahər ana kuli a ni ti ku nañ way nəñgu ni Melefit amatra bə nañ.

¹¹ Bəza ga mmawa, tamal nədəm təkeli kudi ana mis kəkiləña ti, mis təgru daliya kəkiləña ti kamam ? Tamal nədəm nahkay ti akal pakama geli ya mədəm *tədarfəñ Yezu kə təndal ni əwəri bəruv ana mis va do. ¹² Nday ya ti tiwisiri ahər ana kuli, tədəm təkeli kudi ana mis ni ti təslafəña kudi kə tay a bilegeni !

¹³ Bəza ga mmawa, Melefit əzala kuli a, nahkay ti lekulum evidi va do. Ay lekulum evidi va do ni ti, nəğay kislumki magray zlam kwanja kwanja akada ya kawayum ni ti kəhumi ana ahər ba. Ere ye ti ahər adəm kəgrum ni ti wayumvu, ti ku way way do məgri zlam sulumani ana maslaña nahañ. ¹⁴ Abu məbəkiani nahkay hi : « Wayay ndam ya nak kəbu akaba tay ni akada ya ti kawayay ahər gayak ni. * » Tamal kəbu kəgray nahkay ti, kəgra zlam ya ti əbu e Divi ya Məwiz əbəkini bu, adəm təğray na dek əndəva. ¹⁵ Ay tamal

‡ 4:27 Izayi 54.1. § 4:30 Məñjay Məñjəkiani 21.10. * 5:14 Levi 19.18.

lekulum akada ga zlam ge gili cudayani, tjavu aslar, tahapadvu ni ti bumvu slimi, do ni ti ekizijumvu.

Divi ga Məsuf Njəlatani akaba divi ya məbərüv geli awayay ni

¹⁶ Ere ye ti nəhi ana küli ni ti nihi : grum zlam ya ti *Məsuf Njəlatani ahi ana küli grum ni. Tamal kəgrum nahkay ti akəgrum zlam ya məbərüv geküli awayay ni va do. ¹⁷ Adaba ere ye ti məbərüv geküli awayay ni ti Məsuf Njəlatani awayay do ; ere ye ti Məsuf Njəlatani awayay ni ti, məbərüv geküli awayay do : nday cəni tarakaboru do. Əgia nahkay ti kislumki magray ere ye ti kawayum magrani ni do. ¹⁸ Tamal Məsuf Njəlatani agur küli ti ngasa əki ke küli ga madəbay *Divi ya əbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni va bi.

¹⁹ Zlam ya ti məbərüv ge mis awayay magrani ni ti mis dek təsəra, zlam gani nday hi : magray hala, magray mesuwəhvü, magray zlam ya təbəki mimili ke mis ni, ²⁰ magray pəra, matak, mizirey mis, mahəngay ma, magray solu, məzum bərüv dal-dalani, magray eri, medeveni akaba mis, mawayay ma ge mis do, ²¹ məfəki eri ka zlam ge mis, məvi vu ana zum, magray zlam ga muru ga muru, akaba magray zlam ndahañ akada nday nani. Nəhia ana küli a əndava, nəhi ana küli keti : ndam ya ti tagray zlam nday nani ti tisliki məhuriyani a *Məgur ge Melefit vu do.

²² Ay təwi ga Məsuf Njəlatani ya agray a məbərüv geli bu ni ti akada bəza ga məngəhaf ya ewi ni : təwi gani nani dek ti bəlañ. Zlam gani nday hi : mawayavani, məmərvani, manjəhad sulumani, mebeseni, majalaki ahər sulumani ke mis, məgri zlam sulumani ana mis, magray jiri, ²³ manjəhadani kudufa, məbi slimi ana ahər. Zlam nday nani ti *Divi ge Məwiz ya əbəki a wakita gayañ ni bu ni əcafəña mis ga magrana do simiteni. ²⁴ Ndam ge *Krist ti təmbrəña zlam magədavani ya ti məbərüv gatay awayay magrani na. Əgia akada *tədarfəña zlam gani nani kə təndal a. ²⁵ Leli məbu əna sifa ti əna njədə ga Məsuf Njəlatani. Nahkay ti ahər ədəm Məsuf Njəlatani məgur leli kəlavad. ²⁶ Miji zlabay ba, məzumi bərüv ana mis ba, məgray solu ba.

6

Ku way way do e kidin geli bu məgri sulum ana maslaña nahañ

¹ Bəza ga mmawa, tamal maslaña əjikia ke divi a ti ahər ədəm lekulum ya ti kədəbum divi ga *Məsuf Njəlatani ni humi ma ti məngukiyu ke divi. Humi ti əna cəkədani. Ay ku way way do məbavu slimi, do ni ti bi nañ day emijikia ke divi a. ² Tamal zlam zləzladani ədia ahər ana küli a ti jənumvu. Tamal kəgrum nahkay ti kədəbuma divi ge *Krist na əndava. ³ Tamal ti maslaña azay ahər gayañ ədəm nañ gədakani, ambatakani do əsli arañ do nahəma, agosay ahər gayañ gayañani. ⁴ Ku way way do ahər ədəm məmənjələñ ka manjəhad gayañ cilin. Nahkay tamal ədia ahər ana zlam ya ti aməri məbərüv na ti məmərvu adaba əgra təwi sulumana, do ni ti əgurfəñ ahər gayañ kə mis ndahañ ba. ⁵ Adaba ahər ədəm ku way way do məgray təwi ya ti Melefit əhi məgray ni əna ahar gayañ gayañani.

⁶ Maslaña ya ti təcahi ma ge Melefit ni ti, a huđ ga zlam ya ti əngəta ni bu dek ti məvi ana maslaña ya ti acahi zlam ni bilegeni.

⁷ Kəgosum ahər geküli ba : maslaña ya ti azay Melefit akada zlam masakani ni ti Melefit amatrab nañ dal-dal. Adaba tamal kizligia zlam a ti kara kabaz day ere gani nani. ⁸ Mis day nahkay : tamal əgra zlam magədavana ya ti məbərüv gayañ awayay na ti zlam gayañ ya ti əgray ni aməmbivu kisim. Tamal əgra zlam ya ti Məsuf Njəlatani awayay na ti, Məsuf Njəlatani ni aməvi *sifa ya əndav day-day do ni. ⁹ Məgrum zlam sulumani kəlavad, ahar ədəgafəña kə leli a ba. Adaba vad ya Melefit əfəkad ni eminjia ti Melefit aməgri sulum gayañ ana leli adaba məmbrəñ magray zlam sulumani ndo. ¹⁰ Nahkay ti ka ya ti məngətuma ahar ga magray təwi ya ti ajənaki mis na ti məgrumi ana mis dek. Ahar gədakani məgrumi ana ndam ya təbu akaba leli, təfəki ahər ka Yezu ni.

Pol endeveřin ma gayañ əna məziaba azay slimi ana mis a

¹¹ Nihi ti mənjumki, nəbiki ana kəli ana ahar goro goroani, nəbəki ti àna asak ma gəđákani gəđákani. ¹² Nday ya ti tawayay məfəki ŋgasa ke kəli ge *mekeli kədi ana kəli ni ti, nday ti tawayay ti mis ga duniya tázlabay tay azuhva təwi gatay ya tagray ni. Tagray nahkay ti adaba tawayay ti mis təgri daliya ana tay ba ciliŋ : təsəra tamal maslaŋa adəm Melefit ahəŋgay mis azuhva *Krist ya àmətfəŋ kà təndal ni ciliŋ ti mis təbu təgri daliya ana maslaŋa gani. ¹³ Nday gani ti təkeliya kədi ana tay a, ay təbi tādəbay *Divi ya Məwiz àbəki a wakita gayaŋ ni bu ni dək bi. Tədəm təkeli kədi ana kəli ti adaba tawayay tiji zlabay àna kədi ya tekeli ana kəli ni. ¹⁴ Nu ti niji zlabay do. Ay tamal niji zlabay ti, àki ka Bay geli Yezu Krist ya àmətfəŋ kà təndal ni ciliŋ. Yezu àra àməta nahkay ti zlam ga duniya tīgia zlam masakana kè eri goro a, akada *tədarfəŋa tay kà təndal a. Nu day nīgia zlam masakana kè eri ga ndam ga *duniya, akada tədarfəŋa nu kà təndal a. ¹⁵ Nahkay ku tekeli kədi ana mis, ku təkeli kədi ana mis do nəŋgu ni, àgray araŋa do. Pakama ya ti àtam pakama ndahaŋ ni dək ti nihi : Melefit àgray ti mīgia mis məwena azuhva təwi ge Krist a. ¹⁶ Nday ya ti təgəskabá ma goro hina ni ti, Melefit məjənaki tay, məgray ti tənjuhəđkabu àna sulumani. Melefit məgri ana tay nahkay adaba nday ti ndam *Izireyel gayaŋ edədiŋ.

¹⁷ Kwa kani nawayay ti maslaŋa àhəlu muru va ba, adaba nu nəbu àna mandava kà vu goro : mandava gani nday nani ti tədəfaki nu mis ga Yezu.

¹⁸ Bəza ga mmawa, Bay geli Yezu Krist məgri sulum gayaŋ ana kəli dək ; sulum gani nani mənjuhəđ a məbəruf gekəli bu ti. Aya nahkay.

Wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Efez ni

Ere ye ti mädämki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Efez ni

Maslaḡa ya ti àbäki wakita hini ni ti àdafa slimi gayaḡ a : àbäki ti Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1 ; 3.1). Leli mäsär sarta ya àbäki wakita ni do, mäsär melaḡ ya àbäki ni do daya. Ma ga Pol hini ya àbu mabäkiani a Wakita ge Melefit ni bu ni ti, àbiki ti ana ndam Efez : Efez ti kesa gädakani ka haď Azi. Pol ànjəhad eslini vi mahkər (Təwi 20.31), ay a wakita hini bu ni ti àbäki akada ga bay ya ti àhi ma ana ndam ya naḡ àsəra tay a ni do. Àgri sa ana mis do, àləgi ana mis akada gayaḡ ya àgray a wakita ndahaḡ bu ni do. A wakita ndahaḡ ya təbäki ahaslani ni bu ni ti ma ya ti « kəbum a kesa Efez bu ni » (1.1) àvu bi ; nahkay mis ndahaḡ tädəm wakita hini ti Pol àslərīoru ana ndam ga kesa gərgəri kay bəlaḡ àna bəlaḡ ga məhi ma ana ndam ga Yezu dək. Ay tamal nahkay ti təzay wakita ya təslərīoru ana ndam Efez ni ciliḡ, təfiyu a Wakita ge Melefit vu ; təmbrəḡ wakita ya təslərīoru ana ndam ga kesa ndahaḡ ni dək.

Nahkay pakama ga Pol ya àdəm a wakita hini bu ni ti kwa ka mənġeki gani àhi ana ndam ga Yezu dək. Ànjəki, àdəm àna təwi ge Krist ti Melefit àgria zlam sulumani ana leli a kay : Melefit àdaba leli a, mīgia bəza gayaḡ a ; àmbərfəḡa zlam magudarani geli ni kə leli a dək ; àgray ti mīci ma gayaḡ maḡahani ni. Ahaslani ti leli akada mis məmətani, nihi ti məbu àna sifa ya àndav day-day do ni ; mīgia akada mis a bəlaḡ. Nahkay Pol ahəḡgalay Melefit ti ndam gayaḡ ni dək tīci zlam sulumani ya ti Melefit àgri ana tay ni lala : àgri zlam nday nani dək ana tay ti azuhva təwi ge Krist (1-3).

Leli mīgia bəza ge Melefit a ti, ahər àdəm mənġəhadum ahəmamam ? Pol àdəm mīcivu, mawayumvu, ku way way do māgray təwi àna njəda ge Melefit ya àvi ni ; məmbrəḡum zlam magudarani dək ; ku way way do, ku zal, ku wal, ku wur, ku ata bəḡ ga bəza, ku evidi, ku bay məgur evidi, mənġəhad akada ge Melefit ya awayay ni ciliḡ. Melefit àvia njəda ana leli a dal-dal : njəda gani nani ti akada zlam ahar ga zal slewja, si māgray təwi àna naḡ lala. Ahar gädakani mähəḡgalay Melefit kəlavad, məmbrəḡum ba. Tamal magray nahkay ti Seteni àgosay leli koksah, àgri araḡa ana leli koksah (4-6).

Pakama ga Pol ya àhi ana ndam ga Yezu ahaslani ni ti, ahər àdəm leli day məḡsumkabu. Si mīci pakama gayaḡ ni, məgray təwi àna naḡ kwa.

Sa ga Pol

¹ Nu Pol, Melefit àdaba nu a, nīgia zal asak ga Yezu *Krist a. Nəbikioru wakita hini ana kəli ndam *njəlatani ya kəfumki ahər ka Yezu Krist, kəbum a kesa Efez bu ni.

² Bəḡ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist təgri sulum gatay ana kəli, təgray ti *kənġəhadumkabu àna sulumani ti.

Melefit agri zlam sulumani kay ana ndam ga Yezu

³ Ahər àdəm məzləbum Melefit, Bəḡ ga Bay geli Yezu *Krist, adaba àgria zlam sulumana dək ana leli àna Məsuf gayaḡ a. Zlam sulumani gani nday nani ti a duniya bu do, nday e melefit bu. Àgri tay ana leli ti adaba leli məbu akaba Yezu Krist akada mis bəlaḡ palam.

⁴ Wudaka Melefit àgraya melaḡ a ti àdəkiba leli a, ti mīgi mis *njəlatani ke eri gayaḡ, ti àḡgətfəḡa zlam magədavani kə leli ba. Àdəkiba leli a nahkay ti, ti mīgi akaba Yezu Krist akada mis bəlaḡ.

Naḡ gani àwaya leli a dal-dal, ⁵ nahkay àdəmbiya kwa ahaslana emigi bəza gayaḡ àna təwi ga Yezu Krist. Àgray nahkay ti ka mawayay gayaḡ adaba àbələfəḡa dal-dal, ⁶ awayay ti mis təsər naḡ gädakani, təzləbay naḡ azuhva sulum gayaḡ ya àgri ana leli ni. Àgri sulum gani nani ana leli ti àna wur gayaḡ biliḡ biliḡeni ni. Awayay naḡ dal-dal.

⁷ Leli mīgia akaba Yezu Krist a akada mis bəlaḡ, adaba Melefit àmba leli àna mimiz ga Yezu a, àmbərfəḡa zlam magudarani geli ni kə leli a. Àgray nahkay ti, awayay adafaki

sulum gayan̄ ti kay dal-dal. ⁸ Sulum gani ya àvi ana leli ni àsabay ; àgray ti leli m̄sər zlam akaba m̄ci ere ye ti awayay ni d̄ek. ⁹ Ere ye ti Melefit awayay amagray kama ni man̄gahani, ay ti àd̄afiaba ana leli a. Ere gani nani ti àb̄elaf̄eja dal-dal. Àd̄ambiya kwa ahaslani, amagravu àna t̄wi ga Yezu Krist. ¹⁰ Ere gani nani ti amagray ka sarta ya ti amaslmalakabá zlam a d̄ek ni. Ere gani nihi : amanḡasikabu ah̄ar ana zlam d̄ek, zlam ya agav̄ela d̄ek akaba zlam ya a ga had̄ ni d̄ek, ti bay b̄elañ m̄ḡur tay. Bay gani nani ti Krist.

¹¹ Leli ndam *Zude ya m̄bu akaba Krist akada mis b̄elañ ni day Melefit àvia ja gani geli ana leli a. Melefit àgraya zlam a d̄ek ka mawayay gayan̄ a akada gayan̄ ya àd̄ambiyu ahaslani na, nahkay àdababiya leli kwa ahaslana. ¹² Leli ndam ya m̄f̄eki ah̄ar ke Krist enjenjeni ni Melefit àdababiya leli a nahkay ti, ad̄aba awayay ti mis tazl̄abay nañ dal-dal azuhva zlam ya àgri ana leli ni.

¹³ Lekul̄um day k̄bum akaba Krist akada mis b̄elañ, ad̄aba k̄cuma pakama ge jiri a, *Ma M̄weni Sulumani ya Melefit àh̄engay k̄li àna nañ na. Nahkay k̄fumkia ah̄ar ke Krist a, nañ day àvia M̄suf gayan̄ ana k̄li a akada ya àd̄ambiyu ahaslani ni. *M̄suf Nj̄elatani ya àvi ana k̄li ni ti akada zlam gayan̄ ya àgrakia ke k̄li a, ad̄afaki ti lekul̄um gayan̄ ni. ¹⁴ Àvi M̄suf Nj̄elatani nani ana leli ti ad̄afaki amara mah̄engay leli edediñ edediñeni ka ya ti emendeveriñ t̄wi gayan̄ dekeni ni. Nahkay ti m̄zl̄abum nañ dal-dal azuhva t̄wi gayan̄ ya àgri ana leli ni.

Pol ah̄engali Melefit ana ndam ga Yezu

¹⁵ Nahkay zla nah̄ema, n̄gri s̄si ana Melefit azuhva ere ye ti k̄grum ni, ad̄aba n̄cia lekul̄um k̄fumkia ah̄ar ka Bay geli Yezu a, kawayum ndam ge Melefit d̄ek daya. ¹⁶ Nahkay n̄bu n̄gri s̄si ana Melefit k̄lavad̄ azuhva ere ye ti k̄grum ni, n̄mbr̄eñ do. N̄bu nah̄engali Melefit ana k̄li daya. ¹⁷ Melefit ti nañ Melefit ga Bay geli Yezu *Krist, nañ B̄eñ geli ḡad̄akani ya m̄zl̄abay ni. Nah̄engalay nañ ti m̄vi m̄sər zlam, m̄d̄afiki ana k̄li ah̄emamam k̄s̄erumkivu nañ ni. ¹⁸ Nah̄engalay nañ keti ti m̄fiviyu majalay ah̄ar sulumani ana k̄li a ah̄ar vu, ga m̄sər ere ye ti azalaki k̄li ga m̄viani ana k̄li ni, ga m̄sər sulumani ya ti agri ana ndam gayan̄ ni. Sulumani gani nani ti kay dal-dal, àtama zlam ndahañ na d̄ek. ¹⁹ Nah̄engalay Melefit ti k̄s̄erum nj̄eda gayan̄ ḡad̄akani àtama nj̄eda ndahañ a d̄ek. Nj̄eda gayan̄ gani nani ti àgri t̄wi ana leli àna nañ, leli ndam ya m̄bu m̄f̄eki ah̄ar ka nañ ni. Àna nj̄eda gani nani ti ere ye ti èsliki magrani àna nañ do ni ti àbi. ²⁰ Àna nj̄eda gani nani ti àh̄engaraba Krist e kisim ba, m̄k àf̄ekad̄ nañ k̄ ḡovay gayan̄ e melefit bu ka m̄elañ ga ḡad̄akani. ²¹ Eslini ti Krist agur *m̄sl̄er ge Melefit akaba ḡad̄akani gatay d̄ek, agur b̄ebay d̄ek akaba ñgumna d̄ek daya. Ku ndam nj̄eda-nj̄edani weley weley do d̄ek ya mis tacali slimi ana tay ni ti Krist agur tay daya. Agur nday ya t̄bu ka sarta hini ni ciliñ do, agur nday ya at̄el̄ebu ka m̄elañ m̄weni ya Melefit amagraya ni daya. ²² Nahkay Melefit àmbriva zlam a d̄ek a ahar va ana Krist a. Àf̄eki nañ ḡad̄akani ka ah̄ar ga zlam d̄ek, àfiyu nañ bay ḡad̄akani ga ndam gayan̄ ya *t̄acalavu ku eley eley do d̄ek ni. ²³ Ndam ya t̄f̄eki ah̄ar ke Krist ni d̄ek ti nday dekeni t̄gia vu gayan̄ a, ad̄aba nj̄eda gayan̄ d̄ek àvu a tay bu. Krist ti nj̄eda ge Melefit d̄ek àvu a vu gayan̄ bu daya, nj̄eda ge Melefit ya àh̄ecikivu ana nañ ni ti àbi simiteni.

2

Melefit àh̄engga leli àna sulum gayan̄ a

¹ Ahaslani ti lekul̄um k̄bum akada ge kisim ni k̄ meleher ge Melefit ad̄aba k̄gudarumbiya zlam a d̄ek. ² K̄gudarumbiya zlam a k̄lavad̄ ka sarta gani nana akada ge mis ndahañ ya tagudar zlam a duniya bu ni. Lekul̄um k̄c̄mikia slimi ana bay nj̄ed-nj̄edani maḡadavani na. Bay gani nani agur m̄elañ ya a gala-gala ge melefit bu akaba had̄ ni, nani m̄suf, agray t̄wi ka sarta hini a vu ge mis ya t̄iciiki slimi ana Melefit do ni bu. ³ Leli d̄ek ahaslani day leli m̄bu akada gatay ni, k̄lavad̄ m̄agrabiya zlam maḡadavani ya m̄b̄eruv geli àwayay na. M̄jalakibiya ah̄ar ka zlam ya t̄ab̄elaf̄eñbiya k̄ leli a na ciliñ. Manj̄ehad̄

geli ti nahkay. Àna manjəhad geli gani nani ti akal Melefit amatraḅ leli akada ya amatraḅ nday ndahaṅ ni.

⁴ Ay ti amagra y nahkay va do. Melefit ti awayay leli dal-dal, məsi cicihi gəḁak. ⁵ Ku tamal leli məbu akada ge kisim ni kè eri gayan adaba mągudara zlam a nəṅgu ni, àvia sifa ana leli a ka ahàr bəlan akaba *Krist a. Naṅ àhəṅgay kəli ti ga sulum gayan. ⁶ Leli ti mığia akada mis bəlan akaba Yezu Krist a. Nahkay Melefit àhəṅgaraba leli a ka ahar bəlan akaba Krist e kisim ba, àbəhada leli a digusgus ka ahar bəlan akaba Krist e melefit ba daya. ⁷ Melefit əgri zlam sulumani gani nani ana leli azuhva təwi ga Yezu Krist nahkay ti, adaba awayay adəfiki ana mis ga sarta ya àbiyu kama ni ahəmamam sulum gayan ti gəḁakani àsabay ni. ⁸ Melefit àhəṅgay kəli ti ga sulum gayan eḁəḁiṅ : əgri sulum gani nani ana kəli adaba kəfumki ahàr ka naṅ, do ni ti əgri ana kəli ti ka duwa ge təwi gekəli ya kəgrumi ni do. Zlam gani nani dək ti Melefit əgri ana kəli ga sulum gayan zlam gayan. ⁹ Nahkay ti àhəṅgay kəli adaba lekulum kəgruma təwi sulumana palam do, àhəṅgay kəli ga sulum gayan cilin, ti ku way way do èji zlabay àna təwi gayan gayanani ba. ¹⁰ Bay ya ti əgraya leli a ni ti Melefit. Əgraya leli a ti, leli akaba Yezu Krist akada mis bəlan ga magray zlam sulumani. Zlam sulumani gani nani ti Melefit àslamalivabiya ana leli a kwa ahaslana ti mągray kəlavad.

Nday ya ndam Zude do ni tığia jiba bəlan akaba ndam Zude a

¹¹ Nahkay zla nahəma, sərunki jiba gekəli ahaslani ti jiba ga ndam *Zude do. Ndam Zude təḁəm lekulum kədi gekəli *mekeleni do, gatay ni ti mekeleni. Təḁəm nahkay ti, təḁəmki ti ka zlam ge mis ya təgri ana vu gatay ni cilin. ¹² Sərunki ahaslani ti lekulum kəsərum *Krist do, lekulum ndam *Izireyel do. Ahaslani Melefit *əwəlkabá məwəlvana akaba ndam gayan a, àhi ana tay aməgri sulum gayan ana tay, ay ti lekulum kəkumkibu bi. Ka sarta gani nani ere ye ti kəfumki ahàr ni ti àbi. Kəsərumbiyu Melefit a manjəhad gekəli a duniya bu ndo daya. ¹³ Ahaslani ti nahkay, ay nihi ti akada nani va do. Ahaslani ti lekulum driṅ driṅ akaba Melefit, ay nihi àna təwi ga Yezu Krist nahəma lekulum kəbum kə gəvay ge Melefit. Krist əgray təwi nani ti àna mimiz gayan ya àbaya ni. ¹⁴ Nahkay leli dək manjəhadkəbu àna sulumani ti azuhva Krist. Ahaslani ti ndam Zude akaba ndam ya ti nday ndam Zude do ni jiba gatay gərgəri, ay nihi ti èbedekabá tay a, tığia jiba bəlan. Ahaslani ezir àbu e kidin gatay bu, akada gudu èdekəba tay a, nihi ti Krist aməta ti èmbedkəba gudu gani nana. ¹⁵ Məwiz a wakita gayan ni bu adəmki ma ke *Divi akaba ka manjəhad ga ndam Zude, ay azuhva təwi ge Krist ti wakita nani əgray təwi va do. Krist əgray nahkay ti awayay ndam Zude akaba nday ya ndam Zude do ni tēbedevu, tığı akada mis bəlan. Jiba gatay gərgəri va do, tığia nday manjəhadkəbani àna sulumani akada mis bəlan. ¹⁶ Gayan ya amət kə təndal ni ti azaba ezir ya àvu ahaslani e kidin gatay bu na. Nahkay tığia akada mis bəlan adaba əṅgalabakabá tay akaba Melefit a. ¹⁷ Naṅ àra a duniya va ga məhi *Ma Məweni Sulumani ana mis, adəm si mis tənəhadkəbu akaba Melefit àna sulumani kwa. Àhi ana kəli, lekulum ya kəbum driṅ driṅ akaba Melefit ni, àhi ana nday ya təbu cifa cifa kə gəvay ge Melefit ni daya. ¹⁸ Nahkay àna təwi ge Krist day kwa ti leli dək mənəgət divi ga mahəḁakfəṅjiyani kə Bəṅ geli Melefit àna njəḁa ga Məsuf gayan bilin bilin ni.

¹⁹ Nahkay ti lekulum akada ndam mirkwi ahkay do ni akada ndam jiba nahan va do, kiguma ka ahar bəlan akaba ndam ge Melefit a, kiguma ndam ga huḁ ahay gayan a daya. ²⁰ Nahkay zla ti kiguma akada ga akur ya tēdezl ahay àna tay na. Asak ga ahay ni ti ndam *asak ga Yezu akaba ndam mahəṅgaray *pakama ge Melefit. Akur gəḁakani ya akay ahay gani nani ti Yezu Krist naṅ naṅani àna ahàr gayan. ²¹ Ahay gani nani dək anjəhad lala, aləmvu lala azuhva Yezu Krist. Nahkay ahay ni egi ahay *njəlatani gəḁakani ge Melefit, ti Bay geli mənəhadviyu. ²² Lekulum ya kiguma bəlanana akaba Yezu Krist a ni ti Melefit àhəla kəli akaba ndam gayan ndahaṅ na bilegeni akada ga akur na, ga mələm ahay gayan àna naṅ. A ahay gani nani bu nahəma *Məsuf ge Melefit anjəhadviyu.

Tɔwi ga Pol ya agri ana ndam ya nday ndam Zude do ni

¹ Nahkay zla nahɔma, nu Pol nahɔngali Melefit ana kɔli. Nu a danggay bu azuhva tɔwi ga Yezu *Krist ya nɔgri ana kɔli ya lekɔlɔm ndam *Zude do ni. ² Tɔwi ge Melefit ya ɔvu ga sulum gayanɔ ti nɔgri ana kɔli ni ti ɔbi kicɔma lala. ³ Melefit ɔdɔfuaba pakama ya *manɔgahani ahaslani na. ɔki ka pakama gani nani ti nɔbikia ma gana ana kɔli a gɔzit. ⁴ Pakama manɔgahani nani ti ɔdɔmki ke Krist. Tamal kɔjɔngɔma ere ye ti nɔbɔki na ti kɔsɔrum nu nɔsɔra pakama nana lala. ⁵ Pakama gani nani nahɔma, Melefit ɔdɔfiaba ana mis ya ahaslana vay-vay ndo. Ay nihi ti ɔdɔfiaba ana ndam *asak gayanɔ *njɔlatani na akaba ana ndam njɔlatani ya tahɔngaray *pakama gayanɔ na. ɔdɔfiaba ana tay a ɔna njɔda ga Mɔsuf Njɔlatana. ⁶ Pakama gani nani manɔgahani ni ti nihi : Ere ye ti Melefit amɔgri ana ndam Zude ni ti amɔgri ana kɔli ya ndam Zude do ni daya. Lekɔlɔm ya ndam Zude do ni akaba ndam Zude ni Melefit ɛbedekabɔ kɔli a, kigɔma jiba bɔlanɔ. Nahkay ere ye ti Melefit ɔdɔm amɔgri ana ndam Zude ɔdaba nday akaba Yezu Krist akada mis bɔlanɔ ni ti amɔgri ana kɔli ya ndam Zude do ni daya. ɔdɔfiaba ere nani ana leli a ti ɔna *Ma Mɔweni Sulumani ya ɔhi ana leli ni.

⁷ Ma Mɔweni Sulumani nani ti Melefit ɔvua tɔwi gana ga mɔhiani ana mis a. ɔvu ti ga sulum gayanɔ, ɔna njɔda gayanɔ gɔdɔkani daya. ⁸ Nu ya nisliviya a ndam ge Melefit ndahanɔ ni vu do ni, Melefit ɔgrua sulum gayanɔ a, ga mɔhiani ana ndam ya nday ndam Zude do ni ahɔmamam Krist nanɔ ɔbu agri zlam sulumani kay ana mis ni. Zlam sulumani nani mis tɔsɔrkaba koksah. ⁹ ɔgrua sulum gayanɔ a ga mɔdɔfiaba ana mis a ahɔmamam Melefit agroru tɔwi ɔna pakama gani nani manɔgahani ni. Melefit ɔgraya zlam a dek ahaslana ; kwa ka sarta gani nani ɔngahfɔna pakama gani nana kɔ mis a. ¹⁰ Ay nihi ti Melefit awayay ɔdɔfaba pakama manɔgahani nana ɔna tɔwi gayanɔ ya agray e kidinɔ ga ndam gayanɔ ya *tɔcakalavu ku eley eley do ni bu dek ni. Awayay ti *mɔslɔr akaba gɔdɔkani gatay ya tɔbu e melefit bu ni dek tici, ti tɔsɔr ahɔmamam Melefit ɔsɔra zlam a dek, agray zlam dek kigeni ni. ¹¹ Kwa ka sarta ya ɔgraya mɔlanɔ a fanɔ ndo nɔngɔ ni ɔdɔmɔbiya, nihi ti ɔgra ɔna tɔwi ga Bay geli Yezu Krist a. ¹² ɔna tɔwi gani nani ti Melefit ɔvia divi ana leli a ga mahɔdɔkfɔnijana, nahkay mɔgrumfɔna anɔgwaz a va do, ɔdaba leli mɔbu akaba Yezu Krist akada mis bilinɔ, mɔbu mɔfumki ahɔr daya. ¹³ Nahkay zla nahɔma, nɔhi ana kɔli daliya goro ya nɔcakay ɔna tɔwi goro ya nagraz azuhva kɔli ni ti kam-kam ɔziaba njɔda ana kɔli a ba ti. ɔdaba mam, ahɔr ɔdɔm daliya gani nani mɔvi mɔmɔrani ana kɔli sawanɔ.

Yezu awayay leli dal-dal

¹⁴ Nahkay zla nahɔma nabɔhadɔ mirdim ana Bɔnɔ geli Melefit ga mahɔngalay nanɔ. ¹⁵ Mis tɔdɔm ndam ya agavɔla akaba nday ya a ga had ni ti ata bɔnɔ gatay tɔbu. Tɔdɔm nahkay tata nahɔma, ɔdaba Melefit nanɔ Bɔnɔ geli nanɔ bilinɔ. ¹⁶ Nanɔ ti gɔdɔkani ɔtam zlam dek, agur zlam dek daya. Nahkay ti nahɔngalay nanɔ ti mɔvi njɔda gɔdɔkani ana kɔli a mɔbɔrɔv vu ɔna tɔwi ga Mɔsuf gayanɔ, ¹⁷ ti *Krist mɔnjɔhad a mɔbɔrɔv gekɔli bu ɔdaba kɔfumki ahɔr. Nahɔngalay nanɔ ti kɔwayumvu dal-dal : nahkay akɔlɔbum ɔna njɔda kay akada ga mɔnɔ ga zlam ya sliri gani tɔdɔgoru a had vu drinɔ ni, ahkay do ni akɔlɔbum ɔna njɔda akada ga ahay asak gani mafɔkadani lala ni. ¹⁸ Nahɔngalay Melefit ti mɔvi njɔda ana kɔli ka ahɔr bɔlanɔ akaba ndam gayanɔ ndahanɔ ni dek, ti kɔsɔrum ahɔmamam Krist awayay mis dek ku drinɔ eley eley do ni. Nahkay mɔlanɔ ya Krist ɔwayavɔ mis eslini do ni ti ɔbi. ¹⁹ Ahɔmamam Krist awayay mis ti mis tɔsɔrkaba koksah, ay ti nahɔngalay Melefit ti kɔsɔrumkaba lala. Nahkay ti akɔlɔbum ɔna *sulum ge Melefit ni dek, ere ye ti amɔhɔcivuvu ana kɔli ti ɔbi simiteni.

²⁰ Melefit ti eslivi mɔgri zlam ana leli kay dal-dal ɔtama geli ya mihindifinɔ na, ɔtama geli ya majalaki ahɔr na daya. Agray nahkay ni ti ɔna njɔda gayanɔ ya agray tɔwi a leli bu ni. ²¹ Nahkay zla nahɔma mɔzlɔbay nanɔ azuhva tɔwi gayanɔ ya agray e kidinɔ ga ndam gayanɔ ya *tɔcakalavu ku eley eley do dek ni bu ni, mɔzlɔbay nanɔ azuhva zlam gayanɔ ya

àgri ana leli azuhva tawi ga Yezu Krist ni daya. Mâzləbay naŋ ku nihi, mâzləbay naŋ ka sarta ya amara ni dek, mâzləbay naŋ kaŋgay-kaŋgay. Aya nahkay.

4

Ndam ga Yezu ti nday biliŋeni akada vu bəlaŋ

¹ Nahkay zla nahəma, nahəŋgalay kuli ti kaŋjəhadumkabu lala adaba Melefit əzalay kuli ti, awayay ti kəgrum nahkay. Ahəŋgalay kuli ti nu Pol ya a daŋgay bu azuhva tawi goro ya nəgri ana Bay geli ni. ² Nədəm nahəma, həŋgrumoru ahər a had e kidiŋ gekuli bu, njəhadum kudufa, besum zlam ya təgri ana kuli ni, ndumkabu, wayumvu. ³ Kiguma akada mis bəlaŋ əna tawi ga *Məsuf ge Melefit a. Nahkay ti zum njədə ti *kaŋjəhadumkabu əna sulumani gayəŋ. ⁴ Adaba mam, leli ndam ga Yezu miġia akada mis bəlaŋana, nahkay vu geli biliŋ. Məsuf ge Melefit ti naŋ bəlaŋ. Nahkay ti ere ye ti Melefit əzalaki leli ga məgriani ana leli ni ti bəlaŋ daya. ⁵ Bay geli ti naŋ bəlaŋ. Məfəki ahər ti ka naŋ naŋ bəlaŋ. *Məbaray əna slimi gayəŋ, baray gani nani ti bəlaŋ. ⁶ Melefit ti naŋ bəlaŋ, naŋ Bəŋ geli dek, agur leli dek, agray tawi e leli bu dek, anjəhad a məbərurv geli bu dek daya.

⁷ Ay ti Krist əvia zlam sulumani gərgərana ana ku way way do geli a dek akada gayəŋ ya awayay na. ⁸ Pakama gani əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Àcəloru agavəla,

àgəs mis ga njədə,

əvia zlam ana mis a daya.* »

⁹ Ay ma ya tədəm « àcəloru agavəla » ni ti awayay adəmvaba mam ? Awayay adəmvaba wudaka Krist àcəloru agavəla nahəma, əsləkabiya agavəla, əra ka had a. ¹⁰ Nahkay bay ya əra ka had a ni ti àcəloru agavəla ca-ca e melefit vu day naŋ gani bəlaŋani ni. Əgray nahkay ti məzum bay, məgur zlam eley eley do dek. ¹¹ Naŋ gani əvia njədə ana mis ga magray tawi gərgərani əna naŋ a : mis ndahaŋ tiġia ndam *asak a, mis ndahaŋ ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit, mis ndahaŋ ndam məhioru *Ma Məweni Sulumani ana mis, mis ndahaŋ ti ni *ndam məbi slimi ana ndam ge Krist ahkay do ni ndam macahi zlam ana tay. ¹² Krist əgray nahkay ti, ti mis nday nani təjənaki ndam gayəŋ ga magray tawi ge Melefit lala. Ndam gayəŋ ni ti akada vu gayəŋ, awayay ti təŋgət njədə, təŋgoru kama kama. ¹³ Leli dek emiġi akada mis bəlaŋ ; nahkay ti aməfumki ahər ka Wur ge Melefit ka ahar bəlaŋ, aməsərum naŋ ka ahar bəlaŋ daya. Emiġi akada mis məndəhani. Nahkay emiġi akada ge Krist ni, ere ye aməhəcikivu ana leli ni ti əbi. ¹⁴ Ka sarta gani nani ti leli amələbi akada ga bəza ni va bi. Nahkay ndam magosay mis ya təcahi zlam gatay ana mis ni etisliki miġiŋkia leli ke divi a va do. Nday gani tawayay tiġiŋkia leli ke divi a ti akada ga aməd akaba yam ya təzoru *slalah ga yam eley eley do dek ni, ay ka sarta nani ti etisliki va do. ¹⁵ Ka gani nani ti amədəmmum ma ge jiri, amawayumvu, amoru kama kama əna tawi ya magray ni dek, ti miġi akada ge Krist, naŋ ya ka ahər geli, agur leli ni. ¹⁶ Leli ndam gayəŋ ti akada vu gayəŋ. Tamal vu ge mis majakwakabani lala, zlam ga vu gayəŋ ni dek tagray tawi gatay lala ti vu ni dek adək lala daya. Leli day nahkay : tamal mawayumvu, ku way way do agray tawi ya Melefit əvi ni lala ti amoru kama kama əna sulumani.

Manjəhad geli məweni akaba Krist

¹⁷ Ere ye ti nawayay nəhi ana kuli ni ti nəhiki ana kuli əna slimi ga Bay geli. Ma gani nani ti nihi : Kənjəhadum akada ga ndam ya təfəki ahər ke Melefit do ni va ba. Nday nahəma, majalay ahər gatay ti masakani. ¹⁸ Nday ti akada nday a ləvəŋ bu, təsər araŋa do ferera. Kə meleher ge Melefit ti nday ndam mirkwi, təŋgət sifa gayəŋ ya avi ana mis ni ndo. Nday nahkay ti adaba ahər gatay bəŋ-bəŋ, tiçi ma do. ¹⁹ Nday gani mimili àki ka tay va bi, təvia ahər gatay ana zlam magudarana dek, nahkay tagray zlam ya ti əbəlay do simiteni ni dek kələvad, tiŋliki məmbrəŋani koksah.

²⁰ Lekuləm zla nahəma, manjəhadani akada hini ti ərakaboru akaba ma ge *Krist ya təcahi ana kuli ni do. ²¹ Pakama ya kiçum ni ti tədəmki ka naŋ do aw ? Ere ye ti təcahi

* 4:8 Məŋjay Limis 68.19.

ana kuli ni ti manjəhad gayəŋ do aw ? Zlam nday nani dek tagravu àna jiri ga Yezu ya àhi ana leli ni. ²² Nahkay ti mbatumkaba majalay ahàr gekuli a, ti kànjəhadum akada gekuli ya ahaslani ni va ba. Manjəhadani gekuli ya ahaslani ni ti agudar mis, adaba nday ya ti tanjəhad nahkay ni ti tawayay zlam ya tigi eri, tijiŋ tay ni ciliŋ. ²³ Gəsumkabá ti Melefit mambatikaba məbəruf gekuli ana kuli a, ti kàjalum ahàr nahaŋ sulumani. ²⁴ Ahàr àdəm kīgum mis maweni ya Melefit àgraya tay ka mawayay gayəŋ a ni, ti kànjəhadum àna jiri, kəgrum zlam sulumani adaba lekulum ndam gayəŋ.

²⁵ Nahkay zla nahəma, kəsəkadum malfada va ba, dəmumvu jiri e kidiŋ gekuli bu sawəŋ, adaba lekulum dek kīguma vu a bəlaŋ. † ²⁶ Tamal ti kəzumuma bəruf a nahəma, kəgudarum zlam àna naŋ ba. Wudaka fat àdiyu a ahay vu nahəma, kəmbrəŋuma məzum bəruf gekuli na ‡ ; ²⁷ kəvumi divi ana *Seteni ge mesipet kuli ba. ²⁸ Maslaŋa ya ti egi akal ahaslani ni ti məmbrəŋ akal gayəŋ ni. Məzay njəda ga magray təwi sulumani àna ahar gayəŋ gayəŋani ti mēŋgət zlam ga məjənaki ndam talaga. ²⁹ Kagudarumi ma ana mis ba. Kədəmum ma nahəma, dəmum ma sulumani ya azoru mis kama ni sawəŋ. Dəmum ma ya àgəski mədəmami ni, nahkay ma gani avi njəda ana ndam ya ti tici ni. ³⁰ Kəgrum zlam ya ti ahəli ahàr ana *Məsuf Njəlatani ge Melefit ni ba. Məsuf gani nani ti Melefit àgrakia amal gayəŋ ke kuli dek àna naŋ a, ga madafakiani kuli ndam gayəŋ kə fat ya ti amara mahəŋgay leli dek ni. ³¹ Zumaba ezir e kidiŋ gekuli ba, kəzumumvu bəruf ba, kələgumvu ba, kindivumvu ba daya. Kəgrum cuday ba simiteni. ³² Grum zlam sulumani e kidiŋ gekuli bu, wayumvu, mbrəŋumfəŋa zlam ga bəza ga məŋ gekuli ya təgudari ana kuli na kə tay a, nday day təmbərfəŋa kə kuli a, akada ge Melefit ya àmbərfəŋa kə kuli a ni. Àmbərfəŋa kə kuli a ti àna təwi ge Krist ya àgray ni.

5

Ndam ge Krist ti ahàr àdəm tənəhad ahəmamam

¹ Nihi ti lekulum bəza ge Melefit, awayay kuli. Nahkay ti grum zlam akada gayəŋ ya ti agray ni. ² A hud ga manjəhad gekuli bu dek ti wayumvu akada ge *Krist ni. Naŋ ti adafaki ti awayay leli, àmət ga mahəŋgay leli. Sifa gayəŋ ti àvi ana Melefit akada ga sədaga ya təvi ana Melefit ni. Sədaga gayəŋ nani àbəlafəŋ kə Melefit akada ge tersel ya ti ezi sulumani ni.

³ Lekulum ndam ge Melefit, nahkay àgəski ti kəgrum mesuwəhvu ba, kəgrum zlam ge mimili ba simiteni, zlam ge mis ndahaŋ egi eri ana kuli ba. Zlam nday nani dek ti maslaŋa àcalki kuli ba simiteni. ⁴ Àgəski day kədəmum ma ge mimili ba, kədəmum ma satat ba, kəbumvu seki ba daya. Àgəski ti grumi səsi ana Melefit azuhva təwi gayəŋ ya àgri ana kuli ni sək sawəŋ. ⁵ Sərumki lala, maslaŋa ya agray mesuwəhvu ni, maslaŋa ya ti agray zlam ge mimili ni, maslaŋa ya ti zlam ge mis egi eri ni lu, nday nani dek təhuriyu a Məgur ga ata Krist nday ata Melefit ni vu koksah. Maslaŋa ya ti zlam egi eri ni àwayay Melefit do, azay zlam ga duniya sək Melefit gayəŋ.

⁶ Ndam ya ti tagray zlam nday nani ti təzumi bəruf ana Melefit. Melefit amatrab tay dal-dal, adaba təgəsiki ma gayəŋ ni ndo. Nahkay maslaŋa àgosafəŋa kuli kə ma hina àna ma kwanani ndahaŋ a ba. ⁷ Nahkay zla ti araŋa èbedekabu kuli akaba ndam nday nani ba. ⁸ Ahaslani ti lekulum kəvum e ziŋ-zijiŋ bu, ay nihi ti lekulum kəbum a masladani bu adaba lekulum kīguma akada mis bəlaŋ akaba Bay geli a. Nahkay ahàr àdəm njəhadum akada ga ndam ya təbu a masladani bu ni. ⁹ Masladani ti azəbiyu manjəhadani sulumani e kidiŋ ge mis bu, magray zlam jireni akaba mədəm ma ge jiri. ¹⁰ Zum njəda ga məsər zlam ya ti àbəlafəŋ kə Bay geli ni. ¹¹ Kəhərumkiviyu ke təwi ge mis ya ti tagray e ziŋ-zijiŋ bu ni ba. Zlam nday nani dek ti zlam masakani. Àgəski ti kədəmumaya vay-vay, kimbirəmfiŋ ba : zlam nday nani ti zlam magədavani. ¹² Zlam gatay nani ya tagray akal-akal ni ti ku macalfəŋani tekeđi asay mimili. ¹³ Tamal kədəmumaya zlam magədavana vay-vay nahəma, egi akada ga zlam ya ti epivu a masladani bu ni, nahkay mis təsər ti

† 4:25 Mənjay Zakari 8.16. ‡ 4:26 Mənjay Limis 4.5.

zlam nani magədavani edediñ. ¹⁴ Zlam ya ti epivu lala a masladani bu nahəma, əgia akada ga masladani na. Nahkay tədəm :

« Nak ya ti kinji dəwir ni, pidekvu.

Cikaba e kidin ga ndam məmətani ni ba,

ti Krist məsladay kur akada ga fat ya asladay məlañ ni. »

¹⁵ Nahkay zla nahəma bumi slimi lala ana manjəhad gekəli. Kənjəhadum akada ga ndam muru ni ba, njəhadum akada ga ndam məsər zlam ni sawañ. ¹⁶ Zemeni geli hini ti magədavani. Nahkay ka ya ti kisləmki magray zlam sulumani nahəma, grum. ¹⁷ Kənjəhadum akada ga ndam ya ti təsər zlam do ni ba. Ay ti zum njəda ga məsər ere ye ti Bay geli awayay ti kəgrum ni sawañ.

¹⁸ Kəvumi vu gekəli ana zum ga makaf kəli ba. Tamal kəgrum nahkay ti agudari manjəhad gekəli ana kəli. Ahər ədəm *Məsuf ge Melefit məsliviyu a vu vu ana kəli cisl cisl sawañ. ¹⁹ Dəm limis gərgərani kay ya Məsuf ge Melefit əvi ana kəli ni. Dəm ana Melefit e kidin gekəli bu, zləbum Bay geli əna məmərani. ²⁰ Grumi səsi ana Bəñ geli Melefit əna slimi ga Bay geli Yezu Krist. Grumi səsi kəlavaf əki ka zlam ya ti əvi ana leli ni dek, kəmbərənum ba.

Manjəhad ga zal nday ata wal gayañ

²¹ Lekuləm ya ti kəhəngrumioru ahər a haf ana *Krist ni ti ku way way do məciiki ma ana maslaña nahañ e kidin gekəli bu. ²² Lekuləm wəl cəmiki ma ana zawal gekəli akada ya kicəmiki ma ana Bay geli ni. ²³ Adaba zal nahəma, nañ gədəkani əki ka wal gayañ akada ge Krist nañ gədəkani əki ka ndam gayañ ya *təcakalavu ku eley eley do dek ni. Ndam gayañ ni ti vu gayañ, Bay ya ahəngay tay ni ti nañ. ²⁴ Nahkay wəl təciiki ma ana zawal gatay a zlam bu dek, akada ga ndam ge Krist ya ticiiki ma ana Krist ni.

²⁵ Lekuləm zawal, ku way way do məwayay wal gayañ akada ge Krist ya awayay ndam gayañ ni. Krist ədəfaki mawayay gayañ nani ti əna məvi ahər gayañ ana ndam gayañ ni. ²⁶ Əgray nahkay ti, awayay ti tigi *njələtani kə eri ge Melefit. Nahkay zla nahəma əbara tay a lala əna yam a, tigia njələtana əna pakama gayañ ya tici na. ²⁷ Əgray nahkay ti məmənjələñ ka tay tigi eri dal-dal, akada ga wal məbəlanı ya təngətfəña ndivey a do ni. Nahkay awayay ti ndam gayañ ni tigi njələtani, təngətfəña zlam magudarani kə tay a ba simiteni. ²⁸ Zal day məwayay wal gayañ ti akada ge Krist ya awayay ndam gayañ ni. Ahər ədəm zal ni məwayay wal gayañ akada ya ti awayay ahər gayañ gayañani ni. Nahkay zal ya ti awayay wal gayañ ni awayay ahər gayañ gayañani. ²⁹ Maslaña dəy-dəy əzirey vu gayañ ndo : azumi zlam ana vu gayañ, aslamalay daya, akada ge Krist ya aslamalay ndam gayañ ni, ³⁰ adaba leli ndam gayañ dek ti vu gayañ. ³¹ Əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu, Melefit ədəm : « Nahkay ti mis zalani amahəraya a ahay ga bəñani ata məñani ba, atanjəhadkəbu ata wal gayañ. Nday cəeni ti vu gatay emigi bələñ.* » ³² A pakama hini bu nahəma, zlam gədəkani manğahani əvu. Nu ti nədəm pakama nani azlapaki ke Krist akaba ndam gayañ ya *təcakalavu ku eley eley do dek ni. ³³ Ku tamal nahkay nəñgu ni, ahər ədəm ku way way do e kidin gekəli bu məwayay wal gayañ akada ya awayay ahər gayañ ni, wal day məhəngrioru ahər a haf ana zal gayañ.

6

Manjəhad ga bəza akaba ata bəñ gatayani

¹ Gabəza, əgəski ti cəmiki ma ana ata bəñ gekəli, adaba lekuləm kiguma akaba Bay geli a akada mis bələñ. ² Melefit ədəm e *Divi gayañ ya əhi ana leli dəbum ni bu ahkado : « İğwioru a haf ana ata buk ata muk. » Divi hini ti Divi ye enjenjeni ge Melefit ədəm aməvələñ zlam ni. ³ Ere ye ti ədəm amavay ni ti nihi : « Nahkay ekeyey, akəpəs a duniya bu vi kay.* »

* 5:31 Mənjəkiani 2.24. * 6:3 Məhərana 20.12 ; Mimbiki 5.16.

⁴ Lekulum ata bəŋ ga bəza day kəzumumi bəruv ana bəza gekuli ba. Dəfumiki zlam ana tay, humiki ma ana tay ka zlam ya təgudar ni akada ga Bay geli ya awayay ni sawaŋ.

Manjəhad ge evidi akaba ndam məgur tay

⁵ Lekulum evidi cəmiki ma ana ndam məgur kuli ya a duniya bu ni. Ŋgumioru a had ana tay, grumfəŋa aŋgwaz kà tay a, grumi təwi ana tay àna bəruv bəlaŋ, akada ya kəgrumi təwi ana *Krist ni. ⁶ Kəgrum təwi kè eri gatay ti təzləbay kuli ciliŋ ba. Grum ere ye ti àbələfəŋ kè Melefit ni àna bəruv bəlaŋ sawaŋ, adaba lekulum evidi ge Krist. ⁷ Grumi təwi ana tay àna bəruv bəlaŋ akada kəgrumi ana Bay geli, do ni ti ana mis hihirikeni do. ⁸ Ku tamal nak evidi, ku tamal nak evidi do nahəma, sərki maslaŋa ya ti agray təwi sulumani ni ti Bay geli aməviləŋ zlam daya.

⁹ Lekulum ya kəbum àna evidi ni day, grumi zlam sulumani ana tay bilegeni. Kəzlacumki ka tay ba. Sərumki lekulum akaba evidi gekuli ni ti lekulum dek Bay məgur kuli naŋ bəlaŋ, naŋ e melefit bu. Naŋ gani ti ècirkaba mis a do.

Zlam ahar ge Melefit ya abi ana ndam gayəŋ ni

¹⁰ Pakama ya àgəjəni ga məhiani ana kuli ni nihi : zum njəda ga Bay geli, adaba lekulum kəbum akaba naŋ akada mis bəlaŋ. Njəda gayəŋ ni ti àtama njəda ndahaŋ a dek. ¹¹ Bumkabu zlam ga kadvu ya Melefit abi ana kuli ni dek. Nahkay ka ya ti *Seteni esipet kuli àna wir-wir gayəŋ nahəma, kicikuma gaŋ-gaŋ. ¹² Nədəm nahkay ti adaba leli məbu magray silik. Ay silik gani nani ti akaba mis hihirikeni do, magray ti akaba seteni akaba bəbay gatayani akaba gəđakani gatayani dek ya təgur duniya hini ziŋ-ziŋeni ni. Magray silik ni ti akaba seteni cudayani ya nday agavəla ni daya. ¹³ Nəhi ana kuli həluma zlam ga kadvu ya Melefit avi ana kuli na dek ni ti azuhva nani. Nahkay ti ndam ya atərəkia ke kuli a kà fat ga kadvu gani nana ni ti etisliki ke kuli do. Kələŋ ga kadvu nahəma, lekulum jika jika micikeni ka mələŋ gekuli ni.

¹⁴ Nahkay ti cikuma gaŋ-gaŋ. Jiri ge Melefit ti jalumki ahər ; ègia akada maslpara ga ndam slewja ya təwəlvu àna naŋ na. Leli ndam jireni azuhva təwi ge Melefit ya àgri ana leli ni. Manjəhad ge jiri gani nani ti jalumki ahər ; ègia akada ge endəwi ga ambəl ga ndam slewja ya ti tafakabu ga maŋgah gugum gatay àna naŋ na. ¹⁵ Melefit ədafaki leli ndam gayəŋ ge jireni àna *Ma Məweni Sulumani, nahkay araŋa àhəli ahər ana leli va do. Jalumki ahər ka manjəhad gani nani akada kimaka ga ndam slewja ya ti təbəvu a asak vu ni. ¹⁶ Ku ananaw do dek fumki ahər ke Melefit. Məfəki ahər nani ti akada ga slaku ga ndam slewja ni. *Seteni esipet kuli ti mesipet gani nani akada ga kamnjagad ya tabal mis àna naŋ ni. Kamnjagad nani aku àki ka ma gani ge meviyek mis àna naŋ. Ay məfəki ahər gekuli ni ègia akada ga slaku ya ti acafəŋa kamnjagad ge minjikiyeni ke kuli a ni. ¹⁷ Melefit àhəŋga kuli a. Mahəŋgani nani akada ga gadagar ya ndam slewja təbəvu a ahər vu ni. Nahkay jalumki ahər. Jalumki ahər ka ma ge Melefit daya. Ma gani nani ti akada ga maslalam ya ti *Məsuf ge Melefit àvi ana kuli ga makadvani àna naŋ ni. ¹⁸ A zlam gani nani bu dek ti həŋgalum Melefit, hindəmfiŋa a sarta ba dek. Hindəmfiŋa àna njəda ga Məsuf gayəŋ a. Həŋgalum Melefit àki ka ndam gayəŋ dek, kəmbərəŋum ba, njəhadum eri. ¹⁹ Həŋgalumu Melefit daya, ti ka sarta ya ti nəhi ma ana mis ni ti pakama ya nəhi ana tay ni goro do, ge Melefit sawaŋ ; ti nəhi Ma Məweni Sulumani ana mis, aŋgwaz àwərki nu ba. Ma Məweni Sulumani nani ti ahaslani maŋgahani, nihi ti Melefit àŋgazlaya vay-vay. ²⁰ Yezu *Krist əslərbiyu nu ti ga məhi ma gani ana mis. Ku nu məwəlani a daŋgay bu nəŋgu ni, nəmbrəŋ mədəm ma gani nani do, ègia təwi goro a. Nahkay həŋgalum Melefit ti nədəm ma vay-vay, aŋgwaz àwərki nu ba, adaba Melefit awayay ti nagray nahkay.

Sa ga Pol

²¹ Nawayay ti lekulum day kəsərum manjəhad goro akaba ere ye ti nagray ni dek ; nəslərkiuru wur ga məŋ geli Tisik ke kuli ga məhi ma gani ana kuli. Naŋ ti mawayay naŋ, agray təwi ga Bay geli lala. ²² Nəslərkiuru naŋ ke kuli ti ge təwi gani nani, ti kəsərum manjəhad geli, ti kəŋgətum njəda àna pakama gayəŋ ya ti ahi ana kuli ni daya.

²³ Bəŋ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu *Krist tâgray ti bəza ga mən geli dek tânjəhadkəbu àna sulumani ti. Bəza ga mən geli ni tâwayavu àkivu, têfəki ahàr ka Yezu Krist àkivu ti. ²⁴ Melefit mêgri sulum gayəŋ ana ndam ya tawayay Bay geli Yezu Krist ga kaŋgay-kaŋgayani ni ti.

Wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Filip ni Ere ye ti mǎdǎmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Filip ni

Maslaṅa ya ti àbèki wakita hini ni ti àdafa slimi gayaṅ a : àbèki ti Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1). Ka ya ti àbèki wakita ni ti naṅ a daṅgay bu (1.13-14), ay mǎsǎr kǎsa gani do : mis ndahaṅ tǎdǎm daṅgay gani ti e Efez, ay mǎsǎr sarta ya ti tǎfiyu naṅ a daṅgay vu e Efez ni do ; mis ndahaṅ tǎdǎm Pol àbèki ti bi a Sezare (Tǎwi 22-26), bi a Rom (Tǎwi 28).

Pol àbiki ti ana ndam ga Yezu ya e Filip ni (Filip ti kǎsa gǎdakani ka haḍ Mesedǎweṅ) ; maslaṅa ya àhi ma ga Yezu ana ndam Filip enjenjeni ni ti naṅ (Tǎwi 16.11-40). Àbiki wakita ni ana tay ti ga mǎvi njǎda ana tay : ku tamal naṅ a daṅgay bu naṅgu ni, amǎr adǎba ma ga Yezu àbu akoru kama kama (1.12). Àhi ana tay tǎzay ahàr gatay tǎtam mis ndahaṅ ba, tǎjalay ahàr akada ga Yezu ya àjalay ni sawaṅ (2.1-18) ; àhi ana tay tǎgǎskabu ata Timote nday ata Epafrodit (2.17-30). Àziaba azay slimi ana tay a, àhi ana tay tǎdǎbay mis ya tǎfèki ahàr ka Yezu lala do, tagosay mis ni ba (3.1-4.1). Àvi sawari ndahaṅ ana tay, àgri sǎsi ana tay ga zlam ya ti tǎslǎrikaboru ga mǎjǎnay naṅ ni (4.2-23).

A pakama gayaṅ ni bu ni dǎk ti Pol naṅ àbu a mǎmǎrani bu ; ku acakay daliya naṅgu ni amǎr (1.4 ; 1.18 ; 2.15-16 ; 2.17 ; 4.10). Àhi ana ndam Filip ni day tǎmǎr (1.25 ; 2.18 ; 2.28 ; 2.29 ; 3.1 ; 4.4) : leli day ahàr àdǎm mǎmǎr kǎlavad azuhva tǎwi ge Krist ya àgri ana leli ni, akaba ya naṅ àbu agri ana leli ni daya. Pol àdǎm awayay akoru kama kama àna mǎfèki ahàr gayaṅ ka Yezu ni ; àhi ana ndam Filip ni day tǎru kama kama àna mǎfèki ahàr gatay, tǎmbrǎṅ ba (3.7-16). Àna pakama nday nani dǎk ti Pol adǎfiki divi sulumani ga madǎbay Yezu ana leli.

Sa ga Pol

¹ Nu Pol ata Timote leli ndam mǎgri tǎwi ana Yezu *Krist mǎgria sa ana ndam *njǎlatani ga Yezu Krist ya tǎbu e Filip na dǎk. Mǎgria sa ana ndam ya *tǎbi slimi ana kǎli na, akaba nday ya *tǎjǎnaki ndam ge Melefit na daya. ² Bay Melefit Bǎṅ geli nday ata Bay geli Yezu Krist tǎgri sulum gatay ana kǎli, tǎgray ti *kǎnjǎhadumkabu àna sulumani ti.

Pol agri sǎsi ana Melefit

³ Nǎjalaki ahàr ke kǎli kǎlavad. Ka ya ti nǎjalaki ahàr ke kǎli ni ti nǎgri sǎsi ana Bay Melefit goro. ⁴ Nahkay nahǎngali Melefit ana kǎli dal-dal. Ka ya ti nahǎngali Melefit ana kǎli ni ti nu nǎbu àna mǎmǎrani, ⁵ adaba kwa ka ya ti kǎfumi ahàr ka Yezu ni àbivaya ana kana, lekǎlǎm kǎbum kǎgrumkabu tǎwi ga *Ma Mǎweni Sulumani ka ahar bǎlaṅ akaba leli. ⁶ Bay Melefit ànjǎkia magray tǎwi sulumana e kidiṅ gekǎli ba. Ànjǎkia nahkay nahǎma, nǎsǎra ti amagroru duk anivoru ana vad ga Yezu *Krist ya amaṅga ni. ⁷ Nǎjalaki ahàr ke kǎli nahkay ti kigeni, adaba nawayay kǎli àna huḍ bǎlaṅ. Bay Melefit àvia divi sulumana ana kǎli akaba nu ga magray tǎwi gayaṅ ka ahar bǎlaṅ a. Nahkay ku nu a daṅgay bu, ku nǎhǎngriḍǎṅ ana ndam ya tǎdǎmki ma magǎdavani ka ma ge Melefit, ku nǎdǎfikiaba Ma Mǎweni Sulumani ana tay naṅgu ni, lekǎlǎm kǎbum kǎjǎnumki nu. ⁸ Bay Melefit àsǎra, nu nawayay kǎli dǎk àna huḍ bǎlaṅ. Nawayay kǎli nahkay ti azuhva Yezu Krist àvua njǎda ga mawayay kǎli a akada gayaṅ ya awayay mis na.

⁹ Ere ye ti nihindifiṅa kǎ Melefit ka ya ti nahǎngalay naṅ na ti mawayavani gekǎli ni mǎsagakivoru e kidiṅ gekǎli bu. Nahkay akǎsǎrum jiri, akǎsǎrumkaba zlam a dǎk lala daya. ¹⁰ Nahǎngalay Melefit nahkay ti adaba nawayay kǎdumkiba zlam sulumani ya tǎtam ndahaṅ na. Tamal kǎgrum nahkay ti akagudarum zlam do, mis day atǎngǎtfǎṅa ndivey kǎ kǎli a do duk abiviyu ana maṅga ge Krist a. ¹¹ Nahkay ere ye ti akǎgrum ni dǎk atanja kigeni, adaba akǎgrum àna njǎda ga Yezu Krist. Mis etipia ere nani ya kǎgrum na ti atazlǎbay Melefit, atǎdǎm naṅ gǎdakani.

Yezu Krist ti àtam zlam dek

¹² Bəza ga mmawa, nawayay ti kəsərum ere ye ti àgrakuvu ni ti àvia divi ana mis ge mici *Ma Məweni Sulumani na àtama ya ahaslana sawaŋ. ¹³ Nahkay ti ndam ga huđ ahay ga bay gəđakani akaba mis ndahaŋ ni dek ticia nu nəvu a daŋgay bu adaba nu bay mægri tawi ana *Krist. ¹⁴ Nahkay day bəza ga məŋ geli təsəra nu a daŋgay bu. Təra təsəra nahkay ti mis ahar gəđakani e kidiŋ gatay bu təŋgəta njəda ga Bay geli a ga məhi pakama ge Melefit ana mis a. Tədəmoru pakama nani kama kama, aŋgwaz əwər tay do.

¹⁵ Mis ndahaŋ təzlapı ana mis àki ke Krist adaba tagralu solu, tawayay ti tətam nu. Ku tamal təbu tagray nahkay nəŋgu ni, mis ndahaŋ ti təzlapaki ke Krist àna huđ bəlaŋ. ¹⁶ Nday ndani ya təzlapay àna huđ bəlaŋ ni ti tawayay nu palam. Təsəra nu nəbu ahalay a daŋgay bu ga mədəfiki ana mis Ma Məweni Sulumani ti ma ge jiri. ¹⁷ Nday ndahaŋ ya tagralu solu ni ti tədəmki ma àki ke Krist àna huđ bəlaŋ do. Tagray nahkay ti adaba tawayay tətam nu palam. Təhi ana ahər təgrukivu daliya a ahay ga daŋgay ni bu keti.

¹⁸ Ay majalay ahər gatay nani ti àgray araŋa do. Ma gatay ya təhi ana mis àki ke Krist ni ti zlam məbəlani. Nahkay nu nəbu nəmər : ku tagray àna cuday, ku àna huđ bəlaŋ nəŋgu ni, nani dek zlam məbəlani. Anəmər àkivu ¹⁹ adaba nəsəra Melefit amahəŋgay nu a huđ ga zlam gani nani bu. Amahəŋgay nu ti adaba kahəŋgalumu naŋ, Məsuf ga Yezu Krist day amazlakaki nu. ²⁰ Ere ya nawayay kay akaba najəgay nahəma, ti nəgray ere ye ti aməbəku mimili ni ba. Nawayay nanjəhad àna njəda gaŋ-gaŋ sawaŋ, nawayay ti mis təzləbay Krist nihi, ku ananaw azuhva nu. Nawayay ti ku nu nəbu àna sifa, ku tamal anəməta nəŋgu ni, mis təzləbay Krist azuhva nu. ²¹ Ka nu nahəma, tamal nu nəbu àna sifa ti zlam gəđakani gani a sifa goro bu ni ti Krist. Ay tamal ti nəmət nəŋgu ni, əbəlafu kay atam ya nu nəbu àna sifa ni. ²² Ku tamal nahkay nəŋgu ni, nu nəbu àna sifa ti nagraŋ tawi sulumani ya ajənaki mis ni. Nahkay e kidiŋ ga ata kisim nday ata sifa bu ni ti nədəkiba weley ? Nəsərkaba do. ²³ Zlam hini cəeni ni ti nəjalakia ahər ka tay a dal-dal. Ere ye ti nu nawayay ni ti, nawayay ti nəsləkaba a duniya ba, ti nəru nənjəhad afa ge Krist. Hojo nahkay, àtam. ²⁴ Akaba nani dek, ahər ədəm si nənjəhad a duniya bu àna sifa kwa. Nawayay nahkay ni ti azuhva kəli, ti nəjənaki kəli. ²⁵ Zlam hini ti nəsərkia lala. Nahkay nəsəra ti nu ananjəhad àna sifa e kidiŋ gekəli bu dek, ti nəjənaki kəli kəŋgumoru kama kama e divi ge Krist bu àna məmərani adaba kəfumkia ahər a. ²⁶ Nahkay anoru afa gekəli. Eninjəa ti akəzləbum Yezu Krist, akəmərumbu àkivu adaba nu nəbu e kidiŋ gekəli bu.

Kadumvu, kəmbəŋum məfəki ahər ka Yezu ba

²⁷ Ere ye ti ahər ədəm kəgrum ni ti, si kanjəhadum lala. Tamal kanjəhadum nahkay ti mis atəsər lekələm kəbum kədəbum *Ma Məweni Sulumani ge *Krist. Nu day ku tamal anoru nəmənjiyu kəli, ku tamal nəru afa gekəli do nəŋgu ni, enici ma gekəli. Nahkay anəsər lekələm dek majalay ahər gekəli ka ahar bəlaŋ, akaba kəkadumvu àna tawi ka ahar bəlaŋ, ti mis təfəki ahər ka Yezu Krist adaba ticia Ma Məweni Sulumana. ²⁸ Nahkay ti aŋgwaz əwərfəŋa kəli kə ndam ezir gekəli a ba ferera. Tamal aŋgwaz əwərfəŋa kəli kə tay a do nahəma, atəsərki etigi ahər. Atəsərki ti Melefit amahəŋgay kəli daya. Zlam gani nani dek ti Melefit agray. ²⁹ Melefit agray nahkay ti àgria sulum ana kəli ga məfəki ahər ke Krist a. Ay sulum gani nani ti ga məfəki ahər ke Krist ciliŋ do : ga macakay daliya azuhva naŋ daya. ³⁰ Ahaslani kərəma nu a nəkadva, nihi day kəsəruma, kekileŋa nu nəbu nakadvu. Ay nihi ti lekələm day kəbum kəkadumfəŋva kə ndam ezir geli a akada goro na.

2

Grum tawi akada ga Yezu ya àgray ni

¹ Lekələm kəbum ka ahar bəlaŋ akaba *Krist. Nahkay ti avi njəda ana kəli do aw ? Kəzum njəda àna mawayavani gayaŋ do aw ? Lekələm kəbum ka ahar bəlaŋ akaba Məsuf gayaŋ *Njəlatani do aw ? Kəbum kərəm mawayavani gayaŋ e kidiŋ gekəli bu do aw ?

² Tamal nahkay zla nahəma, nawayay ti kəmərumbu məbəruf dal-dal àna magray zlam

ya ti nara nēhi ana kuli ni. Zlam gani nday hi : wayumvu, njəhadum ka ahar bəlaŋ ; cūmvu ma e kidiŋ gekuli bu ; jalum ahār ka ahar bəlaŋ ; ³ kəzum ahār gekuli kətamum mis ndahaŋ ba, kawayum ti mis tazləbay kuli ba. Hojo ŋgumioru a hađ ana tay, dəmum tətama kuli a sawaŋ. ⁴ Way way do ədəbi zlam ana huđ gayaŋ ciliŋ ba, hojo mādəbay zlam ya ti ajənaki mis dekeni ni. ⁵ Lekulum dek jalum ahār akada ga Yezu Krist ya əjalay ni. Majalay ahār gayaŋ ni ti nahkay hi :

⁶ Naŋ ti Melefit edediŋ.

Naŋ Melefit edediŋ ti, əwayay manjəhadani kala-kala ata naŋ ndo.

⁷ Ay ti gəđakani gayaŋ ni dek əmbrəŋbiya, əgia mis a, əgia evidi edediŋ a.

Əra əgia mis a ti, ⁸ əŋgwioru a hađ ana mis, əgəsikia ma ana Melefit a, əgəskabá ti mis təkad naŋ, təkadfəŋ naŋ kə təndal.

⁹ Adaba əgəskabá zlam nday nana dek ti, Bay Melefit əzoru naŋ driŋ agavəla, əzalay naŋ gəđakani ətam gəđakani ndahaŋ ni dek.

¹⁰ Awayay ti mis dek

ku a huđ melefit bu, ku ka dala, ku e evidi bu təbəhadı mirdim ana Yezu ka ya ti ticia slimi gayaŋ a ni.

¹¹ Awayay ti ku way way do mədəm vay-vay :

« Yezu Krist ti naŋ Bay gəđakani ! »

Azuhva zlam nani dek mis atazləbay Bəŋani Melefit.

Ndam ga Yezu ti akada ceŋgel ya asladay məlaŋ ni

¹² Bəza ga mmawa, nawayay kuli dal-dal. Ahār ədəm kəgəsumiki ma ana Melefit akada ga Yezu ya əgəsiki ma ni. Ahaslani, ka ya ti nu nəbu akaba kuli ni ti kəgəsumikia ma ; nihi nu nəbi akaba kuli va bi ti ahār ədəm kəgəsumiki ma mətama ya ahaslani na. Kəgəsumiki ma gani ti ahəmamam ? Nawayay nədəm, Melefit əhəŋga kuli a. Əhəŋga kuli a nahəma, ahār ədəm lekulum day kəgrum təwi kwa. Kəgrum təwi nani ti, si aŋgwaz awərfəŋa kuli kə Melefit a, ¹³ adaba Bay ya ti agray təwi a məbəruv gekuli bu ni ti Melefit. Agray nahkay nahəma, ti kawayum akaba kəgrum zlam ya əbəlafəŋ ni.

¹⁴ Ere ye ti kəgrum ni dek, kəŋguzumki ma ba, kələgumvu əkivu ba daya. ¹⁵⁻¹⁶ Tamal kəgrum nahkay nahəma, mis etindivi kuli do, akagudarum zlam do, akələmbu bəza ge Melefit *njəlatani. Lekulum kəbum e kidiŋ ga ndam cuday akaba ndam magosay mis bu : ka ya ti kəhumi ma ge Melefit ya avay sifa ni ana tay nahəma, etipi kuli akada ya tipi boŋgur təsladay ga məlavad a huđ melefit bu ni. Nahkay a vad ya *Krist aməŋga ni ti anəmərnu əna kuli. Eslini anəsər ti nəgray təwi zləzladani masakani ndo.

¹⁷ Məfəki ahār gekuli ka Yezu ti akada ga sədaga ya ti kəvumi ana Melefit ni. Ku tamal takad nu nəŋgu ni, mimiz goro amasagakivu sədaga gekuli, akada ga zum ya tabəhad ni. Nahkay ti nu nəbu əna məmərani, məmərvu akaba kuli dek daya. ¹⁸ Tamal nahkay ti ahār ədəm lekulum day kəbum əna məmərani, kəmərnu akaba nu daya.

Ata Timote nday ata Epafrodit

¹⁹ Əna njəda ga Bay geli Yezu, nawayay nəslərikaboru Timote ana kuli wudak. Eminjəa afa gekuli a ti anəsər ere ye ti agravu afa gekuli ni. Amasləkabiya ti aməŋghadı ma gani. Nahkay ti anəŋgət njəda əna naŋ. ²⁰ Maslaŋa əfu ahalay əjalay ahār akada goro ni bi, si naŋ ; naŋ əbu əjalaki ahār ke kuli akada goro ni daya. ²¹ Mis ndahaŋ ni dek tədəbi zlam ana huđ gatay ciliŋ, tədəbay zlam ya ti Yezu *Krist awayay ni do. ²² Timote nahəma, kəsəruma ədafakia naŋ mis sulumana. Əgra təwi ga Ma Məweni Sulumana akaba nu akada ga wur ya tagrakabu təwi akaba bəŋani na. ²³ Nahkay ka ya ti anəsəra ere ye ti

amagrakuvu na ti anəsləroru naŋ huya. ²⁴ Ay ti àna njəda ga Bay geli, nəsəra nu day anoru afa gekəli wudak.

²⁵ Ka nu ti àbəlafu nəslərioru wur ga məŋ geli Epafrodit ana kəli. Naŋ ti lekələm kəslərumubiyu ga məjənaki nu àna zlam ya ahəcukivu ni : àra ènjia ti àgrukia təwi a, məkədvu ka ahar bəlaŋ ga mazoru *Ma Məweni Sulumani kama. Ay nəslərikaboru naŋ ana kəli ti ²⁶ adaba awayay dal-dal ti mīpi kəli dek. Ècia ti kicəma ga arməwər ya àwər naŋ na, àhəlia ahàr a dal-dal. ²⁷ Edeđiŋ ti arməwər àwəra naŋ a, amal àmət. Ay ti àsia cicihi ana Melefit a, àhəŋgaraba naŋ a. Nu day nəsia cicihi ana Melefit a, adaba àwayay ti nəkakay daliya ka ahàr ga daliya ndahaŋ ba. ²⁸ Nahkay nawayay ti nəslərikaboru naŋ ana kəli ke weceweceni, ti kay ya kipurəma naŋ a ni ti kəmərūmvu, nu day nəjalay ahàr kay ba. ²⁹ Eminjəa ti gəsumkabá naŋ àna məmərana, adaba lekələm dek ti Bay gekəli bəlaŋ. Zləbum naŋ, zləbum mis ya tanjəhad akada gayaŋ ni dek. ³⁰ Zləbum naŋ adaba naŋ e təwi ge Krist bu ni ti àtamfəŋa kə kisim a pəlok-pəlok. Ku amal àmət nəŋgu ni àra afa goro ga məjənaki nu a, adaba lekələm kəbum driŋ akaba nu, kisləmki məjənaki nu do.

3

Leli miŋi ndam jireni kə eri ge Melefit ti, si azuhva Krist

¹ Bəza ga mmawa, ere ye ti nawayay nəhikivu ana kəli ni ti nihi : mərūmvu adaba leli dek miŋia akada mis bəlaŋ akaba Bay geli a. Ere ye ti nəhi ana kəli nihi ni ti nəbikia ana kəli a àndava, ay ti tamal nəhikivu ana kəli nəŋgu ni àgray araŋa do, avikivu njəda ana kəli daya. ² Bumvu slimi ana ndam ya təđəm si *kekeləm kədi kwa ni. Ndam nday nani kərá, tàgray zlam sulumani do. ³ Təđəm tamal kawayum kigum ndam ge Melefit ti si kikeləm kədi kwa. Ay ti ndam ge Melefit edeđiŋ edeđiŋeni ti leli. Ndam ya ti tazləbay Melefit àna njəda ga Məsuf gayaŋ *Njəlatani ni ti leli. Ndam ya ti təđəm Yezu *Krist naŋ gədakani ni ti leli. Ere ye ti mis təfəki ahàr ni akaba tagray àna ahar gatay ni, leli ti məfəki ahàr do. ⁴ Ku tamal nahkay nəŋgu ni, nu day nisliki məfəki ahàr ka zlam nday nani. Ku way way do àđəm esliki məfəki ahàr ka zlam nday nani nahəma, nu nisliki nətam naŋ. ⁵ Zlam ya ti nəfəki ahàr goro ka tay tata ni ti nday hi : nu zal Izireyel, jiba goro ti ge Benjemeŋ, ata ba ata mma ti nday dek ndam *Hebri : tàra tìweya nu a ti təkəluə kədi a vad ya azlalahkər a. Tamal mis təđəmki ma ke *Divi ya Məwiz àbəki a wakita gayaŋ ni bu ni ti, nu zal Feriziyəŋ, nəgəskabá nətam ndam Zəde ndahaŋ. ⁶ Ahaslani ti nəhi ana ahàr nəgri təwi ana Melefit àna njəda kay, nahkay ti nəgria daliya ana ndam məfəki ahàr ka Yezu a. Nəgəskabá Divi ya Məwiz àbəki a wakita gayaŋ ni bu na, nəgudar zlam ndo simiteni. ⁷ Ahaslani ti nəđəm zlam nday nani dek ti təzoru nu kama, ay nihi ti nəđəm təcəfəŋa nu kà məsər Krist a sawaŋ. ⁸ Namənjələŋ kà zlam dek masakani, adaba nəsəra Yezu Krist Bay goro a : zlam gani nani àtam zlam ndahaŋ dek. Ka ya ti nəsəra naŋ a ni ti nəmbrəŋa zlam ndahaŋ na dek, namənjələŋ kà zlam ndahaŋ ni dek akada ga dandas ni, adaba nawayay manjəhadani akaba Krist akada mis bəlaŋ, ⁹ nawayay ti a vad ya ti amaŋga ni mēđəm nu mis gayaŋ. Ku nađəbay Divi ya Məwiz àbəki a wakita gayaŋ ni bu nəŋgu ni, nawayay ti mis təđəm nu zal jiri azuhva nani va ba. Ere ye ti nawayay ni ti, Bay Melefit māmənjəlu nu zal jireni adaba nəfəkia ahàr ke Krist a. Jiri nani ti təwi ge Melefit. Melefit agru təwi nani ti adaba nəfəkia ahàr ke Krist a palam. ¹⁰ Nawayay nəsər Krist : nawayay nəsər njəda ya Melefit àhəŋgaraba naŋ àna naŋ a ni. Ku àcaka daliya nəŋgu ni, daliya gayaŋ ya àcakay ni nu day nawayay macakani. Nawayay nəmət akada gayaŋ ya àmət ni, ¹¹ ti ku ahəmamam nu day Melefit mähəŋgaraba nu e kisim ba.

¹² Ay ku nađəbay zlam nday nani dek nəŋgu ni, ŋgay nəŋgəta, nìnjikiya ka tay a ti nəđəm do. Nahkay nađəboru tay kama kama, adaba nawayay ti nəgəs tay a ahar vu akada ga Yezu Krist ya àgəs nu a ahar gayaŋ vu ni. ¹³ Bəza ga mmawa, ŋgay nəgəsa zlam nday nana ti nəđəm faŋ ndo. Nu nəbu akada ge mis ya tacuhwakabu ni ; nawayay magray zlam biliŋ ciliŋ : nəmbrəŋ zlam ya kələŋ ni, nakədvu ti nađəbay ere ya kama goro ni. ¹⁴ Nacuhworu ke ekwi gani duk, nawayay nəŋgət ere ye ti təvi ana bay ya ti enjiyu

enjenjeni ni. Bay Melefit azalay leli ti mâcêloru a hud melefite vu ga mœvi ere nani ana leli adaba leli ndam ga Yezu Krist.

¹⁵ Leli dek mœndœhani : nahkay ahâr adœm mânjœhad akada ya nœhi ana kœli ni. Ay tamal ti kajalum ahâr nahœn nœngu ni, Melefit amœdœfiki jiri gani ana kœli. ¹⁶ Zlam mabœlani nahœma, ahâr adœm mahœdœkumoru kama œna divi ya mœbu madœbay ni.

¹⁷ Bœza ga mmawa, grum akada goro ya nagray ni. Lekœlum kœpœma manjœhad geli na : si kœmœnjumlœn ana mis ya tanjœhad akada geli ya manjœhad ni, ti kœnjœhadœm nahkay bilegeni. ¹⁸ Mis tœbu kay, manjœhad gatay œbœlay do, tizirey Krist naœn ya œmœtfœn kœ tœndal ni. Ahaslani nœhikia pakama gani ana kœli a sak kay, nihi keti nœhikivu ana kœli, nitœwi œna ma gani. ¹⁹ Ndam nday nani ti Melefit emijiœn tay ka mandav ga sifa gatay. Ere ye ti tawayay ni ti œgia melefit kœ eri gatay a. Nday tœbu tœmœrvu œna zlam ya tœbœki mimili ka tay ni sœk sawœn. Tœjalaki ahâr ka zlam ge Melefit do, si ka zlam ga duniya ni ciliœn. ²⁰ Leli zla nahœma, majalay ahâr geli nahkay do. Kœsa geli ti a hud melefite bu. Bay mahœngay leli, Bay geli Yezu Krist, amaslœkabiya eslina, leli mœbu majœgay naœn. ²¹ Eminjia ti amœbatkaba vu geli gedebeni na, ti vu geli mœgi masladani akada gayœn ni. Ara agray nahkay ti œna njœda gayœn ya agur zlam dek œna naœn ni.

4

Sawari ga Pol gœrgœrani

¹ Bœza ga mmawa, nawayay kœli dal-dal : ahâr adœm kanjœhadœm njœn-njœn akada goro ya nœhi ana kœli ni, adaba lekœlum a ahœr ga Bay geli bu. Nawayay kœli dal-dal, nahkay nawayay nakoru nœmœnjiyu kœli. Ka ya ti nœjalaki ahâr ke kœli ni ti nu nœbu œna mœmœrani kay. Bay Melefit day amœgœskabu nu œna mœmœrani azuhva kœli.

² Evodi akaba Sintis, nahœngalay kœli, nœhi ana kœli ti kœcœmvu, adaba Yezu naœn Bay geli dek. ³ Nak ya magrakabu tœwi ka ahœr bœlaœn, kœmbrœn ndo ni day, nihindi kur ti kœjœnaki wœl nday hini ti tœcivu, adaba tœkadœva akaba nu ga mazoru *Ma Mœweni Sulumani kama. Tœkadœvu œna tœwi nani ti nday akaba Klemaœn akaba mis ndahaœn ya magrakabu tœwi akaba tay ni. Nahkay Bay Melefit œbœkia slimi gatay a Wakita gayœn ba akaba slimi ge mis ya avi sifa ana tay ni dek.

⁴ Nœhi ana kœli : Ku ananaw ananaw do mœrumvu adaba leli dek Bay geli bœlaœn ! Nœhi ana kœli keti : Mœrumvu !

⁵ Si kanjœhadœm ti mis dek tœsœr lekœlum kœzumum bœruv weceweci do, kœbesœm sawœn. Bay geli œnjia wudœk, naœn driœn do. ⁶ Ku araœna kwec œhœli ahâr ana kœli ba. Tamal araœna œhœcikivu ana kœli ti humi ma gani ana Melefit sawœn. Ku araœna œdœkiva ke kœli a nœngu nahœma, hindœmfœna kœ Melefit a, hœngalum, grumi sœsi daya. ⁷ Tamal kœgrum nahkay ti Melefit amœfi ahâr ana kœli ti ere ye ti kajalumki ahâr ni dek kœjalumki ka mawayay ga Yezu *Krist ; nahkay araœna amœhœli ahâr ana kœli do, adaba Bay geli ti naœn. Melefit amœfi ahâr ana kœli ahœmamam ti mis hihirikeni œsœr do.

⁸ Bœza ga mmawa, ere ye ti nœhi ana kœli ke mœndœveriœn gani ni ti, si kajalumki ahâr ka zlam nday hini kwa : zlam ya ge jiri ni, zlam ya œbœlay ni, zlam ya magœdavani do ni, zlam ya *njœlatani ni, zlam ya mis tawayay ni akaba zlam ya mis tazlœbay ni. Nahkay si kajalumki ahâr ka zlam mabœlani dek akaba zlam ya leli mœdœm sulumani ni dek kwa. ⁹ Nœcœhia zlam ana kœli a kay, kœgœsumkabœ. Lekœlum kœcœma pakama goro a akaba kœpœma zlam ya nœgray na. Si ahâr adœm kœgrum zlam nday nani dek. Tamal kœgrum nahkay ti Melefit naœn œbu akaba kœli, araœna amœhœli ahâr ana kœli va do.

Pol agri sœsi ana ndam Filip

¹⁰ Ka ya ti kœslœrumubiyu zlam ni ti nœmœrva dal-dal, nœgria sœsi ana Bay geli a. Ere ye ti kœgrumu ni ti œdafaki kœfumu ahœr. Lekœlum kœbum kœfumu ahâr kœlavœd, ay ti kœngœtum ahœr ga mœslœrubiyu zlam ke weceweceni ndo palam. ¹¹ Nœhi pakama hini ana kœli ti, nœdœm ti nawayay zlam do. Nahkay ku nu nœbu a gœda bu ahœkay do ni a daliya bu nœngu ni, nœcœha manjœhadœna œna mœmœrana. ¹² Ku mam mœdœkuvu mam nœngu ni, nœsœra nanjœhadœ tata : ku nu talagani, ku elimeni goro œbu ; ku hud goro mœrœhani, ku

lɔwɪr awɛr nu ; ku zlam goro àbu kay, ku zlam goro àhəca nɛŋgu ni, nəsəra nanjəhad tata.
¹³ Nislɪki mɛbəsɛy zlam dɛk adaba Bay goro avu njədə gani. ¹⁴ Ku tamal nahkay nɛŋgu ni kəgrumua zlam sulumana, adaba kəjənumkia nu a daliya goro ba.

¹⁵ Bəza ga mmawa goro ya e Filip ni, jalumki ahàr ka sarta ya nəhi *Ma Məweni Sulumani ana kəli mək lekələm kəgəsumkabu ni. Kəsəruma ka sarta nani ti nawayay nasləka ka had gekəli e Mesedəwɛŋ a, ay ndam məfəki ahàr ka Yezu ga kəsa ndahaŋ təvu zlam ndo, si lekələm ciliŋ. Nahkay nəjənakia kəli a ti lekələm day kəjənumkia nu a.
¹⁶ Kwa ka ya nu nəbu a Tesalonik ni ti kəsələrurumukabaya zlam ga məjənaki nu a àtam sak cɛ.

¹⁷ Ere ye ti nawayay ni ti kəvumu zlam do ; nawayay ti Melefit məvikiyu məsəkani ana kəli azuhva təwi gekəli ya kəgrumu ni sawaŋ. ¹⁸ Ere ya àhəcukivu ni dɛk ti kəvumua àtamkia sawaŋ. Nihi ti Epafrodit àvuua zlam ya kəsələrurumubiya na, nahkay zlam àhəcukivu va do. Ay ti kəvumu ti ana nu do, kəvumi ti ana Melefit sawaŋ. Àbəlafəŋ dal-dal akada ga sədaga ya kəvumi, ezi akada ge tersel sulumani ni. ¹⁹ Bay Melefit goro ni ti araŋa àhəci naŋ do simiteni, naŋ àbu àna zlam dɛk. Nahkay ara avikivu zlam ana kəli ti araŋa àhəcukivu ana kəli ba bilegeni, adaba lekələm day ndam ga Yezu *Krist. ²⁰ Mis təzləbay Bay Melefit Bəŋ geli ga kaŋgay-kaŋgayani ti ! Aya nahkay.

Sa ga Pol

²¹ Grumi sa ana ndam məfəki ahàr ka Yezu *Krist ye eslini ni biliŋ àna biliŋ. Bəza ga mmawa ya tagray təwi akaba nu ni təgria sa ana kəli a daya, ²² akaba ndam ga Yezu ya təbu ahalay ni dɛk, ahar gəɖakani ndam ya tagray təwi a ahay ga *bay gəɖakani ga ndam Rom bu ni. ²³ Bay geli Yezu Krist məgri sulum gayaŋ ana kəli dɛk ti.

sulumani. ¹⁰ Mawayay ti kânjêhadum akada ga ndam ga Bay geli ya ahâr àdêm tanjêhad ni. Mawayay ti tûwi gekûli ya kêgrum ni dèk mâbêlafêj, kêgrumikivu zlam sulumani ndahañ. Nahkay ti akêsêrum Melefit àtam ya ti kêsêrum nañ nihi ni. ¹¹ Melefit ti nañ a melañ *njêlatani gayañ bu, njêda gayañ àtam zlam dèk ; mahêngalay nañ ti mâvi njêda gani nani ana kûli a manjêhad gekûli bu dèk. Mawayay ti ku tamal kêgrum daliya nêngu ni besûma, kêmbreñum mêfêki ahâr ke Melefit ba ; mawayay ti kêmêrumvu sawañ. ¹² Grumi sûsi ana Melefit adaba àvia njêda ana kûli a ga mêhurkiviyani ka ndam gayañ njêlatana a melañ gayañ masladani va. ¹³ Àhêlaba leli a njê njê a melañ ziñ-ziñeni ge *Seteni ba, òru àbiyu leli a Mêgur ga Wur gayañ vu. Wur nani ti Bêjani ni awayay nañ dal-dal. ¹⁴ Àna tûwi ga Wur ni Melefit àmba leli a, àmbêrfêja zlam magudarani geli na kè leli a daya.

Krist ti way ? Tûwi gayañ ti mam ?

¹⁵ Melefit ti mis tîpi nañ day-day ndo ; ay tamal mis êpia Wur gayañ na ti êpia Melefit a àndava. Wudaka Melefit àgraya zlam a dèk ti Wur gayañ ni nañ àbu àndava. Melefit àvia njêda ga mêgur zlam a dèk ¹⁶ adaba ka ya ti àgraya zlam a dèk ni ti, àgraya ti àna nañ. Nahkay ku zlam ya agavêla akaba zlam ya a ga had ni dèk, ku zlam ya tipivu ni akaba zlam ya tipivu do ni dèk, ku bôbay gêdâkani ya têgur melañ ya agavêla weley weley do dèk nêngu ni, Wur ge Melefit agur tay. Iy, Melefit àgraya zlam a dèk ti àna nañ ; zlam ni dèk ti àgriaya ana nañ a. ¹⁷ Wudaka Melefit àgraya zlam a dèk ti Wur gayañ ni nañ àbu àndava ; zlam ni dèk têbu nihi ti azuhva nañ. ¹⁸ Ndam gayañ ya *têcakalavu ku eley eley do dèk ni ti akada vu ge mis ; nañ ti ni ahâr gani. Zlam ya ti agravu dèk ni ti anjêki àna nañ. Àngaya enjia e kidîñ ga ndam evid ba ti nañ. Melefit àgray nahkay, àwaya ti Wur ni mîgi gêdâkani ga zlam weley weley do dèk. ¹⁹ Melefit àgray ti zlam ya ti nañ àbu àna nañ ni dèk ni ti, Wur gayañ ni day mêlêbu àna nañ bilegeni. Ge Melefit ya àgray nahkay ni ti àbêlafêja kà nañ nañana dal-dal. ²⁰ Melefit àwayay ti zlam ya àgraya ni dèk, ku zlam ya a ga had, ku zlam ya agavêla, mângalabavu akaba tay, tânjêhadkabu akaba tay àna sulumani. Melefit àgray ti zlam gani nani mâgravu ti àna mimiz ga Yezu ya àdêgaya ka ya ti *tâdarfêj nañ kà tândal ni.

²¹ Lekulêum ahaslani ti driñ driñ akaba Melefit, lekulêum ndam ezir gayañ daya, adaba ka sarta gani nani ti majalay ahâr gekûli akaba zlam gekûli ya kêgrum ni magêdavani. ²² Ay nihi ti Wur ge Melefit êgia mis a, àmêt a kêla gekûli vu : Melefit àgray ti kêngalumvu akaba nañ ti nahkay. Awayay ti kêgum ndam gayañ *njêlatani, nahkay amêhêloru kûli kè meleher gayañ. Ka sarta gani nani ti zlam magudarani gekûli ni atêlêbi va bi, maslêja amacalki kûli ka zlam magudarani do simiteni. ²³ Ay tamal kawayum kêgum nahkay ti, ahâr àdêm kêmbreñum mêfêki ahâr ke *Krist ba. Ahâr àdêm kânjêhadum njañ-njañ akada ya ti têfiyu asak ga ahay lala ni. *Ma Mûweni Sulumani ya kêcum ni ti akêngêtum zlam sulumani dal-dal àna nañ ; ahâr àdêm kêvumi divi ana mis ga magosafêja kûli a ba. Ma Mûweni Sulumani nani ti têhia ana mis ga duniya na dèk ; nu Pol ti ni nîgia bay mêgri tûwi ana Melefit ga mêhi ma gani nani ana mis a daya.

Tûwi ga Pol ya agri ana ndam ge Krist ni

²⁴ Nihi ti nêbu nêcakay daliya àna tûwi ya nagray azuhva kûli ni, ay ti nêbu nêmêrvu àna daliya nani. *Krist àcaka daliya azuhva ndam gayañ a, nahkay ahâr àdêm nu day nêcakay daliya ti tûwi gayañ mândav lala. Nêcakay daliya nani ti azuhva ndam ge Krist, nahkay Krist day nañ àbu acakay, adaba ndam gayañ ya *têcakalavu ku eley eley do dèk ni ti vu gayañ. ²⁵ Ndam ge Krist ni ti, nîgia bay mêgri tûwi ana tay a ; àvu tûwi gani ti Melefit. Melefit awayay ti nêhiaba ma gayañ a dèk ana kûli a. ²⁶ Ma gani nani ti kwa ahaslani mañgahani. Melefit àdêfiaba ana ata bêj ga bêj geli a ndo, ay nihi ti àdêfiaba ana leli a, leli ndam gayañ *njêlatani na. ²⁷ Melefit awayay ti leli mêsêr ma mañgahani nani. Ma gani nani ti sulumani àtama ma ndahañ a dèk, adêfaki ahêmamam Melefit ahêngay ndam ya ti nday ndam *Zude do ni. Ma mañgahani nani ti nihi : Krist ti nañ àbu akaba kûli akada mis bêlañ ; nahkay kêsêruma akêhurumiyu a melañ masladani ge

Melefit ni vu. ²⁸ Mazlapaki ti ke Krist gani. Məhiору ma gani ana mis dek ; məziaba azay slimi ana tay a, macahi zlam ana tay dek. Magray təwi sulumani àna məsər zlam ge Melefit ya avi ana leli ni ; mawayay ti mis dek tîgi akaba Krist akada mis bəlañ, araña àhəcikivu ana tay ba. ²⁹ Nəbu nagroru təwi gani nani, nakadvoru àna nañ àna njəda ge Krist ya àvu ni. Njəda gani nani ànuviyu dal-dal ga magray təwi àna nañ.

2

¹ Nawayay ti kəsərüm nəbu nakadvu dal-dal azuhva kuli, azuhva ndam Lewədisi akaba mis ndahañ ya ti tipi nu e eri vu day-day ndo ni dek. ² Nawayay ti təngət njəda, tawayavu, tənəhad akada mis bəlañ. Nawayay ti təsər kaba ma ge Melefit a lala, təngət sulum gayañ àna nañ dal-dal. Nahkay ti atəsər ma *mañgahani ge Melefit : ma mañgahani nani ti *Krist. ³ Krist ti agray ti ndam gayañ təjalay ahər sulumani akaba təsər zlam dek lala. Zlam nday nani ti akada ge elimeni mañgahani ni. ⁴ Nəhi ma gani nani ana kuli ti adaba nawayay ti maslaña àgosay kuli àna pakama ge mesipet mis ba. ⁵ Ku tamal nu driñ akaba kuli nəngu ni, nəbu nəjalaki ahər ke kuli dal-dal kala nu nəbu akaba kuli. Nəsəra kəbum kəfumki ahər ke Krist lala, kəmbərənum do. Nahkay nəbu nəmərvu.

Məngət sifa jireni ti si tamal leli məbu ka ahar bəlañ akaba Krist

⁶ Lekuləm ti kəgəsüm kabá Yezu *Krist a, əgia Bay gekuli a. Nahkay ti njəhaduma akaba nañ a, kədumvu ba. ⁷ Njəhadum akaba nañ ti akada ga məngəhaf ya abiyu sliri a had vu lala ni, akada ga ahay ya təfiya asak gana lala ni. Fumki ahər ke Krist àna njəda gekuli dek, akada ya təcəhi ana kuli ni. Grumi səsi ana Melefit kəlavad.

⁸ Bumvu slimi ti maslaña àgosay kuli akada ya təgəs zlam àna kəmbazl ni ba, adaba ndam ya təsər Krist do ni ti məsər zlam gatay ni dek magədavani ; zlam ya ti təgəskabu ni ti məsuf magədavani ya təgur duniya ni təcəhi ana tay ; zlam nday nani ti ge Krist do. ⁹ Nədəm nahkay ti adaba ere ye ti Melefit nañ àbu àna nañ ni dek ti Krist day nañ àbu àna nañ, araña gani àbi ahəci nañ bi. Krist ti nañ mis, ay nañ Melefit ededini ededini daya. ¹⁰ Lekuləm kəbum akaba Krist akada mis bəlañ, nahkay ti àvia sulum gayañ a dek ana kuli a, araña àbi ahəci kuli va bi. Krist ti Bay ga bəbay ya təgur məlañ ya agavəla ni dek.

¹¹ Lekuləm kəbum akaba nañ akada mis bəlañ ti kala *təkəlia kədi ana kuli a. Ay zlam gani nani ti gərgəri akaba ge mis ya tekeley kədi ni ; nani təwi ge Krist. Təwi gayañ gani nani ti agray ti miği evidi ga zlam magudarani geli ya məgrabiyu kəlañ ni va ba. ¹² Gekuli ya *təbaray kuli ni ti kala tiliya kuli ka ahar bəlañ akaba Krist a. Kəfumki ahər ke Melefit, kəsəruma àhəngaraba Krist e kidini ga ndam evid ba ; nahkay ti lekuləm day Melefit àhəngaraba kuli e kisim ba àndava. ¹³ Ahaslani ti lekuləm məmətani adaba kəbum kəgudarum zlam, lekuləm ndam ge Melefit do, kəkəlum kədi ndo. Ku tamal nahkay nəngu ni, nihi ti Melefit àvia sifa ana kuli a, àhəngaraba kuli e kisim ba ka ahar bəlañ akaba Krist a. Gayañ ya ti àgray nahkay ni ti àmbərfəña zlam magudarani geli na dek ga sulum a. ¹⁴ Akal Melefit awəl leli àna seriya azuhva zlam magudarani geli nday nani ; seriya gani nani ti kala Melefit àbəkia zlam magudarani geli na ka wakita ga madafakiani ahəmamam mijikia ke divi gayañ a ni. Ay nihi ti kala Melefit àzaba wakita gani nana, àdarfəñ kə təndal ka ya ti *tədarfəñ Krist ni. ¹⁵ Gayañ ya àgray nahkay ni ti àhəlfəña njəda kə bəbay ya təgur məlañ ya agavəla na dek, əyefiña kə tay a. Ka ya ti əyefiñ kə tay ni ti àbəkia mimili ka tay kə eri ge mis dek daya.

¹⁶ Nahkay zla nahəma, ηgay kəgudaruma zlam a ni ti maslaña àhi ana kuli ba. Ku àki ka zlam məzumani, ku àki ka zlam miseni, ku àki ka wuməri, ku àki ka vad ge kiyi ya azlərəv ni ahkay do ni àki ka vad *məpəsabana nəngu ni təhi ana kuli ba. ¹⁷ Zlam gani nday nani ti adafaki zlam sulumani ya ti amara magravu ni ciliñ. Ay zlam sulumani gani nani ti Krist. ¹⁸ Nahkay maslaña àgray ti kījümkia ke divi ge Melefit a ba. Mis ndahañ tədəm mis ti əsli araña kə eri ge Melefit do, tədəm təzləbay *məslər ge Melefit ; təbu təjalaki ahər ka zlam ya tədəm Melefit àngazli ana tay ni kəlavad ; tiji zlabay àna zlam gatay ya təjalaki ahər ni ciliñ. Zlam gani nani dek ti zlam masakani. ¹⁹ Nday gani nani ti təsləkəfəña kə

Krist a, nday ndam gayaŋ va do. Ay ndam ge Krist ti vu gayaŋ, naŋ naŋani ti ahàr gani. Vu gani nani ti njalaŋ-njalaŋ, majakwakabani dek lala ; Melefit agray ti mēdēk àna njēda ge Krist, adaba Krist ti naŋ ahàr gani.

Ndam ge Krist ti, tàgray zlam ga ndam ga duniya va do

²⁰ Lekulūm ti kēbum akaba *Krist akada mis bēlaŋ, kala kēmētuma akaba naŋ a, lekulūm evidi ga *mēsuf magədavani ya tēgur *duniya ni va do. Ègia nahkay ti kēgēsūmkabu zlam ya ti ndam ga duniya tēcahi ana mis, tēdēm si tàgray kwa ni ti kamam ? ²¹ Tēdēm ahkado : « Kàzay ere hini ba, kàcakay ere hini ba, kīnjifiŋ kē ere hini ba. » ²² Zlam nday nani dek ti tamal mis àzuma ahkay do ni àgra tūwi àna tay a ti tēndav. Nahkay ma gani nani ya tēhi ana mis akaba ya tēcahi ana mis ni ti ma ge mis hihirikeni ciliŋ. ²³ Ma gani ya tēhi ana mis ni ti mis tici ti akada ma sulumani, adaba tēdēmki ma ke tūwi gatay gatayani ya tēdēm tēgri ana Melefit ni, tēdēm tīsli araŋa kē eri ge Melefit ndo, nahkay tēgri daliya ana vu gatay. Ay zlam nday nani ti zlam masakani, àjēnaki leli ga mēbrēŋ zlam magudarani ga mēbēruv geli ya awayay ni do.

3

¹ Ay lekulūm ti kēŋgumaba e kisim ba akaba *Krist a. Nahkay ti dēbum zlam ya ti agavēla ni, adaba Krist ti naŋ eslini agavēla, manjēhadani ka ahar ga daf ge Melefit a mēlaŋ ga gēdakani bu. ² Jalumki ahàr ti ka zlam ya agavēla ni, kàjalumki ahàr ka zlam ya a ga had ni ba. ³ Adaba lekulūm ti kēmētuma ; sifa gekūli maŋgahani afa ge Melefit, ka mēlaŋ ya Krist naŋ àbiyu ni. ⁴ Sifa gekūli ti Krist. Nahkay ka ya ti Krist amaŋgazlavu ni ti lekulūm day etipi kūli akaba naŋ a mēlaŋ gayaŋ masladani ni bu.

Leli mēbu akaba Krist akada mis bēlaŋ ti mēnjēhad ahēmamam ?

⁵ Nahkay zla nahēma, zlam ga duniya ya ahaslani lekulūm evidi gani ni ti tigi eri ana kūli va ba ; jiŋmaba tay a sawaŋ. Kēgrum mesūwehvu ba, kēgrum zlam ya àbēlay magrani do ni ba, kēgrum zlam kwaŋa kwaŋa ba, kawayum zlam magudarani ba, kēfumki eri ka zlam ge mis ba. Adaba tamal kēfēki eri ka zlam ge mis ti zlam ya kēfēki eri ni kala ègia melefit gayak a. ⁶ Azuhva zlam nday hini dek ti Melefit naŋ àbu azum bēruv. [Azumki bēruv ti ka ndam ya tēgēsukabu pakama gayaŋ do ni]. ⁷ Ahaslani ka sarta ya ti kagudarum zlam kēlavad ni ti lekulūm day kēnjēhadum ti nahkay.

⁸ Ay nihi ti ahàr àdēm kēmbēŋum zlam nday nani dek : kēzumumki bēruv ke mis ba, kizirūm mis ba, kēgrumi cuday ana mis ba, kēndivūm mis ba, kēdēmum ma ya àbēlay mēdēmmani do ni ba. ⁹ Kēsēkadum malfada ba, adaba kēmbēŋuma manjēhad gekūli ya ahaslani na akaba zlam ya kēgrum ahaslani na. ¹⁰ Nihi ti kīgūma mis mēwena. Nani ti tūwi ge Melefit : agray ti kīgūm mēwēni kēlavad, kīgūm akada naŋ ti kēsērum naŋ lala. ¹¹ Nahkay ti ku tamal nak zal Zude do, ku tamal nak zal Zude ; ku tamal *kikela kēdi a, ku tamal kēkeley kēdi ndo ; ku tamal nak zal mirkwi, ku tamal nak kēnjēhad akada ga zlam ge gili ni ; ku tamal nak evidi, ku tamal nak evidi do nēŋgu ni, àgray araŋa do. Ay ere ye ti ahàr àdēm kēsērum ni ti *Krist ciliŋ ; ku mam mam do dek ti ge Krist, adaba sifa gayaŋ àniviyu ana ndam gayaŋ dek.

¹² Melefit adaba kūli a, awayay kūli, kīgūma ndam gayaŋ *njēlatana. Nahkay zla nahēma, ahàr àdēm kēnjēhadum nahkay hi : mis tēsi cicihi ana kūli, grumi sulum ana mis, kēzum ahàr gekūli akada lekulūm gēdakani ba, njēhadum kudufa, bēsūm zlam. ¹³ Bēsūmvu zlam e kidiŋ gekūli bu ; tamal maslaŋa nahaŋ àgudaria zlam ana maslaŋa nahaŋ a ti tēŋgalabavu, maslaŋa ya ti tàgudari zlam ni mēmbērfēŋa kē maslaŋa nahaŋ na, akada ga Bay geli ya àmbērfēŋa zlam magudarani gekūli na kē kūli a ni. ¹⁴ Ay ere ye ti àtam zlam nday nani dek ti mawayavani. Wayumvu, adaba tamal kawayumvu ti lekulūm dek kēnjēhadum akada mis bēlaŋ, araŋa àbi edekaba kūli a bi. ¹⁵ Kīgūma ndam ge Krist a ti kēbum kēnjēhadumkabu àna sulumani. Nahkay ere ye ti kajalum ni dek ti, jalum ti *kēnjēhadumkabu àna sulumani gani nani ya Krist àgri ana kūli ni. Adaba Melefit àzalakabu kūli ti, ti kīgūm mis bēlaŋ. Nahkay grumi sūsi ana Melefit. ¹⁶ Jalumki

ahàr kàlavàd ka pakama ge Krist ya àdàm ni akaba ya tэдàmki ni дèk ; pakama gani nani mèvikivu njèda ana kùli. Cahum zlam e kidiñ gekùli bu, zumiaba azay slimi ana mis e kidiñ gekùli ba ; grum zlam nday nani àna majalay ahàr sulumani ya Krist àvi ana kùli ni. Grumi sùsi ana Melefit àna njèda gekùli дèk àna midii limis gèrgèri kay : dèmi limis ge Devit, limis ga mazlèbay nañ akaba limis ya *Məsuf Njəlatani adəfiki ana kùli ni. ¹⁷ Nahkay ere ye ti kəgrum ni akaba ere ye ti kədəmum ni дèk ti grum akada ga ndam ga Bay geli Yezu ya ahàr àdàm tàgray ni. Grumi sùsi ana Bəñ geli Melefit àna njèda ga Yezu ya àvi ana kùli ni.

Ndam ge Krist tənjàhad a hud ahay gatay bu ni ti ahəmamam

¹⁸ Lekuləm wál nahəma, ku way way do mēgəsiki ma ana zal gayañ, adaba àgəski wal ya afəki ahàr ka Bay geli ni ti agray nahkay kwa.

¹⁹ Lekuləm zawal day, ku way way do mawayay wal gayañ, àgri daliya ba.

²⁰ Lekuləm bəza day, ku way way do mēgəsiki ma ana ata bəñani ata mənani, māgray ere ye ti təhi māgray ni дèk. Adaba wur agray nahkay ti àbəlafəñ ka Bay geli.

²¹ Lekuləm ata bəñ ga bəza ni, ku way way do àzumi bəruv ana wur gayañ ba, do ni ti ahar amadəgafəñja kà wur na.

²² Lekuləm evidi ni, ku way way do mēgəsiki ma ana maslaña ya agur nañ ahalay a duniya bu ni, māgray ere ye ti təhi māgray ni дèk. Àgray təwi gani nani kè eri ga maslaña ya agur nañ ni ciliñ ba, adaba evidi ya agray nahkay ni ti awayay ti mis tázlèbay nañ ciliñ ; ahàr àdàm ku way way do gekùli māgray təwi ti àna hud bəlañ, adaba ahəngrioru ahàr a had ana Bay geli. ²³ Təwi ya kəgrum ni lu ti grum àna hud bəlañ akada kəgrumi ana Bay geli, do ni ti akada kəgrumi ana mis ciliñ do. ²⁴ Adaba kəsəruma Bay geli aməvi zlam sulumani ya àngahi ana ndam gayañ ni ana kùli. Bay ya ti kəgrumi təwi ededifəñ ededifəñeni ni ti *Krist. ²⁵ Maslaña ya ti agudar zlam ni ti, Melefit amatrað nañ kala-kala akada ga zlam gayañ ya àgudar ni. Adaba Melefit ti agrafəñja seriya kè mis a дèk, àmbrəñ maslaña nahañ do.

4

¹ Lekuləm ya ti kəbum àna evidi ni, ku way way do mēgri jiri akada ya təgri ana mis ndahañ ya ti nday evidi do ni. Səruma lekuləm day Bay məgur kùli àbu, nañ àbiyu a hud melefit bu.

Sawari ndahañ ya Pol avi ana ndam ge Krist ni

² Həngalum Melefit kəlavàd, kəmbrəñum ba. Ka ya ti kahəngalum Melefit ni ti arəña nahañ àgəjazlki ahàr ke kùli ba, grumi sùsi daya. ³ Həngalumi Melefit ana leli daya, ti mēvi divi ana leli ga məhiaba ma manğahani ya àki ke *Krist na ana mis a. Nu nəvu a danğay bu ahalay ti azuhva ma gani nani. ⁴ Həngalum Melefit ti nədafaya ma nana lala, akada gayañ ya awayay na.

⁵ Jalum ahàr lala ahəmamam kanjàhadum e kidiñ ga ndam ya təfəki ahàr ke Krist bu do ni. Tamal kisləmki məgri zlam sulumani ana tay tata ti grum, kəmbrəñum ba. ⁶ Ahàr àdàm kəhumi ma ana mis ti àna ma sulumani ; ma gekùli ni məcər akada ga zlam ya estena àfəñ ni. Ahàr àdàm kəsərurum məhəngrifəñani kà pakama ana ku way way do lala.

Pol endeveriñ zlapay gayañ

⁷ Nu nəbu nanjàhad ahəmamam ti wur ga mən geli Tisik kwa ti aməngəhadì ma gani дèk ana kùli. Nañ ti nawayay nañ dal-dal ; leli məbu magrakabu təwi ga Bay geli ata nañ. Nañ àbu agray təwi lala, àmbrəñ do. ⁸ Nəsləruru nañ afa gekùli ti nahkay, nawayay ti kəsərurum manjàhad geli, akaba nawayay ti mèvikivu njèda ana kùli. ⁹ Nəsləruru nañ ti nday ata wur ga mən geli Onezim. Onezim ti nawayay nañ dal-dal, nañ day agray təwi lala, àmbrəñ do ; nañ mis ga kəsa gekùli. Nday gani atanğəhadì ere ye ti agravu ahalay ni дèk ana kùli.

¹⁰ Aristark àgria sa ana kùli a ; nañ àbu a danğay bu ahalay akaba nu. Mark wur ga wur ga mən ga bəñ ga Barnabas day àgria sa ana kùli a. Mark ti mədəmkiya ma, məbəkia ma

gani ka wakita, mèslerikaboya ana kùli a. Tamal ènjua afa gekùli a ti kâgèsumkabá nañ a lala. ¹¹ Yezu nañ ya ti tázalay Zústus ni day àgria sa ana kùli a. Nday gani mahkèrani ya tégri sa ana kùli ni ti nday ndam *Zude ya magrakabu tawi ga *Mægur ge Melefit akaba tay ni, do ni ti ndam Zude ndahañ tækibu ke leli bi. Nday gani tævua njéda dal-dal.

¹² Epafra mis ga kèsa gekùli day àgria sa ana kùli a. Nañ àbu agri tawi ana Yezu *Krist, nañ àbu akadvu àna mahəngali Melefit ana kùli kəlavəđ. Awayay ti kəzum njéda gekùli đek, araña àhəcikivu ana kùli ba, kəsərum ere ye ti Melefit awayay ni đek lala mək kəgrum. ¹³ Nagrakia sedi a : nañ àbu agray tawi kay azuhva kùli, azuhva ndam Lewədisi, azuhva ndam Hiyeropolis daya. * ¹⁴ Lək zal doktor ni àgria sa ana kùli a daya ; nañ ti mawayay nañ dal-dal. Demas day àgria sa ana kùli a.

¹⁵ Grumi sa geli ana bəza ga məñ geli ya ti e Lewədisi ni, grumi sa ana Nimfa akaba ana ndam ga Yezu ya ti *təcakalavu afa gani ni daya. ¹⁶ Ka ya ti etijəngia wakita hini ana kùli a ni ti slərumikaboru ana ndam ga Yezu ya təcakalavu e Lewədisi ni ti tōru tījəngi ana tay bilegeni. Lekulum day kəjəngum wakita ya ti təslərikaboru ana ndam Lewədisi ni. ¹⁷ Humi ana Ersip : « Bi slimi ana tawi ya təvuk ga məgriani ana Bay geli ni, graba tawi na đek lala. »

¹⁸ Nu Pol nəgri sa ana kùli ; sa hini ti nu nuani nəbəki àna ahar goro. Sərumki nu nəbu a daŋgay bu. Melefit məgri sulum gayañ ana kùli ti.

* 4:13 Kolos, Lewədisi akaba Hiyeropolis ti kəsa mahkə cifa cifa.

Wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Tesalonik enjenjeni ni

Ere ye ti màdàmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Tesalonik enjenjeni ni

Maslaɗa ya ti àbèki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : nani Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1 ; 2.18). Ka ya ti àbèki wakita ni ti nan a Koreɗ ; àslèroru Timote a Tesalonik ; Timote àra àsləkabiya ti àhi ma ana Pol àki ka ndam Tesalonik, mək Pol àbikioru wakita ni ana tay (3.1-6 ; Tɔwi 18.5).

Bay ya ti àhi ma ga Yezu ana ndam Tesalonik enjenjeni ni ti Pol (Tɔwi 17.1-10). Pol àpəs afa ga ndam Tesalonik kay ndo, adaba ndam Zude tawayay tægəs nan (Tɔwi 17.5, 10) ; ere ye ti àgravu ni ahəli ahàr, awayay epi tay ga məvi njəda ana tay, ay àngət ahar gani ndo. Nahkay ti àbikioru wakita hini ana tay ga məvi njəda ana tay akaba ga macahi zlam ana tay.

Ka palahar ye enjenjeni ga pakama gayan ni (1-3) Pol avi njəda ana ndam Tesalonik ya təfəki ahàr ka Yezu ni. Àhi ana tay Melefit àdaba tay edefiɗ edefiɗena : àdafaki Melefit àdaba tay a ti njəda ga Məsuf Njəlatani ya àgray tɔwi e kidiɗ gatay bu ni (1.4, 6). Ku tamal mis ndahaɗ tægri daliya ana tay nəngu ni, Məsuf Njəlatani àbu agray tɔwi e kidiɗ gatay bu dal-dal (1.6). Pol àhi ana tay ahəmamam nan nanani àgray tɔwi a Tesalonik ni : àgəski gədakani ga ndam ga Yezu weley weley do dek màgray tɔwi akada ga Pol ya àgray ni (2.1-12). Àhi ana tay awayay tay dal-dal, awayay mici ma gatay ni (2.17-3.10).

Pol àhi ana ndam Tesalonik tɔnjəhad akada ge Melefit ya awayay ni : leli day ahàr àdəm mɔnjəhad nahkay (4.1-12 ; 5.12-22). Àcahi zlam nahaɗ ana tay, àhi ana tay ku tamal mis ndahaɗ təməta nəngu ni, atəngaba e kisim ba ka fat ya ti Yezu amaɗga ni ; ku tamal məsər vad gani do nəngu ni atəngaba edefiɗ edefiɗena (4.13-5.11). Nahkay ku tamal ndam ga Yezu təmət nəngu ni ahəli ahàr ana leli ba. A wakita hini bu dek Pol àhi ma ga vad ga Yezu ya amaɗga ni ana ndam Tesalonik ni sak kay (1.10 ; 2.19 ; 3.13 ; 4.16 ; 5.23). Pol àdəm Melefit amajəgay ndam gayan ni, araɗa emijiɗkia tay ke divi a do, duk abivoru ana vad ga Yezu ya amaɗga ni. A vad gani nani ti leli dek aməmərvu dal-dal, aməgri səsɪ ana Melefit ana zlam gayan ya àgri ana leli ni dek.

Sa ga Pol

¹ Məbèki wakita hini ti nu Pol leli akaba Silas ata Timote. Məbikioru ti ana kəli ndam ga Yezu ya *kacakalumvu a Tesalonik ni. Lekuləm ti kəbum akada mis bəlan akaba Bəɗ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu *Krist. Nday gani tægri sulum gatay ana kəli, təgray ti *kɔnjəhadumkabu àna sulumani ti.

Manjəhad ga ndam Tesalonik ya təfəki ahàr ka Yezu ni

² Leli məbu məgri səsɪ ana Melefit azuhva kəli dek kəlavad ; ka ya ti mahəngalay nan ni ti məbu macali slimi ana kəli. Məmbərəɗ ³ majalaki ahàr ke kəli kə meleher ga Bəɗ geli Melefit do. Məbu majalaki ahàr ti ka zlam gekəli ya kəgrum ni : kəbum kəfumki ahàr ka Bay geli Yezu *Krist, nahkay kəgrumi tɔwi ; kəbum kawayum nan, nahkay kacakum daliya azuhva nan ; kəsəruma aməgri zlam sulumani ana kəli daya, nahkay kəbum kəbesum. ⁴ Bəza ga mmawa, leli məsəra Melefit awayay kəli, adaba kəli a, ⁵ adaba ka ya ti mōru afa gekəli, məhi *Ma Məweni Sulumani ana kəli ni ti, mədəm ti àna ma ciliɗ do : màgray tɔwi ti àna njəda ge Melefit ya *Məsuf Njəlatani àvi ana leli ni daya ; àna njəda gani nani ti məsəra ma geli ya məhi ana kəli ni ti ma ge jiri edefiɗ. Kəsəruma ahəmamam leli mɔnjəhad e kidiɗ gekəli bu, màgray tɔwi azuhva kəli ni. ⁶ Lekuləm day kəmbatumkaba manjəhad gekəli a, ègia kəgrum zlam akada geli ni, kəgrum zlam akada ga Bay geli ni daya. Ka ya ti kəgəsunkabu ma ge Melefit ni ti lekuləm kəbum kacakum daliya dal-dal ; ku tamal nahkay nəngu ni kəgəsunkabá àna məmərana. Àvi məmərani gani nani ana kəli ti Məsuf Njəlatani. ⁷ Ndam məfəki ahàr ka Yezu ka had

Mesedüweŋ akaba ka haď Eseyi ni ďek t̄ara t̄icia ere gek̄uli ya k̄eġrum nahkay na ti nday day tawayay tagray akaďa nani. ⁸ Azuhva t̄uwi gek̄uli ya k̄eġrum ni ti ndam Mesedüweŋ akaba ndam Eseyi t̄icia ma ga Bay geli a. Ay tici ti nday ciliŋ do : ku eley eley do ďek mis t̄icia gek̄uli ya k̄efumki ah̄ar ke Melefit na. Nahkay ti ku m̄eďm̄ki ma ndo n̄eŋgu ni t̄icia ma gana àndava. ⁹ Mis t̄ebu t̄ezlapaki ke leli, t̄eďm̄ lek̄ul̄m̄ k̄eġsumkabá leli a lala. T̄eďm̄ k̄em̄br̄eŋuma p̄era, k̄ambatumkaba majalay ah̄ar gek̄uli a, k̄iġuma ndam m̄eġri t̄uwi ana Melefit a daya. K̄eďeruma Melefit ti naŋ àbu àna sifa, naŋ Melefit eďeďiŋ eďeďiŋeni. ¹⁰ Nahkay k̄eġm̄ k̄eġeġum sarta ga Wur gayay ya amasl̄akabiya e melefit ba ni. Wur gayay nani ti Yezu ; àm̄eta m̄ek àŋgaba e kisim ba, amah̄eŋgay leli. Nahkay ka fat ya ti Melefit am̄ezumki b̄eruv ke mis ni ti Melefit am̄ezumki ke leli do.

2

T̄uwi ga Pol ya àgray a Tesalonik ni

¹ B̄eza ga mmawa, lek̄ul̄m̄ lek̄ul̄meni k̄eďeruma, ka ya ti m̄oru afa gek̄uli ni ti, m̄oru ti ga magray zlam masakani do. ² K̄eďeruma daya, wud̄aka m̄oru afa gek̄uli ni ti t̄eġribiya daliya ana leli a, t̄indivbiya leli e Filip a. Afa gek̄uli day mis kay t̄awayay m̄eġeskabu leli ndo. Ku tamal nahkay n̄eŋgu ni, Melefit geli àvia nj̄eďa ana leli ga m̄eġi *Ma M̄eweni Sulumani gayay ana k̄uli a. ³ Ka ya ti m̄eġi ma gani nani ana mis ni ti m̄as̄ekad̄ malfada do, m̄eďeġbi zlam ana huď geli àna naŋ do, m̄eġosay mis do. ⁴ Melefit às̄era leli a, nahkay àdaba leli ga m̄eġi Ma M̄eweni Sulumani ana mis a. Ka ya ti m̄eġi ma gani ana mis ni ti m̄awayay ti mis t̄az̄l̄ebay leli do ; mawayay ti Melefit m̄az̄l̄ebay leli saway. Ad̄aba Melefit ti às̄era majalay ah̄ar ge mis a. ⁵ K̄eďeruma ďay-ďay leli m̄eġi ma ana k̄uli ga magosay k̄uli ndo, ďay-ďay m̄eďeġbaf̄eŋa zlam k̄e k̄uli a ndo daya. Melefit esliki magray sedi gani. ⁶ Ŋgay mis t̄az̄l̄ebay leli kwa ti m̄eďm̄ ndo ; ku lek̄ul̄m̄, ku mis ndahaŋ n̄eŋgu ni m̄eďm̄ ndo. ⁷ Ku tamal nahkay n̄eŋgu ni leli ndam *asak ge *Krist ti akal misliki m̄eġeki ŋgasa ke k̄uli tata, ay ti m̄eġray nahkay ndo. Leli m̄anj̄ehad̄ e kidiŋ gek̄uli bu ni ti kud̄ufa akaďa ga m̄eġ ga b̄eza ya ti abi slim̄i ana b̄eza gayay ni. ⁸ Leli mawayay k̄uli dal-dal ; nahkay ka ya ti leli afa gek̄uli ni ti m̄awayay m̄eġi Ma M̄eweni Sulumani ge Melefit ana k̄uli ciliŋ ndo : ku tamal t̄abaz̄l̄ leli azuhva k̄uli n̄eŋgu ni akal m̄eġeskabu daya. Leli m̄awayay k̄uli ti nahkay. ⁹ B̄eza ga mmawa, s̄erumki ka ya ti m̄eġi Ma M̄eweni Sulumani ge Melefit ana k̄uli ni ti m̄eġra t̄uwi nahaŋ a, m̄elafat akaba m̄elavaf̄ gani do ďek m̄eġra t̄uwi gana, àm̄etaġkaba leli a dal-dal. M̄eġray nahkay ti ad̄aba mawayay ti k̄acakum daliya ga m̄eġi zlam ana leli ba.

¹⁰ Ka ya ti leli m̄ebu e kidiŋ gek̄uli ndam m̄eġeki ah̄ar ka Yezu ni bu ni ti m̄anj̄ehada nj̄elata, m̄eġra zlam ge jiri a, maslaŋa àcal̄ki leli ka zlam magudarani ndo. Kis̄l̄m̄ki magrakia sedi gana ke leli a tata ; Melefit day agrakia ke leli a tata. ¹¹ K̄eďeruma, m̄anj̄ehad̄ akaba ku way way do gek̄uli ti akada ga b̄eŋ ga b̄eza ya anj̄ehad̄ akaba b̄eza gayay, afi ah̄ar ana tay ni. ¹² Sak kay m̄eďeġfikia divi ana k̄uli a, m̄evia nj̄eďa ana k̄uli a, m̄eġi ana k̄uli ah̄ar àďm̄ k̄eġrum ere ye ti Melefit awayay ni kwa. Ad̄aba Melefit azalay k̄uli, awayay ti k̄eh̄erumiyu a M̄eġur gayay vu, a m̄elaŋ maslad̄ani gayay vu.

¹³ M̄em̄br̄eŋ m̄eġri s̄usi ana Melefit do, ad̄aba ka ya ti m̄eġi ma ge Melefit ana k̄uli ni ti k̄eġsumkabá. K̄eġsumkabu ti akada pakama ge mis hihirikeni do ; k̄eġsumkabu ti akada pakama ge Melefit. Nani pakama ge Melefit eďeďiŋ, naŋ àbu avi nj̄eďa ana k̄uli, lek̄ul̄m̄ ya ti k̄efumki ah̄ar ka Yezu ni. ¹⁴ B̄eza ga mmawa, ere ye ti àġrakivu ka ndam ge Melefit ya t̄eġeki ah̄ar ka Yezu Krist, t̄eġakalavu ka haď *Z̄ude ni ti àġrakiva ke k̄uli a daya. Ndam ga haď gek̄uli t̄eġria daliya ana k̄uli a akada ga ndam *Z̄ude ya t̄eġri ana ndam gatay ya t̄eġeki ah̄ar ka Yezu na. ¹⁵ T̄akad̄ Bay geli Yezu, t̄abaz̄l̄ ndam mah̄eŋgaray *pakama ge Melefit ya ahaslani ni akaba t̄eġri daliya ana leli ni ti ndam Z̄ude. Gatay ya t̄eġray nahkay ni ti àb̄elaf̄eŋ k̄e Melefit do ; t̄iġia ndam ezir ge mis a ďek daya. ¹⁶ Leli m̄ebu m̄eġi ma ana ndam ya ti nday ndam Z̄ude do ni, ti Melefit m̄ah̄eŋgay tay, ay ndam Z̄ude ni tawayay t̄eġaf̄eŋa leli a. Nahkay ti tagudarkivu zlam àkivu ka zlam magudarani gatay ya t̄eġudar a sarta bu ďek ni. Ay nihi ti Melefit àzumkia b̄eruv ka tay a.

Pol awayay akoru amənjiyu ndam Tesalonik

¹⁷ Bəza ga mmawa, leli ti àpəsa bal mīpivu akaba kuli ndo. Ay ku tamal mīpi kuli ndo nənğu ni, leli mēbu majalaki ahār ke kuli. Nahkay ti leli mēbu makadvu dal-dal ga moru məmənjiyu kuli. ¹⁸ Məwaya manğona afa gekuli a. Nu Pol nātəkara sak cə ga moroni afa gekuli a, ay *Seteni àcafəna nu a. ¹⁹ Azuhva kuli ti leli mēsəra Melefit amagray zlam sulumani ya àdəm amagray ni. Nahkay leli mēbu məmərnu azuhva kuli. Ŋgay mēbu məmərnu azuhva kuli daya ti kəsərnu ndo waw ? Məsəra ka ya ti Bay geli Yezu amanğa ni ti amazəbay leli azuhva təwi geli ya məgray e kidīŋ gekuli bu ni ; nahkay məmərnu akada ga maslaŋa ya ti àtama mis ndahaŋ àna hwa, mək təvi zlam sulumani ka duwa gani ni. ²⁰ Nahkay məmərnu ti azuhva kuli ; mazləbay Bay geli Yezu ti azuhva kuli daya.

3

¹ Nahkay zla nahəma, leli mīsliki mebeseni va do ; mēdəm ahār àdəm leli ndahaŋ ni manjəhad a Ateŋ hayaŋ, ² məsləroru Timote afa gekuli. Naŋ ti wur ga mən geli, mēgri təwi ana Melefit ka ahar bəlaŋ, məhioru *Ma Məwəni Sulumani ge *Krist ana mis. Məsləroru naŋ afa gekuli ti ga məvi njəda ana kuli, ti kəmbərəŋnu məfəki ahār gekuli ka Yezu ba. ³ Məgray nahkay ti, məwayay ti a hud ga daliya ya kacakum ni bu ni ti maslaŋa əjikia ke divi a ba. Daliya gani nani ti kəsərnu lala : ahār àdəm məcakum kwa. ⁴ Ka ya ti leli mēbu e kidīŋ gekuli bu ni ti məhiva ana kuli a, mēdəm ahār àdəm məcakum daliya ni kwa. Kəsərnu, ere ye ti mēdəm ni àgrava ededīŋ a. ⁵ Əgia nahkay ti nīsliki mebeseni va do, nəsləroru Timote afa gekuli ga məsər ahəmamam kəfumki ahār ka Yezu ni, adaba nədəm bi *Seteni amagosay kuli. Məwayay ti təwi geli ya məgray e kidīŋ gekuli bu ni əgi zlam masakani ba.

⁶ Ay nihi ti Timote əsləkabiya afa gekuli a, ənjia afa geli a. Ma gayaŋ ya əhi ana leli ni ti àməri bəruv ana leli dal-dal : àdəm lekələm kəbum kəfumki ahār ka Yezu lala, kəbum kawayumnu daya. Ka ya ti kajalumki ahār ke leli ni ti kəmərnu àna naŋ. Nahkay kawayum mīpi leli akada geli ya mawayay mīpi kuli ni. ⁷ Bəza ga mmawa, leli mēbu macakay daliya dal-dal, ay ma ga Timote ya əhi ana leli àki ka məfəki ahār gekuli ka Yezu ni àvia njəda ana leli a. ⁸ Nahkay ma gayaŋ ya àdəm lekələm kəmbərəŋnu məfəki ahār gekuli ka Bay geli Yezu ndo ni ti, kala akada àvia sifa məwəna ana leli a. ⁹ Leli mēbu məmərnu dal-dal kə meleher ge Melefit geli azuhva kuli ; nahkay ku mēgri səsə ana Melefit ahəmamam ahəmamam azuhva kuli nənğu ni, səsə gani əhəca. ¹⁰ Mələfat akaba məlavaf gani do dek mahəŋgalay Melefit, məmbərəŋ do ; mawayay mīpi kuli àna eri geli, mawayay məvi njəda ana kuli ti məfəki ahār gekuli ka Yezu ni məsagakivu, mōru kama kama.

¹¹ Bəŋ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu àna ahār gatay gatayani təvi divi ana leli ga moroni afa gekuli ti. ¹² Lekələm kəbum kawayumnu, kəbum kawayum mis ndahaŋ dek daya : Bay geli məvikivu njəda ana kuli ti mawayavani gekuli məsagakivu, mōru kama kama, akada geli ya ti mawayay kuli ni. ¹³ Məvikivu majalay ahār sulumani ana kuli, ti lekələm akələbum ndam *njəlatani kə meleher ga Bəŋ geli Melefit. Nahkay ka fat ya ti Bay geli Yezu amanğa akaba ndam gayaŋ njəlatani na dek ni ti atəŋgətfəna zlam magudarani kə kuli a do. [Aya nahkay !]

4

Manjəhad ga ndam njəlatani ge Melefit

¹ Bəza ga mmawa, ahəmamam ndam ge Melefit tanjəhad ti tərbələfəŋ ni ti məhiaba ana kuli àndava ; lekələm kəbum kanjəhadum nahkay. Ay nihi ti ere ye ti əgəjəni ga məhiani ana kuli ni ti nihi : mahəŋgalay kuli, məhi ana kuli àna slimi ga Bay geli Yezu : kəmbərəŋnu ba, grumkivoru kama kama. ² Ma ga Bay geli Yezu ya məhi ana kuli ahəmamam kanjəhadum ni ti kəsərnu àndava. ³ Ere ye ti Melefit awayay ni ti nihi : njəhadum akada ga ndam gayaŋ *njəlatani ya tanjəhad ni ; kəgrum mesəwehvu ba. ⁴ Ti ku way way do e kidīŋ gekuli bu məsər ahəmamam tanjəhad ata wal gayaŋ ni : tənəhad

njələta, ti mis ndahaŋ tãzləbay tay. ⁵ Kigum evidi ga maɗəbay wál akada ga ndam ya ti təfəki ahàr ke Melefit do ni ba. ⁶ Àki ka ma hini ti maslaŋa àgudari zlam ana wur ga mənani ba, àgosay naŋ ba daya. Məhia ana kuli a àndava, məhikivu ana kuli keti : Bay geli amatraɓ ndam ya ti tagray zlam nday nani ni. ⁷ Adaba Melefit àzalay leli ti ga magray mesəwehvu do ; àzalay leli ti ga manjəhadani njələta sawaŋ. ⁸ Nahkay ti tamal maslaŋa àgəskabu pakama hini do ni ti, àgəskabu do ni ti pakama ge mis do ; àgəskabu do ni ti pakama ge Melefit naŋ ya ti avi Məsuf gayaŋ njələtani ana kuli ni sawaŋ.

⁹ Àki ka mawayavani e kidin gekuli ya kəfumki ahàr ka Yezu ni bu ni ti məbiki ma gani ka wakita ana kuli va do, adaba Melefit àcahia zlam gana ana kuli a àndava, nahkay kəbum kawayumvu lala, ¹⁰ kəbum kawayum ndam geli ya ka haɗ Mesedəweŋ ni dek daya. Ay nihi ti bəza ga mmawa, məhi ana kuli ahàr àdəm mawayavani gekuli ni môru kama kama. ¹¹ Məhi ana kuli keti : zum njəda gekuli ga manjəhadkabani àna sulumani ; ti ku way way do məbi slimi ana təwi gayaŋ ciliŋ, ti mənğəti zlam ana huɗ gayaŋ àna təwi ga ahar gayaŋ gayaŋani. Ma gani nani ti məhia ana kuli a ahaslana àndava. ¹² Tamal kəgrum nahkay ti manjəhad gekuli amabələfaŋ kà ndam ya ti təfəki ahàr ka Yezu ndo ni. Ekihindəmfiŋa zlam kə mis ndahaŋ a do daya.

Manğabana e kisim ba akaba manğa ga Yezu a

¹³ Bəza ga mmawa, àki ka bəza ga mən geli ya təmət ni ti, mawayay ti kəsərum ma gani lala, ti àhəli ahàr ana kuli akada ya ti ahəli ahàr ana mis ndahaŋ ya ti təsər ma gani do ni ba. ¹⁴ Məsəra Yezu àməta mək àŋgaba e kisim ba. Nahkay ti məsəra ndam ya təfəki ahàr ka Yezu, təmət ni ti Melefit aməbrəŋ tay do. Amahəŋgaraba tay e kisim ba, atanjəhad akaba Yezu.

¹⁵ Pakama geli ya məhi ana kuli ni ti pakama geli geleni do, ga Bay geli. Pakama gani nahkay hi : ka fat ya ti Bay geli amaŋga nahəma, leli ya məbu àna sifa, məmət ndo ni, amoru afa gayaŋ enji ga ndam ya təməta àndava ni do simiteni. ¹⁶ Adaba ka fat gani nani ti Melefit amədəm sarta ènjia, mək gədakani ga *məslər ge Melefit amazlah, mezlelim ge Melefit amahənday ; eslini Bay geli amasləkabiya e melefit ba. Ka sarta gani nani ndam ge *Krist ya təmət ni ti ataŋgaba, ¹⁷ kələŋ gani leli ya məbu àna sifa ni, Melefit aməhəloru leli akaba tay a maklaɓasl vu ; leli dek aməbakabu ahàr akaba Bay geli agavəla, leli dek amanjəhad akaba Bay geli ga kaŋgay-kaŋgayani. ¹⁸ Nahkay ti zum njəda àna ma hini ya nəhi ana kuli ni, lekulum day humi ana ndam gekuli ndahaŋ ti tázay njəda bilegeni.

5

¹ Bəza ga mmawa, àki ka sarta ya ti zlam nday nani atagravu ni ti məbiki ma gani ana kuli va do, adaba ² kəsəruma pakama gana àndava : vad ya ti Bay geli amaŋga ni ti mis təsər do. Amaŋga ti akada ga zal akal ya ara ga məlavad a ni. ³ Nahkay ka ya ti mis atədəm : « Leli məbu a barbaray bu, araŋa àbi agrakivu ke leli bi » ni ti Melefit emiziŋaba tay a huya. Zlam gani nani amədəkiaya ka tay a ti akada ga wal a huɗ, wur ajibiyu aslər ni. Ka fat gani nani ti nday gani atətəmfəŋa kà daliya na do. ⁴ Ay lekulum nahəma bəza ga mmawa, manjəhad gekuli ti akada ga ndam ya tanjəhad a məlaŋ ziŋ-ziŋeni bu ni do. Nahkay vad gani nani amədi ahàr ana kuli akada ga zal akal ni do, ⁵ adaba lekulum dek kəbum kəgrum təwi a məlaŋ masladani bu, ga məlafat. Leli ti ndam ya tagray təwi a məlaŋ ziŋ-ziŋeni bu ga məlavad ni do. ⁶ Nahkay mìnjəm dəwir akada ga nday ndahaŋ ni ba ; manjəhadum eri, məbumi slimi ana ahàr geli ti məgudarum zlam ba. ⁷ Adaba nday ya ti tinji dəwir ni ti tinji ti ga məlavad ; nday ya ti tisi zum akad tay ni ti tisi, akad tay ti ga məlavad. ⁸ Ay leli ti magray təwi ga məlafat ; nahkay məbumi slimi ana ahàr geli ti məgudarum zlam ba. Leli məfəki ahàr ka Yezu, mawayavu daya : zlam nday nani ti tigia akada ge endəwi ga ambəl ga ndam slewja ya ti tabakabu, taŋgah gugum gatay àna naŋ na. Məsəra Melefit amahəŋgay leli : geli ya məsəra amahəŋgay leli ni ti ègia akada gadagar ga ndam slewja ya təbəvu a ahàr vu, tahəŋgay ahàr gatay àna naŋ na. ⁹ Adaba Melefit àzalay leli ti ga məzumki bəruv ke leli do ; àzalay leli ti ga mahəŋgay leli azuhva təwi ga Bay geli Yezu *Krist ya àgri ana leli ni. ¹⁰ Krist ti àmət azuhva leli. Nahkay ku

leli m̀əbu àna sifa, ku m̀əməta n̄nggu ni, awayay m̀əvi sifa gayaŋ ana leli ti m̀ənjəhad ka ahar bəlaŋ akaba naŋ. ¹¹ Nahkay zla nahəma, ku way way do e kidiŋ gekuli bu m̀əvi njəda ana maslaŋa nahaŋ, ti m̀əfəki ahàr gekuli ka Yezu ni m̀oru kama kama. Lekulum kəbum kəgrum àndava, ay ti kəmbərəŋum ba.

Ma ga Pol gərgərani akaba sa gayaŋ

¹² Bəza ga mmawa, mawayay ti kəgəsumiki ma ana ndam ya ti tagray təwi ga Bay geli e kidiŋ gekuli bu ni. Nday ti Bay geli àdiyu tay ga m̀ədi kama ana kuli akaba ga m̀əziaba azay slimi ana kuli a. ¹³ Həŋgrumioru ahàr a had ana tay, wayum tay dal-dal azuhva təwi gatay ya tagray ni. Njəhadum àna sulumani e kidiŋ gekuli bu.

¹⁴ Bəza ga mmawa, ere ye ti m̀əhi ana kuli ni ti nihi : Tamal mis agray masəfa ti humiki ; tamal mis agray aŋgwaz ti vumi njəda ti àgray aŋgwaz ba ; tamal mis əsliki m̀əfəki ahàr ka Yezu va do ni ti jənumki naŋ ; ku way way do dek, bəsəmi. ¹⁵ Bumvu slimi : tamal maslaŋa àgudaria zlam ana maslaŋa nahaŋ a ti, maslaŋa gani àhəŋgrivu ba. Ahàr àdəm ku way way do m̀əwayay m̀əgri sulum ana maslaŋa nahaŋ e kidiŋ gekuli bu akaba ana mis ga dala dek kwa.

¹⁶ Mərumvu kəlavaf ; ¹⁷ kəmbərəŋum mahəŋgalay Melefit ba ; ¹⁸ ku mam agravu mam n̄nggu ni grumi səsi ana Melefit. Zlam gani nani dek ti Melefit awayay kəgrum, adaba lekulum kəbum akaba Yezu *Krist akada mis bəlaŋ.

¹⁹ Kəcumfəŋa *Məsuf Njəlatani ga magray təwi e kidiŋ gekuli ba ba. ²⁰ Tamal maslaŋa àhəŋgaraya pakama ge Melefit e kidiŋ gekuli ba nahəma, kəzum pakama gani akada ma masakani ba. ²¹ Ku maslaŋa gani adəm mam mam do n̄nggu ni m̀ənjumkia lala day. Tamal ere gani àbəlay ti gəsunkabá. ²² Jəgum ahàr gekuli ti kəgudarum zlam ba ; ku mam mam day kəgudarum ba.

²³ Melefit naŋ ya ti agray ti araŋa àhəli ahàr ana leli do ni, àna ahàr gayaŋ gayaŋani m̀əgray ti lekulum kigum ndam gayaŋ njəlatani, araŋa àhəcikivu ana kuli ba ti. M̀əjəgay kuli lala ; m̀əjəgay vu gekuli, sifa gekuli akaba majalay ahàr gekuli dek ti. Nahkay ka fat ya ti Bay geli Yezu Krist amara ni ti atəŋgətfəŋa zlam magudarani kə kuli ga macalki kuli a do. ²⁴ Bay ya ti azalay kuli ni ti Bay Melefit gani, agray ere ye ti adəm amagray ni dek. Nahkay amagray zlam gani nani daya.

²⁵ Bəza ga mmawa, həŋgalumi Melefit ana leli.

²⁶ Grumi sa geli ana bəza ga m̀əŋ geli ni dek akada ga ndam njəlatani ge Melefit ya tagravu sa ni.

²⁷ Nəhi ana kuli àna slimi ga Bay geli : kam-kam jəŋgumi wakita hini ana bəza ga m̀əŋ gekuli dek.

²⁸ Bay geli Yezu Krist m̀əgri sulum gayaŋ ana kuli ti.

Wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Tesalonik ye cɔ ni

Ere ye ti mɛdɛmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana ndam Tesalonik ye cɔ ni

Maslaɗa ya ti àbɛki wakita hini ni ti àdafa slimi gayaɗ a : nani Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1 ; 3.17). Ka ya ti àbɛki wakita ni ti bi naɗ a Koreɗ akada gayaɗ ya àbikioru wakita ana ndam Tesalonik enjenjeni ni ; ahar gɛdɛkani ma ga wakita nday cɛeni ni ti ma bɛlaɗ.

A wakita hini bu Pol àvi njɛda ana ndam ga Yezu ya a Tesalonik ni keti : àhi ana tay ku tamal mis ndahaɗ tɛgri daliya ana tay naɗgu ni tɛmɛrvu, adaba daliya gani nani adafaki Melefit àgɛskabá tay a (1.5). Àdɛm keti : Yezu amaslɛkabiya e melefit ba, amagrafɛɗa seriya kɛ mis a dɛk, amɛhɛl ndam gayaɗ (1.5-10). Ay a Tesalonik ti mis ndahaɗ tɛdɛm Yezu àɗga àndava : Pol àdɛm ma gani nani ti ma ga malfada ; si mis cudayani amaɗgazlava day kwa (2.1-11). Nahkay zla nahɛma ndam Tesalonik ni tɛmbrɛɗ mɛfɛki ahàr gatay ka Yezu ba (2.13-15).

A wakita gayaɗ ya àbikioru ana tay enjenjeni ni bu ni ti Pol àdɛm ku way way do mɛɗgɛti zlam ana hud gayaɗ àna tɛwi ga ahar gayaɗ gayaɗani (1 Tesalonik 4.11). Ahalay day àhi ana tay tɛhɛdɛkɛfɛɗa kà ndam ya tagray masɛfa na, adaba ndam nday nani tiwisiri ahàr ana mis (3.6-15).

Sa ga Pol

¹ Mɛbɛki wakita hini ti nu Pol leli akaba Silas ata Timote. Mɛbikioru ti ana kɛli ndam ga Yezu ya *kacakalumvu a Tesalonik ni. Lekulɛm ti kɛbum akada mis bɛlaɗ akaba Bɛɗ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu *Krist. ² Bɛɗ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist tɛgri sulum gatay ana kɛli, tɛgray ti *kànjɛhadumkabu àna sulumani ti.

Melefit amagrafɛɗa seriya kɛ mis a

³ Bɛza ga mmawa, ahàr àdɛm mɛgri sɛsi ana Melefit kɛlavɛd azuhva kɛli. Geli ya mɛgri sɛsi ni ti àbɛlay, adaba mɛfɛki ahàr gekɛli ka Yezu àbu asagakivu. Mawayavani e kidiɗ gekɛli bu day àbu asagakivu dal-dal ; ku way way do e kidiɗ gekɛli bu awayay bɛza ga mɛɗani dal-dal. ⁴ Ka ya ti leli mɛbu e kidiɗ ga ndam ga Yezu ya *tɛcakalavu a kɛsa gɛrgɛrani bu ni ti leli mɛbu mazlɛbavu ana kɛli, adaba mis tɛgri daliya ana kɛli gɛrgɛri kay day kebesum, kɛmbrɛɗum mɛfɛki ahàr gekɛli ka Yezu do daya.

⁵ Lekulɛm kɛbum kacakum daliya nahkay ti, adafaki Melefit amagrafɛɗa seriya kɛ mis a ti àna jiri. Kacakum daliya gani nani ti adaba agur kɛli ti Melefit, nahkay daliya gekɛli ya kebesum ni adafaki lekulɛm a Mɛgur gayaɗ bu ededɛɗ. ⁶ Iy, Melefit amagraɗ seriya ti ge jiri : amɛgri daliya ana ndam ya tɛgri daliya ana kɛli ni. ⁷ Lekulɛm ya kacakum daliya ni Melefit amagraɗ ti akɛpɛsumaba àna sulumana ; leli day amɛpɛsaba akaba kɛli a ka ahar bɛlaɗ. Zlam gani nani amagraɗu ti ka sarta ya ti Bay geli Yezu amaɗgazlavu a hud melefit bu ni. Amaɗgazlava ti amaɗga akaba ndam mɛslɛr gayaɗ njɛda-njɛdana. ⁸ Ka ya ti amara ni ti amara àna aku mibefteni ga mɛgri daliya ana ndam ya tɛsɛr Melefit do ni akaba ana ndam ya tɛgɛskabu *Ma Mɛweni Sulumani àki ka Bay geli Yezu do ni. ⁹ Nday gani atɛcakay daliya, Melefit amatraɗ tay ga kaɗgay-kaɗgayani. Amagraɗ ti tɛnjɛhad driɗ driɗ akaba Bay geli. Bay geli ni ti njɛda-njɛdani, anjɛhad a mɛlaɗ masladani gayaɗ bu, ay ndam nday nani etipi naɗ do simiteni. ¹⁰ Zlam gani amagraɗu ti ka sarta ya ti amaɗga ni. Zlam gani amagraɗu ti, ti ndam gayaɗ tɛzlɛbay naɗ ; ndam ya tɛfɛki ahàr ni dɛk atɛmɛrvu àna naɗ. Ka fat gani nani lekulɛm day akɛlumkibu ka tay, adaba kɛgɛsumkabá pakama ya ti mɛhi ana kɛli na.

¹¹ Nahkay mɛbu mahɛɗgali Melefit ana kɛli kɛlavɛd, mawayay ti mɛgray ti kɛgum njɛlata, ti kɛɗgɛtum sifa ya ti àzalakibiyu kɛli ni. Mawayay ti mɛɗɛnaki kɛli àna njɛda gayaɗ ge mendeɛverɛɗ zlam sulumani ya ti kawayum kɛgrum ni dɛk akaba tɛwi ya kɛgrum adaba kɛfumkia ahàr a ni. ¹² Tamal zlam nday nani àgrava ti mis atazlɛbay Bay geli Yezu

azuhva kùli, atazlòbay kùli azuhva naŋ daya. Zlam nday nani ti Melefit geli nday ata Bay geli Yezu Krist atagray àna sulum gatay.

2

Wudaka Yezu amara ti mis cudayani amara day

¹ Bèza ga mmawa, mèhi ma ana kùli àki ka vad ga Bay geli Yezu *Krist ya amanga, leli day amacakalavu ka ahar bèlaŋ akaba naŋ ni. Mahəŋgalay kùli, ² mèhi ana kùli nahəma, tamal tēhi ana kùli vad ga Bay geli ènjia ti kəgrum aŋgwaz ba ; ahàr àhəli ana kùli weceweci ba ; dəgəzluma ahàr a lala day. Ku tamal maslaŋa àdəm ahəŋgriaba ma *maŋgahani ge Melefit ana kùli a, ku maslaŋa àdəm ahəŋgri ma ge Melefit ana kùli ahkay do ni àhi ana kùli leli mēbēki ma gani ka wakita nəŋgu ni, kəgəsumkabu ba. ³ Nədəm nahəma, ku ahəmamam ahəmamam nəŋgu ni maslaŋa àgosay kùli àna ma nahkay ba. Adaba wudaka vad gani nani eminjia ti, mis dal-dal atəgəskabu ma ge Melefit va do, mis cudayani day amangazlava kwa. Mis cudayani nani ti Melefit emijij naŋ, ⁴ ay wudaka emijij naŋ ti mis cudayani nani àcafəŋa mis ga məhəŋgrioru ahàr a had ana Melefit a. Àcafəŋa mis ga məhəŋgrioru ahàr a had ana zlam ya ti təzalay tay melefit na dek daya, amədəm naŋ àtama tay a dek. Naŋ gani ku a *ahay gədakani ge Melefit ni vu amanjəhadviyu, amədəm naŋ Melefit.

⁵ Ka ya ti nu nēbu akaba kùli ni ti nēbu nēhi ma gani ana kùli, nihi ti kəsərumki va do waw ? ⁶ Ay nihi ti zlam nahəŋ acafəŋa naŋ ga maŋgazlavana, zlam gani nani ti kəsəruma lala. Ay sarta gayaŋ eminjəa day kwa ti amangazlavu. ⁷ Ku kani day cuday àbu a duniya bu, ay àsərvu lala faŋ do. Ay a vad nahəŋ Melefit amazaba maslaŋa ya ti acafəŋa mis cudayani na ga maŋgazlavani na e divi ba, ⁸ nahkay mis cudayani ni amangazlavu. Ay ka maŋga ga Bay geli Yezu a ti Yezu emiviti aməd vit ti emijij naŋ. Yezu amanga ti àna njədə dal-dal, nahkay amangələdkaba naŋ a. ⁹ Mis cudayani ni amara ti àna njədə ge *Seteni. Amagray zlam ya ti mis tìpi dāy-dāy ndo ni, amagray zlam magray ejeŋ gəgəri kay ga magosay mis. ¹⁰ Amagray zlam magudarani ku weley weley do dek ga magosay ndam ya ti etijiji ni, adaba nday gani tàwayay jiri ndo ; tamal tàwaya ti akal Melefit ahəŋgay tay. ¹¹ Nahkay Melefit àna njədə gayaŋ agray ti təsər zlam ba, təgəskabu ma ga malfada. ¹² Melefit agray nahkay ti ga məwəl ndam ya ti təgəskabu jiri ndo, tàwaya magudara zlam a ni dek àna seriya.

Melefit àdaba kùli a

¹³ Lekuləm nahəma bèza ga mmawa, lekuləm ya ti Bay geli awayay kùli ni, ahàr àdəm leli məgri səsì ana Melefit azuhva kùli kəlavad, məmbrəŋ do, adaba kwa ka mənjàki gani àdaba kùli a àndava. Àdaba kùli a ti ga mahəŋgay kùli àna njədə ga *Məsuf Njəlatani. Agray ti kīgum ndam ge Melefit ti Məsuf Njəlatani gani. Melefit ahəŋgay kùli ti adaba kəgəsumkabá jiri a daya. ¹⁴ Nahkay ka ya ti mēhi *Ma Məweni Sulumani ana kùli ni ti Melefit àzalay kùli ti àna ma gani nani. Àgray nahkay ti awayay ti lekuləm day kənjəhadum akaba Bay geli Yezu *Krist, kîpəm masladani gayaŋ ni. ¹⁵ Bèza ga mmawa, ègia nahkay ti kəmbrəŋum məfəki ahàr gekùli ka Yezu ba, gəsumkabá zlam ya màcahi ana kùli na ; ku tamal mēhi ana kùli àna pakama ahkay do ni mēbiki ana kùli ka wakita nəŋgu ni gəsumkabá.

¹⁶ Nahəŋgalay Bay geli Yezu Krist nday ata Bəŋ geli Melefit. Bəŋ geli Melefit ti awayay leli, aŋri sulum gayaŋ ana leli ; nahkay avi njədə ana leli, aməmbrəŋ māviani ana leli dāy-dāy do, agray ti məsər aməvi zlam sulumani ana leli. ¹⁷ Nahəŋgalay tay ti tēhəŋgrivu bəruv ana kùli, tēvi njədə ana kùli ga magray zlam sulumani akaba ga mazlapay ma sulumani dek.

3

Həŋgalumi Melefit ana leli

¹ Bəza ga mmawa, zlam ya agəjəni, mawayay məhi ana kəli ni ti nihi : həngalumi Melefit ana leli ti mis ndahaŋ kay tici ma ga Bay geli, təgəskabu lala akada gekəli ni. ² Həngalumi Melefit ana leli, ti ndam cuday akaba ndam magudar zlam tisliki məgri araja ana leli ba, adaba mis dek təwayay məgəskabu pakama ga Yezu do.

³ Bay geli ti tamal adəm agray ere gani ti agray ededin, nahkay ti aməvi njəda ana kəli, aməbi slimi ana kəli ti *Seteni əsliki məgri araja ana kəli ba. ⁴ Leli day Bay geli naŋ əbu avi njəda ana leli ; əna njəda gani nani ti məsəra kəbum kəgrum ere ye ti məhi ana kəli grum ni, kama kama day akəgrum, akəmbərənum do. Nahkay ti manjəhad gekəli əhəli ahər ana leli do simiteni.

⁵ Bay geli məvi njəda ana kəli ti kəwayum Melefit, kəbesum daliya kəlavad akada ge *Krist ni daya ti.

Ku way do məgray təwi

⁶ Bəza ga mmawa, məhi ma hini ana kəli ti adaba leli ndam ga Bay geli Yezu *Krist. Məhi ana kəli nahəma, kəhadakumfəjoru kə bəza ga məŋ gekəli ya tagray masəfa, təgəskabu zlam ya ti leli məcahi ana kəli ni do ni ba. ⁷ Lekulum ti kəsəruma lala, ka ya ti leli afa gekəli ni ti məgray masəfa ndo. Nahkay zla nahəma, lekulum day grum akada geli ni. ⁸ Məzum daf afa ga maslaŋa ga sulum ndo, məlafat akaba məlavad gani məgra təwi a, məmətəba, məcaka daliya day ti məngət daf. Məgray nahkay ti adaba mawayay ti maslaŋa e kidin gekəli bu əcakay daliya ga magal leli ba. ⁹ Leli ti misliki mihindilin zlam kə kəli azuhva təwi geli ya magray ni tata. Ay məgray nahkay ndo ni ti adaba mawayay mədəfiki divi sulumani atam nahaŋ ni ana kəli, ti kəgrum akada geli ni. ¹⁰ Ka ya ti leli afa gekəli ni ti məhiva ana kəli a, məhi ana kəli ahkado : « Tamal mis əwayay magray təwi do ni ti əzum zlam ba daya. »

¹¹ Təhi ana leli ahkado mis ndahaŋ e kidin gekəli bu təbu tagray masəfa, təgray təwi do simiteni, ma ya acay tay ndo day kwa ti təhurviyu. ¹² Məziaba azay slimi a ana nday nana, məhi ana tay əna njəda ga Bay geli Yezu Krist ahkado : ahər adəm təgray təwi lala, ti təngət zlam məzumani əna ahar gatay gatayani.

¹³ Bəza ga mmawa, lekulum zla nahəma grum təwi sulumani kəlavad, kəmbərənum ba. ¹⁴ Tamal mis əwayay məgəskabu ma hini ya məbiki ana kəli ka wakita ni do ni ti zlapumki, kəgrum təwi ka ahar bəlaŋ ba, ti mimili məgray naŋ. ¹⁵ Ay ti kəmənjumləŋ akada naŋ zal ezir gekəli ba ; zlapumi sawaŋ, adaba kekileŋa naŋ wur ga məŋ gekəli.

Pol ahəngalay Melefit akaba agray sa

¹⁶ Bay geli əna ahər gayaŋ məgray ti *kənjəhadumkabu əna sulumani kəlavad ti. Ku ahəmamam ahəmamam do nəngu ni məgray nahkay, adaba bay ya ti avi manjəhad sulumani ana mis ni ti naŋ. Bay geli mələbu akaba kəli dek ti.

¹⁷ Abiki ma ga sa hini ana kəli ti nu Pol, nu nuani əna ahər goro. Ke mendeveŋ ga wakita goro dek, nagraŋ sa ti nu nuani əna ahar goro, nəbəki nahkay.

¹⁸ Bay geli Yezu *Krist məgri sulum gayaŋ ana kəli dek ti.

ahàr a hađ do akaba tèsər zlam *njelatani do ni, ana ndam ya tabazl ata bəŋ gatay ahkay do ni ata məŋ gatay ni akaba ana ndam mabazl mis, ¹⁰ ana ndam mesəwehvu, ana zawal ya tandəhadkabu akaba zawal ndahaŋ ni, ana ndam ya ti təcakalay ana evidi, təsəkumoru tay ni, ana ndam masəkad malfada, ana ndam ya tambaday ga malfada ni akaba ana ndam ya təcəhi zlam ana mis gərgəri akaba zlam sulumani ya macahi ana mis ni. Melefit àvi Divi gayaŋ ni ti ana tay. ¹¹ Ere ye ti nədəm ni ti kal-kal akaba ga *Ma Məweni Sulumani ya Melefit àdəfuki, àhu nəhioru ana mis ni. Ma gani nani adafaki Melefit ti naŋ njədə-njədəni, agri zlam sulumani ana mis.

Pol agri səsi ana Melefit azuhva zlam sulumani ya àgri ni

¹² Nəgri səsi ana Bay geli Yezu *Krist adaba àvua njədə ga magray təwi gayaŋ a. Nəgri səsi adaba àdəm nu mis jireni, nahkay àzay nu ga məgri təwi. ¹³ Ahaslani ti nədəmkia ma magədavana, nəgria daliya ana ndam ya təfəki ahàr na, nindivia naŋ a daya, ay ti nəsia cicihi a adaba nəsər ere ye ti nəgray ni do, adaba nəfəki ahàr ndo. ¹⁴ Bay geli àgrua sulum gayaŋ a dal-dal. Mìgia leli ka ahar bəlaŋ akada mis bəlaŋ ; nəfəki ahàr, nawayay naŋ kəlavad. ¹⁵ Ma goro ya nara nədəm ni ti ma ge jiri, ahàr àdəm ku way way do mēgəskabá àna məbərur a bəlaŋ. Ma gani ya nawayay nədəm ni ti nihi : Yezu Krist àra a duniya va ti ga mahəŋgay ndam magudar zlam. Nu ti nətam mis ndahaŋ ni dek àna magudar zlam. ¹⁶ Ay ku tamal nahkay nəŋgu ni nəsia cicihi ana Yezu Krist a. Àgru sulum gayaŋ ana nu enji adaba awayay adəfiki ana mis ndahaŋ naŋ ti ebesey zlam. Ebesey ti azuhva mis ya ti atəfəki ahàr ni ; awayay adafaki Melefit aməvi *sifa ya àndav day-day do ni ana tay. ¹⁷ Ègia nahkay ti ahàr àdəm mis təzləbay Melefit ; naŋ ti naŋ Bay ga kaŋgay-kaŋgayani, àmət day-day do, mis tìpi naŋ do, naŋ Melefit naŋ bəlaŋ. Ahàr àdəm mis təzləbay naŋ, tədəm naŋ gədəkani ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay.

Pol avi njədə ana Timote

¹⁸ Timote wur goro ni, nəhuk ma : jalaki ahàr ka ma ya ti ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit tədəmkuk ahaslani ni. Akada ga pakama gatay ya tədəm ni ti kadvu àna təwi gayak ya kagraŋ ni lala. ¹⁹ Kəmbərəŋ məfəki ahàr ka Yezu ba, jalay ahàr sulumani daya. Mis ndahaŋ təjalay ahàr sulumani ndo, nahkay ti tìjikia ke divi a, təfəki ahàr ka Yezu va do. ²⁰ E kidiŋ gatay gani nani bu ni ti ata Himeni nday ata Eleksender təkibu ka tay. Nday ti nəbiva tay a ahar va ana *Seteni a ti mətəb tay, ti tìndivi Melefit va ba.

2

Mahəŋgali Melefit ana mis

¹ Nədəm nahəma, zlam ye enjeneni ni ti ahàr àdəm mis tìhindifiŋa zlam kə Melefit a, təhəŋgalay naŋ, təhəŋgali naŋ ana mis dek, təgri səsi azuhva zlam sulumani ya ti àgri ana mis dek ni. ² Təhəŋgali naŋ ana bəbay akaba ana nday gədəkani ya təgur kəsa gərgərani ni, ti mənəhadkabu àna sulumani akaba mis ndahaŋ, araŋa àhəli ahàr ana leli ba, ti mənəgrioru ahàr a hađ ana Melefit, manəhad geli mənja lala kə eri gayaŋ. ³ Zlam nday hini ti sulumani dal-dal, təbəlafəŋ kə Melefit Bay mahəŋgay leli ni. ⁴ Melefit ti awayay ahəŋgay mis dek, awayay ti tèsər ma ge jiri. ⁵ Adaba Melefit ti naŋ bəlaŋ, maslaŋa ya ti aŋgalabakabu mis akaba Melefit ni day bəlaŋ. Naŋ nani ti mis hihirikenì : Yezu *Krist. ⁶ Àra a duniya va, àmət ga mambay mis dek. Gayaŋ ya àgray nahkay ni ti àgray ka sarta ge Melefit ya àwayay ni ; adafaki Melefit ti awayay ahəŋgay mis dek. ⁷ Melefit àzay nu, nìgi zal asak gayaŋ ti, ti nəhi ma gani nani ana mis. Nədəm ti ma ge jiri, nəsəkad malfada do. Melefit àhu nəhi ma ge jiri gayaŋ àki ka Yezu ana ndam ya ti nday ndam *Zəde do ni, ti təgəskabá.

Manjəhad ga zawal akaba wál ka məlaŋ macakalavani

⁸ Nawayay ti ku eley eley do zawal təhəloru ahar a gavəla, təhəŋgalay Melefit. Təhəŋgalay naŋ ti àna bərur bəlaŋ, təzumki bərur ka maslaŋa ba, tələgavu ba daya.

⁹ Wál ti ni nawayay ti tâbakabu azana akada ya ti agoski tâbakabu ni, tâbakabu azana ge siŋgu kayani ba, tânjəhad kudufa, tâgrafəŋa mimili kè mis a. Tələm ahàr ge siŋgu kay ge migi eri ana mis ba. Tâbakabu zlam ga gru ba, tâbakabu ebirsli ba. ¹⁰ Ay agoski ti tâgray zlam sulumani, adaba wál ya tawayay məhəŋgrioru ahàr a hađ ana Melefit ni ti ahàr adəm tagray nahkay. ¹¹ Ka ya ti ndam ge Melefit təcakalavu ga macahay zlam ni ti ahàr adəm wál tânjəhad te-te, tégəskabu ma ya təhi ana tay ni lala. ¹² Nəvi divi ana wál ga macahi zlam ana mis do, nəwayay ti tégur zawal do. Ay nawayay ti tânjəhada te-te. ¹³ Adaba Melefit agraya enjia ti Adam, day kwa ti agraya Ev a. ¹⁴ *Seteni agosay ti Adam do, agosay ti wal ni. Ga wal ya agray nahkay ni ti agəskabu ma ge Melefit ndo. ¹⁵ Ku tamal nahkay nəŋgu ni wal ti Melefit amahəŋgay naŋ azuhva gayaŋ ya ewi bəza ni. Ay ti ahàr adəm wál dek təmbəŋ məfəki ahàr ke Melefit ba, tawayay mis, tâgray ere ye ti Melefit awayay ndam gayaŋ *njəlatani tâgray ni, tânjəhad àna sulumani kwa.

3

Ndam məbi slimi ana ndam ga Yezu

¹ Ma goro ya nara nədəm ni ti ma ge jiri : tamal maslaŋa awayay migi bay *məbi slimi ana ndam ga Yezu ti adəkiba təwi sulumana dal-dal. ² Ahàr adəm bay məbi slimi ana ndam ga Yezu ti m̀ala maslaŋa ya təŋgətfəŋa zlam magudarana do ni, wal gayaŋ bəlaŋ, agray zlam kwaŋa kwaŋa do, məbi slimi ana ahàr gayaŋ, m̀ajalay ahàr sulumani, m̀əgəskabu mirkwi, m̀isliki macahi zlam ana mis, ³ àvi vu gayaŋ ana zum ba, agray tereŋgiz ba ; m̀ala kudufa, tələgavu akaba mis ba, adəbay elimeni ba daya. ⁴ Ahàr adəm məsər məgəs huđ ahay gayaŋ lala, m̀acahi zlam ana bəza gayaŋ ti tégəsiki ma, təhəŋgrioru ahàr ana hađ. ⁵ Nədəm nahəma, tamal mis əsliki məbi slimi ana huđ ahay gayaŋ koksah ti esliki məbi slimi ana ndam ge Melefit ni tata waw ? ⁶ Tamal kəfumiyu bay məbi slimi ana ndam ge Melefit ti ahàr adəm kəzum maslaŋa ya ti apəskia ka məfəki ahàr ka Yezu a ni. Adaba tamal kəzuma maslaŋa ya ti apəski ndo na ti emiji zlabay mək Melefit aməgəs naŋ àna seriya akada ya agəs *Seteni ni. ⁷ Maslaŋa ya ti awayay məbi slimi ana ndam ge Melefit ni ti ahàr adəm manjəhad gayaŋ m̀ala sulumani, ti ku ndam ya təfəki ahàr ka Yezu ndo ni day tədəm naŋ mis sulumani ; do ni ti etindivi naŋ, amədiviyu ana Seteni a ahar vu.

Ndam ya təjənaki ndam ga Yezu ni

⁸ Ndam ya *təjənaki ndam ge Yezu ni day manjəhad gatay m̀ala sulumani : təgosay mis ba, təvi vu gatay ana zum ba, tədəbay elimeni àna magray zlam magədavani ba. ⁹ Təmbəŋ məfəki ahàr ka Yezu ba, təjalay ahàr sulumani, kəlavad tégəskabu ma ge jiri ya Melefit adəfiaba ana leli a ni àna məbərur bəlaŋ. ¹⁰ Nahkay ka ya ti kədumiyu ndam ya təjənaki ndam ge Yezu ni ti ahàr adəm kəsərur manjəhad gatay. Tamal manjəhad gatay sulumani, mis təŋgətfəŋa zlam magudarani kà tay ga macalki tay a di do ni ti, dumiyu tay e təwi gani vu. ¹¹ Wál ya təjənaki ndam ge Yezu ni day ahàr adəm manjəhad gatay m̀ala sulumani, tədəmki ma magədavani ke mis ba, təvi vu gatay ana zum ba, tâgray təwi gatay àna jiri kəlavad. ¹² Bay məjənaki ndam ge Yezu ti ahàr adəm wal gayaŋ bəlaŋ, m̀acahi zlam ana bəza gayaŋ akaba məsər məgəs huđ ahay gayaŋ lala. ¹³ Adaba ndam ya təjənaki ndam ge Yezu ni tamal tagray təwi gatay lala ti mis dek tazləbay tay. Nahkay nday gani aŋgwaz aməwər tay do simiteni, adaba təbu təfəki ahàr ka Yezu *Krist, təsəra naŋ a lala.

Zlam manjəhani ya Melefit adəfiaba ana leli a ni

¹⁴ Nəbukkiuru wakita hini, ay nawayay nakoru nəmənjiyu kur wudak. ¹⁵ Ay tamal nənjiyu weceweci ndo nahəma, àna ma goro ya nəbukki ni ti akəsər ahəmamam ahàr adəm tânjəhad a huđ ahay ge Melefit bu ni. Bay ga sifa ti Melefit cilij ; huđ ahay gayaŋ ni ti ndam gayaŋ ya *təcakalavu ni. Melefit adəkiba tay ga mədəm ma ge jiri a ; mis təsər jiri ge Melefit ti azuhva tay. Nahkay jiri ge Melefit ti akada ahay ; ndam ge Melefit ti ni akada medikedik ya akay ahay ni. ¹⁶ Ma manjəhani ya Melefit adəfiaba ana leli a àki ka

5

Manjəhad ga ndam məfəki ahər ka Yezu

¹ Kəvalahaki ka zal medewel ba, hi ma àna hənkali akada ya ti kəhi ma ana buk ni. Bəza dagwa day hi ma ana tay akada ya ti kəhi ma ana bəza ga muk ni. ² Hi ma ana wəl medewel akada ya ti kəhi ma ana muk ni, bəza wal day hi ma ana tay akada ya ti kəhi ma ana bəza ga muk ni. Bay slimi ti ma gayak ya kəhi ana tay ni dek məbəlafəŋ kə Melefit.

³ Fi ahər ana wəl madakway ya ti ndam gatay təbi ededifŋ ededifŋeni ni, kəzumi bəruv ana tay ba. ⁴ Ay tamal wal madakway naŋ əbu àna bəza gayaŋ ahkay do ni àna bəza huđ gayaŋ nahəma, ahər ədəm təcahay məhəŋgrioru ahər a had ana ndam ga huđ ahay gatay day. Ahər ədəm təfi ahər ana məŋ gatay ahkay do ni ana dedi gatay, adaba bəza dek ti təfi ahər ana ata bəŋ gatay bilegeni kwa. Zlam nday hini ti sulumani dal-dal, təbəlafəŋ kə Melefit. ⁵ Wal madakway ya ti maslaŋa gayaŋ əbi, maslaŋa ya ti əfi ahər ni day əbi ededifŋ ededifŋeni ni ti ajalaki ahər ke Melefit, ahəŋgalay naŋ məlafat akaba məlavad gani do dek, awayay ti Melefit məjənaki naŋ. ⁶ Ay wal madakway ya ti agray zlam ya ti ahər gayaŋ awayay ni ti ku naŋ àna sifa nəŋgu ni kala naŋ məmətani. ⁷ Hi ma gani nani ana tay lala, ti maslaŋa əŋgətfəŋa zlam magudarani kə tay a ba simiteni. ⁸ Tamal mis əfi ahər ana ndam gayaŋ do ni ti əmbrəŋa Melefit a, ŋgulum maslaŋa ya ti əfəki ahər ke Melefit do ni. Nədəmki ma hini ti ahar gədakani ka ndam ya təfi ahər ana ndam ga huđ ahay gatay gatayani do ni.

⁹ Tamal kəbəki slimi ga wal madakway ka wakita ti təjənaki naŋ ti, ahər ədəm əbi əbi ti vi gayaŋ məla kru kru muku, əday zal bəlaŋ ciliŋ. ¹⁰ Tamal kawayay məbəki slimi ga wal madakway ti ahər ədəm əgra təwi sulumana, mis təzləbaki naŋ : ahər ədəm əfia ahər ana bəza gayaŋ a lala, əgəskabá mis afa gayaŋ a, əbaria asak ana ndam ge Melefit a, əjənakia ndam ya ti təcakay daliya na, zlam gayaŋ ya əgray ni dek sulumani day kwa ti təbəki slimi gayaŋ.

¹¹ Wəl madakway ya ti nday bəza mba ni ti kəbəki slimi gatay ka wakita ya təbəki slimi ga wəl madakway ni ba. Adaba tamal zawal tigia eri ana tay a ti tijikia ke divi ge *Krist a, takoru ka zawal. ¹² Nahkay ti Melefit aməgəs tay àna seriya adaba ka ya ti təday zawal ni ti təmbrəŋa ma gatay ya ti tədəm atəgri təwi ana ndam ge Melefit na. ¹³ Nahəŋ ni ti, tamal təbəkia slimi gatay a ti təgray təwi do, tənjəki ka masawadani ka mahay ka mahay. Nday ndam masəfa ciliŋ do ; tagray mbada-mbada, tədəgiyu a ma ge mis vu, tədəm ere ye ti əgəski mədəmani do ni daya. ¹⁴ Nahkay zla nahəma, nawayay ti bəza wəl ya ti zawal gatay təməta ni ti tōru ka zawal, tīwi bəza, təbi slimi ana ndam ga huđ ahay gatay. Tamal tagray nahkay ti ndam ezir geli etisliki mədəmki ma magədavani ke leli koksah. ¹⁵ Nədəm nahkay ti adaba bəza wəl ndahaŋ e kidifŋ gatay bu tijikia ke divi a əndava, təbu tadəbay divi ge *Seteni. ¹⁶ Nahkay tamal wal ya əfəki ahər ka Yezu ni wəl madakway təbu afa gayaŋ nahəma, ahər ədəm məfi ahər ana tay, ti ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsa gani bu ni təfi ahər ana tay ba. Nahkay ndam ge Melefit ni tislili məfi ahər ana wəl madakway ya ti ndam gatay təbi ni ciliŋ.

¹⁷ Nihi ti nədəmki ma ka gədəkani ga ndam ge Melefit. Nday ya ti tagray təwi lala ni ti ahər ədəm təzləbay tay mətam ge mis ndahaŋ ni, ahar gədakani təzləbay nday ya ti tazay nədəfə gatay ga məhi ma ge Melefit ana mis akaba ga macahi zlam ana mis ni. ¹⁸ Adaba əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : « Ka ya ti kəzləbum hay àna sla nahəma, kəwəlumikabu pakama ga macafəŋa naŋ kə məzum zlam a ba. » Əbu məbəkiani nahkay hi keti : « Bay magray təwi ti ahər ədəm təvi endif gayaŋ kwa.* » ¹⁹ Tamal mis bəlaŋ adəmki ma magədavani ka gədakani ga ndam ge Melefit ti kəgəskabu ba ; kəgəskabu ti si tamal mis cə mahkər tagray sedi gani tata kwa. ²⁰ Nday ya ti təgudara zlam a ni ti, hiki ma ana tay kə meleher ge mis dek. Tamal kagraŋ nahkay ti nday ndahaŋ ni atagraŋ aŋgwaz, atagudar zlam do.

* 5:18 Məŋjay Mimbiki 25.4 akaba 1 Koreŋ 9.9 ; Meciyə 10.10 ; Lək 10.7. Ka sarta gani nani ti təbəhad hay, slasla təcəlki, hay ni azləbvü. Melefit ədəm təcafəŋa slasla na ga məzum hay na ba.

²¹ Ma ya nɔhuk nihi ni ti nɔhuk kɛ meleher ge Melefit, kɛ meleher ga Yezu Krist, akaba kɛ meleher ga *mɛslɛr ge Melefit ya Melefit ɔdaba tay a ni : nɔhuk nahɔma, gray zlam ya ti nɔhuk ni, gri zlam ana mis dɛk kala-kala, kɛcirkaba mis a ba. ²² Tamal kawayay mɛfiyu mis ga magray tɔwi e kidɛn ga ndam ge Melefit bu ni ti, kɔgray weceweci ba. Sɛra manjɔhad gayan a day ; tamal sulumani ti kɔbɛki *ahar gayak ka ahɔr gayan ga mɔvi njɔda ge Melefit. Tamal mis ndahan tɔbu tagudar zlam ti kɔhurkiviyu ka tay ba. Bi slimi ana ahɔr gayak, ti kɔnjɔhad njɔlata.

²³ Kɛsi yam yam cilin va ba ; cakay zum gɔzit azuhva armɔwɔr ga huɔ gayak ni, adaba kɔlavɔd kɛbesey do.

²⁴ Magudar zlam ge mis ndahan ti mis dɛk tipi ; ku tamal tɔgrafɔna seriya kɔ tay a faɔ ndo nɔngu ni mis dɛk tɔsɛra. Ay ge mis ndahan ni ti ni tɔpivu do, si kɔlɔn ga magrafɔna seriya kɔ tay a day kwa ti mis atɔsɛr. ²⁵ Nahkay day, zlam sulumani ge mis ya tagray ni ti mis dɛk tipi ; ku tamal mis tagray zlam sulumani ya mis ndahan tipi do nɔngu ni mis etipi, adaba zlam sulumani ti ɔngahvu koksah.

6

¹ Nday ya ti nday evidi ni dɛk ti ahɔr ɔdɔm tawayay mɔhɔngrioru ahɔr a had ana ndam ya tɔgur tay ni. Tamal tagray nahkay ti mis etindivi Melefit azuhva tay do, atɔdɔm ma ge Melefit ya macahi ana mis ni zlam masakani do daya. ² Tamal ndam ya tɔgur tay ni nday day tɔfɛki ahɔr ka Yezu ti, ahɔr ɔdɔm evidi ni tɔgri tɔwi sulumani ana tay ɔtam ya ti akal tɔgri ana ndam ya tɔgur tay, tɔfɛki ahɔr ka Yezu do ni. Ahɔr ɔdɔm tɔgri tɔwi sulumani ana tay nahkay ti adaba tawayay tay azuhva mɔfɛki ahɔr gatay ni. Nɔgay ndam ya ti tɔgur tay ni bɔza ga mɔn gatay, nahkay tisliki magudari tɔwi ana tay ti tɔhi ana ahɔr ba.

Mis ya tɔcahi zlam magɔdavani ana mis ni

Zlam nday nani ti ahɔr ɔdɔm kɔcahi ana mis, kɔhi ana tay ti tɔgray. ³ Pakama ga Bay geli Yezu *Krist ti pakama ge jiri ; mis ya tɔfɛki ahɔr ni dɛk tɔcahi divi gani ana mis akada ga pakama gayan ya ɔdɔm ni. Ay tamal maslaɔa nahɔn acahi zlam ndahan gɔrgɔri akaba pakama gani nani ana mis, ɔgɛskabu pakama ge Melefit jireni ni do nahɔma, ⁴ maslaɔa gani nani akada ɛpi divi lala do. Azay ahɔr gayan akada mis gɔɔakani, ɔsɛr zlam do simiteni, tamal ɔgray gejewi akaba mis do ni ti ɛbesey koksah ; talɔgavu akaba mis ɔki ka pakama masakani. Tamal agray nahkay ti mis tagray solu, talɔgavu, tindivi Melefit, tahɔnday ma ge mis, ⁵ tɔmbrɔn lɔgayvu gani day-day do. Ndam ya ti tagray nahkay ni ti majalay ahɔr gatay magɔdavani, tɔsɛr divi ge jiri va do. Tɔhi ana ahɔr mɔfɛki ahɔr ka Yezu ti divi ga mɔngɔt elimeni.

⁶ Tamal mis adɔm zlam ya ti nan ɔbu ɔna nan ni ɛslia gayan a, amɔrvu ɔna nan nahɔma, mɔfɛki ahɔr ka Yezu ni avi zlam sulumani dal-dal ededɛn. ⁷ Adaba tɔweya leli a duniya va ti leli mɔbi ɔna zlam bi ; ka ya ti amɔmɔt, amaslɔka a duniya ba ni day amɔhɔl zlam koksah. ⁸ ɛgia nahkay ti tamal leli mɔbu ɔna zlam mɔzumani akaba zlam mɔbakabani nahɔma, ahɔr ɔdɔm mɔdɔm zlam nday nani ɛslia geli a, mɔmɔrvu ɔna nan. ⁹ Ay nday ya ti tawayay mɔngɔt elimeni nahɔma, *Seteni esipet tay, aki kɔmbazl ana tay ga mɔgɔs tay, agray ti tɔwayay zlam ɔsabay, ay zlam ya ti tawayay ni ti zlam masakani, ɔjɔnaki mis do : agudar mis, ejin nan simiteni sawan. ¹⁰ Mawayay sɔngu ti dɔgus ga zlam magɔdavani a duniya bu dɛk. Mis ndahan tɔɔbay ɔsabay ; nday gani tɔjikia ke divi ga mɔfɛki ahɔr ka Yezu a, tɔgri daliya dal-dal ana ahɔr gatay, ɛgia akada tatɔhad vu gatay ɔna miɔgic.

Sawari gɔrgɔrani ka mandav ga pakama

¹¹ Ay nak ti nak mis ge Melefit. Cuhwafɔna kɔ zlam nday nana. Ere ye ti ahɔr ɔdɔm kadɔbay ni ti nihi : jiri, mɔhɔngrioru ahɔr a had ana Melefit, mɔfɛki ahɔr ka Yezu lala, mawayavani, mɛbeseni, manjɔhadani kudufa. ¹² Zay njɔda gayak, kadvu ɔna mɔfɛki ahɔr gayak ka Yezu, adaba kadvu gani nani ti ɔbɔlay dal-dal. Melefit ɔzalay kur ga mɔvuk *sifa ya ɔndav day-day do ni ; nahkay ti bi slimi ana sifa gani lala. Kɔgra sedi gana kɛ meleher ge mis a kay, kɔdɔm nak mis ga Yezu ; gayak ya ti kɔgray nahkay ni ti ɔbɔlay

dal-dal. ¹³ Nəhuk ma hini ti kè meleher ge Melefit, naŋ ti avi sifa ana zlam dek. Nəhuk ti kè meleher ga Yezu *Krist daya, naŋ ti àgra sedi a kè meleher ga Pons Pilet a ; gayan ya àgray nahkay ni ti àbəlay dal-dal. Nəhuk nahəma, ¹⁴ zlam ya ti Melefit àhuk gray ni ti gəskabá lala, ku zlam gəziteni gani day kəgudar ba, gray ti mis təngətfuka zlam magudarana ba simiteni, duk anivoru ana vad ga Bay geli Yezu Krist ya amara ni. ¹⁵ Vad gani nani ti Melefit àfəkad, amədəfiki ana leli ka sarta ya awayay ni. Melefit ti naŋ bəlan, agur zlam dek ti naŋ ciliŋ, avi məmərani ana mis ti naŋ ; naŋ Bay agur bəbay ndahaŋ ni dek, naŋ gədakani agur gədakani ndahaŋ ni dek ; ¹⁶ anjəhad ga kaŋgay-kaŋgayani ti naŋ ciliŋ ; anjəhad a masladani bu, mis təhadəkfəŋiyu koksah ; maslaŋa ya ti epia naŋ a ni ti àbi, maslaŋa ya ti esliki mipi naŋ ni day àbi. Mis dek təzləbay naŋ, naŋ àbu àna njədə ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay !

¹⁷ Nday ya ti təbu àna elimeni a duniya bu ni ti, hi ana tay tiji zlabay ba, təfəki ahər ke elimeni gatay ni ba, adaba elimeni ti amandav. Təfəki ahər ti ke Melefit, adaba Melefit ti avi zlam sulumani ana leli dal-dal, zlam sulumani ya àvi ana leli do ni ti àbi ; awayay ti məmərnu àna naŋ. ¹⁸ Hi ana tay təgri zlam sulumani ana mis, zlam sulumani ya təgray ni ti mīgi elimeni gatay. Təvay zlam àna məbərnuv bəlan, təhi ana ahər zlam gatay ni gatay gatayani ciliŋ ba. ¹⁹ Tamal tagray nahkay ti taŋgah zlam sulumani ya àndav day-day do ni, kama kama ti atəmərnuv àna naŋ. Zlam sulumani ya atəmərnuv àna naŋ ni ti sifa ya àndav day-day do ni. Sifa gani nani ti sifa edədiŋ edədiŋeni.

²⁰ Timote wur goro ni, zlam ya ti Melefit àfukvù a ahar vu ni ti bi slimi lala. Tamal mis taləgavu àki ka pakama masakani, tijikia ke divi ge Melefit àna naŋ a ti kəgray akada gatay ni ba. Tamal mis tədəm ma magədavani, təhi ana ahər təsəra zlam a, ay təsər zlam edədiŋ edədiŋeni do ni ti kəgray akada gatay ni ba daya. ²¹ Mis ndahaŋ tədəm təsəra zlam a ; gatay ya tədəm nahkay ni ti tijikia ke divi ga məfəki ahər ka Yezu a àndava.

Melefit məgri sulum gayan ana kul ti.

Wakita ga Pol ya àbikioru ana Timote ye cɛ ni

Ere ye ti mɛdɛmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana Timote ye cɛ ni

Maslaɗa ya ti àbɛki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : nani Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1). Ka sarta ya ti Pol àbɛki wakita hini ni ti tɛfiya nan a dangay va keti (2.9) ; ku ndam gayan nɛngu ni tàdɛba nan a dal-dal day kwa ti tɛdi ahàr (1.16-17). Pol àsɛra, sarta gayan ɛnjia wudak, ɛndeverinɗaba tɛwi gayan a (4.6-7).

Pol àbikioru wakita hini ana Timote ti ga mɛvi njɛda, ga mɛhiani àmbrɛn tɛwi ya àvi ni ba, ku tamal mis ndahaɗ tɛgri daliya nɛngu ni àmbrɛn ba (2.1-13 ; 3.10-17 ; 4.1-5). Akada ga pakama gayan ya àdɛm a wakita ya àbikioru ana Timote enjenjeni ni bu ni ti àdɛm si Timote àhurkiviyu ka nday ya ti tagray gejewi, tɛachi zlam magɛdavani ana mis kwa ni ba (2.14-26). Àdɛm ka sarta ya ti duniya ara andav wudak ni ti mis atagudarkivu zlam dal-dal, ay Timote àhurkiviyu ka tay ba (3.1-9). Awayay ti Timote acahi ma ge Melefit ana mis, àmbrɛn ba (1.14 ; 3.14 ; 4.2).

Pol àdɛm mis ndahaɗ tɛmbrɛna nan a (1.15 ; 4.10, 14, 16). Àdɛm sak cɛ awayay ti Timote màra afa gayan a (4.9, 21), adaba Timote ti ɛgia akada wur ga hudɗ gayan a (1.2 ; Filip 2.22).

Ay ku tamal Pol àsɛra sarta gayan ɛnjia wudak, ku tamal mis ndahaɗ tɛmbrɛna nan a, ku tamal nan àbu acakay daliya nɛngu ni, àmbrɛn mɛfɛki ahàr gayan ka Yezu ndo ; àsɛra, Yezu amahɛngay nan ti mɛhuriyu a Mɛgur gayan vu a hudɗ melefit bu (4.18). Azlɛbay Yezu, àmbrɛn do.

Sa ga Pol

¹ Abɛki wakita hini ti nu Pol, nu zal asak ga Yezu *Krist. Nigi zal asak ti ka mawayay ge Melefit, ti nɛhi pakama gayan ana mis. Pakama gayan ni ti nihi : Tamal tigiya akada mis bɛlan akaba Yezu Krist a ti amɛvi sifa ana tay.

² Nɛbukki ti ana nak Timote. Nak ti kigiya wur goro a, nawayay kur dal-dal. Bɛn geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist tɛgruk sulum gatay, tɛjɛnaki kur, tɛgray ti kɛnjɛhadumkabu akaba mis àna sulumani ti.

Pol agri sɛsi ana Melefit, avi njɛda ana Timote daya

³ Nɛgri sɛsi ana Melefit. Melefit ti nɛgri tɛwi àna hudɗ bɛlan, akada ga ata baba ya tɛgray ni. Nahɛngalay nan kɛlavɛd, mɛlavɛd akaba mɛlafat gani do dek ; kɛla ya ti nahɛngalay nan nahɛma nahɛngaluk nan daya. ⁴ Ka ya ti mɛdevu ni ti kitɛwa, kawayay ti mɛdevu do ; nahkay ti ka ya ti nahɛngalay Melefit ni ti nɛjalakuk ahàr, nawayay mipi kur. Tamal nɛpia kur a ti anɛmɛrvu dal-dal. ⁵ Nɛgri sɛsi ana Melefit adaba nɛsɛrkiya ahɛmamam kɛfɛki ahàr ka Yezu àna hudɗ bɛlan ni. Dedi gayak Lɛwis akaba muk Ewnis tɛfɛkia ahàr enji gayak a ; nɛsɛra, nak day kɛbu kɛfɛki ahàr akada gatay ni.

⁶ Nahkay zla nahɛma, nɛhuk kadvu ga magray tɛwi àna njɛda ge Melefit ya àvuk ni. Kɛsɛra àvuk njɛda gani nani ti ka ya ti nɛbɛkuk ahar ni. ⁷ Kɛgray aɗgwaz ba, adaba Melefit àvia Mɛsuf gayan ana leli a ; Mɛsuf gani nani agray ti mɛgray aɗgwaz ba. Mɛsuf gani nani ti avi njɛda ana leli dal-dal sawan. Avi njɛda ana leli ti màwayavu, mɛbi slimi ana ahàr geli lala daya.

⁸ ɛgia nahkay ti kɛgray mimili ba, hi ma ga Bay geli ana mis àna njɛda gayak dek. Goro ya tɛfiyu nu a dangay vu azuhva Yezu ni ti kɛgray mimili àna nan ba daya. Tamal mis tɛgruk daliya azuhva *Ma Mɛweni Sulumani ga Yezu ni akada goro ya tɛgru ni ti gɛskabu, adaba Melefit avi njɛda ana leli ge mɛbeseni. ⁹ Melefit ti àhɛnga leli a, àzala leli a ge migi ndam gayan njɛlatana. Àgray nahkay ti azuhva tɛwi geli ya mɛgri ni do ; àgray ti ka mawayay gayan, àgri sulum gayan ana leli azuhva tɛwi ga Yezu *Krist ya àgri ana leli ni. Kwa ka sarta ya Melefit àgraya mɛlan a faɗ ndo ni Melefit àdɛm amɛgri ana leli

nahkay. ¹⁰ Ere ye ti Melefit àdǎmbiyu ahaslani amagray ni ti, nihi ti àgra. Àgray ti àna mǎslǎrbiyu Yezu Krist Bay mahǎnggay leli ni. Krist ti àgray ti kisim mǎgi zlam masakani, àhi Ma Mǎweni Sulumani ana leli ti mǎngǎt sifa àna naŋ, mǎmǎt ðay-ðay ba.

¹¹ Ma Mǎweni Sulumani gani nani ti Melefit àzalay nu ti nǎhioru ana mis ; nǎgia zal asak gayan a ga macahi ma gani ana mis a. ¹² Tǎgru daliya hini ti adaba nǎgra tǎwi gana lala, ay nǎgray mimili àna naŋ do, adaba nǎfǎkia ahàr ka Yezu a, nǎsǎra naŋ a lala. Nǎsǎra esliki majǎgay ere ye ti àfuvù a ahar vu ni duk abivoru ana vad ga maŋga gayan a. *

¹³ Kǎsǎra pakama ge jiri goro ya nǎhuk na. Gray ere ye ti nǎhuk ni : fǎki ahàr ka Yezu Krist lala, wayay ndam ge Krist lala ðaya, adaba nak kǎbu akaba naŋ akada mis bǎlan. ¹⁴ Melefit àvuka zlam sulumana ; bi slimi lala. *Mǎsuf Njǎlatani àniviyu ana leli a mǎbǎruv bu ; amǎvuk njǎða gani.

¹⁵ Kǎsǎra, ndam geli ya nday ga had Azi ni ðek tǎmbrǎŋa nu a. Fizel nday ata Hermozerŋ ðay tǎmbrǎŋa nu a akaba nday ndahaŋ na. ¹⁶ Ay Onesifor àvua njǎða sak kay, goro ya tǎfiyu nu a ðanŋay vu ni ti àsi mimili ndo. Nahkay nawayay ti Bay geli mǎgri sulum gayan ðal-ðal ; nawayay ti mǎgri ana ndam ga huð ahay gayan ðaya. ¹⁷ Ka ya ti Onesifor àra a Rom a nahǎma, àzay njǎða gayan ðek ga madǎbay nu, mǎk àdua ahàr a. ¹⁸ Nawayay ti Bay geli mǎgray ti Melefit mǎgri sulum gayan a vad ya ti Yezu amara ni. Tǎwi ga Onesifor ya agri ana leli e Efez ni ðek ti kǎsǎra lala.

2

Za njǎða gayak ðek ga madǎbay Yezu

¹ Wur goro ni, nak ti zay njǎða gayak ðek ga madǎbay Yezu *Krist ; agruk sulum gayan ga mǎjǎnaki kur ti Yezu Krist gani. ² A haslani ti kǎcia ma goro ya nǎhuk na ; ma gani nani ti mis kay tǎcia, tagray sedi gani tata. Nahkay ti daba ndam jireni ndahaŋ a, cahi zlam gani ana tay ti nday ðay tǎsliki macahiani ana mis ndahaŋ bilegeni.

³ Tamal mis ndahaŋ tǎgruk daliya ti gǎskabá akada geli na. Gri tǎwi ana Yezu Krist lala, gray tǎwi akada ga zal slewja sulumani ya ebeseŋ daliya ni. ⁴ Maslaŋa ya ti awayay magray tǎwi ga slewja ni ti awayay magray ere ye ti àbǎlafǎŋ kǎ gǎðakani gayan ni. Zal slewja àhurkiviyu ke tǎwi ga nday ya ti nday ndam slewja do ni koksah. ⁵ Mǎsǎra, tamal maslaŋa awayay macuhwakabani akaba mis ndahaŋ ti ahàr àðǎm mǎcuhway àna divi gani. Do ni ti ku tamal ènjia enji a nǎnggu ni atǎvi zlam ka duwa gani do. ⁶ Mǎsǎra ðaya, ka ya ti bay ga vǎðan edi zlam ana ndam mǎwǎsi vǎðan nahǎma, maslaŋa ya ti tǎvi zlam enji ni ti naŋ ya ti àza njǎða gayan a ðek, àwǎsa vǎðan a lala ni. ⁷ Ere ye ti nǎhuk nihi ni ti ahàr àðǎm kǎci lala. Bay geli amǎvuk njǎða gayan ti kǎsǎr ma gani ðek.

⁸ Sǎrki ka Yezu Krist. Naŋ ti wur huð ge Devit ; àmǎta, mǎk àŋgaba e kisim ba. *Ma Mǎweni Sulumani ya nǎhioru ana mis ni ti nahkay. ⁹ Tǎgru daliya ti azuhva Ma Mǎweni Sulumani gani nani ; ku mǎfiyu nu a ðanŋay vu ðay tǎfiya nu a akada nǎgudara zlam a. Ay pakama ge Melefit ti tǎfiyu a ðanŋay vu ndo. ¹⁰ Ègia nahkay ti nebesey daliya ya tǎgru ni ðek azuhva ndam ge Melefit ya adaba tay a ni. Nawayay ti nday ðay Melefit mǎhǎnggay tay àna tǎwi ga Yezu Krist, nawayay ti tǎhuriyu a mǎlan masladani ge Melefit vu, tǎnjǎhad ga kanŋay-kanŋayani eslini. ¹¹ Ma ge jiri, ahàr àðǎm mis tǎgǎskabu ni ti nihi :

Tamal mǎmǎt ka ahar bǎlan akaba Yezu ti

amǎlǎbu àna *sifa ya àndav ðay-ðay do ni ka ahar bǎlan akaba naŋ ðaya* ;

¹² tamal mebesey daliya ka ahar bǎlan akaba naŋ ti

amǎhuriyu akaba naŋ a bay gayan vu ðaya ;

tamal mǎðǎm mǎsǎr naŋ do ni ti

* ^{1:12} Ere ye ti àfuvù a ahar vu ni : mis ndahaŋ tǎðǎm Pol awayay adǎm Ma Mǎweni Sulumani. Mis ndahaŋ tǎðǎm Pol àðǎm ere ye ti àfivù a ahar vu ana Yezu ni : tamal nahkay ti Pol awayay adǎm sifa gayan ahkay do ni tǎwi gayan ya agri ana Melefit ni. * ^{2:11} Mǎmǎtani akaba Yezu ti awayay adǎmvaba mǎmbrǎŋ manjǎhad geli magǎðavani ya ahaslani ni ðek.

naŋ day amədəm àsər leli do ;

¹³ ay ku tamal màgray ere ye ti mēhibiyu amagray ni va do nəngu ni, naŋ ti amagray ere ye ti àdəmbyu amagray ni, àmbrəŋ magrani do, adāba ere ye ti àdəmbya amagray ni ti si agray kwa ; divi gayaŋ nahaŋ àbi simiteni.

Bay slimi ti tūwi gayak ya kəgri ana Yezu ni ti mālā tūwi ge jiri

¹⁴ Ma goro hini ya nədəm ni dek ti həŋgri ana mis lala. Hi ana tay tələgavakivu ka pakama gərgərani ba ; hi ma hini ana tay àna slimi ge Melefit. Maləgavani àkivu ka pakama gərgərani ti zlam masakani àbəlāy do simiteni, ejiŋ ndam ya təbi slimi ni. ¹⁵ Zay njəda gayak dek ti zlam ya kagray ni dek mābəlāfəŋ kə Melefit. Ahàr àdəm tūwi gayak ya kagray ni àsuk mimili ba ; hi ma ge jiri ge Melefit ana mis àna divi gani. ¹⁶ Tamal ndam ya təsər Melefit do ni tagray gejewi ti kəhurkiviyu ba. Gatay ya tagray nahkay ni ti kəlavad tagudarkivu zlam àkivu ; ¹⁷ pakama gatay ya tədəm ni ti ejiŋ mis, egi akada ambələk ya ezi, asagakivu ni. Ata Himeni nday ata Filet day təkibu ka tay : ¹⁸ nday ti tədəm mis təŋgaba e kisim ba àndava ; gatay ya tədəm nahkay ni ti tìjikia ke divi ge jiri a, tagray ti mis ndahaŋ tēmbərəŋ məfəki ahàr gatay ka Yezu. ¹⁹ Ay jiri ge Melefit ti anjəhad kaŋgay-kaŋgay ; naŋ akada asak ga ahay ya táfəkada lala, àdaday do ni. Zlam àbu məbəkiani ka asak ga ahay gani nani nahkay hi : « Bay Melefit àsəra ndam gayaŋ a.† » Àbu məbəkiani keti : « Maslaŋa ya ti àdəm naŋ mis ga Bay Melefit lu nahəma, mēmbərəŋ magudar zlam simiteni. »

²⁰ A ahay ge mis gəđakani bu ni ti zlam təbu kay ga məbəviyu zlam. Nday dek ti ga gru ahkay do ni ga evirzegena ciliŋ do ; ndahaŋ ge biyem ahkay do ni ge elíbisl. Nday ya ti sulumani ni ti tagray tūwi àna tay ga vad ga wuməri ; nday ndahaŋ ni ti ni tagray tūwi àna tay kəlavad. ²¹ Nahkay tamal maslaŋa àmbrəŋa zlam magədavani ya nədəmki ma na dek ti ègia akada zlam məbəviyu zlam sulumani. Bay ahay ni azay, abarafəŋa ti mīgi *njəlatani, agray tūwi àna naŋ tata. Aslamalay lala ga magray tūwi àna naŋ, awayay magray tūwi sulumani àna naŋ dek.

²² Zlam magədavani ya bəza dagwa tawayay magrani dal-dal ni ti kəhurkiviyu ba. Zlam ya ti ahàr àdəm kadəbay ni ti nday hi : jiri, məfəki ahàr ka Yezu lala, mawayavani, manjəhad sulumani akaba ndam ya ti tahəŋgalay Bay geli Yezu àna məbərūv bəlaŋ ni. ²³ Tamal ndam muru tagray gejewi àki ka pakama masakani ti kəhurkiviyu ba. Səra, zlam nday nani ti egi ləgayvu. ²⁴ Ay maslaŋa ya agri tūwi ana Bay geli ni tələgavu ata mis ba. Ahàr àdəm manjəhad gayaŋ mālā sulumani kə meleher ge mis dek ; mīsliki macahi zlam ana mis ; tamal mis təbi seki ti mēbesey. ²⁵ Tamal mis ndahaŋ tədəm ma gayaŋ ya àdəm ni ma ge jiri do nahəma, ahàr àdəm acahi zlam ana tay àna kuđufani. Tamal agray nahkay ti bi Melefit amagray ti tāmbatkaba majalay ahàr gatay a, ti təsər divi ge jiri. ²⁶ Ndam nday nani ti *Seteni àgəsa tay àna kəmbazl gayaŋ a, awayay ti təgray ere ye ti awayay ni. Ay tamal tāmbatkaba majalay ahàr gatay na, ègia sulumana ti, atətəmfəŋa kà kəmbazl ge Seteni na.

3

Ere ye ti amagravu ka mandav ga duniya ni

¹ Səra lala : ka ya ti duniya amandav wuđak nahəma, sarta gani emigi zləzlada. ² Ka sarta gani nani ti mis etigi ndam eri, atawayay siŋgu, etiji zlabay, atəhi ana ahàr zlam gatay ya tagray ni dek ti zlam sulumani, etindivi Melefit, atəgəsiki ma ana ata bəŋ gatay do, atəgri sūsi ana mis do, atamənjəlaləŋ ka zlam *njəlatani akada zlam masakani, ³ ku ndam ga huđ ahay gatay day atawayay do, atəmbərəŋ mizirey mis do, atədəmki ma magədavani ke mis, atagray zlam ya ti məbərūv gatay awayay ni dek atəmbərəŋ do, atəgri daliya ana mis kəlavad, atawayay jiri do, ⁴ atəsəkumoru mis, atəjalaki ahàr ka zlam ya tagray ni do, atəhi ana ahàr tətam mis ndahaŋ dek ; atawayay zlam ya məbərūv gatay awayay ni ciliŋ, atawayay Melefit do simiteni. ⁵ Ndam nday nani ti atədəm nday ndam

† 2:19 Məŋjay Macalani 16.5.

ya tazlɔbay Melefit ni, ay ŋgay Melefit naŋ àbu àna njɔda ga mɔmbatikaba majalay ahàr ana mis a ti atɔgɔskabu va do. Ndam nday nani ti kàhurkiviya ka tay ba. ⁶ Mis ndahaŋ e kidin gatay bu tɔbu tagosay mis, tɔhuriya a ahay vu afa ge mis, tesipet wál ya tɔsɔr zlam do ni ; ègia akada tɔki kɔmbazl ana tay. Wál nday nani ti tɔbu tagudar zlam dal-dal, tɔjalaki ahàr ka zlam gɔrgɔrani ya mɔbɔruv gatay awayay ni ciliŋ ; ⁷ tɔbu tɔcahay zlam kɔlavaf, ay tɔsliki mɔsɔr jiri ge Melefit koksah. ⁸ A haslani ti ata Zenes nday ata Zembres * tawayaya macafɔŋa Mɔwiz ga magray tɔwi ge Melefit a : nahkay day mis nday nani tawayaya macafɔŋa leli ga magray tɔwi ge jiri a ; majalay ahàr gatay dek magɔdavani, mɔfɔki ahàr gatay ke Melefit ni ègia zlam masakana. ⁹ Ay zlam gatay ya tagudar ni amazoru tay kama do, adaba mis dek atɔsɔr nday ndam muru, akada ga ata Zenes nday ata Zembres ya mis tɔsɔra nday ndam muru ni.

Kɔmbrɔŋ ere ye ti kàcahay ni ba

¹⁰ Ay nak ti kɔsɔra zlam ya nɔcahuk na dek lala ; kɔsɔra manjɔhad goro a, kɔsɔra zlam ya nawayay nagray na, kɔsɔra ahɔmamam nɔfɔki ahàr ka Yezu na, kɔsɔra ahɔmamam nɔbesey zlam na, kɔsɔra ahɔmamam nawayay mis na, kɔsɔra nɔmbrɔŋ tɔwi goro do. ¹¹ Kɔsɔra daliya goro ya mis tɔgru na akaba daliya ndahaŋ ya nɔcakay na. Daliya gani nani ti nɔcakay a Antiyos, a Ikoniyum akaba e Listir ; daliya weley ya nɔcakay ndo ni weley, ku nɔcaka daliya emitena nɔŋgu ni Bay goro àhɔŋga nu a. ¹² Sɔra, ku way way do awayay manjɔhadani akaba Yezu Krist akada mis bɔlaŋ, azlɔbay naŋ lala ti, mis atɔgri daliya. ¹³ Ay ndam cuday akaba nday ya ti tagosay mis ni kɔlavaf atagudarkivu zlam ; etijinƙia mis ndahaŋ ke divi a, nday day etijinƙia ke divi a. ¹⁴ Nak ti kɔmbrɔŋ zlam ya ti kàcaha, kɔgɔskabá àna huf bɔlaŋ ni ba. Kɔsɔra nday ya ti tɔcahuk zlam na ; nahkay kɔsɔra zlam gani nani ti zlam ge jiri. ¹⁵ Kwa nak a wur bu ni ti kɔsɔra Wakita *njɔlatani ge Melefit a ; wakita gani nani ti adɔfukki divi ga majalay ahàr sulumani, nahkay Melefit amahɔŋgay kur adaba kɔfɔki ahàr ka Yezu *Krist. ¹⁶ Pakama ya mɔdi ahàr a Wakita ge Melefit ni bu ni dek ti Melefit àvi majalay ahàr gani ana mis ga mɔbɔkiani ; pakama ge Melefit ti ajɔnaki leli ga mɔdɔfiki zlam sulumani ana mis, ga mɔdɔfaki zlam magɔdavani ti magɔdavani eɔfɔŋ, ga mambatikaba majalay ahàr ana mis a, akaba ga macahi divi ge jiri ana mis. ¹⁷ Melefit àvi pakama gayaŋ ana mis ti mis gayaŋ lu mɔslamalavu lala, mɔsliki magray tɔwi sulumani weley weley do dek.

4

Hioru ma ge Melefit ana mis

¹ Ere ye ti nɔhuk nihi ni ti nɔhuk kɔ meleher ge Melefit ; nɔhuk kɔ meleher ga Yezu *Krist daya, naŋ ya ti amara magrafɔŋa seriya kà ndam ya nday tɔbu àna sifa na akaba kà ndam ya tɔmɔta na. Nɔhuk ti adaba amaŋgazlivu ana leli, amɔgur mis dek. Ere ye ti nɔhuk ni ti nihi : ² hioru ma ge Melefit ana mis. Ku mis tawayay miceni, ku tawayay do nɔŋgu ni, hi ana tay, kɔmbrɔŋ ba. Hiiki ma ana tay ka zlam gatay ya tagudar ni, lɔgi ana tay, vi njɔda ana tay. Ku tamal tɔciaba zlam ya ti kacahi ana tay na dek ndo nɔŋgu ni, kɔzumki bɔruv ka tay ba, besa. ³ Adaba sarta nahaŋ amara ; ka sarta gani nani ti mis ndahaŋ atawayay ma ge jiri ya macahi ana tay ni va do. Atadɔbay ere ye ti mɔbɔruv gatay awayay ni ciliŋ, atɔzalakabu mɔsisi ndahaŋ kay ga macahi ma ya tawayay miceni ni ana tay. ⁴ Atɔbi slimi ana ma ge jiri va do ; atɔbi slimi ana ma masakani sawaŋ. ⁵ Ay nak ti njɔhad njaŋ-njaŋ ; ka ya ti mis tɔgruk daliya ni ti besa ; hi *Ma Mɔweni Sulumani ana mis kɔlavaf. Tamal kagraŋ nahkay ti, kɔgri tɔwi ana Melefit akada ya adaba kur a awayay ti kagraŋ ni.

Pol adɔm ara amɔt wudak

⁶ Nu ti sarta goro ènjia wudak. Nara nɔvi ahàr goro ana Melefit akada ga zum ya tabɔhadɔ ni. ⁷ Nàkadva àna tɔwi goro ya nagraŋ na lala. Nèndeveriŋaba tɔwi ya Melefit

* 3:8 Ata Zenes nday ata Zembres ti, ndam Zude tɔdɔm nday ndam mɔsɔr zlam ga had Ezip ka sarta ge Mɔwiz ni (mɔnƙay Mahɔrana 7.11, 22).

àhu nâgray na dèk akada ge mis ya acuhway, ènjua ka mēlanj mēdukana ni. Nēmbrəj mēfəki ahār goro ka Yezu ndo simiteni. ⁸ Ku nihi Melefit àslamatuva zlam a, Bay geli aməvu azuhva tūwi goro ya nəgri ni ; aməvu ti àna jiri gayaŋ. Adaba Bay geli Yezu ti agrafəŋa seriya kè mis àna jiri a : aməvu zlam ti ana nu cilij do ; aməvi ti ana ndam ya tajəgay mara gayaŋ àna məmərani ni dèk daya.

Pakama ga Pol ka mandav ga wakita gayaŋ

⁹ Zay njəda gayak dèk ga marana afa goro ke wecewecena, ¹⁰ adaba Demas ti awayay zlam ga duniya, àmbrəŋa nu a, àsləka àdoru a Tesalonik. Kreskens day àdoru ka had Galasi, Tit ti ni àdoru ka had Dalmasi. ¹¹ Maslaŋa ya ti naŋ àbu akaba nu ni ti Lək cilij. Nahkay kara nahəma zubiya Mark a ju, adaba Mark ti esliki məjənaki nu ke tūwi ge Melefit tata. ¹² Tisik ti nəsłəroya naŋ e Efez a. ¹³ Ka ya ti nəsłəkabiya a Truwas afa ga Karpus a ni ti nēmberbiya mugudi goro a ; zubiya ji. Həlubiya wakita goro a daya ; wakita ya ti ga ambəl ni təgəjazlkukbiya ahār ba.

¹⁴ Eleksender zal gəzaŋ ni àgrua cuday a dal-dal ; ere ye ti àgru ni ti Bay geli amatra6 naŋ bilegeni. ¹⁵ Eleksender ti àgray ti mis təgəskabu ma geli ya məhi ana tay ni ba simiteni ; nahkay nak day bavu slimi àna naŋ.

¹⁶ Ka ya ti təgrafua seriya enjenjena, nəhəŋgrifəŋ ana ndam ge seriya ni ti, maslaŋa ya àjənaki nu ka ma gani ni ti àbi ; mis dèk tēmbrəŋa nu a. Melefit mēmberfəŋa zlam gatay ya təgray na kà tay a ! ¹⁷ Ay Bay geli àjənakia nu a, àvua njəda ; nahkay nəhia ma gayaŋ ana mis a àndava, ndam ya təfəki ahār do ni dèk ticia. Seriya àgəs nu ndo ; àhəŋgafəŋa nu kà mazlahku a. * ¹⁸ Bay geli amahəŋgafəŋa nu kè mis ya təgru cuday na dèk ; amahəŋgay nu ti nəhuriyu a Məgur gayaŋ ya e melefit bu ni vu. Naŋ ti mis dèk təzləbay naŋ ga kaŋgay-kaŋgayani ! Aya nahkay.

¹⁹ Gri sa goro ana ata Prisil nday ata Ekiles. Gri sa goro ana ndam ga huđ ahay ga Onesifor daya. ²⁰ Erest ti ànjəhadiya a Koreŋ a. Trofim ti èbesey do, nēmberbiya naŋ e Milet a. ²¹ Wudaka ahar kusi ti zay njəda gayak dèk ga marana afa goro a.

Ata Ewbəl, Pədeŋ, Liŋ, Klodiya akaba bəza ga məŋ geli ndahaŋ ni dèk təgruka sa.

²² Bay geli mələbu akaba kur, məgri sulum gayaŋ ana kəli dèk ti.

* 4:17 Ka sarta gani nani ti ndam ga Yezu ya təwəl tay àna seriya ni ti təbi tay ana mazlahku ti təhəpəd tay. Nahkay bi Pol awayay adəm təkad naŋ ndo ; ay bi awayay adəm Yezu àhəŋgafəŋa naŋ kè Setena ahkay do ni kà ndam ezir gayaŋ na cilij.

Wakita ga Pol ya àbikioru ana Tit ni

Ere ye ti mädämki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana Tit ni

Maslaña ya ti àbäki wakita hini ni ti àdafa slimi gayañ a : nani Pol, zal asak ga Yezu ni (1.1). Àbikioru ti ana Tit : Tit ti tàgrakabá tūwi akaba Pol a (2 Koreñ 8.16-24). Pol àwayay Tit dal-dal (2 Koreñ 2.13 ; 7.6) ; ka sarta ya ti tàfaya Pol a dangay ba ni ti Pol àmbərbu Tit ka hađ Kret ga mægur ndam ga Yezu ya tēbu eslini ni (1.5). Kret ti hađ gəđakani a huđ ga yam bu, gwar ka hađ Gres ; ka sarta ga Pol mis ndahañ tädəm ndam Kret ti ndam magudar zlam, nday ndam malfada daya ; ku zal Kret nahañ day àdəm nahkay (1.12).

Pol àbikioru wakita hini ana Tit, awayay ti tâbakabu ahàr a Nikopolis (3.12) ; àbikioru ti ga mädəfiki ahəmamam mäggray tūwi ya àvi ni. Pol àdəm ku tamal ndam Kret tægəskabu ma gayañ do nəngu ni, si Tit acahi manjəhad sulumani ana tay, aləgi ana tay, àmbrəñ ba kwa. Pol awayay ti ndam Kret ya tægəskabu Yezu ni tənjuhədkabu àna sulumani (1.6-9 ; 2), tægəskabu ma magədavani ba (1.9-16 ; 3.9-11), tēhəngrioru ahàr a hađ ana ndam ga ngumna (3.1-2).

Ndam Kret ti tàdəba divi magədavani ya ti məbərur gatay awayay na tətam mis ndahañ ni, ay ku tamal nahkay nəngu ni Pol àdəm ahaslani ti leli dek ndam magudar zlam akada gatay ni ; Melefit àhəngay leli ti adaba mäsia cicihi a ciliñ, do ni ti azuhva tūwi geli ya mäggray ni do (3.3-7).

Sa ga Pol

¹ Abäki wakita hini ti nu Pol, nu bay mægri tūwi ana Melefit, nu zal asak ga Yezu *Krist. Àslərbiyu nu ti nējənaki ndam ya ti Bay Melefit adaba tay a ni, ti táfäki ahàr, ti tāsər jiri gayañ ni. Təsəra ti atanjəhad akada ge Melefit ya awayay ni, ² atəsər atanjəhad kañgay-kañgay akaba Melefit ededñ. Melefit àdəm kwa ahaslani, wudaka mələñ ànjəki ni : « Anəvi sifa ya àndav day-day do ni ana tay. » Nañ ti àsəkad malfada day-day do. ³ Sarta gayañ ya ti àfəkad ni ènjia ti àdəfiaba ma ga sifa gani nana ana mis a, ti tädəmoru, tēhi ana mis ndahañ. Nañ Melefit Bay mahəngay leli àhuva pakama nana ana nu a daya, ti nēhioru ana mis.

⁴ Nəbukki, Tit. Nak ti kīgia akada wur ga huđ goro a adaba leli cecəeni məfäki ahàr ka Yezu Krist. Melefit Bəñ geli nday ata Yezu Krist Bay mahəngay leli tēgruk sulum gatay, täggray ti kənjəhadumkabu akaba mis àna sulumani daya ti.

Manjəhad ga gəđakani ga ndam ga Yezu

⁵ Nəmbərbu kur e Kret ti ga maslamalakabu zlam ya ti tægəjəni ni, akaba ga madaba mis a ti tīgi gəđakani ga ndam ge *Krist a kəsə ga hađ Kret ni bu dek, akada ya ti nəhuk ni. ⁶ Maslaña ya ti egi gəđakani ga ndam ga Yezu nahəma, ahàr àdəm nañ àbu maslaña ya tənğətfəña zlam magudarana do ni : wal gayañ bəlañ, bəza gayañ day təfäki ahàr ka Yezu. Manjəhad ga bəza ni day mēla sulumani, ti mis tāsər tēbi tągudar zlam bi, ticiiki ma ana ata bəñ gatay daya. ⁷ Bay *məbi slimi ana ndam ga Yezu nahəma, mēla maslaña ya tənğətfəña zlam magudarana do ni, adaba tūwi ya agray ni ti ge Melefit. Nañ nani ti àgray zlabay ba, àzum bərur weceweci ba, àvi vu gayañ ana zum ba, àgray terəngiz ba, àdəbay elimeni àna magray zlam magədavani ba daya. ⁸ Àgəski nahəma, maslaña gani nani mægəskabu mirkwi, mēwayay magray sulum, mējəlay ahàr sulumani, mēla jireni, mēla mis ge Melefit *njəlatani, mēbi slimi ana ahàr gayañ daya kwa. ⁹ Ahàr àdəm mægəskabá pakama jireni kala-kala akada ya ti məcəhumi ana mis ni, àmbrəñ ba. Nahkay ti emisliki mēvi njəda ana mis ndahañ àna pakama sulumani nani ya acahi ana tay ni. Tamal mis tægəskabu pakama sulumani hini do nahəma, nañ gani emisliki mädəfiaba ere ye ti tągudar na ana tay a daya.

Ndam magosay mis

¹⁰ Kadaba gəđákani ga ndam ge *Krist nana nahkay ti adaba mis təbu kay tici slimi do. Tagosay mis ana pakama gatay ya təđəm kwanja ni. Ndam magosay mis nani ti ahar gəđákani ndam *Zude ya təđəm ahàr adəm mis *təkeley kuđi kwa ni. ¹¹ Ahàr adəm kacafəŋa tay ga macahi zlam magudarani nani ana mis a, adaba tagudarikaba huđ ahay ana mis a. Tagray nahkay ni ti ga mənğəti zlam ana huđ gatay gatayani ciliŋ, mimili àki ka tay bi. ¹² Zal Kret nahaŋ tekeđi àsərabə ere ye ti amara magravu na ti, adəm : « Ndam Kret tasəkad malfada kəlavad, nday akada ga zlam ge gili ndahaŋ ya tagray cuday ni, nday ndam masəfa, tənğələŋ ana zlam məzumani ciliŋ. » ¹³ Pakama gayaŋ ya adəm ni ti jiri edeđiŋ. Nahkay ti ləgi ana tay kay kay, ti təfəki ahàr ka Yezu ge jiri, ¹⁴ ti ticiiki məhasl ga ndam Zude ya ti taŋğahadi ana tay ni va ba, ti təbi slimi ana pakama ge mis ya tawayay jiri do ni va ba. ¹⁵ Tamal mis məbərur gatay njəlata kə meleher ge Melefit nahəma, ere ye ti tagray ni day dek njəlata. Ay nday ya ti məbərur gatay njəlata kə meleher ge Melefit do, təfəki ahàr do ni, ere ye ti tagray ni dek magədavani. Nahkay ere ye ti təjalaki ahàr ni dek magədavani daya : ku ka ya ti tagudar zlam nənğu ni tagray mimili do. ¹⁶ Təđəm ahkado təsəra Melefit a, ambatakani do zlam magudarani gatay ni adafaki tay, nday təsər Melefit do. Tagray ere ye ti Melefit awayay do simiteni ni, ticiiki slimi ana Melefit do. Nahkay ti tisliki ka magray zlam sulumani koksah.

2

Manjəhad sulumani ga ndam ga Yezu

¹ Tit nak zla nahəma, cahi divi ge Melefit edeđiŋ edeđiŋeni ni ana mis. ² Hi ana zawal ya tigia medewel a ni ti təbi slimi ana ahàr gatay, tagray zlam ana divi gani, nahkay mis atazləbay tay. Hi ana tay təđəgzl ahàr lala ; təfəki ahàr ka Yezu ana divi gani, təmbrəŋ ba ; tawayay mis ana huđ bəlaŋ ; təbesey daliya daya.

³ Wál medewel day, hi ana tay tagray zlam ya ti abəlafəŋ kə Melefit ni. Təsiyu ana mis ba, təvi vu gatay ana zum ba, təđəfiki magray zlam sulumani ana mis sawaŋ. ⁴ Tamal nday təbu tagray nahkay ti atəcahi ana bəza wál ti tawayay zawal gatay akaba bəza gatay, ⁵ təbi slimi ana ahàr gatay, tagray hala ba, tagray təwi lala a huđ ahay bu, tagray zlam sulumani, ticiiki slimi ana zawal gatay. Tamal tagray nahkay ni ti maslaŋa adəmki ma magədavani ka pakama ge Melefit koksah.

⁶ Bəza dagwa day, hi ana tay təbi slimi ana ahàr gatay ⁷ a zlam bu dek. Nak nakani day gray zlam sulumani, ti dagwa ndahaŋ ni tipi : etipia ti atagray akada gayak ni. Ka ya ti kacahi zlam ana tay nahəma, dəfiki ana tay ana məbərur bəlaŋ, ti təgəsukki ma. ⁸ Hi pakama jireni ana tay ti tisliki minjibisleni ba. Tamal kagraŋ nahkay ti kəbəki mimili àki ka ndam ezir geli adaba tənğət pakama magədavani ga məđəmkiani ke leli do.

⁹ Evidi day, hi ana tay ticiiki slimi ana ndam məgur tay a zlam ya tagray ni bu dek, tagray ere ye ti abəlafəŋ kə ndam məgur tay ni, təkeli gejewi ana tay ba. ¹⁰ Tigiŋa akal kə tay a ba daya. Ağəski ti tagray təwi sulumani, ti ndam məgur tay ni təhəl tay ka ndam jireni sawaŋ. Tamal tagray nahkay a zlam ya tagray ni bu dek ti mis atəgəskabu pakama geli ya macahi ana tay àki ke Melefit Bay mahəŋgay leli ni ana məmərani.

Melefit aŋgazliaya sulum gayaŋ ana mis a

¹¹ Ahàr adəm ndam məfəki ahàr ka Yezu tagray ere ya nəhi ana tay ni, adaba Melefit aŋgazliaya sulum gayaŋ ana mis a, awayay ahəŋgay mis dek. ¹² Ge Melefit ya aŋri ana leli nahkay ni ti leli məsəra ahàr adəm magudar zlam va ba, ti zlam ga duniya ya mis tawayay ni day egi eri ana leli va ba. A manjəhad geli a duniya bu ni ti ahàr adəm məbumi slimi ana ahàr geli, məgrum jiri akaba zlam ya ti abəlafəŋ kə Melefit ni kwa. ¹³ Majəgay maŋga ga Yezu *Krist Bay mahəŋgay leli ni, məsəruma ara aŋga, məfumki ahàr ana məmərani. Naŋ Melefit geli gəđákani, amara maŋgazli njəda gayaŋ ana mis. ¹⁴ Yezu amət a kəla geli vu ka mawayay gayaŋ. Agray nahkay ti, ti məhəlabə leli a zlam magudarani ba dek, ti miŋi njəlata kə eri gayaŋ, ti miŋi ndam gayaŋ, ti məwayum magray zlam sulumani kəlavad daya.

¹⁵ Zlam ya ti akacahi ana mis ni ti nahkay kwa. Vi njêda ana tay ; ndam ya ti tîci slimi do ni ti hivù ana tay. Hi ana tay àna njêda ge Melefit ya àvuk ni. Ku maslaŋa gatay bəlaŋ nəŋgu ni àcəlkukiyu a ahàr vu ba.

3

Mêmbərəŋ manjəhad geli ya ahaslani ni

¹ Tit, ziaba azay slimi ana ndam gayak a, ti tēhəŋgrioru ahàr a had ana gəđákani ga ŋgumna đek, tîciiki ma ana tay, tēləbu ndam maslamalavani ga magray təwi sulumani đek. ² Hi ana tay təsivü ana mis ba, tələgavu akaba mis ba daya, tənja kudufa sawaŋ, ti mis təsər nday ndam məgri zlam sulumani ana mis đek kəlavad. ³ Hi ana tay nahkay, adaba ahaslani leli day endisl àniviyu ana leli bi, mîciiki slimi ana mis ndo, mîjikia ke divi sulumana. Zlam ya mawayay, àbələfəŋ kè leli ni đek ti mîgibiya akada evidi gana. Mənjəhadbiya àna cuday a, mawayabiya zlam ge mis ya ègi eri ana leli na, mis tizirabiya leli àki ka manjəhad geli magədavani na, leli day miziravabiya e kidiŋ geli ba. ⁴ Ku tamal magudarbiya zlam a nahkay nəŋgu ni, Melefit Bay mahəŋgay leli ni àŋgazliaya sulumana gayaŋ ana mis a ti təsər naŋ àbu awayay tay. ⁵ Àŋgazlay sulumani gayaŋ ti ahəmamam ? Ahəŋga leli a. Ahəŋgay leli ti adaba leli məgribiya zlam sulumana aw ? Aha, nahkay do. Ahəŋga leli ga sulum a, adaba məsibiya cicihî a palam. Ahəŋga leli a ti, àbarafəŋa zlam magudarana kè leli a. Àgray nani àna njêda ga Məsuf gayaŋ, nahkay mîwiva mawena, məŋgətuma sifa mawena daya. ⁶ Məsuf nani ti Melefit àvia ana leli a àna huc bəlaŋ azuhva təwi ga Yezu *Krist Bay mahəŋgay leli ya àgray ni. ⁷ Melefit àgray nahkay ti məŋgətum sifa ya àndav day-day do ni ; məsəra ara avi ana leli ededîŋ, adaba àgria sulum gayaŋ ana leli a, nahkay mîgia ndam jireni kè eri gayaŋ a.

⁸ Pakama hini ya nədəm ni ti jiri ededîŋ. Nawayay ti kəhəŋgri zuh, ti ndam ya ti təfəki ahàr ke Melefit ni təkadvu àna magray zlam sulumani kəlavad. Pakama nani ti àbələy, ajənaki mis daya. ⁹ Ma ge gejewi masakani nahəma, kəhurviyu ba. Tamal tagraki gejewi ka ndam geli ya ti ahaslani ni ti kəhurkiviyu ba. Kələgumvu ba, kîhirəmkiyu àki ka pakama ge Melefit ya Məwiz àbəki ni ba daya. Zlam nday nani tətaya araŋa do, tətənaki mis do daya. ¹⁰ Maslaŋa ya ti agray ti ndam məfəki ahàr ka Yezu ticirvu ni ti, hivù sak bəlaŋ àŋgəkiyu ba. Tamal àmbərəŋ ndo nahəma, hikivu sak bəlaŋ keti. Ay tamal ècəki va do ni ti, kawayay ma akaba naŋ va ba. ¹¹ Kəsəra mis tamal àgra nahkay ti èjikia ke divi ge Melefit a àndava, naŋ bay magudar zlam. Magudar zlam gayaŋ ni àŋgazlavu vay-vay kè meleher ge mis, nahkay maslaŋa nani awəl ahàr gayaŋ gayaŋani.

Sa ga Pol

¹² Nihi nahəma nəbu nəsləruru Artemas ahkay do ni Tisik afa gayak. Ka ya ti bəlaŋ gatayani eminjəa nahəma, zəbiya njêda gayak a ga marana ti məbakabu ahàr a Nikopolis. Ka nu nahəma, ahar kusi ti nawayay manjəhadbiyani eslini. ¹³ Ka ya ti ata Zenas bay ge seriya ni nday ata Apolos atasləka afa gayak a atəsawaduru nahəma, jənaki tay lala, ti araŋa àhəci tay ba. ¹⁴ Ndam geli ya təfəki ahàr ka Yezu ni ahàr adəm nday day təcayah magray zlam sulumani kəlavad, ti tətənaki ndam ya ti zlam àhəci tay ni. Tamal tagray nahkay ti atanjəhad masakani do.

¹⁵ Ndam ya ti məbu akaba tay ni đek təgruka sa. Gri sa geli ana ndam ya təfəki ahàr ka Yezu, tawayay leli ni đek. Melefit məgri sulum gayaŋ ana kuli đek.

Wakita ga Pol ya àbikioru ana Filemon ni

Ere ye ti m¹adəmki ka wakita ga Pol ya àbikioru ana Filemon ni

Maslaɗa ya ti àbaki wakita hini ni ti àdafa slimi gayaɗ a : nani Pol, zal asak ga Yezu ni (1, 9). Àbikioru ti ana Filemon : Filemon ti zal Kolos, naɗ mis gəɗakani ; naɗ àbu àna evidi kay. Bilin e kidin ge evidi gayaɗ ni bu, slimi gani Onezim, àzafəɗa zlam kà Filemon àna akal a, mək àcuɗway, òru ka mələɗ ga Pol ya naɗ àbiyu ni. Eslini ti Onezim àgəskabá ma ga Yezu a, naɗ àbu aɗri tawi sulumani ana Pol (11 ; Onezim ana ma Gres ti awayay adəmvaba « Bay ya ti aɗri tawi sulumani ana mis ni. »)

Ay Onezim ti evidi ga Filemon. Filemon day àgəskabá Yezu a, nahkay Pol zal asak ga Yezu ni esliki məhiani ana Filemon : « Vu evidi gayak ni. » Ay àgray nahkay ndo : àslərioru Onezim ana Filemon (12-13). Àslərioru tay akaba Tisik bay ya ti àzoru wakita hini ni akaba wakita ya Pol àbikioru ana ndam Kolos ni (Kolos 4.7-9). Pol awayay ti Filemon məvi Onezim ga sulum, àwayay mazafəɗana ga njəda do.

Pol ti zal asak ga Yezu, naɗ gəɗakani ga ndam ga Yezu. Tamal gəɗakani ga ndam ga Yezu awayay ehindifiɗa zlam kà maslaɗa nahaɗ a ti, Pol àdəfikia divi gani ana leli a wakita hini ba lala.

Sa ga Pol

¹ Nu Pol nu nəbu a ahay ga daɗɗay bu azuhva tawi ga Yezu *Krist ya nagray ni. Leli ata wur ga mənɗ geli Timote məbukioru wakita hini ana nak Filemon, nak zləba geli ya ti magray tawi bələɗani ni. ² Məbiki ana ndam ga Yezu ya *təcakalavu a ahay bu afa gayak ni daya, ana wur ga mənɗ geli Apiya akaba Ersip. Ersip ti naɗ akada zal slewja e tawi ge Melefit ya magrakabu ni bu. ³ Bənɗ geli Melefit nday ata Bay geli Yezu Krist təgri sulum gatay ana kuli, təgray ti *kənjəhadumkabu àna sulumani ti.

⁴ Kəlavad nahəɗgalay Melefit ; nəgri səsi ti nacaluk slimi, ⁵ adaba nicia tədəm ahkado kawayay ndam ga Yezu kay, kəfəki ahər ka Bay geli Yezu lala daya. ⁶ Leli məfəki ahər ka Yezu ka ahar bələɗ, nahkay nahəɗgalay Melefit ti kòru àna naɗ kama kama. Ahər adəm kəsərkivoru zlam sulumani ya Melefit àvi ana leli ni dek. Àvi ana leli ti adaba leli məbu ka ahar bələɗ akaba Krist. ⁷ Filemon wur ga mmawa goro ni, tawi gayak ya kagray ni àmərua məbəruf a, adaba kawayay ndam ga Yezu dal-dal, kəvia njəda ana tay a. Kəgray nahkay ti avukivu njəda dal-dal daya.

Pol ahəɗgalay Filemon ti məgəskabu Onezim

⁸ Nahkay zla nahəma, nawayay nahəɗgalay kur ti kəgray ere ya nəhuk ni. Nu zal asak ga Yezu *Krist, nisliki məhukani gray zlam ya àgəski ni tata, ⁹ ay ti nədəgəzl nahkay ndo, nawayay nahəɗgalay kur hojo adaba nawayay kur. Nu Pol zal medewel nəhuk ma hini ni, nihi ti nu a ahay ga daɗɗay bu azuhva tawi ga Yezu Krist ya nagray ni. ¹⁰ Nahəɗgalay kur, nəgruk kam-kam àki ka Onezim. Naɗ ti naɗ àbu afəki ahər ka Yezu azuhva ma goro ya nəhi ni, nahkay ègia akada wur goro a ahalay a ahay ga daɗɗay ni ba. ¹¹ Ahaslani ka ya ti naɗ afa gayak ni ti àgruk tawi ga araɗa sulumani ndo, nihi ni ti ègia aɗru tawi sulumani, aməgruk ana nak daya.

¹² Nawayay naɗ dal-dal, kala ègia wur ga huɗ goro a. Nahkay nəslərukuru naɗ ti awər nu dal-dal. ¹³ Nihi nu nəbu a ahay ga daɗɗay bu azuhva goro ya nəhi *Ma Məweni Sulumani ana mis ni. Nahkay nəwaya ti mənɗəhadə akaba nu ga məjənaki nu a kəla gayak va. ¹⁴ Ay ti nəgəskabu naɗ nahkay do, si ka mawayay gayak kwa. Nəwayay məfəkuk njəda ga məgru sulum do, nawayay ti kəjənaki nu ka mawayay gayak.

¹⁵ Bi Melefit àwayay ti Onezim mənɗəhadə a mələɗ nahaɗ bu gəzit day kwa ti aməngukukuru, kənjəhadum ka ahar bələɗ ga kaɗɗay-kaɗɗayani. ¹⁶ Nihi ti naɗ evidi cilinɗ do, àtama evidi a, naɗ wur ga mənɗ geli ya ti mawayay naɗ dal-dal ni. Nu Pol nawayay naɗ kay, nak Filemon ti ni akawayay naɗ kay àtam goro ni. Akawayay naɗ ti adaba naɗ

mis gayak ciliŋ do, akawayay naŋ aɗaba naŋ wur ga muk, àfəkia ahàr ka Yezu a akada gayak na daya.

¹⁷ Kəsəra leli ata nak ti magray tūwi bəlaŋani do aw ? Nahkay gəskabá naŋ a akada ya kəgəskabu nu ni. ¹⁸ Tamal ti àgudaruka zlam a ahkay do ni àzafuka zlam a nahəma, hu ti nəpəlukvù. ¹⁹ Nu Pol nəbukki pakama hini àna ahar goro : anəpəlukvù. Ay sərkiya nu day nəgruka zlam sulumana, kəŋgəta *sifa ya ti àndav ɗay-ɗay do na azuhva nu a. ²⁰ Nahkay wur ga mmawa goro ni, kam-kam gray ere ye ti nəhuk ni àna slimi ga Bay geli. Ndisliŋə məbərɔv ti aɗaba leli cecɛni ata nak mīgia akada mis bəlaŋ akaba Krist a.

²¹ Ka ya ti nəbukki wakita hini ni ti nəsəra kicuki palam. Nəsəra akagray zlam ya ti amatamkia ka zlam ya ti nihindifuka na daya. ²² Ka sarta ya ti Onezim aməduka ahàr a nahəma, kaslamatuva ahay a daya, aɗaba a majalay ahàr goro bu ni ti Melefit emiciiki gekuli ya kàhəŋgalum naŋ ni ana kuli, nahkay aməvu divi ga maŋgoni afa gekuli.

Sa ga Pol

²³ Epafra naŋ ya ti məbu ata naŋ a ahay ga daŋgay bu azuhva ma ga Yezu *Krist ni agruk sa. ²⁴ Mark, Aristark, Demas akaba Lək nday ya ti magrakabu tūwi ge Melefit akaba tay ni təgruk sa daya.

²⁵ Bay geli Yezu Krist mægri sulum gayaŋ ana kuli ti.

Wakita ya tɔ̀bikioru ana ndam Hebri ni

Ere ye ti mɔ̀dɔ̀mki ka wakita ya tɔ̀bikioru ana ndam Hebri ni

Maslaɗa ya ti à̀bɛki wakita hini ni à̀dɔ̀fay slimi gayan̄ ndo. Mis ndahaɗ tɔ̀dɔ̀m bi Pol, ay à̀bɛki ma akada ga Pol ya à̀bɛki ni ndo. Ku tamal nahkay nɔ̀ngu ni nday ya ti à̀slɛrikaboru wakita ana tay ni tɔ̀sɛra naɗ a (13.18), naɗ day à̀sɛra Timote bay ya ti taɗrakabu tɔ̀wi akaba Pol na (13.23).

Wakita hini à̀njɛki akada wakita ya tɔ̀slɛrikaboru ana mis ni do : anjɛki ti akada ga zlam ya tɔ̀cahi ana mis ni. Si gwar ka mandav gani day kwa ti mɔ̀di ahà̀r ana pakama ya tɔ̀bɛki akada ga wakita ya tɔ̀slɛrikaboru ana mis ni (13). Bi tɔ̀cahi zlam ana mis, mɛk tɔ̀bɛki ka wakita ga mɔ̀slɛrikaborani ana mis ndahaɗ.

Tɔ̀slɛrikaboru ti ana ndam Hebri ndahaɗ, ndam Zude ya tɔ̀gɛskabá Yezu a ni. Tawayay tɔ̀dɔ̀fiki ana tay Yezu ti gɔ̀dɔ̀kani à̀tam mɔ̀slɛr ge Melefit (1), à̀tam Mɔ̀wiz (3 ; 4.1-13), à̀tam ndam maɗgalabakabu mis akaba Melefit ni dɛk (4.14-16 ; 5 ; 6 ; 7). Yezu day à̀ngalabakabá leli akaba Melefit a, ay tɔ̀wi gayan̄ ya à̀gray ni à̀tam tɔ̀wi ga nday ndahaɗ ni simiteni : nday ti ahà̀r à̀dɔ̀m tɔ̀hɔ̀ngri eri kɔ̀lavɔ̀d, ay Yezu ti à̀gray sak bɔ̀laɗ, èslia hɔ̀ya (8 ; 9 ; 10). Ka sarta ya ti tɔ̀bɛki wakita hini ni ti ndam maɗgalabakabu mis akaba Melefit ni tɔ̀bu tisliɗi zlam ana Melefit a Zeruzalem, tɔ̀mbrɔ̀n̄ ndo (10.11) ; tɔ̀mbrɔ̀n̄ ti ka ya ti ndam Rom tɔ̀mbedkaba ahay gɔ̀dɔ̀kani ge Melefit a, ke vi 70 ga sarta geli ni.

Gwar ka mandav ga wakita gayan̄ ni maslaɗa ya à̀bɛki ni à̀vi nɔ̀jɔ̀da ana mis, à̀hi ana tay ku tamal tɔ̀cakay daliya nɔ̀ngu ni tɔ̀mbrɔ̀n̄ mɔ̀fɛki ahar gatay ka Yezu ba. À̀zay mazavu ga ndam ge Melefit ya tɔ̀dɔ̀mki ma a Wakita ge Melefit ya ahaslani ni bu ni, à̀dɔ̀m tɔ̀mbrɔ̀n̄ mɔ̀fɛki ahà̀r gatay ke Melefit ndo (11) ; à̀dɔ̀m ge Melefit ya atraɓ ndam gayan̄ ni à̀dɔ̀faki awayay tay (12.1-12). Ay sak kay a huɗ ga wakita gayan̄ ni bu maslaɗa gani à̀ziaba azay slimi ana mis a, à̀hi ana tay si tɔ̀ci lala, tɔ̀gɛskabu ma ge Melefit kwa ; do ni ti bi atɔ̀ngɔ̀t sulum ge Melefit ya awayay agri ana tay ni do (2.1-4 ; 3.7-19 ; 5.11-6.12 ; 10.19-39).

Ahà̀r à̀dɔ̀m mɔ̀fɛki ahà̀r ka Yezu, mɔ̀mbrɔ̀n̄ zlam ndahaɗ dɛk. Adaba Yezu ti à̀tam zlam ndahaɗ dɛk : maslaɗa ya èpia Yezu a ni ti, èpia Melefit a à̀ndava (1.1-4).

Wur ge Melefit ti naɗ gɔ̀dɔ̀kani

¹ Ahaslani ti Melefit à̀hia ma ana ata bɔ̀n̄ geli a sak kay, tɔ̀hɔ̀ngri ma gani ana mis ti ndam mahɔ̀ngaray *pakama gayan̄ ni. Tɔ̀hɔ̀ngri ma ana tay ti à̀na divi gɔ̀rgɛri kay. ² Ay nihi ka sarta ga mandav ga mɔ̀laɗ ti Melefit à̀hia ma ana leli a, à̀hɔ̀ngri ana leli ti Wur gayan̄. Ka ya ti Melefit à̀graya zlam a dɛk ni ti, à̀graya ti à̀na nɔ̀jɔ̀da ga Wur gayan̄ ni. Melefit à̀fiyu naɗ a bay vu, nahkay amɔ̀gur zlam dɛk daya. ³ Melefit ti naɗ gɔ̀dɔ̀kani dal-dal, asladay mɔ̀laɗ akada ga fat ni : tamal kɔ̀pia Wur gayan̄ na ti kɔ̀pia masladani ge Melefit na ; ere ye ti Melefit naɗ à̀bu à̀na naɗ ni dɛk ti Wur ni day naɗ à̀bu à̀na naɗ. Pakama ga Wur ya à̀dɔ̀m ni dɛk ti à̀na nɔ̀jɔ̀da dal-dal, akay mɔ̀laɗ dɛk à̀na nɔ̀jɔ̀da gani nani akada ge medikedik ya akay ahay ni. À̀slamali divi ana Melefit ga mɔ̀mbrɔ̀fɔ̀na zlam magudarani ge mis a dɛk. À̀ra à̀slamala ti òru à̀njɔ̀had a huɗ melefit bu kà ahar ga daf ge Melefit Bay ya agur zlam dɛk ni, a mɔ̀laɗ ga gɔ̀dɔ̀kani bu.

Wur ge Melefit ti naɗ gɔ̀dɔ̀kani à̀tam mɔ̀slɛr ge Melefit

⁴ Melefit à̀zalay naɗ Wur gayan̄ ni ti, à̀wayay à̀dɔ̀fiki ana leli Wur gayan̄ ni gɔ̀dɔ̀kani dal-dal, à̀tam *mɔ̀slɛr ge Melefit ni. Wur ga bay ti naɗ gɔ̀dɔ̀kani à̀tam mɔ̀slɛr gayan̄ do waw ?

⁵ Melefit à̀hi ana Wur gayan̄ nahkay hi :

« Nak ti wur goro, kani ti nawayay ti mis tɔ̀sɛr nu buk. * »

* 1:5 Limis 2.7.

Ma gani nani ti Melefit àhi ana way e kidîŋ ga *məslər gayan ni bu nahkay way ? Àbi !
Àdəm keti :

« Kama kama ti mis atəsər nu bəŋani, naŋ day wur goro.† »

Ma gani nani ti àdəmki ka məslər gayan weley ? Àbi ! ⁶ Nahkay day, ka ya ti Melefit
àslərbiyu Wur gayan bəlaŋ bəlaŋani ni a duniya vu nahəma, àdəm :

« Məslər goro dek tâbəhadî mirdim, meleher ndîba ndîba ana had.‡ »

⁷ Àki ka məslər ge Melefit ni ti àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Məslər ge Melefit ti ndam mægri tawi ;

aslər tay, takoru akada ga aməd ya akəzlay ni, ahkay do ni akada ga arəd ga aku ni.§ »

⁸ Ay àki ka Wur gayan ni ti àbu məbəkiani nahkay hi :

« Nak ti Melefit ; kigia Bay ga kaŋgay-kaŋgayana.

Nak kəbu manjəhadani e kərsi gayak bu ; kəgur məlaŋ ge jiri gani.

⁹ Kawayay magray jiri dal-dal ; magudar zlam ti kawayay do simiteni.

Nahkay ti Melefit, Bay Melefit gayak, àhəndakuka amal a

ga madafakiani adaba kur e kidîŋ ge mis ndahaŋ ba,

awayay ti kəmərvu dal-dal.* »

¹⁰ Àbu məbəkiani keti :

« Nak ti Bay gəđakani, ka mənəkəni ga zlam dek ti kəgraya had a ;

kəgraya hud melefit àna ahar gayak a daya.

¹¹ Zlam gani nday nani etiji, ay nak ti akələbu ga kaŋgay-kaŋgayani.

Zlam nday nani ti atagədavu akada ga azana midigweni ni.

¹² Ekelepekabu tay akada ya telepekabu azana ya àgray tawi va do ni,
adaba etigi midigweni akada ga azana ni.

Ay nak ti akambatvu do ; akələbu ga kaŋgay-kaŋgayani.† »

¹³ Melefit àhi keti :

« Njəhadə gwar kə ahar ga đaf goro a, a məlaŋ ga gəđakani ba.

Ndam ezir gayak ti anabəhad tay kə meleher gayak

akada ga zlam ga bay ya abəkəni asak ni, ti kəkəlki ka tay.‡ »

Ma gani nani ti Melefit àhi ana way e kidîŋ ga məslər gayan ni bu nahkay way ? Àbi !

¹⁴ Məslər ge Melefit ti nday dek məsuf ya tægri tawi ana Melefit ni do waw ? Aslər tay ga
məjənaki ndam ya ti àdəm awayay mahəŋgay tay ni do waw ?

2

Ere ye ti Yezu àhi ana leli ni ti ahàr àdəm məmbrəŋ ba

¹ Nahkay zla nahəma, ahàr àdəm mājəlaki ahàr lala àki ka pakama ya təhi ana leli ni,
mājəlaki ahàr mātama ya ahaslani na. Tamal mājəlaki ahàr nahkay do ni ti emijikia ke
divi a. ² Məsəra pakama ge Melefit ya məslər gayan təhəŋgri ana Məwiz ni ti ma gani
àdəs, ma masakani do. * Ku way way do àgəskabu ma gani ndo, èciiki ma ana Melefit
ndo ni ti Melefit àtrađ naŋ ge jiri do waw ? ³ Ay leli ti təhia pakama məđəsana ana leli
a àtama nahaŋ na. A pakama gani nani bu ni ti məsər ahəmamam Melefit ahəŋgay leli
ni. Nahkay tamal məgəskabu pakama nani do ni ti Melefit amatrađ leli dal-dal do waw ?
Ađaba pakama gani nani ti àhi ana mis enjenjeni ti Bay geli ; ndam *asak gayan ticia ma
gana, mək təhəŋgri ana leli ti mici lala. ⁴ Melefit day ađafaki ma gani nani ma ge jiri ti
àna zlam magray ejep gərgəri kay ya àgray ni. *Məsuf Njəlatani day àvi njəda ga magray
tawi gərgərani ana mis ndahaŋ, àvay ti ka mawayay gayan : nani day ađafaki pakama ge
Melefit ti ma ge jiri.

Wur ge Melefit ti wur ga məŋ geli

† 1:5 2 Semiyeł 7.14. ‡ 1:6 Limis 97.7 ; Mimbiki 32.43. § 1:7 Limis 104.4. * 1:9 Limis 45.7-8. † 1:12 Limis
102.26-28. ‡ 1:13 Limis 110.1. * 2:2 Ndam Zude təđəm pakama ge Melefit ya Məwiz abəkəni
ti məslər ge Melefit təhəŋgri. Ay mēdi ahàr ana pakama gani a Wakita ge Melefit bu do.

⁵ Leli mazlapaki ka melaŋ mæweni ya Melefit amagraya ni, ay Melefit àfèkad ti way ga mægur melaŋ gani nani way ? Àfèkad ti mæslər gayañ aw ? Aha ! Àfèkad ti mis hihiriken.

⁶ Mæsər ti adaba a Wakita ge Melefit bu ka melaŋ nahaŋ tædäm nahkay hi :

« Bay Melefit goro, mis hihiriken ti naŋ way ti kajalaki ahàr di way ?

Naŋ way ti kəfi ahàr kwa deni way ?

⁷ Kəfiyu naŋ a melaŋ ya ti èsli ga mæslər gayak do ni ga balani ;

kàgra ti mîgi bay, tâzləbay naŋ, têhəŋgrioru ahàr a had ;

⁸ kəfiyu naŋ a bay vu ga mægur zlam dek.† »

Melefit àra àfiya naŋ a bay va ga mægur zlam a dek ni ti, ere ye ti naŋ àgur do ni ti àbi. Ay nihi ti naŋ àbu agur zlam dek ti leli mæsəraba faŋ do. ⁹ Ay mæsər ti Yezu, naŋ ya ti Melefit àfiyu naŋ a melaŋ ya ti èsli ga mæslər gayañ do ni ga balani ni. Melefit àgra ti mîgi bay, tâzləbay naŋ, têhəŋgrioru ahàr a had ti azuhva gayañ ya ti àcakay daliya, àmæt ni. Àmæt ti a kəla ge mis vu dek ; Melefit àna sulum gayañ àwayay nahkay. ¹⁰ Melefit ti àgraya zlam a dek àna ahar gayañ a ; àgriaya zlam na dek ti ana ahàr gayañ a. Awayay ahəliyu mis kay a melaŋ masladani gayañ vu ti tîgi bəza gayañ. Bay ya ti àvi divi ana tay ti Melefit mâhəŋgay tay ni ti Yezu, nahkay àgəski ti Melefit àgray ti Yezu mēndeveriŋ tūwi gayañ lala àna daliya gayañ ya àcakay ni.

¹¹ Nahkay ti Yezu agray ti mis ni tîgi ndam *njəlatani ge Melefit. Bay ya agray tūwi gani ni akaba nday ya agri ana tay ni ti nday dek bəlaŋani, Bəŋ gatay bəlaŋ. Ègia nahkay ti azalay tay bəza ga məŋani, àsi mimili do simiteni. ¹² Àhi ana Melefit :

« Anədəfiki kur ana bəza ga mmawa ;

anazləbay kur e kidiŋ ge mis macakalavani bu.‡ »

¹³ Àdäm :

« Nu ti anəfəki ahàr ke Melefit.§ »

Àdäm keti :

« Nu hi, leli akaba bəza ge Melefit ya àbu tay ni.* »

¹⁴ Bəza ge Melefit ya àbi ana Yezu ni ti nday dek mis hihiriken ; nahkay ti Yezu day ègia mis hihirikena. Ègi mis hihiriken ti, ti mêmæt ; àmæt ti ga mazafəŋa njədə kè *Seteni a, adaba mis tamæt ti azuhva tūwi ge Seteni. ¹⁵ Mis təbu tagrafəŋa aŋgwaz kà məmætana, tagray aŋgwaz kəlavad akada ge evidi ya ti agrafəŋa aŋgwaz kà bay gayañ a kəlavad ni. Ay Yezu ti àhəlabə tay e evidi gani ba, ti tagrafəŋa aŋgwaz kà məmætana dāy-dāy va ba. ¹⁶ Yezu àra ti ga məjənaki *mæslər ge Melefit aw ? Aha, àra ti ga məjənaki tay do. Àra ti ga məjənaki bəza huđ ga Abraham. ¹⁷ Nahkay ti ahàr àdäm Yezu mîgi bəlaŋani akaba bəza ga məŋani, mîgi akada gatay ni a zlam bu dek, adaba awayay ti mîgi bay gəđakani ya aŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ; mis təbu təsi cicihi, agray ere ye ti Melefit awayay ni dek daya. Nahkay ti àcaka daliya a kəla ge mis va, ti Melefit mêmberfəŋa zlam magudarani gatay ni kà tay a ; ègi akada tågudar zlam dāy-dāy ndo. ¹⁸ Naŋ ti ka ya ti təgri daliya ni ti èjikia ke divi a ndo. Nahkay ti esliki məjənaki ndam ya ti təbu təkay daliya ni, ti tìjikia ke divi a ba.

3

Yezu ti gəđakani àtam Məwiz

¹ Bəza ga mmawa, Melefit àzala kəli a dek ge migi ndam gayañ njəlatana. Nahkay jalumki ahàr ka Yezu. Naŋ ti Bay ya ti Melefit àslərbiyu ana leli, naŋ zal asak gayañ, naŋ bay gəđakani ya aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni. Leli məfəki ahàr, məhi ana mis vay-vay naŋ Bay geli. ² Melefit àra àslərbiya Yezu ga magray tūwi gani nana ti, Yezu nakəŋ àgray ere ye ti Melefit awayay ni dek. Àgray ti akada ge Məwiz ya àgray tūwi lala e kidiŋ ga ndam ge Melefit bu dek ni. ³ Ndam ge Melefit ya Məwiz àgray tūwi e kidiŋ gatay bu ni ti nday akada ahay ge Melefit ; Məwiz day naŋ àkibu. Àləm ahay nani ti Yezu. Nahkay Yezu ti naŋ gəđakani àtam Məwiz, adaba ahay ti mis təzləbay koksah ; tazləbay ti bay ya

† 2:8 Limis 8.5-7. ‡ 2:12 Limis 22.23. § 2:13 Izayi 8.17. * 2:13 Izayi 8.18.

àlèm ahay ni sawaṅ. ⁴ Ahay weley weley do ðek ti mis àlèm ; ahay ya mis àlèm do ni ti àbu aw ? Ay Bay ya ti àlèm zlam ðek ni ti Melefit. ⁵ Məwiz ti bay məgri tawi ana Melefit e kidiṅ ga ndam ge Melefit bu, àgray ere ye ti Melefit awayay ni ðek. Tawi gayaṅ ni ti ga magrakia sedi a ka zlam ya ti Melefit amara mədəm na. ⁶ Yezu *Krist day àgray ere ye ti Melefit awayay ni ðek. Ay Krist gani ti naṅ Wur ga Bay ahay ni, agur ndam ga huđ ahay ni ðek. Ndam ga huđ ahay gayaṅ ni ti leli. Ay ahàr àdəm məfəki ahàr lala, məmbrəṅ ba ; ahàr àdəm məsər ere ye ti àdəm aməgri ana leli ni ti amagraj efdəṅ. Tamal mągray nahkay do ni ti leli ndam ga huđ ahay gayaṅ do.

Ahàr àdəm məfəki ahàr ka Yezu lala

⁷ Nahkay zla nahəma, ahàr àdəm məbumi slimi ana pakama ga *Məsuf Njəlatani ya àdəm ni. Àdəm ti nahkay hi :

« Kani tamal kicəma dəṅgu ge Melefit a ti,

⁸ bumi slimi lala.

Ahàr gekuli ègi baṅ-baṅ akada ga ata bəṅ gekuli ni ba :

ahaslani nday ti təgəsiki ma ana Melefit ndo ;

ka sarta gani nani ti təhəlfəṅa eyu kè Melefit a huđ gili ba.

⁹ Nahkay Melefit àdəm : “Ata bəṅ gekuli təhəlfua eyu a, təhəṅgalafua ma ;

ku tamal tipia ere ye ti nəgri ana tay na

¹⁰ vi kru kru fađ nəṅgu ni təgray nahkay.

Eslini nəzumkia bəruv ka ndam nday nana ;

nədəm : Mis nday nani ti kəlavaf majalay ahàr gatay ni magədavani ;

təsər divi goro do simiteni.

¹¹ Nəzumkia bəruv ka tay a, nahkay ti nambada,

nədəm : Enipi tay, atəhuriyu a mələṅ məpəsabana goro ni vu day zla aw !” * »

¹² Nahkay ti bumvu slimi, bəza ga mmawa ; ku way way do e kidiṅ gekuli bu əjalay ahàr magədavani ba. Nday ya ti majalay ahàr gatay magədavani ni ti ticiiki ma ana Melefit do, təmbrəṅ divi gayaṅ ; lekulum ti àgravu e kidiṅ gekuli bu nahkay ba ! Kəsəruma, Melefit ti naṅ Bay ga sifa ! ¹³ « Kani » gani nani ti tədəm kəlavaf do waw ? Nahkay grum ere ye ti təhi ana leli « Grum kani » ni kəlavaf : kəlavaf ku way way do e kidiṅ gekuli bu məvi njəda ana maslaṅa nahaṅ, do ni ti zlam ya ti egi eri ana kuli ni amagosay kuli, aməbiyu kuli a zlam magudarani vu mək ahàr gekuli emigi baṅ-baṅ. ¹⁴ Leli ðek ti ndam ge *Krist. Ay ahàr àdəm mənəhad akada ya ka mənəjəki ka məfəki ahàr geli ka naṅ ni, məmbrəṅum majalay ahàr geli sulumani ni ba, do ni ti leli ndam gayaṅ do.

¹⁵ Məsəra àbu məbəkiani ti nahkay hi :

« Kani tamal kicəma dəṅgu ge Melefit a ti,

bumi slimi lala.

Ahàr gekuli ègi baṅ-baṅ akada ga ata bəṅ gekuli ni ba :

ahaslani nday ti təgəsiki ma ana Melefit ndo.† »

¹⁶ Nday ya ti ticia ma ge Melefit a, ay təgəsiki do ni ti ndamam ? Təgəsiki ma do ni ti nday ya ti tàdabay Məwiz, təhəraya ka had Ezip akaba Məwiz a ni ðek do waw ? ¹⁷ Nday ya ti Melefit àzumki bəruv ka tay vi kru kru fađ ni ti ndamam ? Àzumki bəruv ti ka nday ya ti təgudar zlam, təmət kwanə a huđ gili bu ni do waw ? ¹⁸ Melefit àmbadaṅ, àdəm atəhuriyu a mələṅ məpəsabana gayaṅ ni vu day-day do ni àdəmki ti ka ndamam ? Àdəmki ti ka nday ya ti təgəsiki ma ndo ni do waw ? ¹⁹ Nahkay məsəra tisliki məhuriyani a mələṅ məpəsabana ni vu ndo ni ti adaba təfəki ahàr ke Melefit ndo, təmbrəṅa divi gayaṅ na palam.

4

¹ Nahkay ti məbumvu slimi lala. Melefit àdəm misliki məhuriyani a mələṅ məpəsabana gayaṅ ni ba kekileṅa, ay məbumvu slimi : ahàr àdəm ku way way do e kidiṅ gekuli bu

* 3:11 Limis 95.7-11. † 3:15 Limis 95.7-8.

mêhuriyu, ti maslaña àgəjəni ba. ² Leli ti təhia *Ma Məweni Sulumana ana leli a ; ana ata bəŋ geli ahaslani day təhia ana tay a, ay ma ya təhi ana tay ni ti àjənaki tay ndo, adaba təgəskabu ndo, təfəki ahàr ke Melefit ndo. ³ Ay ndam ya ti təbu təhuriyu a mələŋ mərəsabana ni vu ni ti, leli ndam məfəki ahàr ka Yezu ni. Àki ka ata bəŋ geli ni ti ni Melefit àdəm ahkado :

« Nəzumkia bəruv ka tay a, nahkay ti nambađa,

nədəm : “Enipi tay, atəhuriyu a mələŋ mərəsabana goro ni vu day zla aw !” * »

Ay məsəra mələŋ mərəsabana ti àbu, adaba kwa ka sarta ya Melefit àgraya duniya ni ti èndeveriŋa təwi gəyaŋ a dək. ⁴ A mələŋ nahaŋ a Wakita ge Melefit ni bu tədəmki ma ka vad ya adəskəla na, tədəm nahkay hi : « Melefit àra èndeveriŋa təwi gəyaŋ a dək ni ti a vad adəskəla gani àpəsaba.† » ⁵ Məsəra àbu məbəkiani ka mələŋ nahaŋ keti, Melefit àdəm nahkay hi : « Enipia tay a, atəhuriyu a mələŋ mərəsabana goro ni vu day zla aw !‡ » ⁶ Nahkay nday ya ti Melefit àhi Ma Məweni Sulumani gani ana tay enji ni ti təhuriyu a mələŋ mərəsabana gəyaŋ ni vu ndo, adaba təgəskabu ma gani ndo. Ègia nahkay ti məsəra mis ndahaŋ tisliki məhuriyani tata. ⁷ Nahkay ti Melefit adaba vad nahaŋ a, vad gani ti kani. Məsəra nahkay ti adaba sarta nahaŋ àbu ti Devit àdəm nahkay hi :

« Kani tamal kicəma dəŋgu ge Melefit a ti,

bumi slimi lala ;

ahàr gekəli ègi bəŋ-bəŋ ba.§ »

⁸ Tamal mələŋ ya ti ata bəŋ geli təhuriyu akaba Zəzəwi ni mələŋ mərəsabana edediŋena ti, akal Melefit àdəmki ma ka vad nahaŋ keti do. ⁹ Nahkay ti mələŋ mərəsabana nahaŋ àbu ; mələŋ gani nani ti akada ga vad *məpəsabana ni ; mələŋ mərəsabana gani nani ti ga ndam ge Melefit. ¹⁰ Maslaña ya ahuriyu a mələŋ mərəsabana ge Melefit ni vu ni ti èndeveriŋa təwi gəyaŋ a dək, apəsaba akada ge Melefit ya èndeveriŋ təwi gəyaŋ dək àpəsaba ni. ¹¹ Nahkay ti ahàr àdəm məzum njəda geli dək ga məhuriyani a mələŋ mərəsabana ni vu ; ku way way do e kidiŋ geli bu èjikia ke divi a akada gatay ya təgəsiki ma ana Melefit ndo ni ba.

¹² Pakama ge Melefit ti agray təwi àna njəda kay. Adafaki majalay ahàr maŋgahani ge mis akaba zlam ya təcalfəŋ do ni. Àzum àtam maslalam ya ma gani cəeni məzumani ni ; edekaba zlam ya a huđ ge mis bu na akada ga maslalam ya tatəhad mis àna naŋ, ekelkaba avana akaba mələŋ majakwakabani ga vu a ni. ¹³ Ere ye ti maŋgahani, Melefit èpi do ni ti àbi ; zlam ya ti Melefit àgraya ni dək ti Melefit èpi, àsəra daya. Ere ye ti məgray ni dək ti məgray kamam ti aməhi ana Melefit.

Krist ti Bay ya ti aŋgalabakabu leli akaba Melefit edediŋ edediŋeni ni

¹⁴ Leli məbu àna bay gəđakani ya aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni, naŋ ti àcəloya afa ge Melefit a huđ melefit va : bay gani nani ti Yezu Wur ge Melefit. Ègia nahkay ti ahàr àdəm məfəki ahàr lala, məhi ana mis vay-vay naŋ Bay geli, məmbrəŋ ba. ¹⁵ Bay geli gəđakani ya aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni ti àsəra lala ahəmamam njəda geli àhəca ni, adaba naŋ day àcaka daliya a zlam ba dək akada geli na, ay ku tamal àcaka daliya nəŋgu ni àgudar zlam ndo simiteni. ¹⁶ Nahkay zla nahəma mahəđakfəŋiyu kə Melefit, məgrafəŋa aŋgwaz a ba adaba naŋ ti agri sulum gəyaŋ ana leli kəlavad. Məsəra aməsi cicihi, aməgri sulum ana leli, aməjənaki leli ka ya ti macakay daliya ni.

5

Krist àsəra leli ndam gedebi

¹ Gəđakani ya *aŋgalabakabu mis akaba Melefit ni dək ti Melefit adaba tay e kidiŋ ge mis ba, abiyu tay ga maŋgalabakabu mis akaba naŋ àna məvi sədaga akaba misliŋi zlam azuhva zlam mağudarani ge mis ni. ² Nahkay bay gəđakani ya aŋgalabakabu mis akaba Melefit ni lu ti àsəra majalay ahàr ga nday ya ti təsər zlam do ahkay do ni tijikia ke divi

* 4:3 Limis 95.11. † 4:4 Mənjəkiani 2.2. ‡ 4:5 Limis 95.11. § 4:7 Limis 95.7-8.

a ni, adaba naŋ day njɔda gayan ahɛca a zlam ba dek. ³ Njɔda gayan ahɛca ti, ahɛr ɔdɛm esliŋi zlam ana Melefit azuhva zlam magudarani gayan gayanani day, ɛsliŋi zlam azuhva zlam magudarani ge mis ndahaŋ ciliŋ do. ⁴ Maslaŋa ya ti azay ahɛr gayan ti miŋi gɛɔakani ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ti ɔbi ; afiyu mis a mɛlaŋ gani nani gɛɔakani ni vu ti si Melefit kwa. Agray ti akada gayan ya ɔfiyu *Aronŋ ahaslani ni.

⁵ Nahkay day *Krist ɔzay ahɛr gayan ge miŋi gɛɔakani ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit ndo. ɔfiyu naŋ a mɛlaŋ gani nani gɛɔakani ni vu ni ti Melefit. ɔhi :

« Nak ti wur goro, kani ti nawayay ti mis tɛsɛr nu buk. * »

⁶ A Wakita ge Melefit bu ka mɛlaŋ nahaŋ mɛdi ahɛr ana pakama ge Melefit ya ɔhi ni keti . Pakama gani nihi :

« Nak ti bay maŋgalabakabu leli akaba mis ga kaŋgay-kaŋgayani akada ge Melkisedek ya ɔgray ahaslani ni. † »

⁷ Ka ya ti Krist naŋ ɔbu a duniya bu ni ti ɔhɛŋgala Melefit a dal-dal, ɔzlaha kay, ɛtɔwia, adaba ɔsɛra Melefit ti esliki mahɛŋgaraba naŋ e kisim ba. ɔra ɔhɛŋgala Melefit a nahkay ti Melefit ɔgri ere ye ti ɔhɛŋgalafɛŋa ni, adaba ɔgɛskabɔ ere ye ti Melefit awayay na dek. ⁸ Krist ti Wur ge Melefit, ay ku tamal nahkay nɛŋgu ni ɔcaha mɛgɛsiki ma ana Melefit ɔna daliya gayan ya ɔcakay na. ⁹ Melefit ɔgray ti Krist ɛndeveriŋaba tɔwi gayan a lala. Krist ɔra ɛndeveriŋaba ni ti naŋ ɔbu ɔna njɔda ga mahɛŋgay nday ya ti tɛgɛsiki ma ni dek ; avi *sifa ya ɔndav day-day do ni ana tay. ¹⁰ Nahkay ti Melefit ɔdɛm Krist ti bay gɛɔakani ya aŋgalabakabu naŋ akaba mis ni akada ge Melkisedek ya ɔgray ahaslani ni.

Mɛsɛrumkivu zlam ɔki ka mɛfɛki ahɛr geli ke Krist ni

¹¹ ɔki ka pakama hini ti mawayay mazlapaki dal-dal, ay ma gani zlɔzladɔ ga madafabana, adaba lekɔlɔm ti kiɔm zlam weceweci do. ¹² Kɛpɛsumva a macahay zlam ba, giri-giri ti akal kacahumi zlam ana mis ndahaŋ, ay kekileŋa kiɔlɔmki do. Ahɛr ɔdɛm tɛcahi pakama ge Melefit ya tɛcahi ana mis enji ni ana kɔli keti sawan ti ahɛmamam ! Kɛsɛrum zlam weceweci do ni ti, lekɔlɔm akada bɛza ciɔ-ciɔbeni, kawayum si tɛvi duwa ana kɔli kwa, kiɔlɔmki mɛzum daf koksah ti ahɛmamam ! ¹³ Maslaŋa ya ti esi duwa ni ti wur ndondu : maslaŋa gani nani ti ɔsɛrkaba pakama ɔki ke jiri ge Melefit a koksah. ¹⁴ Ay mis gɛɔakani ti ni ɛsi duwa va do, azum daf tata. Maslaŋa gani nani ti asɛrkaba zlam sulumana akaba zlam magɛdavana lala, adaba ɔsɛrva ɔna naŋ a.

6

¹ ɛgia nahkay ti ahɛr ɔdɛm macahakivu zlam, makoru kama kama akada ge mis gɛɔakani ni. Ahɛr ɔdɛm mɛmbrɛŋum mɛhɛŋgri zuh ana zlam ya tɛcahi ana mis ɔki ke *Krist enji ni. Zlam nday hini ti akada asak ga ahay ya tafɛkad ni ; mɛfɛkad nahaŋ va ba. Zlam ya tɛcahi ana mis enji ni ti nday hi : pakama ɔki ka mɛmbrɛŋ tɔwi magɛdavani, adaba azoru mis e kisim vu ; pakama ɔki ka mɛfɛki ahɛr ke Melefit ; ² pakama ɔki ke divi gɛrgɛri ga *mɛbaray mis ; pakama ɔki ka mɛbɛki *ahar ke mis ; pakama ɔki ka maŋgabana e kisim ba ; pakama ɔki ka seriya ge Melefit ya amagrafɛŋa kɛ mis a, amagrafɛŋa nahaŋ kɔ tay a va do ni. ³ Tamal Melefit avi divi gani ana leli ti amɛmbrɛŋ mɛhɛŋgri zuh ana pakama nday nani ededɛŋ.

⁴ Amɛmbrɛŋ ti adaba tamal mis ɔsɛra zlam nday nana mɛk ɛjikia ke divi a ti ɔŋgukiyu ke divi koksah. Maslaŋa gani nani ɔsɛra jiri ge Melefit a lala, Melefit ɔgria sulum gayan a, *Mɛsuf Njɛlatani ɔniviya a mɛbɛruv bu, ⁵ ɔsɛra pakama ge Melefit ti sulumani dal-dal, ɔsɛra njɔda ya tagray tɔwi ɔna naŋ ka mɛlaŋ mɔweni ya Melefit amagraya na. ⁶ Maslaŋa gani ɔsɛra zlam nday nana dek, kɛlɛŋ gani ɛjikia ke divi a ti ɛsliki mɛmbatkaba majalay ahɛr gayan a va do simiteni. Adaba maslaŋa ya ti ɔsɛra zlam nday nana dek mɛk ɔgɛskabu va do nahɛma, *ɔdarfɛŋa Wur ge Melefit kɔ tɛndal a keti, ɔvia divi ana mis ndahaŋ ge mindivi naŋ a.

* 5:5 Limis 2.7. † 5:6 Limis 110.4.

⁷ Mazay mazavu gani : vëdañ nahañ àbu, avër àtëdkiaya dal-dal mæk zlam àfëtkiaya, àgra zlam a dal-dal àbëlafëñ kà ndam ya tëwës vëdañ ni. Vëdañ gani nani ti Melefit amëmërvu àna nañ do waw ? ⁸ Ay tamal zlam ya ti àfëtkiaya ni ti adak akaba civ-civ cilij ti vëdañ ni àbëlay do ; Melefit ara etikwesl wudak, këlëñ gani atëji aku, had gani emigi viti, àgray zlam va do.

⁹ Ndam geli ni, mawayay küli. Ku tamal mëdëma ma nahkay nëngu ni, mësära lekëlum ti këbum këdëbum divi sulumani, Melefit ahëngay küli. ¹⁰ Melefit ti nañ jireni ; àsära tëwi gekëli ya këgrumi na. Këjënumkia ndam gayañ a, këbum këjënumki tay nihi daya : gekëli ya këgrum nahkay ni ti adafaki kawayum Melefit. ¹¹ Nihi ti mawayay ku way way do e kidij gekëli bu mëzay njëda gayañ dëk, môru kama kama. Mësära Melefit awayay mëgri sulum gayañ ana leli ga kangay-kangayani, nahkay mawayay ti ku way way do mëdëbay sulum gani nani, àmbrëñ dáy-dáy ba. ¹² Mawayay ti kigëm masëfani ba ; ere ye ti mawayay ni ti kënjëhadëm akada gatay ya ti tëfëki ahàr ka Yezu lala, tëmbrëñ ndo ni. Nday gani ti Melefit nañ àbu agri sulum ya àdëmbiya, àdëm amëgri ana ndam gayañ ni ana tay.

Ere ye ti Melefit àdëm amëgri ana ndam gayañ ni ti amagray edëdij

¹³ Kësëruma, ahaslani ti Melefit àhibiya ma ana Abraham a, àhi amëgri sulum. Ka ya ti àhi ma gani ni ti àmbada ; àmbaday ti àna ahàr gayañ gayañani, adaba masläja àbi gëdakani àtam nañ bi. ¹⁴ Àmbada, àdëm : « Nëgruk sulum goro dal-dal, anagray ti këwuday dal-dal. Zlam gani nani ti amagravu edëdij.* » ¹⁵ Abraham àra ècia ma gana nahkay ti àgëskabá, ajëgay ere ye ti Melefit àhi amëgri ni, àmbrëñ ndo. Abraham àra àgëskabá nahkay ti Melefit àgri ere ye ti àhi amëgri ni. ¹⁶ Ka ya ti mis ambaday ni ti, ambaday ti àna ere ye ti àtam nañ àna gëdakani ni. Àra àmbada nahkay ti ku way way do agëskabu mbaday gayañ ni, tàcalfëñ kà ma gani va do. ¹⁷ Nahkay day Melefit awayay adëfiki ana ndam gayañ ere ye ti àdëm amëgri ana tay ni dëk ti amëgri ana tay edëdij ; awayay ti tësäer lala amëmbatkaba majalay ahàr gayañ a dáy-dáy do : nahkay ti àmbaday. ¹⁸ Melefit àdëm amagray zlam, mæk àmbaday. Pakama nday nani cüeni ti avi njëda ana leli dal-dal, adaba Melefit ti àsäkad malfada do simiteni. Pakama gani àra àvia njëda ana leli a ti, mëbu makoru kama kama, adaba mëmbrëña zlam ndahañ a dëk, mësära Melefit amëgri ere ye ti àdëm amëgri ana leli ni ana leli. ¹⁹ Zlam gani nani ya mësära Melefit amëgri ana leli ni ti ndij-ndij, avi njëda ana leli dal-dal. Makavu àna nañ lala, acafëña leli ge mijikiana ke divi a. Zlam gani nani aziaba azana ga mahay ga mëlañ *njëlatani ge Melefit na ana leli a, mësära leli amëhuriyu eslini. † ²⁰ Àhuriyu a mëlañ gani nani vu ti Yezu ; àhuriyu enji geli, àhuriyu ti azuhva leli. Nañ ti bay gëdakani ya angalabakabu leli akaba Melefit ni ga kangay-kangayani, akada ge Melkisedek ya àgray ahaslani ni.

7

Melkisedek

¹ Melkisedek gani nani ti nañ bay Salem, nañ bay *manjalabakabu mis akaba Melefit nañ ya agavëla driñ ni. Ka fat ya ti Abraham àslëkabiya ke silik ya tàgray akaba bëbay ndahañ, àtambiya tay a àna njëda nahëma, Melkisedek nakëñ àrëkioru, mæk àgri *sulum ge Melefit. * ² A hud ga zlam ya ti Abraham àhëlbìyu e silik ni bu ni dëk ti Abraham àziaba zlam a bëlañ a kurani ba ana Melkisedek a. † Enjenjeni slimi Melkisedek awayay adëmvaba ti bay jireni ; këlëñ gani bay Salem ti ni awayay adëmvaba bay ya agray ti mis tënjëhadkabu àna sulumani ni. ³ Nañ ti tësäer bëjani do, tësäer mëjani do, ata bëñ ga

* ^{6:14} Mënjëkiani 22.16-17. † ^{6:19} Ahalay ti bay ya ti àbëki wakita hini ni àzay mazavu ga zlam, àdëm zlam ya ti mësära Melefit amëgri ana leli ni ti ndij-ndij akada ga ara gëdakani, tëwëlfëñ ezewed, ma ge ezewed nahañ ni tëwëlfëñ kà slalah ga yam, tëfiyu a yam vu ga macafëña slalah ga yam na ga maslëkana ni. Mënjay Tëwi 27.29. * ^{7:1} Salem ti slimi ge Zeruzalem ahaslani. Àna ma *Hebri ti slimi gani tëzavu ata « Shalom. » « Shalom » ti awayay adëmvaba manjëhadkabani sulumani. † ^{7:2} Mënjay Mënjëkiani 14.17-20.

bəŋani day mis təsər tay do. A Wakita ge Melefit bu ni ti təďəmki ma ka vad ge miwi naŋ ndo, ka vad ga məmət gayaŋ day təďəmki ma ndo. Naŋ ti akada Wur ge Melefit, adaba aŋgalabakabu mis akaba Melefit ga kaŋgay-kaŋgayani akada ga Wur ge Melefit ni.

⁴ Jalumki ahər ke Melkisedek, naŋ ya ti Abraham əziaba zlam a bəlaŋ a kurani ba ni. Melkisedek ti naŋ gəďakani ! Abraham ti naŋ bəŋ ga ata bəŋ geli dek, ay əhəliaba ana Melkisedek ti zlam sulumani ya tətama zlam ndahaŋ a ni. ⁵ Ndam *maŋgalabakabu mis akaba Melefit kani ti nday bəza huď ge *Levi ; e Divi ge Melefit ya Məwiz əbəki ni bu ni ti Melefit əďəm ndam *Izireyel ndahaŋ ni təziaba zlam a bəlaŋ a kurani ba ana tay a. Nday ya ti təhəl zlam akaba nday ya ti təziaba ni ti nday dek kə məŋ gatay, nday ndam Izireyel ; ku tamal nday dek bəza huď ga Abraham nəŋgu ni təbu tagray nahkay. ⁶ Ay Melkisedek ti naŋ wur huď ge Levi do ; ku tamal naŋ wur huď ge Levi do nəŋgu ni Abraham əziaba zlam a bəlaŋ a kurani ba. Melefit əhibiya ana Abraham a, əhi : « Anəgruk zlam sulumani, » nahkay Abraham ti naŋ gəďakani ; ay əgri sulum ge Melefit ana Abraham ti Melkisedek. ⁷ Məsəra, bay ya ti agri sulum ge Melefit ana maslaŋa nahaŋ nahəma, bay gani nani ti naŋ gəďakani ətam maslaŋa nahaŋ ni. ⁸ Kani ti nday ya ti təhəl zlam bəlaŋ a kurani bu ni ti nday mis hihirikeni, təmət. Ay a Wakita ge Melefit bu təďəm bay ya ti əhəl zlam bəlaŋ a kurani bu ya Abraham əbi ni ti əmət do. ⁹ Misliki məďəmmani nahkay hi : ka ya ti təvi zlam bəlaŋ a huď ga kurani bu ana bəza huď ge Levi ni ti kala təvi ti ana Levi Leveni. Ay Levi day kala əvia zlam bəlaŋ a huď ga kurani ba ana Melkisedek a, adaba Abraham ti naŋ bəŋ ge Levi ; ¹⁰ ka ya ti Abraham əbi zlam ana Melkisedek ni ti Levi wur huď gayaŋ ni naŋ əvu a vu ga bəŋani Abraham bu.

Krist ti aŋgalabakabu mis akaba Melefit akada ge Melkisedek ni

¹¹ Təwi ga bəza huď ge Levi ya tagray ga *maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ti Melefit əďəm təgri ana ndam *Izireyel, əbu məbəkiani e *Divi gayaŋ ya əďəfiki ana Məwiz ni bu ni. Ku tamal nahkay nəŋgu ni, təwi gatay ni endeveŋ ere ye ti Melefit awayay magrani ni lala do. Tamal endeveŋ lala ti bay nahaŋ ya aŋgalabakabu mis akaba Melefit ni əra ti kamam ? Maslaŋa gani nani ti aŋgalabakabu mis akaba Melefit akada ga *Aroŋ ni do ; naŋ ti aŋgalabakabu mis akaba Melefit akada ge Melkisedek ni. ¹² Tamal Melefit əmbatkaba divi ga maŋgalabakabu mis akaba naŋ na ti, məsəra əmbatkaba Divi gayaŋ ya əbu məbəkiani a Wakita gayaŋ ni bu ni daya. ¹³ Ay nihi ti Bay ya təďəmki ma a Wakita ge Melefit bu ni ti Bay geli. Naŋ ti ge dini ge Levi do ; maslaŋa ge dini gayaŋ day-day əgray təwi ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit ndo. ¹⁴ Məsəra Bay geli ti ge dini ga Zəda. Ndam ge dini ga Zəda ti ŋgay təgray təwi ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit ti Məwiz əďəm ndo simiteni.

¹⁵ Ere ye ti adafiki zlam gani nani eďeďiŋeni ni ti nihi : bay nahaŋ əra ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit a, ay aŋgalabakabu mis akaba Melefit ti akada ge Melkisedek ni. ¹⁶ Maslaŋa gani nani ti təfiyu əna Divi ya əbu məbəkiani a wakita ge Məwiz bu ni ndo : Divi gani nani ti təbiki ana mis hihirikeni. Təfiyu maslaŋa gani nani ti adaba naŋ əbu əna njeďa dal-dal, əmət day-day do. ¹⁷ Əbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi : Melefit əďəm :

« Nak ti bay maŋgalabakabu leli akaba mis ga kaŋgay-kaŋgayani akada ge Melkisedek ya əgray ahaslani ni. ‡ »

¹⁸ Nahkay ti Melefit əmbrəŋa Divi gayaŋ nahaŋ ya əďəfiki ana Məwiz ahaslani na, adaba Divi gani nani ti njeďa gani əhəca ga magray ere ye ti Melefit awayay magrani na. ¹⁹ Divi ge Melefit ya əbu məbəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni ti endeveŋ ere ye ti Melefit awayay ni lala do. Əgia nahkay ti Melefit əvia divi nahaŋ ana leli ga mahəďakfəŋjiana ətam ya ahaslani na. Divi gani nani ti məsəra ajənaki leli eďeďiŋ.

²⁰ Məsəra ajənaki leli eďeďiŋ ti adaba ka ya ti Melefit əfiyu Wur gayaŋ ga maŋgalabakabu mis akaba naŋ ni ti əmbada. Ay nday ndahaŋ ni ti ni, əbiyu tay ti əmbaday ndo. ²¹ Ka

‡ 7:17 Limis 110.4.

ya ti Melefit àfiyu Wur gayaŋ ni ti àmbadaŋ ; àbu mabəkiani a Wakita ge Melefit ni bu nahkay hi :

« Bay Melefit àmbada, àdəm :

“Nak ti bay maŋgalabakabu leli akaba mis ga kaŋgay-kaŋgayani.”

Aməmbatkaba majalay ahàr gayaŋ gani nana dáy-dáy do.[§] »

²² Melefit àra àmbada nahkay ti àwəlkabá pakama gayaŋ akaba geli a keti. Gayaŋ ya àgray nahkay ni ti àtam ya àwəlkabu pakama gayaŋ akaba ge mis ahaslani ni. Məsəra àtam ya ahaslani ni ti adaba bay ya ti adəfiki ana leli Melefit amagraŋ ere ye ti àdəm amagraŋ ni ededīŋ ni ti Yezu.

²³ Nahkay day, nday ndahaŋ ya taŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ti nday kay, adaba nday ti təpəs do, təmət. ²⁴ Ay Yezu ti apəs, naŋ àbu àna sifa, àmət dáy-dáy do ; amaŋgalabakabu mis akaba Melefit ga kaŋgay-kaŋgayani. ²⁵ Nahkay ti nday ya ti tahədakfəŋjiyu kè Melefit azuhva ga Yezu ya aŋgalabakabu tay akaba naŋ ni ti, Yezu esliki mahəŋgay tay. Àmbrəŋ mahəŋgay tay dáy-dáy do, adaba naŋ àbu àna sifa ga kaŋgay-kaŋgayani, naŋ àbu ahəŋgali Melefit ana tay kəlavad.

²⁶ Bay gədakani ya àgəski ga maŋgalabakabu leli akaba Melefit ni ti Yezu. Naŋ ti njələta, àgudar zlam do simiteni, naŋ mis sulumani, àgray zlam akada ga ndam magudar zlam ni do, Melefit àzoru naŋ driŋ agavəla. ²⁷ Nday gədakani ndahaŋ ya taŋgalabakabu mis akaba Melefit ni ti, ahàr àdəm kəlavad tīslīŋi zlam ana Melefit azuhva zlam magudarani gatay ni day kwa ti tīslīŋi zlam azuhva zlam magudarani ge mis ndahaŋ ni. Ay Yezu ti ni aŋgalabakabu leli akaba Melefit ti nahkay do. Naŋ ti àvi ahàr gayaŋ ana Melefit, àgəskabu ti təkədfəŋ naŋ kà təndal. Àgray nahkay ti sak bəlaŋ, amagrakivu va do. ²⁸ E Divi ge Melefit ya Məwiz àbəkī ni bu ni ti Melefit àdəm mis hihirikenī tāŋgalabakabu mis akaba naŋ, ay nday gani nani ti njədə gatay àhəca ga magray ere ye ti Melefit àwayay na. Nahkay kələŋ gani Melefit àdəm pakama nahaŋ, àmbadaŋ. Àna madaŋ gani nani ti àfiyu Wur gayaŋ ga maŋgalabakabu mis akaba naŋ ; Wur gayaŋ gani nani ti naŋ àbu ga kaŋgay-kaŋgayani, èndeveriŋaba ere ye ti Melefit awayay na àndava.

8

Melefit àwəlkabá pakama gayaŋ akaba geli àna Krist a

¹ Ere ye ti ahàr àdəm məsər lala ni ti nihi : Bay gədakani ya *aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni ti àbu. Naŋ ti òru ànjəhad a huđ melefit bu, kà gəvay ge kərsi ge Melefit. Ànjəhad ti kà ahar ga daf ge Melefit, a məlaŋ ga gədakani bu. ² Agray təwi ga maŋgalabakabu mis akaba Melefit ti a məlaŋ *njələtani ge Melefit bu. Məlaŋ *njələtani gani nani ti ahay *miviceni ya mis hihirikenī tīvicey ka sarta ge Məwiz ni do : àləm ti Bay Melefit Melefiteni ; məlaŋ gani nani ti məlaŋ njələtani ge Melefit ededīŋ.

³ Gədakani ga ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit ni lu ti təfiyu naŋ ga məvi sədaga ana Melefit akaba misliŋi zlam azuhva zlam magudarani ge mis. Ègia nahkay ti bay gədakani ya aŋgalabakabu leli akaba Melefit ni ahàr àdəm naŋ day məvi sədaga ana Melefit. ⁴ Tamal naŋ àləbu a duniya bu ni ti akal naŋ ègi bay maŋgalabakabu mis akaba Melefit do, adaba ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit təbu, təbiyu tay àna *Divi ge Melefit ya àbu mabəkiani a wakita ge Məwiz ni bu ni. ⁵ Ay ndam maŋgalabakabu mis akaba Melefit nday nani ti, məlaŋ njələtani ya tagraviyu təwi gatay ni ti e melefit bu do. Məlaŋ gatay ni ti tələm ka mazavu ga məlaŋ njələtani ya a huđ melefit bu ni ciliŋ. Nahkay ka ya ti Məwiz àwayay evicey ahay njələtani ni ti Melefit àhi ahkado : « Ci day, ahàr àdəm kəgray dek akada ahay ya ti nədəfukki ka ya ti nak ka ahàr ga həma ni.* » ⁶ Ay nihi ti təwi ga Yezu ti gərgəri akaba gatay ndahaŋ ni simiteni. Melefit awəlkabu pakama gayaŋ mūweni akaba geli, awəlkabu ti àna təwi ga Yezu ; pakama ya *awəlkabu nihi ni ti àtam ya ahaslani ni, adaba ere gani ya ti Melefit àdəm aməgri ana leli ni ti àtam ere ye ti àdəm ahaslani amagraŋ ni simiteni.

§ 7:21 Limis 110.4. * 8:5 Mahərana 25.40.

⁷ Nahkay ti pakama ge Melefit ya àwəlkabu akaba geli ahaslani ni ti àrakaboru ndo. Do ni ti, akal Melefit àwəlkabu pakama nahan akaba geli do. ⁸ Ay àwəlkabá pakama nahan na akaba geli edefin a. Àlègi ana ndam gayan, àdəm nahkay hi :

« Cùm day, nu Bay Melefit nahi ma ana kuli.

Sarta nahan àbu ara ;

ka sarta gani nani ti anəwəlkabu pakama maweni akaba ga ndam goro, ndam *Izireyel akaba ndam *Zude ni dek.

⁹ Pakama ya anəwəlkabu akaba gatay ni ti

gərgəri akaba pakama ya nəwəlkabu akaba ga ata bəŋ gatay ahaslani

ka ya ti nədafəŋa ahar ka tay a, nəhəlaya tay ka had Ezip a ni.

Anəwəlkabu pakama nahan akaba gatay ti

adaba nday ndayani àna ahàr gatay təmbrəŋ pakama goro

ya nəwəlkabu akaba gatay ahaslani ni,

nahkay ti nu day nəmbrəŋ tay.

Nahi ma hini ana kuli ti nu Bay Melefit.

¹⁰ Pakama maweni ya anəwəlkabu akaba ga ndam Izireyel

ka sarta gani nani ya amara ni ti nahkay hi :

Anagray ti tājalki ahàr ke Divi goro kəlavad,

kala àbu məbəkiani a məbərux gatay bu.

Enigi Bay Melefit gatay, nday day etigi ndam goro.

Nahi ma hini ana kuli ni ti nu Bay Melefit.

¹¹ “Sər Bay Melefit” ti maslaŋa aməhi ana maslaŋa nahan e kidin gatay bu do simiteni.

Ku ana ndam ga kəsa gatay, ku ana bəza ga mən gatay nənŋu ni atəhi ana tay do.

Adaba ku way way do e kidin gatay bu aməsər nu,

ku wur gəziteni, ku mis gədakani aməsər nu.

¹² Anəmbərfəŋa zlam magudarani gatay na kà tay a ;

zlam gatay ya ti tàgray, àbəlafu do ni ti anəjalaki ahàr va do simiteni.† »

¹³ Ma ge Melefit hini ya àdəm ni ti àdəmki ka məwəlkabu pakama maweni. Gayan ya àdəm nahkay ni ti adafaki məwəlkabu pakama ya ahaslani ni ti midigweni. Ay zlam ya ègia midigwena, àgray tawi va do ni ti atəmbrəŋ, amələbi va bi.

9

Tawi ga manjalabakabu mis akaba Melefit ya tàgray ahaslani ni

¹ Ka ya ti Melefit *àwəlkabu pakama gayan akaba ga ndam *Izireyel ahaslani ni ti àdəfiki divi gayan ana tay ga *manjalabakabu mis akaba nan a ahay gayan bu. Ahay gani nani ti ka had. * ² Ahay gani nani ti hud gani mekelkabana àna azana. Məlan ye enjenjeni nahəma, təzalay məlan *njəlatani ; eslini ti təbəhad məlan məbəhadki *ceŋgel akaba tabəl ga məbəhadiki *dipeŋ ana Melefit. † ³ Məlan ye cə kama ga azana ni ti təzalay məlan njəlatani àtam ndahan ni dek. Kələŋ ga azana nahəma, ⁴ tàfəkad zlam ga gru ya tazəbaki haf ya ezi àcər ni, ‡ tàfəkad *sahar daya. § Sahar gani nani ti məbəki gru dek ; a hud gani bu ni ti zlam təvu mahkər : halaf ga gru akaba *man a hud gani bu ; aday ga *Aron ya àbay vay-vay ni, * akaba akur cə. Akur nday nani ti ma ge Melefit àki məbəkiani. Nahkay sahar gani nani ti təzalay *sahar ge Melefit ya adafaki àwəlkabu pakama gayan akaba ge mis ni. ⁵ Ke erma ga sahar ni təbəki mimiz ti Melefit məmbərfəŋa zlam ge mis ya tàgudar ka məsər gatay do na ; ka ahàr ga sahar ni tàgraya mazavu ge Serubəŋ † a

† 8:12 Zeremi 31.31-34. * 9:1 Tədəmki ma hini ti ka ahay ge Melefit ya tàgray a hud gili bu ka sarta ge Məwiz, təsawaday àna nan ni. Mənjay Mahərana 26.1-30. † 9:2 Mənjay Mahərana 25.23-40. ‡ 9:4 Mənjay Mahərana 30.1-6. § 9:4 Mənjay Mahərana 25.10-16. * 9:4 Mənjay Macalani 17.23. † 9:5 Serubəŋ ti zlam àna sifa ya tajəgay məlan njəlatani ni, kərpasla təfəŋ kà tay. Nday *məslər ge Melefit do. Mənjay Mahərana 25.18-20.

cũ ; tàpabki kərpaſla gatay ke erma ni. Seruβeñ nday nani ti tədafaki Melefit nañ àbu a melañ gani nani bu àna njəda gayañ dek. Ay ti nəhiaba ma gana dek ana kuli a nihi fañ do.

⁶ Tàra tàslamala zlam na dek nahkay ti ndam mañgalabakabu mis akaba Melefit ni təhuriyu a melañ ye enjenjeni ni vu kəlavad ga magray tawi gatay. ⁷ Ay a melañ ye cũ ni vu ni ti bay gəđakani ga ndam mañgalabakabu mis akaba Melefit ahuriyu ciliñ. Ahuriyu ti sak bəlañ a dəzani bu ; àhuriya ti ahàr àdəm abiaya mimiz ana Melefit a azuhva zlam gayañ ya àgudar ka məsər gayañ do ni akaba azuhva zlam ge mis ndahañ ya tağudar ka məsər gatay do ni. ⁸ Àna zlam nday nani ti *Məsuf Njəlatani adafaki ka ya ti melañ ye enjenjeni àbu mba ni ti divi ga məhuriyani a melañ *njəlatani ge Melefit ni vu àbi fañ bi. ⁹ Zlam gani nday nani təzavu akaba ga sarta hini : mis takoru afa ge Melefit, tağri sədaga, təvi zlam ana ndam mañgalabakabu mis akaba Melefit ni ti tislifi azuhva zlam magudarani gatay ni, ay ku tamal nahkay nañgu ni majalay ahàr gatay dek njələta do, nahkay zlam gatay ya tagray ni èsliki mendeveřiñ ere ye ti Melefit awayay ni do. ¹⁰ Zlam gani nani dek ya tagray ni ti ma àki ka zlam məzumani, ka zlam miseni akaba ka baray gərgərani. Nani ti tawi ge mis hihirikeni ya tagray ni ciliñ ; Melefit agəskabu hayañ, duk abivoru ana vad ya aməbatkaba ni.

Àna mimiz ge Krist ti Melefit àwəlkabu pakama mūweni akaba ge mis

¹¹ Ay nihi ti *Krist àra. Nañ ti Bay gəđakani ya añgalabakabu mis akaba Melefit ni, ku nihi nañ àbu agri zlam sulumani ge Melefit ana leli. Àhuriya a ahay ge Melefit va ; ay ahay gani nani ti gəđakani àtam ya ka had ni, araña magədavani àki bi. Ahay nani ti mis hihirikeni àləm do ; nahkay ahay gani nani ti a duniya bu do. ¹² Àra àhuriya a ahay gani nani va ti àhuriyu a melañ *njəlatani ge Melefit ni vu. Àhuriyu ti àna mimiz ga vugul akaba ga bəza sla ya tislifi ana Melefit ni do ; àhuriyu ti àna mimiz gayañ ya aṅgəzaya ka ya ti àmət kà təndal ni. Àmət nahkay ti, àhəṅga leli a ga kaṅgay-kaṅgayana àndava, àhuriyu a melañ *njəlatani ge Melefit ni vu sak bəlañ ti èslia. ¹³ Ka ya ti mis àgudara zlam a, ègia nañ njələta kè eri ge Melefit do nahəma, ndam *mañgalabakabu mis akaba Melefit ni tiguceki mimiz ga vugul akaba ga kokur, təbəki viti ga sla walani daya. Nahkay vu gayañ egi njələta kè eri ge Melefit. ¹⁴ Mimiz ge Krist ti àtam mimiz ga zlam ga gənaŵ sak kay do waw ? Krist ti àgudar zlam do simiteni, ay àvi ahàr gayañ ana Melefit ti təkad nañ ; àgray nahkay ti àna njəda ga *Məsuf ge Melefit ; Məsuf gani nani ti nañ àbu ga kaṅgay-kaṅgayani. Krist àvia ahàr gayañ ana Melefit a nahkay ti, àgray ti ku majalay ahàr geli day mīgi njələtani ; nahkay ti mağray zlam ya azoru leli e kisim vu ni va ba ; məgri tawi ti ana Melefit. Melefit ti nañ Bay ga sifa !

¹⁵ Ègia nahkay ti Melefit *àwəlkabu pakama gayañ mūweni akaba ge mis ; àwəlkabu ti àna tawi ge Krist. Àwəlkabu ti ndam ya ti azalay tay ni təṅgət zlam sulumani ya àdəm aməgri ana tay ni ; zlam nday nani ti atələbu ga kaṅgay-kaṅgayani. Melefit aməgri ana tay nahkay ti azuhva kisim ge Krist, adaba àna kisim gayañ ni ti àpəla zlam ge mis ya tağudar ka sarta ya Melefit àwəlkabu pakama mūweni akaba gatay fañ ndo ni.

¹⁶ Nahkay day, bi mis nahañ wudaka amət ti àdəm ahəmamam ndam gayañ tēdevu zlam gayañ ni. † Ay tamal maslaña gani àmət fañ ndo ni ti ndam gani tislifi medevu zlam gayañ ni do. ¹⁷ Nahkay tamal àmət fañ ndo ni ti ma gayañ ya àdəm ni masakani hayañ. Ka ya ti maslaña gani nañ àbu àna sifa mba ni ti mis tēdey zlam gayañ ni fañ do. ¹⁸ Pakama ge Melefit ya àwəlkabu akaba ge mis ni day nahkay. Ka ya ti àwəlkabu pakama gayañ enjenjeni akaba ge mis ni ti təkad zlam, tigucey mimiz gani. ¹⁹ Ka ya ti Mūwiz èjeñgey *Divi ge Melefit dek kè meleher ge mis nahəma, àgray akadā ge Melefit ya àhi

† 9:16 Àna ma Gres ya təbəki ahalay ni ti tədəm « diateke. » Ma gani nani ti awayay adəmvaba məwəlkabu pakama, awayay adəmvaba pakama ge mis ya àdəm ahəmamam tēdey zlam gayañ ka ya ti àmət ni daya ; ma gani bəlañ. Nahkay tağurkabu zlam nday nani cəeni, tədəm tamal zlam ahkay do ni mis àmət fañ ndo ni ti tēdi slimi ana pakama gani do.

ni : àzay mimiz ga vugul akaba ga bəza sla, àcahkiviyu yam, àzay enğuc ga zlam ga gənwaw ndizeni, àwəlki ka aday, àtəliyu e mimiz ni vu juḅ mək èguceki ka Wakita ge Melefit ni ; èguceki ke mis ni dek daya. ²⁰ Àdəm : « Mimiz hini ti Melefit awəlkabu pakama gayaṅ akaba gekəli àna naṅ ; àdəm gəsumkabu pakama gayaṅ ni dek kwa. § » ²¹ Èguceki mimiz ni ka ahay ge Melefit akaba ka zlam ya təvu a ahay ni bu, tagray təwi àna tay ni dek daya. ²² Nahkay ti Melefit àdəm e Divi gayaṅ ni bu, ku mam day mam tīguceki mimiz day ti egi njəlata. Ere ye ti tīguceki mimiz do ni ti àbi kay bi. Tamal tábaya mimiz a ndo ni ti Melefit àmbərfəṅa zlam magudarani ge mis ni kà tay a do simiteni.

Krist ti àvi ahàr gayaṅ ana Melefit azuhva zlam magudarani ge mis

²³ Nahkay zla nahəma, zlam nday nani ya ka had ni ti mazavu ga zlam ya a hud melefít bu ni ciliṅ, ay ku tamal nahkay nəṅgu ni ahàr àdəm tīgi njəlata àna mimiz ya tīguceki ka tay ni. Nahkay day, tamal leli mawayay mahəḁəkfəṅiyu kà zlam zlamani ya e melefít bu ni ti ahàr àdəm tábaya mimiz sulumana àtama ga zlam ga gənwaw na. ²⁴ Ahay ge Melefit ya *Krist àhuriyu ni ti mis tələm do. Ahay ge Melefit ya mis tələm ni ti mazavu ga mələṅ *njəlātani ya a hud melefít bu ni ciliṅ. Krist àhuriyu ti a hud melefít vu ; ku nihi naṅ àbu eslini kè meleher ge Melefit ga məjənaki leli. ²⁵ Gəḁəkani ga ndam *māṅalabakabu mis akaba Melefit ti ahuriyu a mələṅ *njəlātani ge Melefit ya mis tələm ni vu sak bələṅ a dəzani bu ; ahuriyu ti àna mimiz gayaṅ gayaṅani do. Ay Krist ti àgray nahkay ndo ; àvi ahàr gayaṅ ana Melefit sak kay ndo. ²⁶ Nahkay do ni ti kwa ka mənjəki ga duniya akal Krist acakay daliya sak kay, ay àgray nahkay ndo. Àcakay daliya ti sak bələṅ, kələṅ gani amacakay va do ; àcakay ti ga madafakiani duniya ara andav wudək. Àra ti ga məvi ahàr gayaṅ ana Melefit ti magudar zlam ge mis ni mələbi va bi. ²⁷ Mis hihirikeni lu amət sak bələṅ ciliṅ, kələṅ gani Melefit amagrafəṅa seriya. ²⁸ Nahkay day Krist àvi ahàr gayaṅ ana Melefit ti sak bələṅ ; àgray nahkay ti, ti Melefit məmbərfəṅa zlam magudarani ge mis a kay. Ay a vad nahaṅ ti Krist amaṅga. Amaṅga ti azuhva zlam magudarani va do ; amaṅga ti ga mahəṅgay ndam gayaṅ ya tajəgay naṅ ni.

10

¹ *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki ka wakita gayaṅ ni ti mazavu ga zlam sulumani ya Melefit aməgri ana leli ni ; Divi gani àḁəfikiki zlam sulumani ge Melefit ni ana leli lala do. Adaba mam, kilevi təbu takoru kè meleher ge Melefit, tislīṅi zlam kilevi, təmbərəṅ ḁay-ḁay do ; ay zlam nday nani ya tagray ni ti èndeveriṅ ere ye ti Melefit awayay ni dek do. ² Tamal ti èndeveriṅ ere ye ti Melefit awayay ni ti, akal təmbərəṅ misliṅi zlam ana Melefit, adaba giri-giri ti ndam ya ti Melefit àmbərfəṅa zlam magudarani gatay ni kà tay a ni ti akal təsər tīgia njəlātana kè eri ge Melefit a àndava, zlam magudarani gatay àbi va bi. Ay tàgray nahkay do ; təbu tislīṅi zlam kekileṅa. ³ Təbu tislīṅi zlam ana Melefit kilevi ti, agray ti təjalaki ahàr kilevi ka magudar zlam gatay, təsəra nday ndam magudar zlam kekileṅa. ⁴ Nahkay ti məsəra mimiz ga kokur akaba ga vugul ti àgray ti Melefit məmbərfəṅa zlam magudarani ge mis na kà tay a koksah.

⁵ Nahkay zla nahəma, ka ya ti *Krist àra a duniya va ni ti àhi ana Melefit ahkado : « Zlam ge mis ya tislīṅək ni akaba səḁaga gatay ya təgruk ni ti kawayay do, kàgra ti tīwi nu sawaṅ.

⁶ Zlam ge mis ya tislīṅək ahkay do ni ya teviyekək azuhva zlam magudarani gatay ni ti àbəlafuk do.

⁷ Nahkay nəḁəm : Bay Melefit goro, nu hi, nu ka ahàr divi, nakoru ti ga magray ere ye ti kawayay ni.

Bay ya ti təḁəmki ma a hud ga wakita gayak ni bu ni ti nu. * »

⁸ Ka mənjəki ga pakama hini ti àdəm : « Zlam ge mis ya tislīṅək ni, səḁaga gatay ya təgruk ni, ahkay do ni zlam gatay ya teviyek azuhva zlam magudarani gatay ni ti kawayay do ; zlam nday nani ti təbəlafuk do. » Ay məsəra zlam nday nani dek ti tagray akada ge

Melefit ya àhi ana tay grum e Divi gayan bu ni. ⁹ Àdəm keti : « Nu hi, nu ka ahàr divi, nakoru ti ga magray ere ye ti kawayay ni. » Àdəm nahkay ti, adafaki zlam ya ti tægri ana Melefit ahaslani ni ti ègia zlam masakana ; nihi ti ahàr àdəm tægri zlam maweni sawan. ¹⁰ Nahkay ere ye ti Melefit àwayay ni ti Yezu Krist àgra : àvi ahàr gayan ana Melefit sak bəlan huya. Àra àvia ahàr gayan a nahkay ni ti leli mīgia ndam njəlatana ge Melefit a.

¹¹ Bay mangalabakabu mis akaba Melefit lu nan abu ecik kəlavad, esliŋi zlam sak kay ana Melefit, esliŋi kəlavad nahkay. Ay zlam ya ti esliŋi ana Melefit ni esliki magrani ti Melefit mambərfəŋa zlam magudarani ge mis ni kə tay a do simiteni. ¹² Ay Krist ti àgray akada gatay ni ndo : nan ti àvay ahàr gayan sak bəlan ti Melefit mambərfəŋa zlam magudarani ge mis ni kə tay a ; àra àva ti ànjəhad digus kə ahar ga daf ge Melefit a məlan ga gədakani bu ga kanğay-kanğayani. ¹³ Melefit àhi : « Ndam ezir gayak ti anabəhad tay kə meleher gayak akada ga zlam ga bay ya abəki asak ni, ti kəcəlki ka tay.† » Nihi ti nan abu ajəgay sarta gani nani. ¹⁴ Àva ahàr gayan a sak bəlan ti, àgray ti nday ya ti àhəngay tay ni ti tīgi ndam *njəlatani ge Melefit ga kanğay-kanğayani. Nahkay ti èndeveriŋa təwi ge Melefit ya awayay na dek.

¹⁵ *Məsuf Njəlatani day adəfiki ana leli zlam nday nani jiri ededij. Ere ye ti àdəm enjenjeni ni ti nihi :

¹⁶ « Bay Melefit àdəm :

“Pakama maweni ya anəwəlkabu akaba gatay ka sarta gani nani ya amara ni ti nahkay hi : anagray ti təjalaki ahàr ke Divi goro kəlavad, amanjəhadiviyu ana tay a məbərur bu.” »

¹⁷ Àdəm keti :

« Zlam magudarani gatay ahkay do ni zlam gatay ya ti təgray àbəlafu do ni ti anəjalaki ahàr do simiteni.‡ »

¹⁸ Nahkay ti Melefit ambərfəŋa zlam magudarani ge mis ni kə tay a. Ègia nahkay ti ahàr àdəm tægri sədaga ana Melefit ti mambərfəŋa zlam magudarani nday nani kə tay a va do.

Məfəki ahàr ke Melefit, mahədakfəŋiyu

¹⁹ Bəza ga mmawa, nahkay ti məsəra Melefit àvia divi ana leli ga mahədakfəŋiyana kə gəvay a məlan gayan *njəlatani ni va. Divi gani nani ti àvia ana leli a azuhva mimiz ga Yezu ya àngəzaya ka ya ti *tədarfəŋ nan kə təndal ni. ²⁰ Divi gani nani ti divi maweni, nday ya ti e divi gani nani bu ni ti təngət sifa. Divi gani nani ti Yezu àzləkiaba ana leli a. Ka ya ti àmətəŋ kə təndal ni ti azana ga mahay ga məlan *njəlatani ge Melefit ni ègəzlehva : azana gani nani ti kala vu ga Yezu. Yezu àmət ti mis təhədakfəŋiyu kə Melefit : àmət nahkay ti ègəzlehkaba azana ya àcafəŋa mis ga mahədakfəŋiyani kə Melefit a ni. ²¹ Nan ti Bay gədakani ya angalabakabu ndam ge Melefit akaba Melefit ni. ²² Ègia nahkay ti mahədakumfəŋiyu. Mahədakumfəŋiyu ti àna hud bəlan, məfumki ahàr geli dek. Adaba Yezu àgray ti mīgia njəlatana, məjalay ahàr magədavani va do ; àbara leli àna yam njəlatana daya. ²³ Məsəra Melefit aməgri zlam sulumani ana leli ; məhumioru ma gani ana mis vay-vay, məmbrəŋ ba, adaba Bay ya ti àdəm aməgri zlam nday nani ana leli ni ti Melefit ; nan ti àmbat ahàr day-day do. ²⁴ Ahàr àdəm ku way way do e kidij geli bu məfi ahàr ana maslanə nahan, məvi njəda ana mis e kidij geli bu ga mawayay mis ndahan akaba ga məgri zlam sulumani ana mis. ²⁵ Məmbrəŋum macakalavani ba. Mis ndahan ti təmbrəŋa, ay leli ti məgrum akada gatay ni ba. Kəsəruma vad ga Bay geli ya amara ni ènjia wudak, nahkay zla nahəma məmbrəŋum macakalavani ba ; ahàr àdəm ku way way do e kidij geli bu məvi njəda ana maslanə nahan.

²⁶ Leli ti məsəra jiri ge Melefit ya əgri ana leli na. Nahkay tamal magudar zlam zakw nahəma, mīsliki məgri sədaga ana Melefit ti mambərfəŋa zlam magudarani geli ni kə leli a va do. ²⁷ Tamal mis əgudara zlam a nahkay ti maslanə gani məgray anğwaz dal-dal,

† 10:13 Mənjay Limis 110.1. ‡ 10:17 Zeremi 31.33-34.

adaba Melefit amagrafəŋa seriya, aku gəɖakani aməzum tay akaba ndam ya təgəskabu ma ge Melefit va do ni dək. ²⁸ Kəsəruma, tamal mis àgra zlam ya ti Melefit àcafəŋa mis ga magrana e *Divi gayaŋ ya Məwiz àbəki ni bu na, mək mis cə mahkər tàgrakia sedi a ti takad naŋ hūya, àsi cicihi ana mis do. ²⁹ Nahkay ti tamal mis àcəlkiya ka Wur ge Melefit a, àzay naŋ akada zlam masakani ni ti Melefit amatraɓ naŋ do waw ? Amatraɓ naŋ ti dal-dal àtam ya atraɓ maslaŋa ya ti àgəskabu Divi gayaŋ do ni, adaba maslaŋa gani nani ti ègia mis njəlatani ge Melefit azuhva mimiz ga Yezu a, ay àmənjaləŋ ke mimiz gani nani akada zlam masakani sawaŋ. Àna mimiz gani nani ti Melefit àwəlkabá pakama gayaŋ akaba geli a, àdəm amahəŋgay leli àna naŋ. *Məsuf Njəlatani àgria *sulum ge Melefit ana maslaŋa gani nana, ay maslaŋa gani èndivia Məsuf Njəlatani na sawaŋ. ³⁰ Məsəra, Melefit àdəm : « Bay ya ti atraɓvù mis, ahəŋgrivù zlam magudarani ana tay ni ti nu. » Àbu məbəkiani keti : « Bay Melefit amagrafəŋa seriya kà ndam gayaŋ a. § » ³¹ Melefit ti naŋ Bay ga sifa : njəɖa gayaŋ àtam ga zlam ni dək. Tamal àgəsa mis a awayay matraɓ naŋ ti maslaŋa gani amacakay daliya dal-dal, daliya nahaŋ àbi àtam daliya gani nani bi.

³² Sərumki ka sarta ya ti kicəm pakama ge Melefit enji, kəgəsumkabu ni. Ka sarta gani nani ti mis təgria daliya gərgəri kay ana kəli a, ay ti kəbesuma. ³³ Sarta ndahaŋ tündivia kəli a, təgria daliya ana kəli kè eri ge mis a dək ; sarta ndahaŋ kəvumia njəɖa ana mis ndahaŋ ya ti təkakay daliya akada nani na. ³⁴ Ndam ya təbiyu tay a daŋgay vu ni ti təsia cicihi ana kəli a, kəjənumkia tay a. Ka ya ti mis təhəlfəŋa zlam gekəli kè kəli a ni ti kəgəsumkabá àna məmərana, adaba kəsəruma, lekələm kəbum ana zlam sulumani àtam ya ti təhəlfəŋa kè kəli a ni. Zlam sulumani nday nani ti tanjəhad ga kaŋgay-kaŋgayani. ³⁵ Nahkay zla nahəma, kəmbərəŋum məfəmki ahàr ke Melefit ba, adaba tamal kəmbərəŋum məfəki ahàr do ni ti aməgri zlam sulumani kay ana kəli azuhva nani. ³⁶ Ere ye ti ahàr àdəm kəgrum ni ti nahkay hi : zum njəɖa gekəli dək ga moroni kama kama. Tamal kəgrum nahkay ti akəgrum ere ye ti Melefit awayay ni, nahkay ti akəŋgətum ere ye ti Melefit àdəm aməvi ana kəli ni. ³⁷ Melefit àdəm : « Kama gəzit ti Bay ya ti ara ni amara, ènjia wudak. Sarta gani àbi kay va bi.

³⁸ Maslaŋa ya ti nədəm naŋ jireni, afəku ahàr ni ti anəvi sifa.

Ay tamal maslaŋa gani àmbrəŋa nu a ti anəgəskabu naŋ va do.* »

³⁹ Ay leli ti leli ndam ya ti təmbrəŋ Melefit, tijiji ni do. Leli ti ndam ya ti təfəki ahàr ke Melefit ni, nahkay Melefit amahəŋgay leli, aməvi *sifa ya àndav dáy-dáy do ni ana leli.

11

Məfəki ahàr ke Melefit

¹ Məfəki ahàr ke Melefit ti awayay adəmvaba mam ? Tamal məfəki ahàr ke Melefit ti məsəra leli məbu àna zlam ya ti Melefit àdəm aməvi ana leli ni àndava. Ku tamal mipi zlam nday nani faŋ do nəŋgu ni, məsəra təbu edefiŋ edefiŋeni. ² Ndam ge Melefit ya ahaslani ni təfəkia ahàr a nahkay, mək Melefit àzləbay tay azuhva məfəki ahàr gatay ni.

³ Leli day məfəki ahàr ke Melefit. Məsəra Melefit àgraya mələŋ na dək àna ma gayaŋ ya àdəm na. Nahkay məsəra zlam ya ti mipi ni ti Melefit àgraya àna zlam ya mipi do na.

⁴ Abel day àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti àgri sədaga ana Melefit àtam ga *Kayiŋ ya àgri ni àna sulumani. Abel àra àgra nahkay ti Melefit àzləbay naŋ azuhva sədaga gayaŋ ni, àdəm naŋ ti mis jireni. Ku tamal Abel àməta nəŋgu ni, ku kani day naŋ àbu adəfiki məfəki ahàr ke Melefit ana leli.

⁵ *Enok day àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti Melefit àzaba naŋ a duniya ba, àmət ndo. Naŋ àbi ka duniya va bi, adaba Melefit àzoya naŋ a gavəla. Ay ku ka ya ti Melefit àzoru naŋ faŋ ndo nəŋgu ni, Melefit àzləba naŋ a, àdəm naŋ mis sulumani. * ⁶ Tamal mis àfəki ahàr ke Melefit do ni ti Melefit àzləbay naŋ do, àdəm naŋ mis sulumani koksah. Adaba ku way way do awayay ahəɖakfəŋiyu kè Melefit nahəma, ahàr àdəm maslaŋa gani

mêfêki ahàr, mêtgêskabu Melefit naŋ àbu, mêtser Melefit agri zlam sulumani ana nday ya ti tadêbay naŋ ni.

⁷ Nêwi day àfêkia ahàr ke Melefit a, nahkay ti àgêsikia ma. Ka ya ti Melefit àdêfiki zlam ya ti àgravu faŋ ndo ni ti Nêwi àgraya *slalah ga yam a, têturiyu akaba ndam ga hud' ahay gayan, mæk Melefit àhênjay tay. Nêwi àra àfêkia ahàr ke Melefit a nahkay ti, Melefit àdêm naŋ mis jireni ; nahkay ere ye ti Nêwi àgray ni ti àdafaki ndam ga *duniya ti nday ndam jireni do.

⁸ Abraham day àfêkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti ka ya ti Melefit àzalay naŋ ni ti Abraham àgêsikia ma. Àslêka ka had' gayan a, òru ka had' ya ti Melefit àdêm amêvi ni. Àser melaŋ ya ti akoru ni do, ay ku tamal nahkay nêngu ni òra. ⁹ Azuhva mêtêki ahàr gayan ni ti ànjêhad' ka had' ya ti Melefit àdêm amêvi ni, ay ànjêhad' ti akada naŋ zal mirkwi : ànjêhad' a ahay miviceni bu. Wur gayan Izak, kelaŋ gani wur hud' gayan Zekup day tãnjêhad' a ahay miviceni bu akada gayan ni : nday day Melefit àhi ana tay amêvi had' ya ti àdêm amêvi ana Abraham ni ana tay. ¹⁰ Abraham ànjêhad' a ahay miviceni bu ni ti adaba ahêtay sarta ya ti atafêkad' kesa nahan ni ; kesa gani nani ti asak ga ahay gani mafêkadani lala. Àser ahêmamam têtlem ahay ga kesa gani nani ti Melefit, amêlamaya ahay nday nana ti naŋ gani daya.

¹¹ Sara day àfêkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti Melefit àgray ti mêtwi wur. Naŋ ti dægèlani, medeweleni daya, ay ku tamal nahkay nêngu ni Melefit àgray ti mêtwi wur ; àgray ti adaba Sara àgêskabá ere ye ti àdêm amêgri na amagray ededij. ¹² Nahkay ti ku tamal Abraham naŋ belaŋ, naŋ medeweleni herem-herem nêngu ni, bèza hud' gayan tigi kay. Nday kay akada bonjur ya a hud' melefit bu ni, ahkay do ni akada wiyen ga zalaka, tàcal koksah.

¹³ Mis nday nani dèk ti têtêki ahàr ke Melefit, duk àbivoru ana kisim gatay têtbrèŋ mêtêki ahàr gatay ni ndo. Ka ya ti têtmet ni ti têtngèt zlam ge Melefit ya ti àdêm amêvi ana tay ni faŋ ndo ; têtsera zlam nday nani atêlêbu akada zlam ya ti têtioru driŋ ni cilij, mæk têtmervu àna naŋ. Têtêm nday ndam mirkwi, kesa gatay àbi a duniya bu bi. ¹⁴ Gatay ya ti têtêm nahkay ni ti adafaki nday têtbu tajègay had' gatay gatayani. ¹⁵ Tamal têtjalakia ahàr ka had' gatay ya têtberbiya na ti akal têtlikia manjona eslina. ¹⁶ Ay nihi ti tawayay had' sulumani ya àtam ndahan ni ; had' sulumani nani ti e melefit bu. Nahkay ti Melefit awayay ti têtzalay naŋ Bay Melefit gatay, têtzalay naŋ nahkay ti àbêlafèŋ dal-dal. Àslamalia kesa sulumani ana tay a ededij a.

¹⁷ Abraham àfêkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti àgêskabu misliŋi wur gayan Izak. Melefit àhi mêtgray nahkay ti àhêlfèŋa eyu a, awayay ti Abraham mêtadafaki ahêmamam afêki ahàr ni. Izak ti wur ga Abraham naŋ belaŋ, nahan àbi, Melefit àhi ana Abraham amêvi bèza hud' kay ti àna naŋ, ¹⁸ àdêm : « Akèngèt bèza hud' gayak ti àna Izak.† » Ku tamal nahkay nêngu ni, Abraham àgêsikia ma ana Melefit a, ¹⁹ adaba àhi ana ahàr Melefit ti esliki mahèngaraba mis e kisim ba tata. Abraham àra àfêkia ahàr a nahkay ti Melefit àhèngri wur gayan ni. Ge Melefit ya àhèngri wur ga Abraham ni ti adafaki ere ye ti amagravu kama kama ni.

²⁰ Izak day àfêkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti àgri *sulum ge Melefit ana ata Zekup nday ata Eseyu : àdêmki ma ka zlam ya amagrakivu ka tay ni.

²¹ Zekup day àfêkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti àgri sulum ge Melefit ana bèza ge Zuzef cœni. Àgri ana tay ti ka ya ti awayay endevervu ni ; àra àgria sulum ge Melefit ana tay a ti àjakvu àna aday, àhèngrioru ahàr a had' ana Melefit. ‡

²² Zuzef day àfêkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti àdêm ndam *Izireyel ataslêka ka had' Ezip a. Àdêm ma gani nani ti ka sarta ya ti awayay endevervu ni ; àdêm ka ya ti ataslêka ni ti têtêla aslat gayan a.

† 11:18 Mènjèkiani 21.12. ‡ 11:21 Mènjay Mènjèkiani 47.31.

²³ Ata bəŋ ge Məwiz day təfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti tənġah naŋ kiya mahkər. Tənġah ti adaba wur ni àbəlay ; *Faroŋ bay məgur hađ ni àđəm tábazl bəza ga ndam Izireyel, ay ti tàgrafəŋa aŋwaz kà ma gana ndo.

²⁴ Məwiz day àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ka ya ti ègia gəđakana ni ti àwayay ti təđəm naŋ wur ga wur ga Faroŋ ni va ba. ²⁵ Àwayay ti hojo təgri daliya akada ya təgri ana ndam Izireyel ndahaŋ ni ere gani ti amərvu àna zlam magudarani ni, adaba zlam magudarani ti avay məmərani gəzit ciliŋ. ²⁶ Àhi ana ahàr hojo təgri daliya akada ya ti təgri ana *Krist ni ere gani ti aŋgət elimeni ga hađ Ezip ni đek ni. Àjalaki ahàr ti ka zlam sulumani ge Melefit ya aməgri azuhva məfəki ahàr gayaŋ ni.

²⁷ Məwiz àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti àsləka ka hađ Ezip a. Ku tamal bay ga hađ ni àzumkia bəruv a nəŋgu ni, àgrafəŋa aŋwaz a ndo. Məwiz àmbrəŋ məfəki ahàr gayaŋ ni ndo, ègia akada èpia Bay Melefit, naŋ ya ti èpivu do na. ²⁸ Məwiz àra àfəkia ahàr ke Melefit nahkay ni ti àgray ti ndam Izireyel təgray *Pak ye enjenjeni ni : təbəki mimiz kà mahay gatay. Təgray nahkay ti, ti *məslər ge Melefit ya àslərbiyu ga mabazl bəza meykweya ni ènjifiŋ kà bəza gatay ni ba.

²⁹ Ndam Izireyel təfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti təsləkaba a Dəluv Ndizeni ni ba ; təsləkaba ti akada ka hađ mikuleni, yam àbi ka mələŋ gani bi. Ay ka ya ti ndam Ezip tawayay masləkabana ni ti yam ni àndaba tay a đek, təməta.

³⁰ Azuhva məfəki ahàr ga ndam Izireyel ni ti gudu ga kəsa Zeriko àmbəđ. Àmbəđ ti adaba ndam Izireyel ni təfəkia ahàr ke Melefit a, təveliŋa kəsa na vad adəskəla. ³¹ Rahap wal hala ni day àfəkia ahàr ke Melefit a. Nahkay ti a vad ya ti ndam Izireyel tábazl ndam ya ti təgəskabu ma ge Melefit do ni ti təkad naŋ ndo. Təkad naŋ ndo ni ti adaba àfia ahàr ana ndam Izireyel ya təsləroru tay ga məmənjiyu hađ na, àdafaki tay ndo.

³² Nihi ti nəđəmkivu mam ? Sarta àbi ga mazlapakiani bəlaŋ àna bəlaŋ ka ata Zedeyoŋ, Barak, Samsoŋ, Zefte, Devit, Semiyel akaba ndam ndahaŋ ya təhəŋgaray pakama ge Melefit ni bi. ³³ Nday nani đek ti təfəkia ahàr ke Melefit a, nahkay ti mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu təyefiŋa kà ndam ga hađ ndahaŋ a, mis ndahaŋ tàgrafəŋa seriya kə mis àna jiri a, mis ndahaŋ tipia zlam sulumani ya Melefit àđəm aməgri ana ndam gayaŋ na, mis ndahaŋ təkəđəŋva kà mazlahku a, tətama tay àna njəđə, ³⁴ mis ndahaŋ tətəmfəŋa kà aku ya agəs zlam gəđək-gəđək na, ènjifiŋ kà tay ndo, mis ndahaŋ tətəmfəŋa kə mis ya ti tawayay tabazl tay àna maslalam a na. Ka ya ti njəđə àfəŋ kà tay bi ni ti Melefit àvia njəđə ana tay a ; ka ya ti təgray silik ni ti tàgrafəŋa aŋwaz kə mis ndahaŋ a ndo simiteni ; təgara ndam silik ga hađ ndahaŋ a kay. ³⁵ Wál ndahaŋ tipia ndam gatay ya təmət, tənġaba e kisim ba na.

Ay mis ndahaŋ ti ni ndam ezir gatay təgria daliya kay ana tay a, təməta àna naŋ a ; tamal mis nday nani təmbrəŋa məfəki ahàr gatay ke Melefit a ni ti akal ndam ezir ni təmbrəŋa tay a, ay təmbrəŋ məfəki ahàr gatay ni ndo, adaba tawayay sifa məwəni ya Melefit aməvi ana tay ni, təđəm sifa gani nani àtam sifa ya a duniya bu ni. ³⁶ Mis ndahaŋ e kidiŋ gatay bu təkaka daliya gərgəri a kay : mis təyefiŋa kà tay a ; təzləba tay àna kurupu a ; təwəla tay àna jejirbi a ; təbiya tay a daŋgay va ; ³⁷ tizligia tay àna akur a, təməta àna naŋ a ; təkəkaba tay àna si a ; tábazla tay àna maslalam a. Mis ndahaŋ ti ni təsawadəy satat, təkəkabu ambəl ga təmbak ahkay do ni ga awak. Zlam ahəci tay, mis təgria daliya ana tay a kay, təmənjaləŋ kà tay akada nday kərə. ³⁸ Nday ti tədevu satat a huđ gili bu akaba a həma bu ; tənġəhad a ahuzl bu ahkay do ni e evid bu. Nday ti mis sulumani, giri-giri akal tanġəhad a mələŋ sulumani ya àtam duniya hini àna sulumani ni bu.

³⁹ Mis nday nani đek ti Melefit àzləba tay a, àđəm nday ndam gayaŋ sulumani adaba təfəkia ahàr a. Ay tənġət zlam sulumani ge Melefit ya àđəm aməvi ana ndam gayaŋ ni ndo. ⁴⁰ Tənġət ndo ni ti adaba Melefit awayay mendeveriŋ tūwi gayaŋ ya agri ana mis đek ni ka ahar bəlaŋ. Àslamalia zlam sulumani ana leli a, àtam zlam sulumani ya ti təđəm aməvi ana tay ni ; nahkay awayay ti nday day tənġət zlam sulumani gani nani ka sarta ya ti leli aməŋgət ni.

12

Məmbərəŋ məfəki ahàr ka Yezu ba

¹ Ègia ndam nday nani dek təfəkia ahàr ke Melefit a, kala təbu akaba leli, təcəfiki divi ana leli nahəma, məmbrəŋ zlam ya ti acafəŋa leli ga moroni kama kama na dek. Məmbərəŋ magudar zlam daya, adaba magudar zlam ti agəs leli akada ga adak ya agəs azana ni. Ahàr àdəm mâcuhwaki ke divi ya ti Melefit àdəfiki ana leli ni, məmbrəŋ ba. ² Məmənjumləŋoru ka Yezu. Àvi divi ana leli ga məfəki ahàr ke Melefit ti naŋ ; Bay ya ti èndeveriŋ təwi ge Melefit ya agri ana leli ni ti naŋ gani daya. Àgəskabá ti *tədarfəŋ naŋ kà təndal, àjalaki ahàr ke mimili gani ndo simiteni ; àjalaki ahàr ti ka məmərani ge Melefit ya aməvi ni. Melefit ti naŋ àbu manjəhadani e kərsi gayanə bu, agur zlam dek ; nihi ti Yezu naŋ digəsa kà ahar ga daf gayanə a mələŋ ga gədakani bu.

³ Jalumki ahàr ka Yezu. Naŋ ti ndam magudar zlam təgria daliya kay, ay ti èbesa. Tamal kajalumki ahàr ti ahar amadəgafəŋa kə kəli a do, akamətabum do. ⁴ Lekuləm kəbum kəkadumfəŋva kə zlam magudarana, ay kekilerə ku mis bələŋ e kidiŋ gekəli bu tekedi àmət azuhva kadvu nani faŋ ndo timey. ⁵ Jalumki ahàr ka pakama ge Melefit ya àhi ana kəli, avi njədə ana kəli akada ga bəŋ ga bəza ya ahi ma ana bəza gayanə ni ; ma gani nani ti nahkay hi :

« Wur goro, tamal Bay Melefit atrab kur,
awayay ti kəsər zlam ti, gəskabu ;
ka ya ti aləguk ni ti ahar àdəgafuka ba.

⁶ Adaba maslaŋa ya ti Bay Melefit awayay naŋ ni ti atrab naŋ, awayay ti məsər zlam.

Maslaŋa ya ti Bay Melefit agəskabu naŋ,
àdəm naŋ wur gayanə ni ti azləb naŋ.* »

⁷ Nahkay tamal kacakum daliya ti, sərunkı Melefit naŋ àbu atrab kəli ti kəsər zlam ; afi ahàr ana kəli akada ga bəŋ ga bəza ya afi ahàr ana bəza gayanə ni. Wur ya ti bəŋani àtrab naŋ do ni ti àbu waw ? ⁸ Bəza ge Melefit dek ti Melefit atrab tay ; ay tamal Melefit àtrab kəli do ni ti adafaki lekuləm bəza gayanə do, lekuləm bəza məva. ⁹ Nədəm nahəma, ata bəŋ geli ya ka had ni tàtraba leli a, leli ti ni mıcıikia ma ana tay a. Ègia nahkay ti ahàr àdəm mıcıiki ma ana Bəŋ geli ya a huđ melefit bu ni àtam ya ti mıcıiki ma ana ata bəŋ geli ya ka had ni. Adaba tamal magray nahkay ti aməŋgət *sifa ya àndav day-day do ni. ¹⁰ Ata bəŋ geli ni tàtrab leli ti ga sarta bal. Təgray nahkay ti təhi ana ahàr tawayay mədəfiki divi sulumani ana leli. Ay Bəŋ geli ya huđ melefit bu ni ti ni atrab leli ti ga məjənaki leli edediŋ edediŋeni, awayay ti mīgi njələta akada gayanə ni. ¹¹ Ku way way do ka sarta ya ti tàtrab naŋ ni ti ahàr ahəli, àmərnu do. Ay kələŋ gani maslaŋa ya ti tàtraba naŋ a, àcaha zlam àna naŋ a ni ti ègi zal jiri, araŋa ahəli ahàr va do.

Manjəhad ga ndam ga Yezu

¹² Nahkay zla nahəma, ahar àdəgafəŋa kə kəli a ba, zum njədə gekəli dek ga moroni kama kama. ¹³ Dəgum ndileba, kəzum divi madəŋgwani ba. Tamal kəgrum nahkay ti maslaŋa ya ti asak awər naŋ ejigədesley ni emigi zal dəra do, aməŋgaba.

¹⁴ Ere ye ti ahàr àdəm kəgrum kələvad ni ti nihi : Njəhadum àna sulumani akaba mis dek. Zum njədə gekəli dek ti kənjəhadum kələvad ndam *njələtani ge Melefit. Maslaŋa ya ti ànjəhad njələta do ni ti emipi Bay geli day-day do. ¹⁵ Bumvu slimi ti maslaŋa àmbrəŋ məgəskabu *sulum ge Melefit ya agri ni ba. Maslaŋa ya ti agudar zlam e kidiŋ gekəli bu nahkay ni ti naŋ akada ga məwəl ya afətaya e dini bu na. Ku way way do ègi nahkay ba, adaba tamal ègia nahkay ti emizibi mis ndahaŋ kay, etigi akada gayanə ni. ¹⁶ Maslaŋa àgray hala e kidiŋ gekəli bu ba. Maslaŋa àmbrəŋ ere ye ti Melefit awayay ni akada ge Eseyu ya àmbrəŋa ni ba. Naŋ ti meykweya, akal bəŋani agri sulum ge Melefit azuhva nani, ay sulum gani nani ti Eseyu àzay akada zlam masakani, àzumfəŋ zlam afa ga wur

* 12:6 Gozogul 3.11-12.

ga mənəni sak bəlañ ka duwa gani ciliñ. † ¹⁷ Kəsəruma, kələñ gani àwayay ti bəñani mēgri sulum gani, ay bəñani àgri ndo. Ku ètəwi mitəweni nəñgu ni bəñani àmbatkaba majalay ahàr a ndo, àgri ndo.

¹⁸ Lekuləm kəbum kahədəkumfəñiyu kə Melefit ti gərgəri akaba ga ndam ya ahaslani kà həma *Sinayi ni. Eslini ti təhədəkəfəñiya kà zlam ya tınjifiñ na, kà aku a, kà mələñ ziñziñena, kà makləbasl didiliñena, kà bəlgadañ a. ¹⁹ Eslini ti ticia mahənday ge mezlelim a, akaba dəñgu ge Melefit ya àhənday na. Tàra ticia dəñgu ge Melefit na ti tığra añgwaz a, tədəm àhikivu ma ana tay ku bəlañ va ba. ²⁰ Adaba təhi ana tay : « Ku tamal zlam ga gənañ ènjifiña kà həma na nəñgu ni, tizligi àna akur, təkad. ‡ » Ma gani nani ti àsia añgwaz ana tay a dal-dal. ²¹ Ku Məwiz day ere ye ti àgravu eslini ni dek àsia añgwaz a dal-dal, àdəm : « Nəgəgər, bəruv atukaba. § »

²² Ay lekuləm kəbum kahədəkumfəñiyu kə Melefit ti akada gatay ni do. Kahədəkumfəñiyu ti kà həma *Siyon, kà kəsa ge Melefit Bay ga sifa ni, kəsa nani ti Zeruzalem ya e melefit bu ni. Kahədəkumfəñiyu ti kà *məslər ge Melefit dal-dalani, təcəlavu do simiteni, təcəlavu ga magray wuməri ni. ²³ Kahədəkumfəñiyu ti kà ndam ge Melefit macəkalavani. Nday dek ti Melefit àdəm nday meykweya gayañ, slimi gatay àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit ya a huđ melefit bu ni. Kahədəkumfəñiyu ti kà Bay Melefit, nañ ya ti agrañə seriya kə mis a dek ni. Kahədəkumfəñiyu ti kà ndam gayañ ya àdəm nday ndam jireni ni ; mis nday nani ti Melefit èndeveriña təwi gayañ ya agrañ ana tay na dek àndava. ²⁴ Kahədəkumfəñiyu ti kà Yezu, nañ ya ti àgray ti Melefit awəlkabu pakama məweni akaba ge mis ni. Kahədəkumfəñiyu ti azuhva mimiz gayañ ya ègəcəki ke kəli ni. Mimiz ga Yezu ti adafaki zlam sulumani, mimiz gani nani ti akada ga Abel ni do.

²⁵ Bumvu slimi, ahàr àdəm ku way way do àmbrəñ məbi slimi ana pakama ga Bay ya ti ahi ma ni ba. Ahaslani ti təhəngria ma ge Melefit ana mis a ; nday ya ti təhəngri ma gani nani ana mis ni ti nday ka hađ, ay ti mis ndahañ təgəskabu ma gani nani ndo, nahkay ti Melefit àtraəa tay a. Ay nihi ti Bay ya ti ahi ma ana leli ni ti nañ a huđ melefit bu. Nahkay tamal leli məgəskabu ma gayañ ni do ni ti amatraə leli dal-dal do waw ? ²⁶ Ka ya ti Melefit àzlapay ahaslani ni ti hađ àdaday azuhva dəñgu gayañ ya àhənday ni. Ay nihi ti àdəm nahkay hi : « Sak bəlañ keti anagrañ ti hađ mədaday ; ay amadađay ti hađ ciliñ do, huđ melefit amadađay daya.* » ²⁷ Àdəm « Sak bəlañ keti » nahkay ti, adafaki zlam ya ti Melefit àgraya tay a, tədəđay ni ti atəmbatvu, atələbi va bi. Melefit amagrañ nahkay ti, awayay ti zlam ya ti atəgəjəni ni ti zlam ya ti tədəđay va do ni ciliñ.

²⁸ Nahkay mələñ sulumani ya ti Melefit aməvi ana leli ni ti amadađay do. Ègia nahkay ti məgrumi səsü dal-dal ! Məgrumi səsü ti nahkay hi : məzləbum nañ akada gayañ ya awayay ni, məhəngrumioru ahàr a hađ, məgəsumiki ma daya. ²⁹ Adaba Melefit geli ti nañ aku ya azum zlam dek ni.

13

Magray ere ye ti Melefit awayay ni

¹ Ègia lekuləm kà məñ gekəli ti kəmbərəñum mawayavani e kidiñ gekəli bu ba. ² Kəmbərəñum məgəskabu ndam mirkwi ba daya ; mis ndahañ ka ya ti təgəskabu mirkwi ni ti təgəskabá *məslər ge Melefit a, ay təgəskabu ti ka məsər gatay do. ³ Jalumki ahàr ka ndam dañgay akada lekuləm day kəbum akaba tay a dañgay bu. Jalumki ahàr ka ndam ya ti mis təgri daliya ana tay ni akada təgri ti ana kəli, adaba lekuləm day mis.

⁴ Nawayay ti mis dek təgəskabu ma ge Melefit ya àdəmki ka məhəlvani ata wal ata zal ni ; ndam ya ti təhəlvə àndava ni ti təgray mesəwehvu ba. Adaba Bay Melefit amagrañə seriya kà ndam ya ti tagray mesəwehvu ahkay do ni tagray hala na.

† 12:16 Məñjay Məñjəkiani 25.29-34. ‡ 12:20 Mahərana 19.12-13. § 12:21 Mimbiki 9.19. * 12:26 Aze 2.6.

⁵ A manjêhad gekûli bu ni ti ku way way do àjalaki ahàr ka mawayay singu ba ; zlam ya ti naŋ àbu àna naŋ ni ti mêmêrvu àna naŋ, àdêbay zlam ndahaŋ ba. Adàba Melefit Melefiteni àdêm àna ma gayaŋ :

« Day-day anêmrêŋ kur do, anaslêkafuka do.* »

⁶ Nahkay ti ku way way do e kidîŋ geli bu mâzay njêda, mêdêm :

« Bay ya ti ajênaki nu ni ti Bay Melefit ;
nahkay ere ye ti amêsu aŋgwaz ni ti àbi ;
mis hihirikenî esliki mæguru mam ?† »

⁷ Jalumki ahàr ka gêdákani gekûli, nday ya ti tãhi ma ge Melefit ana kûli enjenjeni ni. Jalumki ahàr ka manjêhad gatay, ahêmamam tãfêki ahàr ke Melefit duk àbiviya ana kisim gatay ni. Lekûlum day fumki ahàr ke Melefit akada gatay ni. ⁸ Yezu *Krist ti àmbatvu do. Kani ti naŋ àbu akada ye eweni ni, amêlêbu nahkay ga kaŋgay-kaŋgayani. ⁹ Mis ndahaŋ tãbu tãchahi zlam kay ana kûli gêrgêri akaba ya kàcahum ni, tawayay tijîŋkia kûli ke divi a, ay ti kêgêsumiki pakama gatay ni ana tay ba. Tãchahi zlam ndahaŋ àki ka zlam mêzumani ana mis, ay ti ere ye ti avi njêda ana mis ni ti *sulum ge Melefit ya agri ana tay ni, do ni ti zlam mêzumani do. Zlam gani nani ti ajênaki ndam ya tãgêskabá ma gana ni do.

¹⁰ Ndam ya tãgri tãwi ana Melefit a ahay gayaŋ bu ni ti tãbu tahêpêd zlam ndahaŋ ya tîsliŋi ana Melefit, tãviyeki ni. Leli day mãbu ana mêlaŋ *meviyekiki zlam ana Melefit, ay nday ya ti tîsliŋi zlam ana Melefit akada ya ahaslani ni ti tîsliki mêzum zlam ya tãvi ana Melefit ka mêlaŋ geli ni koksah. ‡ ¹¹ Ti Melefit mêmberfêŋa zlam magudarani ge mis ni kà tay a nahêma, ndam *manjalabakabu mis akaba Melefit ni tîsliŋi zlam, mæk gêdákani gatay ahuriyu àna mimiz gani a mêlaŋ *njêlatani ni vu. Tàra tîsliŋia zlam na ana Melefit a nahkay ni ti taslêkaba àna kisim gana a kêsa gatay ni ba, takoru àna naŋ a dala vu, teviyek. ¹² Àgrakivu ka Yezu day nahkay. Tãslêkaba àna naŋ a kêsa ba, tòru tãkad naŋ ti a dala bu. Àwayay nahkay ti, ti ndam gayaŋ tîgi njêlatani azuhva mimiz gayaŋ ya àŋgêzaya ni. ¹³ Tãkad naŋ a dala bu ni ti tãbêkia mimili a ; ahàr àdêm mægêskabu ti tãbêki mimili gani nani ke leli daya. Nahkay ti mêslêkumaba a kêsa ni ba, mädêgum a dala vu ka mêlaŋ gayaŋ ya naŋ àvu ni. ¹⁴ Adàba ahalay a duniya bu ni ti leli mãbi àna kêsa ya anjêhad ga kaŋgay-kaŋgayani ni bi. Nahkay ti madêbay kêsa maweni ya ti Melefit amêvi ana leli ni. ¹⁵ Àna njêda ga Yezu ti ahàr àdêm mægurumi sädaga ana Melefit këlavad ; sädaga gani nani ti mazlêbani geli ya mazlêbay naŋ ni. Ka ya ti mazlêbay Melefit ni ti mädêm naŋ gêdákani kè meleher ge mis dèk. ¹⁶ Ahàr àdêm kægurumi zlam sulumani ana mis ndahaŋ, kævumi zlam gekûli ana tay ga mäjênaki tay : jalumki ahàr, kêmbrêŋum ba. Zlam nday nani ti akada ga sädaga ya mægri ana Melefit ni ; sädaga gani nani ti àbêlafêŋ dal-dal.

¹⁷ Gêsumiki ma ana gêdákani ya tãchahi ma ge Melefit ana kûli ni, grum ere ye ti tãhi ana kûli grum ni, adàba tãbu tãfi ahàr ana kûli ti kânjêhadum àna sulumani kè eri ge Melefit ; Melefit emihindifiŋa manjêhad gekûli ni kà tay a. Tamal kêgêsumikia ma ana tay a ti atêmêrvu, nahkay do ni ti manjêhad gekûli ni amêhêli ahàr ana tay. Ay tamal àhêlia ahàr ana tay a ti ajênaki kûli aw ?

¹⁸ Hêŋgalumi Melefit ana leli këlavad. Mêsêra, mægudar zlam ndo, mawayay magray zlam sulumani këlavad. ¹⁹ Ere ye ti nawayay dal-dal ni ti nihi : hêŋgalumu Melefit ti mêvu divi ga moroni afa gekûli ke weceweceni.

Bay ya ti àbêki pakama ni ahêŋgalay Melefit

²⁰ Melefit ti agray ti mis tãnjêhadkabu àna sulumani, àhêŋgaraba Bay geli Yezu e kisim ba. Yezu ti bay mahêtay zlam gêdákani, àmêt azuhva leli, leli tãmbêmbak gayaŋ ; àna mimiz gayaŋ ni ti Melefit *àwêlkabu pakama gayaŋ akaba geli ga kaŋgay-kaŋgayani. ²¹ Nahkay ti nahêŋgalay Melefit ti mêvi njêda gayaŋ ana kûli ti tãwi gekûli ya kægurum

* 13:5 Mênjay Mimbiki 31.6, 8 ; Zezûwi 1.5. † 13:6 Limis 118.6. ‡ 13:10 Mis ndahaŋ tãdêm zlam ya tãvi ana Melefit ka mêlaŋ meviyekiki zlam ana Melefit geli ni ti daf ge Melefit. Mis ndahaŋ ti ni tãdêm nani ti kisim ga Yezu ya àmêtfêŋ kà tãndal ni. Ay a hud gani bu ni ti ma cweni nday nani ti ma bêlaŋ.

ni ðek mânja sulumani, ti kêgrum ere ye ti awayay ni. Nahəŋgalay naŋ ti leli ðek mâgray ere ye ti àbələfəŋ ni àna nǰəda ga Yezu *Krist. Yezu Krist ti mis ðek tâzləbay naŋ ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay.

Mendeveřiŋ ga pakama

²² Bəza ga mmawa, nahəŋgalay kəli gəsumkabá ma goro na, adaba nəbiki ana kəli ti ga məvi nǰəda ana kəli. Ma goro ni ti kay do, gəzit nahkay timey! ²³ Nəhi ana kəli nahəma, táfaya wur ga məŋ geli Timote a daŋgay ba. Tamal àra afa goro a weceweci ti amarakaboru afa gekəli ga məməŋjiyu kəli.

²⁴ Grumi sa geli ana gəđákani gekəli ðek akaba ana ndam ge Melefit ndahaŋ ni ðek. Bəza ga məŋ geli ndam Itali ni təgria sa ana kəli a.

²⁵ Melefit məgri sulum gayaŋ ana kəli ðek ti.

Wakita ge Zek ya àbèki ni Ere ye ti mǎdǎmki ka wakita ge Zek ya àbèki ni

Maslaɗa ya ti àbèki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : nani Zek (1.1). Ndam mǎsǎr zlam tǎdǎm naɗ ti Zek zal asak ga Yezu, wur ga mǎɗ ge Zeɗ ni do, adaba bay Erot àkada naɗ a (Tǎwi 12.2) : tǎdǎm bay ya àbèki wakita hini ni ti Zek wur ga mǎɗ ga Yezu ni (Galasi 1.19). Zek wur ga mǎɗ ga Yezu ni ti ègia gǎdakana ga ndam ga Yezu a Zeruzalem a (Tǎwi 15.13 ; 21.18 ; Galasi 2.9).

Zek àbikiuru wakita gayan ni ana « dini kru mahar cœni medeveni ka had gǎrgǎrani ni » (1.1). Dini kru mahar cœni ni ti nday ndam Zude, ay Zek àbikiuru ti ana ndam ga Yezu (2.1) : Zek ti zal Zude, ànjǎhad a Zeruzalem ; bi a majalay ahàr gayan bu ndam ga Yezu ti ahar gǎdakani ndam Zude. Zek àzlapay ti akada ga zal Zude ni : mazavu gani ka ya ti àdǎm Melefit Bay Njǎda-njǎdani ni ti àzlapay àna ma Hebri « Sabaot » (5.4 ; mǎnɗumiyu ka TOB).

Zek ti àsǎra ma ga Yezu ya àcahi ana mis na lala : gurumkabu Zek 2.5 akaba Meciyu 5.3 ; Zek 3.10-12 akaba Meciyu 7.15-20 ; Zek 3.18 akaba Meciyu 5.9 ; Zek 5.2-3 akaba Meciyu 6.19-20 ; Zek 5.12 akaba Meciyu 5.33-37. Zek àhi ana ndam ga Yezu si tǎgray tǎwi sulumani kwa : tamal mǎfǎkia ahàr ka Yezu a ti àbǎlay, ay ahàr àdǎm mǎgray tǎwi àna mǎfǎki ahàr geli ni (2.14-26). Pol àdǎm Melefit àdǎm leli ndam jireni kè eri gayan ti azuhva tǎwi geli ya mǎgray ni do, Melefit àdǎm leli ndam jireni kè eri gayan ti azuhva geli ya mǎfǎkia ahàr ka Yezu a ni ciliɗ (Rom 3.21-31). Pol àdǎm Melefit àdǎm Abraham ti mis jireni kè eri gayan ti azuhva mǎfǎki ahar gayan, do ni ti azuhva tǎwi gayan ya àgray ni do (Rom 4) : Zek ti ni àdǎm Melefit àdǎm Abraham mis jireni kè eri gayan ti azuhva zlam ya àgray, àdafaki mǎfǎki ahàr gayan ni (2.20-24). Ma ga ata Pol akaba Zek ni ti bǎlay, ay Pol àdǎm ahǎngay leli ti Melefit ciliɗ, do ni ti tǎwi geli ya mǎgray ni ti àhǎngay leli do ; Zek ti ni àdǎm ahǎngay leli ti Melefit ciliɗ, ay adafaki Melefit àhǎnga leli a ti tǎwi geli ya mǎgray ni. Tamal mǎgray tǎwi sulumani àna njǎda ga Mǎsuf ge Melefit do ni ti mǎsǎr Melefit àhǎnga leli a ti ahǎmamam ?

Nahkay zla nahǎma, a wakita gayan ni bu Zek àvi sawari gǎrgǎri kay ana ndam ga Yezu, àhi ana leli ahǎmamam mǎnjǎhad àna sulumani ni. Si mǎbi slimi ana ma gayan ni lala kwa.

Sa ge Zek

¹ Nu Zek bay mǎgri tǎwi ana Melefit nday ata Bay geli Yezu *Krist nǎgri sa ana kuli dek, lekulum dini kru mahar cœni medeveni ka had gǎrgǎrani ni.

Melefit avi majalay ahàr sulumani ana ndam ya tǎfǎki ahàr ni

² Bǎza ga mmawa, ka ya ti daliya ku weley weley do dek àca kuli a nǎngu ni mǎrumvu dal-dal. ³ Adaba kǎsǎruma daliya gekuli ya kacakum ni ti adafaki kǎbum kǎfumki ahàr ke Melefit lala, kǎmbrǎɗum do. Nahkay akǎzumkivu njǎda gekuli ge mebesey daliya ni. ⁴ Kiguma ndam ya tebesey daliya na nahkay ti, zum njǎda gekuli dek ga moroni kama, ti kigum ndam *njǎlatani, ere ya ahǎcikivu ana kuli ge migi njǎlatani ni ti àbi. ⁵ Ay bi mis e kidiɗ gekuli bu àsǎra àjalay ahàr sulumani do ni ti, mihiindi afa ge Melefit, nahkay Melefit amǎvi majalay ahàr sulumani ni. Adaba Melefit ti àgray sidak do, avi zlam ana ku way way do dek, àcafǎna mis ge mihindiliɗ zlam a do. ⁶ Ay tamal mis ehindi zlam afa ge Melefit nahǎma, mǎfǎki ahàr Melefit amǎvi ere gani edediɗ, àjalay ahàr cœ cœ ba. Adaba maslaɗa ya ti ajalay ahàr cœ cœ ni ti naɗ akada ga yam ya ti amǎd adadɗay, aɗgoru àna naɗ gwar hi gwar hi ni. ⁷ Maslaɗa gani nani ti nɗay Bay geli amǎvi zlam ti àhi ana ahàr ba simiteni. ⁸ Adaba maslaɗa gani nani ti naɗ àbu ajalay ahàr cœ cœ, a zlam ya agray ni bu dek ti ambat majalay ahàr gayan cepa cepa.

Ndam ge elimeni akaba ndam talaga

⁹ Tamal maslaṅa èsli mis kè eri ge mis ndahaṅ do, afəki ahàr ka Yezu ti ahàr àdəm mêmərvu, adaba kè eri ge Melefit ti ègia mis gədakana. ¹⁰ Mis tamal elimeni gayaṅ àbu, afəki ahàr ka Yezu day mêmərvu, adaba Melefit àhəṅgoraya naṅ kələṅ a : mèsəra bay ge elimeni ti aməmət akada ga vay-vay ga zlam ya tadəgafəṅa ni. ¹¹ Vay-vay tamal fat àvədia èviyeka ti adəgafəṅa, àbəlay va do. Nahkay day bay ge elimeni aməmət ka ya ti naṅ àbu agray tūwi ga maɔəbay elimeni gayaṅ ni.

Zlam ya ezligiyu mis a magudar zlam vu ni

¹² Tamal mis acakay daliya, ebese, àmbrəṅ məfəki ahàr ka Yezu do nahəma, mêmərvu adaba tamal èbesa nahkay ti Melefit aməvi *sifa ya àndav day-day do ni. Sifa gani nani ti Melefit àdəmbya aməvi ana ndam ya ti tawayay naṅ ni, aməvi ti akada ya ti təvi zlam ana maslaṅa ya ti èhita mis ndahaṅ a ni. ¹³ Tamal mis awayay adiyu a magudar zlam vu ti ṅgay Melefit ezligiyu naṅ ti àdəm ba. Adaba Melefit ti tizligiyu naṅ a magudar zlam vu koksah, ezligiyu mis a magudar zlam vu do daya. ¹⁴ Ezligiyu mis a magudar zlam vu ti majalay ahàr ga maslaṅa gani nani, adaba majalay ahàr gayaṅ ni magədavani, agosay naṅ, azoru naṅ a magudar zlam vu. ¹⁵ Majalay ahàr gayaṅ magədavani ni àra ezligiya naṅ a zlam magudarani va nahəma, zlam magudarani gayaṅ ni edisl. Emidīsla ti amakad maslaṅa gani. ¹⁶ Bəza ga mmawa goro ni, nawayay kəli ; nəhi ana kəli nahəma, kəgosum ahàr gekəli ba. ¹⁷ Zlam sulumani ya mis tədi ahàr ga sulum ni dek ti asləkabiya agavəla. Aslərbiyu ti Melefit ; naṅ gani àgraya zlam masladana dek ; àcəlaya ahkay do ni àdiyu akada ga fat ni do ; àmbrəṅ leli a mələṅ zih-ziheni bu do. ¹⁸ Àwayay ti mīgi bəza gayaṅ, mək mīgia àna pakama gayaṅ ge jiri ya àdəm na. Mīgia bəza gayaṅ a ti, àhəl leli enji akada ga hay ya tacal ni.

Kəbumi slimi ana ma ge Melefit ciliṅ ba ; grum tūwi àna naṅ

¹⁹ Bəza ga mmawa goro ni, nawayay kəli ; nahkay ti nawayay ti kəsərum zlam : ahàr àdəm ku way way do mawayay məbi slimi ana pakama, ay àzlapay ke weceweceni ba, àzum bəruv weceweci ba daya. ²⁰ Adaba tamal mis àzuma bəruv a ti àgray tūwi ge jiri kè eri ge Melefit do. ²¹ Nahkay zla nahəma, ahàr àdəm mbrəṅum majalay ahàr gekəli magədavani dek akaba tūwi ya kəgrum ga cuday ni dek. Gəsumkabá pakama ya kicəm na àna məbəruv bəlaṅ, adaba pakama gani nani ti njəda àfəṅ : Melefit ahəṅgay kəli àna naṅ, akəṅgətum *sifa ya àndav day-day do ni àna naṅ tata.

²² Ay kəgosum ahàr gekəli ba : kəbumi slimi ana pakama ge Melefit ciliṅ ba ; grum ere ye ti kicəm a huɔ gani bu ni daya. ²³ Adaba tamal mis abi slimi ciliṅ, àgray ere ye ti èci a huɔ gani bu ni do ni ti, maslaṅa gani ti akada mis ya ti amənjaviya a kutrum va, ²⁴ amənjaviya ti asləka, mək vu gayaṅ ya èpi ni agəjzłki ahàr huya ni. ²⁵ Ay *Divi ge Melefit ya àdəfiki ana leli ni ti mèsəra araṅa àhəcakivu do, agray ti mīgi evidi ga zlam magudarani va ba. Nahkay tamal mis amənjaki ke Divi nani, agəskabu dek mək agray tūwi àna naṅ ti Melefit aməvi məmərani azuhva nani. Ay ahàr àdəm abi slimi, ma gani àgəjzłki ahàr ba ; ahàr àdəm mągroru tūwi àna naṅ.

²⁶ Tamal mis àdəm naṅ mis ge Melefit mək azlapay kwaṅa kwaṅa ti agosay ahàr gayaṅ ; gayaṅ ya àdəm naṅ mis ge Melefit ni ti ègia zlam masakana. ²⁷ Maslaṅa ya ti naṅ mis ge Melefit ededih edediheni ni ti anjəhad njələta kè eri ga Bəṅ geli Melefit, àgudar zlam do simiteni. Ere ye ti agray ni ti nihi : əjənaki bəza kudə akaba wəl madakway ya təcakay daliya ni, acuhwafəṅa kà zlam magudarana ya ndam ga *duniya tagray na daya.

2

Kicirumkaba mis a ba

¹ Bəza ga mmawa goro ni, lekulum kəbum kəfumki ahàr ka Bay geli Yezu *Krist ; naṅ ti gədakani àtam zlam dek. Kəfumki ahàr nahkay ti kicirumkaba mis a ba. ² Mazavu gani, bi lekulum kàcakalumva, mək mis cə təhurkiviyu ke kəli : bəlaṅ gani naṅ àbu àna mili ga gru a ahar bu, məbakabu azana sulumani, naṅ nahaṅ ni ti ni zal talaga, azana

gayaŋ midigweni ; ³ tamal kəgəsumkabu maslaŋa ya ti məbabakabu azana sulumani ni lala, kəhumi : « Njəhada ahalay a ka mələŋ sulumana, » mək kəhumi ana zal talaga ni : « Cika jik, » ahkay do ni : « Njəhada a ga had a ka mələŋ ya nabəhadki asak na » nahəma, ⁴ kicirəmka mis a do waw ? Nahkay majalay ahàr gekəli ya kajalumki ke mis ni ti magədavani do waw ?

⁵ Bəza ga mmawa goro ni, nawayay kəli ; nahkay nawayay ti kəbumi slimi ana ma goro ya nəhi ana kəli ni : Melefit àdəm ndam ya tawayay naŋ ni atəhuriyu a Məgur gayaŋ vu. Ndam ya àdaba tay a ga məhuriyani a Məgur gayaŋ vu ni ti ndam ya ti nday ndam talaga kè eri ga ndam ga *duniya ni do waw ? Adaba ndam nday nani ya təfəki ahàr ka Yezu ni ti məfəki ahàr gatay ni ègia elimeni gatay a. ⁶ Ay lekələm ti kəbumki mimili ka ndam talaga, kəhumi ana ahàr tislə arəŋa do. Ndam ya təgri daliya ana kəli akaba təhəloru kəli kè meleher ga ndam magray seriya ni ti ndam ge elimeni do waw ? ⁷ Tədəmki ma magədavani ke slimi ga Yezu Krist ni ti nday gani do waw ? Ay slimi gani nani ti slimi sulumani ; Melefit àzalay kəli ti àna naŋ.

⁸ Melefit ti Bay geli gədakani : *Divi gayaŋ ya təbəki a Wakita gayaŋ ni bu ni ti nahkay hi : « Wayay ndam ya ti nak kəbu akaba tay ni akada ya ti kawayay ahàr gayak gayakani ni. * » Tamal kəgrum nahkay ti kəgrum zlam sulumani. ⁹ Ay tamal kicirəmka mis a ti kagudarum zlam. Nahkay Melefit aməwəl kəli àna seriya adaba kəgəsumkabu Divi gayaŋ ni ndo. ¹⁰ Nədəm nahkay ti adaba tamal mis àgəskabá Divi ge Melefit a dek, mək àgudara bəlaŋ gana ti, kala maslaŋa gani nani àgudara Divi ge Melefit na dek. ¹¹ Adaba Bay ya ti àdəm : « Kəgray hala ba » ni ti naŋ gani àdəm : « Kəkad mis ba† » daya. Nahkay tamal kəgray hala do, ay kəkada mis a ti, ègia kəgudara Divi ge Melefit ya àdəfiki ana Məwiz na. ¹² Nahkay zla nahəma, a zlam ya ti kəgrum ni bu dek akaba a zlam ya ti kədəmum ni bu dek ti, sərəmki Melefit amagrafəŋa seriya kè kəli a, amədəm lekələm kəgəsumkabá Divi gayaŋ a tək, kəgəsumkabu ndo waw. Divi gani nani ti agray ti miği evidi ga zlam magudarani va ba. ¹³ Maslaŋa ya ti mis ndahaŋ təsi cicihi do ni ti naŋ day aməsi cicihi ana Melefit do ; Melefit aməwəl naŋ àna seriya, amatraḅ naŋ dal-dal. Ay maslaŋa ya ti mis ndahaŋ təsi cicihi ni ti Melefit aməwəl naŋ àna seriya do simiteni.

Məfəmki ahàr ka Yezu, məgrumkivu təwi daya kwa

¹⁴ Bəza ga mmawa goro ni, tamal mis adəm naŋ afəki ahàr ka Yezu ciliŋ, àgrakivu təwi do ni ti, məfəki ahàr gayaŋ ni aziaya mam ? Gayaŋ ya afəki ahàr ka Yezu ni ti esliki mahəŋgay naŋ aw ? Aha, èsliki mahəŋgay naŋ do. ¹⁵ Bi wur ga məŋ geli zalani ahkay do ni walani azana àfəŋ bi, ahkay do ni zlam məzumani kəlavad àhəci naŋ ti, ¹⁶ tamal mis gekəli nahaŋ ahi ahkado : « Njəhada àna sulumana ; bakabu azana ti aməd àwər kur ba, zum zlam kərah ! » ti, ay àvi zlam ya àhəci naŋ ni do ni ti ahəmamam ? Pakama gayaŋ ya àhi ni ti aziaya mam ? ¹⁷ Nahkay day tamal kəfəki ahàr ka Yezu, ay kəgray təwi sulumani do ni ti, azaya mam ? Məfəki ahàr gayak ni ègia zlam masakana.

¹⁸ Ay bi maslaŋa nahaŋ adəm : « Mis ndahaŋ təfəki ahàr ke Melefit, mis ndahaŋ ti ni təgri təwi sulumani. » Tamal adəma nahkay ti akal nəhəŋgrifəŋ, nəhi : « Tamal kəfəki ahàr ke Melefit, ay kəgri təwi do ni ti, kədəfuki kəfəki ahàr ti ahəmamam ? Ay nu ti ni nədəfukki məfəki ahàr goro àna təwi goro sulumani ya nagray ni. » ¹⁹ Nak ti kəgəskabá Melefit ti naŋ bəlaŋ. Kəgəskabá nahkay ti àbəlay ! Ay ku seteni day təgəskabá Melefit ti naŋ bəlaŋ, tagrafəŋa aŋgwaz a, təgəgərfəŋa. ²⁰ Nak ti muru ! Tamal mis afəki ahàr ke Melefit, ay àgri təwi do ni ti, məfəki ahàr gayaŋ ni zlam masakani ti kawayay ti nədəfukki aw ? ²¹ Bəŋ geli Abraham ti Melefit adəm naŋ jireni kè eri gayaŋ ti kamam ? Adəm naŋ jireni ti azuhva təwi gayaŋ ya àgray ni do waw ? Təwi gayaŋ ni ti nihi : àfəkadki wur gayaŋ Izak ka mələŋ *meviyekiki zlam ana Melefit ni, awayay esliŋi naŋ ana Melefit. ²² Gayaŋ ya àgray nahkay ni ti adafaki təwi gayaŋ ya àgray ni arakaboru akaba məfəki ahàr gayaŋ ni. Àna təwi gayaŋ ya àgri ana Melefit ni ti àfəkia ahàr gayaŋ a dek, arəŋa

* 2:8 Levi 19.18. † 2:11 Məŋjay Mahərana 20 13-14 ; Mimbiki 5.17-18.

àhəcikivu do. ²³ Nahkay ma ge Melefit ya àbu mabəkiani a Wakita gayan ni bu ni àgrava. Ma gani nani ti nihi : « Abraham afəkia ahàr ke Melefit a, nahkay ti Melefit àdəm nan mis jireni kè eri gayan. † » Melefit àzalay nan zləba gayan daya. ²⁴ Nahkay ti kəsəra Melefit àdəm mis jireni kè eri gayan ti azuhva afəkia ahàr a ciliŋ do. Àdəm nan mis jireni ti azuhva tūwi ga maslaŋa gani ya àgri ni daya.

²⁵ Nahkay day wal mesəwehvu Rahap ti àgəskabá ndam ya Zezəwi àsləroru tay ga məmənjiyu mələŋ Zeriko na, àdəfiki divi nahan ana tay ga masləkana. Wal ni àra àgra nahkay ti Melefit àdəm wal ni jireni kè eri gayan azuhva tūwi gayan ya àgray ni. ²⁶ Tamal mis àsuf va do ni ti maslaŋa nani məmətani. Nahkay day tamal mis afəki ahàr ke Melefit, ay àgri tūwi do ni ti məfəki ahàr gayan ni zlam masakani, ègia akada kisim a.

3

Màzlapay kwaŋa kwaŋa ba

¹ Bəza ga mmawa goro ni, mis e kidiŋ gekuli bu ya tawayay macahi zlam ana mis ndahan ni ti tələbi kay bi. Adaba məsəra leli ya ti macahi zlam ana mis ni ti Melefit amagrafəŋa seriya kè leli a àtam ya ti amagrafəŋa kè mis ndahan a ni. ² Nədəm nahkay ti adaba leli dek məbu magudarum zlam gərgəri kay. Tamal mis èjikia ke divi àna ma gayan ya adəm na do ni ti, maslaŋa gani nani ti mis jireni, ajəgur ahàr gayan, àgudar zlam do simiteni. ³ Nazay mazavu ge pilis. Ka ya ti məfiviya zagum ana pilis a ni ti pilis ni agray ere ye ti mawayay mągray ni dek ; vu gani dek akoru ka mələŋ ya leli mawayay moroni ni dek. ⁴ Nahkay day nazay mazavu ga *slalah ga yam. Slalah ga yam ti gədakani, aməd gədakani azay, ay ku tamal nahkay nəŋgu ni zlam ya ti tagaray àna nan ni ti gəziteni. Àna zlam gani nani ti tisliki mazoru slalah ga yam ni ka mələŋ ya tawayay moroni ni dek. ⁵ Arəd day azavu nahkay. Arəd ti zlam gəziteni a ma geli bu, ay agraki zlabay ka zlam gədakani.

Aku day ku gəzit agəs mələŋ, azumaba heri gədakana : ⁶ arəd day akada aku : zlam magədavani dek àvu a huđ gani bu. Nan a ma geli bu, ay agudar vu geli dek. Arəd ti agudar manjəhad ge mis dek akada ga aku ya azumaba heri a ni. Nani dek ti tūwi ge *Seteni, emizligiyu mis a *dəluv ga aku vu. ⁷ Zlam ya àbu àna sifa ni dek ni ti mis təbu təgəs tay ga njəda. Ku zlam ge gili, ku edifiŋ, ku zlam a had, ku kilif, zlam nday nani dek ti mis tisliki məgəs tay ga njəda. ⁸ Ay arəd ti maslaŋa àbi esliki məgəsani ga njəda bi. Arəd ti zlam magədavani, àmbrəŋ magudar zlam do, nan akada ga məwər ga gavan ya akad mis ni. ⁹ Arəd geli ni ti mazləbay Bay Melefit Bəŋ geli àna nan, metikwesl mis àna nan daya ; ay mis ti Melefit àgraya tay ka mazavu gayan a. ¹⁰ Àna arəd bəlanjani ni ti mazləbay Melefit akaba metikwesl mis. Bəza ga mmawa goro ni, ahàr àdəm zlam gani nani àgravu ba simiteni. ¹¹ Yam sulumani akaba yam ndəndalakani ti təcahaya a suwa bəlanjani ba waw ? Aha, àgravu do. ¹² Bəza ga mmawa goro ni, məŋ ga wəruv ti ewi bilvi aw ? Məŋ ga ahwar ti ewi wəruv aw ? Aha, tiwi do. Nahkay day təcahaya yam sulumani a suwa ga yam ndəndalakani ba do.

Majalay ahàr sulumani ya Melefit avi ana leli ni

¹³ Maslaŋa àbu e kidiŋ gekuli bu àcaha zlam a, ajalay ahàr sulumani aw ? Tamal maslaŋa gani àbu ti, mągray tūwi sulumani, məhəŋgrioru ahàr a had ana mis ; nahkay ti mis atəsər ajalay ahàr sulumani edediŋ. ¹⁴ Ay tamal ti kəgrum solu, kəhumi ana ahàr mis ndahan ti mis magədavani, kawayum matam mis ndahan ti, ŋgay kajalum ahàr sulumani ti kədəmum ba ; adaba tamal kijum zlabay nahkay ti kasəkadum malfada. ¹⁵ Tamal kajalum ahàr nahkay ti majalay ahàr gekuli nani ti akada ge Melefit ni do. Melefit avi majalay ahàr ana mis ti nahkay do. Majalay ahàr gekuli nani ti akada ga ndam ga *duniya ni, njəda ga *Məsuf ge Melefit àkibu bi ; majalay ahàr nani ti ge seteni sawan. ¹⁶ Ndam ya ti tagray solu akaba tawayay matam mis ndahan nahəma, nday gani tagray zlam kwaŋa kwaŋa, tagudar zlam gərgəri kay. ¹⁷ Ay majalay ahàr sulumani ya Melefit avi ana mis ni

† 2:23 Mənjəkiani 15.6.

ti nahkay do. Maslaṅa ya ti ajalay ahàr akada ge Melefit ni ti nahkay hi : majalay ahàr gayaṅ njelata, aṅgalabakabu mis, naṅ mis kud-kudani, agəsiki ma ana mis, mis ndahaṅ təsi cicihi, kəlavaf agri zlam sulumani ana mis, ècirkaba mis a do, àgosay mis do daya. ¹⁸ Nday ya ti tanjəhadkabu akaba mis àna sulumani nahəma, manjəhad gatay ni dek ge jiri. Nday ti akada ndam ya ti tizligi hilfi ga zlam sulumani, tapalay bəza gani sulumani ni.

4

Zlam ga duniya ègi eri ana kəli ba

¹ Kələgumvu akaba kəkadumvu e kidinṅ gekəli bu ni ti kamam ? Kəgrum nahkay ti adaba kawayum zlam gərgəri ya ti tigi eri ana kəli ni dal-dal palam do waw ? ² Kawayum zlam ndahaṅ ay ti kəṅgətum do. Nahkay ti kabazlum mis, zlam ge mis ndahaṅ tigi eri ana kəli. Ku kawayum nahkay nəṅgu ni kəṅgətum do ; nahkay kəbum kələgumvu akaba kəkadumvu akaba mis. Kəṅgətum ere ye ti kawayum ni do ni ti adaba kəbum kihindəmfiṅa kè Melefit a bi. ³ Ku tamal kihindəm nəṅgu ni Melefit àvi ere gani ana kəli do, adaba kəsərum mahəṅgalumani àna divi gani do. Kəṅgətum ere ye ti kihindəm ni do ni ti adaba ere ye ti kihindəm ni àbəlafəṅ kè kəli cilinṅ, àbəlafəṅ kè Melefit do. ⁴ Lekuləm ti kəmbərəṅuma Melefit a. ŋgay maslaṅa ya awayay zlam ga duniya ni ezirey Melefit ti kəsərum do waw ? Maslaṅa ya ti awayay zlam ga duniya ni ti egi zal ezir ge Melefit. ⁵ Àbu məbəkiani nahkay hi : « Melefit àfiviya sifa ana leli ti, awayay ti leli mawayay naṅ cilinṅ, do ni ti awayay ti mawayay zlam ndahaṅ ba simiteni. » Kəhumi ana ahàr pakama gani nani ti zlam masakani aw ? ⁶ Ay ku tamal Melefit àdəm nahkay nəṅgu ni, agri sulum gayaṅ ana leli, sulum gani àtam zlam ndahaṅ dek. Adaba àbu məbəkiani a Wakita gayaṅ bu nahkay hi : « Melefit àgəskabu ndam ya ti tiji zlabay ni do ; agəskabu ti ndam ya ti kudufani ni, agri sulum gayaṅ ana tay.* » ⁷ Həṅgrumioru ahàr a had ana Melefit. Zum njəda gekəli ti kəgrum ere ye ti *Seteni awayay ni ba, nahkay ti amacuhwafəṅa kè kəli a, aməmbərəṅ kəli. ⁸ Hədəkumfəṅoru kè Melefit, nahkay ti naṅ day amahədəkfəṅbiyu kè kəli. Lekuləm ya ti kagударum zlam ni mbrəṅum magudar zlam, kəṅgumkivu va ba ; lekuləm ya ti kajalum ahàr cə cə ni mbrəṅum majalay ahàr gekəli ni, gəm njelata. ⁹ Sərum lekuləm ndam magudar zlam, tiwəm, grum delulə. Kiyəm va ba, grum delulə sawaṅ. Kəmərumvu va ba, jalum ahàr sawaṅ. ¹⁰ Həṅgrumioru ahàr a had ana Bay geli, humi kisləm arəṅa do ; nahkay ti Melefit amagra y ti kīgum gədəkani.

ŋgay maslaṅa nahəṅ agudar zlam ti kədəmum ba

¹¹ Bəza ga mmawa, kəzlapumki ma magədavani ke mis ndahaṅ ba. Maslaṅa ya ti adəmki ma magədavani ka wur ga məṅani, ahi àgudara zlam a ni ti, maslaṅa gani nani adəmki ma magədavani àki ke *Divi ge Melefit ya Məwiz àbəki a wakita gayaṅ ni bu ni. Tamal kagra y nahkay ti kala kədəm Divi ge Melefit ni àbələy do, kala kəgəskabu Divi gani nani do, kala nak bay mədəmki ma magədavani cilinṅ. ¹² Bay ya ti adəfiki Divi gayaṅ ni ana mis ni ti Melefit naṅ bəlaṅ. Bay ya ti agrafəṅa seriya kè mis a ni ti naṅ. Bay ya ti ahəṅgay mis ni ti naṅ. Bay ya ti esliki mijinṅ mis ni ti naṅ. Nak ya kədəm wur ga muk àgudara zlam a ni ti, nak ti nak way ?

Kiyəm zlabay ba

¹³ Nihi ti nəhi ma ana kəli, lekuləm ya ti kədəmum : « Kani ahkay do ni həjəṅ ti amoru a kəsa nahəṅ vu, emiviyu, amacakalay ti aməṅgət siṅgu dal-dal » ni. ¹⁴ Lekuləm kədəmum nahkay ti kəsərum ere ye ti amagrakivu ke kəli həjəṅ ni do ; bi kəmətəm timey ! Adaba lekuləm ti akada ga azək, mis tipi cepepa ti àbi va bi ni. ¹⁵ Ere ye ti ahàr àdəm kədəmum ni ti nahkay hi : « Tamal Bay Melefit àwaya nahəma, amələbu àna sifa, amagra y zlam hini, hini. » ¹⁶ Ay nihi ti lekuləm kəhumi ana ahàr lekuləm gədəkani ti kədəmum ma ga zlabay. Zlabay ge mis ya tiji nahkay ni dek ti àbələy do. ¹⁷ Nahkay sərumki tamal ti mis àsəra magray zlam sulumana mək àwayay magrani do nahəma, àgudara zlam a.

* 4:6 Gozogul 3.34.

5

Ndam ge elimeni atagray daliya dal-dal

¹ Nihi ti nahi ma ana kuli lekulum ndam ge elimeni ni. Lekulum ti grum delula azuhva daliya ya amacay kuli ni. ² Adaba elimeni gekuli ni ezia, gangu azumkaba azana gekuli na. ³ Gru akaba singu gekuli ni tæcæla mandaza. Nahkay ti Melefit amægæs kuli àna seriya azuhva zlam gekuli ya tæcæla mandaza ni. Mandaza ni amæzumaba kuli akada ga aku ya azum zlam na. Lekulum kængumkabu elimeni emiteni ti, ngay duniya ara andav wudak ti kæsærum do waw ? ⁴ Nahkay day kæpælum ndam ya tægri tæwi ana kuli a vedañ bu ni ndo. Nihi ti cæm zlahay gatay ni. Nday gani nani ya ti tæbazi zlam ana kuli ni tæbu tæzlah, Bay Melefit Njæda-njædani ecia zlahay gatay na. ⁵ Lekulum ti kæbum kæzumum gæda a duniya bu, kæbum kægum ere ye ti kawayum ni dek zlam gekuli ; kæbum kæzumum zlam mæcærani, kidisum àna nañ akada zlam ga gænaw ya tagal ge misliñeni ni. ⁶ Lekulum kæbumiya ndam ya ti tægudar arañja ndo na ndahañ a danğay va, ndahañ ni ti ni kæbazluma tay a. Nday gani tæbi àna njæda ga matamfænana kè kuli a bi.

Besuma, hængalum Melefit

⁷ Bæza ga mmawa, besum zlam duk abivoru ana vad ga Bay geli ya amara ni. Pæm bay mæwæs zlam ebese, ajægay sarta ya ti ara abaz zlam gayañ a vedañ bu mændæhani lala ni. Nañ àbu ebese, ajægay avær ge mizligi zlam, kæləñ gani ajægay avær ga mændæh zlam. ⁸ Lekulum day besuma, zum njæda, kæmbrænnum miþeseni ba. Adaba vad ga Bay geli ènjia wudak.

⁹ Bæza ga mmawa, kæzærdumvu ma ba, nahkay ti Melefit amægæs kuli àna seriya do. Nædæm nahæma, Bay ya ti agrafænja seriya kè mis a ni ènjia wudak, nañ àbu a mahay bu. ¹⁰ Bæza ga mmawa, àki ka macakay daliya akaba miþeseni ti, jalumki ahær ka ndam mahængaray *pakama ge Melefit ya ahaslani ni. Nday ti tæcaka daliya, ay ti tæbesa, nahkay lekulum day grum akada gatay ni. ¹¹ Mædæm nahæma, nday ti Bay Melefit àgria sulum gayañ ana tay a adaba tæza njæda gatay a, tæbesa daliya. Kicuma ma ga daliya ya àgrakivu ka Zæwop na akaba gayañ ya ti ebese na. Kæsæruma ere ye ti Bay Melefit àvi kæləñ ga daliya gayañ ya àgray na daya. Adaba Bay Melefit ti mis tæsi cicihi dal-dal, agri sulum dal-dal ana mis daya.

¹² Bæza ga mmawa, ma hini ya nara nahi ana kuli ni ti ma sulumani dal-dal. Ma gani nihi : Kæmbadum ba, ku àna hud melefit, ku àna had, ku àna mam do mam kæcalumi slimi kæmbadum àna nañ ba. Tamal kædæmum « Iy » ti iy hæya, « Aha » ti ni aha gani hæya. Nahkay ti Melefit amæwæl kuli àna seriya do.

¹³ Tamal maslaña e kidiñ gekuli bu nañ àbu acakay daliya ti, mæhængalay Melefit. Tamal maslaña e kidiñ gekuli bu nañ àbu a mæmærani bu ni ti, mîdii limis ana Melefit, mæzlæbay nañ. ¹⁴ Tamal maslaña àbu e kidiñ gekuli bu ebese do nahæma, mæzalay gædækani ga ndam ga Yezu ya *tæcakalavu a kæsa nani bu ni ti tægraki amal àna slimi ga Bay geli, tæhængali Melefit. ¹⁵ Tamal tahængali Melefit, tæsæra Melefit amævi ere gani ana tay edediñ ti, maslaña gani nani ti Bay geli amahængay nañ, amævi njænjalani, emicikaba. Tamal àgudara zlam a day Melefit amæmbærfænja. ¹⁶ Nahkay ti dæfumaya ere ye ti kægudarum na e kidiñ gekuli ba, ku way way do e kidiñ gekuli bu mæhængali Melefit ana wur ga mænani daya. Tamal kægum nahkay ti Melefit amahængaraba kuli a. Ka ya ti mis jireni ahængalay Melefit ni ti, ma gayañ ya ahi ana Melefit ni àbu àna njæda dal-dal. ¹⁷ Eli bay mahængaray *pakama ge Melefit ti nañ mis hihirikeni akada geli ni. Nañ gani àhængalay Melefit àna hud bælañ, àdæm avær àtæd ba ; nahkay avær àtædaya ka had a ndo vi mahkær àna kiyi muku. ¹⁸ Kæləñ gani àhængalay Melefit keti, àdæm avær mætæd. Àra àhængala nañ a nahkay ti avær ni àtædaya ka had a ; had ni àgray zlam akada ya ahaslani ni.

¹⁹ Bæza ga mmawa, tamal mis nahañ e kidiñ gekuli bu èjikia ke divi jireni ge Melefit na, mæk maslaña nahañ àhængarkibiya nañ a ti, ²⁰ særuma maslaña ya ti àhængarkibiya bay magudar zlam ke divi jirena ti mæmbræn magudar zlam ni ti àhængafænja maslaña

gani nana kè kisim a. Ku tamal maslaŋa gani nani àgudara zlam a kay nəŋgu ni Melefit aməmbərfəŋa dek.

Wakita ge Piyer ya àbàki enjenjeni n

Ere ye ti mädämki ka wakita ge Piyer ya àbàki enjenjeni ni

Maslaṅa ya ti àbàki wakita hini ni ti àdafa slimi gayaṅ a : nani Piyer zal asak ga Yezu ni (1.1). Àdäm àbàki wakita gayaṅ ni ti a Babiloṅ (5.13) ; a Pakama Maṅgahani ge Zeṅ ni bu tàzay Rom ti akaba Babiloṅ, nahkay ti bi Piyer àbàki wakita hini a Rom (tàdäm tàkad Piyer ti a Rom). Àbikioru wakita ni ti ana ndam ga Yezu ya tàbu ka had Poṅ, Galasi, Kapados, Azi akaba Bitini ni (1.1) ; kani ti had nday nani dek tàbu ka had Tūrki.

Piyer àdäm àbàki wakita ni ga mævi njæda ana ndam ga Yezu, ti tâsær sulum ge Melefit ya agri ana tay ni (5.12). Àzləbay Melefit azuhva ge Melefit ya àhəṅgaraba mis a ni (1.3-12) ; àdäm Melefit àhəṅgaraba leli a ti ahàr àdäm mânjəhad njəlata (1.13-2.3). Àdäm leli ndam ge Melefit ti leli akada ahay sulumani ge Melefit, nahkay ahàr àdäm mêmbrəṅum tæwi magədavani dek, mânjəhadumkabu akaba mis dek àna sulumani akada ga Yezu ya àgray ni. Ku tamal tægri daliya ana leli nəṅgu ni ahàr àdäm mægri nahkay adaba daliya ya tægri ana leli ni aməpəs do, amandav ; kələṅ gani amanjəhad akaba Krist ga kaṅgay-kaṅgayani (5.10).

Sa ge Piyer

¹ Nu Piyer zal asak ga Yezu *Krist nəbikioru wakita hini ana kuli, lekulum ya ti Melefit adaba kuli a ni. Nəbiki ti ana kuli, lekulum ya ti kəbumi ka had gekuli bi, təkəba kuli a, kəbum kaṅjəhadum akada ga ndam mirkwi ka had Poṅ, ka had Galasi, ka had Kapados, ka had Azi akaba ka had Bitini ni. ² Lekulum ti kwa ahaslani Bəṅ geli Melefit adäm amadaba kuli a, nihi ti kiguma ndam gayaṅ edediṅ a. Kigum ndam gayaṅ ti àna tæwi ga *Məsuf gayaṅ ; awayay ti kəgəsumiki ma ana Yezu Krist, awayay ti kənjəhadum lekulum ndam *njəlatazi azuhva mimiz ga Yezu Krist ya àṅgəzaya ni. Bəṅ geli Melefit mægri sulum gayaṅ ana kuli dal-dal, mægri ti *kənjəhadumkabu àna sulumani ti.

Məzləbum Melefit azuhva gayaṅ ya ti àhəṅgay leli ni

³ Məzləbum Melefit, Bəṅ ga Bay geli Yezu *Krist, adaba məsia cicihi a dal-dal. Melefit àvi sifa mæwəni ana leli ti azuhva ga Yezu Krist ya àṅgəba e kisim ba ni. Nahkay məsəra aməṅgət sifa ti azuhva Yezu. ⁴ Məsəra aməṅgət zlam sulumani ya Melefit aṅgəhi ana ndam gayaṅ ni. Zlam gani nani ti emizi day-day do, amagədavu do, məbəlay gani amandavfəṅa day-day do daya. Melefit aməvi zlam gani nani ana kuli a huɗ melefit bu ⁵ adaba lekulum kəbum kəfumi ahàr ke Melefit. Nahkay ti naṅ àbu afi ahàr ana kuli àna njæda gayaṅ. Awayay ti ka mandav ga duniya mis dek tâsær àhəṅga leli a.

⁶ Azuhva zlam nday nani ti lekulum a məmərani bu. Ku tamal kəbum kacakum daliya gərgəri kay ka sarta hini, ahəli ahàr ana kuli nəṅgu ni, sarta gani aməpəs kay do, nahkay lekulum a məmərani bu. ⁷ Daliya gani ya kacakum ni ti agray ti mis təsərkəba kəbum kəfumi ahàr ka Yezu ge jiri gani tək day ti kəbumi kəfumi ahàr ge jiri gani bi aw. Sərum ku gru tekeɗi agədavu, ay ti təfiyu a aku vu ti təsərkəba nani gru gruani edediṅ aw ? Məfəki ahàr gekuli ke Melefit ni àtam gru, adaba gru ti agədavu. Melefit agray ti kəkakum daliya ti adaba kələṅ ga daliya ni awayay azləbay kuli, amagray ti kigum gəɗəkani. Amazləbay kuli ti ka fat ya ti Yezu Krist amaṅga ka had kə eri ge mis a dek ni. ⁸ Ku tamal kəbumi kəpəm naṅ bi nəṅgu ni, kəbum kawayum naṅ. Ku tamal kəbumi kəpəm naṅ nihi bi nəṅgu ni, kəbum kəfumi ahàr. Nahkay kəbum kəmərumvu dal-dal ; məmərani nani àbəlay dal-dal, məbəlay gani mis tekeɗi tàdəmki ma koksah. ⁹ Kəbum kəmərumvu ti adaba kəsəruma Melefit amahəṅgay kuli. Kəfumi ahàr ni ti azuhva nani.

¹⁰ Ahaslani ti ndam mahəṅgaray *pakama ge Melefit tàdəba divi a lala, tawayay təsərkəba ahəməmam Melefit amahəṅgay mis ni ; təsərkəba, tàdəmki ma ka *sulum ge Melefit ya aməgri ana kuli na. ¹¹ *Məsuf ge Krist naṅ àbu akaba tay ; Məsuf gani nani

àdëfikia ana tay a ahëmamam Krist amacakay daliya, këlëñ gani Melefit amagray ti mîgi gëdäkani ni. Ndam mahëngaray pakama ge Melefit ni tàdëba divi ga pakama gana lala, tawayay ti têsër ere gani amagrakivu ti ananaw, mam amagravu ka sarta gani nani mam. ¹² Melefit àdëfiaba ma gani nana ana tay a, ay pakama gani nani Melefit àdëmki ti ka tay ka tayani do, àdëm ti azuhva kùli. Lekulëm kïcëm pakama gani ti afa ga ndam ya tëhi *Ma Mëweni Sulumani ana mis ni. Tëhi ana kùli ti àna njëda ga Mësuf Njëlätani ; Mësuf gani nani ti Melefit àslëribiyu ana tay a hud melefit bu. Ku *mëslër ge Melefit tekedi tawayay ti têsër ere gani ya amagravu ni bilegeni.

Njëhadum akada ge Melefit ya awayay ni

¹³ Azuhva zlam ge Melefit ya àgri ana kùli ni dëk ti slamalumvu këlavad ga mëgri tëwi. Njëhaduma gañ-gañ, jalumki ahàr ka *sulum ge Melefit ya amëgri ana kùli ka sarta ya ti Yezu *Krist amarnga ni ciliñ. ¹⁴ Gësumiki ma ana Bëñ geli Melefit këlavad. Ahaslani ka ya ti kïcëm *Ma Mëweni Sulumani fañ ndo ni ti këbum kawayum magray zlam magëdavani, ay nihi ti këgrum va ba. ¹⁵ Bay ya ti àdaba kùli a ni ti nañ njëlata ; nahkay ti lekulëm day njëhaduma njëlata akada gayañ na. Njëhadum njëlata a zlam ya këgrum ni bu dëk. ¹⁶ Adaba àbu mëbëkiani nahkay hi, Melefit àdëm : « Njëhaduma njëlata, adaba nu nèbu njëlata. * »

¹⁷ Ka ya ti kahëngalum Melefit ni ti këbum këhumi : « Baba. » Tamal kazalum nañ nahkay ti ahàr àdëm këgrumfëña añgwaz a, kânjëhadum àna sulumani ka ya ti këbum a duniya bu ni. Adaba nañ ti ècirkaba mis a do ; agray seriya ti ke tëwi ga maslaña gani ya àgray ni. ¹⁸ Kësëruma Melefit àmbaya kùli a zlam magëdavani ya ti ata bëñ gekùli tëcahi ana kùli ni ba. Àmbaya kùli a ti àna siñgu ahkay do ni àna gru do, adaba zlam nday nani ti tagëdavu. ¹⁹ Melefit àmbaya kùli a ti àna mimiz ga Yezu Krist. Mimiz gani nani ti nañ àbu àna njëda àtam zlam dëk. Krist ti nañ akada ga wur tëmbak ya tislëñi ana Melefit ni, nañ njëlata dal-dal, zlam magëdavani àfëñ bi simiteni. ²⁰ Wudaka Melefit àgraya mëlëñ a ti àsëra tëwi ge Krist ya ara agray na àndava. Ay nihi mëlëñ ara andav wudak ti, àngazliaya ana kùli a vay-vay ti màhëngay kùli. ²¹ Nahkay këfumki ahàr ke Melefit, nañ ya ti àhëngaraba Krist e kisim ba, àgray ti mis dëk tàzlëbay Krist ni. Këfumki ahàr ke Melefit ti azuhva Krist gani. Këbum këfumki ahàr ke Melefit nahkay ti, kësëruma Melefit amëgri zlam sulumani ana kùli.

²² Kìgëma njëlätana adaba këbum këgësumkabu ma ge Melefit, këbum kawayum bëza ga mëñ gekùli ededij ededijeni daya. Nëhi ana kùli nahëma, wayum tay àna hud bëlañ, këmbërëñum ba. ²³ Kësëruma lekulëm këbum àna sifa mëweni. Àvi ana kùli ti mis do ; mis ti tëmät. Àvi ana kùli ti Melefit ; Melefit ti nañ àbu àna sifa, àmät day-day do. Kìgëm bëza gayañ ti àna njëda ga pakama gayañ ya àdëm ni, sifa mëweni ya àvi ana kùli ni àndav day-day do. ²⁴ Àbu mëbëkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Mis dëk tëmät akada ge këzir ya ekùli ni.

Mabëlay ge mis ti akada ga vay-vay ga zlam ni ;

tamal zlam ni èkùlia ti vay-vay gani àdëgafëña.

²⁵ Ay ma ga Bay geli ti anjëhad ga kanğay-kanğayani, àndav day-day do.† »

Ma ge Melefit gani nani ti Ma Mëweni Sulumani ya ti kïcëm ni.

2

Ndam njëlätani ge Melefit

¹ Ègia Melefit àvia sifa mëwena ana kùli a nahkay ti, a zlam ya këgrum ni bu dëk ti mbrëñum cuday, mbrëñum masëkad malfada, grum ere ye ti këdëmumaya ni, këgrum solu ba, kësëmivu ana mis ba. ² Wayum ma ge Melefit àna jiri, akada ga bëza cië-ciëni

* 1:16 Levi 19.2. † 1:25 Izayi 40.6-8.

ya ti tawayay duwa kəlavad ni. Nahkay ti akədəgum kama kama àna ma gani akada ga bəza ya tədək ni, ti Melefit mähəngay kuli. ³ Kəsəruma Bay geli Yezu ti nañ sulumani.

⁴ Hədəkumfəñbiyu kà Yezu, adaba nañ ti avay sifa. Nañ gani ti akada akur ya tələm ahay àna nañ ni ; mis tawayay magray tawi àna nañ ndo, ay akur gani nani ti Melefit àdəkiba, àbəlafəñ àtam zlam ndahañ ni dek. ⁵ Ahàr àdəm kəvumi ahàr gekuli ana Melefit, ti mēdēzl ahay gayəñ àna kuli akada ya tēdezl ahay àna akur ni ; ahay gani nani ti Məsuf gayəñ anjəhadviyu. Nahkay ekigum ndam *njəlatani ga *mangalabakabu mis akaba Melefit, ti kəgrumi tawi àna huđ bəlañ. Tamal kəgrum nahkay azuhva Yezu *Krist ti àbəlafəñ kè Melefit. ⁶ Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :
« Nədəkiba akur sulumana, àbəlafu dal-dal,
nafəkad asak ga ahay àna nañ a *Siyəñ.

Maslaña ya àfəkia ahàr a ni ti atəbəki mimili dəy-dəy do.* »

⁷ Nahkay zla nahəma, lekulum ya kəfumkia ahàr ke Krist a ni ti Krist àbəlāy àtam zlam ndahañ ni dek kè eri gekuli ; ay mis ndahañ ya təfəki ahàr ndo ni ti kè eri gatay ti nahkay do. Adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Akur naħañ àbu ti, ndam mələm ahay tawayay magray tawi àna nañ ndo.

Ay ti akur gani nani ègia akur ya akay ahay na dek sawañ. †

⁸ Ègia akur ga mazəgad mis a, akur gani nani ti mis etiji asak àna nañ.‡ »

Azəgad tay ti adaba tawayay məgəskabu pakama ge Melefit ndo. Kwa ahaslani Melefit àdəm mēgravu nahkay.

⁹ Ay lekulum ti Melefit àdəkiba kuli a, kiguma jiba gayəñ a. Kiguma ndam mangalabakabu mis akaba Melefit a, kəbum kəgrumi tawi ana Bay gədəkani, lekulum ti jiba gekuli ti ge Melefit, lekulum ti ndam gayəñ njəlatani. Nañ adaba kuli a ti ga məhi zlam gədəkani ya ti àgray ni ana mis. Àhəlabə kuli a mələñ zinjəñeni ba ti kənjəhadum a mələñ masladani gayəñ bu. Mələñ masladani gani nani ti agri ejep ana mis dal-dal. § ¹⁰ Ahaslani ti lekulum ndam ge Melefit do, ay nihi ti kiguma ndam gayəñ a. Ahaslani ti kəsumi cicihi ana Melefit do, ay nihi ti kəbum kəsumi cicihi.

Grumi tawi ana Melefit kəlavad

¹¹ Zləbəba goro ni, səruma lekulum ti ndam mirkwi a duniya bu, kanjəhadum ti ga hayañani. Azuhva nani nəhi ana kuli nahəma, kədəbum zlam ga ndam ga *duniya ya tawayay ni va ba. Zlam nday nani ti tijiñkia kuli ke divi sulumani ge Melefit a. ¹² Nihi lekulum kəbum akaba ndam ya təfəki ahàr ke Melefit do ni ti, bumvu slimi, njəhadum lala, kəgudarum zlam ba. Nahkay ku tamal tədəmki ma magədavani ke kuli, tədəm lekulum ndam cuday nəngu ni, etipi kuli kəbum kəgrum tawi sulumani. Etipia ti atazləbay Melefit ka fat ya ti amara ni.

¹³ Ègia lekulum kəbum kədəbum Bay geli ti gəsümüki ma ana ndam ya təgur mis ni dek. Gəsümüki ma ana bay ga ndam *Rom adaba nañ gədəkani, agur mələñ. ¹⁴ Gəsümüki ma ana gədəkani ga kəsa ya ti bay ni àdiyu tay ni daya. Bay ni àdiyu tay ti ga matrađ ndam ya tagray cuday ni akaba ga mazləbay ndam ya tagray zlam sulumani ni. ¹⁵ Melefit awayay ti kəgrum zlam sulumani. Tamal kəgrum nahkay ti ndam muru ya təsər arəña do, tədəmki ma magədavani ke kuli ni etipia tawi gekuli sulumani ya kəgrum na ti, atədəmki ma magədavani ke kuli va do. ¹⁶ Lekulum ti kəbum kəgurum ahàr gekuli, ay ti ku kəgurum ahàr gekuli nəngu ni ngay kisləmki magray cuday ti kəhumi ana ahàr ba. Njəhadum ti akada ga ndam məgri tawi ana Melefit ni sawañ. ¹⁷ Həngrumioru ahàr a had ana mis dek, wayum bəza ga məñ gekuli, grumfəña aṅgwaz kè Melefit a adaba nañ gədəkani, həngrumioru ahàr ana bay daya.

Məbesum daliya akada ge Krist ni

¹⁸ Nəhi ma ana kuli lekulum ya kəgrum tawi afa ge mis ni : həngrumioru ahàr a had ana ndam ya kəgrumi tawi ana tay ni dal-dal. Ku tamal tawayay kuli, təgri zlam magədavani

* 2:6 Izayi 28.16. † 2:7 Limis 118.22. ‡ 2:8 Izayi 8.14. § 2:9 Məñjay Izayi 43.20, 21 ; Mahərana 19.5-6 ; Mimbiki 4.20.

ana kuli do, ku tamal tægri cuday ana kuli nêngu ni hêngrumioru ahàr a had ana tay. ¹⁹ Maslaña ya tægri daliya day àgudar araña ndo ni ti tamal ebeseý daliya gani nani adaba àsèra Melefit a nahèma, Melefit amazlèbay nañ. ²⁰ Ay tamal kàgudaruma zlam a mæk tægri daliya ana kuli azuhva zlam magudarani gekuli ni, ku tamal kèbesuma nêngu ni way amazlèbaki kuli way ? Ay tamal kègruma zlam sulumana mæk tægri daliya ana kuli azuhva zlam gekuli sulumani ya kègrum ni, tamal kèbesuma ti Melefit amazlèbaki kuli. ²¹ Melefit àzalay kuli ti, awayay ti kègrum nahkay, adaba *Krist àna ahàr gayañ gayañani day àcaka daliya ga mahənggay kuli a. Krist àdèfikia divi ana kuli a nahkay ti, lekulum day grum akada gayañ ni. ²² Krist ti àgudar zlam ndo, day-day àgosay mis ndo. * ²³ Ka ya ti mis tìndivi nañ ni ti àhəngriyu ana tay ndo. Ka ya ti mis tægri daliya ni day àhəngriyèñ ana tay ndo, àfivù ma gani ana Melefit, nañ ya agray seriya ge jiri ge jireni ni. ²⁴ Yezu Krist àna ahàr gayañ àhəlkabu zlam magudarani geli ni, àgray daliya àna nañ kà təndal. Àgray nahkay ti, ti mīgi akada leli məmətani, màgudar zlam va do, manjəhad leli ndam jireni. Azuhva ambələk ya tægri kà təndal ni àhəngaraba kuli a. ²⁵ Ahaslani ti lekulum akada ga təmbəmbak ya tija ni. Ay nihi ti kəngumoya afa ga bay mahətay kuli a, nañ ya ti abi slimi ana sifa gekuli ni.

3

Manjəhad ga wál akaba zawal gatay

¹ Nihi ti nəhi ma ana kuli wál daya : ku way way do məhəngrioru ahàr a had ana zal gayañ. Tamal kəgrum nahkay ti zawal ya təfəki ahàr ke Melefit do ni etipi manjəhad gekuli sulumani ni. Etipia ti atambatkaba majalay ahàr gatay a, atəfəki ahàr ke Melefit, ² adaba atəsər manjəhad gekuli ti àbəlày, kəbum kəhəngrumioru ahàr a had ana zawal gekuli. ³ Kəngələdumvu ga mabəlakuvu vu gekuli àna zlam ba : ku mələm ahàr, ku məbakabu zlam ga gru ka vu, ku məbakabu azana ga singu kayani kəgrum ba. ⁴ Ay ti ahàr àdəm kəngələdumvu ti àna zlam mabəlani ya epivu do ni. Zlam mabəlani nani ti àgədavu day-day do. Zlam gani nday hi : manjəhad kuđufani, mebesey zlam. Kè eri ge Melefit ti zlam ndahañ təbi tətam zlam nday nani va bi. ⁵ Wál ya ahaslani ya tādəbay Melefit, tigi ndam gayañ *njəlātani ni təngələdvu ti nahkay, təhəngrioya ahàr a had ana zawal gatay a. ⁶ Ahaslani Sara wal ga Abraham əngələdvu ti nahkay ; àhəngrioru ahàr a had ana zal gayañ, àzalay nañ bay gayañ. Lekulum day tamal kəgrum zlam sulumani akada ga Sara ni, aŋgwaz àwər kuli ndo ni ti, kigəm bəza gayañ.

⁷ Lekulum zawal day njəhadum àna sulumani akaba wál gekuli, səruma wál ti njədə gatay àhəciyu a gekuli vu. ŋgay tìsli araña do ni ti kədəmum ba, adaba nday day Melefit avi sifa ana tay ga sulum akada ya avi ana kuli ni. Tamal kəgrum nahkay ti Melefit emici ere ti kahəngalumləñ ni.

Macakum daliya àki ke jiri geli

⁸ Nihi ti nindeveriñ pakama hini, nawayay nəhikivu ana kuli nahèma, lekulum dek ma gekuli mārakaboru, majalay ahàr gekuli day mālā bəlañani. Wayumvu e kidiñ gekuli bu adaba lekulum kà məñ gekuli, mis təsi cicihi ana kuli, kijəm zlabay ba daya. ⁹ Tamal maslaña àgudaria zlam ana kuli a ahkay do ni èndivia kuli a ti kəhəngarumvu ba ; humi : « Melefit məgruk sulum gayañ » sawañ. Adaba Melefit àzalay kuli ti, àdəm aməgri sulum gayañ ana kuli. ¹⁰ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Maslaña ya ti awayay manjəhad sulumani akaba məzum gəda a duniya bu ni ti si məmbrəñ mədəm ma ga cuday akaba magosay mis,

¹¹ məmbrəñ cuday, məgray zlam sulumani,

kəlavad məzay njədə gayañ dek ga manjəhadani àna sulumani akaba mis ;

¹² adaba Bay Melefit ti nañ àbu abi slimi ana ndam ya tagray jiri ni,

nañ àbu eci ma gatay ka ya ti tahəngalay nañ ni.

Ay ndam ya tagudar zlam ni ti Melefit àwayay mamənjələñani ana tay do.* »

* 2:22 Mənjay Izayi 53.9. * 3:12 Limis 34.13-17.

¹³ Tamal kəgrum zlam sulumani àna məbərux bəlañ ti way aməgri daliya ana kəli way ? ¹⁴ Ay ku tamal kacakum daliya azuhva kəbum kəgrum jiri nəngu ni, mərumvu. Kəgrumfəña aŋwaz kə mis ya təgri daliya ana kəli na ba, bərux àti ana kəli ba. ¹⁵ Zləbum *Krist a məbərux gekəli bu, adaba nañ Bay gekəli ; slamalumvu lala, nahkay tamal maslaña ehindifəña ma kə kəli a àki ka Bay ya ti kəfumki ahàr na ti, ekisləmki məhəŋgrifəñani tata. ¹⁶ Ay ka ya ti kəhəŋgrumifəñ kà ma ana tay nahəma, humi ma ana tay àna kudufani, kələgumvu akaba tay ba. Kələvad bumvu slimi ti kəgudarum zlam ba ; nahkay ti tamal tindivi kəli azuhva zlam gekəli sulumani ya kəgrum adaba lekələm ndam ge Krist ni nəngu ni, atabakabu mimili ka ahàr gatay gatayani. ¹⁷ Ere gani ya kacakum daliya azuhva zlam magudarani gekəli ni ti, tamal Melefit awayay ti hojo kəgrum zlam sulumani mək təgri daliya ana kəli.

¹⁸ Nahkay zla nahəma, Krist àmət ti azuhva zlam magudarani ge mis. Àgray nahkay ti sak bəlañ, amagrakivu va do. Nañ ti nañ jireni, ay ti àmət azuhva ndam magudar zlam. Gayañ ya àmət nahkay ni ti ga mahədakfəñbiyu kəli kə Melefit. Mis təkada nañ a, ay *Məsuf Njəlatani àhəŋgrivabiya sifa. ¹⁹ Àna njəda ga Məsuf Njəlatani gani nani nahəma òru àhi ma ge Melefit ana diksi ge mis ya təbu məwəlani ni. † ²⁰ Ahaslani nday gani nani təgəskabu ma ge Melefit ndo ; ka sarta ge Nəwi ka ya ti èzidey *slalah ga yam ni ti Melefit èbesia ana tay a. Ay kələñ gani mis ya təhuriyu a slalah ga yam ni vu ni ti kay do : təhuriyu ti mis azlalahkər ciliñ, Melefit àhəŋgaba tay a yam ni ba. ‡ ²¹ Yam nani ti àzavu akaba *baray ya tabaray kəli nihi, Melefit ahəŋgay kəli àna nañ ni. Baray gani nani ti gərgəri akaba baray ge mis ya tabarakaba arda àna nañ a ni. Baray geli ni ti mahəŋgalay Melefit ti məbarifəña məbərux ana leli a njələta. Tamal kabarum nahkay ti Melefit ahəŋgay kəli adaba Yezu Krist àŋgaba e kisim ba. ²² Nihi ti àŋgoya a hudf melefit va, nañ àbu manjəhadani ka ahar ga daf ge Melefit a məlañ ga gədadani bu ; nañ àbu agur *məslər ge Melefit akaba bəbay gədadani ndahañ ya təgur məlañ ya agavəla ni dek.

4

Manjəhad məweni

¹ *Krist ti àcaka daliya a duniya ba. Akada ge Krist ya àcakay daliya ni ti lekələm day zum njəda, majalay ahàr gekəli mənja bəlañani akada gayañ ni, ti kəbesum macakay daliya. Adaba maslaña ya ti ebesey daliya a duniya bu ni ti àmbrəña magudar zlam a. ² Nihi ti kəgrum ere ye ti məbərux gekəli awayay ni va ba, duk abivoru ana mandav ga sifa gekəli. Grum ere ti Melefit awayay ni sawañ. ³ Ahaslani ti kəgrumbiya zlam magədavana dal-dal akada ge mis ndahañ ya təfəki ahàr ke Melefit do na. Nihi ti èslia nahkay ; kəgrum va ba. Ka sarta gani nani ti kəbumi slimi ana vu gekəli ndo, kəgruma ere ye ti məbərux gekəli awayay na, kəvumia vu gekəli ana zum a, kəgruma wuməri a ciliñ, kənjəhaduma ka ahar bəlañ ge misi zum a, kəgrumbiya pəra daya. Pəra ti Melefit àwayay do simiteni. ⁴ Ay nihi ti ka ya ti ndam ya təsər Melefit do ni tagray zlam magədavani ni ti lekələm kəkumkibu ka tay va bi. Nahkay ti agri ejep ana tay, tindivi kəli. ⁵ Ay a vad nahañ ti Melefit amagrafəña seriya kà tay a. Melefit ti ara agrafəña seriya kə mis a wudak, ara agrafəña ti kà ndam ya təbu àna sifa ni, kà ndam ya təməta ni daya. ⁶ Nahkay zla nahəma, Krist àhi *Ma Məweni Sulumani ana ndam ya təmət ni daya. Ku tamal Melefit agrafəña seriya kà tay a akada ya agrafəña kə mis a dek ni nəngu ni, Krist àhi Ma Məweni Sulumani ana tay ti, ti tənəhad àna sifa akada ge Melefit ni, àna njəda ga *Məsuf Njəlatani.

Manjəhad ga ndam ge Melefit ka ahar bəlañ

⁷ Sarta ya ti duniya ara andav ni ənəja wudak. Nahkay ti bumi slimi ana vu gekəli, njəhadum eri ; tamal kəgrum nahkay ti akahəŋgalum Melefit tata. ⁸ Ere ye ti àtam zlam

† 3:19 Mis ndahañ tədəm Yezu àhi ma ge Melefit ti ana ndam magudar zlam ya təmət ka sarta ge Nəwi ni ; mis ndahañ ti ni tədəm Yezu àhi ma ge Melefit ana məslər ge Melefit ya təgəsiki ma ndo ni. ‡ 3:20 Melefit àhəŋgaba tay a yam ni ba : ahkay do ni, Melefit àhəŋgay tay a àna yam ya àzoru slalah ga yam gatay a gavəla ni.

ndahañ ni dek ti mawayavani, adaba tamal mawayum mis ti ku tàgudaria zlam ana leli a kay nənğu ni məmbərfəña kà tay a. ⁹ Gəsumkabá ndam ya tara afa gekəli a ni, kəzərdum ma azuhva tay ba. ¹⁰ Melefit àgria zlam sulumana ana kəli a gərgəri kay. Ku way way do Melefit àvia njəda ga magray zlam a gərgəri. Nahkay ti ahàr àdəm ku way way do mągray təwi àna njəda ya ti Melefit àvi ni lala ga məjənaki mis ndahañ. ¹¹ Maslaña ya ti Melefit àvia njəda ga mazlapana ni ti mązlapay ma ge Melefit. Maslaña ya ti Melefit àvia njəda ga məgri təwi ana mis a ni ti mągray àna njəda ge Melefit ya avi ni. Grum nahkay, ti mis tązləbay Melefit azuhva Yezu *Krist a zlam bu dek. Melefit ti nañ gəđakani, nañ àbu àna njəda ga kañgay-kañgayani. Aya nahkay.

Ndam ge Melefit təcakay daliya azuhva Yezu

¹² Zləbəba goro ni, daliya dal-dalani ya kacakum ni ti Melefit awayay atəkar kəli àna nañ, nahkay ɲgay daliya nani kigeni do ni ti kəhumi ana ahàr ba. ¹³ Daliya gekəli ya kacakum ni ti kacakum ka ahar bəlañ akaba *Krist ; nahkay ti mərumvu àna nañ. Adaba ka fat ya ti amaɲgazlaya njəda gayañ a ni ti akəmərumsu dal-dal. ¹⁴ Tamal mis tindivi kəli adaba lekələm ndam ge Krist ti, mərumvu. Adaba ka ya ti tindivi kəli nahkay ni ti *Məsuf ge Melefit nañ àbu akaba kəli. Məsuf gani nani ti nañ àbu àna njəda àtam zlam dek. ¹⁵ Ay tamal mis e kidiñ gekəli bu acakay daliya adaba àgudara zlam a, bi àkada mis a, bi ègia akal a, bi àdiya a ma ge mis va akada ge ezəwi ya adiyu e eli vu na ti, kəmərumsu azuhva daliya nani ba simiteni. ¹⁶ Ay tamal mis acakay daliya adaba nañ mis ge Krist ti mimili àwər nañ ba, mązləbay Melefit sawañ, adaba təzalay nañ mis ge Krist.

¹⁷ Sarta ya ti Melefit ara agrañəña seriya kə mis a ni èñjia. Ara agrañəña seriya enjia ti kà ndam gayañ. Ay tamal leli ndam gayañ ni tekeđi amagrañəña seriya kə leli a enjia ti, ndam ya ti təgəskabu *Ma Məweni Sulumani ni do ni ti aməgri ana tay ti ahəmamam ?

¹⁸ Àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Tamal ndam jireni tekeđi atətamfəña kə seriya ge Melefit a zlah-zlah ti, ndam cuday, nday ya təsər Melefit do ni ti, atagrañ gatay ti ahəmamam ?* »

¹⁹ Nahkay ti ndam ya təcakay daliya ka mawayay ge Melefit ni ti təvi ahàr gatay dek ana Bay ya ti àgraya tay a ni, təmbəreñ magray zlam sulumani ba. Adaba Melefit ti tamal àdəm aməgri zlam sulumani ana mis ti amagrañ ededəñ.

5

Manjəhad ga ndam məfəki ahàr ke Melefit

¹ Nihi ti nəhi ma ana gəđakani ya təbu e kidiñ gekəli bu ni. Nu day gəđakani akada gatay ni ; ka ya ti təgri daliya ana *Krist ni ti niñpia nañ àna eri goro a. Leli dek akaba kəli emipi njəda ge Melefit ya amaɲgazliaya ana leli a ni. Nahkay ti nahəngalay kəli gəđakani ni, nəhi ana kəli nahəma, ² bumi slimi ana ndam ge Melefit ya àbivu tay ana kəli a ahar vu ni. Bumi slimi ana tay akada ge mis ya ajəgay zlam ga gənañ gayañ lala ni, grum təwi gani àna huđ bəlañ akada ge Melefit ya awayay ni, təfəki ɲgasa ke kəli ga magrani ba. Grum ti ga məngət zlam àna nañ do, grum ti adaba kawayum təwi gani palam. ³ Kəgurum ndam ya ti Melefit àbi tay ana kəli a ahar vu ni ga njəda ba, grum zlam sulumani ti nday day tągray akada gekəli ya kəgrum ni sawañ. ⁴ Tamal kəgrum nahkay ti, ka ya ti Bay ga ndam məjəgay zlam ni eminjia ni ti aməvi zlam ana kəli ka duwa gani. Zlam gani nani ti gəđakani àtam zlam ndahañ dek, amandav đay-đay do.

⁵ Lekələm bəza dagwa day gəsumiki ma ana gəđakani gekəli.

Lekələm ndam ga Yezu dek ti kəhumi ana ahàr kətamum mis ndahañ e kidiñ gekəli bu ba, adaba àbu məbəkiani a Wakita ge Melefit bu nahkay hi :

« Melefit àgəskabu ndam ya ti tiji zləbay ni do ;

agəskabu ti ndam ya ti kudufani ni, agrañ sulum gayañ ana tay.* »

* 4:18 Gozogul 11.31. * 5:5 Gozogul 3.34.

⁶ Nahkay ti həngrumioru ahàr a had ana Melefit. Naŋ ti naŋ njəda-njədani, sarta gayaŋ eminjia ti aməvi gəɖakani ana kuli. ⁷ Araŋa àhəli ahàr ana kuli ba, bumivu zlam dek a ahar vu, adaba naŋ àbu afi ahàr ana kuli.

⁸ Bumi slimi ana ahàr gekuli, njəhadum eri, adaba zal ezir gekuli *Seteni naŋ àbu asawaday, awayay agəs mis ge mijin naŋ akada ga mazlahku ya egi, adəbay zlam, agəs, ahəpəd ni. ⁹ Ku ananaw ananaw do kəvumi divi ba, njəhaduma gaŋ-gaŋ, fumki ahàr ke Melefit. Səruma, bəza ga məŋ gekuli ndahaŋ dal-dal a duniya bu təbu təkakay daliya akada gekuli ni. ¹⁰ Akacakum daliya ga sarta bal, ay kələŋ gani Melefit naŋ ya ti agri sulum ana mis ni àna ahàr gayaŋ aməvi njəda ana kuli keti, amagraŋ ti akanjəhadum gaŋ-gaŋ a zlam bu dek akada ga ahay ya təkakada asak gana lala ni. Adaba kuli a ti, awayay ti kəhərumiyu a masladani gayaŋ vu, kənjəhadum akaba Krist ga kaŋgay-kaŋgayani. ¹¹ Melefit ti naŋ àbu àna njəda ga kaŋgay-kaŋgayani. Aya nahkay !

Piyer endeveriŋ pakama gayaŋ àna magraŋ sa

¹² Silas wur ga məŋ geli ni àjənakia nu ga məbiki wakita hini gəziteni na ana kuli a. Nəsəra naŋ ti naŋ àbu adəbay divi ge *Krist lala. Nəbiki ma hini ana kuli ti, nawayay ti nəvi njəda ana kuli, nawayay ti kəsərum *sulum ya Melefit agri ana kuli ni ti sulum gayaŋ edediŋ. Kəmrəŋum sulum gani nani day-day ba.

¹³ Ndam ya ti təkəki ahàr ke Melefit ahalay a Babilon † ni təgria sa ana kuli a ; Melefit adaba tay akada gekuli na. Wur goro Mark day əgria sa ana kuli a. ¹⁴ Grumvu sa e kidin gekuli bu lala, akada ga ndam ya nday kə məŋ gatay ni.

Lekulum ya ti kəbum ka ahar bələŋ akaba Krist ni dek Melefit məgraŋ ti *kənjəhadumkabu àna sulumani ti.

† 5:13 Babilon ti təkəm awayay adəmvaba ti Rom.

Wakita ge Piyer ya àbàki ye cù ni Ere ye ti mǎdǎmki ka wakita ge Piyer ya àbàki ye cù ni

Maslaɗa ya ti àbàki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : nani Piyer zal asak ga Yezu ni (1.1). Àdǎm èpia vu ga Yezu ya àmbatvu ka hǎma na (1.16-18 ; Meciyu 17.1-7).

Àsǎra, amǎmǎt wudak (1.14) ; nahkay àbàki wakita ni ti ndam ga Yezu tâzay njǎda gatay dǎk ga moroni kama kama àna manjǎhad sulumani, ti tijikia ke divi a dǎy-dǎy ba (1.5-11). Àziaba azay slimi ana mis a, àdǎm mis ndahan atara, atǎcahi zlam magǎdavani ana ndam ga Yezu : ahàr àdǎm ndam ga Yezu tǎgǎskabu ma gatay magǎdavani ni ba (2). Mis ndahan atǎdǎm « Yezu àdǎm amanɗaba, ay àngaba ndo timey. » Ay Piyer àdǎm kè eri ge Melefit ti vi dǎbu ti akada vad bǎlan ; Melefit ebesi ana mis, awayay ti tijiji ba : Yezu amara ededij ededijena, amagrafǎna seriya kè mis a dǎk. Nahkay ahàr àdǎm mǎbumvu slimi ti ndam magudar zlam tijijikia leli ke jiri geli a ba (3).

Sa ge Piyer

¹ Nu Simu Piyer, nǎbu nǎbikioru wakita hini ana kùli, nu bay mǎgri tǎwi ana Yezu *Krist, nu zal asak gayan daya. Nǎbikioru ti ana kùli ya ti kǎfumki ahàr ka Yezu kala-kala akada geli ni. Mǎfǎki ahàr gekùli ni ti ajǎnaki kùli dal-dal akada ya ti ajǎnaki leli dǎk ni. Àgri zlam gani nani ana leli ti Yezu Krist, àgray ti àna jiri gayan ; Yezu Krist ti Melefit geli, nan Bay mahǎngay leli daya. ² Melefit mǎgri sulum gayan ana kùli dal-dal akaba mǎgray ti *kǎnjǎhadumkabu àna sulumani mǎtam ya ahaslani ni ti, adaba kǎsǎruma Melefit akaba Bay geli Yezu a lala.

Manjǎhad ga ndam ga Yezu

³ Yezu *Krist àna njǎda ge Melefit àvia zlam a dǎk ana leli a ti mǎfǎki ahàr lala, mânjǎhad àna sulumani gayan daya. Àra àvia zlam nday nani ana leli a day kwa ti mǎsǎr nan lala : àzala leli a, awayay ti leli dǎk mânjǎhad akaba nan a mǎlan *njǎlatani gayan ni bu, awayay ti leli mǎgray zlam sulumani akada gayan ni daya. ⁴ Nahkay ti àvia zlam sulumana ana leli a ; zlam gani nday nani tǎbǎlay dal-dal, tǎtam zlam ndahan dǎk. Kwa ahaslani day Melefit àdǎmbiya, àdǎm amǎvi zlam gani nday nani ana leli. Àgray nahkay ti, awayay ti kǎtamumfǎna kà zlam magǎdavani ya tǎbu a duniya bu, tigi eri ana mis na, awayay ti kǎnjǎhadum akada ge Melefit ni daya. ⁵ Azuhva zlam nday nani ya Yezu Krist àgri ana kùli ni ti zum njǎda gekùli dǎk ga manjǎhadani akada ge Melefit ya awayay ni. Kǎbum kǎfumki ahàr ka Yezu ; nahkay ti grum zlam sulumani daya ; kǎbum kǎgrum zlam sulumani ti sǎrum Melefit lala daya ; ⁶ kǎsǎruma Melefit a lala ti bumi slimi ana ahàr gekùli daya ; kǎbum kǎbumi slimi ana ahàr gekùli ti besum zlam daya ; kǎbum kebesum zlam ti grum zlam ya ti Melefit awayay ni daya ; ⁷ kǎbum kǎgrum zlam ya ti Melefit awayay ni ti wayumvu e kidij gekùli bu adaba lekulum kà mǎn gekùli daya ; kǎbum kawayumvu e kidij gekùli bu ni ti wayum mis dǎk daya. ⁸ Tamal kǎbum kǎgrum zlam nday hini kǎlavad ti akǎsǎrumkivu Bay geli Yezu Krist lala, tǎwi gekùli ya kǎgrumi ni akǎmbrǎnum do, amoru kama kama. ⁹ Ay maslaɗa ya ti àgray zlam nday hini do ni ti èpi divi do, atam ahar akada ga zal wuluf ni. Ge Melefit ya àmbǎrfǎna zlam magudarani gayan ya àgrabiyu ahaslani na ti àgǎjalkia ahàr a.

¹⁰ Nahkay zla nahǎma bǎza ga mmawa goro ni, zum njǎda gekùli àkivu, adaba Melefit adaba kùli a, àzalay kùli, awayay ti kǎnjǎhadum nahkay. Tamal kǎbum kǎnjǎhadum akada nani ti ekijumkia ke divi ge Melefit a dǎy-dǎy do. ¹¹ Nahkay Melefit amǎvi divi ana kùli ga mǎhuriyani a Mǎgur ga Bay geli Yezu Krist vu, amǎvi ana kùli ti àna hud bǎlan. Yezu Krist ti nan Bay mahǎngay leli, Mǎgur gayan gani nani ti amanjǎhad ga kanɗay-kanɗayani.

¹² Azuhva zlam nday nani ti kǎlavad nawayay mǎziaba azay slimi ana kùli a kekilerja. Ku tamal kǎsǎruma zlam gana àndava, kǎgǎsumkabá jiri na lala nǎngu ni nawayay

nəziaba azay slimi ana kuli a. ¹³ Ka ya ti nu nəbu àna sifa mba, nəmbər bu kuli faŋ ndo ni ti, nəcəm nəziaba azay slimi ana kuli ka zlam gani nday nana ti àbəlay, ti kànjàhadum eri. ¹⁴ Nəsəra nu ti nara nəmbər bu kuli wudak, akada ga ma ga Bay geli Yezu Krist ya àhu ni. ¹⁵ Nazay njəda goro dek ga məziaba azay slimi ana kuli a nahkay ti adaba nawayay ti ku tamal nəməta nəngu ni, zlam gani nday nani təgəjzłki ahàr ke kuli day-day ba.

Krist ti naŋ gədakani

¹⁶ Məhia ana kuli a ahəmamam Bay geli Yezu *Krist amara àna njəda gayaŋ a ni. Ma gani nani ya məhi ana kuli ni ti mənğəhadı məhasl ahkay do ni majalay ahàr ge mis ana kuli do : leli leleni mǐpia naŋ àna eri geli a naŋ ti naŋ gədakani àtam mis dek. ¹⁷ Mǐcia, Bəŋani Melefit àzləbay naŋ, àvi gədakani. Melefit ti naŋ gədakani àtam zlam dek ; dəngu gayaŋ àhənday, àcəm ahkado : « Maslaŋa hini ti wur goro, nawayay naŋ dal-dal ; məbər uv goro amərvu àna naŋ dal-dal.* » ¹⁸ Dəngu gani nani ti leli leleni mǐcia, àhəndabiyu e melefit bu ka ya ti leli məbu akaba Yezu ka ahàr ga həma *njələtani ni.

¹⁹ Nahkay ti məgəskabu ma ga ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit ya tədcəm ni lala. Kəbum kəbumi slimi ana ma gatay ya tədcəm ni lala ti àbəlay, adaba ma gatay ya tədcəm ni ti akada ge ceŋgel ya asladay a mələŋ ziŋ-ziŋeni bu ni. Gəsumkabá ma gatay na hayaŋ, duk abivoru ana mələŋ maslani. Ka sarta ya boŋgur ya ge miledu ni aməcəlaya ni ti akəsərum zlam ni dek lala. † ²⁰ Ay ti səruma zlam hini ya nəhi ana kuli ni lala day : ma ga ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit ya tədcəm ni akaba ya təbəkı a Wakita ge Melefit bu ni ti majalay ahàr ge mis hihirikeni do. ²¹ Ndam mahəŋgaray pakama ge Melefit təzlapay day-day àna njəda gatay gatayani ndo ; àvi njəda gani ana tay ti təhəŋgri pakama ge Melefit ana mis ni ti *Məsuf Njələtani.

2

Bumvu slimi àna ndam ya tasəkadi malfada ana mis ni

¹ Ahaslani e kidin ga ndam *Izireyel bu ni ti ndam malfada təbu, tədcəm tahəŋgaray *pakama ge Melefit ; ka sarta hini day ndam masəkad malfada atələbu e kidin gekuli bu. Nday gani nani atəcahi zlam ya ti ejin kĩa mis ke divi a ni ana kuli. Atədcəm təgəskabu Bay ya ti àhəŋgay tay ni do. Gatay ya tagray nahkay ni ti azəkibiyu zlam mijeni ka tay, etiji ke weceweceni həya. ² Mis dal-dal atadəbay tay, atagray zlam magədavani akada gatay ni. Mis atanjak divi jireni ge Melefit ni azuhva təwi gatay magədavani ya tagray ni. ³ Ndam masəkad malfada gani nday nani ti zlam egi eri ana tay dal-dal, nahkay tagosafəŋa zlam kə kuli àna malfada gatay na. Ay kwa ahaslani Melefit àgəsa tay àna seriya àndava ; naŋ ti ènji dəwir do, ara ejin tay wudak.

⁴ Melefit ti ku məslər gayaŋ ndahaŋ ya təgudar zlam ni tekeđi àŋgwiviyu ana tay ndo, təsi cicihi ndo. Àgəs tay, àbiyu tay e *evid gədakani vu, a mələŋ ziŋ-ziŋeni vu duk abivoru ana vad ya ti amagray seriya ni. ⁵ Ndam ya ahaslani ya təgudar zlam ni day Melefit àŋgwiviyu ana tay ndo : àfəkıaya yam ka tay a, èziŋeba tay a adaba ticiiki ma ndo. Ay Nəwi ti àhia ma ge jiri ana mis a, nahkay Melefit àhəŋga naŋ a, àhəŋgakiva mis a adəskəla àkiva cilin. ⁶ Ndam ga kəsa *Sodom akaba *Gomor day Melefit èviyekaba tay àna aku a, àgəjəni ti ŋgesis gatayani cilin. Melefit àgray nahkay ti, ti mis təsər amatrab ndam magudar zlam ti nahkay. ⁷ Ka sarta gani nani ti Melefit àhəŋgafəŋa *Lot kà aku na, adaba Lot ti naŋ mis jireni, zlam ge mis ya tagray kwaŋa kwaŋa ni àsi bi, ahəli ahàr dal-dal. ⁸ Lot ti mis jireni, ay naŋ àbu akaba tay, naŋ àbu epi ere ye ti tagray ni, eci ere ya tədcəm ni kəlavad. Zlam gatay ya tagray magədavani, Melefit àwayay do ni awəri bər uv dal-dal. ⁹ Nahkay zla nahəma, Bay Melefit ti tamal zlam zləzladani àca ndam gayaŋ a ti àsəra ere ye ti agray ga mahəŋgay tay àna naŋ na. Nahkay day ka fat ya ti Melefit amagrafəŋa seriya kə mis a ni, ndam magudar zlam ti Melefit àsəra ere ye ti agray ga

* 1:17 Mənjay Meciyu 17.1-5 ; Mark 9.2-7 ; Lək 9.28-35. † 1:19 Boŋgur ya ge miledu ni ti Piyer awayay adəmki ka Yezu.

matraḅ tay àna naṅ na. ¹⁰ Melefit amatraḅ enji ti ndam ya ti tagray zlam magədavani ya ti mæbæruv gatay awayay ni, adaba tanjak naṅ, tægəskabu ṅgay naṅ gədakani do.

Nday gani ya nəhi ana kuli tasəkadi malfada ana kuli ni ti tagrav aṅwaz do simiteni, tici slimi do, təhəngrioru ahàr a haḍ ana *məslər njəda-njedani ge Melefit ni do, tindivi tay sawaṅ. ¹¹ Məslər ge Melefit ti nday njəda-njedani, tətam ndam masəkad malfada ni àna njəda. Ay ku tamal nahkay nəngu ni, ṅgay ndam masəkad malfada ni ndam magudar zlam ti məslər ni tədəm do, tindivi tay kè meleher ga Bay Melefit do. ¹² Mis nday nani tagray zlam ya ti mæbæruv gatay awayay ni akada ga zlam ge gili ya təsər ahàr do, àgəski tægəs tay, tãbazl tay ni. Nday gani ṅgay tindivi way ti təsər do simiteni. Melefit amabazl tay ti akada ya tabazl zlam ge gili ni. ¹³ Zlam magədavani ya ti tægri ana mis ni ti nday day Melefit aməgrivu ana tay akada nani bilegeni. Adaba nday gani tawayay magray zlam sulumani do, tagray zlam magədavani kè eri ge mis, mimili àwərki tay do. Ka ya ti kəgrum wuməri, kəzumumkabu zlam akaba tay ni ti zlam gatay magədavani ya tagray ni abəki mimili ke kuli. Ay nday ti ka ya ti tægəsakaba kuli a nahkay ni ti àbəlafəṅ kà tay dal-dal. ¹⁴ Nday ti kəlavad təjalaki ahàr ka magray hala cilin, təmbrəṅ magudar zlam do simiteni ; təbiyu ndam ya təfəki ahàr ke Melefit lala ndo ni a zlam magudarani vu. Tawayi zlam ana ahàr gatay dal-dal. Nday ti Melefit ètikwesla tay a àndava. ¹⁵ Təmbrəṅa divi sulumana, tija, təsər divi va do. Tədəbay divi ga *Balam wur ga Bozor ni. Naṅ ti àwaya siṅgu ya ti təvi ti mægudar zlam na. ¹⁶ Ay ti a vad nahaṅ Melefit àləgi adaba àgəsiki ma ndo. Kəsəruma azoṅgu ti àzlapay akada ge mis hihirikeni ni do, ay ka fat nani ti azoṅgu àhia ma. Nahkay àcafəṅa naṅ ga magray zlam magədavani ya àdəm akal agray na, ti àgray va ba.

¹⁷ Ndam masəkad malfada nani ti nday akada ga gəzəṅ ga yam ya ti yam àṅgəzkiaya do ni, nday akada ga maklaḅasl ya aməd apayakaba ni. Nahkay ti Melefit àslamaliva mələṅ ziṅ-zinəna ana tay a, nday gani atanjəhad eslini. Mələṅ gani nani ti ləvəṅ àsabay. ¹⁸ Nday gani bəlanani ni təzlapay ma masakani mək tiji zlabay àna naṅ. Tawayay magosay ndam ya ti təsləkakiba ka ndam ya təsər Melefit do nini mba ni, ti təhənguriyu tay a magudar zlam vu, ti tagrav zlam ya tigi eri ana mis ni akada gatay ni. ¹⁹ Təhi ana tay ahkado : « Tamal kədəbum leli ni ti kəgurum ahàr gekuli, » ambatakani do nday gani ya tədəm nahkay ni nday ndayani evidi ga zlam magudarani. Adaba tamal maslaṅa zlam agur naṅ ti maslaṅa gani ègia evidi ga zlam ya agur naṅ na. ²⁰ Nahkay tamal mis àsəra Bay geli Yezu *Krist naṅ ya ti ahəṅgay leli na ti maslaṅa gani àtamfəṅa kà zlam magədavani ga duniya ya tigi eri na. Ay kələṅ gani tamal àṅgukiaya ka zlam gani nani magədavani na zlam gayan a, təgur naṅ keti ti, manjəhad gayan ni emigi magədavani amatam manjəhad gayan ya ahaslani ka ya ti àsər Melefit do ni. ²¹ Tamal nahkay ti hojo amal təsər divi jireni ni ndo, ere gani təsəra mək təmbrəṅ, tægəskabu *Divi ge Melefit ya təcəhi ana tay ni va do ti ni. ²² Zlam gani àgrakivu ka tay ti akada ga ma *gozogul ya mis tədəm : « Kəra àṅgukiaya ka vələhay gayan a, àzumaba » ni. Tədəm keti : « Mədrəs mba tabaray naṅ mba ti akoru adədvu a dəndalaḅ vu.* »

3

Yezu Krist aməṅga

¹ Zləbəba goro ni, hini ti wakita ya nəbiki ana kuli ye cə ni. A wakita goro ya nəbiki ana kuli cəni ni bu ni ti nəziaba azay slimi ana kuli a àki ka zlam ya kəsəruma àndava ni. Nawayay ti kəjalumki ahàr ka zlam gani nday nani lala. ² Nawayay ti kəjalumki ahàr ka pakama ya ndam *njəlatani ya *təhəngaray pakama ge Melefit tədəm ahaslani ni. Jalumki ahàr ke divi ga Bay geli ya àhəṅgay leli ni daya ; divi gani nani ti ndam *asak gayan ya àsləriḅiyu tay ana kuli ni təhəngri pakama gani ana kuli. ³ Nawayay ti kícum ma hini ya ti nəhi ana kuli ni lala. Səruma day, ka mandav ga duniya nahəma, mis ndahaṅ atagrav zlam magədavani ka mawayay gatay. Nday gani eteyefiṅ kè kuli, ⁴ atədəm : « Àdəm ahkado aməṅga ti, nihi ti naṅ eley ? Kwa ata bəṅ ga bəṅ geli təmət duk àḅivaya

* 2:22 Gozogul 26.11.

ana nihi a, zlam ni dek akada ya Melefit àgraya ni zlam gayan, ere ye ti àmbatvu ni day àbi timey ! » ⁵ Nday gani ya tázlapay nahkay ni ti tàwayay mäsärki ke tawi ge Melefit ya àgray ahaslani ni do zakw. Tawi gani nani ti nihi : Melefit àdämaya pakama gayan a, àgraya hudf melefit akaba hadf a nahkay ; èdekaba hadf akaba yam a, àgraya hadf na ti àna yam. ⁶ Ahaslani Melefit èziñeba duniya ti àna yam daya. Ka sarta gani nani ti àfaya yam ka duniya na, yam ni àndaba melañ na dek. ⁷ Melefit àdämaya pakama nahañ a keti, àdäm hudf melefit akaba hadf atanjohad duk abivoru ana vadf ya ti aku aməzumaba tay a dek ni. Ambrəñ tay hayañ ti adaba ajəgay sarta ya ti amagrafəña seriya kè mis a ni. Ka sarta gani nani ti emijij ndam ya ti təgəsiki ma do ni.

⁸ Zləbəba goro ni, zlam nahañ àbu bəlañ ti ahàr àdäm àgəjazlki ahàr ke kuli ba. Ere gani nihi : kè eri ga Bay geli nahəma, vadf bəlañ ti akada vi dəbu, vi dəbu day akada vadf bəlañ. ⁹ Mis ndahañ təhi ana ahàr Bay geli ti àgray ere ye ti àdäm amagrañ ni ke weceweceni do. Ay ma gani nahkay do : Melefit ti ebəsi ana kuli, awayay ti ku mis bilij èjiji ba, awayay ti mis dek tàmbatkaba majalay ahàr gatay a sawañ. ¹⁰ Nədəm nahəma, vadf ya ti Bay geli amañga ni ti mis təsər do. Amañga ti akada ga zal akal ni. Ka fat gani nani ti mis etici hudf melefit amahənday, emijiji. Aku aməzumaba zlam ya a hudf melefit bu na ; hadf akaba zlam ya tək ni dek day atələbi va bi, etijiji. ¹¹ Kəsəruma zlam ni dek atara tijiji nahkay ti, ahàr àdäm manjohadf gekuli mənja ahəmam ? Ahàr àdäm mənja njələta ; ahàr àdäm kəgəsümüki ma ana Melefit lala. ¹² Jəgum fat ge Melefit ya amagrañ seriya ni ; zum njədə gekuli, grum zlam ya ti kislümüki magrani ga mahədakbiyu vadf gani weceweci ni. Ka fat gani nani ti aku aməzumaba hudf melefit a, zlam ya a hudf gani bu ni day dek aku aməzumaba kirid-kirid. ¹³ Ay Melefit àdəmbiya kwa ahaslana, àdäm amagrañ hudf melefit mūweni akaba hadf mūweni. Atanjohadf eslini ti ndam jireni cilij. Leli majəgay ti zlam gani nani.

¹⁴ Zləbəba goro ni, kəbum kəjəgum vadf gani nani nahkay ti zum njədə gekuli dek, ti ka fat gani Melefit mēdi ahàr ana kuli lekulum kəbum kanjohadum àna sulumani akaba nañ, lekulum njələta kè eri gayan, təngətfəña zlam magudarani kè kuli a ba. ¹⁵ Səruma Bay geli ebəsey ti adaba awayay ti mis tàmbatkaba majalay ahàr gatay a, ti mähəngay tay. Wur ga məñ geli Pol day àhia ma gana ana kuli a ka ya ti àbiki wakita ana kuli ni. Pol ti mawayay nañ dal-dal ; ma gayan ya àbiki ana kuli ni ti Melefit àvi mäsər zlam gani. ¹⁶ A wakita gayan ya abəki ni bu dek ti nañ àbu ahi ma gani ana kuli nahkay. Zlam ndahañ təbu a wakita gayan ya abəki ni bu ni ti mis təcikaba weceweci do. Ndam ya ti təsər zlam do, təfəki ahàr ke Melefit lala do ni tambatkaba ma gana. Tambatkaba ma gana a melañ ndahañ ba a Wakita ge Melefit ni ba day nahkay. Gatay ya ti tagray nahkay ni ti Melefit aməgəs tay àna seriya, emijij tay.

¹⁷ Zləbəba goro ni, lekulum ti təhia ma gana ana kuli a àndava. Nahkay ti bumvu slimi, ti ndam ya ti təgəskabu ma ge Melefit do ni təbiyu kuli a zlam magudarani vu akada gatay ni ba. Njəhaduma gañ-gañ, tijnkia kuli ke jiri gekuli a ba. ¹⁸ Yezu *Krist ti Bay geli, Bay mahəngay leli daya. Lekulum ti kəmbərəñum məfəki ahàr ba. Grum ti mēgrikivu sulum gayan ana kuli, ti kəsərümüki nañ lala. Mis dek təzləbay nañ ; təzləbay nañ kani, təzləboru nañ ga kañgay-kañgayani ti. Aya nahkay.

Wakita ge Zeḡ ya àbàki enjenjeni ni

Ere ye ti mǎdǎmki ka wakita ge Zeḡ ya àbàki enjenjeni ni

Maslaḡa ya ti àbàki wakita hini ni ti àdǎfay slimi gayaḡ a wakita ni bu ndo. Ay kwa ka mǎnjǎki gani ndam ga Yezu dǎk tǎsǎra nani Zeḡ zal asak ga Yezu, naḡ bay ya àbàki Ma Mǔweni Sulumani ge Zeḡ ni. Ma gayaḡ ya àbàki ni ti akada ga ma ya mǎdi ahàr a Ma Mǔweni Sulumani ge Zeḡ ni bu ni ; maslaḡa ya ti àbàki wakita cǔeni ni ti mis biliḡ (gurumkabu Zeḡ 1. 1, 1.14 akaba 1 Zeḡ 1.1 ; Zeḡ 16.24 akaba 1 Zeḡ 1.4 ; pakama ndahaḡ tǎbu kay akada nday nani).

Àbiki ti ana ndam ga Yezu (3.1) ; àzalaya slimi ge mis ahkay do ni ga kǎsa ndo, nahkay mǎdǎm tǎslǎrikaboru wakita hini ana ndam ga Yezu ya a kǎsa gǎrgǎrani bu ni. Zeḡ àdǎm abàki wakita ni ti awayay ti mis ndahaḡ tǎgosay ndam ga Yezu ba (2.26 ; 3.7 ; 4.1), akaba awayay ti tǎsǎr, nday tǎbu àna sifa ya àndav dǎy-dǎy do ni ededḡ ededḡeni (5.13).

A wakita ni bu Zeḡ àdǎm maslaḡa ya ti àdǎm àsǎra Yezu a, mǎk agudar zlam kǎlavad ni ti zal malfadǎ : bay ya ti àsǎra Yezu a ni ti ambrǎḡ zlam magudarani gayaḡ ni, àgudar zlam va do. Tamal mǎgudara zlam a mǎk mǎmbatkaba majalay ahàr a ti Yezu ambǎrfǎḡa zlam geli ya mǎgudar na kǎ leli a, ay ahàr àdǎm ndam ga Yezu tǎmbrǎḡ zlam magudarani dǎk, adaba nday bǎza ge Melefit ; Melefit ti njǎlata. Melefit awayay leli : ahàr àdǎm leli day mǎwayum Melefit akaba ndam gayaḡ ni. Tamal mawayay Melefit ti mǎgudar zlam va do ; nahkay mǎsǎra, leli ndam gayaḡ ededḡ ededḡeni.

Pakama ya avi sifa ana mis ni

¹ Ere ye ti mǎbiki ana kǎli ka wakita ni ti Pakama ya avi sifa ana mis ni. Kwa ka mǎnjǎki ga mǎlaḡ naḡ àbu. Pakama gani nani ti èḡia mis a. Leli mǎcia pakama gayaḡ ya àdǎm na, mǎpia naḡ àna eri geli a, mǎmǎnjǎlǎḡa lala, mǎnjififḡa àna ahar geli a daya. ² Sifa gani nani àḡgǎzlava. Ka ya ti àḡgǎzlavu ni ti leli mǎpia, magray sedi gani, mǎhi pakama gani ana kǎli vay-vay daya. Sifa gani nani ti àndav dǎy-dǎy do, kwa ahaslani naḡ àbu afa Bǎḡ geli Melefit, nihi ti àḡgǎzliva àna leli a. ³ Ere ye ti leli mǎpi akaba mǎci ni ti mǎhi ana kǎli bilegeni, ti lekǎlǎm day kǎdǎgumkiva ke leli a, mǎḡǎm leli dǎk akada mis bǎlaḡ. Leli ti mǎbu akada mis bǎlaḡ akaba Bǎḡ geli Melefit nday ata Wur gayaḡ Yezu *Krist. ⁴ Mǎbiki pakama hini ana kǎli ti, mawayay ti kǎcǎm lala, nahkay leli dǎk amǎmǎrvu ka ahar bǎlaḡ lala.

Maslaḡa ya agudar zlam ni ànjǎhad akaba Melefit kǎksah

⁵ Pakama ya ti mǎcififḡa, mǎhi ana kǎli ni ti nihi : Melefit nahǎma, masladani njǎlata, naḡ àbi àna mǎlaḡ ziḡ-ziḡeni bi ferera. ⁶ Tamal mǎdǎm leli akaba naḡ akada mis bǎlaḡ, mǎk mǎbu magray zlam e ziḡ-ziḡeni bu nahǎma masǎkad malfadǎ, ere ya magray ni ti zlam ge jiri do. ⁷ Ay tamal magray zlam a masladani bu akada gayaḡ ya naḡ àbu a masladani bu ni ti leli mǎbu dǎk ka ahar bǎlaḡ akada mis bǎlaḡ. Nahkay mimiz ga Wur gayaḡ Yezu abarǎfǎḡa zlam magudarani geli na kǎ leli a.

⁸ Tamal mǎdǎm mǎgudar zlam do ni ti magosay ahàr geli geleni, leli ndam jireni do. ⁹ Ay tamal madǎfaya zlam magudarani geli na ti Melefit ambǎrfǎḡa kǎ leli a, abarǎfǎḡa zlam ya àbǎlay do na dǎk kǎ leli a. Agray nahkay ti adaba naḡ jireni ; ere ye ti àdǎm amagray ni ti agray ededḡ. ¹⁰ Tamal mǎdǎm leli mǎgudar zlam ndo ni ti kala mǎdǎm Melefit asǎkad malfadǎ. Tamal mǎdǎma nahkay ti mǎḡǎskabu pakama gayaḡ a mǎbǎruv geli vu ndo.

2

¹ Gabǎza, nǎbiki zlam hini ana kǎli ti, nawayay ti kǎgudarum zlam ba. Ay kwa tamal maslaḡa àgudara zlam a nǎḡgu ni, bay ya ti embikivu ke leli, agri kam-kam ana Bǎḡ geli Melefit ni naḡ àbu kǎ meleher gayaḡ. Bay mimbikivani ke leli ti Yezu *Krist, naḡ ti mis

jireni, àgudar zlam do. ² Àvay vu gayañ, tàkad naṅ ti Melefit mêmberfəṅja magudar zlam geli ni kè leli a. Esliki mêmberfəṅja zlam magudarani geli na ciliṅ do, esliki mêmberfəṅja zlam magudarani ge mis ga duniya na dek daya.

Tamal mèsəra Melefit a ti magray ere ye ti awayay ni

³ Tamal leli məbu magray zlam ya ti Melefit àhi ana mis e *Divi gayañ bu grum ni ti mèsəra leli ti mèsəra Melefit a. ⁴ Ay tamal maslaṅja àdəm àsəra naṅ a, mək àgray zlam ya ti Melefit àdəm e Divi gayañ bu grum ni do ni ti maslaṅja nani asəkad malfada. Naṅ nani ti mis jireni do simiteni. ⁵ Maslaṅja ya ti agray zlam ya Melefit àdəm grum ni ti awayay Melefit àna məbərur bəlaṅ edeḍiṅ edeḍiṅeni. Tamal magray nahkay ti mèsəra leli ndam ge Melefit, leli biliṅeni akaba naṅ. ⁶ Tamal maslaṅja àdəm anjəhadkabu akaba naṅ nahəma, ahàr àdəm maslaṅja nani agray zlam akada ga Yezu ya àgray ni kwa.

⁷ Zləbəba goro ni, zlam hini ya nəbiki ana kuli ni ti zlam mūweni do. Nani Divi ge Melefit ya ahaslani ni sawaṅ. Kwa ka ya ti kəfumki ahàr ka Yezu ni ti kəsəruma Divi gani nana. Divi gani ya ahaslani nani ti pakama ya təhi ana kuli ni. ⁸ Ay ti pakama ya nəbiki ana kuli ni ti divi mūweni daya. Mis təsər divi gani nani edeḍiṅ ti àna manjəhad ga Yezu, təsər àna manjəhad gekuli daya. Nahkay məlaṅ ziṅ-ziṅeni naṅ àbu andav, masladani sulumani ànjəkia ka masladana.

⁹ Tamal maslaṅja àdəm naṅ a masladani bu mək ezirey wur ga mənani ti maslaṅja nani naṅ e ziṅ-ziṅeni bu mba sawaṅ. ¹⁰ Ay tamal maslaṅja awayay wur ga mənani ti maslaṅja nani naṅ àbu a masladani bu, araṅja àbi a məbərur gayañ bu ge mijijəkia naṅ ke divi a bi. ¹¹ Ay tamal maslaṅja ezirey wur ga mənani ti maslaṅja nani naṅ e ziṅ-ziṅeni bu. Naṅ àbu asawaday e ziṅ-ziṅeni bu daya, àsər məlaṅ ya akoru ni do ; èpi divi do adaba naṅ e ziṅ-ziṅeni bu.

Kəḍəbum zlam ga duniya ba

¹² Gabəza, ere ye ti nəbiki ana kuli ni ti nihi : Melefit àmbərur magudar zlam gekuli na kè kuli azuhva Yezu a.

¹³ Ata bəṅ ga bəza, ere ye ti nəbiki ana kuli ni ti nihi : Lekulum ti kəsəruma bay ya ti naṅ àbu kwa ka mənəki ga məlaṅ na.

Bəza dagwa, ere ye ti nəbiki ana kuli ni ti nihi : Lekulum ti kiyumfiṅja kè *Seteni àna kadvu a.

¹⁴ Gabəza, ere ye ti nəbiki ana kuli ni ti nihi : Lekulum ti kəsəruma Bəṅ geli Melefit a.

Ata bəṅ ga bəza, ere ye ti nəbiki ana kuli ni ti nihi : Lekulum ti kəsəruma bay ya ti naṅ àbu kwa ka mənəki ga məlaṅ na.

Bəza dagwa, ere ye ti nəbiki ana kuli ni ti nihi : Lekulum ti kəbum àna njəda, pakama ge Melefit àbu a məbərur gekuli bu, kiyumfiṅja kè Seteni àna kadvu a.

¹⁵ Kəḍəbum divi ya ndam ga *duniya tadəbay ni ba, kawayum zlam ya tədi ahàr a duniya bu ni ba daya. Tamal maslaṅja awayay zlam ga duniya nahəma, maslaṅja nani ti àwayay Bəṅ geli Melefit koksah. ¹⁶ Zlam ga duniya nday nani ya mis tagray ni ti nday hi : tawayay zlam ya məbərur gatay awayay ni dek, tawayay zlam ya egi eri ni dek, təṅgəta zlam a ti tagray zlabay àna naṅ. Zlam nday nani dek ti Bəṅ geli Melefit àdafaki ndo, mis təcəhay a duniya bu zlam gatay. ¹⁷ Duniya akaba zlam ya a duniya bu, mis tawayay təṅgət ni dek naṅ àbu andav. Ay ti maslaṅja ya ti agray ere ye ti Melefit awayay ni ti maslaṅja nani amanjəhad ga kaṅgay-kaṅgayani.

Ndam ezir ge Krist

¹⁸ Gabəza, duniya andav wudak. Kicuma, təhia ana kuli a zal ezir ge *Krist amara. Ay nihi ti ndam ezir ge Krist təbu kay àndava. Nahkay ti mèsəra duniya andav wudak edeḍiṅ.

¹⁹ Ahaslani ndam ezir ge Krist nday nani ti təkibu ke leli, mək təsləkakiba ke leli a. Tamal ti nday ndam geli edeḍiṅ ti akal tənəhadə akaba leli a. Ay ti zlam gani àgravu nahkay ti, ti leli mèsərkaba nday ndam geli edeḍiṅ do.

²⁰ Lekulum zla nahəma kəbum àna *Məsuf Njəlatani, Yezu Krist àvi ana kuli. Nahkay ti lekulum dek kəsəruma jiri a. ²¹ Nəbiki ana kuli ti kamam ? Ga məhiani ana kuli kəsərur

jiri do tək ? Aha, ga məhiani ana kuli kəsəruma sawaṅ. Kəsəruma malfadā àbi àhəraya e jiri ba bi daya.

²² Maslaṅa ya ti asəkad malfadā kay ni ti way ? Maslaṅa nani ti maslaṅa ya ti àdəm Yezu ti naṅ Krist *Bay gəđakani ya amara ni do ni. Maslaṅa nani ti zal ezir ge Krist : àgəskabu Bəṅ geli Melefit nday ata Wur gayaṅ ni ndo. ²³ Maslaṅa ya ti àgəskabu Wur ge Melefit do ni ti àgəskabu Bəṅani Melefit ndo daya. Maslaṅa ya ti agəskabu Wur ge Melefit ni ti àgəskabá Bəṅani Melefit a daya.

²⁴ Lekuləm zla ti ere ye kicəm kwa ka sarta ya kəfumki ahàr ka Yezu Krist ni ti ahàr àdəm ere gani nani mánjəhad a məbəruf gekuli bu. Tamal ere ye ti kicəm kwa ka sarta ya kəfumki ahàr ka Yezu ni anjəhad a məbəruf gekuli bu ni ti lekuləm day akanjəhadum akaba Wur ge Melefit nday ata Bəṅani akadā mis bəlaṅ. ²⁵ Ere gani nani dek ti *sifa ya àndav day-day do ni. Sifa gani nani ti Yezu àdəm aməvi ana leli.

²⁶ Zlam gani nday nani dek nəbiki ana kuli ti adaba mis tawayay magosay kuli palam. ²⁷ Lekuləm zla nahəma kəbum àna Məsuf Njəlatani, Yezu Krist àvi ana kuli. Məsuf gani nani ti àbu manjəhadani a məbəruf gekuli bu. Nahkay ti wudəra gekuli àbi akaba bay macahi zlam nahaṅ ana kuli va bi : Məsuf Njəlatani naṅ àbu acahi zlam dek ana kuli. Naṅ ti asəkad malfadā do, zlam gani ya acahi ana kuli ni ti ma ge jiri. Ahàr àdəm kánjəhadum akaba Yezu Krist akadā mis bəlaṅ ; Məsuf Njəlatani àcahi ana kuli ni ti nahkay.

²⁸ Gabəza, nihi ti ahàr àdəm kánjəhadum akaba Yezu akadā mis bəlaṅ. Adaba mam, nawayay ti ka ya ti aməṅga ni ti aṅgwaz àwər leli ba. Ka ya ti aməzlərəvaya ni ti nawayay ti mimili àwərfəṅa leli ga mahəđakfəṅiani ba. ²⁹ Kəsəruma Yezu Krist ti naṅ jireni. Nahkay ahàr àdəm kəsəruf maslaṅa ya ti naṅ àbu agray zlam jireni ni ti maslaṅa gani nani Melefit ègia bəṅana daya.

3

Leli bəza ge Melefit

¹ Iṅga pəm day, Melefit àwaya leli a dal-dal ni ! Nahkay àzala leli bəza gayaṅ a. Iy, leli bəza gayaṅ edeđiṅ ! Iṅgay leli bəza ge Melefit ti ndam ga *duniya təsər do, adaba nday nani təsər Melefit ndo palam. ² Zləbəba goro ni, nihi ti leli bəza ge Melefit àndava. Ay ti emigi mam kama ni mam ti Melefit àdəfiaba ana leli a faṅ ndo. Ere ye ti məsəra nahəma, ka ya ti aməzlərəvaya ni ti emigi akadā gayaṅ ni, adaba emipi naṅ lala. ³ Maslaṅa ya ti ajəgay Yezu *Krist, awayay egi akadā naṅ ni ti, maslaṅa nani abi slimi ana ahàr gayaṅ, àgudar zlam do, akadā ga Yezu ya àgudar zlam do ni.

⁴ Maslaṅa ya ti naṅ àbu agudar zlam nahəma, àgəskabu *Divi ge Melefit ya a Wakita gayaṅ ni bu ni ndo. Ndam magudar zlam ti ndamam ? Nday ndam ya tawayay divi ge Melefit do ni. ⁵ Ay ti kəsəruma Yezu Krist àra a məlaṅ va ga məhəlfəṅa zlam magudarani geli kə leli a. Kəsəruma naṅ ti àgudar zlam do simiteni. ⁶ Maslaṅa ya ti naṅ àbu anjəhad akaba naṅ akadā mis bəlaṅ ni ti àgudar zlam va do. Ay ti maslaṅa ya ti naṅ àbu agudar zlam nahəma, èpi Yezu day-day ndo, àsər naṅ do daya.

⁷ Gabəza, mis təgosay kuli ba. Maslaṅa ya ti naṅ àbu agray zlam ge jiri ni ti naṅ mis jireni akadā Yezu Krist naṅ jireni ni. ⁸ Maslaṅa ya ti naṅ àbu agudar zlam nahəma, naṅ wur ge *Seteni. Adaba mam, kwa ahaslani Seteni naṅ àbu agudar zlam zlam gayaṅ, àmbrəṅ ndo. Nahkay Wur ge Melefit àra a duniya va : àra ti ga maslamalay zlam ya Seteni agudar ni dek.

⁹ Maslaṅa ya ti Melefit ègia bəṅana ni ti àgudar zlam va do. Adaba mam, Melefit àvia Məsuf Njəlatana, àniviyu a məbəruf bu, naṅ àbu anjəhad akaba naṅ. Nahkay maslaṅa gani nani èsliki magudar zlam va do, adaba Melefit ègia bəṅana. ¹⁰ Məsərkaba way wur ge Melefit ni way ahkay do ni way wur ge Seteni ni way ti nahkay hi : maslaṅa ya ti àgray zlam ge jiri do ni ti naṅ wur ge Melefit do. Maslaṅa ya ti àwayay wur ga məṅani do ni ti naṅ day wur ge Melefit do.

Ahàr àdəm mawayumvu

¹¹ Nahkay ti mâwayumvu e kidîṅ geli bu. Hini ti pakama ya kîcûm kwa ka sarta ya kâfumki ahâr ka Yezu ni. ¹² Mâgrum akada ga *Kayîṅ ya àgray ni ba. Naṅ ti wur ge *Seteni, nahkay àkad wur ga mənani ndaf ga njêda. Àkad wur ga mənani gani ti kamam jikeṅ mam ? Àkad wur ga mənani ni ti adaba zlam ga wur ga mənani ya àgray ni ðek ge jiri, zlam gayanṅ gayanṅani ya àgray ni ðek magədavani palam.

¹³ Bêza ga mmawa, tamal ndam ga *duniya tizirey kûli ti àgri ejep ana kûli ba. ¹⁴ Leli ti mäsëruma Melefit àhəṅgaraba leli e kisim ba, àvia sifa ana leli a àndava. Mäsëruma ti adaba mawayum bêza ga mən geli. Maslaṅa ya ti àwayay mis do nahəma, Melefit àhəṅgaraba naṅ a ndo, naṅ mämətani. ¹⁵ Maslaṅa ya ezirey wur ga mənani ni ti naṅ bay makad mis. Ay käsëruma bay ya ti akad mis nahəma, *sifa ya àndav day-day do ni ti àniviyu a mæbëruv bu bi. ¹⁶ Yezu *Krist ti àwaya leli a, àgëskabu ti tâkad naṅ azuhva leli. Àdëfiki mawayavani ana leli ti nahkay. Leli day ahâr àdëm mæjənaki bêza ga mən geli, ku tamal tabazl leli azuhva tay nənṅu ni mægëskabu. ¹⁷ Tamal ti maslaṅa zlam gayanṅ àbu, èpi ti zlam àfəṅ kà wur ga mənani bi mæk àmənjaləṅ do nahəma, àbəlày do. Maslaṅa nani ti awayay mis akada ge Melefit ya awayay mis ni tata aw ? Aha, àwayay do. ¹⁸ Gabəza, mawayum mis àna pakama ciliṅ ba, ahâr àdëm mawayum mis ededîṅ, mægri zlam sulumani ana tay.

Bêza ge Melefit ti aṅgwaz àwərfəṅa tay kè Melefit a do

¹⁹ Tamal magray nahkay ti aməsər leli ti ndam jireni, aṅgwaz aməwərfəṅa leli kè Melefit a do daya. ²⁰ Ku tamal mæhi ana ahâr mægudara zlam a nənṅu ni, aṅgwaz aməwərfəṅa leli a do, adaba Melefit àsəra ere ye ti a mæbëruv geli bu na àtama leli lelana ; naṅ ti àsəra zlam a ðek. ²¹ Zlèbəba goro ni, tamal mäsəra mægudar zlam ndo nahəma, aṅgwaz aməwər leli kè meleher ge Melefit do. ²² Nahkay zla nahəma, aməvi ere ye ti mihindifiṅa ni ðek ana leli, adaba leli mæbu magray ere ye ti àhi ana leli grum ni akaba ere ye ti àbəlafəṅ ni. ²³ Ere ye ti àhi ana leli grum ni ti nihi : si mæfəki ahâr ka Wur gayanṅ Yezu *Krist akaba mawayumvu e kidîṅ geli bu kwa. Àhi ana leli grum ti nahkay. ²⁴ Nahkay maslaṅa ya ti agray ere ye ti Melefit àhi ana leli grum ni ti maslaṅa nani ti naṅ àbu akaba Melefit akada mis bəlaṅ. Məsər ti Melefit naṅ àbu akaba leli ti ahəmamam ? Məsər ti adaba àvia *Məsuf gayanṅ ana leli a.

4

Məsər Məsuf ge Melefit ti ahəmamam ?

¹ Zlèbəba goro ni, ndam ya tädəm təzlapay àna njêda ga *Məsuf ni ðek ti kægəsumkabu pakama gatay ni ba. Hojo sayumfəṅa kà tay a day, akal ti nday təbu àna Məsuf ge Melefit aw. Adaba mam, mis dal-dal təbu a duniya bu, tädəm nday ndam mahəṅgaray *pakama ge Melefit, ambatakani do nday ndam masəkad malfada sawaṅ. ² Akəsərum ti maslaṅa hini azlapay àna njêda ga Məsuf ge Melefit ti nahkay hi : ndam ya ti tädəm vay-vay Yezu *Krist àra a duniya va, ègia mis hihirikena ti, nday ðek təzlapay àna njêda ga Məsuf ge Melefit. ³ Ay ti maslaṅa ya ti àdëm Yezu àra a duniya va ndo ni ti, maslaṅa nani àdëm ma ge Melefit do, azlapay àna njêda ga məsuf ga zal ezir ge Krist sawaṅ. Lekuləm kîcûma məsuf gani nani amara a duniya va : nihi ti ènjia àndava.

⁴ Gabəza, lekuləm ti bêza ge Melefit. Nahkay kiyumfiṅa kà ndam nday nana ya tasəkad malfada na. Adaba mam, Məsuf ya àniviyu ana kûli ni àtama məsuf ya àniviyu ana ndam ga *duniya na. ⁵ Ndam nday nani ya tasəkad malfada ni ti nday ndam ga duniya. Təzlapaki ti ka zlam ga duniya, nahkay ndam ga duniya tægəsiki ma gatay ni ana tay. ⁶ Leli zla nahəma, leli bêza ge Melefit. Nahkay maslaṅa ya ti àsəra Melefit a ti agəsiki ma geli ni ana leli. Ay maslaṅa ya ti naṅ wur ge Melefit do ni ti àgəsiki ma geli ni ana leli do. Məsərkaba məsuf ya adəm jiri na nday ata məsuf ya asəkad malfada na ti nahkay.

Melefit adëfiki ana leli ahəmamam mâwayumvu ni

⁷ Zlèbəba goro ni, ahâr àdëm mawayumvu e kidîṅ geli bu kwa, adaba bay ya ti agray ti mis tâwayavu ni ti Melefit. Nahkay maslaṅa ya ti naṅ àbu awayay mis nahəma,

Melefit ègia bəḡana. Maslaḡa nani ti àsəra Melefit a. ⁸ Ay maslaḡa ya ti àwayay mis do nahəma, naḡ ti àsər Melefit do, adaba Melefit ti ere ye ti agray ni dek, agray ti adaba awayay mis. ⁹ Melefit àdəfiki ana leli, naḡ awayay leli ti ahəmamam ? Àdəfiki ana leli ti nahkay hi : àslərbiyu Wur gayaḡ biliḡ biliḡeni ni a duniya vu ga məvi sifa gayaḡ ana leli. ¹⁰ Mawayavani ti məḡ ga mam ? Leli məwayay Melefit enji aw ? Aha ! Melefit àwayay leli enji sawaḡ. Nahkay àslərbiyu Wur gayaḡ ti təkad naḡ. Təkada naḡ a ti Melefit esliki məmbərfəḡa zlam magudarani geli ni kè leli a.

¹¹ Zləbəba goro ni, Melefit àwayay leli ti nahkay. Tamal àwayay leli nahkay ti àgəski ti leli day mawayumvu e kidiḡ geli bu bilegeni kwa. ¹² Melefit ti maslaḡa ya ti èpia naḡ a bir ni ti àbi. Ay tamal mawayumvu e kidiḡ geli bu ni ti məsəra Melefit naḡ àbu akaba leli, miḡia akada mis bəlaḡ akaba naḡ a. Məsəra leli məbu mawayay mis àna hud bəlaḡ akada gayaḡ ya awayay mis ni.

¹³ Leli məbu akaba naḡ, naḡ day naḡ àbu akaba leli akada mis bəlaḡ ti məsər ti ahəmamam ? Məsər ti adaba àvia *Məsuf gayaḡ ana leli a palam. ¹⁴ Leli zla ti miḡia Wur ge Melefit a, məsəra Bəḡani Melefit àslərbiyu naḡ ti miḡi Bay mahəḡgay mis ga duniya. Nahkay məhi ana mis zlam nani ti àgrava edediḡ a. ¹⁵ Maslaḡa ya ti àdəm vay-vay Yezu naḡ Wur ge Melefit nahəma, maslaḡa nani ti Melefit naḡ àbu akaba naḡ, naḡ day naḡ àbu akaba Melefit akada mis bəlaḡ. ¹⁶ Leli ti məsəra Melefit awayay leli, məgəskabá pakama gani nana.

Melefit ti ere ye ti agray ni dek agray ti adaba awayay mis. Maslaḡa ya awayay mis nahəma, maslaḡa nani ti naḡ àbu akaba Melefit, Melefit day naḡ àbu akaba naḡ, nday cəeni akada mis bəlaḡ. ¹⁷ Məsər ti leli məbu mawayay mis àna hud bəlaḡ akada ge Melefit ya awayay leli ni ti ahəmamam ? Məsər ti adaba kwa kani, vad ya ti Melefit amagrafəḡa seriya kè mis a ni ti àsi aḡwaz ana leli do simiteni. Àsi aḡwaz ana leli do ni ti adaba zlam ya ti leli məbu magray a duniya bu ni ti akada ga Yezu ni. ¹⁸ Aḡwaz ti tarakaboru nday ata mawayavani do. Tamal mawayay mis àna hud bəlaḡ ti məḡray aḡwaz koksah. Adaba mam, tamal aḡwaz awər mis nahəma, àsəra atatraḡ naḡ. Maslaḡa ya ti aḡwaz awər naḡ nahəma, ḡgay Melefit awayay naḡ àna hud bəlaḡ ti àsərkaba lala faḡ do.

¹⁹ Leli ti mawayum Melefit, mawayum mis adaba Melefit àwayay leli enji. ²⁰ Tamal mis àdəm : « Nu ti nawayay Melefit » mək ezirey wur ga məḡani nahəma, maslaḡa nani asəkad malfada. Adaba mam, wur ga məḡani ya ti epi ni tekeḡi àwayay naḡ do ni ti awayay Melefit ti ahəmamam ? Èpi naḡ do ni ! ²¹ Divi ga Yezu ya àdəfiki ana leli ni nihi : àdəm maslaḡa ya ti awayay Melefit ti ahər àdəm məwayay wur ga məḡani daya.

5

Maslaḡa ya ti afəki ahər ke Melefit ni ti eyefiḡ kà zlam ga duniya

¹ Maslaḡa ya ti àgəskabá, adəm Yezu ti naḡ *Krist *Bay gəḡakani ya amara ni ti Melefit ègia Bəḡana. Tamal maslaḡa awayay bəḡ ga bəza nahəma, awayay bəza ni daya. ² Məsər mawayay bəza ge Melefit ti ahəmamam ? Məsər ti adaba məbu mawayay Melefit, məbu magray zlam ya àhi ana leli grum ni daya. ³ Mawayay Melefit ti məsər ahəmamam ? Məsər ti adaba məbu magray zlam ya ti àhi ana leli e Divi gayaḡ bu grum ni kəlavad. Divi gayaḡ gani nani ti zləzlada do, ⁴ adaba ku way way do tamal Melefit ègia bəḡana nahəma, njəḡa gayaḡ àtama njəḡa ga zlam ga duniya ; zlam nday nani tèsipet naḡ koksah. Njəḡa ya àtam njəḡa ga zlam ga duniya ni ti mam ? Njəḡa gani nani ti məfəki ahər geli ka Yezu. ⁵ Njəḡa ga way àtama njəḡa ga zlam ga duniya ni way ? Si ga maslaḡa ya ti afəki ahər ka Yezu, adəm Yezu ti naḡ Wur ge Melefit ni.

Zlam ya ti adafaki Yezu naḡ Wur ge Melefit ni

⁶ Yezu *Krist ti àra a duniya va, àhuriyu a yam vu, *təbaray naḡ, kələḡ gani təbaya mimiz gayaḡ a. Təbaray naḡ àna yam ciliḡ do, təbaray naḡ àna yam, təbaya mimiz gayaḡ a daya. Məsər ti pakama nani ma ge jiri ti adaba *Məsuf ge Melefit àhia ana leli a. Məsuf gani nani ti ere ye ti adəm ni dek ma ge jiri. ⁷⁻⁸ Adafaki Yezu Wur ge Melefit edediḡ ti

Məsuf, yam, mimiz. Nday mahkərani ni ti tədəfaki zlam bəlañ. ⁹ Tamal mægəsumkabu pakama ge mis ya tədəm ni ti ahər àdəm mægəsumkabu pakama ge Melefit ya àdəm ni daya, adaba Melefit ti nañ gədakani, àtam mis dek. Pakama ge Melefit ya àdəm ni ti àdəmki ka Wur gayañ Yezu Krist. ¹⁰ Maslaña ya ti afəki ahər ka Wur ge Melefit nahəma, àsəra a ahər gayañ ba pakama ge Melefit gani nani ti ma ge jiri. Ay maslaña ya ti àgəskabu pakama ge Melefit ya ti àdəm ni do ni ti maslaña nani àdəm Melefit àsəkad malfada. Adaba mam, àgəskabu pakama ge Melefit ya àdəmki ka Wur gayañ Yezu Krist ni do. ¹¹ Melefit àhi mam ana leli mam ? Àdəm àvia *sifa ya àndav dáy-dáy do ni ana leli a. Sifa gani nani ti mənğət azuhva Wur gayañ Yezu Krist. ¹² Maslaña ya ti àgəskabá Wur ge Melefit a ni ti àngəta sifa. Maslaña ya ti àgəskabu Wur ge Melefit ndo nahəma, àngət sifa ndo.

Sifa ya àndav dáy-dáy do ni

¹³ Pakama gani nani ti nəbiki ana kəli adaba kəfumkia ahər ka Wur ge Melefit a ; nawayay ti kəsərum lekulum kəbum àna *sifa ya àndav dáy-dáy do ni. ¹⁴ Ka ya ti mahəngalay Melefit ni ti ere ye ti avi njəda ana leli ni ti nihi : məsəra tamal mihindiliña zlam ya ti àbəlafəñ na ti eciiki ma geli ni ana leli. ¹⁵ Tamal məsəra nañ àbu eciiki zlam ya ti mihindiliñ ni ana leli ti məsəra mənğəta zlam ya mihindi na àndava.

¹⁶ Bi wur ga muk agudar zlam, zlam magudarani nani àzoru mis e kisim vu do, tamal kípia nañ a ti hənğali Melefit. Nahkay ti Melefit aməvi sifa ana maslaña ya ti àgudar zlam ni, tigi ti zlam magudarani gayañ ni àzoru mis e kisim vu do ni. Zlam magudarani ya ti azoru mis e kisim vu ni ti àbu. Nəhi ana kəli hənğalum Melefit ti azuhva nani do. ¹⁷ Zlam ge mis ya tagray ni dek ti tamal tàgray ge jiri do ni ti dek zlam magudarani. Ay ti zlam magudarani ndahañ ya təzoru mis e kisim vu do ni ti təbu.

¹⁸ Məsəra maslaña ya ti Melefit ègia Bəjana nahəma, àgudar zlam va do, Wur ge Melefit ajəgay nañ. Nahkay zla nahəma *Seteni àgosay nañ koksah.

¹⁹ Məsəra Bay ya ti leli ndam gayañ ni ti Melefit. Məsəra ndam ya tadəbay zlam ga duniya ni dek ti nday ndam ge Seteni.

²⁰ Məsəra Wur ge Melefit àra. Àra ti àvi njəda ana leli ga məsər Melefit Melefiteni. Nahkay leli məbu manjəhadani akada mis bəlañ akaba Melefit Melefiteni, àna njəda ga Wur gayañ Yezu *Krist. Yezu Krist ti Melefit Melefiteni. Avay sifa ya àndav dáy-dáy do ni ti nañ gani ciliñ.

²¹ Gabəza, pəra akaba zlam ndahañ ya ti ge Melefit do nahəma, kəgəsumkabu ba.

Wakita ge Zeṅ ya àbàki ye cɛ ni

Ere ye ti mǎdǎmki ka wakita ge Zeṅ ya àbàki ye cɛ ni

Maslaṅa ya ti àbàki wakita hini ni ti àdǎfay slimi gayaṅ a wakita ni bu ndo. Ay mǎsǎra, bay ya ti àbàki 2 Zeṅ ni ti àbàki 1 Zeṅ ni day naṅ gani : gurumkabu 2 Zeṅ 5, 1 Zeṅ 2.7 akaba Zeṅ 13.34-35.

Àbiki ti ana ndam ga Yezu ya tǎcakalavu a kǎsa nahaṅ bu ni, àhi ana tay tabavu slimi, adaba ndam magosay mis tǎbu tǎsawadaya a kǎsa ndahaṅ bu, tǎcahi zlam magǎdavani ana ndam ga Yezu. Awayay ti ndam ga Yezu tǎgǎskabu ndam magosay mis ni ba.

Sa ge Zeṅ

¹ Nǎbàki wakita hini ti nu, nu gǎdǎkani ga ndam mǎfǎki ahàr ka Yezu, nǎbikioru ana Wal gǎdǎkani * ya Melefit adaba naṅ a ni akaba ana kǎli bǎza gayaṅ ni ; nawayay kǎli dal-dal. Awayay kǎli ti nu bǎlaṅ ciliṅ do, mis ya ti tǎsǎra jiri ge Melefit a ni dek tawayay kǎli daya. ² Nawayay kǎli ti adaba kǎgǎsumkabá jiri ge Melefit a ; jiri gani nani ti leli mǎbu àna naṅ kǎlavadǎ, adaba Melefit àvi ana leli ti ga kaṅgay-kaṅgayani.

³ Bǎṅ geli Melefit nday ata Wur gayaṅ Yezu *Krist atǎgri sulum gatay ana leli. Atǎjǎnaki leli, atagray ti mǎnjǎhadǎmkabu àna sulumani. Nahkay ti amǎgrum jiri, amawayumvu e kidiṅ geli bu.

Ahàr àdǎm mawayay ndam ya ti leli mǎbu akaba tay ni

⁴ Mmawa goro ni, ka ya ti mǎci bǎza gayak ndahaṅ tǎbu tadǎbay divi ge jiri ni ti nǎmǎrva dal-dal. Tagray zlam ti akada ga Bǎṅ geli Melefit ya àdǎm mǎgray ni. ⁵ Ere ye ti nawayay nǎhuk ni ti nahkay hi, mmawa goro ni : ahàr àdǎm mawayumvu e kidiṅ geli bu. Ma hini ya nǎbukki ni ti ma àki ke divi mǎwɛni do : ma gani ti mǎcia kwa ahaslana àndava. ⁶ Mawayay Melefit ti ahǎmamam ? Tamal mawayay Melefit ti madǎbay Divi gayaṅ ya àdǎfiki ana leli ni. Divi gayaṅ ya àdǎfiki ana leli, lekǎlum kǎcɛm kwa ka mǎnjǎki gani ni ti nihi : àdǎm wayumvu e kidiṅ gekǎli bu. Divi gani nani ti ahàr àdǎm kǎdǎbum kǎlavadǎ.

⁷ Nǎhi ana kǎli nahkay ti adaba mis dal-dal tǎbu a kǎsa gǎrgǎrani bu a duniya bu, tǎbu tagosay mis : ṅgay Yezu *Krist àra a duniya va, tiwi naṅ miwɛni ni ti tǎgǎskabu do. Maslaṅa ya ti adǎm nahkay ni ti naṅ zal ezir ge Krist, bay magosay mis daya. ⁸ Bumi slimi ana ahàr gekǎli, ti tǎwi geli ya ti mǎgri ana kǎli ni ègi zlam masakani ba. Bumvu slimi ti kǎṅgǎtum ere ye ti Melefit àdǎm amǎvi ana kǎli ni dek.

⁹ Sǎruma maslaṅa ya ti àmbrǎṅa madǎbay divi ya ti Krist àdǎfiki ana leli na, agray ere ye ti naṅ awayay ni zlam gayaṅ ni ti Melefit naṅ àbi akaba naṅ bi. Ay maslaṅa ya ti agray ere ye ti Krist awayay ni ti Bǎṅ geli Melefit nday ata Wur gayaṅ ni tǎbu akaba naṅ. ¹⁰ Tamal mis ara afa gekǎli a, àdǎfiki ere ye ti Krist awayay ni ana kǎli do ni ti kǎgǎsumkabu naṅ afa gekǎli ba, ku sa day kǎgrumi ba. ¹¹ Adaba maslaṅa ya ti àgria sa nahǎma àjǎnakia naṅ ka magudar zlam a.

¹² Ma goro àbu kay nawayay nǎhi ana kǎli, ay ti nawayay mǎbiki ma gani ana kǎli ka wakita do. Nǎdǎm anoru afa gekǎli, nu nuani àna ahàr goro anoru anǎzlapi ana kǎli, ti mǎmǎrvu dal-dal ka ahar bǎlaṅ akaba kǎli.

¹³ Mmawa goro ni, wur ga muk walani ya Melefit àdǎkiba naṅ a ni bǎza gayaṅ tǎgruka sa daya. †

* 1:1 « Wal gǎdǎkani » ni ti awayay adǎmvaba ndam ga Yezu ya *tǎcakalavu a kǎsa nahaṅ bu ni ; bǎza gayaṅ ni ti ni day nday gani. † 1:13 « Wur ga muk walani » ti awayay adǎmvaba ndam ga Yezu ya *tǎcakalavu a kǎsa ya ti Zeṅ naṅ àvu ni bu ni.

Wakita ge Zeṅ ya àbèki ya mahkər ni

Ere ye ti mǎdǎmki ka wakita ge Zeṅ ya àbèki ya mahkər ni

Maslaṅa ya ti àbèki wakita hini ni ti àdǎfay slimi gayaṅ a wakita ni bu ndo. Ay mǎsǎra, bay ya ti àbèki 3 Zeṅ ni ti àbèki 1 Zeṅ akaba 2 Zeṅ ni day naṅ gani.

Àbiki ti ana Gayus : Gayus ti gǎdǎkani ga ndam ga Yezu ya tǎcakalavu a kǎsa nahaṅ bu ni, ay mǎsǎr kǎsa gani nani do. Gayus ti àgǎskabá mis ya ti Zeṅ àslǎroru tay ga mǎvi njǎdǎ ana ndam ga Yezu na lala ; ay gǎdǎkani nahaṅ àbu, slimi gani Diyǔtref, àgǎskabu tay ndo. Zeṅ àbiki wakita ana Gayus ti ga mǎvi njǎdǎ, ti àgray akadǎ ge Diyǔtref ni ba.

Sa ge Zeṅ

¹ Nu gǎdǎkani ga ndam mǎfǎki ahàr ka Yezu, nǎbukkiuru ana nak Gayus, nak zǎba goro, nawayay kur dal-dal adǎba madǎbay divi ge jiri ka ahar bǎlaṅ. ² Gayus goro ni, nawayay ti araṅa àgrayakvu ba simiteni, Melefit mǎgray ti kǎnjǎhad njalaṅ-njalaṅ akadǎ ga mǎbǎruv gayak ya àbu sulumani kǎ meleher gayaṅ ni ti.

Mis tazǎbavu ana Gayus

³ Nǎbu nǎmǎrvu dal-dal adǎba bǎza ga mǎṅ geli ndahaṅ kay tǎbu tara, tǎhu ahkado nak kǎbu kadǎbay divi ge jiri àna mǎbǎruv bǎlaṅ. Iy nak kǎbu kǎgray nahkay ededǎṅ. ⁴ Tamal niǎcia ti bǎza goro tǎbu tadǎbay divi jireni ni ti nǎmǎrvu dal-dal, àtam mǎmǎrvani ndahaṅ ni dǎk.

⁵ Zǎba goro ni, ere ye ti kǎgri ana bǎza ga mǎṅ geli ga mǎjǎnaki tay ni ti àna mǎbǎruv bǎlaṅ. Ku tamal kǎsǎr tay do nǎṅgu ni kǎbu kǎjǎnaki tay àna mǎbǎruv bǎlaṅ. ⁶ Nday gani ya kǎjǎnaki tay ni tǎbu tara ahalay a, tǎhi ana ndam ga Yezu *macakalavani ni kǎbu kawayay tay dal-dal. Kam-kam zǎba goro ni, ka ya ti atoru kama nahǎma, jǎnaki tay keti akadǎ ge Melefit ya awayay ni. ⁷ Nday gani tǎcǎk a magam gatay, tǎru ti ga mǎgri tǎwi ana Yezu *Krist. Ka ya ti takoru ni ti ndam ya tǎfǎki ahàr ke Melefit do ni tǎvi araṅa ana tay ndo. ⁸ Mis akadǎ nday nani nahǎma, ahàr àdǎm mǎjǎnaki tay kwa, ti leli dǎk akaba tay mǎṅi ndam magray tǎwi ge jiri.

Diyǔtref nday ata Demetriyǎs

⁹ Nǎbikiouya wakita ana ndam ga Yezu ya *tǎcakalavu eslini na, ay ti Diyǔtref awayay miṅi gǎdǎkani gatay dǎk, nahkay àgǎskabu ma gani ndo. ¹⁰ Nahkay zǎ nahǎma, ka fat ya ti eninjǎa afa gekǎli a ni ti anaṅǎhadǎ zlam ya agudar ni akaba ma magǎdavani ya adǎmki ke leli ni ana kǎli. Agudar ti zlam nday nani ciliṅ do, naṅ gani àwayay mǎgǎskabu bǎza ga mǎṅ geli ni do. Ku tamal mis ndahaṅ tawayay mǎgǎskabu tay nǎṅgu ni, àcafǎṅa mis ga mǎgǎskabu tay a. Tamal mis tǎgǎskabá tay a ti agarakiba mis nday nana ka ndam macakalavani ga Yezu na.

¹¹ Zǎba goro ni, kǎgray zlam akadǎ ge mis magǎdavani ni ba ; gray zlam akadǎ ge mis sulumani ni. Maslaṅa ya ti agray zlam sulumani ni ti naṅ mis ge Melefit. Ay maslaṅa ya ti agray zlam magǎdavani ni ti àsǎr Melefit do.

¹² Demetriyǎs nahǎma, mis dǎk tǎdǎm naṅ mis sulumani ; jiri gayaṅ ya agray ni day adǎfaki naṅ mis sulumani ededǎṅ. Leli day magrakia sedi a, naṅ ti mis sulumani. Nak day kǎsǎra ma geli ya mǎdǎmki ni ti ma ge jiri.

¹³ Ma goro àbu kay nawayay nǎhuk, ay ti nawayay mǎbukki ma gani ndahaṅ ni ka wakita do. ¹⁴ Adǎba nǎdǎm nu nuani àna ahàr goro nara nakoru afa gayak wudak ; eninjǎa kwa ti nu nuani àna ahàr goro anǎzlapuk.

¹⁵ Melefit mǎgruk sulum gayaṅ ti araṅa àhǎluk ahàr ba ti. Zǎbǎba geli day tǎgruka sa. Gri sa ana zǎbǎba geli ye eslini ni dǎk bǎlaṅ àna bǎlaṅ.

Wakita ge Zud ya àbèki ni

Ere ye ti mädämki ka wakita ge Zud ya àbèki ni

Maslaña ya ti àbèki wakita hini ni ti àdafa slimi gayan a : nani Zud wur ga mən ge Zek ni (1). Zud àdäm ma akada ga zal asak ga Yezu ya akal adäm ni do (17) ; nañ wur ga mən ge Zek ya àbèki wakita ge Zek ni : nday cüeni ti bəza ga mən ga Yezu (Meciyu 13.55).

Àbiki ti ana ndam ga Yezu (1), ay ti àdafay slimi gatay ahkay do ni slimi ga kəsa gatay ni ndo. Àdäm akal awayay abiki wakita ana tay ti tāsər ahəmamam Melefit àhənga tay a ni, ay abiki ana tay àki ka ndam ya tawayay magosay ndam ga Yezu ni (3-4). Àdäm ma ti akada ge Piyer ya àdäm ni (2 Piyer 2), awayay ti ndam ga Yezu tìjikia ke divi a ba.

Ka mandav ga wakita ni Zud àzləbay Melefit (24-25). Ma gayan ya àzləbay Melefit àna nañ ni ti ma sulumani, ndam ga Yezu dek tisliki magray tawi àna nañ.

Sa ge Zud

¹ Nu Zud nəbiki wakita hini ana kuli, nu bay məgri tawi ana Yezu *Krist, nu wur ga mən ge Zek. Nəgri sa ana kuli ya ti Bəñ geli Melefit awayay kuli, àzalay kuli ti kígum ndam gayan ni. Abi slimi ana kuli ti kījəm ba daya, adaba lekulum ndam ga Yezu Krist. ² Melefit mājənaki kuli, māgray ti *kanjəhadumkabu àna sulumani, mawayavani gayan mələbu a məbəruv gekuli bu ti. Zlam nday nani dek tāsəgakivu kəlavad ti.

Ndam ya ti təcəhi zlam magədavani ana mis ni

³ Zləbəba goro, nəwaya dal-dal ga məbiki wakita ana kuli ti kəsərüm ahəmamam Melefit àhənga leli a dek ni. Ku tamal nəwaya nahkay nəngu ni, nədäm ahər àdäm si nəbiki ana kuli ga məvi njəda ana kuli ti kəkadumvu ti mis təmbrəñ *Ma Məweni Sulumani àki ka Yezu *Krist ba. Ma Məweni Sulumani gani nani ti Melefit àvi ana ndam gayan ga kaŋgayani, àmbatvu day-day do. ⁴ Nədäm nahkay ti adaba ndam ya ti tāsər Melefit do ni təhurkiviya ke kuli akal-akal a, təgudarkaba *sulum ge Melefit geli ya əgri ana leli na. Tədäm Melefit àvia barbaray ana leli a ga magudar zlam a. Tagray nahkay ti təmbrəña Bay geli Yezu Krist Bay məgur leli na. Pakama àki ka nday gani nani àvu məbəkiani a Wakita ge Melefit vu hasl-hasl : seriya aməgəs tay.

⁵ Nawayay nəhəngri eri ana pakama ya ti kəsərüma àndava ni. Pakama gani nihi : ahaslani Melefit àhəngabiya ndam *Izireyel a, àhələbabiya tay ka had Ezip a. Kwa tamal àhənga tay a àndava nəngu ni, kələñ gani àbazla mis ndahañ e kidiñ gatay ba, àbazl ti nday ya təfəki ahər ka nañ ndo ni. ⁶ Dəgəzlumki ahər ka *məslər ge Melefit day. Nahañ e kidiñ gatay bu nahəma, njəda ya Melefit àvi ana tay ni àhəci tay, tawayə àkiva, nahkay təmbrəñbiya mələñ ya ti Melefit àbiyu tay na. Azuhva nani ti Melefit àhəl tay, àwəl tay àna jejirbi, àbiyu tay a mələñ ziñ-ziñeni vu ga kaŋgay-kaŋgayani, eminjivoru ana vad ge Melefit ya ti amagrafəña seriya gədakani kə mis a dek ni. ⁷ Dəgəzlumki ahər ka kəsa *Sodom, *Gomor akaba kəsa ndahañ ya kə gəvay gatay ni daya. Ndam ga kəsa nday nani təgudara zlam a daya : təgra mesuwəhva ; mandəhadkabani gatay ni ti Melefit àvi divi gani ana mis hihirikeni ndo. Nahkay Melefit àbiya tay a aku va ; aku gani nani ti àmət day-day do. Àgra nahkay ti awayay aziaba azay slimi ana mis a, ti təgray ere nani va ba.

⁸ Ay ti ndam ya ti təhurkiviya ke kuli ni nday day tagray zlam magədavani akada nani. Təjalaki ahər ka zlam magudarani kəlavad : təjalakia ahər a ti tagudar zlam gani àki ka ahər gatay edediñ. Taməñjaləñ ka njəda ge Melefit ni akada zlam masakani, tindivi məslər gayan njəda-njədani ya ti e melefit bu ni daya. ⁹ Misel ti nañ gədakani ga məslər ge Melefit. Ku nañ tekeđi èndivi mis ndo. Ka sarta ya ti nday ata *Seteni təgrakivu ke kisim ge Məwiz tekeđi, Misel ti aŋgwaz àwərfəña nañ kə mindivi Seteni a. Àhi : « Melefit mātərab kur » ciliñ. * ¹⁰ Ay nday gani nani tədämki ma magədavani ka zlam ya ti tāsər

* 1:9 Pakama hini ti tədämki ma a Wakita ge Melefit bu ndo.

ndo ni ni. Tagray zlam akada ga zlam ge gili ni, təjalaki ahàr do. Zlam ya ti tagray ni zlam masakani, emijiñ tay. ¹¹ Nahkay atasay cicihi, adaba təvia vu gatay ana zlam magudarana akada ga *Kayiñ ya ahaslani na. Tàgra zlam magədavana ti tənğət singu akada ga *Balam ya àgrabiyu ahaslani na. Ticiiki slimi ana Melefit ndo akada ga Kore † ya ti àgrabiyu ahaslani ni, tiji daya. ¹² Ka ya ti nday təbu akaba kəli, kəzumumkabu daf ni ti zlam magudar gatay ni abəki mimili ke kəli, adaba tənğələn ana misi zum, təjalaki ahàr ka vu gatay ciliñ, təsər mimili do. Nday akada ga maklabasl ya àtəd avər do ni, aməd apayakaba ciliñ. Nday akada ga mənğəhaf ya ti sarta ge miweni ənija day tiwi bəza do ni. Akada nday məmətani àndava, nahkay Melefit àradaba tay a, təmət kivu. ¹³ Tənğəhaf ka mələñ biliñeni do, təsawaday satat akada ga dəluy ya ti aməd adaday nañ kwanja ni, nahkay zlam magudarani gatay ni akada ga muhunjuv ga yam ya ti kà gəvay ga dəluy, àbəlày do ni ; abəki mimili ka tay. Nday akada ga boñgur ya ti atəd ni, Melefit àslamatia mələñ ziñ-ziñeni ana tay a. Atanjəhadviyu eslini ga kañgay-kañgayani huya.

¹⁴ *Enok, nañ wur hud ga Adam ya muku, nañ zal ya ti àsəra ere ye ti amagravu kama na, àzlapakibiya ka tay a daya, àdəmbiya : « Nədəm nahəma, Melefit nañ àbu ara akaba məslər gayanə njəlatana kay dal-dal, təcəlvu do, ¹⁵ ara agrafəña seriya kə mis ga duniya na dek. Aməgəs nday ya ti tawayay ma gayanə do ni dek àna seriya, azuhva zlam magudarani gatay ya təgri ni dek, akaba pakama magədavani ya tədəmki ni dek. » ¹⁶ Ma ga Enok ya àdəm ni àdəmki ti ka tay edediñ. Nday nani ti təzərday ma kəlavaf, tədəm ere ye ti Melefit agri ana tay ni àbəlày do ; tagray ere ye ti məbəruv gatay awayay ni ciliñ, tiji zlabay, tesipet mis ga mənğətfəña zlam kà tay a.

Zud avi njəda ana ndam məfəki ahàr ka Yezu

¹⁷ Lekuləm zləbəba goro, nawayay kəli ; jalumki ahàr ka pakama ga ndam *asak ga Bay geli Yezu *Krist ya ti təhivabiyu ana kəli ahaslani, tədəm amagravu ni. ¹⁸ Təhivabiya ana kəli a, tədəm ahkado : « Wudaka duniya ara andav ni ti mis atara təbi seki ana kəli. Mis nday nani təsər Melefit do, tagray ere ye ti məbəruv gatay awayay ni ciliñ. » ¹⁹ Nihi ti mis nday nani təbu ticirkaba ndam məfəki ahàr ka Yezu a. Təjalaki ahàr ka zlam ga duniya, *Məsuf ge Melefit àniviyu ana tay a məbəruv bu bi. ²⁰ Lekuləm zləbəba goro, nawayay kəli ; zum njəda gekəli ti kəməlumu, ti kənğəhadum kəlavaf àna *Ma Məweni Sulumani ya kəgəsumkabu ni, kənğətumkivu njəda àna nañ ti kīgum njəlata. Hənğalum Melefit àna njəda ga Məsuf gayanə kəlavaf daya. ²¹ Melefit awayay kəli dal-dal : nahkay kəmbrənum məfəki ahàr ka nañ ba. Jəgum sulum ga Bay geli Yezu Krist ya amara məgri ana leli ni : sulum gani nani ti sifa ya àndav day-day do ni.

²² Ndam ya ti təjalaki ahàr cə cə ka ma ge Melefit ni təsi cicihi ana kəli. ²³ Mis ndahanə e kidiñ gatay bu ni ti, tamal təmbat majalay ahàr gatay do ni ti Melefit aməgəs tay àna seriya, aməbiyu tay a aku vu. Nahkay hənğumfəña tay kà aku na. Mis ndahanə e kidiñ gatay bu ni ti ni təsi cicihi ana kəli daya, ay ti bumvu slimi ciliñ, kəgudarum zlam akada gatay ni ba. Kəwayum zlam magudarani gatay ni ba. Ku mālā azana ga vu gatay nənğu ni kijnəmfiñ ba.

Zud azləbay Melefit

²⁴ Məgrumi səsi ana Melefit, adaba esliki majəgay kəli, ti kijnəmki ke divi gayanə a ba. Aməmbərfəña zlam magudarani gekəli ni kə kəli a, kīgum akada kəgudarum zlam day-day ndo, mək aməhəloru kəli ti kənğəhadum a bay gayanə bu, kîpəm masladani gayanə àna məmərani dal-dal. ²⁵ Məgrumi səsi ana Melefit, nañ bəlanə, nañ Bay mahənğay leli, àslərbiyu Yezu *Krist Bay geli ga mahənğay leli. Mis dek təzləbay nañ, tədəm nañ gədakani, nañ Bay njəda-njedani, agur mis dek ti. Nañ àbu nahkay ka ya ti zlam dek ənğəki ni, nañ àbu nahkay kani, amələbu nahkay ga kañgay-kañgayani.

Aya nahkay.

† 1:11 Mənjay Macalani 16.1-35.

Pakama maṅgahani ya Melefit àhiaba ana Zeṅ a ni

Ere ye ti mǎdǎmki ka pakama maṅgahani ya Melefit àhiaba ana Zeṅ a ni

Maslaṅa ya ti àbǎki wakita hini ni ti àdafa slimi gayaṅ a wakita ni ba : nani Zeṅ (1.1 ; 1.4 ; 1.9 ; 22.8). Kwa ka mǎnjǎki gani ndam ga Yezu tǎdǎm Zeṅ nani ti Zeṅ zal asak ga Yezu, bay ya ti àbǎki Ma Mǔweni Sulumani ge Zeṅ ni.

Àbikioru wakita ni ti ana ndam ga Yezu ya tǎcakalavu a kǎsa adǎskǎlani bu ka had Azi ni (kani ti, had Azi ti ka had Tǔrki). A vad nahaṅ tǎfiyu Zeṅ a daṅgay vu ka had Patmos (Patmos ti had gǔziteni a hud ga dǎluv bu kǎ gǎvay ga had Azi) : ka ya ti naṅ àbu eslini ni ti Yezu àhiaba ma, àṅgazliaya zlam ya ti amagravu na. Kǎlǎṅ gani Zeṅ àbǎki pakama ya ti èci ni akaba zlam ya èpi ni ka wakita.

Ka mǎnjǎki ga wakita ni ti Zeṅ àdǎm ahǎmamam Yezu àṅgazlivu ni : Yezu ti Bay gǎdǎkani àtam bǎbay ndahaṅ dǎk ; agur zlam dǎk ; ku kisim ya ti akad mis ni day agur (1). Kǎlǎṅ gani Zeṅ ahǎṅgri ma ga Yezu ya àhiaba ni ana ndam gayaṅ ya tǎcakalavu a kǎsa adǎskǎlani bu ni (2-3). Yezu àvi njǎda ana tay, àlǎgia ana tay a daya : àhi ana tay tijikia ke divi a ba. Ma gayaṅ ya àhi ana ndam nday nani ni ti, ku kani day ahi ana ndam gayaṅ dǎk.

Kǎlǎṅ ga pakama nani ti Zeṅ àṅgǎhad zlam ya Yezu àṅgazliaya ni (4-22). Pakama hini ti akada pakama ndahaṅ ya mǎdi ahǎr a Wakita ge Melefit mǔweni bu ni do : zlam ya ti Zeṅ àṅgǎhad ni ti zlam maṅgahani, àṅgǎhad ti àzay mazavu ga zlam : àdǎmki ma ka mǎslǎr ge Melefit àna mazavu ga boṅgur, àdǎmki ma ka ndam ga Yezu ya tǎcakalavu a kǎsa gǎrgǎrani bu ni àna mazavu ge ceṅgel (1.20) ; àdǎmki ma ka Rom àna mazavu ga Babiloṅ, ahkay do ni ga wal hala (17.3-10) ; àdǎmki ma ke Seteni àna mazavu ga kurmbu, ahkay do ni ga gavaṅ (20.2) ; àdǎmki ma ka ndam ga Yezu àna mazavu ga mǎva ga Yezu, ahkay do ni ga kǎsa njǎlatani (21.2). Pakama nani ti akada ga pakama ge Deniyel ya àbǎki ni (Deniyel 7-12).

Ku tamal pakama nani dǎk zlǎzladani naṅgu ni, ahar gǎdǎkani mici tata : ka mandav ga duniya ti Yezu emihiti ndam ezir gayaṅ dǎk (19.11-21), mǎk ndam gayaṅ atanǎhad akaba Melefit a mǎlǎṅ sulumani bu ga kaṅgay-kaṅgayani (21-22). Ka sarta ge Zeṅ ya àbǎki ma hini ni ti tǎgria daliya ana ndam ga Yezu a dal-dal (2.10 ; 2.13 ; 6.9-11). Ma ge Zeṅ ya àbǎki ni ti àvia njǎda ana ndam ga Yezu a dal-dal, avi njǎda ana leli daya.

Mǎnjǎki ga ma ge Zeṅ

¹ Wakita hini ti adafaki ere ye ti Yezu *Krist àhiaba ana ndam mǎgri tǔwi ana Melefit a ni. Melefit àhi pakama gani ti mǎhi ana tay, ti tǎsǎr ere ye ti amara magravu wudak ni. Nahkay zla ti Yezu Krist àslǎrbiyu mǎslǎr gayaṅ afa ga bay mǎgri tǔwi gayaṅ Zeṅ ga madafakiaba ere gani nana. ² Zeṅ àhi ere ye ti tǎhi ni dǎk akaba ere ye ti èpi ni dǎk ana mis. Àhi ana tay pakama hini ti ma ge Melefit ededǎṅ. Adafaki pakama gani ge jiri ti Yezu Krist. ³ Maslaṅa ya ti ejǎṅgi wakita hini ana mis ni ti mǎmǎrvu, adaba ahǎṅgri pakama ge Melefit ana tay. Nday ya ti tǎbi slimi, tǎgǎskabu pakama gani mǎbǎkiani ni day tǎmǎrvu. Adaba sarta ga zlam gani ènjia wudak.

Zeṅ agri sa ana ndam mǎfǎki ahǎr ke Melefit a kǎsa adǎskǎlani ni bu

⁴ Nu Zeṅ nǎgri sa ana kǔli ndam ga kǎsa adǎskǎlani ka had Azi, lekǔlum ya kǎfumki ahǎr ke Melefit, kǎbum *kacakalumvu ga mahǎṅgalay naṅ ni. Melefit mǎgri sulum gayaṅ ana kǔli, mǎgray ti *kǎnjǎhadumkabu àna sulumani ti ! Naṅ ti naṅ àbu kwa ahaslani, naṅ àbu nihi, naṅ amǎlǎbu kama daya. Naṅ ti naṅ àbu maṅǎhadani e kǔrsi gayaṅ bu e melefit bu. Mǎsuf adǎskǎlani gayaṅ ni tǎgri sulum ana kǔli, tǎgray ti kǎnjǎhadumkabu àna sulumani

daya. Məsuf nday nani təbu kə meleher gayan. * ⁵ Yezu *Krist mēgri sulum gayan ana kuli, māgray ti kânjəhadumkabu àna sulumani ti. Nañ ti ere ye ti adəm ni dek ma ge jiri. Bay ya ti àngaba e kisim ba enjenjena ni ti nañ. Nañ Bay ga bəbay ga duniya ni dek daya.

Yezu Krist ti mis dek tâzləbay nañ azuhva gayan ya àmət ni ti adafaki awayay leli. Àmət, mimiz gayan àdəgaya ti ga məhəlabə leli a zlam magudarani geli ni ba. ⁶ Nañ Bay geli gədakani, àna tūwi gayan ni mīgia ndam gayan a, agur leli. Àgray ti leli dek mīgia ndam *mañgalabakabu mis akaba Bəñani Melefit a. Nahkay ti mis dek tâzləbay nañ, adaba nǰəda gayan àbu, eslīki məgur tay ga kañgay-kañgayani. Aya nahkay !

⁷ Mənjumoru, nañ tegi ara e kidin ga maklabasl ba, mis dek etipi nañ.

Ku ndam ya tətəhad nañ ni day etipi nañ.†

Jiba ya ka mələñ ni dek etitəwi azuhva nañ.

Iy, amagravu ti nahkay.

Aya nahkay !

⁸ Bay Melefit adəm ahkado : « Bay ya ti ànjəki ka magray zlam dek ni ti nu. Bay ya ti emendeveřin zlam dek ni ti nu gani daya. » Nañ ti nañ àbu kwa ahaslani, nañ àbu nihi, amələbu kama daya. Nañ nǰəda-nǰədani, agur zlam dek.

Yezu àngazlivu ana Zey

⁹ Adəm ma hini ti nu Zey wur ga mənǰ gekuli. Leli dek ti məbu ka ahar bəlan akaba Yezu *Krist akada mis bəlan. Nahkay ti leli məbum macakumkabu daliya ka ahar bəlan, məgrumoru tūwi geli ka ahar bəlan, məmbrəñum do. Leli məbu ka ahar bəlan a Məgur ga Yezu bu, nañ Bay geli daya. A vad nahan təgəs nu, tōru àna nu ka had Patmos e kidin ga yam bu. Təgəs nu ti adaba nəbu nəhi ma ge Melefit ana mis, nagrakia sedi ka Yezu a palam. ¹⁰ Nu nəbu eslīni ti kà fat ga Bay geli nahəma, *Məsuf ge Melefit àgəs nu. ‡ Eslīni nīci dəñgu ga maslaña kələñ goro, nañ àbu ahənday kay kay akada ge mezlelim ni. ¹¹ Àhu ahkado : « Ere ye ti kipi ni ti bəki ka wakita, kəslərīkaboru ana ndam məfəku ahər ya təbu *təcakalavu a kəsa adəskəlani ni bu : Efez, Simiriñ, Pergam, Tiyatir, Sart, Filadelfi akaba Lewədisi ni. »

¹² Nàra nīcia ma na ti nàmbatvu ge mipi maslaña ya ti azlapay ni. Nàra nàmbatva zla ti nipi *ceñgel adəskəla məbəhadkiani ka zlam ga gru agavəla. ¹³ Nipi maslaña nahan, àngazlivu akada mis hihirīkeni micīkeni e kidin ga zlam ya təbəki ceñgel ni bu. Maslaña gani nani ti afakabu azana zəbalani cekw ka aləñ ga asak, gugum məwəlani àna maslpara ga gru. ¹⁴ Məhər ga ahər gayan ni bəf-bəf talla, bəf-bəf gani àtama ge sləzi a. Eri gayan ni asladay akada ga aku ni. ¹⁵ Asak gayan ni nduza akada ga ara ya ti təzaya a aku ba ni, dəñgu gayan ni ahənday akada ga yam ya ti acuhway kay a zalaka bu ni. ¹⁶ Bəñgur təfəñ a ahar ga daf bu adəskəla, maslalam ahəraya a ma gayan ba, ma ga maslalam ni cecūeni məzumani. Meleher gayan ni asladay akada ga fat wis-wiseni ni. ¹⁷ Nàra nīpia nañ a nahkay ti nədəf kà asak gani akada nu məmətani. Nañ ti ni afəku ahar ga daf gayan, àhu : « Añgwaz àwər kur ba. Wudaka zlam dek ànjəki ti nu nəbu àndava ; ka mandav ga zlam dek day nu anələbu. ¹⁸ Bay ya ti nañ àbu àna sifa ni ti nu ; nəməta mək nàngaba, nahkay ananjəhad àna sifa ga kañgay-kañgayani. Nəgur kisim akaba mələñ ge *kisim daya. ¹⁹ Nahkay zla ti zlam ye kipi ni dek bəki ka wakita : bəki ere ye ti nañ àbu agravu nihi ni akaba ya ti ara agravu wudak ni dek. ²⁰ Àki ka bəñgur adəskəlani ya kipi a ahar ga daf goro bu ni akaba àki ka zlam ga gru adəskəlani ga məbəki ceñgel adəskəlani nahəma, ma manjahani gani ti nihi : bəñgur adəskəlani ni ti *məslər ge Melefit, təfi ahər ana

* 1:4 A majalay ahər ga ndam Zude bu ni ti adəskəla ti lemerə məbəlani àtam lemerə ndahan ni dek. Nahkay ti məsuf adəskəlani ni ti adafaki tūwi ge Melefit ya àgray a mələñ bu dek ni ti àbəlay dal-dal. † 1:7 Məñjay Zakari 12.10 ; Zey 19.37. ‡ 1:10 Fat ga Bay geli ti fat ga ladi, adaba ka fat gani nani ti Yezu àngaba e kisim ba.

ndam goro a kəsa adəskəlani bu ni. Ceŋgel adəskəlani ni ti ni ndam goro ya *təcakalavu a kəsa adəskəlani ni bu ni. § »

2

Ma ga Yezu ya àhi ana ndam gayay ya təcakalavu e Efez ni

¹ Àhu keti : « Biki pakama hini ana *məslər ge Melefit ya abi slimi ana ndam goro ya *təcakalavu e Efez ni. Pakama gani nani ti ga Bay ya ti boŋgur təfəŋ a ahar ga dəf bu adəskəlani, asawaday e kidir ga zlam ga gru adəskəlani ga məbəki *ceŋgel adəskəlani ni bu ni. Pakama gayay ni ti nihi, ² àdəm : Nəsəra təwi gayak ya kagraj na, nak kəbu kagraj təwi àna njəda, kəbu kebesey, kəbi kəvi divi ana ndam cuday ga məhurkiviyani ke kəli bi daya. Ndam ya tədəm nday ndam *asak goro, ay nday ndam asak goro do ni ti kəmənjaləŋaba kə tay a, kəsəra nday ndam masəkad malfada masakani. ³ Nak kəbu kebesey, kəcaka daliya azuhva nu a, kəmətaḅ ndo.

⁴ « Ay ti zlam àbu bəlaŋ kəgudara, nəhukki : Kəwayay nu akada ya kəwayay nu enjenjeni ni va do. ⁵ Jalaki ahər ka manjəhad gayak ye enjenjeni ni, ŋga pi kəŋgoya kələŋ a ni day ti. Mbatkaba majalay ahər gayak a, gray təwi akada ya kəgray enjenjeni ni. Tigi ti kəmbatkaba majalay ahər a do nahəma, anara afa gayak a, nara nəzaba ceŋgel gayak na akaba məlaŋ ya tafəkadki na. ⁶ Ay zla nahəma, zlam nahəŋ àbu bəlaŋ nazləbaki kur : ere ye ti ndam Nikolas * təcəhi ana mis ni ti kəwayay do fererəni akada goro ya nəwayay do fererəni ni.

⁷ « Maslaŋa ya ti slimi àfəŋ ge mici zlam nahəma, mīci ere ye ti *Məsuf Njəlatani ahi ana ndam goro ya təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni.

« Maslaŋa ya ti èyefiŋa kə zlam magudarana nahəma, anəvi divi ga məzum bəza ga məŋgəhaf ya àbu a məlaŋ sulumani ge Melefit bu ni. Bəza ga məŋgəhaf nani ti avi sifa ana mis. »

Ma ga Yezu ya àhi ana ndam gayay ya təcakalavu e Simiriŋ ni

⁸ Àhu keti : « Biki pakama hini ana *məslər ge Melefit ya abi slimi ana ndam goro ya *təcakalavu e Simiriŋ ni. Pakama gani nani ti ga Bay ya ti ànjəki ka magray zlam dek, emendeveriŋ zlam dek, naŋ gani ya àmət mək àŋgaba e kisim ba ni. Pakama gayay ni ti nihi, ⁹ àdəm : Nəsəra daliya gayak ya ti kacakay na, nəsəra nak talagani. Ay ge jiri nahəma, zlam gayak àbu. Nəsəra ma magədavani ya mis tekəlkəkiyu na daya. Ndam ya tekəlkəkiyu ma ni tədəm nday ndam *Zəde, ambatakani do nday ndam Zəde do, nday ndam ya təcakalavu ga madəbay *Seteni ni. ¹⁰ Aŋgwaz àwərfəŋa kur ka daliya ya akacakay ni ba. Sərumki : Seteni aməbiyu ndam gekəli ndahaŋ kay a daŋgay vu, awayay ti ahəlfəŋa eyə kə kəli a. Akəgrum daliya vad kru. Ku takad kur nəŋgu ni, kəmbəreŋ məfəku ahər ba. Kəmbəreŋ məfəku ahər ndo nahkay nahəma, anəvuk sifa ga sulum adaba kəyefiŋa kə zlam magudarana.

¹¹ « Maslaŋa ya ti slimi àfəŋ ge mici zlam nahəma, mīci ere ye ti *Məsuf Njəlatani ahi ana ndam goro ya təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni.

« Maslaŋa ya ti èyefiŋa kə zlam magudarana nahəma, ku tamal àməta nəŋgu ni amaŋgaba, aməmət dəy-dəy va do, *kisim ye cə ni amazay naŋ do. »

Ma ga Yezu ya àhi ana ndam gayay ya təcakalavu a Pergam ni

¹² Àhu keti : « Biki pakama hini ana *məslər ge Melefit ya abi slimi ana ndam goro ya *təcakalavu a Pergam ni. Pakama gani nani ti ga Bay ya ti naŋ àbu àna maslalam ma gani

§ 1:20 Məslər ge Melefit ya təfi ahər ana ndam ga Yezu a kəsa adəskəlani bu ni : mis ndahaŋ tədəm məslər ya afi ahər ana ndam ga Yezu a kəsa nahəŋ bu ni ti mis hihirikeni ya təgur mesedi ni dek ; mis ndahaŋ ti ni tədəm məslər ti, ndam ge mesedi ni dek akaba məslər məslərani ya àfi ahər ana tay ni. Ay pakama ge Zeŋ ya abiki ana məslər ya àfi ahar ana ndam ge Melefit a kəsa nahəŋ bu ni ti, àhi ana ndam ga Yezu ya *təcakalavu a kəsa gani nani bu ni akada nday dek mis bəlaŋ. * 2:6 Leli məsər ere ye ti ndam Nikolas tədəm ni do, ay məsəra nday ndam magudar zlam ya tədəbay divi ga Yezu do ni.

cecūeni mēzumani ni. Pakama gayaṅ ni ti nihi, ¹³ àdēm : Nēsəra mələṅ manjəhad gayak a, nak ka mələṅ ge *Seteni, kərsi gayaṅ àbu eslini. † Tàkad Antipas ti afa gekūli eslini ka mələṅ ge Seteni ya anjəhad ni. Antipas ti bay magrakua sedi a, àmbrəṅ nu ndo. Ku tamal tàkada naṅ a nəṅgu ni nak day kəmbərəṅ nu ndo simiteni, kəbu kəfəku ahàr kekileṅa.

¹⁴ « Ay ti zlam àbu kàgudara, nəhukki : mis ndahaṅ təbu afa gayak ti təgəskabá ere ya *Balam àdafaki na. Àhi ana bay Balak māgosay ndam *Izireyel ti tāhəpəd aslu ga pəra akaba tāgray mesūwehvu. ¹⁵ Mis ndahaṅ təbu afa gayak təgəskabá ere ye ti Nikolas ‡ àdafaki na daya. ¹⁶ Nahkay nəhuk : Mbatkaba majalay ahàr gayak a. Tigi ti kàmbatkaba do nahəma, nara afa gayak a wudak, nara nakadvaferṅva kà ndam gayak na àna maslalam ya ahəraya a ma goro ba na.

¹⁷ « Maslaṅa ya ti slimi àfəṅ ge mici zlam nahəma, mīci ere ye ti *Məsuf Njəlatani ahi ana ndam goro ya təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni.

« Maslaṅa ya ti èyefiṅa kà zlam magudarana nahəma, anəvi *man maṅgahani ni. Anəvi koskosay daya : ka koskosay gani nani ti slimi mūweni àki məbəkiani. Maslaṅa ya àsəra slimi gani nana ni ti àbi, si asər ti maslaṅa ya ti təvia akur gani nana ni kwa. »

Ma ga Yezu ya àhi ana ndam gayaṅ ya təcakalavu a Tiyatir ni

¹⁸ Àhu keti : « Biki pakama hini ana *məslər ge Melefit ya abi slimi ana ndam goro ya *təcakalavu a Tiyatir ni. Pakama gani nani ti ga Wur ge Melefit, naṅ ya ti eri gayaṅ asladay akada ga aku ni, asak gayaṅ ni akada ga ara sulumani ni. Pakama gayaṅ ni ti nihi, ¹⁹ àdēm : Nēsəra tūwi gayak ya kagraṅ na, nēsəra kəbu kawayay mis, kəbu kəfəku ahàr, kəbu kebesey zlam dek, kəbu kəfi ahàr ana tūwi daya. Nēsəra tūwi gayak ya kagraṅ nihi ni àtama ya kàgrabiya enjenjeni na.

²⁰ « Ay ti zlam àbu kàgudara, nəhukki : kəvia divi ana Zezabel, wal ya àdēm naṅ bay mahəṅgaray *pakama ge Melefit na. § Ambatakani do wal nani ti naṅ àbu adəfiki zlam ana ndam məgru tūwi ge mesipet tay àna naṅ. Awayay ti tāgray mesūwehvu akaba tāhəpəd aslu ga pəra. ²¹ Nəvia sarta ti māmbatkaba majalay ahàr gayaṅ a, ay ti kekileṅa àcuhway do ; agroru mesūwehvu gayaṅ zlam gayaṅ. ²² Nihi nahəma, nara nəfəki arməwər, ara acakay daliya ka slalah gayaṅ. Ndam ya tagrafəṅa mesūwehva ni tigi ti tāmbatkaba majalay ahàr gatay a ndo, təmbərəṅ tūwi gatay magədavani nani ndo ni ti atəkay daliya dal-dal daya. ²³ Nara nabazlfəṅa bəza dek daya, ti ndam ya təfəki ahàr ke Melefit, təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni dek tara təsər : bay ya ti àsəra majalay ahàr ge mis a akaba zlam ya mis tawayay na ti si nu kwa. Lekūlum dek anəpəl kəli, ku way way do ke tūwi gayaṅ ya àgray ni.

²⁴ « Lekūlum ndam Tiyatir ndahaṅ ni kəbum kəfumki ahàr ke Melefit. Lekūlum ti kicūmiki ma ga wal ni ndo, kàcahum ere ye ti mis nday nani tədəm zlam maṅgahani ge *Seteni ni ndo. Lekūlum nahəma ere ye ti nəhi ana kəli grum ni ti àbi. ²⁵ Ay ti ere ye ti nəhi ana kəli ni ti nihi : Gəsumkabá ma ya nəhi ana kəli na, kəmbərəṅum ba duk abivoru ana sarta goro ya anaṅga ni.

²⁶ « Maslaṅa ya ti èyefiṅa kà zlam magudarana, àgəskabá ere ye ti nawayay na duk abivoru ana vad gayaṅ a nahəma, anəvi njəda ga məgur jiba gərgərani. ²⁷ Maslaṅa nani ti emigi bay bilek-bilekeni, amahətay jiba nday nani àna aday ga ara ; aməgri ana tay ti akada ga maslaṅa ya ti ehəbkaba misek ge elibisl a təzlu-təzlu ni. * ²⁸ Anəvi njəda ga

† 2:13 A Pergam ti mələṅ gəđakani ge meviyekiki zlam ana Zūs melefit gəđakani ga ndam Gres ni àbu. Ahay nahaṅ àbu, tazləbavù bay gəđakani ga ndam Rom ni akada naṅ melefit eslini. Yezu àdēm kərsi ge Seteni àbu a Pergam ti azuhva zlam nday nani. ‡ 2:15 Mənjaki ke ere ye ti məbəkiani ka 2.6 ni. § 2:20 Zezabel ti wal ga bay Akab ga had Izireyel ahaslani (1 Bəbay 16.31). Zezabel ti wur Izireyel do, ahəṅgrioru ahàr a had ana Bal melefit ga ndam Kanaṅ. A Wakita ge Melefit bu ni ti wal ya agosay mis ti tādəbay divi ge Melefit ba ni lu təzalay naṅ Zezabel. * 2:27 Mənjay Limis 2.8-9.

magray zlam nday nani akada ga Baba ya àvu ni. Maslaṅa nani ti anəvi bamti ya ti acəlaya ge dœna ni daya. †

²⁹ « Maslaṅa ya ti slimi àfəṅ ge mici zlam nahəma, mîci ere ye ti *Məsuf Njəlatani ahi ana ndam goro ya təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni. »

3

Ma ga Yezu ya àhi ana ndam gayəṅ ya təcakalavu a Sart ni

¹ Àhu keti : « Biki pakama hini ana *məslər ge Melefit ya abi slimi ana ndam goro ya *təcakalavu a Sart ni. Pakama gani nani ti ga Bay ya ti məsuf ge Melefit təfəṅ adəskəla akaba boṅgur təfəṅ adəskəlani ni. Pakama gayəṅ ni ti nihi, àdəm : Nəsəra təwi gayak ya ti kagray na. Mis tədəm nak ti kəṅgəta sifa, ambatakani do nak məmətani sawəṅ. ² Nak kəbu kendevertu wudak, ay ti cikaba. Zlam nahaṅ àgəjəni fuka, àmət ndo, ay ahər àdəm zay njədə gayak, do ni ti zlam gani nani day ara amət. Nəmənjaləṅa ana təwi gayak na, nipi ti əsli araṅa kə meleher ge Melefit goro do. ³ Sərki ka ma ge Melefit ya ti kici ahaslani ni. Sərki ahəmamam kəgəskabu ma gani ahaslani ni. Kəsərki ti gəskabá, mbatkaba majalay ahər gayak na. Tigi ti kipiđekvu do nahəma, anara afa gayak a. Anara ti akada ga zal akal ni, akəsər sarta gani do. ⁴ Ay ti ndam gayak ndahaṅ bal təbu a Sart ti azana gatayani təgəs arda ndo. Nday məbakabu azana bəđ-bəđani, amasawadəy akaba tay, adəba tislili tata.

⁵ « Maslaṅa ya ti èyefiṅa kà zlam magudarana nahəma, aməbakabu azana bəđ-bəđani, anəbəkia slimi gayəṅ ka wakita day-day do. A wakita nani bu ni ti nəbəkia slimi ga ndam ya təṅgəta sifa ni. Kə meleher ga Baba akaba kə meleher ga məslər gayəṅ nahəma, anədəm vay-vay naṅ ti mis goro.

⁶ « Maslaṅa ya ti slimi àfəṅ ge mici zlam nahəma, mîci ere ye ti *Məsuf Njəlatani ahi ana ndam goro ya təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni. »

Ma ga Yezu ya àhi ana ndam gayəṅ ya təcakalavu a Filadelfi ni

⁷ Àhu keti : « Biki pakama hini ana *məslər ge Melefit ya abi slimi ana ndam goro ya *təcakalavu a Filadelfi ni. Pakama gani nani ti ga Bay ya ti naṅ *njəlatani, naṅ jireni ni, naṅ ti lekili ga bay Devit àfəṅ a ahar bu . Tamal àzləkaba mahay a ti maslaṅa nahaṅ àzləkəvu koksah, tamal àzləkəvə day maslaṅa nahaṅ àzləkəba koksah. Pakama gayəṅ ni ti nihi, ⁸ àdəm : Nəsəra təwi gayak ya kagray na. Nəsəra njədə gayak àhəca, akaba nani dek kəmbərəṅ nu ndo, kəgəskabá pakama goro a. Nihi nahəma, nəzləkukaba mahay a, maslaṅa ya ti esliki məzləkəvu mahay nani ti àbi. ⁹ Nəhuk nahəma, ndam ya təcakalavu ga madəbay *Seteni, tədəm nday ndam *Zude ambatakani do tasəkad malfadə, nday ndam Zude do ni, ere ye ti anəgri ana tay ni nihi : anəfəki ṅgasa ka tay, ti tàra tábəhaduk mirdim meleher ndiḃa ndiḃa ana had. Nahkay ti atəsər nu nəbu nawayay kur. ¹⁰ Nak ti kəgəskabá pakama goro na, kəmbərəṅ ndo. Nahkay nu day anahətay kur ka sarta ga daliya ya amərəkia ka ndam ga duniya dek ni, anəmbərəṅ kur do. Daliya gani nani ti ecirkaba mis a : mis ndahaṅ goro, mis ndahaṅ ti ni goro do. ¹¹ Nu nəbu naṅga wudak. Gəskabá ma ya ti nəhuk na lala, kəmbərəṅ ba. Nak kəbu àna sifa ya nəvuk ga sulum adəba kəyefiṅa kà zlam magudarana ni : tigi ti kəmbərəṅ ma goro ndo nahəma, maslaṅa àbi amazafuka sifa gani nana bi.

¹² « Maslaṅa ya ti èyefiṅa kà zlam magudarana nahəma, anafəkad naṅ, emigi medikedik ga *ahay gəđakani ge Melefit goro ni, amanjəhad a mələṅ sulumani nani bu ga kaṅgay-kaṅgayani. Anəbəkia slimi ge Melefit akaba slimi ga kəsa gəđakani ga bay Melefit goro ka naṅ. Kəsa gani nani ti Zeruzalem məwəni ya ti Melefit aməslərbiyu ka had ni. Anəbəkia slimi goro məwəni ka maslaṅa nani daya.

¹³ « Maslaṅa ya ti slimi àfəṅ ge mici zlam nahəma, mîci ere ye ti Məsuf Njəlatani ahi ana ndam goro ya təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni. »

† 2:28 Bamti ya ti acəlaya ge dœna ni ti Krist. Mənjay Maṅgahani 22.16.

Ma ga Yezu ya àhi ana ndam gayan̄ ya təcakalavu e Lewūdisi ni

¹⁴ Àhu keti : « Biki pakama hini ana *məslər ge Melefit ya abi slimi ana ndam goro ya *təcakalavu e Lewūdisi ni. Pakama gani nani ga Bay ya ti təzalay nañ “Aya Nahkay !” ni. Nañ Bay magray sedi jireni, àsəkad̄ malfada do, ere ye ti Melefit àgraya ni dek̄ ti ahar gayan̄ àkibu daya. Pakama gayan̄ ni ti nihi, ¹⁵ àdəm : Nəsəra tūwi gayak ya kagray na : nak liñ-liñ do, nak war-war do daya. Hojo nak liñ-liñ ahkay do ni nak war-war. ¹⁶ Ay ti nak liñ-liñ do, nak war-war do, nak lubuk-lubuk, nahkay ti nara nahəngaya kur a ma goro ba tuwəf. ¹⁷ Kəbu kədəm elimeni gayak àbu, kəngəta zlam a, ere ye ti ahəcukkiwu ni àbi. Ambatakani do ŋgay nak kəbu kasay cicihi, araña gayak àbi, nak talagani, nak wulufani, nak a mahayma ti kəsər do. ¹⁸ Nihi zla nahəma, nawayay ti ra afa goro a, səkum gru masladani, ègi njəlalatani a aku bu ni. Nahkay ti ekigi bay ge elimeni eded̄iñ eded̄iñeni. Səkum azana bəf-bəd̄ani ti kəbakabu, kəngah vu gayak nahkay ti akagray mimili va do. Səkum haf ge eri daya ti kəgraki ke eri gayak ni, nahkay ti ekipi divi. ¹⁹ Nu ti ndam goro ya nawayay tay ni tamal təgudara zlam a ti nəhiki ana tay, natraḃki tay. Nahkay ti mbatkaba majalay ahər gayak a, kava njañ-njañ ga magray tūwi a. ²⁰ Ci day, nu hi kà mahay, nəbu nəzalay. Tamal ti maslaña ècia dənggu goro a, àzləkaba mahay a nahəma, nəhuriyu afa gani. Nəhuriya ti nəzum zlam ata nañ, nañ day azum zlam ata nu.

²¹ « Maslaña ya ti èyefiña kà zlam magudarana nahəma, anəvi divi ga manjəhadani e kərsi ga bay bu akaba nu a bay goro bu. Amanjəhad ti akada goro ya ti nəyefiña kà zlam magudarana, nəra, nu nəbu manjəhadani e kərsi ga bay bu akaba Baba ni.

²² « Maslaña ya ti slimi àfəñ ge mici zlam nahəma, mīci ere ye ti *Məsuf Njəlatani ahi ana ndam goro ya təcakalavu a kəsa gərgərani bu ni. »

4

Mahay məzləkabana e melefit ba

¹ Àra àhua ma na nahkay ti nipi mahay məzləkabana e melefit ba. Eslini dənggu ga maslaña àhənday akada ga mezlelim ni. Dənggu nani ti ga maslaña ya ti àhu ma enjenjeni ni. Àhu ahkado : « Cəlaya ahalay ha. Kəcəlaya ti nədəfukki zlam ya ti amagravu ni. »

² Eslini *Məsuf ge Melefit àgəs nu həya, mək nipi kərsi ga bay mafəkadani e melefit bu, maslaña àvu manjəhad̄viyani dəgama. ³ Maslaña gani nani ti àbəlay kay akada ga akur sulumani ya təzalay zespi ni, akada akur ya təzalay sarduwan̄ ni daya. Kərsi gani nani ti makwal èveliñ tekesl. Makwal ni aslad̄ay akada ga akur ya təzalay imarot ni. ⁴ Kərsi ndahañ kru kru cə mahar fad̄ təfəñ kà gəvay ge kərsi nani tèveliñ carra, mis gəd̄akani təvu dəgama dəgama manjəhad̄viyani. Nday məbakabu azana bəf-bəd̄ani, mēfedey ahər àna elpindiñ ga gru. ⁵ A kərsi gani nani ye e kidiñ bu ni ti avər abay aku, dənggu tahənday, avər adi aday. Eslini cəngel təbu adəskəla təslad̄ay mələñ kama ge kərsi ga bay ni. Cəngel nday nani ti *Məsuf ge Melefit adəskəlani ni. ⁶ Zlam nahəñ àvu kama ge kərsi ga bay ni, ere gani akada dəluy, aslad̄ay mələñ akada ga kutrum ni, ahələba eri a vərut.

Zlam ndahañ təbu fad̄, nday àna sifa, təfəvù kərsi ni e kidiñ vu kà palahar gani fadani dek̄. Zlam gani nday nani ti meleher gatay akaba aləñ gatay ni dek̄ eri trakokwa trakokwa. ⁷ Zlam bəlañ gani təzavu ata mazlahku, ye cə ni təzavu ata wur kokur, ya mahkər ni meleher gani təzavu ata ge mis, ya fad̄ ni ti ni təzavu ata məjəvu ka ya ti məjəvu ni ahər ni. ⁸ Zlam nday nani fadani ni kərpasla təfəñ kà tay muku muku, vu gatay ni dek̄ eri trakokwa, gwar a huḃ bu akaba gwar ka dala dek̄. Mələfat akaba məlavad̄ gani do dek̄ tidi limis, təmbərəñ do, təbu təd̄əm :

« Bay geli Melefit, nak Bay njəda-njədani, nak kəbu njəlata, njəlata, njəlata. Nak ti kwa ahaslani nak kəbu, nak kəbu nihi, akələbu kama daya. »

⁹ Zlam nday nani fadani təbu tidii limis ana Bay ya ti nañ àbu manjəhadani dəgama e kərsi ga bay bu, nañ àbu àna sifa, àmət d̄ay-d̄ay do ni. Kəla ya ti tidii limis ga mazləbay nañ akaba təgri səs̄i nahkay ni ti ¹⁰ nday gəd̄akani kru kru cə mahar fadani ni tabəhad̄i mirdim ana Bay ya ti nañ manjəhadani dəgama e kərsi ga bay bu, àmət d̄ay-d̄ay do ni.

Tabəhadī mirdim, tazləbay naṅ. Tabəhadī elpindiṅ gatay kè meleher ga Bay manjəhadani e kərsi bu ni, tədəm :

¹¹ « Bay geli Melefit, nak kàgraya zlam a dek.

Kàgraya zlam a dek, nday təbu nahkay ti ka mawayay gayak.

Nahkay zla nahəma, kislia ti ku way way do məzləbay kur,

mədəm nak gəđakani, mədəm nak njəđə-njəđani. »

5

Wur Təmbak akaba wakita

¹ Eslini nìpifiṅ wakita mifedekabani kà bay ya ti manjəhadani dəgama e kərsi ga bay bu ni a ahar ga đaf bu. * Wakita nani ti palahar gani cecəeni məbəkiani, ma gani mandəbaṅakabiyani àna zlam məlaṅ adəskəla daya. ² Mək nìpi *məslər ge Melefit njəđə-njəđani ədəm ma kay kay, ədəm ahkado : « Way esliki məhəlkia zlam ya ti təndəbaṅakabiyu wakita ni àna naṅ na ga mepelkaba wakita na tata ni way ? »

³ Ay ti ku e melefit bu, ku ka had, ku a had bu, maslaṅa àbi esliki mepelkaba wakita na ga məmənjiyani a huđ gani vu bi. ⁴ Eslini nìtəwi dal-dal adəba tədi ahàr ana maslaṅa ya ti esliki mepelkaba wakita na ga məmənjiyani a huđ gani vu ndo. ⁵ Ay bəlaṅ e kidiṅ ga nday gəđakani ni bu àhu : « Kitəwi ba. Nihi nahəma mazlahku àbu, naṅ ti ge dini ga Zəda, naṅ wur huđ ge Devit ; èyefiṅa kà ndam ezir ge Melefit a. Naṅ ti esliki : ahəlkia zlam adəskəlani ya təndəbaṅakabiyu wakita ni àna naṅ na ga mepelkabana tata. »

⁶ Eslini nìpi Wur Təmbak micikeni jika e kidiṅ bu kama ge kərsi ni. Zlam ndahaṅ fadani ni akaba nday gəđakani ni təveliṅ naṅ. Wur Təmbak gani nani ti edrem adəskəla. Eri gani day adəskəla ; eri nday nani ti *Məsuf ge Melefit adəskəlani ni, Melefit əslərbiyu tay ka had dek. Wur Təmbak gani nani ti amənjavu akada ga wur təmbak ya tislina ni. ⁷ Wakita ni əfəṅ kà Bay ya ti manjəhadani dəgama e kərsi bu ni a ahar ga đaf bu. Eslini Wur Təmbak nakəṅ òru əzay wakita ni. ⁸ Naṅ nakəṅ àra əza wakita na ti zlam fadani ni akaba gəđakani kru kru cə mahar fadani ni təbəhad mirdim grik kè meleher ga Wur Təmbak ni. Nday dekeni àna tində a ahar bu akaba hijiyem ga gru mərəhvani àna tersel pisl pisl. Tersel gani nani ti zlam mahəṅgalani ga ndam ge Melefit ya tahəṅgalafəṅa kè Melefit a ni. ⁹ Nday nakəṅ tidi limis məweni, tədəm :

« Nak ti kislia mazay wakita na,
kislia məhəlkia zlam adəskəlani
ya təndəbaṅakabiyu wakita na àna naṅ na daya.
Adəba təkada kur a,
kəmbiaya mis a dek ana Melefit àna mimiz gayak na :
mis ya təzlapay ma həma ni dek, ge dini dek,
ga jiba dek akaba ga had gərgərana dek, kəmbiaya tay a.

¹⁰ Kàgray nahkay ti tigia ndam jiba gayak a, nak kəgur tay,
tigia ndam *maṅgalabakabu mis akaba Melefit kè meleher ge Melefit geli daya.
Nday gani etigi bəbay ka had. »

¹¹ Eslini nìpi məslər ge Melefit miliyem ehimeya, təcəlvu do, nìci limis gatay ya tidi ni. Nday nakəṅ təveliṅ ahàr ana kərsi ni, ana zlam fadani ni, akaba ana gəđakani ni. ¹² Nday nakəṅ təbu tidi limis kay kay, tədəm :

« Wur Təmbak ya təkad ni əslia ti mis təhəṅgrioru ahàr a had,
təzləbay naṅ akaba tidi limis,
adəba naṅ njəđə-njəđani, agur zlam dek,
naṅ àbu àna elimeni, əsəra magray zlam a dek. »

¹³ Eslini nìci dəṅgu ga zlam ya Melefit əgraya tay a ni dek təbu tidi limis. Zlam ya ti agavəla ni, ya ka had ni, ya a had bu ni akaba zlam ya ti a dəluv bu ni tədəm :
« Məzləbum Bay ya ti e kərsi bu ni,

* ^{5:1} Ka sarta ga Yezu ti wakita dek zəbalani, mis tefedekabu ; ga məṅgət məlaṅ ya tawayay ni si tēpelkaba kwa ; wakita akada ya kani ni ti tēbi.

məzləbum Wur Təmbak ni daya.

Məhəngrioru ahàr a hađ ana tay adaba nday təgur zlam dek.

Mətəkumi ahar ana tay daya.

Məgrum zlam nday nani dek ga kaṅgay-kaṅgayani. »

¹⁴ Zlam fadani nakəṅ təđəm : « Aya nahkay ! » Tàra təđəma nahkay nahəma, gəđákani ni tábəhadı mirdim meleher ndıba ndıba ana hađ ana Bay ya e kərısi bu ni akaba ana Wur Təmbak ni, təhəngrioru ahàr a hađ ana tay.

6

Wur Təmbak ni ezlıri ana mepelkaba wakita

¹ Eslini nıpi Wur Təmbak nakəṅ əzəkia zlam mandəbaṅakabiyu wakita na bəlaṅ gana. Àra əzəkia nahəma, nıci zlahay ga zlam bəlaṅ e kidıṅ ga zlam fadani ni bu ahənday kay kay akada ga avər ya adi aday ni, əđəm : « Ra ! » ² Nıpi ti pilis bəđ-bəđani, mis àki digusa maṅjəhadani, aləka əfəṅ a ahar bu. Təvia elpıdıṅ a, adaba esliki meyeṫıṅeni kà zlam dek, əsləka ɔru ga makadvani ti mēyeṫıṅ ka zlam keti.

³ Eslini Wur Təmbak ni əzəkia zlam mandəbaṅakabiyu wakita ye cə na. Àra əzəkia ti nıci dəṅgu ga zlam ye cə e kidıṅ ga zlam fadani ni bu ni, əđəm : « Ra ! » ⁴ Nıpi pilis nahəṅ ndizeni əhəraya, mis àki digusa. Maslaṅa gani nani ti təvia maslalam gəđákana, təvikiva nıjəda ga məzəkibiyu silik ke mis ka hađ a ti tábazlvu e kidıṅ gatay bu.

⁵ Eslini Wur Təmbak ni əzəkia zlam mandəbaṅakabiyu wakita na ya mahkər na. Àra əzəkia ti nıci dəṅgu ga zlam ya mahkər e kidıṅ ga zlam fadani ni bu ni, əđəm : « Ra ! » Nəmənıjoru mək nıpi pilis dilıṅ-dilıṅeni əhəraya, maslaṅa àki digusa, kilə əfəṅ a ahar bu ga makay zlam. ⁶ Nıci dəṅgu ga maslaṅa ahəndabiyu e kidıṅ ga zlam fadani ni bu, əđəm : « Sıṅgu ge təwi ga rukani asəkum *alkama agodu bəlaṅ cilıṅ, tamal hay ti ni agodu mahkər cilıṅ. » Əhi ana bay ya ti naṅ ke pilis ni keti : « Zum nday ata amal nahəma kıjıṫıṅ ba. »

⁷ Eslini Wur Təmbak ni əzəkia zlam mandəbaṅakabiyu wakita ya fadani na. Àra əzəkia ti nıci dəṅgu ga zlam ya fadani ni əđəm : « Ra ! » ⁸ Nəmənıjoru mək nıpi pilis əzavu ata azək əhəraya, maslaṅa àki digusa. Slimi ga bay nani Kisim, məlaṅ ge *kisim adəboru naṅ kələṅ. Təvia nıjəda ana tay ka palahar ga hađ bəlaṅ a huđ ga fadani ba ga mabazl mis àna maslalam a, àna ləwir a, àna arməwər gərgərana. Təvia nıjəda ana tay ga magray ti zlam ge gili cudayani tábazl mis daya.

⁹ Eslini Wur Təmbak ni əzəkia zlam mandəbaṅakabiyu wakita ya zlamani na. Àra əzəkia ti nıpi diksi ga ndam ya tábazl tay adaba təgəskabá ma ge Melefit a akaba təgrakia sedi a ni. Nday ti təvu a huđ ga məlaṅ *meviyekiki zlam ana Melefit ni bu. ¹⁰ Nday nakəṅ təzlah kay kay, təđəm : « Bay geli gəđákani, nak jireni, nak *nıjəlatani ; akagrafəṅa seriya kə mis ya təbu ka hađ, tábazl leli na ti ananaw ? Akatrađvù tay ti ananaw ? » ¹¹ Tàra təđəma ma na nahkay nahəma, təbəkı azana bəđ-bəđani ka tay dek, təhi ana tay ahkado : « Bəsəma àkiva gəzit, adaba bəza ga məṅ gekəli ndahaṅ təbu təgri təwi ana Melefit akada gekəli ni, Melefit əvia divi ana mis a ti tábazlkıvu tay ke kəli. Ahàr əđəm tábazlaba tay a dek day kwa. »

¹² Eslini nıpi Wur Təmbak ni, əzəkia zlam mandəbaṅakabiyu wakita ya muku na. Àra əzəkia ti hađ adaday kay kay. Fat əgi dilıṅ-dilıṅ akada jembeı. Kiyi day əgi ndize akada mimiz. ¹³ Bəṅgur tətədbiyu e melefit bu, tədəgaya ka hađ a akada ga bəza ga *wəruv maṅgalakani ya aməđ gəđákani abafəṅa tay kà məṅ gana ni. ¹⁴ Huđ melefit əfedevu akada ga wakita ya efedevu ni, əsləkaba eslina. Həma akaba hađ ya e kidıṅ ga dəluv bu ni dek təsləkaba a məlaṅ gatay ba. ¹⁵ Bəbay ga hađ ni dek, gəđákani, gəđákani ga ndam slewja, ndam ge elimeni, ndam ya nıjəda əfəṅ ka tay ni, mis ndahaṅ ni dek, evidi akaba nday ye evidi do ni təbu a ahuzl bu, təbu e kidıṅ ga huđəkum bu. ¹⁶ Təhi ana həma ni akaba ana huđəkum ni ahkado : « Dəđumkiaya ke leli a, ṅgahumfəṅa leli kà bay maṅjəhadani dəgama e kərısi ga bay bu na ti əpi leli ba ; ṅgahumfəṅa leli kà Wur Təmbak na daya,

adaba àzuma b̄eruv a. ¹⁷ Adaba vad̄ m̄ezum b̄eruv gatay dal-dalani ènjia. A vad̄ gani nani ti maslaŋa àbi amatamf̄eŋa kà tay a bi. »

7

Ndam ya ti t̄ah̄ endakia zlam ge Melefit ka tay a ni

¹ Eslini n̄ipi *m̄esl̄er ge Melefit fad̄ nday jika jika k̄e sliri ga m̄elaŋ fad̄ani d̄ek. Nday t̄abu t̄eaf̄eŋa am̄ed ga m̄elaŋ na d̄ek ti àdad̄ay ka had̄ ni ba, ka d̄aluv ba akaba ka m̄eŋḡehaf ku b̄elaŋ ba simiteni. ² Melefit ti Bay ga sifa ; n̄ipi m̄esl̄er gayeŋ nah̄eŋ keti naŋ àbu asl̄ekabiya gwar egezi a, zlam ge Melefit ga mah̄endakiani ke mis ni àf̄eŋ a ahar bu. M̄esl̄er nak̄eŋ àzlah kay kay, àhi ana m̄esl̄er ndah̄eŋ fad̄ani ya Melefit àvi n̄j̄eda ana tay ga magudar had̄ akaba d̄aluv ni, àhi ana tay ahkado : ³ « K̄agudarum had̄, d̄aluv akaba m̄eŋḡehaf faŋ ba, si amah̄endakia zlam ge Melefit k̄e meleher ga ndam m̄agri t̄awi ana Melefit geli na day kwa. » ⁴ Eslini t̄acaluaya mis ya ti t̄ah̄endaki zlam ge Melefit ka tay na : nday d̄ebu diŋ àna d̄ebu kru kru fad̄ mahar fad̄, nday ge dini ḡerḡerani ge Izireyel ni d̄ek. ⁵ Ge dini ga Z̄uda mis d̄ebu kru mahar c̄u, ge dini ge R̄ubeŋ mis d̄ebu kru mahar c̄u, ge dini ga Gad mis d̄ebu kru mahar c̄u, ⁶ ge dini ge Eser mis d̄ebu kru mahar c̄u, ge dini ga Naftali mis d̄ebu kru mahar c̄u, ge dini ga Manase mis d̄ebu kru mahar c̄u, ⁷ ge dini ga Simeȳeŋ mis d̄ebu kru mahar c̄u, ge dini ge Levi mis d̄ebu kru mahar c̄u, ge dini ga Isakar mis d̄ebu kru mahar c̄u, ⁸ ge dini ga Zabuloŋ mis d̄ebu kru mahar c̄u, ge dini ge Z̄uzef mis d̄ebu kru mahar c̄u, ge dini ge Benjemeŋ mis d̄ebu kru mahar c̄u.

Mis macakalavani dal-dal k̄e meleher ge Melefit

⁹ Eslini n̄am̄enjoru, n̄ipi mis macakalavani dal-dal, maslaŋa àcal tay koksah. Nday nani ti mis ga had̄ ḡerḡerani d̄ek, ga jiba ḡerḡerani d̄ek, ge dini ḡerḡerani d̄ek akaba ya t̄azlapay ma h̄ema ḡerḡerani ni d̄ek. Nday t̄abu micikeni jika jika kama ge k̄ursi ga Bay ni, k̄e meleher ga Wur T̄embak ni. Nday d̄ek m̄ebakabu m̄agudi b̄ed̄-b̄ed̄ani, ahar ga t̄eba t̄ef̄eŋ kà tay d̄ek a ahar bu, tazl̄ebay Melefit àna naŋ. ¹⁰ Nday nak̄eŋ t̄ezlah kay kay, t̄ed̄em : « T̄ah̄eŋgay leli ti Melefit geli manj̄ehadani e k̄ursi bu ni nday ata Wur T̄embak ni. » ¹¹ Eslini n̄ipi *m̄esl̄er ge Melefit jika jika t̄eveliŋja ah̄ar ana k̄ursi ga bay na, ana ḡed̄akani na akaba ana zlam fad̄ani ya àna sifa na. Nday nak̄eŋ t̄ab̄ehad̄ mirdim, meleher ndība ndība ana had̄, t̄azl̄ebay Melefit, ¹² t̄ed̄em :

« Aya nahkay !

Melefit geli ni, nak a bay gayak bu, nak k̄es̄era zlam a.

M̄agruk s̄usi, m̄ah̄eŋgrukoru ah̄ar a had̄,

adaba k̄islia ga m̄egur zlam a d̄ek, nak n̄j̄eda-n̄j̄edani,

nahkay mazl̄ebay kur ga kaŋgay-kaŋgayani.

Aya nahkay ! »

¹³ Eslini ḡed̄akani b̄elaŋ e kidiŋ ga nday kru kru c̄u mahar fad̄ani ni bu àhu ahkado : « Mis nday hini m̄ebakabu m̄agudi b̄ed̄-b̄ed̄ani ni ti ndamam, t̄asl̄ekabiya eley ? »

¹⁴ N̄eh̄eŋgrif̄eŋ, n̄ahi : « Bay goro, nu n̄es̄er do, nak k̄es̄era sawaŋ timey. » Naŋ nak̄eŋ àhu nah̄ema : « Hini ti ndam ya ti t̄ebes̄ebiya daliya dal-dalana, t̄em̄br̄eŋ m̄ef̄eki ah̄ar ke Melefit ndo ni. Nday gani ti ndam ya t̄abaraf̄eŋa m̄agudi gatay àna mimiz ga Wur T̄embak a ti m̄agudi gatay ni t̄igi b̄ed̄-b̄ed̄ani ni. ¹⁵ Azuhva nani ti nday t̄abu k̄elavad̄ micikeni k̄e meleher ge Melefit naŋ manj̄ehadani e k̄ursi gayeŋ bu, tazl̄ebay naŋ a ahay gayeŋ bu m̄elafat akaba m̄elavad̄ gani do d̄ek. Bay ya ti naŋ manj̄ehadani d̄agama e k̄ursi bu ni am̄efi ah̄ar ana tay. ¹⁶ L̄uwir am̄ew̄er tay va do, yam day amakad̄ tay va do. Fat akaba endif day at̄agri araŋa ana tay do. ¹⁷ Adaba mam, Wur T̄embak micikeni e kidiŋ ge k̄ursi ga bay ni bu ni amaj̄egay tay, am̄eh̄eloru tay ka m̄elaŋ ga yam ya ti aŋḡez, àd̄el day-day do, avay sifa ni. Melefit àna ahar gayeŋ am̄agriaba yam tuway ana tay e eri ba d̄ek. »

8

Wur T̄embak ni èndeveriŋa m̄ez̄ekia zlam mand̄ebaŋakabiyu wakita na

¹ Eslini Wur Təmbak ni àzəkia zlam mandəbaŋakabiyu wakita ya adəskəlani na. Àra àzəkia nahəma, zlam ya a huđ melefít bu ni đek təmbərəŋ madadani, təwər day àbi đedík-đedik, agray minit kru kru mahkər. ² Eslini nipi *məslər ge Melefít adəskəla micikeni kə meleher ge Melefít ; təbi mezlelim adəskəla ana tay.

³ Nipi məslər ge Melefít nahaŋ àna hijiyem ga gru a ahar bu ; hijiyem ni ti teviyekviyu haf ya ezi akada ge tersel ni. Məslər ge Melefít nakəŋ àra ècikfəŋ kà gəvay ga zlam ga gru ya teviyekiki zlam ana Melefít ni. Təvia haf ya ezi akada tersel na dal-dal ge meviyekieni ana Melefít ti azək gani mīnjikioru ke Melefít, ti Melefít mīci mahəŋgalay zlam ga ndam gayaŋ *njəlatani ni đek àna azək ga haf ni. Nahkay məslər nakəŋ eviyekki ka zlam ga gru ya teviyekiki zlam ana Melefít ni, kə meleher ge Melefít naŋ dəgama e kərsi gayaŋ bu. ⁴ Naŋ àbu eviyek haf ya ezi akada tersel ni nahkay ti azək gani àhəraya a ahar gayaŋ ni ba, àcəloru agavəla afa ge Melefít, nahkay Melefít èci mahəŋgalay zlam ga ndam njəlatani gayaŋ ni đek. ⁵ Eslini məslər ge Melefít ni àzay hijiyem ga gru ni, àdaya aku a mələŋ ya teviyekiki zlam ana Melefít ni ba, àbiviyu e hijiyem ga gru ni vu pisl. Àra àbəviya nahkay nahəma àdəvabiyu ka hađ. Àra àdəvabiya ti avər àdi aday sak kay, huđ melefít àhənday, avər àbay aku asladay mələŋ, hađ àdaday dal-dal daya.

Mezlelim adəskəlani ni

⁶ *Məslər ge Melefít adəskəlani ya mezlelim təfəŋ kà tay adəskəlani ni təslamatavu ge mivi mezlelim gatay ni.

⁷ Məslər ge Melefít ye enjenjeni e kidiŋ gatay ya adəskəlani bu ni èvi mezlelim gayaŋ ni. Àra èvia mezlelim na ti koskosay ga avər, aku akaba mimiz mebedeveni tadəgaya ka hađ a. Hađ ni èsevu mələŋ mahkər, palahar gani bəlaŋ aku àzumaba. Kəla məŋ ga zlam mahkər lu ti bəlaŋ e kidiŋ gatayani bu aku eviyekaba. Kəzir midəni đek aku ni àzumaba daya.

⁸ Eslini naŋ ye cə ni èvi mezlelim gayaŋ ni. Àra evia ti zlam nahaŋ gəđakani akada həma, aku àbu azum, tizligiyu a *dəluv gəđakani vu. Nahkay dəluv ni ècekvu mələŋ mahkər, palahar gani bəlaŋ ègi mimiz. ⁹ Kəla zlam ya a huđ ga yam bu àna sifa ni mahkər lu ti bəlaŋ e kidiŋ gatayani bu àmət. Kəla *slalah ga yam mahkər lu ti bəlaŋ e kidiŋ gatayani bu àhuđkaba ŋguc ŋguc.

¹⁰ Eslini naŋ ya mahkər ni èvi mezlelim gayaŋ ni. Àra èvia ti boŋgur gəđakani àtədbiyu e melefít bu. Boŋgur gani nani asladay akada aku ga vala-vala ni. Dəluv ya ka hađ ya ti yam gani acuhway ni đek ti kəla dəluv mahkər lu boŋgur ni àdəkiaya ka bəlaŋ gana. Àdəkiaya ka mələŋ ga yam ya àdəl do na daya. ¹¹ Boŋgur nani ti slimi gayaŋ Bilek-bilek, esliŋ dəŋgu krec. Kəla dəluv mahkər ya yam gani acuhway ni lu ti bəlaŋ e kidiŋ gatayani bu ni ti yam gani ègi bilek-bilekeni. Mis kay tisia yam na. Təra tisia yam na ti təməta adaba yam ni ègia esliŋ dəŋgu krec.

¹² Eslini naŋ ya fađ ni èvi mezlelim gayaŋ ni. Àra èvia ti fat àsladay lala va do, akada ècekvu mahkər, təhəmbakia zlam ka palahar bəlaŋ gana. Kiyi day ègia nahkay. Kəla boŋgur mahkər lu ti bəlaŋ e kidiŋ gatayani bu àsladay va do. Nahkay ga məlafat mələŋ àsladay lala va do akada masladani gani ècekvu mələŋ mahkər, təhəmbakia zlam ka palahar bəlaŋ gana. Məlavaf gani day nahkay.

¹³ Eslini nāmənju keti, nipi məjəvu naŋ àbu ahər driŋ a huđ melefít bu, etəwi kay kay, àdəm : « Wanua ! Daliya ! Daliya àmərəkia ke mis a duniya ba. Məslər ge Melefít təbu mahkər tivi mezlelim gatay ni faŋ ndo. Etivia mezlelim gatay na ti mis atəcakay daliya dal-dal. »

9

¹ Eslini naŋ ya zlam ni èvi mezlelim gayaŋ ni. Àra èvia ti nipi boŋgur nahaŋ àtədbiyu e melefít bu, àdaya ka hađ a. Təvia lekili ge *evid gəđakani ya a huđ ga hađ bu na. ² Nahkay boŋgur ni àzləkaba evid na. Àra àzləkaba ti azək àhəraya dəl-dəl, azək gani akada ga aku kayani ni. Azək ni àsəki fat mək mələŋ ègi ziŋ-ziŋ. ³ A huđ ga azək ni bu nahəma, eyév

tàhəraya ka haɗ na ɗək slirɓiɓa. Təvia njɛɗa ana eyéw na ga məbal mis akada ga andra na. ⁴ Təhi ana tay ahkado : « Kàgudarum kuzir ba, kàgudarum mənɔgəhaf ba, kàgudarum zlam məfətani ndahaŋ ba daya. Grumi daliya ana ndam ya ti təhəndaki zlam ge Melefit ka tay kè meleher ndo ni ciliŋ. » ⁵ Təvi divi ana eyéw ni ga mabazl mis ni ndo, təvi divi ana tay ga məgri daliya ana mis ni kiya zlam ciliŋ. Eyéw nday nani ti taɓal mis ; məwər gani ti akada ga andra ya àbala mis a ti awər ni. ⁶ A huɗ ge kiya zlamani ni bu ni ti mis ni atadəbay kisim àna ahar gatay, ay ti atədi ahàr do. Mis ni atawayay məmətani, ay ti atəmət do, kisim ni amacuhwafəŋa kà tay a driŋ.

⁷ Eyéw nday nani ti təzavu akaba pilis ya takoru àna tay ka kadvu ni. Zlam ndahaŋ təki ka tay ka ahàr akada elpindiŋ ga gru. Meleher gatayani day akada ge mis ni. ⁸ Məhər ga ahàr gatay day zilip zilip akada ga wál ni. Aslər gatay ni day akada ga mazlahku ni. ⁹ Gugum gatay ni akada məwəlani àna maspara ga ara. Daɗay ga kərpaɓla gatay ni ahənday akada ge seret ya ti təwəlfəŋa tay kè pilis a, tacuhworu àna tay ka kadvu ti tahənday ni. ¹⁰ Hutul gatay ni njɛɗa njɛɗa akada ga andra ni. Nahkay kiya zlam tisliki məgri daliya ana mis àna məbal mis wəzak wəzak àna hutul gatay ni. ¹¹ Eyéw ni ti nday təbu àna bay gatay. Bay gani nani ti agur evid gəɗakani ya a huɗ ga haɗ bu ni. Təzalay naŋ àna ma *Hebri Abadoŋ, àna ma Gres ti ni Apoliyoŋ. *

¹² Daliya ye enjenjeni ni ti àndava. Nihi nahəma, daliya ndahaŋ təbu kama cū.

¹³ Eslini məslər ya muku ni èvi mezlelim gayəŋ ni. Àra èvia ti nìci dəŋgu ga maslaŋa àhəndabiyu ka gəjək ga məlaŋ faɗani ga zlam ga gru ya teviyekiki zlam ana Melefit kè meleher gayəŋ ni. ¹⁴ Maslaŋa nani àhi ana məslər ya muku, èvi mezlelim ni ahkado : « Picehaba məslər faɗani məwəlani kà gəvay ga zalaka gəɗakani Efret na. » ¹⁵ Naŋ nakəŋ àra ècia ma ya təhi na ti èpicehaba məslər faɗani na. Məslər nday nani ti Melefit àdaba tay ga moru mabazl mis a : kəla mis mahkər lu takad bəlaŋ gani. Àdaba tay a nahkay ti, ti təgray təwi nani ke vi nani, ke kiya nani, ka fat nani, ana njemdi nani daya. ¹⁶ Məslər nday faɗani ni ti ndam slewja gatay təbu dal-dal, nday àna pilis. Eslini təhu nday miliyem diŋ diŋ cū. ¹⁷ Ere ye ti nìpi ni ti nihi : pilis mis təki ka tay. Mis ni məwəlvani àna maspara ga kadvu. Maspara gatay ya təwəlvu àna naŋ ni ndize-ndize akada aku, cekuleti-cekuleti, azaywur-azaywur. Ahàr ge pilis ni akada ga mazlahku ni, aku, azək akaba zlam nahəŋ ya aku agəs akada ga asas ya aku agəs ni tahəraya a ma gatay ni ba. ¹⁸ Zlam nday hini mahkərani ni ti təgri daliya ana mis dal-dal : aku, azək akaba zlam nahəŋ ya aku agəs akada ga asas ya aku agəs ni. Təhəraya a ma ge pilis ni ba, təbazl mis : kəla mis mahkər lu takad bəlaŋ gani. ¹⁹ Nahkay pilis ni tisliki məgri daliya ana mis àna zlam ya àniviyu ana tay a ma bu ni. Hutul ge pilis ni day zlam ga kadvu, təgri daliya ana mis àna naŋ. Hutul nday nani akada gavaŋ, ahàr təki ka tay ga məgri daliya ana mis àna naŋ.

²⁰ Mis ndahaŋ təgəjənia. Nday nani ti zlam mahkərani ya ti təbazl mis ni təgri araŋa ana tay ndo. Akaba nani ɗək təmbatkaba majalay ahàr gatay na ndo. Nday təbu tagroru təwi gatay ya ahaslani ni zlam gatay : tazləbay seteni, tagray pəra. Pəra nday nani ti tagraya tay ga gru a, ndahaŋ ge virzegeni a, ndahaŋ ga akur, ndahaŋ ti ni ge biyem. Zlam nday nani ti pi divi do, tici slimi do, təsawəday koksah daya. ²¹ Mis nday nani ya təgəjəni ni təmbatkaba majalay ahàr gatay na ndo : təmbrəŋ matak gatay ni ndo ; təbu tabazl mis, tagray mesəwehvu, tigi akal kekileŋa zlam gatay.

10

Məslər ge Melefit akaba wakita gūziteni

¹ Eslini nìpi *məslər ge Melefit nahəŋ njɛɗa-njɛɗani àhəraya e melefit ba. Məslər gani nani àbakababiyu endəwi ga maklaɓasl, ahàr gayəŋ ni mēfēdeni àna makwal, meleher gayəŋ akada fat, asak gayəŋ day təzavu ata arəd ga aku ya agəs zlam gəɗək ni. ² Wakita gūziteni àfəŋ kà məslər ni a ahar bu məzləkabana. Àfəkadki asak ga ɗaf gayəŋ ni ka *dəluv gəɗakani, asak ga gəjar gayəŋ ni ti ni ka haɗ. ³ Naŋ nakəŋ àzlah kay kay akada

* 9:11 Abadoŋ, Apoliyoŋ : slimi nday nani awayay adəmvaba « Bay magudarkaba zlam a. »

ga mazlahku ya avalahay ni. Àra àzlaha nahkay ti nìci avər ahəŋgrifəŋbiyu, àdi aday sak adəskəla. ⁴ Nàra nìcia ga avər ya àdi aday na ti nawayay nəbəki ere ye ti aday ga avər tədəm ni. Ay ti nìci dəŋgu ga maslaŋa nahəŋ àhəndabiyu e melefít bu, àdəm : « Ere ye ti aday ga avər tədəm ni ti kəbəki ba, kəhi ma gani ana maslaŋa ba daya. »

⁵ Eslini məslər ge Melefít ya ti àfəkadki asak bəlaŋ ka dəluv gəđakani, asak bəlaŋ gani ti ni ka hađ ni àtəloru ahar ga dəf agavəla, ⁶ àmbadəy àna slimi ge Melefít dək adaba Melefít ti naŋ àbu ga kaŋgay-kaŋgayani, àgraya məlaŋ ya agavəla na akaba zlam ya ti a huđ gani bu na dək, àgraya hađ akaba zlam ya ti tək na dək, àgraya yam akaba zlam ya ti a huđ gani bu na dək. Məslər ge Melefít nakəŋ àmbadəy, àdəm : « Ere gani ara agravu nihi huya edeđiŋ, sarta gani àbi. ⁷ Ay ka fat ya ti məslər ge Melefít ya ti adəskəlani ni emivia mezlelim gayaŋ na nahəma, Melefít emendeveřiŋ zlam gayaŋ maŋgahani ni. Zlam maŋgahani nani ti àhia ma gana ahaslana ana ndam məgri təwi ya tahəŋgaray *pakama gayaŋ na. »

⁸ Eslini maslaŋa ya ti àhubiyu ma kwa e melefít bu ni àhu keti : « Ru kaza wakita məzləkabana ya àfəŋ a ahar bu kà məslər ge Melefít micikeni jika, asak bəlaŋ ka dəluv gəđakani, asak bəlaŋ gani ti ni ka hađ na ni. »

⁹ Nahkay nərəkioru ka məslər nakəŋ, nəhi məvu wakita gəziteni ya àfəŋ ni. Eslini àhəŋgrufəŋ, àhu : « Za ti kəndavù. A ma gayak bu nahəma, amanja new-new akada amu, eminjua a huđ va ti emigi bilek-bilek. »

¹⁰ Eslini nəzafəŋa wakita gəziteni na kà məslər na, nəvi ana ma tiyuk. A ma goro bu nahəma, new-new akada amu, ay nàra nànda ti ègia bilek-bilek a huđ goro ni ba. ¹¹ Təhu keti : « Melefít àdəmkiya ma ka jiba gərgərana, ke mis ga hađ gərgərana, ke mis ya tədəm ma həma gərgərana, akaba àki ka bəbay gatayana dək. Ahər àdəm kəhəŋgri ma gayaŋ nani ana tay kwa. »

11

Ndam sedi cə

¹ Eslini təvu fifiŋ ga məgur zlam, təhu : « Cikaba, kòru kəgur *ahay gəđakani ge Melefít ni akaba məlaŋ meviyekiki zlam ana naŋ ni àna naŋ. » Təhu : « Calaba mis ya təbu tahəŋgalay Melefít a dalaka ga ahay gani bu na daya. » ² Ay ti təhu : « Kəgur dalaka ya e mite bu ni ba, mbrəŋ nahkay adaba Melefít àmbrəŋia məlaŋ gani nana ana nday ya ti nday ndam *Zəde do na. Nday gani nani atəzum kəsa *njəlatani ni kiya kru kru fađ mahar cə. » ³ Təhu keti : « Melefít àdəm : “Anəsləröru ndam sedi goro bebem cə məbakabu mbolu ka vu akada ga azana ni, nday gani atəhi pakama goro ana mis vad dəbu àna diŋ diŋ cə àna kru kru muku.” »

⁴ Ndam sedi cəeni ni ti məŋgəhaf cə, məŋgəhaf nday nani ti *oliviye. Nday cəŋgel cə daya. Ndam sedi nday nani təbu micikeni kə meleher ga Bay geli. Bay geli gani agur duniya ni dək. ⁵ Tamal maslaŋa awayay agri cuday ana tay nahəma, aku amahəraya a ma gatay ni ba, emihiriŋ naŋ. Nahkay ndam ezir gatay ni dək atətəmfəŋa kà tay a do, atəmət. ⁶ Ka ya ti ndam sedi cəeni ni nday təbu təhəŋgri ma ge Melefít ana mis nahəma, tisliki məhiani ana huđ melefít àtədəya avər a ba, mək àtədəya do edeđiŋ, duk abivoru ana mandav ge təwi gatay. Tisliki məhiani ana yam məmbavu mimiz mək ambavu edeđiŋ. Tisliki məhiani ana mis ga duniya ni təcakay daliya gərgərani dək mək təcakay edeđiŋ daya. Tisliki magray zlam akada gatay ya ti tawayay ni.

⁷ Ka ya ti etindeveřiŋa məhəŋgri ma ge Melefít ana mis a nahəma, araŋa nahəŋ amahəraya e *evid gəđakani ya a huđ ga hađ bu na. Ere gani nani amakadvu akaba tay, njədə gayaŋ ni amatam gatay ni, amabazl tay. ⁸ Atəmbərbu kisim gatay ni kà gəvay ge divi a kəsa gəđakani bu, a kəsa ya ti *tədarfəŋ Bay gatay kà təndal ni bu. Slimi ga kəsa gani nani ti maŋgahani : awayay adəmvaba ti *Sodom, ahkay do ni Ezip. ⁹ Eslini mis ge dini gərgərani ni dək, ga hađ gərgərani ni dək, ga jiba gərgərani ni dək, akaba mis ya təzlapay ma həma gərgərani ni dək atəmənjaləŋ kə kisim gatay vad məhkər àna telma. Atəcəfəŋa mis ge mili tay a. ¹⁰ Mis ga duniya ni dək atəmərnu adaba təbazla ndam

sedi cœeni na. Atəmərɔvɔ dal-dal, atagraɔ wuməri, atavavɔ zlam, adaba ndam sedi nday cœeni ni tægria daliya ana tay a dal-dal. ¹¹ Ay kələŋ ga vad mahkərani àna telma nahəma, Melefit àhəŋgrivabiyu sifa gayaŋ ana tay a. Sifa ni àra àhuriviya ana tay a ti tìcikaba cəkwaɔ cəkwaɔ. Eslini mis ya ti təbu taməŋjaləŋ ana tay ni dek aŋgwaz àdægakia ka tay a dal-dal. ¹² Tàra tìcikaba ti tìci dəŋgu ga maslaŋa ahəndabiyu kay kay e melefit bu, àhi ana tay ahkado : « Cəlumbiyu ahalay. » Eslini maklaɔasl àkambah tay, təcəloru àna naŋ e melefit vu. Ka ya ti nday təbu təcəloru e melefit vu nahəma, ndam ezir gatay ni təbu tipioru tay. ¹³ Ka sarta gani nani nahəma, haɔ àdaɔa ; kəla ahay kru lu ti bəlaŋ e kidiŋ gatay bu àmbəɔkaba ; mis dəbu adəskəla təməta azuhva ga haɔ ya àdaɔay ni. Eslini mis mægəjəni gani ya təmət ndo ni tàgra aŋgwaz a dal-dal, nahkay tàzləbay Melefit naŋ bəlaŋ agavəla.

¹⁴ Daliya ye cœ ni àndava, ay ti bumvu slimi, daliya ya mahkər naŋ àbu ara wudaɔ.

Mezlelim ya adəskəlani ni

¹⁵ Kələŋ gani məslər ya adəskəlani ni èvi mezlelim gayaŋ ni. Àra èvia ti nìci dəŋgu ge mis tàhənday kay kay e melefit bu, təɔɔm : « Nihi nahəma, njəɔa ga mægur duniya ni ègia ga Bay geli nday ata Krist *bay gəɔakani ya àhəndakia amal gayaŋ a ni. Atəgur duniya dek ga kaŋgay-kaŋgayani. » ¹⁶ Eslini gəɔákani kru kru cœ mahar faɔani manjəhadani e kərasi gatay bu gappa gappa kè meleher ge Melefit ni təbəhaɔi mirdim ana Melefit, meleher gatay ndiɔa ndiɔa ana haɔ, tàzləbay naŋ, ¹⁷ təɔɔm :

« Bay geli Melefit njəɔa-njəɔani,

kwa ahaslani nak kəbu, nak kəbu nihi daya.

Məgruk səsi adaba kàgra təwi àna njəɔa gayak a.

Njəɔa gayak gani ti dal-dal àtama ge mis na.

Məgruk səsi adaba nak Bay ga zlam dek.

¹⁸ Mis ga haɔ ndahaŋ ni təzumkuka bəruv a dal-dal,

ay nihi ti sarta ga məzumki bəruv gayak ka tay ènjia,

sarta ga magrafəŋa seriya kè mis ya təmət na ni.

Sarta ènjia ge midi zlam ana mis azuhva təwi ya təgruk na ;

ge midi zlam ana ndam mahəŋgaray *pakama gayak

akaba ana ndam *njəlatani gayak,

nday ya ti təhəŋgrukoru ahàr a haɔ,

gəɔákani akaba nday ya ti gəɔákani do ni.

Sarta ènjia ge mijij mis ya təbu tijij mis ga duniya na. »

¹⁹ Gəɔákani nakəŋ tàra tindeveriŋa ma gatay na nahəma, *ahay gəɔákani ge Melefit ni àzləkɔvaba e melefit ba ; nipi *sahar a ahay gani nani bu. Sahar gani nani adafaki Melefit *àwəlkabá pakama gayaŋ akaba ge mis a. Kələŋ gani ti avər àbay aku, dəŋgu ge mis àhənday a huɔ melefit bu, avər àdi aday sak kay, koskosay ga avər tàdəgaya ka haɔ a kay, haɔ day àdaɔay.

12

Ata wal nday ata arəŋa gəɔákani

¹ Eslini nipi zlam magray ejep nahaŋ àŋgazlavu a huɔ melefit bu. Ere gani nani ti wal, azana gayaŋ ka vu ni fat, a huɔ asak gayaŋ bu ni ti kiyi. Èfedey ahàr gayaŋ ti ni àna boŋgur kru mahar cœ. ² Wal nani ti naŋ àna huɔ, awayay ewi wur, awər naŋ, naŋ àbu azlah, etəwi àna naŋ.

³ Eslini zlam magray ejep nahaŋ àŋgazlavu a huɔ melefit bu keti. Ere gani nani ti zlam ge gili gəɔákani ndize, àzavu ata kurmbu, ahàr təkiki adəskəla, ahàr ni lu mefeɔeni àna elpindiŋ ga bay, edrem təkiki kru ka ahàr. ⁴ Ere gani nani ti àna hutul ; àsi hutul gayaŋ ni ana boŋgur a huɔ melefit bu, nahkay ti kəla boŋgur mahkər lu ti bəlaŋ e kidiŋ gatay bu àdəbiyu ka haɔ. Ere gani nani ècikfiŋ kà wal ya ewi wur ni ; ka ya ti emiweya wur na ti

andafəŋa sədək. ⁵ Eslini wal nakəŋ èweya wur zalana. Wur ya èweya ni ti njəda àfəŋ dal-dal ga mahətay mis ga had ga duniya dək àna aday ga ara. Ka ya ti wal ni èweya wur na nahəma, tàzay wur ni ke weceweceni, tòru àna naŋ kè meleher ge Melefit, Melefit naŋ àbu manjəhadani e kùrsi gayəŋ bu. ⁶ Məŋ ga wur ni ti ni àcuhworu a huđ gili vu ; eslini ti Melefit àslamatikabá mələŋ a. A mələŋ gani nani bu ni ti Melefit aməfi ahàr vad dəbu àna diŋ diŋ cə àna kru kru muku.

⁷ Kələŋ gani silik àgravu e melefit bu. Misel * akaba ndam məslər gayəŋ tàkadvu akaba kurmbu ni, kurmbu ni akaba ndam gayəŋ ti ni tàkadvu akaba tay. ⁸ Ay ti Misel akaba ndam məslər gayəŋ ni tətama kurmbu na akaba ndam gayəŋ na àna njəda. Tàgarababiya tay e melefit ba, təvi divi ana tay ga manjəhadani eslini va do. ⁹ Tàgarabiyu kurmbu ni ti nahkay. Naŋ gani ti gəđakani, naŋ gavaŋ ya ahaslani ni, naŋ gani ya agosay mis ga had ni dək ni. Gavaŋ gani nani ti slimi gayəŋ *Seteni, naŋ ya ti àdəmki ma magədavani ke mis kè meleher ge Melefit ahaslani ni. Tizligabiyu naŋ ka had, nday akaba ndam məslər gayəŋ ni dək.

¹⁰ Eslini nìci dəŋgu ga maslaŋa nahaŋ àhəndabiyu e melefit bu kay kay, àdəm :

« Nihi nahəma, Melefit geli àhəŋga mis a,
məsəra naŋ àtama zlam a dək àna njəda, naŋ Bay.
Nihi ti mípia Krist gayəŋ na,
àŋgazliaya njəda gayəŋ na ana leli a.
Adəba mam, tàdəvabiya bay ya ti asəkadki malfada
ka bəza ga məŋ geli na ka had a.

Ahaslani naŋ àbu asəkadki malfada ka tay
kè meleher ge Melefit geli məlafat akaba məlavad gani do dək.

¹¹ Ay ti bəza ga məŋ geli ni tìgia tətama naŋ àna njəda.

Tətama naŋ a adaba Wur Təmbak ni àmba tay àna mimiz gayəŋ a,
akaba təhia ma ge Melefit ana mis a,
təhi ana tay ma gani nani ti ma ge jiri daya.

Nday gani tədi slimi ana sifa gatay ndo,
nahkay aŋgwaz àwərfəŋa tay kè kisim a ndo.

¹² Nihi tàgara Seteni e melefit ba nahəma,

huđ melefit məmərɔv akaba lekələm ya kəbum a huđ gani bu ni.

Ay ti lekələm ya ka had ni akaba zlam ya a *dəluv gəđakani bu ni ti
akəgrum daliya adaba Seteni àhərkiaya ke kəli a.

Naŋ gani ti àzuma bəruv a dal-dal

adaba àsəra sarta ya təvi ni àgəjəni gəđak va do. »

¹³ Ka ya ti kurmbu ni àsəra tizligabiya naŋ ka had a nahəma, àcuhwələŋoru ka wal ya ti èweya wur zalana nakəŋ a ni. ¹⁴ Ay ti təbia kərpasla ana wal na cə akada ga məjəvu gəđakani na, ti wal ni məhəroru e gili ka mələŋ gayəŋ ya ti Melefit aməfi ahàr vi mahkər ana telma ni. Amanjəhad eslini ti driŋ driŋ akaba gavaŋ ni. Nahkay gavaŋ ni emisliki mərəkiani koksah, aməgri araŋa do. ¹⁵ Eslini gavaŋ ni àvələhaya yam a dal-dal akada zalaka ti yam ni môru mazay wal ni. ¹⁶ Ay ti had àjənakia wal na, àdahvu, èsiaba yam ya ti gavaŋ àvələhaya na. ¹⁷ Gavaŋ ni àra èpia nahkay ti àzumkia bəruv ka wal na dal-dal. Bəza ga wal ni təgəjənia, nahkay gavaŋ ni àŋgukioru ka tay. Bəza nday nani ti ndam ya ti təgəskabá *Divi ge Melefit akaba pakama ga Yezu a ni.

¹⁸ Eslini kurmbu ni ècik jik ka dəŋ-dəŋ ga *dəluv gəđakani.

13

Zlam araŋa nday cə

* ^{12:7} Ndam Zude tədəm Misel ti gəđakani ga məslər ge Melefit, àfi ahàr ana ndam Zude ti naŋ (Deniyel 12.1). Mənjaki ke Zud 9.

¹ Eslini nìpi araṅa nahaṅ àhəraya a *dəluv gəɖákani ni ba. Ere gani nani ti ahàr adəskəla, edrem kru. Edrem ni lu mefedeni àna elpindiṅ ga bay. Ka ahàr gayaṅ ni ti slimi təkì məbəkiani ; slimi nday nani ti ge mindivi Melefit. ² Ere gani nani ti akada mavay, asak gani àna ehəɖ gəɖákani akada ga zlam ge gili cudayani ni, pakama gani day akada ga mazlahku ni. Kurmbu ni àvi njəɖa gayaṅ ana ere gani nani ; àvi divi ga manjəhadviyu e kùrsi ga bay gayaṅ vu, àvi njəɖa dal-dal ga məgur mələṅ daya. ³ Nìpi ahàr ge ere gani nani bəlaṅ akada təgria ambələk a, àməta. Ay ti ambələk ya təgri ga makad naṅ àna naṅ ni èpifiṅa. Àra èpifiṅa ti àgria ejep ana mis ga duniya na dek ; nahkay ti təgəskabá ma gayaṅ a, tədəbay naṅ. ⁴ Mis ni dek təbəhad mirdim, təzləbay kurmbu ni azuhva njəɖa gayaṅ ya àvi ana ere gani nani ni. Təbəhad mirdim, təzləbay ere gani nani daya. Tədəm : « Way azavu ata ere hini way ? Way akadvaṅva tata way ? »

⁵ Təvia divi ana ere gani nana ge miji zlabay akaba ge mindivi Melefit a. Təvia divi ga magray təwi gayaṅ a kiyi kru kru fad mahar cə. ⁶ Nahkay ànjəki ka məɖəmki ma magədavani ke Melefit, ke slimi ge Melefit, ka mələṅ manjəhad gayaṅ akaba ka nday ya ti e melefit bu ni. ⁷ Təvia divi ga makadvana akaba ndam ge Melefit a akaba ge meyefiṅeni kà tay a. Təvia divi ga məgur mis ga jiba gərgərana dek, ge dini gərgərana dek, ga had gərgərana dek akaba mis ya təzlapay ma həma gərgərana dek ni. ⁸ Nahkay mis ga had ni dek atabəhad mirdim kə meleher gayaṅ, atəzləbay naṅ : nday ya ti atəzləbay naṅ ni ti slimi gatay àbi məbəkiani ka wakita ga sifa bi kwa ka mənəki ga duniya. Wakita nani ti àfəṅ ka Wur Təmbak ya təkad naṅ ahaslani ni.

⁹ Maslaṅa ya ti slimi àfəṅ ge mici zlam nahəma, mīci pakama hini ya nəɖəm ni : ¹⁰ Maslaṅa ya ti tiweya naṅ ga məgəs naṅ ge evidi a nahəma, atəgəs naṅ, amoru migi evidi edediṅ. Maslaṅa ya ti tiweya naṅ ana maslalam a ti atakad naṅ àna maslalam edediṅ. Nahkay ti ahàr àɖəm ndam ge Melefit tēbesey, təmbrəṅ məfəki ahàr ka Yezu ba.

¹¹ Eslini nìpi araṅa nahaṅ, àhəraya a had ba. Ere gani nani ti edrem təkì cə akada ga wur təmbak ni, ay ti azlapay akada ga kurmbu ni. ¹² Ere gani nani ti àgray zlam ya mis tiṅi day-day ndo ni àna njəɖa ge ere nahaṅ ye enjenjeni ni. Àgray ti kə meleher ge ere ye enjenjeni ni. Àfəki ṅgasa ke mis ga duniya ni dek akaba zlam ya ka had ni dek ga məhəṅgrioru ahàr a had ana ere ye enjenjeni ya ti təgri ambələk ga makad naṅ mək ambələk gani èpifiṅa ni. ¹³ Ere gani nani ti àgra zlam magray ejep kay kə eri ge mis a ga madafakiani naṅ àbu àna njəɖa. Zlam gayaṅ ya àgray, àtama ejep ndahaṅ a ni ti nihi : àzəbiyu aku e melefit bu, èzligaya ka had a kə eri ge mis dek. ¹⁴ Àgosay mis ga duniya adaba təvia divi ga magray ejep kə meleher ge ere ye enjenjeni na. Àhi ana tay ahkado : « Ləmumaya zlam ga pəra azavu akada ere ya təgri ambələk amal amət mək àṅgaba ni. Kələmumaya zlam ga pəra na ti kəhəṅgrumioru ahàr a had. » ¹⁵ Eslini təvi njəɖa ana ere ye cə ni ga məvi sifa ana zlam ga pəra ni. Nahkay zlam ga pəra ni esliki mazlapani, àhi ana mis ti tábazl ndam ya ti təhəṅgrioru ahàr a had do ni. ¹⁶ Ere gani nani àfəki ṅgasa ke mis dek, gəɖákani akaba nday ya ti gəɖákani do ni, ndam ge elimeni akaba ndam talaga, evidi akaba nday ya ti nday evidi do ni, ti tãhəndaki zlam ge ere gani nani ka tay ka ahar ga đaf ahkay do ni kə meleher. ¹⁷ Maslaṅa ya ti zlam mahəndakiani ni àki bi ni ti àsəkum zlam koksah, àsəkumoru zlam koksah daya. Zlam mahəndakiani nani ti slimi ge ere nani, zlam macalani daya.

¹⁸ Ahalay ti ahàr àɖəm mis təjalaki ahàr lala kwa. Maslaṅa ya ti àsəra zlam a nahəma, aməsər zlam macalani nani. Zlam macalani nani ti slimi ge mis, zlam macalani nani ti diṅ diṅ muku àna kru kru muku mahar muku.

14

Ndam ge Melefit tidi limis

¹ Eslini nìpi Wur Təmbak micikeni jika ka həma *Siyon ; nday akaba mis dəbu diṅ àna dəbu kru kru fad mahar fad. Mis nday nani ti slimi ga Wur Təmbak ni akaba ga Bəṅani àki məbəkiani ka tay kə meleher. ² Eslini nìci dəṅgu ge mis àhəndabiyu e melefit bu akada ga

yam ya ahənday a zalaka gəđakani bu ni, akada ga avər ya adi aday ni. Dəngu gani nani ya nıci ni ti ahənday əbəlay akada ge tindu ya mis tivi ni. ³ Mis nday nani təbu tidi limis maweni kə meleher ga Bay manjəhadani e kərsi gayaŋ bu, kə meleher ge mis gəđakani akaba kə meleher ga zlam fađani ni. Limis nani ti maslaŋa ya əsəra midena ni ti əbi, si nday dəbu diŋ əna dəbu kru kru fađ mahar fađani ya ti Melefit əmba tay a duniya ba ni kwa.

⁴ Nday gani nani ya tidi limis ni ti nday njələta, təbia slimi əna vu gatay a, təsər wəl day-day ndo. Ka mələŋ ga Wur Təmbak ya akoru ni dek nday nani tadəboru naŋ. Nday gani ti Melefit əmba tay e kiđiŋ ga ndam ga duniya ba ti tıgi ndam gayaŋ, nday akada ma ga zlam ya təvi ana Melefit ni. ⁵ Ndam nday nani ti mis tıciŋa ma ga malfada kə tay a day-day ndo, təngetfəŋa zlam magudarani kə tay a ndo daya.

Məslər ge Melefit mahkər

⁶ Eslini nıpi *məslər ge Melefit nahaŋ ahər driŋ a huđ melefit bu. Məslər gani nani naŋ əbu azibiyu *Ma Maweni Sulumani ya amandav day-day do ni ana mis ga duniya ; ana mis ga hađ gərgərani dek, ana jiba gərgərani dek, ana dini gərgərani dek akaba ana mis ya təzlapay ma həma gərgərani ni dek. ⁷ Məslər ni əzlapay kay kay, ədəm ahkado : « Grumfəŋa aŋgwaz kə Melefit a, zləbum naŋ adaba sarta ya ara agraŋa seriya kə mis a ni ənjia. Həngrumioru ahər a hađ ana Melefit : naŋ ti əgraya mələŋ ya agavəla na, əgraya hađ a, əgraya *dəluv gəđakana akaba əgraya mələŋ ga yam ndahaŋ a. »

⁸ Eslini nıpi məslər nahaŋ ərələŋoru, ədəm ahkado : « Kəsa gəđakani Babilon ni əmbədkaba, əmbədkaba besək-besək. Acahia magudar zlam gayaŋ akaba hala gayaŋ ana mis ga duniya dek ; hala gani nani ti əmbrəŋ day-day ndo. Magudar zlam gayaŋ ni eviyikaba ahər ana mis ga duniya dek akada ga zum na. »

⁹ Eslini nıpi məslər nahaŋ ya mahkər ərələŋoru. Ədəm ma kay kay, ədəm ahkado : « Maslaŋa ya ti ahəngrioru ahər a hađ ana araŋa akaba ana pəra gayaŋ, ahkay do ni zlam mahəndakiani gayaŋ ni əki ke meleher ahkay do ni ka ahar nahəma, ¹⁰ amacakay daliya dal-dal adaba Melefit əzumkia bəruv a. Melefit aməgri daliya ti akada ga zum ya təcəhkivu yam ndo akad mis ni. Ndam nday nani atəhuriyu a aku vu, atəhuriyu a zlam nahaŋ ya aku agəs akada ga asas ya aku agəs ni vu. Atəcakay daliya kə meleher ga məslər ge Melefit akaba kə meleher ga Wur Təmbak ni. ¹¹ Aku ya aməgri daliya ana tay ni ti azək gani aməcəloru agavəla, amandav day-day do. Maslaŋa ya ti ahəngrioru ahər a hađ ana araŋa ni akaba ana zlam ga pəra ya azavu akaba ere gani nani, ahkay do ni zlam mahəndakiani ge ere gani nani əki ni ti aməpəsaba do, amagraŋ daliya məlafat akaba məlavad gani do dek ga kaŋgay-kaŋgayani. »

¹² Nihi ti lekulum ndam ge Melefit ahər ədəm si kebesəm kwa, lekulum ya ti kəgəsəmkabá *Divi ge Melefit akaba kəfəmkia ahər ka Yezu a ni.

¹³ Eslini nıci dəngu ga maslaŋa nahaŋ ahəndabiyu a huđ melefit bu, əhu ahkado : « Bəki ma hini : “Ndam ya ti təfəki ahər ka Bay geli, təbu akaba naŋ akada mis bələŋ, təmətvu a huđ gani bu nahəma, ku kani təmərvu.” » *Məsuf Njələtani ədəm : « İy, nahkay edefiŋ, təgra təwi zləzladana, ay nihi ti təpəsaba, adaba zlam sulumani ya təgray ni əjiji do, atələbu əna naŋ ga kaŋgay-kaŋgayani. »

Ere ye ti amagrakivu ke mis ka mandav ga duniya ni

¹⁴ Eslini nıpi maklađasl bəđ-bəđani, zlam nahaŋ əki manjəhadkiani digusa. Zlam gani nani ti mis, mēfedey ahər əna elpindiŋ ga bay, elpindiŋ nani ga gru ; məvəd məzumani əfəŋ a ahar bu daya. ¹⁵ Eslini nıpi *məslər ge Melefit nahaŋ ahəraya a *ahay gəđakani ge Melefit ni ba, naŋ əbu ahikaboru ma kay kay ana maslaŋa ya ti manjəhadkiani digusa ka maklađasl ni. Əhi ahkado : « Za məvəd gayək na ti kəbaz, adaba sarta gani ənjia, zlam əndəha ka hađ a. » ¹⁶ Əra ədəma nahkay ti maslaŋa ya ti manjəhadkiani ka maklađasl ni əzay məvəd ni, əbazaba zlam ya ka hađ na dek.

¹⁷ Eslini nıpi məslər ge Melefit nahaŋ e melefit bu, ahəraya a ahay gəđakani ge Melefit ni ba. Naŋ nani day məvəd məzumani əfəŋ a ahar bu. ¹⁸ Nıpi məslər ge Melefit nahaŋ

keti àhəraya ka mələŋ ya ti teviyekiki zlam ana Melefit na ; naŋ nani ti abi slimi ana aku ya teviyek zlam àna naŋ ni. Naŋ àbu ahikaboru ma kay kay ana məslər ya ti məvəd məzumani àfəŋ a ahar bu ni. Àhi ahkado : « Za məvəd na, ru a duniya vu, ahar ga məŋ ga zlam təndəha, ru kəslay.* »¹⁹ Nahkay məslər nakəŋ àzay məvəd ni, àslay ahar gani ka had ni dek, àbiyu ka mələŋ ya ti təducfəŋa yam gana ni. Mələŋ gani nani ti adafaki mələŋ ya ti Melefit amagrafəŋa seriya kà ndam ga *duniya, aməzumki bəruv ka tay dal-dal ni.²⁰ Mələŋ ya ti təduc bəza ga zlam ni ti a aləŋ ga kəsa. Ka ya ti təduc ni ti mimiz àhəraya sawaŋ, do ni ti yam ga bəza ga zlam ni do. Mimiz ni àŋgəzaya kay akada ga yam ga zalaka na. Àŋgəzoru driŋ agray ezewəd dəbu kru mahar cə. Zileŋ gani anday pilis agəjəni ahər gani cesla ciliŋ.

15

Məslər ge Melefit təzəkibiyu daliya adəskəla ke mis

¹ Eslini ti nipi zlam magray ejep nahaŋ gədfakani a huđ melefit bu : nipi *məslər ge Melefit adəskəla àna daliya adəskəla a ahar bu. Kələŋ ga daliya nday nani ti daliya ndahaŋ atələbi va bi, adaba Melefit emendeveriŋ məzum bəruv gayaŋ ni àna tay.

² Eslini nipi zlam nahaŋ akada dəluv mebedəni akaba aku, asladay akada ga kutrum ni, ahələba eri a vərut. Nipi ndam ya ti tēyefiŋa kà araŋa na, təhəŋgrioru ahər a had ana zlam ga pəra ya azavu akaba ere gani nani ni ndo, tawayay zlam macalani ge slimi ge ere gani nani ndo ni daya. Nday təbu micikeni jika jika ka ahər ga dəluv ni ; tində təfəŋ kà tay a ahar bu, tində nday nani ti Melefit àbi ana tay. ³ Nday təbu tidi limis ge Məwiz bay məgri təwi ana Melefit ni akaba limis ga Wur Təmbak ni. Limis ya tidi ni ti nahkay hi :

« Bay geli Melefit, nak Bay njəda-njəđani,
təwi gayak ya kagraŋ ni gədfakani, àbələy àtam zlam dek.
Kəgur had ni dek, zlam gayak ya kagraŋ ni dek kigeni, nak jireni.

⁴ Bay geli, maslaŋa ya ti àgrafuka aŋgwaz a do ni ti way ?
Maslaŋa ya adəm àzləbay kur do ni ti way ?

Adaba nak ciliŋ nak kəbu njələta.
Mis ga duniya dek atara atəhəŋgrukoru ahər a had
adaba tìpia kur a kagraŋ zlam ni dek kigeni. »

⁵ Eslini nipi zlam nahaŋ keti : *ahay gədfakani ge Melefit ya a huđ melefit bu ni məzləkabana. A huđ ga ahay nani bu nahəma, ahay nahaŋ *miviceni àvu : Melefit aŋgazlivu ana mis eslini. ⁶ Eslini nipi məslər ge Melefit adəskəla ya təzəkibiyu daliya ke mis ni təhəraya a ahay gədfakani nani ba. Təbakababiyu azana bəđ-bəđani talla talla, ku way way do məwəl gugum àna maspara ga gru. ⁷ Eslini bələŋ e kidiŋ ga zlam fadani ni bu èdi hijiyem ga gru bələŋ bələŋ ana məslər ge Melefit adəskəlani ni. Hijiyem ga gru ni ti məzum bəruv ge Melefit mərəhvani pisl pisl. Melefit ti naŋ àbu àna sifa ga kaŋgay-kaŋgayani. ⁸ Eslini ahay gədfakani ge Melefit ni arəhvə àna azək. Azək nani ti adafaki Melefit ti gədfakani, naŋ njəda-njəđani. Maslaŋa ya ti esliki məhuriyani a ahay gədfakani ni vu ni ti àbi, si tigi daliya adəskəlani ya məslər adəskəlani təhəlbiyu ni amandava day kwa.

16

Məslər tabaya daliya adəskəlani na ka had a

¹ Eslini nìci dəŋgu ga maslaŋa nahaŋ àhəndabiyu kay kay a *ahay gədfakani ge Melefit ni bu, àhi ana *məslər adəskəlani ni ahkado : « Dəgum kəbumoru məzum bəruv ge Melefit ya təvu e hijiyem adəskəlani bu ni ka had. »

² Məslər ye enjenjeni ni òru àboru məzum bəruv ya e hijiyem gayaŋ bu ni ka had. Àra àbaya ti ambələk magədavani awər dal-dal àbikabaya ana ndam ya ti zlam ga araŋa ni

* 14:18 Məŋ ga zlam ya məslər ni adəmki ma ni ti *viŋ.

mahəndakiani ka tay akaba təhəngrioru ahàr a hađ ana zlam ga pəra ya azavu akaba ere gani nani na.

³ Məslər ye cə ni òru àbiyu məzum bəruv ya e hijiyem gayəṅ bu ni a *dəluv gəđakani vu. Àra àbiya ti yam ga dəluv ni ègi akada mimiz ge mis məmətani, nahkay zlam ya təvu àna sifa a dəluv ni bu ni dek təmət.

⁴ Məslər ya mahkər ni òru àbiyu məzum bəruv ya e hijiyem gayəṅ bu ni a zalaka vu akaba ka mələṅ ga yam ya aṅgəzoru, àdəl do ni. Àra àbiya ti yam ni dek ègi mimiz. ⁵ Eslini nìci dəṅgu ga *məslər ge Melefit ya abi slimi ana yam ni, àdəm ahkado :

« Nak Melefit nak njələta, kwa ahaslani nak kəbu, nihi day nak kəbu.

Seriya gayak ya kəgray ni ti seriya ge jiri.

⁶ Seriya ge jiri ti adaba mis təbazla ndam gayak

akaba ndam mahəṅgaray *pakama gayak a.

Təbazl tay ti mimiz aṅgəzaya ;

nahkay kəvia mimiz ana tay ge misena.

Kəgri ana tay nahkay ni ti kigeni. »

⁷ Eslini nìci dəṅgu ga maslaṅa nahaṅ àhəndaya kay kay ka mələṅ ya teviyekiki zlam ana Melefit ni, àdəm ahkado : « Iy, Bay geli Melefit, nak njəda-njəđani, seriya gayak ya kəgray ni ti ge jiri, kigeni daya. »

⁸ Məslər ya fađ ni òru àbəkaiya məzum bəruv ya e hijiyem gayəṅ bu na kə fat a. Àra àbəkaiya ti təvia divi ana fat na ga meviyekaba mis a halaw-halaw. ⁹ Fat ni àra èviyekaba mis na halaw-halaw ti mis ni tìndivi Melefit adaba aslèrkibiyu daliya nday nani ka tay ni ti naṅ. Akaba nani dek mis ni təmbatkaba majalay ahàr gatay a ndo, tədəm Melefit naṅ gəđakani agur zlam dek ndo daya.

¹⁰ Məslər ya zlam ni òru àbəkaiya məzum bəruv ya e hijiyem gayəṅ bu na ke kərsi ga araṅa na. Àra àbəkaiya ti mələṅ ge ere gani nani ya agur ni ègi ləvəṅ təbədəm. Nahkay mis ni təhəpədkaba arəđ gatay àna aslèr azuhva daliya gatay ya tagray na. ¹¹ Ay ti təmbatkaba majalay ahàr gatay na ndo, təmbrəṅ zlam magudarani gatay ni ndo daya, tìndivoru Melefit agavəla sawaṅ azuhva ambələk gatay ni akaba daliya ndahaṅ ya təgray ni.

¹² Məslər ya muku ni òru àbiyu məzum bəruv ya e hijiyem gayəṅ bu ni a zalaka gəđakani Efret ni vu. Àra àbiya ti yam ni àdələba a zalaka ni ba dek. Àra àdələba nahəma, bəbay ya gwar egezi ni təṅgəta divi ga masləkabana gwar a zalaka ni ba. * ¹³ Eslini nìpi seteni nday mahkər təzavu akaba gwededik ; bələṅ àhəraya a ma ga kurmbu ni ba, bələṅ a ma ga araṅa ni ba, bələṅ gani ti ni a ma ga bay mahəṅgaray *pakama ga malfada ni ba. † ¹⁴ Nday nani ya təhəraya ni ti seteni, təbu tagray zlam magray ejep. Tərakioru ka bəbay ga hađ ni dek ga maṅgasikabu ahàr ana tay ti təkadəvafəṅva kə Melefit a. Ka fat ya ti zlam gani nani amagravu ni ti Melefit Bay njəda-njəđani amaṅgazlaya njəda gayəṅ a àki ka zlam a dek.

¹⁵ Yezu àdəm : « Bumvu slimi lala, adaba anara ti akada ga zal akal ni ; mis təsər sarta gani do. Maslaṅa ya ti ajəgay nu, anjəhad eri, naṅ àbu àna azana gayəṅ ka vu nahəma, məmərvu, adaba etipi naṅ a mahayma ga məbəki mimili do. »

¹⁶ Seteni ni təṅgasikabu ahàr ana bəbay ni ka mələṅ ya təzalay àna ma *Hebri Harmagadoṅ ni.

¹⁷ Məslər ya adəskəla ni òru àboru məzum bəruv ya e hijiyem gayəṅ bu ni kə aməđ. Àra àbaya ti dəṅgu àhəndabiyu kay kay a ahay gəđakani ge Melefit ni bu, ka mələṅ ge kərsi ge Melefit ni. Àdəm : « Nihi ti àndava. » ¹⁸ Eslini avər àbay aku, àdi aday, dəṅgu ndahaṅ təhənday daya. Hađ àdaday dal-dal : kwa ka sarta ya Melefit àgraya mis ka hađ a ku kani, hađ àdaday akada nani ndo. ¹⁹ Hađ àdahvu, kəsa gəđakani ni èdevu mələṅ mahkər. Kəsa ndahaṅ ya ka hađ ni day təbesva. Babiloṅ kəsa gəđakani ni àgəjazlki ahàr

* 16:12 Bəbay ya gwar egezi ni ti tawayay mara magray silik akaba ndam ge Melefit.

† 16:13 Bay mahəṅgaray pakama ga malfada ni ti araṅa ye cə ni (13.11-18).

ke Melefit ndo : Melefit àvi mæzum bœruv gayañ dal-dalani ya e hijiyem bu ni, ti mîseba dèk ka ahar ge etekwey a. ²⁰ Had ya e kidiñ ga yam bu ni dèk tàsləkaba ka mələñ gatay na, təbi va bi ; həma day təbi, tìpivu va do. ²¹ Koskosay gəđakani tādəgabiyyu a huđ melefit bu, tādəgakiaya ke mis a, bələñ gani məđəs gani agray kilə kru kru fađ. Daliya gani nani ti àtama njəda ge mis a dal-dal, nahkay tindivi Melefit azuhva koskosay ya tādəgakiaya ka tay a ni.

17

Wal hala gəđakani

¹ Eslini bələñ e kidiñ ga *məslər ge Melefit adəskəlani ya hijiyem ga mæzum bœruv ge Melefit təfəñ kà tay ni àrəkua, àhu ahkado : « Nihi ti Melefit ara atrađ wal hala gəđakani ni. Ra nəđəfukki daliya gayañ ya tara təgri ni. Wal hala nani ti awayay adəmvaba kəsa gəđakani ya kà gəvay ga zalaka gərgərani ni. ² Bəbay ga had ni təgra hala akaba nañ a, mis ya ka had ni day təgrafəña mesuwəhva, èviyiya ahàr ana tay a akada ga zum na. »

³ Eslini məslər ni àzoru nu a huđ gili vu ; àzoru nu ti àna njəda ga *Məsuf ge Melefit. Nòru nìnjəa ti nìpi wal nahañ manjəhadani digəsa àki kà arañ ndizeni. Ere gani nani ti ahàr adəskəla, edrem kru, kà vu gayañ ni dèk slimi ge mindivi Melefit àki məbəkiani nguredəda. ⁴ Wal ni ti ni məbakabu azana ngəzani * akaba azana ndizeni ; nañ meṅguledveni àna zlam ga gru, àna akur sulumani, àna ebirsli daya. Hijiyem ga gru àfəñ a ahar bu. Hijiyem gani nani ti zlam magədavani mizeni àvu a huđ gani vu mərəhvani pisl. Zlam magədavani nani ti hala gayañ ya agray ni. ⁵ Kè meleher gayañ ni ti slimi àki məbəkiani, slimi gani nani maṅgahani, nihi : « Babiləñ kəsa gəđakani, məñ ga ndam hala akaba zlam magədavani ge mis ga had ya tagray ni dèk. » ⁶ Nìpi wal ni èsikaba mimiz a, eviyi ahàr. Mimiz gani nani ti ga ndam ge Melefit ya təbazl tay adaba təmbərəñ məfəki ahàr gatay ka Yezu do ni.

Nàra nìpia wal na ti àgrua ejep a dal-dal. ⁷ Eslini məslər ni àhu ahkado : « Agruk ejep emiteni ti kamam ? Nəhukaba ma maṅgahana àki ka wal na akaba ka arañ ya ti nañ àki manjəhadkiani digəsa, ahàr adəskəla akaba edrem kruani na. ⁸ Ere ye kipi ni ti ahaslani nañ àbu, ay nihi ti nañ àbi va bi. Aməcalaya e *evid gəđakani ya a huđ ga had bu ni ba ; aməcalaya ti ara eji huya. Ndam ga *duniya ya ti slimi gatay àbi məbəkiani ka wakita ga sifa bi kwa ka mənjəki ga mələñ ni, ka ya ti etipi ere nani ni ti aməgri ejep ana tay. Aməgri ejep ana tay ti adaba ahaslani nañ àbu, ay nihi ti nañ àbi mək amañgaya keti palam. »

⁹ Àhu keti : « Ahàr àđəm mis təjalaki ahàr ke ere gani nani lala, àna məsər zlam daya. Ahàr adəskəlani nday nani ti həma adəskəla ya wal anjəhadki ni. † Nday gani bəbay adəskəla daya. ¹⁰ A huđ ga bəbay adəskəlani ni bu ni ti bəbay zlam tìndeveriña mæzuma bay gatay a àndava. Nañ ya muku ni ti nañ àbu a bay gayañ bu mba. Nañ ya adəskəla ni ti ni sarta gani gayañ ènjia fañ ndo. Sarta gani gayañ eminjia ti aməpəsviyu a bay ni bu do. ¹¹ Ere ye ti ahaslani nañ àbu, ay nihi ti nañ àbi ni ti nañ nañani bay ya azlalahkər. Nañ àkibu ka bəbay adəskəlani ni daya, mək amoru mijiji.

¹² « Edrem kruani ye kipi, àki ni ti awayay adəmvaba bəbay kru, təhuriyu a bay gatay vu fañ ndo. Sarta gatay eminjia ti atəzumkabu bay akaba ere gani nani, ay ti atəpəsviyu do. ¹³ Bəbay kruani ni dèk ma gatay bələñ, təgri təwi ana ere gani nani àna njəda gatay dèk. ¹⁴ Atakadva fəñva kà Wur Təmbak na, ay ti Wur Təmbak ni emihiti tay, adaba nañ Gəđakani ga bəbay ndahañ ni dèk, nañ Bay ga bəbay dèk. Ndam ga Wur Təmbak ni etihiti bəbay nday kruani ni daya, adaba Wur Təmbak ni adaba tay a, àzalay tay, təfəkia ahàr a. »

¹⁵ Àhu keti : « Yam ya nak kipi wal hala àfəñ kà gəvay ni ti mis dal-dal macakalavani, mis ga had gərgərani akaba mis ya təđəm ma həma gərgərani ni. ¹⁶ Edrem kruani ya kipi ni akaba ere gani nani etizirey wal hala ni, atəcakwakia zlam ya ka vu na dèk, atəmbərəñ nañ a mahayma. Atahəpəđ nañ, eteviyekaba məgəjəni gana. ¹⁷ Bəbay kruani ni atagray

* 17:4 Azana ngəzani ti azana ga bay. † 17:9 Həma adəskəla : ka sarta gani nani ti mis təbu təđəm kəsa Rom ti ka həma adəskəla.

nahkay ti adaba Melefit àgray ti ma gatay mânja ka ahar bəlaṅ, ti t̄gri t̄wi ana ere gani nani àna məzum bay gatay ni. Atagray nahkay ti duk abivoru ana vad ge Melefit ya àfəkad ni : a vad nani ti pakama ge Melefit ya àdəm ni amagrayu akada ya awayay ni.

¹⁸ « Wal ya kipi ni ti ni awayay adəmvaba kəsa gəđakani, bəbay gani təgur bəbay ga had nahaṅ ni đek. »

18

Babiloṅ kəsa gəđakani ni àmbədkaba

¹ Eslini nipi məslər nahaṅ naṅ àbu asləkabiya a hudf melefit ba, njəda àfəṅ dal-dal, asladəy məlaṅ dal-dal daya. ² Àzlah kay kay, àdəm :

« Babiloṅ kəsa gəđakani ni àmbədkaba, àmbədkaba besek-besek !

Nihi ti ègia məlaṅ manjəhad ge seteni a, məlaṅ ga *məsuf magədavana.

Edidifṅ ya t̄ahəpəd tay do, t̄awayay tay do ni tanjəhad eslini daya.

³ Babiloṅ àmbədkaba besek-besek ti adaba naṅ akada wal ya àvia vu gayaṅ ana hala dal-dal ni.

Magudar zlam gayaṅ ni èviyikaba ahər ana mis ga duniya na đek akada ga zum na.

Bəbay ga had ni đek t̄agrakabá hala akaba naṅ a :

ndam məsəkumoru zlam a duniya bu đek t̄əṅgətkabá elimeni

àna zlam gayaṅ dal-dalani ya tigi eri ana mis na. »

⁴ Eslini n̄ici dəṅgu ga maslaṅa nahaṅ àhəndabiyu e melefit bu, àdəm :

« Lekuləm ndam goro ni sləkumkiba ka ndam ga kəsa hina, hərəmuya ;

nahkay ti ahar gekuli àkibu ka magudar zlam gayaṅ ni bi,

daliya ya amagray ni amacay kuli do daya.

⁵ Hərəmuya, adaba magudar zlam gayaṅ ni kay dal-dal,

akada ga zlam maṅgaskabani diliz, àdoru e melefit vu ni.

Nahkay Melefit àsəra t̄wi gayaṅ ya agray ni ti t̄wi ge jiri do.

⁶ Ere ye ti àgri ana mis ni ti t̄əgrivu bilegeni.

T̄wi gayaṅ ya àgray ni ti t̄əgrivu sak c̄u.

Àgria daliya ana mis a, t̄əcaka akada ge mis ya t̄isia zum a na ;

t̄əgrivu daliya sak c̄u ti m̄isi akada ge ergi ni.

⁷ Ahaslani naṅ àbu àna njəda dal-dal, azum zlam sulumani dal-dal daya ;

nahkay grumi daliya dal-dal akada njəda gayaṅ ya ahaslani dal-dalani ni,

grumi tuway dal-dal akada zlam sulumani gayaṅ ya àzum ahaslani dal-dalani ni.

Adaba mam, àdəm : “Nu bay, nu wal madakway do, enit̄wi đay-đay do.”

⁸ Gayaṅ ya ti àdəm nahkay ni ti

daliya gayaṅ ya amacakay a vad bəlaṅani bu ni nday hi :

kisim, tuway, l̄uwir, akaba aku ga məzumaba naṅ a.

Adaba Bay ya ti agrafəṅa seriya kà naṅ a ni ti Bay Melefit geli ;

naṅ ti njəda-njəđani. »

⁹ Bəbay ga duniya ya t̄agray hala akaba naṅ akaba t̄əzumkabu zlam sulumani ni etipia azək ga aku ya azumaba naṅ a ni ti etit̄wi, atəndav kuda. ¹⁰ Eticik driṅ driṅ akaba naṅ

adaba aṅgwaz aməwərfəṅa tay kà daliya ye eslini na. Atəđəm :

« Aw ! Aw !

Babiloṅ kəsa gəđakani, njəda-njəđani ni àmbədkaba besek-besek,

adaba Melefit àgrafəṅa seriya a hudf ge njemdi bəlaṅani ba ! »

¹¹ Ndam məsəkumoru zlam ya a duniya bu ni tit̄wi, təndav kuda azuhva naṅ. Tagray

nahkay ti adaba maslaṅa ya ti asəkumfəṅa zlam kà tay a ni àbi va bi. Zlam gatay gani

ya t̄əsəkumoru ni nday hi : ¹² gru, ara ga siṅgu, akur sulumani akaba ebirsli ; azana

ndize-ndizeni akaba azana sulumani gərgərani ndahaṅ ; biyem sulumani ya ezi akada

ge tersel ni, zlam ya t̄agraya tay àna aslər ge mbeli a akaba àna biyem sulumana ni ; zlam

ndahaṅ ya t̄agraya tay àna ara, ndahaṅ àna evirzegena, ndahaṅ ti ni àna akur sulumana

ni ; ¹³ tersel gərgərani akaba haf gərgərani ya tazəbay ti ezi àcər ni ; zum, amal, humbu

akaba *alkama ; slasla, təmbəmbak, pililis akaba seret gatayani. Təsəkumoru mis akaba sifa ge mis daya. ¹⁴ Nahkay təhi ahkado :

« Zlam ya tigək eri ni dek təsləkafuka, tədəgoru driṅ,
elimeni gayak akaba zlam sulumani ya kəzum ni təfuk va bi,
atəṅgət tay day-day va do ! »

¹⁵ Ndam məsəkumoru zlam ya təṅgət elimeni àna məsəkumoru zlam a kəsa nani bu ni eticik driṅ driṅ akaba naṅ, adaba aṅgwaz aməwərfəṅa tay kà daliya ye eslini na. Etitəwi, atəndav kuda, ¹⁶ atədəm ahkado :

« Aw ! Babiloṅ kəsa gədəkani ni asay cicihi timey !

Ahaslani naṅ məbakabu azana ndize-ndizeni akaba azana sulumani ndahaṅ.

Naṅ meṅguledveni àna zlam ga gru, àna akur sulumani akaba àna ebirsli.

¹⁷ Zlam gayaṅ ni dek àgədava a huđ ge njemdi bəlaṅani ba timey ! »

Ndam ya təbu àna *slalah ga yam ni, nday ya tagaray ni, nday ya təhəlvù tay ni akaba ndam ya təṅgət zlam azuhva dəluv ni ticik driṅ driṅ akaba kəsa ni. ¹⁸ Tìpia azək ga aku ya azum kəsa na. Tàra tìpia ti təzlah kay kay, tədəm : « Kəsa gədəkani akada kəsa hini ti àbi day-day bi ! » ¹⁹ Təndav kuda, tìtəwi, təbakabiyu hađ ka ahàr, təzlah kay kay, tədəm : « Aw ! Aw ! Kəsa gədəkani ni asay cicihi !

Ndam ya təbu àna slalah ga yam gatay təṅgət elimeni ti a kəsa nani bu.

A huđ ge njemdi bəlaṅani bu zlam ga kəsa nani àndava dek. »

²⁰ Lekuləm ya e melefít bu ni mərumvu adaba aku àbu azum kəsa ni ! Lekuləm ndam ge Melefít, lekuləm ndam *asak akaba ndam mahəṅgaray *pakama ge Melefít ni mərumvu ! Mərumvu adaba Melefít àgrafəṅa seriya, àpəliya zlam magədavani ya àgri ana kəli na.

²¹ Eslini məslər nahəṅ njəda-njədani àzay akur gədəkani akada avar, àdəviyu a *dəluv gədəkani vu, àdəm ahkado :

« Babiloṅ kəsa gədəkani ni atəgri ti ga njəda akada nani,
etipi kəsa gani nani day-day va do. »

²² Àdəm keti :

« Ndam mivi tində, ndam midi limis,
ndam mivi cicek akaba mezlelim atələbi afa gayak va bi.

Etici dađay ga araṅa afa gayak va do.

Etipi ndam mələm zlam a kəsa gayak bu va do,

etipi ndam mihi humbu a kəsa gayak bu va do daya.

²³ Cəṅgel atəsladəy mələṅ a kəsa gayak bu va do,

ataday wál va do, atagraṅ wuməri gani a kəsa gayak bu va do daya.

Zlam nday nani dek ti atagravu va do

adaba ahaslani ndam ga kəsa gayak ya təsəkumoru zlam ni

tətama ndam məsəkumoru zlam ndahaṅ ga duniya na dek,

təgosakaba mis a dek àna matak gatay na daya. »

²⁴ Melefít àtraḅ Babiloṅ ti adaba ndam mahəṅgaray pakama gayaṅ ya təbazl tay ni, ndam gayaṅ *njəlatani ya təbazl tay ni, akaba ndam ndahaṅ ya təbazl tay a duniya bu ni dek ti ndam ga kəsa gani təbazl tay, mimiz gatay ni àdəgaya a kəsa gani nani ba.

19

¹ Eslini nìci dəṅgu ahənday kay kay a huđ melefít bu, dəṅgu gani ahənday akada ge mis macakalavani dal-dalani ni. Tədəm ahkado :

« Eleləya ! Zləbum Melefít !

Melefít geli ti ahəṅgay mis, naṅ àbu àna njəda àtama njəda ndahaṅ a dek,
mis dek təzləbay naṅ !

² Mis dek təzləbay naṅ ti adaba seriya gayaṅ ni ge jiri, kigeni daya.

Àwəla wal hala na àna seriya.

Wal nani ti àgosakaba mis ka hađ àna hala gayaṅ na.

Àbazla ndam məgri təwi ana Melefít a,

nahkay ti Melefít day àmbrəṅ naṅ ndo, àgria daliya. »

³ Tàdám keti :
« Elelɔya ! Zlɔbum Melefit !
Azək ga aku ya azum kəsa gani nani ni
acəloru agavəla kəlavaf ga kaṅgay-kaṅgayani. »

⁴ Eslini gəďákani kru kru cə mahar faďani ni akaba zlam faďani ni tábəhad mirdim,
meleher ndiɓa ndiɓa ana had, kə meleher ge kərsi ge Melefit, tázlɔbay Melefit, təďám :
« Aya nahkay ! Elelɔya ! Zlɔbum Melefit ! »

Wuməri ga maday wal ga Wur Təmbak

⁵ Eslini nìci dəṅgu àhəndabiyu e kərsi ge Melefit ni bu, àďám :
« Lekulum ciɓ-ciɓeni akaba gəďákani
ya ti kəgrumi tawi ana Melefit geli,
kəfumki ahàr ni đek ti zlɔbum naŋ ! »

⁶ Eslini nìci dəṅgu àhənday akada ge mis dal-dal macakalavani, akada ga yam ga zalaka
ya avalahay kay kay ni, akada ga avər ya aməcəri aday kay kay ni. Təďám ahkado :
« Elelɔya ! Zlɔbum Melefit, adaba Bay Melefit geli naŋ njəda-njəđani,
àďəfikia njəda gayan ana leli a, agur məlan ni đek ti naŋ ciliŋ.

⁷ Məmərumvu, məzumum gəďa, məzlɔbum Melefit,
adaba vad ga maday wal ga Wur Təmbak ni ənjia.
Məva gayan əslamalava, naŋ əbu ahətay naŋ.

⁸ Təvia divi ga məbakabu azana njəlatana ya asladay na. »

Azana nani ti aďəmvaba tawi ge jiri ga ndam ge Melefit ya tağray ni.

⁹ Məslər ni àhu ahkado : « Bəki nahkay nihi : Ndam ya təzalay tay ga wuməri ga maday
wal ga Wur Təmbak ni təmərvu, təzum gəďa. » Mək àhukivu ahkado : « Pakama hini
nahəma pakama ge Melefit edeđiŋ. »

¹⁰ Àra àhua nahkay ti nàbəhad mirdim grik meleher ndiɓ ana had kà asak gayan ga
mazlɔbay naŋ. Àra əpia ere ye ti nàgray na ti àhu : « Kàgray nahkay ba simiteni ! Nu day
bay məgri tawi ana Melefit akada gayak ni, akada ga bəza ga muk ya təgəskabá pakama
ge Melefit ya àďəmki ka Yezu na ni daya. Kabəhad mirdim ti ana Melefit ciliŋ. Pakama
ge Melefit ya ti àďəmki ka Yezu ni ti ndam mahəŋgaray *pakama ge Melefit təďám àna
njəda ga *Məsuf Njəlatani. »

Bay ya naŋ manjəhadkiani ke pilis bəď-bəđani ni

¹¹ Eslini nìpi huď melefit əzləkvaba, nìpi maslaŋa nahaŋ manjəhadkiani ke pilis bəď-
bəđani. Bay gani nani ti slimi gayan « Jiri, » slimi gayan nahaŋ ni ti ni « Àsəkaf malfada
do. » Naŋ əbu agray seriya ge jiri, naŋ əbu akadvu ge jiri daya. ¹² Eri gayan ni akada
aku ya agəs ni ; ahàr gayan ni mefeđeni àna elpindiŋ ga bay, elpindiŋ nday nani ti kay ;
slimi əbu məbəkiani kà vu gayan : slimi gani nani ti maslaŋa nahaŋ əsər do, si asər ti
naŋ naŋani kwa. ¹³ Azana gayan ya əfakabu ni ti tətəlviya e mimiz va. Slimi gayan ti
« Pakama ge Melefit. » ¹⁴ Gwar kələŋ gayan nahəma, ndam magray silik ge Melefit ya a
huď melefit bu ni tadəboru naŋ. Nday nani gani manjəhadkiani ke pililis bəď-bəđani,
nday məbakabu azana njəlatani bəď-bəđ talla. ¹⁵ A pakama ga Bay ya tadəboru naŋ ni bu
nahəma, maslalam məzumani àhəraya. Maslalam nani ti ga məsiani ana mis ga had ni
đek. Bay nani amahətay tay àna aday ga ara. Aməcəlki ka tay akada maslaŋa ya ti acəlki
ka bəza ga zlam e evid bu ga məducaya zum gana ni. Məcəlkiani nani ti aďafaki Melefit
njəda-njəđani, əzumkia bəruv ka tay a dal-dal. ¹⁶ Slimi ga Bay nani əbu məbəkiani ka
azana akaba ka takolay gayan. Slimi gani nihi : « Bay ga bəbay ndahaŋ đek, Bay gəďákani
ga bəbay gəďákani ndahaŋ đek. »

¹⁷ Eslini nìpi məslər nahaŋ micikeni jika kà fat, naŋ əbu azlah kay kay, àhi ma ana
edeđiŋ ya təhər a huď melefit bu ni đek. Àhi ana tay ahkado : « Dəguma, cakalumvu,
adaba wuməri gəďákani ge Melefit əbu. ¹⁸ Dəguma kəndum kisim ga bəbay gəďákani,
kisim ga bəbay ga ndam slewja, kisim ga ndam ya təbu àna njəda ni, kisim ge pililis akaba

nday ya t̀eki ni. D̀guma k̀ndum kisim ge mis d̀ek : ku kisim ge evidi, ku kisim ga nday ya ti nday evidi do ni, ku kisim ga g̀d̀akani, ku kisim ga nday ya ti nday g̀d̀akani do ni. »

¹⁹ Eslini n̄ipi ere gani nani akaba b̀bay ga had̄ g̀rg̀rani akaba ndam magray silik gatay. T̀cakalavu ga makad̄f̀jvna k̀ Bay ya ti naɗ àki ke pilis ni akaba ndam magray silik gayan̄. ²⁰ Nday t̀bu takad̄vu nahkay ti Bay ya naɗ àki ke pilis ni akaba ndam gayan̄ ni t̀g̀s ere gani nani akaba bay mah̀garay pakama ga malfada ni yaw yaw. Bay masakad̄ malfada nani ti ahaslani àgra zlam ya mis t̄ipi day-day ndo na k̀ meleher ge ere gani nana ; gayan̄ ya ti àgray nahkay ni ti àgosa mis a ; àgosay ti ndam ya ti t̀hendakia zlam ge ere gani nana ka tay a ni akaba t̀h̀grioru ah̀ a had̄ ana zlam ga p̀ra ya azavu akaba ere gani nani ni. T̀ra t̀g̀sa tay c̀ena nahkay nah̀ma, t̀biyu tay eri gani a *d̀luv ga aku vu cizliv cizliv. Aku gani nani ti ag̀s akada ga asas ya aku ag̀s ni. ²¹ Ndam gatay ndahan̄ ni ti ni, Bay ya naɗ ke pilis ni àbazl tay àna maslalam ya àh̀raya a ma gayan̄ ba ni, m̀k edid̄ni ni d̀ek t̀r̀h àna kisim ge mis ya àbazl tay ni.

20

Vi d̀bu

¹ Eslini n̄ipi m̀sl̀r nahaj naɗ àbu asl̀kabiya a hud̄ mefeit ba. Lekili ga mahay ge *evid̄ g̀d̀akani ya a hud̄ ga had̄ bu ni àf̀j a ahar bu, jejirbi ndibil-ndibileni àf̀j a ahar bu daya. ² Naɗ nak̀j òru àg̀s kurmbu ni, àẁl naɗ àna jejirbi ni, ti m̀nj̀had̄ naɗ m̀ẁlani vi d̀bu. Kurmbu ni ti gavan̄ ya ahaslani ni, naɗ *Seteni, bay magosay mis ni. ³ M̀sl̀r nak̀j àra àẁla naɗ a ti èzligiyu naɗ e evid̄ ni vu ken̄jim, àz̀kkiviyu mahay ni, àdarv̀ lala. Àgray nahkay ti ad̄aba awayay ti kurmbu ni àgosay mis ka duniya va ba, duk anivoru ana mandav ge vi d̀buani ni. K̀l̀j ge vi d̀buani ni ti ah̀r ad̄m t̀faya naɗ a g̀zit ga hayajana kwa.

⁴ M̀sl̀r nak̀j àra àz̀kkiviyu mahay na ti n̄ipi k̀rsi ga b̀bay, mis t̀ra t̀nj̀had̄viyu. Mis nday nani ti t̀via divi ana tay ga magray seriya. N̄ipi mis ya ti t̀kelkia ah̀r ka tay a ni daya. T̀kelkia ah̀r ka tay a ti ad̄aba t̀zlapikia ka Yezu ana mis a, t̀hia ma ge Mefeit ana mis a. Nday nani ti t̀h̀grioru ah̀r a had̄ ana ere gani nani ndo, t̀h̀grioru ah̀r a had̄ ana zlam ga p̀ra ya azavu akaba ere gani nani ni ndo daya. T̀hendaki zlam ge ere gani nani k̀ meleher gatay ahkay do ni ka ahar ndo. Mefeit àh̀griviyu sifa ana tay a, nahkay t̀nj̀had̄kabu a bay bu akaba Krist vi d̀bu. ⁵ Mis nday nani ti nday ye enjenjeni ya Mefeit àh̀griviyu sifa ana tay ni. Mis ndahan̄ ya t̀m̀t ni ti Mefeit àh̀griviyu sifa ana tay ye enjenjeni ni t̀m̀rvu, nday ndam gayan̄ *nj̀latani. *Kisim ye c̀ am̀l̀bu, ay kisim gani nani emisliki m̀gri arajana ana tay do. Etigi ndam *maɗgalabakabu mis akaba Mefeit, etigi ndam maɗgalabakabu mis akaba Krist daya, ataǹhad̄kabu a bay bu akaba Krist vi d̀bu.

Mefeit eyef̄j k̀ Seteni

⁷ Ka ya ti vi d̀buani ni amandava nah̀ma, atafaya *Seteni a dan̄gay ni ba. ⁸ Atafaya naɗ a ti amoru magosay mis ga had̄ ga m̀l̀j ni d̀ek. Had̄ nday nani ti t̀zalay tay Gok akaba Magok. Amacalakabu mis ga had̄ nday nani ga makad̄vani. Atacalvu do, nday akada wiyaj ga zalaka ya àcalvu do ni. ⁹ T̀h̀raya, t̀sawad̄oru ka had̄ ga m̀l̀j ni d̀ek, t̀ru t̀veliɗ m̀l̀j ga ndam *nj̀latani ge Mefeit ni akaba k̀sa g̀d̀akani ya Mefeit awayay dal-dalani ni tekesl. Ay t̀ra t̀veliɗa ti aku ad̄kia ka tay kwa e mefeit ba, àzumaba tay a. ¹⁰ Eslini t̀g̀s Seteni, naɗ ya àgosay mis ni, t̀zligiyu naɗ a *d̀luv ga aku ni vu cizliv. A aku nani bu ni ti zlam àvu ag̀s akada ga asas ya aku ag̀s ni. Ata ere gani nani nday ata bay mah̀garay *pakama ga malfada ni nday t̀vu a aku gani nani bu àndava. Eslini nday mah̀rani d̀ek at̀cakaviyu daliya m̀lafat akaba m̀lavad̄ gani do d̀ek ga kan̄gay-kan̄gayani.

Meleit agraf̀j seriya k̀ mis a d̀ek

¹¹ Eslini nipi kursi, Bay naŋ àbu manjəhadvani dəgama. Kursi gani nani ti gəđakani, bəđ-bəđ daya. Kè meleher ga Bay ni ti had akaba huđ melefít tàcuhway tiji, ere ya agəjəni ni ti àbi. ¹² Nipi mis ya təmət ni dek, gəđakani akaba nday ya gəđakani do ni, jika jika kè meleher ga Bay ya ti naŋ àbu e kursi bu ni. Wakita təbu eslini, maslaŋa nahaŋ àzləkkaba tay a. Àzləkkaba wakita nahaŋ a daya : wakita nani ti wakita ga sifa ; slimi ge mis ya təbu àna *sifa ya àndav day-day do ni təbu məbəkiani ŋgurededə. Eslini Melefít àgrafəŋa seriya kè mis ya təmət na. Ka ya ti àgrafəŋa seriya kà tay a ni ti àmənjaki ka zlam gatay ya tàgray ni. Zlam gatay gani ya tàgray ni təbu məbəkiani ka wakita ni. ¹³ Ndam ya ti təmətvù a *dəluv gəđakani vu ni ti dəluv ni àvələhaya tay a. Kisim ya àhəl mis ni akaba mələŋ ge *kisim ni day tàvələhaya mis ya təmət na dek ka dala. Tàra tàvələhaya tay a nahəma, Melefít àgrafəŋa seriya kè mis na àna mamənjakiani ka zlam gatay ya tàgray ni. ¹⁴ Eslini təbiyu kisim ya àhəl mis ni akaba mələŋ ge kisim ni cizliv cizliv a *dəluv ga aku ni vu. Dəluv ga aku nani ti *kisim ye cə ni. ¹⁵ Tamal mis slimi gayaŋ àki məbəkiani ka wakita ga sifa bi ti tizligiyu maslaŋa gani a dəluv ga aku ni vu daya.

21

Melefít amagraya zlam na dek mūweni a

¹ Eslini nipi huđ melefít mūweni akaba had mūweni, adaba huđ melefít ye enjenjeni ni akaba had ye enjenjeni ni təbi va bi. *Dəluv gəđakani day àbi va bi. ² Nipi kəsa *njələtani, nani Zeruzalem mūweni. Nipi naŋ àbu asləkabiya kwa a huđ melefít ba, afa ge Melefít a. Kəsa gani nani ti maslamalavani akada ga wal ya àbakabá zlam sulumana ga moroni àna naŋ kà zal ni. ³ Eslini nìci dəŋgu ga maslaŋa nahaŋ àhəndabiyu kay kay e kursi ga Bay ni bu, àdəm ahkado : « Nihi ti mələŋ manjəhadani ge Melefít àbu e kidiŋ ge mis bu. Melefít amanjəhad akaba tay, emigi Melefít gatay, mis ga jiba gərgərani ni dek ti ni etigi ndam gayaŋ. ⁴ Etitəwi va do, adaba Melefít àgriaba yam tuway ana tay e eri ba. Kisim amələbi va bi : tuway, delulu akaba daliya day atələbi va bi. Adaba mam, zlam ya ahaslani ni təndava, təbi va bi. »

⁵ Eslini Bay manjəhadani e kursi ga bay bu ni àhu ahkado : « Nihi ti zlam ni dek nəbu nagraya tay a mūwena. » Àhu keti : « Bəki ma hini, adaba pakama ya ti nədəm ni ti pakama ge jiri, malfada àkibu bi simiteni. » ⁶ Àhu keti : « Àgrava àndava ! Bay ya ti ànjəki ka magray zlam dek ni ti nu ; kwa ka mənjàki gani nu nəbu. Bay ya ti emendeveriŋ zlam dek ni ti nu gani daya ; ka mandav gani day anələbu. Maslaŋa ya ti yam akada naŋ a nahəma, anəvi yam ga sulum. Yam gani nani ti àdəl day-day do, avi sifa ana mis. ⁷ Maslaŋa ya ti èyefiŋa kà zlam magudarana nahəma, anəvi ja ga zlam gani nani ; nigi Melefít gayaŋ, naŋ ti ni egi wur goro. ⁸ Ay ndam aŋgwaz, ndam ya təfəki ahər ke Melefít do ni, ndam ya tagray zlam ya àbələy magrani do ni, ndam mabazl mis, ndam magray hala, ndam maharam, ndam ga pəra akaba ndam masəkad malfada dek, nday ti ja gatay ti *dəluv ga aku ni. Aku nani ti agəs akada ga asas ya aku agəs ni. Nani ti *kisim ye cə. »

Kəsa Zeruzalem mūweni

⁹ Eslini məslər nahaŋ e kidiŋ ga məslər adəskəlani ya təbu àna hijiyem adəskəla ga məzum bəruv ge Melefít ye endeveriŋ məzum bəruv gayaŋ ni àrəkua, àhu ahkado : « Ra, nədəfukki məva ga Wur Təmbak ya ara azay ni. »

¹⁰ Eslini məslər ni àzoru nu ka həma gəđakani zəbalani, àzoru nu ti àna njədə ga *Məsuf ge Melefít. Nòru nìnjəa ti àdəfuki kəsa njələtani, nani Zeruzalem, naŋ àbu asləkabiya kwa a huđ melefít ba, afa ge Melefít a. ¹¹ Kəsa gani nani ti naŋ àbu asladay àna masladay ge Melefít, masladay gani àhələba eri a vərut akada ga akur sulumani ya təzalay zespì, ahələba eri akada ga kutrum na ni. ¹² Kəsa gani nani nahəma, təveliŋ àna gudu gəđakani zəbalani. Gudu ni mahay gani kru mahar cə ; *məslər ge Melefít day təbu kru mahar cə kà mahay ni bələŋ bələŋ, təjəgay. Slimi day təkì məbəkiani kà mahay ni dek. Slimi gani nani ti slimi ge dini kru mahar cəni ga ndam *Izireyel ni. ¹³ Mahay ni mahkər mahkər, gwar kè sliri ga mələŋ fadani ni dek. ¹⁴ Asak ga gudu ni təfiyu àna akur gəđakani kru

mahar cū. Ka akur nday nani ti slimi kru mahar cū t̄ki m̄b̄kiani b̄laṅ b̄laṅ : slimi nday nani ti ga ndam *asak kru mahar cūeni ga Wur T̄mbak ni.

¹⁵ Maslaṅa ya ti àzlapu ni ti aday ga m̄gur zlam àf̄oṅ a ahar bu. Aday nani ti ga gru. Awayay agur k̄sa ni, mahay ga k̄sa ni akaba gudu ya èvelin̄ k̄sa ni àna naṅ. ¹⁶ K̄sa gani ti midiheni kala-kala àna z̄bal. Maslaṅa nani àgur àna aday gayan̄ ni, àgur palahar gani b̄laṅ ezewef̄ d̄bu kru mahar cū. Palahar gani àna jiken̄i ni day kala-kala akaba palahar z̄balani ndahan̄ ni. ¹⁷ Àgur gudu ni àna ahar akada ge mis ya t̄gur ni, jaha diṅ àna kru kru fad̄ mahar fad̄. ¹⁸ Gudu gani nani t̄l̄m àna akur ya t̄zalay zespi ni. K̄sa ni ti ni t̄l̄m àna gru deṅa, p̄r̄zl̄oṅ-p̄r̄zl̄oṅ akada ga kutrum ni. ¹⁹ Asak ga gudu ni m̄nḡuled̄eni àna akur sulumani ḡerḡerani dek. Asak gani ye enjenjeni ni akur ya t̄zalay zespi ni, ye cū ni akur ya t̄zalay sefir ni, ya mahk̄er ni akur ya t̄zalay selcidwiṅ ni, ya fad̄ ni akur ya t̄zalay imarot ni, ²⁰ ya zlam ni akur ya t̄zalay sarduwan̄ ni, ya muku ni akur ya t̄zalay kwernelin̄ ni, ya ad̄sk̄ela ni akur ya t̄zalay kriz̄alit ni, ya azlalahk̄er ni akur ya t̄zalay beril ni, ya amb̄lmbu ni akur ya t̄zalay topaz ni, ya kru ni akur ya t̄zalay kris̄pres ni, ya kru mahar b̄laṅani ni akur ya t̄zalay hiyes̄eṅ ni, ya kru mahar cūeni ti ni akur ya t̄zalay emetis ni. ²¹ Mahay kru mahar cūeni ni ti ebirsli ḡed̄akani kru mahar cū, mahay b̄laṅ ti ebirsli b̄laṅ. Dalaka ḡed̄akani ya a hud̄ ga k̄sa ni bu ni ga gru deṅa, p̄r̄zl̄oṅ-p̄r̄zl̄oṅ akada ga kutrum ni.

²² Ay n̄m̄n̄joru zla nah̄ma, n̄ipi *ahay ḡed̄akani ge Melefit a k̄sa gani nani bu ndo, ad̄aba Bay Melefit geli n̄j̄oda-n̄j̄od̄ani nday ata Wur T̄mbak ni, nday àna ah̄r gatay kala nday ahay ḡed̄akani gani nani. ²³ Fat akaba kiyi t̄bi t̄sladay m̄laṅ a k̄sa gani nani bu bi, ad̄aba Melefit àna ah̄r gayan̄ asladay m̄laṅ gani, Wur T̄mbak ni day asladay m̄laṅ gani akada ge ceṅgel ni. ²⁴ Ndam ga had̄ ḡerḡerani ga duniya ni dek ti masladay ga k̄sa gani nani amasladi ana tay. B̄bay ga had̄ ḡerḡerani ga duniya ni dek atoru àna n̄j̄oda gatay ni eslini ga mazl̄abay Melefit àna naṅ. ²⁵ Mahay ga k̄sa gani nani ti atan̄j̄ohad̄ b̄ṅa b̄ṅa m̄zl̄akabana ; at̄zl̄kv̄u tay day-day do, ad̄aba m̄lavad̄ am̄l̄abi eslini va bi. ²⁶ Mis ga had̄ ḡerḡerani ni dek atoru àna elimeni gatay akaba àna n̄j̄oda gatay eslini ga mazl̄abay Melefit àna naṅ. ²⁷ Ay ti zlam maḡed̄avani, ndam ya tagray zlam ya àb̄lay do ni akaba ndam mas̄ekad̄ malfad̄a ni etisl̄iki m̄huriyani a k̄sa nani vu do. Ndam ya ti t̄huriyu ni ti si ndam ya ti slimi gatay m̄b̄kiani ka wakita ga sifa ni kwa. Wakita gani nani ti ga Wur T̄mbak ni.

22

¹ Eslini m̄sl̄er nak̄eṅ ad̄efuki zalaka ; zalaka nani ti ad̄al day-day do, yam gani avi sifa ana mis. Yam gani ah̄l̄aba eri akada ga kutrum na, aṅḡezaya e k̄rsi ge Melefit ba. K̄rsi nani ti ga Wur T̄mbak ni daya. ² A dalaka ya a hud̄ ga k̄sa ni bu ni ti zalaka ni èdevu cū ; e kidin̄ gani bu ka m̄laṅ ya èdevu ni ti m̄nḡehaf̄ àvu. M̄nḡehaf̄ nani avi sifa ana mis, a hud̄ ga d̄zani bu ewi b̄za sak kru mahar cū, k̄la kiyi lu ewi b̄za. Slimberi gani ti haf̄ ga mimbilin̄ mis ga had̄ ga duniya ni dek. ³ Eslini ti zlam ya Melefit ètikwesl̄ ni at̄l̄abi.

A k̄sa nani bu ni ti Melefit aman̄j̄ohadv̄iyu e k̄rsi gayan̄ vu, Wur T̄mbak ni aman̄j̄ohadv̄iyu daya. Eslini ndam m̄gri t̄wi ana Melefit at̄zl̄abay naṅ. ⁴ Nday gani nani etipi wur ge eri ge Melefit. Slimi ge Melefit day àki m̄b̄kiani ka tay k̄e meleher. ⁵ M̄lavad̄ am̄l̄abi va bi ; nahkay ceṅgel akaba fat day atagray t̄wi va do, ad̄aba Bay Melefit geli naṅ àna ah̄r gayan̄ amasladi m̄laṅ ana mis. Mis ni atan̄j̄ohad̄ a bay bu ga kaṅgay-kaṅgayani.

Mendeveṅ ga pakama

⁶ Eslini *m̄sl̄er ni àhu ahkado : « Ma hini ya kici ni dek ma ge jiri edefin̄ ; malfad̄a àkibu bi. Ahaslani Bay Melefit geli àvia *M̄suf gayan̄ ana ndam mah̄nḡaray *pakama gayan̄ a ; nihi ti àsl̄eribiya m̄sl̄er gayan̄ ana ndam m̄gri t̄wi gayan̄ a ga m̄d̄efiki ere ye ti agravu wud̄ak ni ana tay. »

⁷ Yezu àdɛm : « Bumvu slimi, nakoru afa gekɔli wudak ! Ndam ya ti tɛgɛskabá pakama ya a wakita hini bu na, tɛbu tɛjalaki ahàr nahɛma, tɛmɛrvu. Adaba pakama hini ti ge Melefit. »

⁸ Nu Zeṅ nìcia pakama gana àna slimi goro a, nìpia ere ye ti àgravu na àna eri goro a daya. Nàra nìcia, nàra nìpia nahɛma, nàbɛhad mirdim grik meleher ndiɓ ana had kà asak ga mɛslɛr ya àdɛfuki zlam gani ni, ga mazlɛbay naṅ. ⁹ Naṅ nakɛṅ àra èpia ere ye ti nàgray na ti àhu : « Kàgray nahkay ba simiteni ! Nu day bay mɛgri tɛwi ana Melefit akada gayak ni, akada bɛza ga muk ya tahɛṅgaray pakama ge Melefit ni, akada ga ndam ya ti tɛgɛskabu pakama ge Melefit a wakita hini bu ni daya. Kabɛhadì mirdim ti ana Melefit ciliṅ. »

¹⁰ Àhu keti : « Pakama ya a wakita hini bu ni ti pakama ge Melefit eɛɛɛɛṅ ; kɛṅgah pakama gani ba, hi ana mis sawaṅ. Adaba mam, sarta ga zlam ya tɛdɛmki ma a wakita hini bu ni ti ènjia wudak. ¹¹ Maslaṅa ya ti agudar zlam ni ti ahàr àdɛm mɛgudarkivu. Maslaṅa ya ti mɛbɛruv gayaṅ àbɛlay do ni ti ahàr àdɛm mɛnjɛhad àna mɛbɛruv gayaṅ ya àbɛlay do ni. Ay maslaṅa ya ti agray jiri ni ti ahàr àdɛm mɛgrakivu jiri. Maslaṅa ya ti naṅ njɛlata ni ti ahàr àdɛm mɛnjɛhad njɛlata. »

¹² Yezu àdɛm ahkado : « Bumvu slimi, nakoru afa gekɔli wudak ! Nu nɛbu àna zlam ga mɛviani ana ku way way do akada ge tɛwi gayaṅ ya ti àgray ni. ¹³ Wudaka zlam dɛk ànjɛki ti nu nɛbu àndava ; ka mandav ga zlam dɛk day nu anɛlɛbu. Bay ya ti ànjɛki ka magray zlam dɛk ni ti nu ; kwa ka mɛnjɛki gani nu nɛbu. Bay ya ti emendeveriṅ zlam dɛk ni ti nu gani daya ; ka mandav gani day anɛlɛbu. »

¹⁴ Ndam ya ti tɛbarafɛṅa azana gatay a ni ti tɛmɛrvu. Nahkay ti tislìki mɛhuriyani a kɛsa ni vu, tislìki mɛzum bɛza ga mɛṅgɛhaf ya avi sifa ana mis ni. ¹⁵ Ndam ya ti Melefit ètikwesl tay adaba tɛgudara zlam a dal-dal ni, ndam maharam, ndam hala, ndam mabazl mis, ndam ga pɛra akaba ndam ya ti tawayay tasɛkad malfada ni dɛk nahɛma, nday dɛkeni e mite bu, tislìki mɛhuriyani a kɛsa ni vu koksah.

¹⁶ « Nu Yezu nɛslɛroru mɛslɛr goro ga mɛhi pakama hini ana ndam goro ya *tɛcakalavu a kɛsa gɛrgɛrani ni bu ni dɛk. Nu wur huɗ ge Devit, tɛdɛmki ma a Wakita ge Melefit bu ni ti ka nu. Nu Bamti ya asladay mɛlaṅ ge miledu dal-dal ni. »

¹⁷ Mɛsuf Njɛlatani akaba ndam ga Yezu ya ahɛl tay akada ga wal ya taday ni tɛhi ahkado : « Ra ! »

Ahàr àdɛm maslaṅa ya ti ècia pakama hina ti mɛhi : « Ra ! »

Maslaṅa ya ti yam àkada naṅ a ti ahàr àdɛm mɛra.

Maslaṅa ya ti awayay esi yam ya avay sifa ni ti ahàr àdɛm mɛcah ga sulum, mɛsi !

¹⁸ Nihi ti nu Zeṅ nɛdɛm ma, ahàr àdɛm maslaṅa ya ti eci pakama ge Melefit ya a wakita hini bu ni mɛbavu slimi lala : tamal maslaṅa èfɛrkiviya pakama nahàṅ àkiva ka pakama hina nahɛma, Melefit day emefɛrikiviya daliya ya ti tɛdɛmki ma a wakita hini bu ni ana maslaṅa gani. ¹⁹ Tamal maslaṅa àzaba pakama nahàṅ e kidiṅ ga pakama ge Melefit ya a wakita hini bu na nahɛma, Melefit day amazafɛṅa ja ga zlam ya tɛdɛmkia ma ka tay a wakita hini vu na : amazafɛṅa ja ga mɛṅgɛhaf ya avay sifa na, amacafɛṅa naṅ ga mɛhuriyana a kɛsa njɛlatani ni va daya.

²⁰ Bay ya ti àdɛm pakama hini dɛk jiri ni ti àdɛm : « Iy, nakoru afa gekɔli wudak ! »

Aya nahkay, Bay geli Yezu, ra !

²¹ Bay geli Yezu mɛgri sulum gayaṅ ana mis dɛk ti.